CONTENTS

Patidar Uday - Monthly News Letters

Patidar Uday is the first News Letter of K.K.P. Gnati

પાટીદાર ઉદય

કચ્છ કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિ લાભાર્થે પ્રગટ થતું ગુજરાતી માસિક પત્ર

SNo.	Issue	Date	Page
1	1st	1923-Jul વિ.સં.૧૯૮૦ અષાઢ	3
2	2nd	1923-Aug વિ.સં.૧૯૮૦ શ રાવણ	31
3	3rd	1923-Sep વિ.સં.૧૯૮૦ ભાદરવો	59
4	4th (Diwali)	1923-Oct વિ.સં.૧૯૮૦ આસો	87
5	5th & 6th	1923-Nov & Dec વિ.સં.૧૯૮૦ કારતક, માગસર	123
6	7th & 8th	1924-Jan & Feb વિ.સં.૧૯૮૦ પોષ, મહા	159
7	9th, 10th & 11th	1924-Mar, Apr & May વિ.સં.૧૯૮૦ ફાગણ, ચિતર, વૈશાખ	187

For Reference See Pages: 1, 3, 5, 25, 28, 31, 33, 36, 42, 48, 55, 56, 59, 61, 63, 64, 65, 66, 67, 70, 71, 72, 73, 75, 78, 81, 83, 87, 89, 93, 94, 95, 103, 118, 120, 123, 125, 132, 147, 148, 150, 159, 161, 171, 179, 183, 187, 189, 191, 192, 197, 202, 203, 207, 210, 219.
For page numbers, see the page footer. Page numbers are in 'Page x of y' format

CONTENTS

Patidar Uday - Monthly News Letters

Patidar Uday is the first News Letter of K.K.P. Gnati

પાટીદાર ઉદય

કચ્છ કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિ લાભાર્થે પ્રગટ થતું ગુજરાતી માસિક પત્ર

SNo.	Issue	Date	Page
1	1st	1923-Jul વિ.સં.૧૯૮૦ અષાઢ	3
2	2nd	1923-Aug વિ.સં.૧૯૮૦ શ્રાવણ	31
3	3rd	1923-Sep વિ.સં.૧૯૮૦ ભાદરવો	59
4	4th (Diwali)	1923-Oct વિ.સં.૧૯૮૦ આસો	87
5	5th & 6th	1923-Nov & Dec વિ.સં.૧૯૮૦ કારતક, માગસર	123
6	7th & 8th	1924-Jan & Feb વિ.સં.૧૯૮૦ પોષ, મહા	159
7	9th, 10th & 11th	1924-Mar, Apr & May વિ.સં.૧૯૮૦ ફાગણ, ચિતર, વૈશાખ	187

ઉપર વાપરેલ સંવત એ વિક્રમ સંવત (કચ્છી) છે (VS-A), જેમાં અષાઢ સુદ ૧ થી નવું વર્ષ ચાલુ થાય.

સામાન્ય રીતે વિક્રમ સંવત (ગુજરાતી) (VS-K) વપરાતું હોય છે.
આમાં કારતક સુદ ૧ થી આવું વર્ષ શૂરું થાય છે.

VS-K ની સરખામણીમાં VS-A માં વર્ષ પહેલાં બદલાય. કારતક મહિનાથી પહેલાં આવતો અષાઢ મહિનાના સુદ ૧ના VS-A નું સાલ બદલાઈ જાય.

॥ ઓરૂમ્ ॥

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સુધારક યુવક મંડળ તરફથી પ્રગટ થતુ માસિક પત્ર

પાટીદાર ઉદય

વર્ષ ૧લું કરાંચી. અષાઢ સંવત ૧૯૮૦. અંક ૧ લો

"પાટીદાર ઉદય"ના આત્મા, શ્રીમાન ભીમજી શીવજી પટેલ મગવાણાવાળા

VSAK: Jul-1923

Calendar used: Kutchhi
VSA: Aug-1923
Reason: If you see the 5th Issue onwards the year mentioned in all the issues is VS 1980. Normally after diwali, the year changes in VSK (i.e., Gujarati) calendar. Here the year is not changed. Which means the other calendar followed those days was VSA (i.e., Kutchi) Calendar, where in the year changes on 01st of Asadh month and not on 01st of Kartak month.

પત્રવ્યવહાર નીચેના સરનામે કરવો.
તંત્રી તથા પ્રકાશક: રતનસી શીવજી પટેલ.
પાટીદાર ઉદય ઓફીસ, રણછોડ લાઇન,—કરાચી.

પાટીદાર ઉદય માસિકના નિયમો.

(૧) આ માસિકનો મુખ્ય હેતુ પાટીદાર જ્ઞાતિની ઉન્નતી કરવાનો છે. જેથી દરેક પાટીદાર ભાઇઓની ફરજ છે કે તેમણે માસિકના ગ્રાહક થઇ યોગ્ય મદદ કરવી.

(૨) આ માસિક દરેક હિંદુ મહીનાની સુદી ૧૫ ને દીવસે બહાર પડે છે.

(૩) સ્વજ્ઞાતિના કે અન્ય જ્ઞાતિના કોઇ પણ પુરૂષ અગર સ્રીના લેખો આ માસિકમાં લેવામાં આવશે, પણ લેખો અંગત દ્વેશ કે સ્વાર્થથી લખાયેલા હોવા ન જોઇએ, બને ત્યાં સુધી વિવેકની હદમાં રહી ભુલો બતાવવી અને ભાઇચારો તથા સંપ વધે તેવા પ્રયત્નો કરવા.

(૪) લેખો શાહીથી સારા અક્ષરે અને કાગળની એક બાજુ ઉપર લખેલા હોવા જોઇએ. લેખકની ઇચ્છા હશે તો નામ વગરના લેખો છાપવામાં આવશે, પણ લેખકે ખરૂં નામ અને પુરૂં શીરનામું અમારી જાણ માટે લખવું, લેખની દરેક જોખમદારી લેખકને શીર રહેશે, નહી છપાયલા લેખો પાછા મોકલવા અમો બંધાતા નથી,

૫ કોઇ પણ લેખકના વિચાર સાથે અમારૂં મળતાપણું છે એમ માની ન લેવું.

૬ દેશ પરદેશમાંથી આપણી જ્ઞાતિમાં વિવાહ જન્મ, મરણ ઇત્યાદી તથા કોઇ ગ્રહસ્થને વિદ્યા, હુન્નર, અગર વેપાર અને ખેતી વાડીમાં મળેલી ફતેહના સમાચાર ઘણીજ ખુશીથી દાખલ કરવામાં આવશે.

૭ કોઇ ભાઇને આ માસિક સબંધી કાંઇ પણ ખુલાસો મેળવવો હોયતો જવાબ માટે પોસ્ટની ટીકીટ બીડવી.

૮ આ માસિકમાં જ્ઞાતિ સબંધી તથા આર્થીક ધાર્મિક અને વહેવારીક દરેક બાબતો ચર્ચવામાં આવશે, માટે જે જે ભાઇને જે જે વિષય સબંધમાં લખવું હોય તેણે તે તે વિષયમાં સહેલી ભાષામાં દાખલા દલીલોથી લખવું, કે જેથી વાંચક વર્ગ ઉપર સારી અસર જલદી થાય.

૯ જે ભાઇ આ માસિકને મદદ આપશે તેમનાં મુબારક નામ તેમની ઇચ્છા હશે તો આ પત્રમાં છાપવામાં આવશે, અને વાર્ષિક રીપોટમાં પણ છપાવી જાહેર કરવામાં આવશે.

૧૦ જે ભાઇ રૂ ૫૦૦) પાચસો કે તેથી વધુ આ માસિકને મદદ કરશે તેમનો ફોટો આ માસિકના મુખ પૃષ્ટ પર લેવામાં આવશે અને ઓફીસમાં તેમનો ફોટો રાખવામાં આવશે,

૧૧ આ માસિકના માટે હમેશાં યોગ્ય લેખો લખી મોકલનાર લેખક પાસેથી લવાજમ લેવામાં આવશે નહી.

લી. વ્યવસ્થાપક; "પાટીદાર ઉદય"

॥ ओ३म् ॥

પાટીદાર ઉદય

કચ્છી કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિના લાભાર્થે પ્રગટ થતું ગુજરાતી માસિકપત્ર

વર્ષ ૧લું | કરાચી, અષાઢ સવંત ૧૯૮૦. | અંક ૧ લો

VSAK: Jul-1923

પ્રભુ પ્રાર્થના.

असतो मासद् गमय। तमसोमां ज्योतिर्गमय ।
मृत्यो मांऽमृतं गमय। आ विरावी र्भएधिरुद्रयते
दक्षिणं मूखं तेनमां पाहि नित्यम् ॥

હે સત્યનિધાન પ્રભો ! અસત્માંથી અમને સત્યમાં લઇ જાઓ, અંધકારમાંથી અમને જ્યોતિમાં લઇ જાઓ, હે પ્રભો ! તું જ્યોતિર્મય છે, તારૂં ધામ અંધકાર રહીત છે, હે અમૃત સ્વરૂપ! મૃત્યુ માંથી અમને અમૃતમાં લઇ જાઓ, હે સ્વયં પ્રકાશ ! તું આપો આપ અમારા ચક્ષુ સમિપ પ્રકાશીત થા. હે પ્રભો ! છેવટે અમો એટલુંજ માગીએ છીએ કે તારા સુંદર સ્વરૂપના પ્રતાપે અમારૂં નિરંતર રક્ષણ કર.

"ઉપનિષદ્"

અમારી કોમમાં ક્યાં છે?

(ગઝલ)

સદાએ સુખ કરનારા, અમારી કોમમાં ક્યાં છે?
દીનનાં દુઃખ હરનારા, અમારી કોમમાં ક્યાં છે?
રખડતાં ને રીબાતાં કોમનાં, છે બાળકો તેની,
દીલેથી દાઝ લેનારા અમારી કોમમાં ક્યાં છે?
"રડે છે કેમ બાપુ" કહે શું દુઃખ છે તુજને
શબ્દો એ ઉચરનારા, અમારી કોમમાં ક્યાં છે?
ખરેખર કોમની કીર્તી માંહે કીર્તી અમારી છે,
અહોનિશ એજ કહેનારા અમારી કોમમાં ક્યાં છે?
કુધારા કોમના કાઢી સુધારા સ્થાપવા માટે,
ગુણી થઇને ગરજનારા, અમારી કોમમાં ક્યાં છે?
કલમ બાજો વધારીને અતિ આનંદની સાથે
સદા સાહિત્ય ચાહનારા, અમારી કોમમાં ક્યાં છે?
અરેરે! કોમની કીસ્તી, ખરાબે ખાય છે ટક્કર,
સુકાની તેહના સારા, અમારી કોમમાં ક્યાં છે?

"શયદા"

"ઉદય"

અમારા ઘણા જ્ઞાતિ ભાઇઓને વિચાર થાય છે કે ઉદય એટલે શું ? પ્રાતઃકાળમાં સૂર્યનું પૂર્વ દિશામાં પ્રકાશવું તે, સૂર્યનો ઉદય; રાત્રીના આરંભમાં ચંદ્રનું પ્રગટવું એ ચંદ્રનો ઉદય, ચોમાસામાં દેડકાં કે અળશીયાનું પ્રગટવું તે ઉદય નથી. જેના પ્રગટવા અથવા પ્રકાશવાથી જગતને કોઇ પણ અંશમાં અધિક હીતકર લાભ થાય છે, તેનેજ ઉદય થયો કહેવાય છે.

પરમાત્માના અનુગ્રહથી આજે આ માસિકનો ઉદય થાય છે ત્યારે શું તે સૂર્ય કે ચંદ્ર જેવું જ્ઞાતિનું હીત કરશે ? આ પ્રશ્નનો ઉત્તર હાલ કેવી રીતે અપાય ? ભવિષ્યજ તેનો ઉત્તર આપવાને સમર્થ થશે.

જ્ઞાતિનો ઉદય શું સૂર્ય કે ચંદ્રના ઉદય કરતાં જગતમાં ઓછા મહત્વનો વિષય છે ? અને જ્યારે તે અત્યંત મહત્વનો વિષય છે

તો તે ઉદયને કરનાર કારણોને જણાવનાર આ પત્રનો ઉદય પણ જો તે પોતાનું કર્તવ્ય યથાર્થ રીતે કરે તો તે શું ઓછું મહત્વનું છે?

પાટીદાર જ્ઞાતિના ઉદયની ઇચ્છા કોને નથી ? પરંતુ એકલી ઇચ્છા મનુષ્યના મનને જરા રંજીત કરવા સિવાય અન્ય શું કરી શકે છે ? કશુંજ નહી !

પ્રયત્ન અને તે પણ યથાર્થ, તીવ્ર પ્રયત્નજ જ્ઞાતિ કે દેશનો અથવા કોઇ પણ પ્રકારના ઉદયમાં કારણ રૂપ છે એ પ્રયત્નનું સ્વરૂપ જાણવું એ ઓછા મહત્વનો વિષય નથી.

જ્ઞાતિનો ઉદય કેવી રીતે થાય છે ? આ પ્રશ્નના ઉત્તરમાં આપણે પણ એ પ્રશ્ન પુછીશું કે સૂર્યનો ઉદય કેવી રીતે થાય છે ? ચંદ્રનો ઉદય શી રીતે થાય છે ? જેવી રીતે તે થાય છે, તેવીજ રીતે જ્ઞાતિનો પણ ઉદય થાય છે. સૂર્ય કે ચંદ્રના ઉદયમાં જગમાં બાહ્ય ક્ષોભ કશોજ થતો નથી તેના ઉદયમાં અથડાઅથડી ચડશા ચડશી થતી નથી ડંડાબાજીઓ ઉપડતી નથી બહારનો જાણવા જેવો કસો ક્ષોભ થતો નથી પ્રકૃતિ ગત આંતર કારણોજ તેનો શાંન્ત પણે ઉદય કરે છે.

જ્ઞાતિના ઉદયમાં પણ તેવુંજ છે કેવળ બહારનો દેખાવ બહારની ધમાધમ બહારનાં ભાષણો, બહારના ઠરાવો, બહારનાં લખાણો, બહારના હુલડો કશોજ વાસ્તવિક ઉદય કરતાં નથી જે ભાષણો મનુષ્યની ઉપર ઉપરની જરા જાગૃતિ આણે છે, ઉપર ઉપરનો જરા ગરમાવો પ્રગટાવે છે, તે ભાષણો જ્ઞાતિનો વાસ્તવિક ઉદય નથી, સાધતા, જે લેખો વાંચનારને ઘાસના તાપણાની પેઠે ઉષ્મા લાવી ઓલાઇ જાય છે. થોડો વખત ગરમી લાવી પછી કાયમને માટે શાન્ત કરી દેનાર તીવ્ર (તીખાશ વાળા) માત્રા જેવા જે લેખો છે તે જ્ઞાતિ કે દેશનો—વારતવીક ઉધાર નથી કરતા. પ્રકૃતિનો આંતર પ્રયત્નજ સૂરજ સરખા પ્રખર તેજસ્વીબિંબને પ્રગટાવે છે તેજ પ્રમાણે માણસના આંતર બળવાન સત્ય પ્રયત્નોજ જ્ઞાતિના ઉદયને શાન્તપણે પ્રગટાવે છે, જે જે કાળે જે જે દેશનો જ્ઞાતિનો ઉદય થાય છે, તે તે કાળે કોઇ પણ સ્થળે બાહ્ય ક્ષોભ જે તે પ્રકારના ઉદયને કરનાર થયો હતો, એમ કોઇ પણ જ્ઞાતિનો કે દેશનો ઇતિહાસ સાક્ષિ પુરી શકે એમ છે ?

જે ઇલાજ માણસના અંતરમાં જાગૃતિ આણે છે. માણસમાં રહેલા ઉદયને જાગૃતિ કરનાર સાચા કારણોને બહાર જાગૃતિ કરે છે, તેજ પ્રયત્ન જ્ઞાતિના ઉદયને સાધે છે.

મનુષ્યમાં પ્રગટાવેલો બહારનો ક્ષોભ અથવા જાગૃતિ થોડા વખતમાંજ સમી જાય છે, અને તેની સાથે તે મનુષ્યનેજ ઉલટો દુર્બળ કરી મુકે છે.

કેવળ બહારથી ઉપજેલા ક્ષોભ અથવા જાગૃતિથી થએલ કેટલીક સ્થિતિ જેવી કે નાના નાના તડાઓ, પાંચાડાઓ, અને ઝગડાઓ વિગેરેએ શાં પરિણામો પ્રગટાવ્યાં છે ? એજ કે અલ્પ સમયમાં તે સમી ગયાં છે તેની સાથે સત્તાવાન આગેવાનોનું બળ જણાતાં તરત તે વિલાઇ ગયાં છે અને પરીણામે તેનું સેવન કરનાર મનુષ્યનુંજ તેણે અહીત સાધ્યું છે આંતર બળ વિના બહારની ધમાધમ કસાજ ઉપયોગની ખરેખર થઇ પડતી નથી. જે મનુષ્યમાં ઉદય કરનાર સાચાં કારણને

પ્રગટાવે છે, તે વસ્તુ પછી તે ગમે તેવી હલકી ઉપરની નિર્જીવ સરખી જણાતી હોય, તો પણ ઉપયોગની છે, એની આજે જ્ઞાતિમાં જરૂર છે. એ શબ્દનું તે ભાષણ હોય કે ચાર અક્ષરનોજ તે લેખ હોય તો પણ તે અત્યંત મુલ્યવાન છે. બાણ છોડીને સામું નિશાન વિંધવા માટે ઝીણું બાણનું અણીયુંજ બસ છે.

સહાસિક વાંચક આ વાંચીને તુરત શંકા કરતા જણાય છે કે જ્ઞાતિના ઉદયમાં જ્યારે મનુષ્યમાં સાચા આંતર ક્ષોભનીજ જરૂર છે, ત્યારે આ પત્રની આજકાલનો વિચાર કરતાં ઘણાની પ્રવૃતિ તો નિરઉપયોગીજ છે ને? ઉત્તર ના અને હા.

આ માસિક મનુષ્યના અંતરમાં જ્ઞાતિના કે દેશના ઉદયના કોઇ પણ સાચા કારણની એક ઝીણી પણ ચીણગારી (જ્યોત) પ્રગટાવી શકશે, તો આ પ્રવૃતિ નિરૂપયોગી નથીજ. અને જો તેવું તે કશુંજ ન કરતાં માત્ર બહારના ક્ષોભને પ્રગટાવનારાં તતુંડાંજ ફૂંક્યા કરશે તો અવશ્ય આ માસિકનાં પાનાંઓ કચરાની ટોપલીમાં નાંખવા સિવાય કંઇ ઉપયોગનાં નથી.

આમ છતાં એ આ ઉપરથી એમ સમજવાનું નથી કે જ્ઞાતિ જનોના અંતરમાં જ્ઞાતિના ઉદય માટેના સાચા કારણોને પ્રગટાવવાની જવાબદારી કેવળ અમારા ઉપરજ છે, અને જ્ઞાતિ જન માથે કસીજ જવાબદારી નથી. પાટીદારોએ પાટીદાર ઉદયનાં સાચા કારણને એકાગ્રહતાથી શ્રવણ કરવાની અને પછી તે પ્રમાણે અનુસરવાની બધી જવાબદારી તેમને શીર છે. લેખકોએ અથવા વકતાઓએ સાચા કારણો જણાવવાની જરૂર છે. તેમ વાંચકો તથા શ્રોતાઓએ તે સમજવાની પણ તેટલીજ જરૂર છે.

પ્રિય વાંચક! અમારાં કાર્યોને અંગે તમો જેટલી આતુરતાથી પ્રશ્ન પુછો છો તેટલીજ આતુતાથી તમારી જવાબદારી માટે તમે તમને પોતાને પ્રશ્ન પુછો છો ખરા? તમારાં કામો પ્રતી તમો દ્રષ્ટી પાછી વાળો છો ખરા? અવશ્ય યુદ્ધમાં સૈનીકોના અણું અણુમાં સુર ઉત્પન્ન કરવાનું અત્યંત અગત્યનું તથા મહત્વનું કાર્ય રણવાધ (વાજીંત્રો) વગાડનારનું છે, તેજ પ્રમાણે અમારૂં લેખકોનું કાર્ય પણ અતિ મહત્વનું છે પરંતુ વાંચનાર સૈનીકો તે શ્રવણ કરવાને પુરેપુરા તત્પર રહે છે! અમારા વાદ્ય પ્રતિ તેમણે પોતાની કર્ણ શકિતને વાળી છે ખરી!

આ સ્થળે પાટીદાર જ્ઞાતિના એક મહત્વના સાચા કારણને આપણે અનાયાસે પ્રગટ કરીએ છીએ અને તે સહાયકારી કર્તવ્ય જ્ઞાતિ જેમ એક મનુષ્ય નથી, પણ મનુષ્ય સમુહની છે, તેમ જ્ઞાતિ ઉદયનું કર્તવ્ય એક માણસનું નથી, પણ મનુષ્ય સમુહનું છે, પ્રત્યેક સમયમાં એકજ કર્તવ્ય હોતું નથી પણ સ્થિતિ અનુસાર ભિન્ન ભિન્ન કર્તવ્ય હોય છે. તમો જો સત્યનું કથન કહેવાની સ્થિતિમાં હો તો તમારૂં કર્તવ્ય તેને પૂર્ણ રીતે શ્રદ્ધા પુર્વક શ્રવણ કરવાનું અને તેમાંના સત્યને અમારા જીવનમાં ગ્રહણ કરીને તેને અનુસરવાનું છે, અને જ્યારે અમો સત્યનું કથન કરતા હોઇએ ત્યારે શાન્તીથી શ્રવણ કરીને તેને અનુસરવાનું કામ પણ તમારૂં છે.

ૐ શાન્તિ શાન્તિ,

ખાવા છે ખાંડ ચોખા?

કેમ ! અધિપતિરાજ ! છોતો મજામાંને ? ધ્યાન રાખજો હો, ઢીલા થતા નહિં. તમોએ તો મોટું સાહસ કર્યું છે. તમારી જ્ઞાતિ તો સાવ અજ્ઞાનતાના અંધારામાં સડેછે. તેને બહાર લાવવા તમોએ અને તમારા યુવક મંડળે જે સાહસ કર્યું છે તે જોઇ હું તમોને ધન્યવાદજ આપું છું. પણ ભાઇ ! હિંમત રાખી મેદાનમાં લડાઇ કરશો તોજ બહાદુરીથી તમારા પટેલીઆ પાછા હઠશે નહિં તો યાદ રાખશો કે તમારે પાછા હઠવું પડશે ! ! !

× × × ×

મને હમણાં ખબર મળ્યા છે કે ખાંભડીમાં કડવા ભાઇઓના પટેલીઆ ભેગા થયા હતા, તેમને ઘણાં દિવસ થયાં ખાંડ ચોખા ખાવાનો શોખ થયો હતો, તે ત્યાં ભેગા થઇને ખુબ પીઠે ખાધા પછી તેના પૈસા વસુલ કરવા માટે એક બિચારા ગરીબ ભાઇનું ઘર તોડ્યું ! તેની બૈરી સાથે તેના ફરજ્યાત છુટા છેડા કરી આકસો કોરી લીધી ! ! ! આમ તમારે ખાંડ ચોખા ખાવા હોય તો તમો પણ બની જાઓ ગધેડા અરે ભુલ્યા ભાઈ નહિં નહિં ગેઢેરા ! અને ઉડાવો મફતનો માલ ! કરો બીજાના માલ પાયમાલ, ! તો તમારા થાય કોઇક દાડે ભુંડા હાલ ! ! !

× + + *

હમણાં તો પીરાણા ધર્મવાળાનીં દરેક ઠેકાણે ફતેહ થયાના સમાચાર સંભળાય છે. હાલે થોડાક વખતપર કરાચીમાં વસ્તા પીરાણા મતવાળા કડવા ભાઇઓમાં કરશન મુળજી ગડાનીવાલાનો એકનો એક પુત્ર તેની ઉમર વર્ષ દશની હતી તે ગુજરી ગયો, ખેર ! ઘણીજ દીલગીરીના પ્રસંગમાં તેણે પોતાના વિચારો સુધારાવાળાને મલતા કર્યા. કે આ કામ પાછળ કંઇ જમણ આદી કરવું નહિ, પણ પેલા મફતનું ખાનારા હરામના મલીદા ઉડાવનારા પટેલોનું મંડળ તે વાતથી સખ્ત વાંધો ઉઠાવવા લાગ્યું અને અંતે ફરજ પાડી તે પણ તેણે આવા ભયંકર શોકજનક બનાવ પાછળ મીઠો કંસાર કરાવી ખાધો અને પોતાની ફતેહનો વાવટો ઉડાવ્યો ! ! ? વાહ ! આવી ફતેહ તે કેટલા દિવસ સુધી હજી થવાની હશે ?

× × × ×

સુધારક ભાઇઓ પણ હવે સમજતા થયા છે તેમના ઘરમાં પણ સુસંસ્કારોની સારી અસર હવે થવા લાગી છે એ વાતના પુરાવામાં હું તમોને એક યાદગાર બનાવ જણાવીશ તે એ કે કરાચીમાં વસ્તા ભાઇ ખેતા ડોસાના ધર્મપત્ની શ્રીમતિ હીરાંબ્હેન, ઘણા લાંબા વખતની બીમારીથી હમણાં થોડાક વખત પર સ્વર્ગવાસ પામ્યા, આવા માઠા દિલગીરીના બનાવ પહેલાં તે બાઇએ એમજ લાગ્યું કે હવે મારૂં શરીર રહે તેમ નથી. એટલે તેમણે પોતાની પાછળ શું વ્યવસ્થા કરવી તે તેમના ઘરના માણસોને જણાવી દીધું હતું. આખરે પ્રસંગ આવ્યો ત્યારે તેમના કહેવા મુજબ ભાઇ ખેતા ડોશાએ તેમના આત્માની શાંતી માટે લાડુ શીરાનું ભોજન નહિં કરતાં માત્ર પક્ષીઓને તથા અવાચક પ્રાણીઓને મદદ માટે રૂા. ૨૦ તથા રૂા. ૨૦૦ હરદ્વારમાં શુભ

કાર્યમાં ખર્ચવા માટે તથા લાયક બ્રાહ્મણને જે ગીતાનો પાઠ કરતો હોય તેને યોગ્ય દાન આપવું. એ શિવાય પણ બીજી ધર્મકાર્યમાં વપરાય એવી જીણી જીણી ઘણી મદદ આપી છે. પોતે બાઇ ગીતાનો હમેશાં પાઠ કરતાં પીરાણા મુસલમાની ધર્મ પ્રત્યે તેમને સખ્ત તિરસ્કાર હતો. પોતાના વિચારો શુશીલ તથા સાદા હતા. જેને પરિણામે તેઓ ખોટા વિચારોમાં ન દોરાતાં શુભ રસ્તે ઉપરની વ્યવસ્થા કરી શક્યા છે. આમ જ્યારે બધે ઠેકાણે થાય ત્યારે પ્રેત ભોજન બંધ પડે !

× × × ×

અધિપતિરાજ ! હમણાં તો એક વળી નવું ફારશ પેદા થયું છે, તે તમોએ તો વાંચ્યુંજ હશે. કારણ કે તમો તો એક માસીકના તંત્રી ખરાને એટલે આવી વાત તમારા ખ્યાલ બહાર તો નજ હોય, પણ બીજા વાંચક ભાઇઓ આ વાત જાણી શકે એટલે મ્હારે ખુલાસો જણાવવાની જરૂર તો રહે છે. ખરી હકીકત આમ છે કે સૈયદ લોકોએ અમદાવાદના **ગુજરાતી પંચ** નામના પત્રમાં એક નોટીસ છપાવી છે તેમાં તેઓ જણાવે છે કે, અમો સર્વ પીરાણા ધર્મ પાળનારાઓને જણાવીએ છીએ કે **પીરાણા ધર્મ એ સાવ-તદ્દન મુસલમાની ધર્મ છે.** તો કોઇ પણ એથી વિરૂદ્ધ એટલે એ ધર્મ હિંદુ છે એમ કહેશે કે તેવી રીતે સમજાવવાની કાકા વગેરે ગોઠવણ કરે છે **તે તમામ જુઠું અને ગલત છે. એ તો બરાબર મુસલમાની ધર્મ છે,** આવા ભાવાર્થવાળી તેમની ચેતવણી ખરેખર આપણા ભાઇઓ માટે તો બહુજ કામની છે. કારણ કે કડવા ભાઇઓ હજી **આ ધર્મને હિંદુ ધર્મ માની બેઠા છે!** જે કોઇ આ વાતને હવે અંધારામાં રાખી હાથે કરી મુસલમાન થવા માંગતા હોય તેણે એવા મતને આધિન થવું, નહિં તો હવે કોઇને પુછ્યા શિવાય તેનાથી રજા લઇ મુક્ત થવું એજ ખરો ઉપાય છે. કેમ **વાંચક ! ત્હારો શું વિચાર થયો ?** શું હિંદુ રહીશ કે મુસલમાન થઇશ ?

\+ + + +

થોડા વખત અગાઉ એક બે કડવા ભાઇઓએ જેમનું નામ છે પટેલ પેથા રામજી તથા જીવરાજ વસ્તા! જેમણે એક **પીરાણા સતપંથ હિંદુ ધર્મ વિજય પતાકા** નામનું એક ટ્રેકટ છપાવી પ્રગટ કરેલ હતું, તેમાં તેમણે પીરાણા ધર્મને હિંદુ ધર્મ બનાવી દીધો છે. બરાબર સાબીત કરે છે કે પીરાણા ધર્મ મુસલમાની ધર્મ નથી. હવે ઉપરની વાત જ્યારે તેમના ધમ ગુરૂઓએ જાહેર કરી ત્યારે શું સારાંશ નીકળે છે ? કોણ ખરા; ગુરૂ કે તેમના ચેલા ! આપણને તો એમજ લાગે છે કે ગુરૂએ કહ્યું તે ખરૂં છે ! પણ ચેલા તો ખાલી બક્યા કરે છે. અને એમ બકતાં બકતાં તેઓ પોતાની વાત સમાજને શિખવવા માગે છે, પણ સમાજના બધા માણસો કાંઇ આંધળા નથી કે આવી દીવા જેવી વાતને કે પીરાણા ધર્મ મુસલમાની છે તેને હિંદુ ધર્મ માની લ્યે કદી પણ તેમજ નહિંજ બને, હવે તો પટેલ જીવરાજ વસ્તા તથા પેથા રામજીએ પોતાનું બોલવું સિદ્ધ કરવા સૈયદોને ઉપરની નોટીસનો તરતમાં જવાબ આપવો જોઇએ, નહિ તો તેમની પોલ બહાર દેખાઇ આવશે અને સત્ય છે તે સમાજ જાણી લેશે ?

લી. નાઠી.

અમારો ઉદ્દેશ.

હાલના જમાનામાં દુનિયાના દરેક મનુષ્યો પોતાની ઉન્નતિ કર્યે જાય છે. જ્યાં જોઇશું ત્યાં આપણને એજ જોવામાં આવશે કે દરેક સમાજ દરેક દેશ દરેક વ્યકિત પોતાની ઉન્નતિ કરવાને હમેશાં પ્રયત્ન કર્યા કરે છે. એવા સમયે આપણી પાટીદાર જ્ઞાતિ પણ યત્કિંચિત્ ઉન્નતિનો રસ્તો શોધી કાઢી પોતાની સમાજમાં શું ખામીઓ છે તે જો દુર કરે તો તે દરેક રીતે વ્યાજબીજ છે. જો કે આપણી જ્ઞાતિમાં તો ઘણી એક ખામીઓ સુધારવા જેવી છે પણ તેમાં એ મુખ્ય ભાગે અજ્ઞાનતા–વિદ્યાની ખામી છે તે સુધારવાની મુખ્ય જરૂર છે ઘણાંજ લાંબા સમયથી કેટલાક લુચ્ચા અને સ્વાર્થી લોકોના મોહથી આપણી સમાજ ખરો રસ્તો ભુલી અવળે માર્ગે દોરાઇ ગઇ છે તેમાંથી બચાવવા યાને પીરાણા પંથ રૂપી – મુસલમાની ધર્મમાંથી મુક્ત થઇ ખરા હિંદુપણાનું ભાન કરવાની પ્રથમે જરૂર છે. એ શિવાય જુના રિત રિવાજો કે જે સમાજને છેક અધોગતિએ મુકી દે છે તેમાંથી પણ બહાર આવી નિતિ તથા ન્યાય પરાયણ રસ્તે ચાલવાની ખાસ જરૂર છે. આવા મુખ્ય સુધારા માટે આપણી સમાજમાં કોઇ પત્ર હજી સુધી હતું નહિં. અને એ ખોટ ઘણાંજ સમયથી દરેક સુધરેલા જ્ઞાતિ બંધુને જણાતીજ હતી. પણ સંજોગો જ્યારે અનુકુળ થાય ત્યારેજ આવી ખામી દુર થાય એમ હોવાથી તે કાર્ય હજી સુધી થઇ શક્યું ન હતું. હાલમાં અમોએ એ ખોટ દુર કરી સમાજમાં સુલેહ શાંતિ તથા નિતિ અને સુરસ્તાનો પ્રચાર કરવા માટે તેમજ પાપી અને નિચ મનુષ્યો ને સમાજને લુંટી ખાતાં અટકાવવા અને તેવા અજ્ઞાન ગરીબ ભાઇઓને ખરી સલાહ આપવા માટે અમોએ સાહસ કરી આ **પાટીદાર ઉદય** નામનું પત્ર શરૂ કરેલ છે. અમારી ઇચ્છા એ પત્ર દ્વારા સમાજમાં જ્ઞાન, નિતિ તથા સંપનો પ્રચાર કરી અનિતિ તથા પાપી મનુષ્યોના જુલમ ખુલ્લા કરી તેમને યોગ્ય દંડ અપાવવા બનતી કોશીશ કરવાનો છે. પ્રભુ અમોને આવા સદ્ કાર્યમાં હમેશાં મદદ આપી આ કામોને આગળ વધવા દરેક શક્તિ આપે એવી અમારી તેમના પ્રત્યે પ્રાર્થના છે.

વળી આવા પત્રને ટકાવવા માટે અમારા જ્ઞાતિ બંધુઓ જો દરેક રીતે પોતાથી બનતી મદદ આપે તોજ આવા કાર્યમાં ફતેહમંદ પરિણામ આવે. કારણકે પત્રને ચલાવવા દરેક પ્રકારની મદદની જરૂર છે. જેમ કે પૈસાની તથા લેખ ઇત્યાદિકની મદદ મુખ્ય મળવી જોઇએ, તથા સારા વિચારો સમાજમાં ફેલાવીને પણ આવા પત્રને મદદ કરવાની ખાસ જરૂર છે.

અમો તો અમારા જ્ઞાતિ બંધુઓ પાસેથી વધુ આશા રાખીએ છીએ ખરા, પણ હાલે શરૂઆતમાં આવા પત્રને નિભાવવા માટે સાધારણ નામનું લવાજમ ભરી ગ્રાહક થઇ તેનો વધુ પ્રચાર કરવા દરેક સજ્જન જ્ઞાતિ બંધુ પાસે અમારી યાચના છે. અને તે યાચનાનો દરેક સમજુ ભાઇ સ્વીકાર કરશોજ. કારણકે સાલ ભરમાં માત્ર બે એક રૂપીયા ભરીને પણ તેઓ એક પ્રકારની સમાજ સેવા કરે છે એવું તેઓ જો સમજી શકે તો પણ બસ છે, નિતિનો અને જ્ઞાનનો પ્રચાર થતો હોય ત્યાં સમજુ પુરૂષો હજારો રૂપીઆ ખરચવા પણ તૈયાર રહે છે. ત્યારે માત્ર લવાજમ પત્રના બદલામાં આપવું એ કાંઇ ભારે વાતજ નથી. કેટલાક શ્રીમંતો છે તેમની તો ચોખે ચોખી ફરજ છે કે તેમણે આર્થિક મદદ આપી અવા સાહસને આગળ વધારવા દરેક કોશીશ કરવી. અમોને આશા છે કે અમારા શ્રીમાન ભાઇઓ આ વાત જરૂર લક્ષમાં લેશેજ.

પાટીદાર ઉદય જેવા જ્ઞાતિ સેવા કરવા માટે નવા નીકળતા પત્રને મુખ્યે કરી શ્રીમાન ભાઇ ખામજી શીવજી પટેલની સહાયતા ન મળી હત તો તેનો જન્મ આ વખતે થાત કે કેમ? તે શંકાજન્ય વાત હતી. તેમના જેવા સુધરેલ વિચારવાળા તથા ઉદાર વૃતિ વાળા સજ્જનો આપણી જ્ઞાતિમાં હજારો પાકવાની જરૂર છે. કે જેથી આવા કાર્યમાં ઘણીજ સરળતા થાય, તેઓ હમેશાં જ્ઞાતિ સેવા જેવા પવિત્ર કાર્ય માટે તન મન અને ધનથી બનતી મદદ આપી સારો દાખલો બેસાડે છે, તેની બીજા ભાઇઓએ જરૂર નકલ કરવી ઘટે. વળી અમોને આ કાર્ય કરવામાં હમેશાં બનતી મદદ આપનાર અમારા જુના સુધારક ભાઇશ્રી નારાયણજી રામજી મીસ્ત્રીનો પણ અમારે આભાર માનવાની ખાસ જરૂર છે. કેમકે તેમની લાગણી આવા કામો માટે હમેશાં તિવ્ર રહે છે. અને તેમનીજ મદદ અને સહાયતાથી અમો આ સાહસ ખેડવા તૈયાર થયા છીએ. અમો આશા રાખીએ છીએ કે તેઓ પોતાનું વચન પાળી અમોને હમેશાં તન મન અને ધન થી દરેક મદદ કરતા રહેશે. એ શિવાય આપને એક ખરા સ્વરૂપમાં મુકવા, પોતાના અમુલ્ય સમયનો ભોગ આપી, ખરી સલાહ તથા સૂચનાઓ આપી દરેક લેખ તપાસી ગોઠવી સુધારી બનતી લખાણ વગેરેમાં મદદ આપનાર અમારા જુના સ્નેહી વૈદ્યરાજ ગોપાલજી કુંવરજી ઠકકુરનો પણ આ તકે અમો આભાર માનીએ છીએ. તેમના ઉત્સાહિત વિચારો તથા અનુભવી સલાહ વગર આ પત્ર આટલું તુરતમાં પ્રગટ થઇ શકતે નહિં એ વાત તો નિર્વિવાદજ છે. છેવટે અમોને આ કાર્યમાં જે કોઇએ કોઇ પણ પ્રકારની મદદ આપી છે તે સર્વનો ફરીને આભાર માનવા માં આવે છે. **ઇતિ શિવમ્.**

તંત્રી.

જ્ઞાતિ સેવાની પ્રતિજ્ઞા

(લેખક કે. એન. પટેલ)

વહાલા જ્ઞાતિ ભાઈઓ ! આ દુનીયાનું ઉત્પતિ તત્વ તો આપ સારી રીતે નહી જાણતા હશો, કદી તેના બધા નિયમો તમો પુરી રીતે નહી જાણતા હો પરંતુ એ તત્વનું અનુસરણ શી રીતે થાયછે, તે આપ સર્વ જાણે અજાણે પણ અનુભવતા હશો. વિશ્વની એ ખુબી છે કે અવનવા મહાન તત્વો, અને સિદ્ધાંતો, કે જેના શુદ્ધ સ્વરૂપને જાણવા માટે વિજ્ઞાન વેતાઓ કટી બધ્ધ પ્રયત્નો કરે છે. અને અનેક આપતીઓની સામે ટક્કર ઝીલીને પણ તે સંસાર સાગરની દ્રષ્ટિ મર્યાદામાં ખડા કરી દે છે. છતાં તેજ મહાન સિદ્ધાંત અજ્ઞાન દશામાં રહેનાર માણસને પણ તે સિદ્ધાંતનું નામ નિશાન જાણ્યા સિવાય મુળ દિશામાં જ્ઞાન હોય છે. વિજ્ઞાન શાસ્ત્રીઓ ખેતીના માટે અમુક પ્રકારની ખેડ કરવી જોઇએ, આટલી ઉંડી કરવી જોઇએ કારણ જ્યાં સુધી પૃથ્વી પરની સપાટીનું પડ ભાંગવામાં ન આવે ત્યાં સુધી તે જળને ધારણ કરી શકે નહી. અને તેથીજ સૂર્યની ગરમીને લીધે પાણી વરાળ થઇ ઉડી જાય છે. ને પાક સારો આવતો નથી. આવો સિદ્ધાંત સામાન્ય ખેડુતને અપરીચીત હોવા છતાં અમુક ટેવને લઇને અને તે સિદ્ધાંતના જ્ઞાન સિવાય પણ તેવીજ ખેતી પ્રાચીન સમયના ખેડુત કરતા હતા અને હજુ પણ કરે છે, તદનુસાર કેટલાક સૃષ્ટિ ઉત્પતિ તત્વને અનુસરી જ્ઞાતિઓની યોજના લગભગ વેદના સમયથી ચાલી આવેછે પરંતુ જુના જમાનામાં જે જ્ઞાતિ સેવા ગણાતી હતી તે આજે પણ ગણાતી હોય, પ્રાચીન સમયમાં જે આચાર વિચારને રીત રીવાજોનું પાલન થતું હતું તે આ જમાનાને અનુસરી સુધર્યા હોય તે ધોરણે જ્ઞાતિ સેવાના માર્ગમાં પણ પરિવર્તન થયું હોય તો, તે સ્વભાવિક છે.

જુના વખતમાં જે અન્ય સામગ્રી વપરાસમાં આવતી હતી, તે અત્યારે ઉપયોગી નથી, પ્રાચીન વખતની કેળવણીની દિશા પણ બદલાઇ ગઇ છે. અરે ! એટલુંજ નહિ પણ જુના જમાનાને હાલના માણસોના રીત રીવાજોમાં, રહેલી કરણીમાં અને આચાર વીચારમાં ઘણોજ તફાવત જણાય છે. ગીતાના સમયમાં પરીષદો ભરાતી હતી,પણ તે જુદા રૂપમાં, તેની કામ કરવાની ઢબજ કંઇ જુદી હતી. પણ વખતના બદલવા સાથે બધું બદલ્યું છે. સમયના બદલવા સાથે પ્રાચીન આચાર ફેરવાઇ જઇને રૂપાંતર પામ્યા છે.

પરંતુ આશ્ચર્યકારક ઘટના તો એ છે કે, બીજા દેશો અને જ્ઞાતિમાં સમયને અનુકુળ થવા મહેનત કરેછે, ત્યારે આપણી કણબી જ્ઞાતિમાં ફક્ત ગણ્યા ગાંઠ્યા પુરૂષોજ એવી દીશામાં દેખાય છે. નવા અને જુનાનું યુધ્ધ તો દરેક જગ્યાએ માલુમ પડ્યું છે, સાંજ અને સવાર દિવસ અને રાત્રી આર્ય અને અનાર્ય યુવાન અને વૃધ્ધ પરંતુ તે યુધ્ધમાં હમેશાંનુતન (નવું) જ ફતેહ પામે છે. કહેવાનો મતલબ એવો નથી પરદેશી કેળવણી યુક્ત અથવા કહેવાતા સુધારાના ભકત તેજ નુતન (નવા) નહિજ નુતનનો અર્થ સમજવામાં જ ભુલ થાય છે, નુતન એટલે

સમયના પ્રવાહને ઓળખી તેને અનુકુળ વર્તન કરવું તે, આ વ્યાખ્યાની અંદર પ્રાચીન અને જુના જમાનાના લોકો કે જેઓએ સમયની સાથેજ મૈત્રી બાંધી છે, તે નુતનની પ્રથમ પંક્તિમાં આવે છે. પરંતુ કેટલાક એવા છે કે, "તાતસ્ય કુપોઇથી ક્ષુવંન્ત ક્ષારજલ મુએ નરાપિ બન્તી" એટલે કે, ખારૂં પાણી હોય પણ જો બાપના કુવાનુ હોય તો તે પીવામાંજ તે લોકો હઠ કરે છે. અલબત શાસ્ત્રોમાં સનાતન ધર્મની વ્યાખ્યામાં કહ્યુ છે કેઃ—

યેનતે, પિતરો યાતા, યેન યાતા પીતા મહાઃ
તેન માર્ગેણુ ગન્તવ્યં ઓષ ધર્મ સનાતનઃ

એટલે બાપ દાદા જે માર્ગે ગયા હોય તે માર્ગનું અનુસરણ કરવું એજ સનાતન ધર્મ છે. પરંતુ આમાં ભાવાર્થ સમજવામાંજ ભુલ થાય છે. કારણકે જે માતા, પીતા અને પીતા મહ (બાપદાદા) ગયા હોય તે માર્ગ તે લોકોએ શા આધારે યોજી કાઢેલ હતો, યાતો તેઓ તેના વડીલના માર્ગમાં સમય સાથે કંઇ પણ ફેરફાર કરતા કે નહી એ તેઓ જોતાજ નથી અને સ્વચ્છંદ પણે સ્વાર્થ પુરતી અનુકુળતા કરી લેછે, ને તે સિવાયની વાત બાજુએ મુકે છે

માટે ભાઇઓ !

જેટલું જુનું તેજ સારૂં ને નવું તેજ ખોટું એવી માન્યતા ભુલ ભરેલી છે, સત પુરૂષો (બુદ્ધિમાન પુરૂષો) તો સારા સારનો વિચાર કરીને સત્ય વાત ગ્રહણ કરે છે. આટલી નાની વાત પરથી આપ આ નવા આરંભના મહીનામાં પોતાથી બનતી પ્રતિજ્ઞા લો કે બનશે ત્યાં સુધી જ્ઞાતિ હિતના મેદાનમાં નાતના ભલામાં જ્ઞાતિ હિત થૈ પ્રયત્ન કરીશું. અને જે જે મનુષ્યો તેવો પ્રયત્ન કરતા હશે. તેવાઓને બનતી સહાય કરીશું. તથાસ્તુ.

દિલ શાદ રહો, આબાદ રહો,
યશ લક્ષ્મી વરો, બહુ માન મળો.

દિલ દાઝ ધરો. કોમી કાર્ય કરો,
નહી કોથી ડરો, આશીશ ફળો.

હિંદુ સમાજ અને પાટીદાર જ્ઞાતિ

પ્રિય વાંચક ! કાળના પરિવર્તનમાં અનેક ફેરફાર હમેશાં થયા કરે છે તેમ જ્ઞાતિ કે સમાજના ધારા ધોરણ કે નિયમોમાં પણ ફેરફાર થાચ એ બનવા જોગ છે. સેંકડો કે હજારો વર્ષોથી આર્યાવર્તમાં ઘણી જ્ઞાતિઓ થઇ ગઇછે. તેમાં હિંદુ જ્ઞાતિની એક પેટા શાખા, પાટીદાર જ્ઞાતિ પણ મુખ્ય જ્ઞાતિઓમાં ગણી શકાય, ખેતી વાડીનો ધંધો કરનાર આ જાણીતી કોમ કોઇનાથી હાલે અજાણી નથી હાલમાં પાટીદાર જ્ઞાતિમાં પણ બે ભાગ થઇ ગયા છે. જેમાનો એક ભાગ લેઉઆ પાટીદાર બીજો કડવા–પાટીદાર; આ કડવા પાટીદાર, જેને કણબી એવા નામથી કે પટેલ એવા નામથી આપણે ઓળખીએ છીએ, આ જ્ઞાતિ હાલમાં નહિં હિંદુ કે નહિં મુસલમાન એવી અર્ધ દગ્ધ રીતે ફસાઇ પડી છે. આમ થવાનું કારણ ઢોંગી ધર્મ ગુરૂઓનું તેમને અવળે રસ્તે લઇ જવું એ મુખ્ય છે. હજી પણ એ જ્ઞાતિ રીત રિવાજ હિંદુનાજ પાળે છે. તથાપિ તેમનો ધર્મ તો મુસલમાનીજ છે એમાં કશી પણ

શંકા નથી, હિંદુ હોઇ શામાટે તેઓ મુસલમાની ધર્મ પાળે છે ! એ આપણે જોશું તો જણાઇ આવે છે કે તેમની જ્ઞાતિમાં થોડાક વર્ષો પહેલાં એક મુસલમાન ધર્મગુરૂએ તેમને અવળું સવળું સમજાવી પોતાના ધર્મમાં ઘણાજ ચમત્કાર તથા સ્વર્ગ છે એવું ખોટું સમજાવી ભોળા આગેવાનોને તે રસ્તામાં દોરી પોતાનો સ્વાર્થ સિદ્ધ કરવા માટે આમ કરેલું છે. પણ હવે તો તે જ્ઞાતિમાં કેળવણી તથા સમજ શક્તિ પુરતી થવાથી તેઓ જાણતા થયા છે કે અત્યારે આપણી હાલત ઘણીજ ભયંકર છે. આવી કફોડી સ્થિતિમાં છીએ એવું જ્યારે એમને લાગ્યું ત્યારે તેમણે હિંદુ ધર્મના રસ્તા જોઇ અને એ ખરા તથા પોતાના જુને રસ્તે ચડયા અત્યારે તે જ્ઞાતિમાંથી ઘણાઓ મહેનત કરી રહયા છે, અને તે ખરેખર ઇચ્છવા જોગ છે. હમણાં જેવા એમને એ સદ વિચાર સ્ફુર્યો છે અને જો તેઓ તેનો લાભ લઇ ઢોંગી ધર્મ ગુરૂઓથી મુક્ત થઇ સત્ય સનાતન રસ્તો સમજશે તો તેઓ થોડા વખતમાં શુદ્ધ આર્ય (હિંદુ ધર્મી) થઇ જશે ખરા, એમાં શંકા જેવું નથી.

પાટીદાર જ્ઞાતિમાં મુસલમાન ધર્મ ગુરૂઓ ધર્મને નામે પાપનો ફેલાવો કરી તે જ્ઞાતિમાંથી દર વર્ષે હજારો રૂપીઆ લુંટી જાય છે. અને તેનો ઘણોજ દુરપયોગ કરી પોતેજ મોજ કરે છે તથા એ જ્ઞાતિને અજ્ઞાનતાના અંધારામાં રાખી તદન મુસલમાન તથા અંધ શિષ્ય જેવા ગુલામ બનાવી મુકવા હમેશાં પ્રયત્ન કરતા જાણાય છે. આવા સ્વાર્થી ધર્મ ગુરૂઓના ફંદામાં ન ફસાતાં હવે સમયના ફેરફાર પ્રમાણે વિચારોમાં ફેરફાર કરી સારૂં શું છે તેની કદર કરી અંધારાના ખાડામાંથી બહાર આવી સત્ય રસ્તો ગ્રહણ કરવાની ખાસ જરૂર છે. અમારા ધારવા પ્રમાણે આ જ્ઞાતિમાંથી હવે તો એ પીરાણા ધર્મનો ત્યાગ ઘણા જોરથી થતો જાય છે. અને અમો તો એજ ઇચ્છીએ છીએ કે તેઓ શુદ્ધ ખરાનુ હિંદુ ધર્મી બની પોતાની સમાજ તથા દેશનુ કલ્યાણ કરવા તૈયાર થાય.

હાલમાં મુંબઇ તથા કરાચી તેમજ કચ્છના કેટલાક ભાગોમાં **સુધારાવાળાને** નામે આ જ્ઞાતિના કેટલાક મુખ્ય પુરૂષોએ બહુજ શ્રમ કરી પીરાણા ધર્મનો ત્યાગ કરી હિંદુ ધર્મ અખત્યાર કરવા માંડયો છે. તેની સંખ્યા દરરોજ વધતી જાય છે. **હાલમાં પણ એવા સુધારાવાળા શુદ્ધ હિંદુ પાટીદારોની સંખ્યા હજારોની થઇ ગઇ છે અને કેટલાક તો આખા ગામો પણ એજ વિચારોનું પાલન** કરે છે એ જાણી આપણને આનંદ થવો જોઇએ.

કરાચીમાં કેટલાક ઉત્સાહી યુવકોએ પોતાના તન મન અને ધનના ભોગે આ જ્ઞાતિને ખરે રસ્તે ચડાવવા ઘણા શ્રમથી અનેક વખત ઘણાંજ ભોગ આપેલ છે, તે અમારી જાણ બહાર નથી. અમો તો આવા ઉત્સાહી યુવકોનો વિજયજ જોઇએ છીએ. તેમણે સત્ય રસ્તે હમેશાં છાતી ઠોકીને તથા કમર કસીને કામ કર્યે જવું અજ્ઞાનના દુર થતાં સમાજ આખી તેમની પોતાનીજ થઇ જશે. અત્યારે તેમને જે ગાળો આપતા હશે, અથવા તો જેઓ મુસલમાન રહેવા ખુશી હશે, તેવા ભાઇઓ પણ સમજણ થતાં તે તેમના ખરા ભાઇ બની તેમના મદદગાર થઇ પડશે. માટે તેમણે ખાસ કાળજી રાખી કોઇનું પણ દિલ ન દુઃખાવતાં પ્રેમથી અને સત્યના બળ વડે સમયને ઓળખીને કામ કરવા હમેશાં તત્પર રહેવું. પ્રભુ તેમની મદદમાં છે એમ જાણી અન્યાયને તોડવા હમેશાં સત્ય ધર્મનો પ્રચાર કરવા તૈયાર રહેવાની ખાસ જરૂર છે. આમ જ્યારે કાર્ય કરનારાઓ તૈયાર થશે, ત્યારે અત્યારની અર્ધ દગ્ધ થએલી પાટીદાર જ્ઞાતિ શુદ્ધ હિંદુ બની પોતાનું અસલ સ્થાન પ્રાપ્તકરશે. પ્રભુતે સમય એ જ્ઞાતિને જલદી આપ એજ અમારી પ્રાર્થનાછે.!

સુધારાની આવશ્યકતા

(લેખક રા. તંત્રી.)

પ્રીય બન્ધુ ? જમાનો જાગ્રતિનો આવી પહોંચ્યો છે. ઠામ ઠામ સર્વ જ્ઞાતિઓ પોત પોતામાં યોગ્ય વીચાર કરી અગવડ કરતા રીત રિવાજોને તિલાંજલી આપી રહી છે, ત્યારે આપણી જ્ઞાતિ હજુ સુધી પોતાની નિંદ્રામાંથી જાગૃત થવાનો વખત વિચારતી નથી છતાં પણ પરમ કૃપાળુ પરમાત્માની નિઃસીમ કૃપા વડે જ્ઞાતિના કેટલાક સ્થળોમાં સુધારકો પોતાનું પરાક્રમ પ્રકાશતા જણાય છે ખરા, પરંતુ જ્યાં સુધી આવા જ્ઞાતિ હિતેચ્છુ વિરલાઓ એકત્ર મળી પરસ્પર જ્ઞાતિ હિતના વિચારોનું વારંવાર મથન કરી તેને અમલમાં મુકવા તૈયાર નથી ત્યાં સુધી

उद्यमेन ही सिध्यन्ति कार्याणि न मनोरथैः
नही सुप्तस्य सिंहस्य प्रविशन्ति मुखे मृगाः

(માત્ર મનોરથ કરવાથીજ કાર્ય સિધ્ધ થતાં નથી પણ ઉદ્યમથી સિધ્ધ થાય છે; સુતેલા સિંહના મુખમાં મૃગલાઓ આવીને પડતા નથી) માત્ર વિચારથીજ કાંઇ ફળ પ્રાપ્તિ થતી નથી; માટે મારા સુધારક વિરાઓ ! તમારા વિચારો હૃદયમાંજ રોકી રાખી જ્ઞાતિની અધમ દશા દેખી નાહાક દુભાઓ નહી પણ યોગ્ય ઉપચાર કરવા તત્પર થાઓ અને પ્રારબ્ધ જે પુરૂષાર્થહિન, પામર પુરૂષોનું આશ્રમ સ્થાન છે તેને બાજુ મુકી પુરૂષાર્થને વળગી મહા ભગિરથ પ્રયત્ન કરવા તત્પર થાઓઃ—

અર્થમ્ સાધ્યામિ, વા, દેહમ્ પાત્તયામિ

આ સુત્રને તમારા, હૃદય મંદિરમાં મુદ્રિત કરી તમારા વિચારોને વહન આપવા માંડો. મુંગા બેસી રહી "હાય હાય" કરવાથી કાંઇ પણ બનવાનું નથી. પ્રતિદિન આયુષ ક્ષીણ થતું જાય છે. તમારો મનુષ્ય જન્મ ધારેલો સફળ કરવા અને તમારો વ્યવહાર ધર્મ બજાવવા પાછા ન પડો. વિરાઓ ! જન્મવું, જીવવું અને મરવું એતો વારંવાર છેજ. પરંતુ જે પુરૂષ પોતાનું સારૂં નામ ઇતિહાસના પાના પર મુકી જતો નથી તે જેમ અનેક કીટ પતંગાદિ જન્મ મરણ પામે છે. તેમ એક પામરની માફક પૃથ્વીના કયા ખુણામાં મરી જાય છે, તેની કોઇને ખબર પણ પડતી નથી. તેને કોઇ યાદ પણ કરતું નથી. પરમાર્થી પુરૂષો ! તમારી જ્ઞાતિની દશા તરફ દ્રષ્ટિ કરો. ઠામ ઠામ શું જણાય છે ! તમારા જ્ઞાતિ બન્ધુઓઃ—

હરિગીત છંદ

ઠામ ઠામ, વિરામ ના કયંઇ,
જ્ઞાતિ બાળક રડવડે
કણુના અમે 'બના' બીજ,
બાળક અન્ન વિના ટળવળે.
દહીં દુધ ઘી નીપજાવનાર,
રતાધ બનીને આથડે;
દાંનેશ્વરી બની દાન દેતા,
આજ પર ઘર કર ધરે.

બિચારા ખેડુત ભાઇઓ ! તાઢ, તાપ અને વર્ષાદના મહા દુઃખના દીવસોમાં મહેનત કરી

તુટી જાય છે, અને મરી જાય છે છતાં પણ તેમને તથા તેમનાં પત્નિ પુત્ર પુત્રાદીને પુરાં વસ્ત્રો પણ પહેરવાનો વારો આવતો નથી, તેમનું રળેલું કોણ જાણે ક્યાંઇ તણાઇ જાય છે, તેની તેમને ખબર પણ પડતી નથી. અરેરે! ખબર શાની પડે ! વિદ્યારૂપી દિવ્ય ચક્ષુને માટે તો તે બીચારા કુટુંબ પરીવાર સહીત બે નસીબજ રહે છે. ખેતીવાડીના ધંધામાં, મજુરીમાં, ઘાસ લાવવામાં, ઢોર ચારવામાં, અને સીમમાં ખેતરોમાં જવામાં તેમના વિદ્યા અભ્યાસ કરવા યોગ્ય બાળકો ગુંથાઇ રહે છે. તેથી ભણવાની નવરાસ મળતી નથી, તેમજ પુરા સાધનો પણ હોતાં નથી. આપણી ન્નાતીની બીજી બાજુ તરફ દ્રષ્ટિ કરીશું તો ત્યાં પણ અન્ય પ્રકારની અંધાધુંધિ પ્રવૃતિ થઇ રહી છે. બાળાઓના, બળાપા અને કુલીનોના કઢાપા, (અનેક અબળાઓના કુલીન ગણાતા આગેવાનો ઇચ્છા નહી છતાં છુટા છેડા કરી રહ્યા છે) ઠામ ઠામ ત્રાસ વરતાઈ રહેલો જોવાય છે, અનેક રીતે ગરીબોના ગળા રેંસાય છે અને નિરૂદ્યમી લોકો અનેકાનેક પ્રકારે જુલમો વરતાવી રહયા છે. પ્યારા વાંચક ! આવી દુરદશા દેખી શું તમારા હૃદયો રૂદન કરતા નથી ? કેમ નહિ ? કરેજ. પરંતુ પુરૂષાર્થ કર્યા વિના "હાય હું એકલો શું કરૂં" આમ ઉચાર્યા પછી પારબ્ધ પર પોતાના વિચારને આધાર આપી પડયા પડયા પોકાર કરો છો ત્યારે તમો સમજુ અને અણસમજુમાં જે તફાવત પડવો જોઇએ તે કયાં છે ? ન્નાતિની દાઝ અને દુરદશા જાણનાર તમો અને બીજા અજ્ઞાની મુઢ ભ્રાતાઓમાં તફાવત શો ?

અરે આ દશા જાણી જોઇ પુરૂષાર્થ કર્યા વિના માત્ર પડી રહેનાર કરતાં ન જાણનાર સારો છે કારણ કે તેને આવી ઉંડી દશાનું ભાન ન હોવાથી તે બીચારો છાણનો કીડો છાણમાં મસ્ત હોય છે. પરંતુ તમો તમારા બન્ધુઓની અને જ્ઞાતિની દુ:ખદ, દશા દેખી દુબળા થાઓ છો છતાં પણ પુરૂષાર્થ કરવા તત્પર થતા નથી કે મેદાન પડતા નથી અને "હું એકલો શું કરૂં ? આવડી મોટી નાતમાં મારાથી શું થાય ?" વિગેરે નીર્માલ્ય વીચારોથી નિયતાને પ્રાપ્ત કરો છો:—

नचेवात्मा वमन्तव्यः पुरुषेण कदाचन ।
नह्यात्म परिभूतस्यभूतिर्भवति शोभना ॥
(महाभारत.)

નચેવાત્મા વમન્તવ્ય: પુરૂષેણ કદાચના નહ્યાત્મ પરિભૂતસ્યભૂતિર્ભવતિ શોભના (મહાભારત)

પુરૂષે પોતાનો કદી પણ ધિક્કાર નહિ કરવો તેમ કરવાથી મનુષ્ય કદી ઐશ્વર્ય પ્રાપ્ત કરી શકતો નથી. માટે એવા નીચ વિચારો તજી તમારા સ્વાત્મ બળમાં જેટલી શ્રધ્ધા રખાય તેટલી રાખી તમે શાક્ષાત પરમાત્મા થવા ઇચ્છશો તો પણ થઇ શકશો તમો તમારી જાતને પામર પ્રાણી માની કંગાલીયતના કાળા ગ્રહમાં શા માટે હાય મારો છો ?

उचिष्टत, जागृत, माप्य, वरान्नि बोधत ।
(उपनिषद)

ઉઠો, જાગ્રત થાઓ અને મેળવવા લાયક ઉતમ વસ્તુને સમજો, ઉંચા વીચારોને એવી ઉચ્ચ ભાવના રાખો ઉચ્ચ આશયો રાખી ઉચ્ચ પુરૂષાર્થ દ્રઢ અને ઉત્સાહી મનથી કરો પછી જુઓ કે સર્વવ્યાપક પરમાત્મા, તમને તમારા હૃદય મંદિરમાં કેવો પ્રાદુર્ભાવ જણાવી

"સર્વ પ્રાણી માત્રના સુખમાંજ તમારૂં સુખ સમાયલું છે" આ મહા મંત્રથી તમને દિક્ષીત કરી કેવો ધર્મ સુજાડે છે? કેવો પરમાર્થ બતાવે છે:—

"વિક્લવો વીર્યહીનોયઃ સદૈવ મનુવરતતે ।
ધીરા સંભાવિતાત્માનો નદૈવં પર્યુ પાસતે ॥
(રામાયણ.)

વીર્યહીન, અને વૈક્લવ દૈવને અનુસરીને ચાલે છે પ્રતિષ્ટિત વીર પુરૂષો દૈવને સેવતા નથી; જમાનો એવો આવ્યો છે કે પ્રથમ જે કામ કરવા મહા ભગીરથ પ્રયત્નની જરૂરત હતી તેવા મહદ કાર્યો માત્ર સ્વલ્પ પ્રયત્નથી સિધ્ધ થાય તેમ છે. માટે સમજુ પુંરૂષો? હવે તો હદ થઈ છે. તમો અત્યારે પણ વખત વખતનું કામ કરશે" કુદરત પોતેજ સુધારા કરશે" કહી મન વાળી બેસી રહી ટગરટગર દયા જનક દશાને દેખી દુબળા થયા કરશો ત્યારે વખત અને કુદરત ક્યારે અનુકુળ થશે, સૌભાગ્યદેવી સાહસિકનેજ વળમાળા આરોપે છે. જુઓ? જુઓ? આપણી આસપાસની અન્ય જ્ઞાતિઓ આજ શા કાર્યમાં મચી રહી છે? આપણે પાટીદાર છીએ તેથી ઉચ્ચ ગણાતી અન્ય જ્ઞાતીઓનાં પ્રબળ પ્રયત્નને દુર મુકી આપણાથી હલકી જ્ઞાતીઓ જે શુદ્ર ગણાય છે તેઓ તરફ નજર કરશો તો સહેજ જણાશે કે તેઓ પણ જ્ઞાતિના રૂડા વખતનો લાભ લઇ પોતાની ઉન્નતિ કરવા પ્રબળ પ્રયત્નશાળી બની રહયા છે. જ્યારે વસવાયા અને શુદ્ર જેવી હલકી જ્ઞાતીઓ આમ પુરૂષાર્થ કરી ઉન્નતિ કરવા આગળ પડી છે, ત્યારે તમો તમારા શીષ્ટ પુરૂષો અને આગેવાનો ઉંધે છે. અરે કેવી દશા? કેટલાક આપણા ગેઢેરા ગણાતા આગેવાનો તો કહે છે કે જ્ઞાતિમાં શું સુધારવાનું છે? જ્ઞાતિને શું થયું છે? શું બગડી ગયું છે? નાહાક રાડો પાડી પાડીને લખી, લખીને, અને બોલી બોલીને જ્ઞાતિને ફજેત કરી નાખી. પરંતુ તે બીચારા ભોળા પટેલ બાપા, તેમ કહે તો શું થયું? તેમને સૈયદો અને કાકાઓ અને નાતના મેળાઓમાં સીરા અને લાપસીઓ નામની મુકી ક્યાં માથું ઉચ્યું કરી જોવું છે કે અમારી જ્ઞાતિની શી વલે થઇ છે.

છતાં પણ તેઓને એવું બોલતાં તો વારંવાર સાંભળીએ છીએ કે હવે તો કમીઓ (હજામ કુંભાર મેગવાર ફાટા છે. શું કરીએ વખત બળી ગયો પરંતુ હવે દિવસા દિવસ વખત બળતો જશે અરે! આગેવાન બાપાઓ! ઝોકામાંને ઝોકામાં વખત તો બળી જશે પણ હજી તો તમારે ને આખી જ્ઞાતિને લુગડે લાય લાગીને બળી જશે અને આપણે દાઝશું ત્યારે ભાન આવશે જે કમીઓ અને તમારાથી ઉતરતી જ્ઞાતિનાં માણસો આજે આવા બળી ગયલા વખતમાં પણ "પટેલ" કહી પરા ખસી તમોને માન આપે છે તે જ્યારે પોતાની જ્ઞાતિઓમાં ભણી ગણી સુધારા કરી તેમનાં બાળકોને ભણાવી તમારા બાળકોથી વધારે કેળવાયલાં બનાવી તમારા બાળકોના વિદ્યાગુરૂ બનશે—મહેતાજી—માસ્તર બનશે, પછી કોણ કોને બાપા કહેશે? તમોને કોણ માન આપશે? તમારા કામ કોણ કરશે? અરે હજામતો સુદ્ધાંત કોણ કરશે? વીચારો? વિચારો? અને જલદી સેવા કરવા મેદાને પડો!

રૂડી પટલાણી*

(લેખકઃ-મહિદાસ પ્રેમજી પટેલ)

આજ અમાવાસ્યા છે, અંધકારે પોતાનું સામ્રાજ્ય ચોતરફ જમાવી દીધું છે. આકાશ ધનઘોર છવાઇ રહ્યું છે. વિજળી તાડવનૃત કરી રહી છે માતા ઉમીયાનું મંદિર આજ તદન શુનું શુનું લાગે છે. ઘાઢ અંધકાર ફીટાડવા ખુણામાં પ્રજવલ્લતો ચાંદીના કોડીઆમાંનો ઘીનો દીવો સંમ્પૂર્ણ યત્ન કરી રહયો છે, પણ માતાની દિવ્ય મુર્તીની સનમુખ એક બાળાના ઉના નિશ્વાસથી અંધકાર ગાઢતર થતો જાય છે. સ્વર્ગની અપસરાઓ ચકિત નેત્રે આ દુઃખી અબળાનું મુખ નિહાળે છે, સ્વર્ગની ગોદમાં ખેલતી અપસરાઓએ આવું દિન મુખ સ્વપ્ને પણ નહી જોયું હોય. અબળાનાં બંને નેત્રો બંધ છે, દર્શન પ્રિય ભકત દોડતો આવે, તે વખતે મંદિરનાં દ્વાર એકાએક બંધ થતાં ભકતના મનમાં જેવી નિરાશા છવાઇ રહે છે, તેવીજ રીતે તે દુઃખીયારી અબળાનાં નેત્ર દર્શન કરવા ઇચ્છતી અપસરાઓ બંને લોચન બંધ હોવાથી નિરાશ થાય છે. માથાનો અંબોડો છુટો મુકાઇ ગયો છે સુંદરીનો કૃષ્ણવર્ણ કલાપ સેષ નાગનાં માન મુકાવે છે. અબળાની ડોકમાં કાંઇ પણ આભરણ નથી, પણ તે ખુલ્લી ડોકના વાંટા ઇંદ્રાણીને પણ છક કરી નાખતા હતા.

અબળા ઘુટણ ઉપર બેઠી હતી. આ બેઠક જોઇ શંકર સામેની બેઠક ધરાવનાર પોઠીઓ શરમાતો હતો. આજુ બાજુ ગગન ભેદી અંધકાર શામે માતા ઉમીઆની ઓજસ્વી પણ ગંભીર લાગતી મુર્તિ, તેના ખુણામાં ટગમગતો ઘીનો દીવો, અને ઉપર ચકિત થએલી અપ્સરાઓ સિવાય આ મંદિરમાં કોઇ હતું નહી. સર્વત્ર ગાઢ શાન્તિ વ્યાપી રહી હતી. આ વખતે સુર્ય ઉગતાં જેમ કમળની પાંદડી ખુલતી જાય, તેમ અબળાનાં પોપચાં ધીમે ધીમે ખુલવા લાગ્યાં, કંઠમાંથી ઝીણો ઝીણો મધુરો પણ હૃદયભેદક સ્વર નીકળવા લાગ્યો. અવાજ તીણો હતો પણ દુઃખથી ખોખરો થઇ જતો હતો. આ અવાજથી અચરજ પામતી અપ્સરાઓ નીચે ઉતરી અબળાની સન્મુખ આવી ઉભી રહી. આગળ આવી મેનકા પુછવા લાગી; " દુઃખીઆરી બાળા ! આ અવનીમાં શા માટે દુઃખની હોળીમાં સળગ્યા કરે છે? અંધારી રાત્રે દેવીના મંદીરમાં આવવાની કેમ જરૂર પડી બાળા ? દેવ દેવીઓને વિનવવા ભારત વર્ષની અબળાઓ શું રાતના પણ ભટકતી હશે ? અમે સ્વર્ગના મુખમાં ગુલતાન રહેનારી અપ્સરાઓ આ દુઃખ જોઇ બળી મરીએ છીએ. અમારા દુઃખના ઘા રૂઝવવા બાળા તારી આત્મ કથા અમને કહે.

" અહો સ્વર્ગના સુખમાં રમનારી સ્વર્ગની દેવીઓ ? અમારાં દુઃખો નિહાળી રાક્ષસો પણ ઉભી પુછડીએ નાસે છે. એવામાં તમને આ શું સૂઝયું ? અમે તો મૃત્યુ લોકનાં કાળા માથાનાં માનવી, અમે દુઃખી; અમારો સંસાર દુઃખી, દુઃખમાં અમારો જન્મ, દુઃખ એજ

---

* હિંદુસ્તાનના દિવાળીના ખાસ અંક ઉપરથી.

અમારૂં ત્રિકાળનું અખૂટ ઝરણું ! એ દુઃખમાં ભાગ લેવાથી આપને શો લાભ દેવીઓ ? ”

“ મૃત્યુ લોકનાં દુઃખોના માપથી અમારાં સ્વર્ગના સુખ મપાય છે બેની ! દુઃખ સાંભળી તને વધુ દુઃખી નહી કરીએ. દુઃખીઆનાં દુઃખ કાપવાં એજ અમારો ધર્મ ! ? ”

“ નથી નથી સ્વર્ગનાં રાજાધિરાજ પણ અમારાં દુઃખ ફીટાડવા સમર્થ; તો ફુલની પાંખડી જેવી કોમળ દેવીઓ, આપના શા ભાર ? ”

“ દીકરી ! દેવની સોભા દેવમાં નથી. જેવા પુજારી એવા દેવ ! અને અમે તો સ્વર્ગના સુખની વાદળીઓ જેટલું સુખ વરસાવીએ તેટલું દેવાધિરાજને મળે. સમજી બેન ? વિશ્વામીત્ર જેવાના તપના ચૂરા કરવામાં પણ અમારોજ હાથ હતો. આજ એજ હાથ તારાં દુઃખો ટાળશે બેની ! ”

“ દુઃખીઓનાં દુઃખો કાપવાં એજ આપનો ધર્મ હોય તો, બેની સાંભળો. મારી આત્મ કથા. તે જરા લાંબી છે ખરી, પણ દુઃખનાં દારૂણ રસથી રસ બસતી છે, કુમળાં કાળજાં કોરનારી છે. પણ સ્વર્ગના શોખીનોનાં હૈડાં તો કઠણ કહેવાય છે ? હું પૃથ્વીના પ્રથમ ખંડમાં ગણાતા ભરતખંડમાં જન્મી છું. ખેતીનો ઉજળો ધંધો કરનાર કણબી કોમમાં મારો જન્મ થયો છે. મારૂં નામ રૂડી ! મારૂં કેવું સાદું નામ ? અમારા દેશમાં તો દીકરીઓનાં નામ પાડવાં કોઇ પાછી પાની કરતુંજ નથી. દીકરીનાં નામ પાડવામાં અમારા દેશનાં દેવ દેવી, નદીઓ સદા રોકાયલાંજ છે, જીભને બેવડી ચોવડી વાળીએ ત્યારેજ અમારા દેશની કન્યાઓનાં નામ બોલાય ! પણ મારૂં નામ સાદું ! અમારા માંતો રૂડી રામુ, કડવી, મીઠી, લાડુ, પુંરી, દુધી ધોળી એવાં બબ્બે અક્ષરનાજ નામ ! મારો જન્મ થયો, મારૂં નામ પડ્યું, કે તુરતજ મારૂં વેવિશાળ થયું.

“ શું બેન ? વેવિશાળ ? સ્વર્ગના પહેલાં પગથીઆ જેવું વેવિશાળ જન્મ થતાંજ થઇ ચુક્યું ?”

“ આપ તો જન્મ થતાંની વાત કરો છો, પણ મારી કેટલીએક બેનોનાં વેવિશાળ તો માતાના ગર્ભમાંથીજ થાય છે ? એ જીવવાળી માતાને પેટે ચાંલ્લો કરવામાં આવે છે. નસીબ જોગે દીકરો આવે તો ભલે સગાઇ તૂટે, પણ પેટે ચાંલ્લો કરવાનો રીવાજ તો ખરો ! હું મોટી અને રમતી ભમતી થઇ ત્યારે મારો સંસારનો નાવી, મારો ભાવી ભરથાર મારે ઘેર મેમાન થઇ આવ્યા ? હું અને એ બંને તેવ તેવડાં ! હું પાંચ વર્ષની અને ‘એ’ ચારના ? અમને જોઇ બધાં હસ્તાં, શા માટે હસતાં તે હું જાણુતી નથી. મારા ઉપર પ્રભુની મેહર હતી જેથી એક દી પણ માંદી પડી નહિ ! પણ “ એ ” તો મોઢાં જોયાં તેથી છ મહિના માંદા અને છ મહિના સાજા ! આજકાલ કરતાં પંદર વરસ ચાલ્યાં ગયાં. મારાં માબાપ આબરૂદાર ખેડુત હતાં ઘેર બે ચાર ભેંસનું દુઝાણું હતું હું ઘરનું કામકાજ કરતી. ઢોર દોતી. છાશ ફેરવતી, અને પાંચ પાલી દળણું પણ દળતી. આમ કરતાં મારા સસરા ગાડું લઇ આવ્યા ? પડોશણુની કઠણુ જીભ બોલી કે રૂડી તું તો હાહરે (સાસરે) જવાનીને ? આ બોલે તો મારા ઉપર વીજળી પાડી ! અમારા પાડોશની બ્રાહ્મણુની રંભા તો પંદર વરસે પરણી ! શું મારે ઇમ પરણુવાનું નહિ હોય ? પણ મારી

આ ભૂલ મારી પાડોશણે તરતજ ભાંગી. "મુઇ", તારાં લગ્ન તો કયારનાએ થઇ ગયાં. તું વરસદીની હતી ત્યારે પરણી ?" પાકી ખાત્રી કરવા મેં માંને પુછી જોયું, તો જવાબમાં ગાલ ઉપર એક તમાચો પડયો. શું કણબીની દીકરીઓથી પરણવાનું નામ પણ ન લેવાય ? આ સનમુખ બીરાજતાં ઉમીઆ દેવીને નામે દસ દસ વરસે અમારા લગનની ચીઠીઓ નીકળે ? એકજ લગને અમારી નવ લાખ બેનો ઢીગલાની માફક પરણે ? આવું કૌતુક કોઇ દેશમાં હશે બેન ? તેમાં કોઇ આઠની તો કોઇ પાંચ વરસની ? કોઇ ત્રણની, તો કોઇ વરસ દોઢ વરસની ? મહીના છ મહીનાની કન્યાઓનો તો પારજ નહીં. આવડા વર્ષની ભરજુવાનીમાં અમે પરણી ઉતરીએ ? અમારા સ્વામીનાથનું તો પુછવુંજ શું ? જેવડી અમે તેવડા તે ? કુળવાન હોય તો અમારાથી નાનાજ હોય ? એક કોર ગોરબાપો ? (અમારા કચ્છમાં તો પીરાણાનો થાપેલ મુખી બાપો લગનનો વિધી ભણે, બીજી મેર વર ઊંઘે અને કન્યા રૂવે ? અમારાં આંસુ લુવા અમારાં માબાપ તૈયાર ? ? શું દીકરા દીકરીને પરણાવવાનો લાવો અમારા માબાપ આમજ લેતા હશે ! અમારાં ભાગ્ય કાજળથી લખાયાં હશે ? એ વાત પડતી મુકો બેન, કોઠી ધોવાથી કાદવજ ઉખડે ? મારી બનેલી વાત સાંભળી લો ત્રીજે દીવસે ગાડીમાં બેસી હું મારે સાસરે ગઇ. હું હતી પંદર વરસની, પણ ગામની બધી બાયડીઓ કહેવા લાગી કે વહુ તો વીશ વરસની છે ? અજાણ્યા ઘરમાં આવી, ટોળાં વિખુટી હરણીના જેવી હું ચકકર વકકર ચોતરફ જોઇ રહી, રાક્ષસીને ભુલાવે એવી ખુણામાંથી એક ડોશી નીકળી ! પગે પડો વડસાસુ (દાદીજી) ને !" આવો એક અવાજ પાછળથી આવ્યો. તરતજ એ હુકમને હું તાબે થઇ. વડસાસુએ આશીશ આપી. રાતનાં વાળુ થયાં, કોને હું પરણી એ હજી હું જાણતી નથી. વાળુ કરી બહાર નીકળવા જાઉં છું એવામાં મારા કેડના રમકડા જેવડો, ગણપતિના જેવા પેટવાળો એક છોકરો ડરતો રડતો કારમી ચીસ પાડી નાઠો. એ ચીસ સાંભળી અમારો સાથી દોડી આવ્યો. કેમ ડર્યો ? એમાં બીવાનું સે શું ? ઇ તો તારી વહુ સે. એમ કહી સાથીએ ટાઢા ટોળ્યાં ! ! મારા ધણીને સમજાવી ઓસરીમાં આણ્યો. મેં મારી લાજમાંથી આ બધું જોઇ લીધું. ઉંડો નીસાસો નાખ્યો, આંખમાં આંસુડાં ભરાઇ આવ્યાં. આંસુ રોકવા મેં ઘણી મહેનત કરી, પણ કોણ જાણે સાથી આ આંસુડાં રોકાયાં નહિ. મેં લાજ કાઢેલી હતી, જેથી મારાં આંસુડાં કોઇ જોઇ ન શકયું. આ મારા સાસરવાસાનો અનુપમ ઉત્સવ બેની ? હાથણીની ચાલે મલપતી કણબણ બાળાનો સાસરવાસો આમ ઉજવવો વિધાતાને ગમતો હશે ? એથી વધુ બોલતાં મારી જીભ ઉપડતી નથી. મારૂં હ્રદય ફાટી જાય છે. સોપો પડયો, એટલે ઘરના કામકાજથી પરવારી. મારો સુવાનો વારો આવ્યો, હું નવી નવી આવેલી એટલે મારી નણંદને પુછી જોયું કે મારૂં સુવાનું કયાં છે ? નણંદે સાસુને પુછ્યું, સાસુ વડસાસુના કાનમાં ગંગણ્યાં અને છેવટે પાડોશમાં આવેલી બળદ બાંધવાની કોઢમાં (ડેલામાં) મને ખાટલો પાથરી સુવાનો હુકમ થયો. અરધા ઘરમાં બળદો સારૂં ચરો રાખેલો અને વખતે બળદો પણ બંધાતા અને અરધામાં મારૂં સુવાનું થયું ? એના ખુણામાં સરસામાન ભરેલો હતો હું આ ડેલામાં સુતી. થોડી વારે મારા ઘરનું બારણું હડસેલાયું મારો પતી એકાએક મારા ઘરમાં ! ! પણ મને તરતજ

સમજ પડી કે બહારથી કોઇએ જોર કરી ધકેલ્યાં હશે ? આ અમારૂં મધુરૂં મીલન ? મારો ધણી કમાડ પાસેજ ઉભો રહી મરેલા ઘેટાના જેવી આંખે ટગરટગર મારા સામે જોઇ રહ્યો. છેવટે મારી ધીરજ ખુટી. પાસે જઇ મારા ધણીનો હાથ ઝાલ્યો ? તરતજ " ઓ......મા .....ની બુમ પડી. હું ગભરાઇ પણ ધીરજ આણી જેમ તેમ કરી મેં ઇને ટાઢા પાડયા. ખાટલા ઉપર સુવા વિનંતી કરી. પણ મારી એ મહેનત ફોકટ. મારા ધણીએ તો નીચેજ સુઇ જવાનો મકકમ ઠરાવ કર્યો હશે. એમાં હું હારી આથી વધારે કહેતા કેમ જીભ ઉપડે ! આવી સ્થિતિમાં મુકાએલી કોઇ બાળાને પૂછી જુઓ ? આજથી મારાં લગન ધંટી સાથે થયાં ગણોને બેન ? મોટે મળસકે વડસાસું–"વહુ–વઉ" એમ બૂમો પાડી મને ઉઠાડતાં. અને સાત પાલી જુવારનો સુંડલો મારી આગળ મુકતાં. હું અજવાળું થતાંમાં લોટનો સુંડલો તૈયાર કરવા લાગી. પંદર ઢોરનું વાસીદું કરવા લાગી.

પાંચ ભેંસોનું દુઝાણું હતું પણ દુધના ટીપાની મને બાધા હતી. એટલા દહીંની છાશ મારી પાસેજ ઢસડાવવામાં આવતી. કોઇ વખતે થાકી પાકી આમાં જરા આળસ કરતી. તો સાસુઓની જીભ મારા પર તુટી પડતી. સસરા આગળ ફરિયાદ જતી. કણબીની એક તો (જીભ) જાડી હોય. એમાં આવતી વહુ ઉપર એ જાતી વળે ત્યારે પુછવુંજ શું ? આવી રીતે ઘરના કામથી પરવારતી તેવામાં ભાણુ (સુરજ) ઉગતો. ટાઢા રોટલા અને છાશ શીરાવી હું ખેતરે જતી (વાડી) ખેતરમાં મજુર અને દાડીઆની હારે સવારથી સાંજ સુધી હું કામ કરતી. મજુરોને રજા આપ્યા પછી હું ખેતર (પોડા) માંથી લીલું ખડ (ચારો) લેતી. એ ખડની ભારી બે માણસ મારે માથે મુકતા એ ઉપાડી હું ઘેર આવતી, મઠ (કોરડ) જુવારનો ખીચડો અને ખાટી છાશનું વાળુ કરી ઘરનો સંજોરો કરતી બધાંને સૂવાડી હું મારી કોઢમાં સુહી જતી. માંકડ મચ્છરનું તો પુછવુંજ શું ? છતાં મને ધસઘસાટ ઉંઘ આવંતી. માત્ર કોઇકોઇ વારજ સ્વપ્નાં આવતાં એ સ્વપ્નામાં હું બીજું કાંઇ દેખતી નહીં. માત્ર તમારા જેવી બાઇઓ આવી મને ઠપકા દેતી. બાળા ? આ દુઃખ શા માટે સહન કરે છે ? આ દુઃખને ઠોકરે મારી દુર ખસી જા ? આ ઘરના સુખમાં પુળો મૂક ? નથી ઘરનું સુખ તેમ નથી ધણીનું ? નકામી મજુરી કરી જન્મારો નકામો કેમ કાઢે છે.

આવો આવો ઠપકા તે બાઇઓ મને આપતી, હું એને એટલોજ ઉતર આપતી. એમ તે કેમ થાય ! હું આબરૂદારની દીકરી "દીકરીને ગાય જ્યાં દોરો ત્યાં જાય" મારાં માબાપે મને આ ઘેર સોંપી. આ મારૂં સોનાનું ઘર બાઇઓ ? સીતાના જેવાં તો મારે દુઃખ નથીને એમ કહી હું ટાઢાં દોળતી. આમ કરતાં ત્રણ વરસ તો વીતી ગયાં."

"ત્રણ વર્ષ ? ? ત્રણ વર્ષ તો શું પણ ત્રણ દિવસ પણ કાઢવા સ્વર્ગની દેવીઓને દોહેલાં થઇ પડે. બેની ? આવાં દુઃખો તારે લલાટે ત્રણ વર્ષ લખાયાં. બેની ? નથી રહેવાતું અમારાથી આ દુઃખ સાંભળવા અહીં"

" ધીરજ ધરો બેની ! ધીરજના ફળ મીઠાં છે. આતો મારા દુઃખની શરૂઆતજ હતી. ખરાં દુઃખ તો સાંભળો દેવી ? આમ કરતાં મારાં નસીબ ફુટયાં, મારા ધણી એકા એક માંદા પડયા, ગામમાં કોલેરા ચાલતો હતો. એ રોગે મારા નસીબ ફોડયાં. ? ત્રણુ

દિવસના મંદવાડમાં તો "એ" દેવલોકમાં સીધાવ્યા. દુઃખી આવી એનસીબ રાંડીરાંડ હું પડી રહી. અને "ઇ" તો ગયા. મેં મારાથી બની એટલી ચાકરી કરી, બન્યાં એટલાં ઓસડીયાં પાયાં પણ વિધાતાએ મારાં નસીબમાં રંડાપો માંડયો હશે. એમાં મારો શો ઉપાય.? ધણી મુવા પછી હું કાળમુખી ગણાઇ. રાંડ હોળાયો, સુડકદી, ભુંડા મોઢાવાળી, એવું જેવું મોઢે આવ્યું તેવું મારી સાસુ બોલવા લાગી. ધણીને દેવ તુલ્ય ગણનારી ભારતની સ્ત્રીઓને આવો દિવસ આવે, તો ધણી માર્યાનું આળ પણ અમારા ઉપરજ આવે, ? રાંડે કામણ કરાવ્યાં હશે, વાલાંમુઇએ મુઠ મરાવી. દોરા ધાગા કરાવ્યા, મારા મોતીઆનો જીવ લીધો. એવું એવું બોલી મારૂં ઘુંટડે ઘુંટડે લોહી પીધું, આથી પણ મારી સાસુ ધરાયાં નહિં. સસરાને સીખવી, મને વિદાય કરવાની પેરવી કરી ઘરમાં પેસવાનો હુકમ તો ન હતો. મારી માએ આપેલાં લુગડાંને અડકવાનો મારો હક નહોતો, ઘરેણું તો મારી સાસુએ જમીનમાં દાટયું હતું. મને નોધારીને, ઉભી નીસરણી જેવીને પીયર તરફ રવાના કરી. અફળાતી, કુટાતી, રખડતી, રવડતી હું પીયર પહોંચી. પીયરમાં પણ રમણનું ભમણ થઇ ગયું છે, માબાપે ઘરનો ભાર ઓછો કરી ભાઇ ભોજાઇને કારભાર સોંપ્યો છે, રાંડેલી નણંદને જીવતી ડાકણ ઘેર આવી બરાબર ગણવાનો અમારામાં સનાતન રીવાજ હશે કે કેમ તે હું જાણુતી નથી. પણ હું નવે અવતાર માવતરને ઘેર આવી. મારા નસીબમાં ટાઢા ટુકડા તો ખાવાજ સરજાયા છે. મારી ભાભી મારી આગળ રાતના ટાઢા ટુકડાની થાળી મુકતી બધાને માથે ચડાવી હું મારૂં પેટ ભરતી. ખાવાના તો ટાઢા ટુકડા મળતા પણ રોયું મારૂં શરીર ? મારૂં શરીર દેખી ભાભી મોઢું મરડતી એ હું ખુલ્લે ખુલું દેખતી. જેમ તેમ કરી સોગનું વરસ પુરૂં કર્યું અમારામાં નાતરા (ઘરઘેણા) નો રીવાજ છે. ગામ ગામથી મારાં માગાં આવવા લાગ્યાં, કોઇ બાળકની ખોટે, તો કોઇ રોટલા ઘડવાની ખોટે, તો કોઇ શોખ ના માર્યા. બે ત્રણ બાયડીઓ કરે તોજ બાપની આબરૂ વધે એવા ખોટા ડોળ ઘાલું બડેખાંઓ મારૂં માગું કરવા લાગ્યા. રોજ રોજ નવાં નવાં માગાં આવવાં લાગ્યાં આમાં પસંદગી કરવાનો પણ મારો હક નહી. ? મારાં માબાપ અને ભાઇ ભોજાઇ, મરજીમાં આવે તેવા જવાબ આપવા લાગ્યાં. આમ કરતાં. ગઇ કાલે મારા ભાઇ ભોજાઇએ નકી કર્યું કે. પાંચ છોકરાના બાપ પાંસા. (પાચા) પટેલ વેરે રૂડીને ઘરઘાવવી. ! ? પટેલનો વાન ભીનો છે, પણ આબરૂદાર કણબી છે. મોઢે શીળીના ડાઘ છે, પણ એ તો ભગવાનની માયા છે. આંખે જરા અપંગ છે, પણ જુનો સગો છે. મારા ભાભીનો મામો એટલે જુનો સગો તો ખરોજતો ? આ મારો બીજી વારનો ધણી એની ? પ્રભુ ? માતા ઉમીયાં ? હિંદુ વિધવાનો આવો અવતાર ખરેખર પ્રભુએ સધવા ન રાખી એજ વિધવા ? ? મારા એક ભવમાં બે ભવ ! બે બે ધણીએ જન્મની દુઃખઆરી ?" આટલું બોલતાં બોલતાં રૂડીની આંખો ધગ ધગતાં અંગારાની માફક લાલ ઘુમ થઇ ગઇ. તેમાં ઝળ ઝળીઆં ભરાઇ આવ્યાં. શરીર કંપવા લાગ્યું. વધારે બોલવા યત્ન કરવા લાગી, પણ કાંઇ બોલાયું નહિ. ? માત્ર ઉમીઆં દેવી સામે દ્રષ્ટિએ જોઇ રહી.

સ્વર્ગની અપસરાઓ તરતજ સમજી ગઇ. રૂડીનું દુઃખ નિવારવા તેઓ ટમ ટમી રહી. પણ આ બાળા ઉમીયાં દેવી ઉપર શામાટે કોપ કરે છે, તે જાણવા અપસરાઓ તત્પર થઇ. અને દેવી પ્રત્યે બોલવા લાગી.

"દેવી ? આવાં દુ:ખો આહીંની અબળાઓ ઉપર ? નથી સમજતાં આ ભેદ ? આશ્રરે આવેલી બાળા આપ તરફ ઉના નિસાસા નાંખે છે. કારણુ દાખવી કૃતાર્થ કરો દેવી ? આવાં દુ:ખોથી આપનું હૃદય નથી દ્રવતું ? કાં તો છોડાવો કણબી બાળાને અગર છોડો સ્વર્ગને ભુલાવતો મૃત્યુલોકનો તપ રાજવૈભવ. ?"

સ્વર્ગની દેવીઓ ! ધીરજ ધરો. આ અબળાનાં દુ:ખથી કોનો આત્મા નહી બળતો હોય ? નથી ખમાતાં અબળાનાં આવાં દુ:ખ ? પણ શું કરૂં દેવીઓ ? કાળા માથાનાં માનવીઓએ તોબા પોકરાવ્યાં છે. દેવ દેવીને નામે હજારો કે લાખો બાળાઓને આવાંજ દુ:ખોમાં તેઓ નાખે છે. બાપડા ભોળા કણબીઓને ફસાવી ઉંઝાના પટેલીઆઓ, અને કામ ધંધા વિનાના નિરક્ષર બ્રાહ્મણો મારે મંદિરે આવી, લગ્નની ચીઠીઓ કઢાવે છે અને દેવીએ લગ્ન દીધાં એવું ખોટું બણગું ફુંકાવી એકજ દિવસે લાખો બાળાઓને બાળ લગ્નની બેડીઓ પહેરાવે છે. (પણ અમારા કચ્છ દેશમાં તો પાંચ પંદર ગઢેરા ગણાતા બડેખાંઓ ભેગા થઇ પીરાણાના ખાનાના પાટ આગળ બેસીને દિવસ નકી કરે તેજ ખરો અમારાં દેવ અને દેવીઓ તો એજ ગઢેરા જે ઘણું હરામનું ખાય તે નાતનો મોટો પટેલ કહેવાય) વયનાં, રૂપનાં, સ્વભાવનાં. એવાં એવાં અનેક, અનેક કજોડાં જન્માવી કણબીની બાળાઓને ધગ ધગતા અંગારા પર ચલાવે છે. એ મુઆ બડેખાંઓનાં લોહી ચુસતાં પણ મારો આત્મા સંતોષાય તેમ નથી.

પણુ શું કરૂં બેન મારા સેવક તદ્દન ભોળા, તદ્દન અભણુ–અજાણુ અને અકલનો ઇજારો રાખનાર નિવડયા. નથી કરતા એનો તપાસ? ખરૂં શું અને ખોટું શું તેનો તપાસ કરતા શી વાર ? સત્ય તરતાં વાર લાગતી નથી. માતાને નામે દીકરીઓને દુ:ખ આપનારાઓનું આ ભવમાં તો સારૂં નહિ થાય ? શંકરને પરણુવા મેં બાર બાર વરસ તપ કર્યું, અને છેવટે સ્વયંવરથી શંકરનેજ પરણી. એજ દેવીના ઓઠા તળે છ મહીનાની છોકરીઓ પરણાવાય ? આ દુ:ખ મારી દીકરીઓનાં નીહાળી હું તો પાષાણવત બની અહીં બેઠી છું. પણ સ્વર્ગની દેવીઓ એક કામ કરો. અમારો રાજા વડોદરામાં રહે છે. પહોંચાડો આ વાત એને કાને, અને અમારી દીકરીઓના દુ:ખો વર્ણવી કસાઇવાડેથી છોડાવો ગરીબડી ગાયોને ?"

ઉમીઆંદેવી! ધન્ય ધન્ય ! આ ભેદ ભાંગેલો જોઇ અમો રાજી છીએ ઉઠ બાળા તારાં દુ:ખો આજથી નાશ પામ્યાં છે. જઇશું વડોદરા ને વડલે અને વીનવીશું ધર્મવીર નૃપ રાય સયાજી મહારાજને ? એક છગાકડે બંધ કરાવીશું એક લગ્ને પરણુતી કણબીની દીકરીઓની રાક્ષસી રૂઢીને ?"

અંતરીક્ષમાંથી ફુલ વરસે છે, દુ:ખીઆરી બાળાને લઇ અપ્સરાઓ વડોદરે આવે છે. મહારાજાધિરાજ આ વાત સાંભળી ઉઝાની દેવીને નામે થતાં ઢીગલા ઢીગલીનાં લગન બંધ કરાવે છે. અપ્સરાઓ ફરીને લઇ મહારાજાને આશીશ આપતી સ્વર્ગે સિધાવે છે.

ॐ शान्तिः शान्तिः

જ્ઞાતિ સમાચાર.

પીરાણા પંથનો ત્યાગ

અમોને ખબર મળ્યા છે કે પેલા જેઠ શુદી ૫ ને રોજ ગામ દયાપુરના પીરાણા-પંથી ભાઇઓમાંથી લગભગ ત્રીસ કુટુંબોએ "ન હિંદુ ન મુસલમાન એવા અર્ધદગ્ધ પીરાણા પંથ નો ત્યાગ કર્યો છે (જેનું સ્વીસ્તર વર્ણન આવતા અંકમાં આવશે) તેને ગઢશીશાના પંડીત પારાશર શર્માએ દેહ શુદ્ધિ પ્રાયશ્ચિત કરાવીને " શ્રી સત્યનારાયણનું મંદિર બનાવી તે હવેથી તેની ઉપાસના કરે છે.

તેમજ વળી હમણા અમોને ખબર મળ્યા છે કે ઘાટકોપરમાં વસ્તા ભાઇઓમાંથી ત્રીસ પાંત્રીસ ભાઇઓએ અશાડ શુદી ૨ ને રોજ દેહ શુદ્ધિ પ્રાયશ્ચિત કરાવીને યજ્ઞોપવિત ધારણ કરી છે, અને પીરાણા પંથનો હમેશના માટે ત્યાગ કર્યો છે. પ્રભુ અમારા પીરાણા પંથી ભાઇઓને જલદી સદ્બુદ્ધિ આપ કે જેથી તેઓને પીરાણાનો પંથ ત્યાગ કરવાની હીમત આવે.

ન્યાય વૃતિનો નમુનો

થોડા દિવસ ઉપર આગેવાનો ગામ બોંભડીમાં ભેગા થયા હતા ત્યાં આગળ કોઇ કેસ નહી મલવાથી પોતાના ખીસાં ભરાણા નહી તેમ પોતે શીરો લાપસી ખાધા તેના ટકા પણ પેદા થયા નહી તેથી ગામ ઉખેડાના એક ભાઇને કોણ જાણે કેવા ગુનાહથી તેની બાયડીના છુટકા (છુટા છેડા) ની ફારગતી દેવરાવી અને તેના પાસેથી કોરી ૮૦૦) આઠસો દંડ પણ લીધો "જોયુંને આ ન્યાય વૃતિનો નમુનો ? " પેલા ગરીબ ભાઇની બાયડી તો ગઇ પણ સાથે બીચારાને લુંટી (દંડી) ને ફકીર પણ કરી મુકયો ! ધિક્કાર છે એવા આગેવાનોને ! જેઓ આવો ન્યાય આપે છે. !

સાધુના વેષમાં સ્ત્રીનો ઉઠાવગીર

નેત્રાના રહીશ કણબી શીવજી લધા નુખે માકાણી સિંધમાં ગામ જમડાઉમાં રહે છે' ત્યાં તે પીરાણાના પીરના નામે કે બીજા કોઇ પીરના નામે દોરા ધાગા કરીને અનેક માણસોને લુંટે છે, અને અનેક બાયડીઓને ભોળવીને અત્યાચાર પણ કરે છે, તેમાં પણ તેને સંતોષ નહી થવાથી હમણાં તેજ ગામના એક ગરીબ ભાઇ અખઇ ... ની સ્ત્રીને ભોળાવીને ઉપાડી ગયો છે (કોણ જાણે કેવા મતલબથી ઉપાડી ગયો છે) તેથી ભાઇ અખઇ બહુજ મુશ્કેલીમાં આવી પડયો છે, કારણ કે તેના બે નાના બાળકો છે, તેને કેવી રીતે સાચવવા તેની મા વિના તે બાળકો રોયા કરે છે, તેની દયા ખાઇને બીજા ભાઇઓએ ઘણી તપાસ કરી, પણ પતો લાગ્યો નહિં, તેથી મુંઝાઇને બેસી રહયા છે.

વળી અમોને હમણા ખબર મળ્યા છે કે' ગામ નેત્રાવાલા ભાઇ નાનજી વિશ્રામ નાકરાણીએ તેની શોધ કરવા એક સાધુને મોકલ્યો હતો તે ફરી ફરીને સિંધના એક ગામમાં ગયો, ત્યાં ખુબ તપાસ કરી તો ત્યાં ધર્મશાળામાં એક સાધુ અને એક સાધુડીને જોયાં, તો તેના પાસે ગયો અને તપાસ કરી તો તેજ ભાગી ગયેલા કણબી તથા કણબીઆણી જણાયાં, તેના પાસે જઇને પુછી જોતાં,

ચોરના પગ કાચા” એ કહેવત મુજબ કણબી શીવજી ગભરાણો ને કહેવા લાગ્યો કે “ અમે બાવા હું” ત્યારે સાધુએ પુછ્યું કે કેવા બાવા છો. ? તે સાભળીને તે વિશેષ ગભરાણો, અને બાવા કેવા કહેવા તે વિચારવા લાગ્યો, પણ તેને બાવાની જાતો બીચારાને કયાંથી યાદ હોય ? કારણ કે તેણે તો જન્મ ભરથીજ બાવા એટલે પીરાણાના નારે લુંટી ખાનારા સૈયદો આ- ટલુજ અનુભવેલું. તેથી જવાબ આપી શકયો નહી. તેથી બાવે કહ્યું કે તને હું ઓળખું છું તું ગામ નેત્રાનો શીવજી ભગત છે કે નહી ? અને આ બાવીના વેષમાં બેઠેલ બાઇ અખઇની વહુ છે કે નહી ? તે બીચારો અંતે કણબી તો ખરો તેથી તેણે કબુલ કરી લીધું. અને સાધુને પગે લાગી કહેવા મંડયો કે મહેરબાની કરી મહારાજ અમોને હવે બચાવો, તે સાંભળી સાધુને દયા આવી અને તેને પોલીસને સ્વાધીન નહીં કરતાં, બીજા પડોશમાં રહેતા આપણા દેશી માણસના પાસે રાખી પોતે પાછો સીધાતપુર આવ્યો અને ત્યાંથી બીજા ભાઇ- ઓને તેડી ગયો આ વરઘોડાને પાછો જમડાઉ લઇ આવ્યો છે; ત્યાં આગળ અમારા સાભ- ળવા મુજબ તે બાઇ પાછી તેના ધણીને સોંપી છે. અને ભગતને તેના કુટુંબ સહીત ગામ માંથી કાઢી મુકયો છે. તે બીજે કોઇ ગામ હવેથી રહે છે. કહો ભાઇઓ! આપણામાં ભગત સાધુઓ કેવા પાકે છે. ? એ સર્વ પ્રતાપ પીરાણા ધર્મના ગુરૂઓનો છે કે નહિં ? ! ! !

શોકજનક અવસાન

થોડા દીવસ ઉપર ગામ ગડાનીના પીરાણા પંથી ભાઇ કરશન મુલજી લીંબાણીનો એકનો એક પુત્ર રામશરણ પામ્યો છે તેને પીરાણાપંથી ધર્મગુરૂઓના ફરમાન મુજબ દફનાવવામાં આવ્યો છે. અને તેની પાછળ લાપસીનું જમણ કરેલ છે! હજી આવી લાપશી ખાનારા જ્ઞાતિમાં રત્નો છે ખરા પ્રભુ! આવાઓનો અંત કયારે આવશે ?

હમણા ગત જેઠ માસમાં ગામ નખત્રાણા વાળા ભાઇ ખેતા ડોશા પોકારના ધર્મપત્નિ લાંબા વખતની બીમારી ભોગવી રામશરણ પામ્યાં છે સનાતન ધર્મ મુજબ તેમના સબને અગ્નિ સંસ્કાર કરવામાં આવ્યો છે. અને તેમના પાછળ પ્રેત ભોજન ન કરતાં જુદે જુદે સ્થળે તેમના કહેવા મુજબ નાણાં મોકલાવી આપ્યા છે. આવું દાન બધા પાટીદારોમાં ક્યારે થશે !

થતા સુધારકોને બે બોલ.

બન્ધુઓ ! જગતની અંદર જેમ જમાનો બદલાય છે, તેમ ચાલુ જમાનાને માન આપી દરેક કોમ સુધરતી આગળ ચઢવા પ્રયત્ન કરે છે. ત્યારે આપણી જ્ઞાતિ પહાતિમીરમાં એવી તો સુસ્ત થઇને સુતી છે કે તેને ચાલુ જમાનામાં આપણાથી ઉતરતી જ્ઞાતિઓ શું કરે છે અને તે કેમ આગળ વધે છે. તેનો સ્વપ્ને પણ ખ્યાલ કરતી નથી. પરંતુ આપણી પરિષદે હવે કાંઇક પ્રયાસ કરી તેને જાગ્રતીમાં આણવા સારૂ જ્યોતિ પ્રકટાવી છે. અને તે જ્યોતિ જો કે વિજળીની નથી, પરંતુ દિવેલની ઝાંખી જ્યોતિ પ્રકટી છે. જેથી કેટલાક આળસુ અને સુસ્ત બની ગાઢ નિદ્રામાં ઉછરતા આપણા બંધુઓના હૃદયને કંઇક સતેજ કરવા. પ્રયત્ન કરે છે.

પરંતુ પરિષદ્ બીચારી શું કરે ? કારણ કે ઘણા દિવસની નિદ્રાથી ઘણા પ્રયત્ને કંઇક આગળ પડવાના ઇરાદાથી ટટાર થએલા કુમળા સુધારકોને પાછા હઠાવનાર અને લોકોમાં મહાન સુધારક આપણા બંન્ધુઓ તપશ્ચર્યાથી ભ્રષ્ટ થતા જાય છે. જેથી નવા થતા સુધારકોના મન ડગુમગુ થાય છે. પરંતુ બન્ધુઓ ! યાદ રાખજો કે સુધારાની મહાન કઠીન તપશ્ચર્યામાં ફતેહ મેળવવી એ નાના છોકરાની રમત નથી કારણ કે એ તપશ્ચર્યા એવી છે કે મોટા મોટા મુની મહાત્માઓના પણ મન ડગુમગુ બનાવી નાખે છે, પરંતુ પ્રથમ આપણે જેટલું દુઃખ સહન કરીશું તેટલુંજ અને તેથી ઘણું વધારે આપણે તથા આપણાં બાળકો તથા આપણી તમામ જ્ઞાતિને સુખ થવાનું છે.

તમો યાદ રાખજો કે પ્રથમ દુઃખ અને તેની પાછળજ સુખ સમાયલું છે. આપણા મનમાં એમ નથી લાવવાનું કે ભાઇ રાજારામ સામજી જેવા મહાન સુધારક તેવી તપશ્ચર્યાથી ડગી ગયા તો આપણું શું ગજું.

પરંતુ તમો એમ વિચારો કે હિરણ્યક સિંધુ જેવા રાક્ષસ આગળ એક પ્રહલાદે અડગ ટેક રાખી હતી, તો તેને અંતે સુખજ ઉત્પન્ન થયું હતું, તો મારા ઉછરતા બંન્ધુઓ આવા બનાવથી આપણે કંઇ પણ પાછી પાની કરવાની નથી, જ્યાં સુધી તમારા હૃદયમાં મનો બળનો જુસ્સો ઉત્પન્ન નહીં કરો, ત્યાં સુધી તમો કાંઇ પણ કામ આગળ વધારી શકવાના નથી, આપણે જે જ્ઞાતિની ખરી સેવા કરવાનો પ્રયત્ન આરંભેલો છે, તેને માટે તમારા હૃદયને બળવાન બનાવી એક નિષ્ટાથી તમારૂં પોતાનું કામ ચલાવશો તો અંતે તમારો વિજય થશે. કદાચ થોડા વખતને માટે આપણને કદી મુશ્કેલીઓ પણ નડે, પણ અંતે તો—

सत्यमेव जयते.

બન્ધુઓ ! આપણે હવે બોલીને કે લખીને જણાવવાની કંઇ પણ જરૂર નથી પરંતુ તેના દાખલા રૂપે આપણે આગળ મેદાનમાં આગળ આવી ઘણું કામ કરી બતાવવું તે હજાર દરજ્જે ઉત્તમ છે. તો મારા વહાલા ભાઇઓ કમર કશીને તૈયાર થાઓ અને આગેવાનો ગેઢેરાઓને બતાવો કે સુધારો પડી ભાંગ્યો નથી સુધારકો હજી ખુટયા નથી પણ ઉલટા ખરા તેજમાં છે, કે જેથી આપણીજ જ્ઞાતિના આળસુ અને સુસ્ત બનેલા બંધુઓ સુધારવાની પાછળ કોદાળી અને પાવડો લઇ સુધારાને તોડી પાડવા ધારે છે, તેમના મનને એમ થાય કે હજી સુધારકો થાકયા નથી પણ ઉલટા ખરા જીગરથી પોતાની પુર્ણ હિંમતમાં છે. તેથી તેમના આગળ આપણે કાંઇ શરમાઇને તેમની પાછળ જવા કરતાં પ્રથમજ જઇએ. તો વધુ સારૂં.

એમ તેમના હૃદયમાં થાય ત્યારેજ આપણે ખરા, અને ત્યારેજ આપણા કામમાં ફતેહ મળી છે. માટે વીરાઓ ? આપણે હવે આપણી ટેકને અડગ કરી આગળ વધવાનો પ્રયત્ન કરવો જોઇએ કે જેથી પરમાત્મા આપણને સહાય કરશેજ.

લી. લાલજી સોમજી પટેલ.

(કચ્છ રવાપુરવાળા.)

શ્રી કચ્છી કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિ સુધારક યુવક મંડળ તરફથી
જ્ઞાતિના લાભાર્થે પ્રગટ થતું:—

પાટીદાર ઉદય.

તંત્રી તથા પ્રકાશક: રતનશી શીવજી પટેલ.
પાટીદાર ઉદય ઓફીસ, રણછોડ લાઇન, કરાચી.

વર્ષ ૧ લું. અસાડ શા. ૧૯૮૦ અંક ૧ લો.

VSAK: Jul-1923

વિષય.	લેખક	પૃષ્ટ.
પ્રભુ પ્રાર્થના	... ...	૧
અમારી કોમમાં ક્યાં છે ? (કાવ્ય)	શયદા	૨
ઉદય	... ...	૨
ખાવા છે ખાંડ ચોખા (હાસ્ય)	નાઠી	૫
અમારો ઉદ્દેશ	... ... તંત્રી	૭
જ્ઞાતિ સેવાની પ્રતિજ્ઞા	... કે. એન. પટેલ	૯
હિંદુ સમાજ અને પાટીદાર જ્ઞાતિ	... ...	૧૦
સુધારાની આવશ્યકતા	... ... તંત્રી ...	૧૨
રૂડી પટલાણી. (વાર્તા)	મહીદાસ પ્રેમજી પટેલ ...	૧૫
થતા સુધારકોને બે બોલ	... ...	૨૨
જ્ઞાતિ સમાચાર	... ...	૨૧
ઉપયોગી સૂત્રો	વૈદ્ય ગો. કું. ઠક્કુર	કવરપેજ ઉપર

એ શિવાય સુચના નિયમો, જાહેર ખબર ઇત્યાદિ વાર્ષિક લવાજમ રૂા. બે અગાઉથી

છુટક નકલ ચાર આના પો. સાથે

તમામ પત્ર વ્યવહાર નીચે પ્રમાણે કરવો.

વ્યવસ્થાપક.

પાટીદાર ઉદય ઓફીસ.

રણછોડ લાઇન્સ, કરાચી.

નોંધ—આ પત્રમાં યોગ્ય ભાવથી જાહેર ખબરો લેવામાં આવે છે. ખુલાશા માટે પુછાવી જોવું.

જીંદગીને લાભના અમૂલ્ય સૂત્રો.

૧ હંમેશાં આનંદમાં રહો. ખુશ મિજાજ ચહેરો એ એક આરોગ્યતાનું અપુર્વ ચિન્હ છે.

૨ નવરા કદી બેસો નહિ. વખતની કિંમત સમજી લ્યો. જો આળસુ કે એદી બનશો તો જરૂર બીમાર પડવાનાજ. કંઇ પણ ઉદ્યમ કરતા રહેશો તો બીમારી પાસે આવશે પણ નહિ.

૩ સદા ઉત્તમ વિચારો લાવો. મનની વિશાળતા અને ઉચ્ચ વિચારો એ જીવનને ઉત્તમ માર્ગમાં લઇ જવાના ઉત્તમ સાધનો છે. માટે કદીપણ સંકોચ દ્રષ્ટિ કે ક્ષુલક વિચારો લાવતા નહિ.

૪ ચિંતવન કરવાથી દરેક કાર્ય થાય છે. તેમ કદી બીમારીનું ચિંતવન કરશો તો તમે જરૂર માંદા પડવાના, પણ હમેશાં એવા ઉદગારો કાઢો કે હું નિરોગી છું તો તમે જરૂર નિરોગી રહેવાના.

૫ સાદા જીવનથી આયુષ્ય વધે છે. માટે નકામા ડખલ ઉભા નહિ કરતાં સાદાઇનું વર્તન રાખો.

૬ ક્રોધી મનુષ્યનું મોત તુરતમાં થાય છે. માટે ક્રોધનો ત્યાગ કરો

૭ હંમેશાં હસતા રહો તો તમારૂ આયુષ્ય જરૂર વધશે.

૮ ખાનપાનની સાદાઇ તથા નિયમીતતા હોય તો મનુષ્ય જરૂર નિરોગી રહી શકે છે.

૯ સર્વ બીમારીનું કારણ ઘણે ભાગે ચિંતા હોય છે. માટે તેનાથી હંમેશાં દુર રહેવા પ્રયત્ન કરી દુર રહો.

૧૦ ખુલ્લી હવા એ સૌથી ઉત્તમ દવા યાને એક કીમીઓ છે. તેનો અનુભવ લેવા કુદરતની વિશાળ સૃષ્ટિમાં વિચરો. ઘરમાં કે કોટડીમાં ગોંધાઇ રહી જીવન શા માટે બગાડો છો ?

૧૧ શહેરી જીવન કરતાં ગ્રામ્ય જીવન ઉત્તમ છે તેનું ખરૂં રહસ્ય એ છે કે ત્યાં કુદરતના નિયમોનું જાણે અજાણે પાલન થાય છે માટે તમે કુદરતના નિયમોનું પાલન કરવા હમેશાં તત્પર રહો.

૧૨ સંસારનો ખરો લાભ પ્રભુ ભક્તિમાં છે એ લાભ લેતાં જો કોઈ રહી ગયો તો તેનું જીવવું નકામું છે.

૧૩ હૃદયને કોમળ રાખો, હમેશાં દયાવાન બનો. પ્રભુમાં શ્રદ્ધા રાખો. કુદરતને માન આપતાં શીખો, તો પ્રભુ તમોને હંમેશાં આરોગ્યવાન અને વિજયી બનાવશે.

લી. વૈદ્ય ગોપાલજી કુંવરજી ઠક્કુર
તંત્રી આરોગ્ય સિન્ધુ, કરાચી.

"તરૂણ સાગર" પ્રેસમાં ગિરિજાશંકર બી. ત્રિવેદીએ છાપ્યું, કેમ્પબેલ સ્ટ્રીટ કરાચી.

॥ ઓમ્ ॥

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સુધારક યુવક મંડળ તરફથી પ્રગટ થતું માસીક પત્ર

પાટીદાર ઉદય

વર્ષ ૧લું કરાચી, શ્રાવણ સંવત ૧૯૮૦. અંક ૨ જો.

"પાટીદાર ઉદય"ના આત્મા, શ્રીમાન ખીમજી શીવજી પટેલ, અગવાણુવાળા.

વાર્ષિક લવાજમ અગાઉથી રૂ. ૩ પોસ્ટેજ સાથે

છુટક નકલ આના ચાર

પત્રવ્યવહાર નીચેના સરનામે કરવો.
તંત્રી તથા પ્રકાશક: રતનસી શીવજી પટેલ.
પાટીદાર ઉદય ઓફીસ, રણછોડ લાઇન,—કરાચી.

ગ્રાહકોને નિવેદન.

પ્રિય વાંચક બંધુઓ !

પાટીદાર ઉદયનો બીજો અંક આપની સેવામાં રજુ થાય છે. અમો અમારાથી બનતી ત્વરાએ આ અંક તૈયાર કરી લીધો છે છતાં પણ ધાર્યા કરતાં એકાદ અઠવાડીયું વધુ થઇ ગયું છે તે માટે વાંચક વર્ગ ક્ષમા કરશેજ.

ચાલુ વર્ષનું લવાજમ રૂા. બે અમોને આ અંક મલતાં મળી જવું જોઇએ. કારણકે શરૂઆતમાં દરેક રીતે ખર્ચને પહોંચી વળવા માટે અમોને પૈસાની બહુજ જરૂર છે માટે અમો દરેક ગ્રાહકને વિનંતિ કરીએ છીએ કે તેમણે અમોને અમારા કામમાં સરળતા કરવા ખાતર લવાજમ તુરત અહિં અમારી ઓફીસમાં આવી ભરી જવું. લવાજમ ભરનારને છાપેલી પહોંચ તંત્રીની સહીવાળી મળશે તે સંભાળીને લેવી.

બહાર ગામના અમારા ગ્રાહકોને જણાવવાનુ કે તેમણે આ બીજો અંક મલ્યા પછી મનીઓર્ડરમાં પોસ્ટ દ્વારાએ રૂા. ૨) લવાજમના મોકલી દેવા જેથી તેમને ખર્ચમાં ફાયદો થાય તથા અમોને અમારા કામમાં અનુકુળતા થાય. કદાચ તેમના તરફથી ત્રીજો અંક પ્રગટ થતાં સુધી લવાજમ નહિં આવે તો તેમને

ત્રીજો અંક વી. પી. થી

મોકલવામાં આવશે. અને તે વી. પી. રૂા. ૨ા (બે રૂપીઆ ચાર આના) ભરી સ્વીકારી લેવા વીનંતી કરવામાં આવે છે. કદાચ કોઇને તેમ કરવામાં વાંધો હોય તો તેમણે અગાઉથી અમોને ખબર આપવી, કે જેથી અમોને નકામું કડાકુટ તથા ખર્ચમાં ઉતરવું ન પડે. અમોને આશા છે કે અમારી આ વિનંતી પર દરેક ગ્રાહક બંધુઓ લક્ષ્ય આપી અમારા કામને સરળ બનાવશેજ.

અમારૂં નવું વર્ષ સવંત ૧૯૮૦.

કચ્છના નિયમ પ્રમાણે અશાડ માસથી શરૂ થાય છે અને તે ફરી જેઠની આખરમાં પુરૂં થશે ત્યાં સુધી બાર માસના બાર અંકો અમો આપની સેવામાં રજુ કરીશું. અને તેના બદલામાં માત્ર રૂા. બે જેવી નજીવી રકમ આપના માટે કંઇ ભારી નથી. ઘણાં માણસો લવાજમ ઉપરાંત પણ મદદ કરી સહાયક વર્ગમાં પોતાનાં મુબારક નામ અમર કરાવી શકે છે. અમોને ખાત્રી છે કે અમારા જ્ઞાતિ બંધુઓ આવા સાહસને મદદ આપી પોતાની યથાશક્તિ ફરજ બજાવશે.

લી૦ વ્યવસ્થાપક, પાટીદાર ઉદય.

॥ ओ३म् ॥

પાટીદાર ઉદય

કચ્છી કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિના લાભાર્થે પ્રગટ થતું ગુજરાતી માસિક પત્ર.

વર્ષ ૧લું કરાચી, શ્રાવણ સંવત ૧૯૮૦. અંક ૨ જો

VSAK: Aug-1923

વ્હાલા વાંચક !

સંસાર રૂપી આ ચક્રમાં દરેક પ્રાણી જન્મે છે, મરે છે અને ફરી પાછા એજ ગતિને પ્રાપ્ત થયા કરે છે. ત્હને પણ એજ સ્થિતિમાંથીજ પસાર થવું પડે છે. એ સ્થિતિમાંથી મુક્ત થવા ઉન્નતિના રસ્તે ચડવા તેં અત્યાર પહેલાં કંઇ વિચાર કર્યો છે ?

દરેક મનુષ્ય પોતા માટે હરરોજ વિચારી શકે છે કે, હું કોણ છું, મારો કયો દેશ છે, મારી શું ફરજ છે, હું ક્યાંથી આવ્યો છું, પાછું મારે ક્યાં જવું છે, મારૂં અહિં આવવાનું સાર્થક શું, શામાટે હું અહિં આવ્યો છું, અત્યાર પહેલાં મારી સ્થિતિ શું હતી, જમાનો કેવો ચાલે છે, કેવા રસ્તે ચાલવાથી મારી ઉન્નતિ કે અવનતિ થશે, કયા મનુષ્યો સતસંગ માટે લાયક છે, મારો ધર્મ શું છે, પ્રભુ પ્રત્યે મારી ફરજ શું છે, સંસાર એ શું છે, મારે આ સંસાર રૂપી સમુદ્રમાંથી તરી જવા માટે કયો રસ્તો ઉત્તમ છે, તેમજ આ સંસારમાં સતકર્મો કરવા માટે મારે શું કરવું જોઇએ ? આવા દરેક સવાલ પર જો તું વિચાર કરીશ તો જરૂર તું ખરે રસ્તે આવી તારી ઉન્નતિને તું પ્રાપ્ત કરીશ.

T.

જ્યોતિ સ્વરૂપ જગદિશ્વરનું જય મંગલમ્

(અંતર્લાપિકા – મનહર છંદ)

विદ્યુત્ પ્રદિપ અને શશિ તારા ગણો.
श्वબુદ્ધિ પ્રકાશ આદિ જ્યોતિનાં સ્વરૂપ છે.
नाશવંત નામ એ સ્વભાવે કરી સિદ્ધ સદા,
प्रત્યક્ષ પ્રમાણુ એની ગતિ ક્યાં એ ગુપ્ત છે.
काળથી વિમુખ નથી સર્વ પ્રદિપિકાઓ,
सત્વનો પ્રભાવ એ તો અન્ય વડે વ્યકત્ત છે;
रुદ્ર કે વિભૂ શિવાત્મ નિર્ગુણાત્મ આદિ એવાં,
पવિત્ર અનંત જેના નામો પ્રચલિત છે:
सમતા શકળ જેની અખિલ બ્રહ્માંન્ડ વિષે,
र्જો કે! તમો મયી પૃકૃત્તિથી વિરકત છે;
वाશિષ્ટ માંગલ્ય પ્રદશ્રેય આપનાર સદા,
त्मઘ્નહર જ્યોતિ જ્યાં પ્રકાશી એ પ્રભુત્વ છે;
नुતન કે પૂર્વ સર્વે અત્વયો અરૂપત્યજી,
पવિત્ર સ્વરૂપ ઐક્ય થવામાં પ્રમુખ્ય છે;
छेવટનો જ્ઞાન માર્ગ "મૌજી" જાણી વંદુ એવા,

विश्वना प्रकास रुप सर्वात्म नुप छे.

અમારી કોમના યોધા.

(ગઝલ)

અમોને જ્ઞાન દેનારા, અમારી કોમના યોધા.
નિર્મળ નામ લેનારા,, અમારી કોમના યોધા.
હતા અજ્ઞાનમાં તેને, :ચડાવ્યા સત્યના રાહે,
દયાની દાઝ ધરનારા, અમારી કોમના યોધા.
ઉઠાડયા ઉંઘથી અમને, નારાયણ નામને ધન્ય છે,
જ્ઞાતિ બોધ દેનારા, અમારી કોમના યોધા.
રડો છો કેમ ઓ ભાઇ, દુઃખો છે શું કહો તમને?
ખરા શબ્દો ઉચ્ચરનારા, અમારી કોમના યોધા.
અમારી કોમની કીર્તી, વધારી છે ખરે તેણે,
ખરો એ બોધ દેનારા, અમારી કોમના યોધા.
કુધારા કોમના કાઢી, સુધારા તો ઘણા કીધા,
ગુણી થઇને ગરજનારા, અમારી કોમના યોધા.
જુઓ તનમન અને ધનથી, કરી નીજ કોમની સેવા,
સ્વજ્ઞાતિ હિત કરનારો, અમારી કોમના યોધા.
તિમિર અજ્ઞાન દરીયામાં, બચાવી કોમની બેડી,
કોમીઆ કામ કરનારા, અમારી કોમના યોધા.
હમેશાં કોમના દુઃખથી, દુઃખોમાં ભાગ લેનારા,
જીગરથી કામ કરનારા, અમારી કોમના યોધા.

" તંત્રી "

કુળ દેવીના સાચા પુત્રો ક્યારે થશો ?

(લેખકઃ મીસ્ત્રી નાનજી પચાણ નાકરાણી, નખત્રાણાવાલા.)

અરે મહાસતી ઉમાના સુપુત્રો ! આપણે તે આપણી કુળદેવીના સાચા કુળદિપક પુત્ર તરીકે પંકાવા લાયક છીએ ? અફસોસ ! ના, બીલકુલ નહિ; પરમ શ્રેયસ્કર ભગવાન શંકરનાં શકિત મહા માયા ઉમા સતિ કયાં, અને કયાં આપણી આજકાલની અજ્ઞાન અવસ્થા; આપણામાં ઘુસેલા પીરાણા પંથરૂપી રાક્ષસે આપણું દ્વિજ તેજ એવું તો ઝાખું કરી નાખ્યું છે કે બીજાને તો તે જણાવું બહુજ મુશ્કેલ છે. આજે દુનિયા આખી વીજળીના વેગે આગળ વધવા પ્રયત્ન આદરી રહી છે, પોત પોતાની શ્રેષ્ટતા સંપાદન કરવા શીર સાટે પ્રયાસ કરી રહી છે, તેમાં હરેક માણસ, હરેક જ્ઞાતિ, હરેક દેશ, હરેક રાજ્ય અને પ્રજા જેણે પોત પોતાનું ગૌરવ ખોયું છે. તે પાછું મેળવવા અન્ય પ્રજાની હરોળમાં ઉભા રહેવા મથે છે. ત્યારે આપણા દેશમાં આપણી શું સ્થિતિ છે ?!

કહેવાતા આગેવાનો—ગેઢેરાઓ બીલકુલ અભીમાનથી બેદરકાર બની માત્ર મમતને ખાતર પોતાના સ્વાર્થની ખાતર આપણા ગરીબ ભાઇઓને નાહક હેરાન કરી રહયા છે. તેમાં જો કોઇ સુધારાની કાંઇ પણ વાત કરે તે પર તો એકદમ અનેક જુલમ કરી દબાવી દેવાની કોશીષો કરે છે. પણ તેને કોઇ પુછતુંજ નથી.

અરે ભાઇઓ ! આપણે તેનો કાંઇક વિચાર કરવો જોઇએ અને જો તેનો વિચાર નહિ કરીએ તો જરૂર આવા જાગતા જમાનામાં પણ આપણે હતા ન હતા થઇ જવાના. અરે ! આગેવાનો ભલે લાખો કોરીઓ પીરાણાના ન મે ભેગી કરે અને સૈયદોને પશુઓ મારવાને, કાકાઓને મોજમજા ઉડાવવાને ભલે તે આપે પણ તમારે તો તે બાબત કાંઇ પુછવુંજ નહિ ? અને આવી રીતે શું આપતાજ જવું ? હવે કાંઇક તો વિચાર કરો ? તમો તમારાં વહાલાં બાલુડાંઓ–છોકરાંઓને પૈસો માગે ત્યારે ન આપતાં આજે પૈસો નથી કાલે આપીશ વિગેરે બાના કાઢીને રડાવો છો, ને આવા ઠેકાણે હજારો કોરીઓ આપીને ધર્માદા થયું માનો છો ? ધન્ય છે ભાઇઓ તમારા ધર્મ દાનને, કે જે પૈસાથી અનેક પ્રાણીઓનાં પ્રાણ જાય અને લંપટ લોકો સ્વછંદપણે વર્તી અનેક ન કરવાના કામો કરે તેને તમો ધર્મ માનો, એ પણ આપણી બલીહારી છે.

પ્રિય ભાઇઓ! હવે જાગો, અમો તો તમોને અનેક વખત કહી ગયા છીએ કે, અમો તમોને નથી કેતા કે તમો ઉતરી ગયા છો, નથી કેતા કે તમો અન્યાય કરો છો, તેમ નથી કહેતાં કે તમો ધર્માદાના નાણાં ખાઇ જાઓ છો. ભાઇઓ ! અમો તો તમોને એટલુંજ કહીએ છીએ કે હવે આપણી કુળ દેવીની કુખને ન લજાવો, અને કાંઇક તમારી નિંદ્રાનો ત્યાગ કરો. જમાનો ઓળખો, તમારાં આપેલા ધર્માદા નાણાંની શું વ્યવસ્થા થાય છે તે જુઓ

બંન્ધુઓ ! ! અમો આપને સાફ સાફ કહીએ છીએ કે પીરાણુ એ આપણને હિંદુમાંથી વટલાવીને મુસલમાન બનાવવાનું કારખાનું છે. તેની અંદરની કહેવાતી આલગાવત્રીમાં કેટલી સત્યતા છે તે અને પીરાણાં પંથમાં પીવાતી પાવળની ગોળીમાં કેટલી પવિત્રતા છે તે આપણી જ્ઞાતિના આધ સુધારક ભાઈ નારાયણજી રામજી વીરાણીવાળાના પરિષદના ભાષણમાં પુરે પુરૂં કહેલું છે છતાં પણ તે નહિં વિચારનાં કાકાઓના અને સ્વાર્થી આગેવાનોના કહેવા ઉપર હજી કુદી રહ્યા છો કે મંડળવારા પીરાણા પંથની નિંદા કરે છે., તેને ખોટા કહે છે, તેનો જવાબ લેવા. શાબાશ ભાઈઓ ! ! તમોએ ખુબ વિચાર કર્યો. જે કાકાઓ તમાર્ગ આંખોમાં ધુળ નાખીને અનેક લાલચો બતાવીને નાણાં કઢાવી જાય અને મરજી પડે તેવી તેવી રીતે કાળી, ગોલાઓના ભેગા બેસીને ખાય અને વટલે ને તમોને વટલાવે તેનું કાંઇ પણ નહિ. તે સારા બાકી તમોને સાચી વાત કહેનાર મંડળવાળા ખરાબ !

આજે આગેવાનો ખુન ચુસી રહયા છે તે તમો જોઇ રહયા છો, બન્ધુઓ વિચાર કરો અને તમારી આંખે બાંધેલા પીરાણા રૂપી પાટાઓને છોડો. અને જુઓ કે પીરાણે તો આપણી બીલકુલ સત્યાનાશ વાળી છે. એ પાપી કાકાઓએ આપણી સાથે બીલકુલ વિશ્વાસઘાત કરેલ છે, તે પોને કણબી હોવા છતાં પણ સાચું નહિં કહેતાં અંધારામાં રાખીને લુટયા છે અને હજી પણ લુટે છે, માટે કાંઇ પણ તમો તપાસ કરો અને કાકાઓના કાવત્રાંને ઓળખો. અને આપણી કુળ દેવીના તરફ દ્રષ્ટિ કરો તેના સાચા કુળદિપક પુત્ર થઇને તેનું રૂણ અદા કરો અસ્તુ.

આપણી આશા.

(લખનાર લાલજી સોમજી પટેલ રવાપુરવાળા)

વ્હાલા વાંચક ! આશા એ શબ્દ કેવો મીઠો અને અલૌકિક છે, વળી મનને આનંદ આપનાર છે, જેમ સુર્ય ઉગતાં તિમીર નિશાનો વિનાશ થાય છે, તેમ આશાના ઉમળકાથી ખેદનો નાશ થાય છે, તેમ મનુષ્યો પણ પોતાની તિવ્ર ઇચ્છાઓ પુર્ણ કરવા આશાના પાસથી બંધાય છે. જન સમૂહના મનમાં જે સંકલ્પો બંધાય છે, ને આશાનાંજ રૂપાંતર છે, આશા પ્રેમનું તત્વ છે. આશા અમૃતથી પણ મીઠી છે. આશા જ્યારે પ્રાણીને સુખી બનાવવા સાથે પીગળી જાય છે ત્યારે તે કૃપા કહેવાય છે. અને કૃપાથીજ મનુષ્યો ઉન્નતિના શીખરે ચડે છે, કાંઇ પણ મળે તેના કરતાં તેની આશા ઘણીજ મધુર હોય છે. સર્વને સંકટ સમય સરલ માર્ગ બતાવનારી અને સાચા માનવને મદદ કરનારી પોતાની આશાજ છે.

આશા રૂપી ખીણુ ઘણી ઉંડી છે, તેમાં જે જન ઉતરે છે, તે તેનો પુરતો અનુભવ મેળવી શકે છે. પ્રવિણુ સાગરના ગ્રંથમાં કહ્યું છે કેઃ—

જીસકો નહીં કીમત હરદીકી.
વો કયા જાને પ્રેમી દરદીકી.

એટલા માટે અમુલ્ય આશા પૂર્ણ કરવા પૂર્વના મહાન પુરૂષોએ કેવાં કેવાં કાર્ય કર્યાં છે. શ્રી રામચંદ્ર ભગવાને સમુદ્રમાં પાષાણો તાર્યા તે પણ સીતાજીની આશાએ; અર્જુને મચ્છ વેધ કર્યો તે પણ દ્રૌપદીની આશાએ અને સુર્યવંશી રાજા ભગીરથે મહાન ઉગ્ર તપ કરી વિષ્ણુ ભગવાનને પ્રસન્ન કર્યા તે પણ પતિત પાવની ગંગાજીની આશાએજ, તેનો દાખલો એજ કે આશા બાંધવી તો ભગીરથ પ્રયત્ન કરવોજ જોઇએ. એ અલૌકીક વાયદા હાલના જમાનામાં ચાલુ છે. જેમ નિશાન વગરનું તાકવું નકામું છે, તેમ આશા વગરનું જીવન નકામું છે. જેને મનમાં કાંઇ પણ સારૂં કાર્ય કરી આગળ વધવાની આશા બંધાતી નથી તે દુનિયામાં આવી કાંઇ પણ કાર્ય કરી શકતો નથી,

ભાઇઓ ! જેમ બપૈયો વરસાદના જળની આશા ધારી બેસે છે, તે તેની આશા વૃષ્ટિ થતાં પૂર્ણ થાય છે, તેમ હે બન્ધુઓ! અમો પણ આપના તરફથી ઉતેજન મેળવવા રૂપી આશા, સફળ કરવાની પ્રવૃતીમાં આગળ વધ્યા છીએ, તો આ માસિક રૂપી ઉગતી વેલીને આપ સર્વે ભાઇઓ તન મન અને ધનથી જે જેનાથી બને તેણે તેવી મદદ આપી પ્રફુલીત કરશો એવી અમો આપના પ્રત્યે આશા રાખીએ છીએ.

કચ્છની કામધેનુ રૂપ પાટીદાર જ્ઞાતિને પ્રાર્થના.

પરમ કૃપાળુ પરમાત્માની કૃપાથી સદીઓથી માર્ગ ભૂલેલા મારા કચ્છી પાટીદાર ભાઇઓમાં આજે જ્યારે જાગૃતિનાં ચિન્હો જોઉ છું ત્યારે મારૂં હૃદય હર્ષથી પ્રફુલિત થાય છે. કોણ જાણે તેમને કયા પ્રલોભનો અપાયાં હતાં ? પોતાના પરમ પવિત્ર સનાતન વૈદિક ધર્મને છોડી તેમણે હિંસક વૃતિ વાળા યવનોનાં કુટિલ માર્ગમાં શામાટે પદાર્પણ કર્યું હશે ? વારંવાર આ પ્રશ્નો મને અને મારા જેવા કેટલાએ ભાઇઓને એટલા તો દુઃખદ લાગ્યા છે કે દુઃખના ઉદ્‌ગારોજ બહાર નીકળ્યા છે. પ્રભુની આ રમત કેવી વિચિત્ર છે ? સિંહનાં બચ્ચાંઓ આજે શિયાળવાના શિષ્ય મંડળમાં દાખલ થયાં છે. પણ ચોવીસ કલાક રાત રહેતી નથી. રાત્રી પછી ભગવાન સૂર્યનારાયણ પૂર્વ દિશામાં પ્રકાશમાન થાય છે. ત્યારે નિશાચરો, ચોરો પોતાની મેળેજ છુપાઇ જાય છે. આજે કચ્છી કડવા પાટીદારોના ભાગ્યકાશમાં ભગવાન સૂર્યનારાયણના કિરણોએ દર્શન દીધાં છે. આજે એવા વિરાત્માઓ ! પોતાની જ્ઞાતિનો યવનોના પંજામાંથી ઉદ્ધાર કરવાને, બહાર આવ્યા છે. કે જેઓ નિઃસ્વાર્થપણે પોતાના માર્ગ ભૂલેલા ભોળા ભાઇઓના તરફથી થતાં અપમાનો, તેમના તરફથી અપાતાં કષ્ટો મુંગે મોઢે સહન કર્યા કરે છે. અને આ સહન શકિતજ તેમના આત્મામાં જ્ઞાતિ ઉદ્ધારની આગ બાળ્યા કરે છે. ધન્ય છે ઓ ! વીરાત્માઓ ! નિઃસ્વાર્થપણે કષ્ટો સહન કરનારાઓ ! તમારાં આ પરાક્રમો તરફ આખી આર્ય જાતિ આતુરતા પૂર્વક જોઇ રહી છે. શું તમે હાથમાં લીધેલા કાર્યને એમને એમ મુકી દેશો ? તમોને કષ્ટ આપનારાઓ ! તમારા સબંધો તોડી નાખનારાઓ, અને તમને દરેક રીતે ઉતારી પાડ-

વાની કોશીષ કરનારા તમારા ભાઇઓ પર તમે દયા કરો. તેમને ખબર નથી કે તમે આ બધું શામાટે સહન કરો છો ? પણ ઇશ્વર સત્યનો બેલી છે એવો દ્રઢ વિશ્વાસ તમારા અતઃકરણમાં ધારણ કરી તમારા પવિત્ર માર્ગ પર ચાલતાજ રહો. છેવટે વિજય તમારોજ છે. એવી શ્રદ્ધાને હૃદયમાં સ્થાન આપો.

અહીંયાં પીરાણા પંથમાં ફસાઇ ગયેલા મારા પાટીદાર ભાઇઓને હું નમ્ર ભાવે પ્રાર્થના કરૂં છું કે મીત્રો ! શું તમો હિંસક વૃતિ વાળા યવનોના શિષ્ય થવામાં આનંદ માનો છો ? શું તમને તમારા મહાન પૂર્વજો તરફ લેશ માત્ર પણ પ્રેમ ઉત્પન્ન થાય છે ? રામ, કૃષ્ણ, ભીમ, અર્જુન વીગેરે મહાન ક્ષત્રિઓનાં સંતાનો આજે તમે કયા ધર્મનું સેવન કરી રહયા છો ?

હું ખરૂં કહું તો એ યવનોએ પોતાનો સ્વાર્થ સાધવા માટે તમને પોતાની જાળમાં ફસાવી લીધા છે. તમારા ભોળપણાનો લાભ લઇ તેઓ હજી સુધી તમોને ભરમાવ્યા કરે છે, તમારામાં લેશ માત્ર પણ ધાર્મીક લાગણી હોય તો આજે ને આજે એ કુમાર્ગ-પીરાણા પંથ ત્યાગ કરો. અને તમારી જ્ઞાતિનો ઉદ્ધાર કરવા માટે કષ્ટો સહન કરનારા તમારા ભાઇઓના હાથમાં હાથ મેળવો.

પણ આ વાત ધ્યાનમાં રાખજો કે ઉકલા માંથી નીકળી ચુલામાં ન પડતાં; એક જાળમાં થી નીકળી બીજી જાળમાં પડતાં નહિં. કરોડો હિંન્દુઓ જે સિધ્ધાન્તોનો સ્વિકાર કરવાની અભિલાષા ધારણ કરી રહ્યા છે. અને આપણા પૂર્વજોના જે પ્રાચિન ધર્મ છે તે સનાતન વૈદિક ધર્મ અથવા આર્ય ધર્મ તરફ તમે પણ દોડી આવો, જુઓ ? પરમાત્માની કૃપાથી હવે તમારી જ્ઞાતિમાં જાગૃતિ આવવા માંડી છે. તે સમયે વિલંબ કરતા નહિં. વેદ ભગવાન આજ્ઞા કરે છે કેઃ—

હે મનુષ્યો ! તમારા વેદાનુયાયી વિદ્વાન ધર્માત્મા પૂર્વજોને પગલે ચાલો અને પરમાત્મા પાસેથી નિરંતર એજ યાચના કર્યા કરો. પ્રભુ તમને સાત્વિક બુધ્ધિ પ્રદાન કરો ?

ૐ શાંન્તિઃ શાંન્તિઃ શાંન્તિઃ

શ્રી દયાનંદ વૈદિક રાષ્ટ્રીય શાળા, કરાચી

કેશવદેવ રતેશ્વર
કચ્છ—દેશલપર
નિવાસી.

અંધારી રાત્રીનું ભયંકર સ્વપ્નું.

આસો માસની કાળી ચૌદશને રવિવારની ભયંકર ઘોર અંધારી મધ્ય રાતે હું શાન્તીથી મીઠી ઉંઘમાં મારા ઘરના સુવાના ઓરડામાં સુતો હતો, તે અરસામાં મારો જમણો હાથ છાતી ઉપર ચડી જવાથી તે ઉપર થએલા દબાણને લઇને સમાન વાયુ ઉધર્વ ગતિમાં આવી જતાં કંઠ પ્રદેશની હીતા નામની અતિ સુક્ષ્મ નાડીમાં પ્રવેશ કરતાંની સાથે, મને એ ભયંકર સ્વપ્નાનો ભાસ થયો હતો.

જાણે જગતના મહા દુરાચાર ભરેલા કલ્પીત રીવાજોથી થતા પાપોને લઇને સાક્ષાત વાયુ દેવના અતિશય કોપથી ભયંકર વંટોળી

આની ચકરીના સાથે મારી તુટમુખ ખાટલી સહીત હું ગોથાં ખાવા લાગ્યો. તે વખતે ભારે સુસવાટો થવાથી આકાશ માર્ગે સપાટા બંધ ચાલતો હોઉં તેવું મને ભાન થવા લાગ્યું. આંખો ઉઘાડી જોવાનો પ્રયત્ન કરૂં છું તેવામાં તો ઘણે ઉંચે ચડી એક મહોટા ભવ્ય મકાનમાં મારી ખાટલી સહીત હું ઉતરી પડયો.

તેમાં બેઠો થઇ આસપાસ નજર કરતાં એવો તો દિવ્ય ચમત્કાર મારા જોવામાં આવ્યો કે તેનું વર્ણન કરતાં હૃદયમાં એવો સજડ આંચકો લાગે છે કે મેં જોયેલા ચમત્કારના આઘાતથી મારૂં હૃદય ફાટી જઇ રખેને હું મૃત્યુના પાશમાં પ્રવેશ કરૂં. !

એકી મૂહુર્તે હજારો સૂર્યનારાયણ એકજ વખતે ઉદય થયા હોય, એવો અતિશય પ્રકાશ જોઇ મારી આંખો વારંવાર મીચાઇ જવા લાગી, પરંતુ મહા મુસ્કેલીએ આંખો ઉઘાડી જોવા લાગ્યો તો અસંખ્ય યોનીના જીવો મહા દુઃખો ભોગવતા જોવામાં આવ્યા, તેમાં આપણી જ્ઞાતિના કેટલાક બહાદુર ગણાતા અને સર્વોપરી સતા ભોગવી બીજાને દબાવતા તેમજ પોતાના અજ્ઞાન વર્ગને દુઃખના મહાસાગરમાં ઝુકાવી રીબાવી નાખવાનું મહાન પાપ કર્મ કરતાં એવા મારા બન્ધુઓ, સગાવહાલા, નાતવાળા તેમજ ઓળખીતા અસંખ્ય વિરો મહાન રૌ રૌ નર્કના દુઃખનીજ ભરેલી યાતના (સજા) ભોગવતા મારા જોવામાં આવ્યા; અરેરે ? ! મેં તેમને ઓળખ્યા તેમજ તેઓએ મને પણ ઓળખ્યો તેઓની પાસે હું દોડી જઇ તેઓનું અપાર દુઃખ મારાથી નહીં જોઇ શકાવાથી હું પોકે પોકે રડવા લાગ્યો ! અને મેં ઘણું કલ્પાંત કરવા માંડ્યું ત્યારે તેઓએ પણ લાંબા સાદે રડી પડી તે કરતાં પણ વધારે દુઃખી જણાયા તેઓનું વર્ણન કરતાં મારી છાતી ચીરાઇ જાય છે દૈયું ભરાઇ આવે છે મગજ ભમવા લાગે છે. શરીર જરજરીન થઇ જાય છે. ઓહોહો ! અપાર દુઃખે ભયંકર નર્કમાં ગળા સુધી તેઓને ડુબાવી દીધેલા, નાના પ્રકારના ઝેરી પ્રાણીઓ—વીંછી,–સાપ, કાનખજુરા વગેરે તેમના નેત્રો તથા મોં ઉપર ચટકા ભરતાં અને ઉપરથી સળગતા આગનો વર્ષાદ પડી ચામડી બળીને તે ફાટીને અંદરથી પરૂ વહેવા લાગેલું મારી નજરે પડયું. તેઓના ત્રાહે ત્રાહેના પોકારો સાંભળી કોઇ જરા પણ તેઓના ઉપર દયા કરતું નથી, પણ વધારામાં પહેલાના કરતાં અસહ્ય દુઃખો દેવાનો તેમનો પ્રયત્ન ચાલુજ છે. શું કહું ? તે કહેતાં, અરે તેનું વર્ણન કરતાં મારૂં કાળજું ફાટી જાય છે. આવું અપાર કષ્ટ શા માટે તેમને ભોગવવું પડતું હશે ? તેનો વિચાર કરૂં છું તેવામાં એક મોટો રાક્ષસી કદનો પુરૂષ મારી સામે આવી ઉભો રહયો, તેને જોઇ મારા તો હાંજાજ ગગડી ગયાં, આંખે તમર આવવાથી ચકરી ખાઇ હું નીચે પડી ગયો.

આ મહાન પુરૂષે આવી મને ઠંડુ પાણી છાંટી સચેત કર્યો. એટલુંજ નહિં પણ માથે હાથ ફેરવી અભય વચન આપી ખાટલી પાસે લઇ જઇ મ્હને કહેવા લાગ્યો કે અરે મૃત્યુ લોકના **જીવા પટેલ** તુ ડરીશ નહીં, આતો યમરાજનો દરબાર છે. મૃત્યુલોકના જીવાત્માઓનો પાપ પૂણ્યનો આ ઠેકાણે ન્યાય થાય છે, પુણ્યવાન જીવોને પુન્યનો યોગ્ય બદલો મળે છે, તેમજ પાપી જીવોને પાપના પ્રમાણમાં સજા ભોગવવી પડેછે, આ સામેના રૌ રૌ નર્કની યાતના (સજા) ભોગવતા તારા લાગતા વળગતા જીવાત્માઓએ એવાં તો મહાન પાપ કરેલાં છે કે તેઓને લાવતાં કૃપાળુ ધર્મ રાજાએ તેમને યોગ્ય સજા ફરમાવેલી છે; જે તું નજરે જોઇ શકે છે. થોડા વખત અગાઉ તું તેઓની પાસે જઇ તેમનું દુઃખ જોઇ રડતો.

હતો, પરંતુ તેઓના અતિશય પાપ કર્મને લઇને તેઓ આ દશાને પ્રાપ્ત થયા છે. તો પણ તેઓના પાપ કર્મોની બીજી વધારે તપાસ કરીને આ કરતાં પણ ભયંકર શિક્ષા કરવાનું હજી ધર્મરાજાએ મુલતવી રાખેલું છે આ પ્રમાણે તે વિક્રાળ પુરૂષનું બોલવું સાંભળી મારી છાતી ધડકવા લાગી અને હું અતિશય ધ્રુજવા લાગ્યો, તેમજ ફરી મુર્છા આવી ગઇ. તે મહાન પુરૂષે મને બીજી વખત સાવધાન કરી મહાશય યમરાજનાં દર્શન કરવા તેડી ગયો, ત્યાં જઇને હું જોઉં છું તો કરોડો સૂર્ય નારાયણના પ્રકાશવાળું અદ્‌ભુત કારીગરીથી ભરેલું આખા બ્રહ્માંડના સ્થંભરૂપ અલૌકીક સિંહાસન જોવામાં આવ્યું, જેના ઉપર શાક્ષાત ધર્મની મૂર્તી જ્ઞાન ઘન અખંડ આનંદ યુકત યમરાજ બિરાજમાન થએલા જોતાની સાથેજ હું તેમના પરમ રમ્ય ચર્ણાર્વિંદમાં પડી ગયો. અને તોતળી વાણીથી વીનવવા લાગ્યો, દયાળુ ધર્મરાજાએ વરદ હસ્ત મૂકી મને આશીર્વાદ આપી બાજુ નીચેના આસન ઉપર બેસી જવા મ્હને ઇશારત સૂચવવામાં આવતાં હું બેસી જઇ ત્યાંની અનેક પ્રકારની અલૌકીક રચના નીહાળવા લાગ્યો.

થોડીવાર થઇ તેવામાં તો મહારાજા ચિત્ર ગુપ્ત પધાર્યા, અને સાક્ષાત ધર્મ સૂર્તી યમદેવને સાષ્ટાંગ દંડવત્ પ્રણામ કરી પોતાના આસને બીરાજ્યા પછી ભયંકર કાળ જેવા દૂતોને આજ્ઞા કરી કે સામેના મહા રૌ રૌ નરકમાંથી જેઓ મહાન નરકની સજા ભોગવે છે, તેઓએ મૃત્યુ લોકમાં આગેવાની ભર્યો ભાગ લઇ ડોળઘાલુ **આગેવાન—ગઢેરાઓ** થઇ જાણવા છતાં અજ્ઞાન મનુષ્યોને તદન અવળા માર્ગે દોરી અસંખ્ય પ્રકારનાં પાપ કર્મો કરેલાં છે. એવા તે મહાન પાપી લોકોને મહારાજ યમરાજના સમક્ષ ઉભા કરો. આજ્ઞા થતાંની સાથેજ યમ દૂતો દોડી જઇ રૌ રૌ નરકમાં રીબાતા કૃતઘ્નીઓને બહાર કાઢી પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા તુલ્ય એવા ધર્મરાજાની સમક્ષ ઉભા કરવામાં આવ્યા.

મહાત્મા ચિત્રગુપ્ત બોલવા લાગ્યા કે, મહા પાપના બોજા તળે દબાયલા અરે ! નરાધમો ! મહા પાપીઓ ! તમો જ્યારે તમારી માતાના ગર્ભવાસમાં ઉંધા મસ્તકે ઝોલાં ખાતા હતા અને પૂર્વનાં મહા પાપના યોગે ગર્ભમાં વાત પીત, કફ, માંસ, મજ્જા, મેદ, પરૂ અને જઠરાગ્નિથી ભયંકર દુઃખ યાતના ભોગવતા થકા પોકાર કરતા હતા, ત્યારે તે મહાન દુઃખમાંથી મુકત થવા ઘણી નમ્રતાથી ભરેલી અરજ ગુજારતા હતા. બહાર નિકળ્યા પછી પ્રમાણીકપણે ચાલવાની તેમજ પરમાર્થ કરવાની સાથે ઇશ્વર ભકિત કરવાની અને પવિત્ર સત્ય માર્ગે ચાલવાની અસંખ્ય કબુલાતો આપેલી છે. છતાં બહાર નીકળ્યા પછી કરેલી કબુલાતો પૈકિની એક પણ શરત તમોએ પાળી નથી, પરંતુ ઉલટા ધન, યોવન, અને મોટાઇના મદમાં છકી જઇ હજારો ગરીબોને અને અનાથ મનુષ્યોને જાણી બુજીને અવળા માર્ગે દોરી જઇ તેઓને અધમ દશામાં લાવી તેમના માથે દુઃખનાં ઝાડો રોપવામાં તમે કચાસ રાખી નથી. ગમે તેવા પણ નીચ અને અધમ કાર્યો કરવામાં તમે પાછું વાળી જોયું નથી, તેથી તમારા અધમ કૃત્યોની સ્વીસ્તર હકીકત તમારાજ મુખેથી સાંભળવાની ધર્મ સૂર્તી યમરાજની ઇચ્છા છે, અને તે અથથી ઇતિ સુધી જણાવો અને તેના બદલામાં ભયંકર નરક યાતનાના દુઃખો ભોગવવાને તૈયાર થાઓ.

ભયંકર પાપરૂપી પુંજમાં ડુબી ગએલા આ મહા પાપીઓએ સાક્ષાત યમરાજના દરબારમાં પોતે કરેલાં અસંખ્ય પાપોનો પ્રકાશ કરવાનો આરંભ કર્યો.

(જે આવતાં અંકમાં આપવામાં આવશે.)

ખોંભડીના મુખીની આપખુદી.

આપણી જ્ઞાતિના બની બેઠેલા આગેવાનો, જ્યાં જુઓ ત્યાં પોતાની આપખુદીના કારોબારથી ત્રાસ વરસાવી રહયા છે, તેમાં કુદકે અને ભુસકે આગળ વધવાનો મુખી સાહેબ અરજણ ડાહયા ખોંભડીવારાનો પણ વિચાર થયો જણાય છે, જે વાંચકો નીચેની હકીકત ઉપરથી જાણી શકશે.

વહાલા વાંચકો ! તમોને યાદ તો હશે કે આસો માસમાં આપણી જ્ઞાતિ પરિષદ્‌ની બીજી બેઠક કરાંચીમાંજ ભરવામાં આવી હતી (જેનો રીપોર્ટ છપાઇ બહાર પડી ગયો છે) જેની અંદર આથમણા પાંચાડાના ગામોના ભાઇઓએ ભાગ લીધો હતો. અને તેના ફંડમાં નાણાં ભર્યાં હતાં, જેને આ મુખી સાહેબે તેઓને આપખુદીથી નાત બહાર કીધા છે.

કહેવત છે કે "નવરો બેઠો નખોદ વાળે" તેમ મુખી અરજણ ડાહયાને મારા ધારવા પ્રમાણે કાંઇ ધંધો નહિ હોવાથી તે ગરીબોને સતાવી હેરાન કરવાનો ધંધો હાથ ધરી બેઠો હોય એમ જણાય છે. કારણ કે તેથી નામ તો પ્રસિદ્ધ થશે.

અત્રે હું મુખી અરજણ ડાહયાને પુછવાની રજા લઉ છું કે સાહેબ ! તમે ધર્મના ફરમાનથી અને નાતના કયા કાયદા પ્રમાણે કયા ગઢેરાના હુકમથી (કારણ કે તમે તો ગઢેરા નથીજ) ગરીબ ભાઇઓને નાત બહાર કીધા છે ? તે જરા મહેરબાની કરી જણાવશો, તો આપનો મોટો આભાર થશે.

અરે ! પણ હું ભુલ્યો,અહીંયા તો કાયદા કે ધર્મ ઉપર કોણ ધ્યાન આપે છે, અહીંયા તો કોઇ પણ પ્રકારે ખીસા તર કરવાની જરૂર છે. જેમ કે —

"કોઇ એક ચંડાળે એક નગર શેઠનું નાહક ખુન કીધું, કેસ ચાલતાં પુછવામાં આવ્યું કે તેં આવા ભલા અને ઉદાર વૃતિવાળાં ગૃહસ્થનું ખુન શામાટે કર્યું ? જવાબમાં તે બદમાસે કહ્યું કે ઇતિહાસમાં મારૂં નામ દાખલ કરવા ! કારણ કે કોઇ શુભ કામ કરી ઇતિહાસમાં નામ દાખલ કરવાની મારામાં આવડત નહતી, ત્યારે ભલે ખુની ગણાઉં પણ નામ તો પ્રસિદ્ધ થશે તેમ આ મુખી સાહેબ અરજણ ડાહયાને પણ સુજ્યું હોય તેમ લાગે છે!

જો મુખી સાહેબને નામ પ્રસિધ્ધ કરવા અથવા મોટી નાતમાં (પંચમાં) માન મેળવવાનો અભખરો થયો હોય તો તે માટે મારે અત્રે બોધ રૂપે બે બોલ કહેવાની જરૂર છે. મુખી સાહેબ ! ગરીબોને હેરાન કરી સતાવીને નામ કઢાવવાથી લાંચો લઇ પૈસા પડાવવાથી ભલા શું કાંઇ લાભ છે ખરો કે ? મુખી સાહેબ ! આમ આંધળે ઘોડે છેક ન ચડો અભિમાન કોઇનો રહયો નથી ને તમારો પણ રહેવાનો નથી માટે કાંઇક તો ભકત કવિ તુલસીદાસના વાકય ઉપર ધ્યાન તો આપોઃ—

તુલસી હાય ગરીબકી, કબ હુ ખાલી ન જાય;
મુવા ઢોર કે ચામસે, લોહા ભસ્મ હો જાય.

તેવીજ રીતે અરબીમાં એક કહેવત છે "અલહકકો મુર્રત, વલ્સમરો હુલ્સુન" સાચી વાત કડવી છે પણ તેનાં ફળ મીઠાં છે.

અરે મુખી સાહેબ ! તમોને માઠું તો લાગ્યું હશે પણ ઉપલી કહેવત મુજબ તેનાં ફળ મીઠાં છે, માટે સાહેબ માઠું ન લગાડતા

આ સેવકની અરજ ધ્યાનમાં લઇ આપ આપની છાતી ઉપર હાથ રાખી વિચાર કરીને આ ગરીબ કણબી ભાઇઓને નાતમાં લઇ આપની ભૂલ સુધારી સુખીપણાના હોદ્દાને શોભાવશો નહિં તો એક કહેવત મુજબ " કાલા મોંહ લે જાયગા સાહેબકે દરબાર " એવી આશાએ ઉપલા બોલ કહી હું અત્રે વીરમું છું, ને સાથે ચેતવણી પણ આપું છું કે જો આ આપની થયેલ ભૂલ અહિંઆ અરજી વાંચ્યા બાદ સુધારી છે (ગરીબ ભાઇઓને નાતમાં લીધા છે) એવી આ પત્રમાં " પાટીદાર ઉદયમાં " એક માસની અંદર જો ખબર નહિ આપો તો આગળ પછીના અંકમાં જરૂર આપ કડવો અનુભવ વાંચશો. એજ ઇશ્વર આપને સદ્ બુદ્ધિ આપો !

લી. આપના જુના અને હાલના
કામોને જાણનાર આપનો મિત્ર

પાટીદાર જ્ઞાતિ અને પીરાણા પંથ.

(લેખક ઠા. હીરજી વીસનજી સેજપાળ–કરાચી.)

સંસારમાં અનેક અત્યાચારો જુલ્મો બહારના અને આંતરીક હુમલાઓ છતાં પણ જે કોઇ જાતી પોતાનું અસ્તિત્વ ટકાવી રહી હોય તો આપણીજ સનાતન પવિત્ર આર્ય જાતિ છે; ઇતિહાસ આપણને બલ્કે જગતને પાઠ શીખાવે છે કે અનેક પ્રલયકાળના જેવા પ્રચંડ વાવાઝોડામાં અસંખ્ય રાષ્ટ્રો જાતિઓ, જડ મુળથી ઉખડી ગઇ છે. કયાં છે આજે પ્રાચીન રોમ, મીશ્ર, ગ્રીસ, ચીન અને યુનાન ? અરે કેટલાકના તો ઇતિહાસમાં નામ કે અસ્તિત્વના ચિન્હો સુધ્ધાં પણ નષ્ટ થયાં છે, હિન્દુ જાતિ ટકી રહી છે. તે તેના ભિન્ન ભિન્ન વિશાળ સુદ્રઢ અવળ્યોના લીધેજ શોક છે. કે વર્તમાન કાળમાં આ અવળ્યો પણ શીથીલ થતા જાય છે. ખેડુતો (કણબીઓ) ના ભારત સમાજ ઉપરે અનેક ઉપકાર છે. બલ્કે જગત તેમનું ઋણી છે. ને સદાના માટે રહેશે પૃથ્વીના પાલણહાર મહાન સામ્રાજય વાદીઓ કે મુડી વાદીઓ નથી પણ શીત, ઉષ્ણ અને વર્ષાની ઋતુઓના અનેક કષ્ટો સહી માનવ સમાજનું ઉત્તમ ખેતી દ્વારા કલ્યાણ કરનાર ખેડુતો એટલે કણબી ભાઇઓજ છે.

ખરા પૃથ્વી પાલકો તો એજ છે એમને અમારા વંદન હો.

હિન્દુઓની અન્ય જાતિઓની પેઠે અમારા કણબી ભાઇઓની પણ કાળ ચક્રના બળે વર્તમાન દુર્દશા થઇ છે, જો કે કેટલાક અવગુણો અન્ય ઉચ્ચ ગણાતી જાતિઓમાં પ્રવેશ પામ્યા છે; હજી સુધી સદ્ભાગ્યે અમારા કણબી ભાઇઓમાં પ્રવેશી શકયા નથી. કણબીઓએ દારૂ, ચા, તમાકુ, વિગેરે દુર્વ્યશનોથી મુકત છે. (પ્રવેશ પામ્યા હશે. તો પણ અપવાદ રૂપેજ) જ્યારે આખું હિન્દ વિદેશી વસ્ત્રોના મોહથી (મહાત્માજી સુધ્ધાં) ઘેલું બન્યું હતું ત્યારે પણ અમારા કણબી ભાઇઓ ખાદી પહેરી પોતાના પવિત્ર દેહને શોભાવતા

હતા. કણુબી ભાઇઓમાં કેટલીક જગાએ અંધ શ્રદ્ધાથી પીરાણુા જેવો અર્ધ ઇસ્લામી ધર્મ ઘુસી ગયો છે. જો કે સુધારકોના પ્રયત્નોથી હવે તે દુર થવા લાગ્યો છે અમો તેને જલદી દુર થએલો જોવા ઉત્સુક છીએ ભાઇઓ હવે પ્હો ફાટયો છે તમો હિન્દુ છો હિન્દુ જાતી તમારા જેવા ભાઇઓથી ઉજળી છે. જાગો, ઉઠો અને અંધ શ્રધ્ધાના વમળમાંથી બહારે આવી બાળ લગ્ન તથા બીજી બુરી પ્રથાને ત્યાગી શુધ્ધ હિન્દુ બની સનાતન વૈદીક ધર્મની જય જય કાર કરો પ્રભૂ તમોને સદ્ બુધ્ધી ને આત્મબળ આપો,

ૐ શાંન્તિઃ શાંન્તિઃ શાંન્તિઃ

ઉદય માર્ગ દર્શન.

(માવજી વાસણુ પટેલ)

બંધુઓ ! પાનખર ઋતુમાં સખ્ત તાપ છતાં સર્વ વનસ્પતિ નવ પલ્લવ અને નવજીવન ધારણુ કરે છે, તેમજ હાલ જગતમાં સર્વત્ર વેર, વિરોધ, ગરીબાઇ, અધર્મ રોગ વગેરે અસંખ્ય આપત્તિઓ રૂપી અસહ્ય તાપ છતાં દરેક દેશમાં દરેક માનવ સમુહ (નાતો, પેટા નાતો, તડો) માં વાંસ્તવિક શાંતિ દાયક વ્યવસ્થાઓ માટે ઓછી વત્તી જાગૃતિ–મથન જણુાય છે. મનુષ્યમાં જીવ છે કે મુડદું છે તે શારીરિક પ્રવૃત્તિઓ ઉપરથી જાણી શકાય છે. કેટલીક ખાસ પ્રવૃત્તિઓ બંધ જણુાય તે મુડદું ગણી તેનો સર્વથા ત્યાગ કરવાની કુદરતી ફરજ પડે છે. તેજ નિયમ પ્રમાણે બુધ્ધિ પૂર્વક યોજના–ગોઠવણુ કરેલી કેટલીક પ્રવૃત્તિઓ એજ નાતો કે મંડળોનું જીવન ગણુાય છે. જે નાતમાં પોતાની ઉન્નતિ સંરક્ષણુ અને જરૂરીઆત માટે વિચાર પૂર્વક અને સમયના પ્રમાણુમાં જરૂરી પ્રવૃત્તિ ન હોય તે નાત નામ માત્ર અથવા મુડદું કહેવા લાયક ગણુાય છે. અને મુડદાની પેઠેજ કુદરત તેનો ક્ષય કરે છે.

બંધુઓ ! કચ્છી કણુબી જ્ઞાતિમાં સમુહ જીવન પોષક તંત્ર તરીકે કોઇ સાધન છે ? કબુલ કરવુંજ પડે છે કે નહિ, પણુ અવનતિ –પડતીમાં મદદ કરનારાં કારણો તો અનેક અદ્ભુત કાર્ય કરી રહેલાંજ છે, “ ઉત્તમ ખેતી ” (ઇશ્વરાધીન ફળ પ્રાપ્તિનો વિશ્વાસ રાખી સાત્વિક) કર્મ કરી નિર્વાહ ચલાવનારી સર્વથા અહિંસક પ્રજાની હાલ કેવી પરિસ્થિતિ છે આપણો સમુહ કેવાં કેવાં કષ્ટ વેઠે છે, કેવા અન્યાયો સહન કરે છે તે સવિસ્તર કહેવાની જરૂર નથી આપ સર્વ પૂર્ણ રીતે હાલત જાણો છો.

હાલ આપણા (ખેડુતો – મજુરો – સર્વ ગરીબો) ના ભલા માટે આપણાં નાનકડાં રજવાડાં, સરકાર, અને દેશના પરોપકારી નેત્તાઓ તથા જન સમાજના શુદ્ર સેવકો તરફથી જુદા જુદા નાના મોટા પ્રયાસો થવા લાગ્યા છે થતાં હશે, છતાં આવા મહાજરૂરી કાર્ય માટેના પ્રયત્નોમાં આપણે હિસ્સો સ્વપ્રયત્ન તરીકે આપવામાં પછાત નથી, તેમ વાંચક અને શ્રોતાઓ કહેવા હિંમત કરી શકશો ? મને કહેવા દો કે

આપણે સ્વ પ્રયત્નથી આપણી ચઢતી થવાના ઉપાય હજી કર્યાજ નથી. પડતી થવાના કારણોને મદદ આપતાં પણ આપણે હજી સુધી ડરતા નથી, તો પછી જણનારીમાં જોર ન હોય તો સુયાણી માત્ર શું કરે ? આ કહેવત મુજબ સફળતા કયાંથી મળે ? આપણો ઉદય કેમ થાય ! ' પર આશ સદા નિરાશ" મોમાં મૂકેલો કોળીઓ પણ સ્વ પ્રયાસ વિના ગળે ઉતરે નહિ અને પાચન થયા વિના બળ આવે નહિં તો પછી પડતીમાં પાતાળે પહોંચેલી કોમને ચઢતીના શિખરે લઇ જવાના પ્રયાસો, વિના મહેનતે વિના દરકારથી અને વિના વીચારે કેમ સફળ થાય ?

સર્વધાર પરમ પિતા પરમેશ્વરના ન્યાયમાં રચનામાં, કે સૃષ્ટિના વ્યવહારમાં ભુલ કે પક્ષપાત હોવાથી આપણી કોમ પછાત રહી એમ કહેવાની કોઇ હિંમત કરી શકેજ નહિ કર્મના ફળ તરીકેજ સુખ દુઃખના સંયોગો મળે છે. આપણા સમુહોની હાલની દુઃખ રૂપ દશા આપણા કર્મોનુંજ ફળ છે આપણે જગત સાથે અનેક પ્રકારે બંધનમાં છીએ આથી દરેક મનુષ્યનાં સ્વતંત્ર કર્મ ઉપરાંત કુટુંબ, ગામ, રાજ્ય જ્ઞાતિ, મંડળો અને જન સમુહનાં એકઠાં કર્મોનું ફળ પણ સારૂં કે ખરાબ એક બીજાને સાથે ભોગવવું પડે છે, જેમ મનુષ્યને ઉત્તમ બુદ્ધિ તત્વ આપી કર્મ કરવાની સ્વતંત્રતા આપી છે, તેમજ તેને શિરે અનેક પ્રકારની ફરજો રાખેલી છે. ઇશ્વરી ફરજ પુર્ણ બજાવવી એજ મનુષ્યત્વ ગણાય છે અને એજ વાસ્તવિક ધર્મકાર્ય અથવા મોક્ષ માર્ગ છે. પોત પોતાની ફરજ બજાવવામાં પછાત રહેવું, આળસ કરવી કે બેદરકાર રહેવું વગેરે જેટલી અપુર્ણતા એટલું પાપ અથવા અધર્મ ગણાય છે. ધર્મ સુખ દાતા અને પાપ દુઃખનું મૂળ છે સર્વ પ્રાણી સુખ ચાહે છે સુખનાં સાધનો ઇશ્વરી દયામય રચનાથીજ પ્રાપ્ત થાય છે, તો પછી જેને સુખનાં સાધનો છે. સમજવાની શકિત છે. બીજાને સમજાવે તેટલો માન મરતબો છે, ખરૂં ખોટું વિચારવાનો માર્ગ ને સંયોગ છે તેવા ભાગ્યશાળી નર નારીઓની બીજાને સહાય કરવાની કેટલી મોટી ફરજ છે, તેનો વિચાર જરૂર કરવો ઘટે છે.

આપણને આપણી ફરજથી જાણીતા કરવા આપણો ઉદય ઇચ્છી તન મન ધનના ભોગે વિના સ્વાર્થે જનહિતાર્થે ઘણા પુરૂષોએ ભોગ આપ્યો છે, અને આપણને ખરો માર્ગ બતાવ્યો છે, પણ હવે જો આપણે આપણી ફરજ બજાવવામાં ચૂકયાં, આપણે આપવાનો ભોગ આપતાં અચકાયાં તો પાપ ભાગી આપણેજ રહેવાના છીએ.

નાના મોટા કોઇ પણ સમુહની સર્વ પ્રકારની ચઢતી પડતીનો આધાર લાગતા વળગતા સર્વ સાથે સંબધ ધરાવે છે. કોઇ ઉપયોગી સુંદર ઝાડના પાંદડા સૂકાવા લાગ્યા હોય તે જોઇ માત્ર અફસોસ કરવાથી કે તે જોયા કરવાથી લીલા રહે નહિ, પાંદડાં લીલાં રહેવામાં તેના મૂળ, થડ, છાલ, હવા, પાણી, જમીન, ઋતુ એ સર્વનો સબંધ જોડાયો છે. તેમજ કીડી ઉધઇને બીજા વિઘ્ન કારક કારણો સાથે સબંધ છે. તેમજ આપણા સમૂહની પડતી હાલત સાથેના સર્વ સંબધો તપાસવાની ખાસ જરૂર છે અને ત્યારેજ પડતીના કારણો ખસેડી ચઢતીના ઉપાયો કરી શકાશે. માટે સુજ્ઞ નર નારીઓ જાગો અને પોત પોતાની ફરજ સમજી લઇ જ્ઞાતિ સેવામાં

તત્પર થઇ મનુષ્ય જન્મ સાર્થક કરો આપની સેવામાં અર્પણ થએલું "પાટીદાર ઉદય" આપને યથાશક્તિ સત્ય માર્ગ બતાવવા બહાર પડયું છે. તે ધન્ય.દને પાત્ર છે. તેનો લાભ લઇ સબંધીઓને લાભ આપવામાં આળસ કરશો નહિ.

સમચાનુસાર કચ્છ કાઠીયાવાડ ગુજરાતની લેઉઆ કડવા કણબી પાટીદાર જ્ઞાતિ સમસ્તમાં અંનેક પ્રકારે જાગૃતી આવેલી જણાય છે. આ સર્વ સમૂહોમાં કચ્છી બંધુઓ વધારે પછાત છે તેમની પરિસ્થિતિ ખાસ વિચારણીય કક્ષા પર છે એમ તો કહેવુંજ પડે છે, આ સમૂહના ઉદય–ચઢતી માટે પ્રયાસ કરનાર અને ભોગ આપનાર અસાધારણ વ્યક્તિઓએ ભોગ આપવામાં અપૂર્ણતા ન રાખ્યા છતાં, સમૂહમાં જોઇતી જાગૃતિ આવી નથી અને પુરૂષાર્થી પુરૂષોના કર્મોની કદર કરવામાં અમારો કચ્છી બન્ધુઓનો સમૂહ પ્રમાદ વશ રહયો છે, પણ આશા છે કે આ વીર બંધુઓ જાગૃત થતાં અમારા બીજા સમૂહોથી સત્વર આગળ નીકળી જશે. કારણ કે ઉત્સાહી યુવકો અને અગ્રેસરો અંતઃકરણના આગ્રહ પૂર્વક કાર્ય કરે છે અને હાલ અભણ છતાં પરંપરાથી વિશ્વાસુ અને નિખાલસ કોમને ખરો માર્ગ સમજાતાં અમલ કરતાં વાર લાગશે નહિ અને સત્યનો જયજ સંભવે.

માનવ સમુહની ચડતી પડતીનો સબંધ કેળવણી ઉપર આધાર રાખે છે, શારીરિક માનસિક અને આત્મિક કેળવણીનાં પ્રત્યક્ષ અને પરોક્ષ અંગો સંબંધે અને આપણા ખેડુત વર્ગને હિતકારી સર્વ વ્યવસ્થા સબંધે યથા શક્તિ વિચાર ચાલુ રાખવા માસિકમાં તંત્રી મહાશય સ્થાન આપતા રહેશે અને વાંચક તથા શ્રોતાઓ સમયનું દાન આપી સેવકને ઉપકૃત કરશે. એવી આશા રાખું છું.

(અપૂર્ણ)

આપણો મોહ.

(લેખક રણછોડદાસ, દલસુખરામ, અમદાવાદ.)

જેનું હૃદય ધડકી રહયું નિજ, પીરાણાઓના ધડકારમાં;
એ પુનિત સુંદર હૃદય વરનું, પ્રેમ પુજન થાય છે.

આપણે મોહ ઘણી જાતના તજવાના છે, પણ પીરાણા મત ઉપરનો આપણો મોહ તજવાનો જેટલો હક છે, તેટલા બીજાને માટે આપણે તૈયાર નથી. પીરાણા નામનો એક મત-પંથ છે. એ પંથનો સ્થાપક ઇમામશાહ ઉર્ફે ઇમામુદ્દીન હતો, તે જાતનો મુસલમાન હતો, આજ દિવસ સુધી એ પંથ હિંદુનો સંપ્રદાય ગણુતો હતો, પણ તેઓએ હિંદુ મુસલમાનના મતથી જુદોજ મત બનાવ્યો છે. તેના રક્ષક ખરેખરી રીતે એની ઓલાદના કેટલાક સૈયદો છે. પણ તેઓમાંથી કોઇ પીરાણા પંથનો સેવક નથી. તેના સેવકો હિંદુજ છે. તેથી તેના મહંત તરીકે એક હિંદુ રાખી લીધો છે. જેનું નામ લક્ષ્મણકાકા છે તે ગામે ગામ સેવકોમાં ફરી શીર બંધી લાવીને કેટલાક સૈયદોનું પોષણ કરે છે. એ પંથની ત્રણ શાખા

છે, તે ગાદી નામે ઓળખાય છે. મુખ્ય ગાદી પીરાણાની ગણાય છે. નેના મહંત કાકા નામથી ઓળખાય છે. જેનું નામ ઉપર આવી ગયું છે. તેઓને કેટલાક સેવકો ગુરૂના જેટલું માન આપે છે. પણ તે ધર્મ રહીત પાખંડી છે. ગુરૂના જેવા આચાર વિચાર તેમનામાં નથી, ઉદ્ધત છે, જ્ઞાતિદ્રોહી છે, ભણેલા નથી સહી પણ માંડ માંડ કરી જાણે છે. મીલ રાખે, સટા કરે, મોટરો ભાડે ફેરવે, એ પ્રમાણે ધનહર ધંધો કરે છે, દાઢી રાખે છે, માથે ચોટલી રાખતા નથી, માથાના વાળ મુંડાવતા નથી, માથે ધોળી પાઘડી મુકે–પહેરે છે, કાછડી વાળે છે. અંગરખુ ધોળું, ખાંધે ખેસ રાખે છે. બીજી શાખા ભાલેરામમાં છે તેના મહંત ભગવી પાઘડી માથે મુકે છે, દાઢી રાખતા નથી. ત્રીજી સાખા નાયાકાકા કરીને કહેવાય છે. તેઓ જાતે મુમના છે, તેની પહેલાના પણ મુમનાકાકા હતા, દાઢી રાખતા હતા. માથે ધોળી પાઘડી મુકતા હતા. પણ હાલના કાકા ભગવી પાઘડી પહેરે છે. મુમના મુસલમાનો સાથે ખાવા પીવાનો વહેવાર રાખે છે. અને તેજ કાકાની સાથે હિંદુ સેવકો ખાવા પીવાનો વહેવાર રાખે છે. તે સર્વ પોકાળ બીજી શાખાના મહંત (હાલના) શ્રીયુત કાકાબાવાજી ને માલુમ પડવાથી. પીરાણાની અમી કે નુરની ગોળી* કે જે પીવા વગર સ્વર્ગ–ઇમામશાહના વિવાહમાં મહાલવા તથા સવાલાખ વર્ષનું હુરાં પરી સાથે રાજ્ય ભોગવવાનો અધિકાર નથી. તે સિદ્ધાંતને કોરે મુકીને નુર પીવાનું બંધ કર્યું છે. તેમજ સેવકોના હાથનું ન ખાતાં પોતાના તરફથી રસોઇઓ રાખીને તેનાજ હાથનું જમવાનું રાખ્યું છે. આ અજબ ફેરફાર છે.

પીરાણામાં રોઝા છે. મુખ્ય રોજો ઇમામશાહનો છે. તેને સેવકો અવતારી પુરૂષ માનીને પુજા કરે છે. પીરસોદરદીન, પીરકબીરદીન, પીરસાહેબદીન, પીરનસીરદીન, અને પીરસમસુદીન એવા પાંચ પીરોને ગુરૂ માને છે. જાતી ભેદ રાખતા નથી, શ્રી રામ. કૃષ્ણાદિને અવતારી પુરૂષો માને છે, પણ તહને હિંદુ ધર્મમાં જે સ્થાન છે તેવું પીરાણાઓમાં નથી, ગૌ રક્ષાને માને છે, કેટલાક પીરાણાઓમાં માંસ, મચ્છી, તાડી, દારૂનો નિષેધ છે, તેઓ પુનર્જન્મને માનતા નથી, મુક્તિને તો માને છે. સેવકોમાંથી કેટલાક બાર માસની બીજ ઉપર રોજા રાખે છે. રમઝાનમાં રોજા રાખે છે. કલમો પઢે છે. કબરને માને છે, કલમો પઢીને મુડદાંને દાટે છે. પણ કુરાને શરીફને ધર્મ ગ્રંથ તરીકે માનતા નથી. કેટલાક પીરાણા પંથીઓ હિંદુના જેવી ઠાંઠડીને નાળિએર બાંધે છે, રામ રામ પોકારતા મુડદાંને લઇ જાય છે. પણ હિંદુના વેદને ધર્મ શાસ્ત્ર તરીકે માનતા નથી. એ પંથના મંદિરો ખાનાને નામે ઓળખાય છે. તેના પુજારીઓ મુખીના નામે ઓળખાય છે. તેઓને ગોરના જેટલું માન છે, તેને પાય પડે છે, અને તેઓ ફકત ૩–૪ ગુજરાતી ચોપડીઓ ભણેલા હોય છે, પણ મોટો ભાગ તો શાવ અભણ હોય છે. (કચ્છના મુખીઓ તો કાળા અક્ષરને કુટી મારે તેવા હોય છે.)

સુધારકો કહે છે તેમ તેઓમાં આચાર હવે મંદ થતો જાય છે. વિચારમાં તો બીજા કેટલાક પંથના સેવકો કરતાં એ ભ્રષ્ટ છે. ખાનામાં કાંઇ નથી, પણ મહોર નણુવંત,

* પીરાણાની પાવળ કે નુરની ગોળી સબંધી કે તે શેમાંથી બનાવવામાં આવે છે. તેમજ તેનો બનાવનાર કોણ છે. તે કયા વખતથી ચાલુ કરવામાં આવી છે વગેરે હકીકત જો કોઇ ભાઇ અમોને લખી મોકલશે તો તે ઘણી ખુશીથી તે દાખલ કરવામાં આવશે. તંત્રી.

દુલ દુલ ઘોડો, તલવાર, વિગેરેને મુર્તી પુજા જેટલું માન આપે છે. ઇમામશાહના ચમત્કાર ઉપર સેવકોએ મુખ્ય આધાર રાખ્યો છે. તે વિક્રમ સવંત ૧૫૦૫ની સાલમાં ઇરાનથી ગુજરાતમાં આવ્યા છે. તેણે સેવકોના પૈસાથી પોતાની કબર દોઢ લાખ રૂપીયા ખરચીને બંધાવી છે. સદાવ્રતને નામે ધર્મને બહાને સ્વર્ગ મળવાની લાલચે સેવકો પાસેથી શીર-બંધી વિગેરે લાગાઓ લેવામાં આવે છે. સેવકો સુન્નત કરાવતા નથી, દાઢી રાખતા નથી, કેટલાક ચોટલી પણ રાખતા નથી. કેટલાક તો હિંદુના દેવોને પણ માને છે. નમાજ પઢતા નથી. ખાનામાં રાત્રીના સમય ધર્મ ક્રિયા કરવામાં આવે છે, ત્યાં વૈષ્ણવોના જેવી પ્રસાદી ધરવામાં આવે છે, તે છેવટે સેવકો જમી જાય છે.

VSAK: 1448-49

મરજાદીઓની પેઠે સેવકો નાહી, ધોહી, ને ખાનામાં જાય છે, સૌ એકઠા મળીને પીર ઇમામુદીન ઉર્ફે ઇમામશાહને જપે છે, વૃદ્ધ હોય કે બાળક હોય તો પણ તેની પાછળ ખરચ જમણમાં મીષ્ટાન કરવામાં આવે છે. મરનારની પાછળ સજ્જા દાન દેવાય છે. (લુગડા ગોદડાં વિગેરે) પણ તે ખાનામાં રહે છે, વર્ષ દિવસે કે કોઇ અનુકુળ દીવસે તેનું લીલાઉ થાય છે. પીરાણા પંથીઓએ પોતાના ધર્મને ગુપ્ત ધર્મ માન્યો છે, તેઓનાં ધર્મ ગ્રંથો હિન્દુ મુસલમાનથી જુદાંજ છે, અને તે હસ્તાક્ષરે છે તેની ભાષામાં અશુધ્ધ અને જોડેલા શબ્દો ભાગ્યેજ જોવામાં આવે છે, આવું આ ધર્મનું રહસ્ય કચ્છ પ્રાંતમાંથી શ્રીયુત નારાયણજી મીસ્રી ગુજરાતમાંથી શ્રીયુત છીમાભાઇ ભગત અને બીજાઓને આભારી છે. એટલે સુધી હવે તો પોકળ જણાયું છે કે ગાદીના મહંતો કાકાઓ સુધ્ધાં આ પંથ છોડવાને તૈયાર છે, પણ બચાવમાં કહે છે કેઃ- " સેવકોના પૈસા વડે હમારી લાડી, વાડી, અને ગાડી કાયમ છે, અમો તેઓને પાપ માનીએ છીએ પણ જ્યાં સુધી તમો બધાએ ફરી ન બેસો ત્યાં સુધી હમારે તેઓના મોટે ગીત ગાવાં પડશે.

એ પંથના પ્રવેશને તો લગભગ ૪૦૦ વર્ષ થયાં છે. તે પૂર્વે પીરાણાઓમાં અગ્નિ સંસકાર હતો. બ્રાહ્મણો પાસે લગ્નાદિ ક્રિયાઓ કરાવતા હતા, જનોઇઓ ધારણ કરેલી હતી પ્રથમ અમદાવાદના કેટલાક પાટીદારોએ એ પંથ ગ્રહણ કીધો. તેઓમાં પક્ષ પડવાથી તેને કચ્છમાં નાસી જવું પડેલું તે આજે મુમના કણબીમાં ખપે છે. તેઓના સહવાસથી કોળી, ગોલા, કણબીમાં પ્રવેશ પામ્યો ગુજરાતના પાટીદારો મતીઆ તરીકે ઓળખાય છે. હવે તો કેટલાકની શ્રદ્ધા ઉઠી ગઇ છે. પણ નાતના જુલમ તથા ઘરડાઓનાં મન રાજી રાખવા હૃદયની વિરૂધ્ધ રાખી રહયા છે. એ નબળાઇઓ હવે નીકળી જવાને જ્યાં ત્યાં ચળવળ ચાલી રહી છે. ગુજરાતમાં " પાટીદાર પ્રકાશ " નામે માસિક પત્ર કાઢવામાં આવ્યું હતું, તેમજ વળી હાલમાં કચ્છ તરફ " પાટીદાર ઉદય " કાઢવામાં આવ્યુ છે. એ બધી વિજયની નિશાની છે. પણ જે કુતરાઓને મીઠાઇમાં ઝેર ભેળીને સિપાઇને હાથે ખવરાવવામાં આવે છે. તે અંદરનું ઝેર સમજી શકતા નથી તેથી ખાઇ જાય છે, અને પોતાનું મોત કરે છે. તેવા કુતરાઓ પૈકિ પણ હવે સમજતા થયા છે. તે એવા ઝેરની હવા સુદ્ધાં પણ લેતા નથી. અને બીજાને ઉપદેશ આપે છે કે, રખે એ ઝેર ભેળેલ મીઠાઇ હવે ખાતો, એ જાગૃતિની લક્ષ્મણકાકા અને બીજા મુખીઓને ખબર પડી ગઇ છે. એટલે તે મીઠાઇમાં ઝેરને ઠેકાણે ધન, દોલત ભેળીને એવા નીચ

એવા જ્ઞાતિ દ્રોહીના હાથે બીચારા શિકાર થઇ પડે છે. તેવા હજી સેવકો પડેલા છે. ત્યાં સુધી સુધરતાં વાર લાગશે. લક્ષ્મણકાકાને "ગુલામ તરીકે ઓળખવામાં સુધારક સૈયદોએ આપણને તક આપી છે. છતાં આપણો મોહ છુટતો નથી.

આપણો આજ દિવસ સુધી પીરાણા મતને હિંદુ ધર્મ તરીકે ઓળખવાનો મોહ હતો, તે પણ સુધારક સૈયદોએ જાહેરમાં મુસલમાની ધર્મ લખ્યો છે, છતાં આપણો મોહ છુટતો નથી. તો પછી લક્ષ્મણકાકાનો તો કયાંથી છુટે ? અને તેના સાથી મુખીઓ કે જેને ધન લુટવાનો ધંધો થઇ પડયો છે. તેનો મોહ તો કયાંથીજ છુટે ? પણ તેમાં આપણો સેવકોનો પૈસો હણાય છે આપણું નાક જતું રહે છે, અને નકટામાં ઓળખાઇએ છીએ, આટલું આપણું વગોણું થાય છે. છતાં મોહ છુટતો નથી. એટલું આપણું પાપ છે. લક્ષ્મણકાકા કરતાં શ્રીયુત નારાયણજી મીસ્ત્રી નાનજીભાઇ વિગેરે આપણા સુધારક વધારે પુજ્ય છે. કે જેણે પોતાના તન મન અને ધનનાં ભોગે આપણને જાગૃત કર્યાં છે. તો શું હજી આપણે એવા જડવતની ગણત્રીમાં રહીશું ? અને હજી શું આપણાં હૃદય નહિ પીંગળે ? એના કરતાં મરવું બહેતર છે કે હિંદુ મટી પીરાણા મુસલમાનમાં ખપીએ કે જેના નાટે આપણને તિરસ્કાર છે. લક્ષ્મણકાકાને આપણે નોટીશો આપી આપી થાકયા, પણ પીરાણા મત હિંદુ છે કે મુસલમાની તે હજી સુધી નીવેડો લાવી શકયા નથી. તો પછી તે છોડવામાં હજી આપણે કોને પુછવું છે! કવી સામળ ભટ કહી ગયા છે કે :— "જીવતો નર ભદ્રા પામશે મુવા પછી કોને મળે" એ વાકયને શું લક્ષ્મણકાકા ખોટું પાડે છે ? "આપ મુવા વિના સ્વર્ગે ન જવાય" એ વાકય આપણા હૃદયમાં કોતરાઇ રહેશે. પણ આ તો લાલચ એવી બુરી છે કે ખાનામાં જઇને ગુન્હો ઉતાર્યો એટલે માફ થઇ ગયો, અને સ્વર્ગ મળ્યું. એમ જો સ્વર્ગ મળતું હોય તો પછી રાજા હરિશ્ચંદ્ર, ને રાણી તારામતી, ને કુંવર રોહીદાસ, ને ભક્ત પ્રહલાદને તપ કરવાની શું જરૂર હતી ? એ બધું આપણે ઘણા વર્ષોના પીરાણાઓના સહવાસથી ભુલી ગયા. આપણી દશા હવે એ થઇ પડી છે કે હિંદુનું ભુલી ગયા, મુસલમાનનું પુરૂં જ્ઞાન ન મળે એ તો જે જાણ્યું તે જાણ્યું (તેથી દશા ધોબીના કુતરાના જેમ ન ઘરના ન ઘાટના જેવી થઇ છે.) તેથી જન્મીને જેણે જીવી જાણ્યું છે તેને ધન્ય છે. 'તેના મૃત્યુ પાછળ સૌની આંખમાં આસું ભરાય છે." લક્ષ્મણકાકા બહુ સુંદર છે, શરીરે જાડાં છે, તેમના આભુષણોથી આપણને મોહ ઉપજે છે. પણ તેમનું હૃદય જ્યાં સુધી પાક નથી, ત્યાં સુધી તે આપણે નકામાં છે

ૐ શાન્તિ શાન્તિ શાન્તિ

સત્ય માર્ગ સનાતન ધર્મ.

(લખનારઃ મૌજી મહાજન.)

આ નીચેનો સંવાદ છે તેની અંદર મરઘાં બાઇ જુના વિચારના પીરાણા પંથને માનનારાં છે અને લક્ષ્મી બાઇ તો હાલના મંડળવાળા જે સુધારાવાળા કહેવાય છે તેમની સ્ત્રી છે તે બંનેનો ભેટો થતાં તે બંને વચ્ચે સંવાદ થાય છે જે પાટીદાર ભાઇઓએ અવસ્ય વાંચવા લાયક છે.)

મરઘાંબાઈ–બેન તમે શું જાતે કણબી છો ? આ જુઓને તમે જાણે કોઇ મહાજન હોના ! ! એવા તમારા બધા ઢગ લાગે છે.

લક્ષ્મીબાઈ–હા બેન ! એતો તમને એમ લાગતું હશે ! પણ કણબી કંઇ મહાજન ન કહેવાય શું ?

મરઘાંબાઈ–લ્યો વળી ! કણબી તે મહાજન કહેવાતાં હશે ? એતો વેપારી ને વાણીઆ ને બીજા કેટલાક છે તે બધા મહાજન કહેવાય આપણે તો કણબી કહેવાઇએ, આપણે કયાં એ બધા હિંદુ મહાજન ભેળા ભળીએ છીએ એતો આપણાથી નોખાને !

લક્ષ્મીબાઇ–એમ કેમ બહેન ! ત્યારે આપણે હિન્દુ નહિ એમ શું તમે માની બેઠાં છો ? તમારી ભુલ થાય છે બા ! આપણે હિંદુજ છીએ તમારી સમજ ફેર થાય છે બેન ! ! કેમકે આપણી કોમમાં થોડો વખત થયાં પીરાણા પંથ (અર્ધ મુસલમાની ધર્મની ભેળશેળ ભરેલી પોલ આપણી અજ્ઞાનતાનો લાભ લઇ સૈયદ લોકોએ દાખલ કરી છે. આથી આપણે ન હિંદુ ન મુસલમાન એવી અર્ધ દગ્ધ સ્થિતિમાં છીએ, જયારથી તે માર્ગે આપણે ચાલવા લાગ્યા ત્યારથી બેન આપણે હિંદુપણું ભુલી ગયા છીએ મહાજન કહેવાતા મટી ગયા છીએ અને લોકોમાં હાંસી પાત્ર બન્યા છીએ. અજ્ઞાનના અંધારામાં હજી સુધી ઘુસી બેઠા તેથી દરેક રીતે આપણે પછાત રહયા છીએ.

મરઘાંબાઇ–તમે તો હવે લેબરીવાળાનાં ઘરવાળાં એટલે તમને હવે એવાં વાનાં બધાં બોલતાં આવડે બેન ! પણ અમારે તો વાડીવાળાને ઘરવાળાંને એવા તમારા ફતુર ભાસતા નથી. આપણો ધર્મ તો છે ખાનાનો ને તમે વળી એમાં ઘાલ્યા થાગાકુંના ઝણુઝણાટ ! એ કાંઇ આપણા ખાનામાં હોય ? એ તો હિંદુનાં મંદિરોમાં ભલે હોય, આપણે તો નગારૂં લોબાન. ને પીરનું નામ ત્યાં તમે વળી બેસી ઘાલ્યુ જ્યોતીધામ. તમે તો ખાન.બાવાને ગોરના ગુનેગર થાઓ છો બેની ! કાલાં વાટ મુકીને ક્વાટે ન ચાલો ! જુઓને જાણે ઓળખાતાંએ નથી. જાણે હિંદુ વાણીઆ જેવા મહાજનના બધા આચાર ! એ શું ? આપણે કણબણોને એ પરવડે ? અમને તો એવી તમારી કઢંગી રીતભાત જરાએ ગમતી નથી અમારા વાડીવાળાએ કહેતા હતા કે લેબરીવાળા તો હમણાં ભારે ઢોંગ કરવા માંડયા છે. ભેળા થાય ને વળી ભવાયાની ઘોડે એક બોલીને થાકે ને બીજો ઉઠીને બોલે, વેશના જેમ ચાળા કરીને ફતુર કરવા મંડયા છે.

લક્ષ્મીબાઇ–બેન ! તમારી વાત સાચી છે, તમને અત્યારે એમજ જણાય ! જ્યાંસુધી તમોને હજી સત્યતાનું ભાન થયું નથી, ત્યાં સુધી અસત્યનેજ વળગી રહયાં છો, બા ! તમારૂં કહેવું પણ વ્યાજબી છે, કેટલીક વાતે બહુજ સમજણ લેવા જેવું છે, કેમકે તમે

અમારાથી ચાર દીવસ મોટાં તો ખરાં તેથી અકલમાં પણ અમારાથી વધતાં હોયજ, અમારે તમારી વાતને માન આપવું યોગ્ય છે. પણ બેન ! તમોને ખાનાનો ધર્મ વધારે વહાલો છે ખરો બેન ?

મરઘાંબાઇ– એ તો આપણો આદ અંતનો છે તેને તે વળી મેલી દેવાય ?

લક્ષ્મીબાઇ– બા ! તમારૂં કહેવું તો બહુજ સારૂં છે, બેન ત્યારે તમને હિંદુ ધર્મ કરતાં મુસલમાની ધર્મ વધારે વહાલો લાગે છે.

મરઘાં– આપણે ક્યાં મુસલમાન છીએ.

લક્ષ્મી– હા બાઇ ! હુંએ એમ કહું છું કે પીરાણા મુસલમાની ધર્મ તો પસંદ કરવા જેવા હશે. પણ તમે વળી કહો છો કે આપણે ક્યાં મુસલમાન છીએ તો પછી તમે કોણ ?

મરઘાં– તમે એમ પુછો તે અમને કેમ ખબર પડે બાકી કાંઇ અમે મુસલમાન નથી.

લક્ષ્મી– હા ! બાઇ જો મુસલમાન નહિ તો પછી હિંદુ, એમાંથી એક તો હોવુંજ જોઇએ ! કેમકે કાંતો મુસલમાન થવું સારૂં અને કાંતો હિંદુ રહેવું સારૂં પણ આતો (પીરાણા પંથ) એમાંનું એક નહિ.

મરઘાં– બહેન હિંદુ તો આપણે કહેવાઇએ કાંઇ મુસલમાન ભેળા થોડાજ જમશું.

લક્ષ્મી– ત્યારે બહેન ! હવે તો તમે સમજ્યાં. બરાબર ઠીક કહ્યું. જુઓ બેન આપણે હિંદુ કહેવાઇએ તો પછી ધર્મ પણ હિંદુજ પાળવો જોઇએ, કહો બેન કોઇ હિંદુ ધર્મમાં કલમા પડાય છે ?

મરઘાં–બેન આપણે ક્યાં અલ્લાને ભજીએ છીએ ? આપણે તો જોતપાટને પુજીએ છીએ કાંઇ મહોર નકળંકને નથી પુજતાં. ?

લક્ષ્મી–સાચું બેન પાટજોત એમાંજ ઇશ્વર પુજનનું ખરૂં તત્વ છે. એટલે હિંદુનો ભગવાન અને મુસલમાનનો અલ્લા બેન કાંતો બનો મુસલમાન ને ગમે તો રહો હિંદુ પણ આ ન હિંદુ ન મુસલમાન બેન હિંદુ ધર્મ તમોને સારો લાગે ને હિંદુ રહેવાનું પસંદ કરો છો. ત્યારે તો આપણે હિંદુ ધર્મનાજ રસ્તેજ ચાલવું જોઇએનાં કહો બેન ?

મરઘાં–અમે ક્યાં એમાં ના કહીએ છીએ પણ તમે આપણો બધો પેરવેશ ને આચાર વિચાર પટલાવી નાંખ્યો તે ઠીક નથી, જુઓ ને જાણે હોનાના (સોનાના) હ.ર ને રંગ રંગના હાડલા ને ભાત ભાતના કમખા ને હોનાની (સોનાની) વળી ચુડલી હાથમાં તે શું શોભે ! આપણે તો જાડા જોડીના હાડલા (સાડલા) કાનમાં અકોટ નાકમાં કડું ને હાથમાં મોટા પટાની રૂપાની ચુડલી એ વિના કણબી કેમ ઓળખાય.

લક્ષ્મી–એતો જુઓ બેન ? તમારૂં કહેવું માન આપવા જેવું છે. તમારા વિચાર જુના છે તેથી પસદ કરવા જેવા છે, પણ ! જમાના પ્રમાણે પરિવર્તન પોતાની મેળેજ થયા કરે છે. જુઓ બેન ? આપણે બૈરાં લોકોએ પોતાનાં પુરૂષોની રહેણી કરણી ને સ્થિતીનો વિચાર કરીનેજ ચાલવું જોઇએ, ભલા ઠીક છે બેન ! જાડા જોડીના સાડલા એ તો તમારી વાત મહાત્મા ગાંધીજીને અનુસરતી છે. તેથી હું તે બહુજ પસંદ કરૂં છું. પણ કહો જોઇએ ! ચાંદી કરતાં સોનું સારૂં કે સોના કરતાં ચાંદી સારી !

મરઘા–એ તો સોનું સારૂંજ કહેવાય, લ્યો વળી એટલુંએ નહીં આવડતું હોય શું ! આપણા કરાચીના ખેતાવાળા શેઠીયાને ઘરે તો હુંડલા (સુંડલા) ભરાય એટલા સોનાના ટોલ કહેવાય છે.

લક્ષ્મી–બેન ! એતો આપણા ઘરના ધણીની કમાઇ ઉપર આધાર છે. જેની પાસે

સોનું ઘણું હોય તે પૈસાવાળા કહેવાય, ગરીબોના ઘરમાં તો રૂપું હોય ખરૂંના ?

મરઘા–હા, એ તો એમજ છે.

લક્ષ્મી–બેન ? જુઓ આપણા પુરૂષોએ જ્યારે ખરા હિંદુ ધર્મને સત્ય માન્યું, અને આપણા ચાલતા અર્ધદગ્ધ ગોટાળા (પીરાણા) પંથનો ત્યાગ કર્યો ત્યારે તેમને ધંધામાં ને આબરૂમાં ઇશ્વરે સહાયતા આપી છે, ત્યારેજ અમારે અને બીજા ઘણાઓને આવા સોનાના અને ચાંદીના કીંમતી અલંકારોની પ્રાપ્તી થઇ છે.

મરઘાં–બેન ? એમ છે તો અમે પણ હવે તમે કહો છો તેમ કરીશું. અમને આટલા દીવસ ખબર નહોતી. જેવી રીતે તમોએ અમને કહ્યું તેવી રીતે અમને કોઇએ નહોતું સમજાવ્યું, ભલા સમજ્યા વગર તે શું ખબર પડે બેન ! હવે તો હું એ અમારા વાડીવાળાને કહીશ. કે તમે લેબરીવાળા ભેળા ભળી જાઓ તો ઠીક. પણ લખમીબાઇ ભલા રોજને રોજ નહાવું, ધોવું ને પછે રાંધવું ને ફરફરતાં ફતુર કરવાં તે અમને કેમ પરવડે.

લક્ષ્મી–એમાં તો ઘણીએ જાતે સગવડ છે. જુઓની બા ? સવારનાં વહેલાં ઉઠી દાતણ પાણી કરી પાયખાને જઇ આવી નાહી લઇએ. પછી રસોઇનું કામ કરીએ એમાં તો બહુજ ચોખાઇ છે. થોડા દિવસ એમ અભ્યાસ રાખખવાથી તમો પોતેજ ઇ વાતને પસંદ કરશો. અત્યારે તમને જરા મુંઝવણ લાગશે પણ તેથી સુખી થશો–માંદા નહિં પડો.

મરઘાં–પણ બેન બીજાએ ખટરાગ તમે તો ઘણાએ કરો છો તે અમારાથી કેમ બનશે.

લક્ષ્મી–બેન એ ખટરાગ ન હોય, એતો બધી આપણા સનાતન ધર્મના અંગે અને શારિરીક રક્ષણના માટે પાળવાના આચાર નીયમો છે. અને તે બધા હું તમને ધીમે ધીમે બતાવીશ. તમે ઘણા ચતુર અને હુશીયાર છો તો તે શીખવામાં તમોને જરાએ મુશંકલ નહીં થાય બેન, હમણાં તો તમે આપણા મુળ હિંદુ સનાતન ધર્મને માન આપો આપણી કોમના જુઓ આહીં કેટલા ભાઇઓ એ રસ્તે ચાલેછે તમે પણ તે રસ્તે ચાલો, એટલે પ્રભુ બધા સારાં વાનાં કરશે.

(અપૂર્ણ)

આરોગ્ય ચર્ચા.

લખનાર: વૈદ્ય ગોપાલજી કુંવરજી ઠક્કુર, તંત્રી આરોગ્ય સિન્ધુ; કરાચી.

વ્હાલા ભાઇઓ !

આપણી સમાજમાં કેળવણીની બહુજ ખામી છે. આપણે જેમ જમાનો આગળ વધે તેમ કેળવણી તથા વહેવારમાં પણ સુધારો કરવાની જરૂર છે. આપણે જ્યારે દેશમાં વસતા હતા ત્યારે આપણા રીતભાત વહેવાર એવી જાતનાં સાદાં હતાં કે આપણે ત્યાં બીમારીજ ઘણે ભાગે નહિં થતી, અહિં પરદેશમાં આવવાથી આપણે એવી રહેણી કરણી તથા ખોરાકના સબંધમાં આવ્યા કે અહીંની રીતભાતમાં જો સુધારો ન કરીએ અને ગામડાની રીત પ્રમાણે રહેવા જઇએ તો જરૂર આપણે ઘણા દુઃખી થઇએ, આપણામાં ઘણી એક બિમારીઓ ઘર કરી બેસે, અથવા તો ઘણી બિમારીઓમાં આપણે અકાળે મરણના શરણ થઇએ. આમ થવાનું કારણ એ કે અહિંની આબોહવા તથા રીતભાત પ્રમાણે આપણે વર્તતા નથી, પણ જુની રીત પ્રમાણે ગામડાનીજ ઢબથી રહીએ છીએ માટેજ નુકશાની વેઠવી પડે છે. હું તમને ખાસ જણાવીશ કે તમો જ્યારે ગામડામાં વસતા હો ત્યારે ભલે તે દેશના રીત રિવાજ મુજબ રહો તેમાં આપણને ઘણે ભાગે હાની થવા સંભવ નથી પણ જો આ જમાનામાં ધંધાર્થે આપણે પરદેશ આવી વસતા હોઇએ તો જરૂર શહેરના રીત રિવાજ પ્રમાણે રહેવાની ખાસ જરૂર છે. અહિં શહેરનું જીવન ગામડાથી તદન જુદું છે. ત્યાંની રીતભાત અને અહિંની રીતભાતમાં ઘણોજ ફરક રહેલો છે. તે માટે હું આપને નીચેનો ખુલાશો જણાવીશ ત્યારે આપ જાણી શકશો કે અહીં વસતા મનુષ્યો માટે ગામડાની રીત કામ નજ લાગે.

જુઓ આપણે દેશમાં રહેતા ત્યારે ત્યાં આપણને કોઇ પણ વ્યાધિ થતી નહિં, કદાચ ભાગ્યેજ કોઇ કારણ વશાત માંદું પડે તો સાધારણ ઘરગતુ દવા કરતાં આરામ થઇ જતો, તેનું કારણ ત્યાંની હવા ખુલ્લી, આરામ પુરતો મળે, ચિંતા નહિં, કામકાજ પણ એવી જાતનાં કે જેમાં ચિંતા ઓછી રહેતી, તેની સાથે ત્યાંનો ખોરાક સારો પૌષ્ટિક અને સાદો હતો. જ્યારે અહિં આપણે ગામડાની રીતથી રહેતાં હોઇએ તો ઘર્ણા વખતે અકાળે મરી જવાનો પ્રસંગ આવી પડે છે. ધારો કે આપણે ત્યાં કોઇ બાળક બિમાર પડ્યું, અને શરદી થઇ, ત્યારે તેને થોડોક શેક, ગરમ કપડાં, જોઇતી દવા તથા તેની માતા માટે ખાનપાનની યોગ્ય વ્યવસ્થા કરવાની ખાસ જરૂર છે, કદાચ તેમ નથી કરતા અને દેશની માફક બેફીકર રહીએ તો પછી તેની બિમારી વધી જાય છે પછી આપણે ગભરાઇએ છીએ અને ડૉકટર કે વૈદ્ય પાસે જઇએ, દવા લઇએ પણ તે બિમારી વધી જવાથી દવા ઘણે ભાગે સારી અસર પણ કરી શકતી નથી, અથવા કરે છે તો ખાસ કરી ઘણો વખત સુધી દરેક માણસોને હેરાન થવું પડે છે અને પૈસાની પણ ઘણીજ ખરાબી થાય છે ત્યારે કદાચ ફાયદો થાય છે, આમ જ્યારે આપણે બેદરકાર રહીએ છીએ ત્યારે તેના પરિણામ રૂપ આપણને હેરાનગતી ભોગવવી પડે છે. પણ જો સાવચેત

રહી પ્રથમજ ચાંપતા ઉપાય કરીએ કે કોઇ ડાહ્યા અનુભવી માણસની સલાહ લઇએ તો આમ હેરાન ન થવું પડે, તથા વખત અને પૈસાનો નકામો દુરૂપયોગ પણ ન થાય.

ભાઇઓ ! તેવીજ રીતે આપણે ખોરાકમાં તથા રીત રિવાજમા પણ અહીં પરદેશમાં આવી પરિવર્તન કરી લેવાની જરૂર છે. હું તમોને એમ નથી કેતો કે તમો બીજા માણસોની નકલ કરો , પણ એટલું તો જરૂર કહીશ કે જો બીજા પાસે સારૂં હોય તો તેની જરૂર નકલ કરજો, જો કે પ્રથમ વિચાર કરી જોશો કે આમ નકલ કરવાથી નુકશાન તો નથી થવાનું ને ? એનો પ્રથમ વિચાર કરીપછી ભલે સારૂં ગમે તેનું હોય તો તે લઇ લેવામાં સંકોચ રાખશો નહિં આપણું હોય ને તે બુરૂં હોય તો તેનો ત્યાગ કરવામાં કોઇને પણ પુછવા ન જતાં તરત તેનો ત્યાગ કરી દેવો જોઇએ આ વાતને આપણા વડિલો ડહાપણું અથવા સમય સૂચકતા કહેતા હતા, ભાઇઓ હમણાનો જમાનો સુધરેલો કહેવાય છે. આપણે ભલે સુધરેલા થવા ન માગતા હોઇએ તો પણ સુધારાવાળા શું કહે છે તથા તે શું કરે છે તે તો જરૂર જોવું જોઇએ કદાચ આપણને વખતે તેમની રીત જોવાથી કંઇક લાભ પણ થાય, માટે તેવી વાતનો કદી તિરસ્કાર કરવો નહિ. ઘણાંક ભાઇઓ તો અહીં એવા પડયા છે કે બિમાર પડતાં તેઓ એમજ કહે છે કે પોતાની મેળે મટી જશે. કંઇ દવા કરવાની જરૂર નથી. આમ તેઓ તો અજ્ઞાનતાથી કહે છે પણ સાથે બીજા ભાઇઓને મુર્ખ બનાવે છે. તેમણે યાદ રાખવું જોઇએ કે મરવું કે બચવું એ કંઇ મનુષ્યના હાથની વાત નથી પણ એટલું તો નકી છે કે તરત ઉપાય કરવાથી મરવાનો પ્રસંગ ભાગ્યેજ આવે છે, અથવા તો તકલીફ ઘણીજ ઓછી સહન કરવી પડે છે.

અને તેટલો ફાયદો પણ જો ઉપાય કરવાથી મળતો હોય તો પછી આ દુનિયામાં જે તમામ સાધનો પ્રભુએ તથા મનુષ્યોએ આપણા માટે બનાવ્યાં છે તેનો ઉપયોગ શા માટે ન કરવો ? અમારૂં તો માનવું છે કે સમયને માન આપી હમેશાં ચાલવું જોઇએ. શહેરમાં રહેતાં આપણે જો ગામડાના બનશું તો ઘણી વાતે આપણને કષ્ટ સહન કરવું પડશે. અને એ કષ્ટ સાધન હોવા છતાં સહન કરીએ તો આપણી અજ્ઞાનતા અથવા તો આપણો દુરાગ્રહજ સહન કરાવે છે એમાં જરાએ શક નથી એના તો ઘણાએક દાખલા આપી શકાય: હું એકજ દાખલો આપી આજની વાત પુરી કરીશ અને ફરી બીજી વાર આપને આવા વિષયનીજ ખુલાશાવાર ઘણીએક વાતો કહેવાની છે તે કહીશ એક માણસ રસ્તે ચાલતાં કે કોઇ પથ્થર કે હથીઆરના વાગવાથી જખમી થયો. એણે મનમાં વિચાર્યું કે પોતાની મેળે મટી જશે દવા કરવાની શું જરૂર છે બીજા બે ત્રણ જુના વિચારના અજ્ઞાન સાથીઓ તેને મલી ગયા, ઘેર જઇ તેડી ગયા બે દીવસ આરામ કરો મટી જશે એમ કહી તે પોતાને કામે ચાલ્યા ગયા, આ જખમી ભાઇને તેમાં દરદ વધ્યું અને પીડા થવા લાગી એણે કંઇક ઘરગતુ ઉપાય કર્યા. પણ ફાયદો થયો નહિં આખરે ૫ થી ૭ દીવસ ઘરમાં બેઠા પછી પાછો દવાખાને ગયો, વૈદ્યની સલાહ લઇ દવા કરી થોડાક દિવસમાંજ આરામ થઇ ગયો માત્ર ચાર પાંચ રૂપીયા ખરચ કરવાથી તે પોતાને કામે ચડયો બંધુઓ ! વિચારો કે તેણે કેટલી નુકશાની તથા પીડા ભોગવી ? આઠ દિવસની કમાઇ ખોઇ ત્થા વ્યાધી સહન કરી, પણ પહેલાંથીજ તેણે કોઇ ડાહયા મનુષ્યની સલાહ લીધી હત તો દુઃખી નજ થાત આવી રીતે હમેશાં સમયને માન આપી ચાલવાની જરૂર છે. બસ હવે તો આટલેથીજ પુરૂં કરીશું. બીજું વળી આગળ પર વાત.

જાણવા જોગ જ્ઞાતિ સમાચાર.

પ્રભુ એમને લાંબુ આયુષ્ય અર્પો ! આપણી જ્ઞાતિના આદ્ય સુધારક શ્રીમાન ભાઇ નારાયણજી રામજી મીસ્ત્રી મુંબઇવાળા જેમને દાઢની નીચે દરદ થઇ તે વધી જવાથી ઓપરેશન કરાવવું પડયું હતું તેઓ હવે સારી હાલતમાં છે. તેમને લગભગ એકાદ બે અઠવાડીયા સુધી આરામ લેવાની જરૂર પડી હતી. અને મોટા તથા અનુભવી ડોકટરોની સહાયતાથી ઓપરેશનનું કામ ફતેહમંદીથી પાર પાડયું હતું હવે તેમની તબીયત સુધરતી જાય છે. એવા અમોને ત્યાંથી ખબર મળ્યા છે તે જાણી અમો ખુશી થયા છીએ. પ્રભુ ! અમારા જ્ઞાતિ રત્ન શ્રીયુત નારાણજી ભાઇને સારી તંદુરસ્તી સાથે લાંબુ આયુષ્ય અર્પે કે જે વડે તેઓ જ્ઞાતિની વધુ સેવા કરવા ભાગ્યશાળી થાય.

સુધારક મંડળની સભા આજકાલ અહિંના (કરાચીના) આપણા મંડળના સભાસદો બરાબર કામકાજ કરતા નથી, અને તેઓ રાત્રીનો સમય મંડળની લાયબ્રેરીમાં ન ગાળતાં હોટલ વગેરે સ્થળે રખડીને વ્યતિત કરતા હોય એમ સંભળાય છે. તેમણે એવી રીતે સમયનો દુર ઉપયોગ ન કરતાં મંડળની સભાઓ નિયમિત ભરવા માટે મહેનત કરવાની ખાસ જરૂર છે. કે જેથી આવેલી જાગ્રતિ કાયમ રહે અને વધતી જાય, ગયા માસમાં આ પત્રની ઉન્નતિ ઇચ્છવા તથા સહાયક ભાઇઓનો આભાર માનવા તેમજ આવા પત્રનો પ્રચાર વધારે કરવાના ઉદ્દેશથી ખાસ સભા ભરવામાં આવી હતી, તેમાં કામ કાજ ઠીક થયું હતું, કેટલાક જ્ઞાતિના તથા અન્ય બંધુઓએ સભામાં પધારી સદબોધ આપેલ હતો.

પાટીદાર ઉદયને સહાયતા અમોને જણાવતાં અત્યંત આનંદ થાય છે કે આપણી જ્ઞાતિના છુપા રત્ન શ્રીમાન નાનજીભાઇ વીશ્રામ નેત્રાવાળાજે હાલ સિધ્ધાતપુરમાં કોલસાનો ધંધો કરે છે તેમણે આ પત્રની ઉન્નતી થવા માટે મદદ તરીકે રૂા. ૫૦) પચાસ આપેલ છે અમો શ્રીમાન શેઠશ્રીનો ખરા અતઃકરણથી આભાર માની બીજા ભાઇઓને આની નકલ કરવા ભલામણ કરીએ છીએ. શું બીજા એવા રત્નો આપણી જ્ઞાતિમાંથી નીકળશે કે ?

ખેદ જનક અવસાન: દેશલપુર નિવાસી પટેલ માધવજી શિવજી તા. ૨૩–૮–૨૩ ના રોજ સવારના પ્લેગની જીવલેણ બાધીથી અકાળે રામ શરણ પામ્યાના સમાચાર જાણી અમોને અત્યંત ખદ થાય છે સદગત્ ભાઇ પકકા સુધારાવાળાના મતને માનનારા હતા પીરાણાં ધર્મ પ્રત્યે તેમને ઘણા વખતથી તિરસ્કાર હતો. તેઓ સ્વભાવે આનંદી અને ઉદ્યોગી હતા. તેમના અવસાનથી તેમના કુટું-બને બહુજ હાની થએલ છે. અમો સદ્દગતના કુટુંબને અમારા અંતઃકરણથી દિલાસો આપી મરનારના આત્માને શાંતિ ઇચ્છીએ છીએ.

વિરાણી નિવાસી પટેલ વેલજી કરશન ગયા અશાડ વદ ૧ ને રોજે એક ગુમડું થવાથી તેની વ્યાધિને લીધે ભર યુવાનીમાં ૨૫ વર્ષની વયે રામ શરણ થવાના સમાચાર જાણી અમોનેઅત્યંત ખેદ થાયછે, તેઓ પીરાણાં પંથના કટ્ટા દુશ્મન હતા તેમણે નાસિક જઇ દેહ શુદ્ધિ કરાવી યજ્ઞોપવિત ધારણ કરેલ હતું, તેમને ધાર્મિક ચર્ચા સંબંધી બહુજ પ્રેમ હતો. તેઓએ પીરાણા ધર્મ સબંધી થોડીક કવિતાઓ પોતાની સાદી ભાષામાં રચેલી છે તે અમો અમારા વાંચકોને આગલા અંકોમાં ક્રમવાર આપતા જશું સદગત આત્માને પ્રભુ શાંતિ આપે એવું અમો ઇચ્છીએ છીએ.

શ્રી કચ્છી કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિ સુધારક યુવક મંડળ તરફથી
જ્ઞાતિના લાભાર્થે પ્રગટ થતું:—

પાટીદાર ઉદય.

તંત્રી તથા પ્રકાશક: રતનસી શીવજી પટેલ.

પાટીદાર ઉદય ઓફીસ, રણછોડ લાઇન, કરાચી.

વર્ષ ૧ લું. શ્રાવણ શા. ૧૯૮૦ અંક ૨ જો.

VSAK: Aug-1923

વિષય.	લેખક	પૃષ્ટ.
જ્યોતિ સ્વરૂપ જગદિશ્વરનું જય મંગલમ્ (કાવ્ય)	મૌજી	૨
અમારી કોમના યોધા (કાવ્ય)	તંત્રી	૩
કુળદેવીના સાચા પુત્રો ક્યારે થશો ?	નાનજી પચાણ મીસ્ત્રી	૪
આપણી આશા	લાલજી સોમજી પટેલ	૫
કચ્છની કામધેનુરૂપ પાટીદાર જ્ઞાતિને પ્રાર્થના	કેશવદેવ રતેશ્વર	૬
અંધારી રાત્રીનું ભયંકર સ્વપ્નુ	તંત્રી	૭
ખોભડીના મુખીની આપખુદી	જાણકાર	૧૦
પાટીદાર જ્ઞાતિ અને પીરાણા પંથ	હીરજી વીશનજી	૧૧
ઉદય માર્ગ દર્શન	માવજી વાસણ પટેલ	૧૨
આપણો મોહ	રણછોડદાસ દલસુખરામ	૧૪
સત્ય માર્ગે સનાતન ધર્મ	મૌજી મહાજન	૧૮
આરોગ્ય ચર્ચા	વૈદ્ય ગોપાલજી ઠક્કુર	૨૧
જ્ઞાતિ સમાચાર	પા. ઉ. ઓફીસ	૨૩

એ શિવાય સુચના નિયમો, જાહેર ખબર ઇત્યાદિ વાર્ષિક લવાજમ રૂ. બે અગાઉથી

છુટક નકલ ચાર આના પો. સાથે

તમામ પત્ર વ્યવહાર નીચે પ્રમાણે કરવો.

વ્યવસ્થાપક,

પાટીદાર ઉદય ઓફીસ,

રણછોડ લાઇન્સ, કરાચી.

નોંધ—આ પત્રમાં યોગ્ય ભાવથી જાહેર ખબરો લેવામાં આવે છે, ખુલાસા માટે પેજ ૨૦ ઉપર ભાવ વાંચી જોવા.

પાટીદાર ઉદય માસિકના નિયમો.

(૧) આ માસિકનો મુખ્ય હેતુ પાટીદાર જ્ઞાતિની ઉન્નતી કરવાનો છે. જેથી દરેક પાટીદાર ભાઇઓની ફરજ છે કે તેમણે માસિકના ગ્રાહક થઇ યોગ્ય મદદ કરવી..

(૨) આ માસિક દરેક હિંદુ મહીનાની શુદી ૧૫ ને દિવસે બહાર પડે છે.

(૩) સ્વજ્ઞાતિના કે અન્ય જ્ઞાતિના કોઇ પણ પુરૂષ અગર સ્ત્રીના લેખો આ માસિકમાં લેવામાં આવશે. પણ અંગત દ્વેશ કે સ્વાર્થથી લખાયેલા હોવા ન જોઇએ, બને ત્યાં સુધી વિવેકની હદમાં રહી ભુલો બતાવવી અને ભાઇચારો તથા સંપ વધે તેવા પ્રયત્નો કરવા.

(૪) લેખો શાહિથી સારા અક્ષરે અને કાગળની એક બાજુ ઉપર લખેલા હોવા જોઇએ. લેખકની ઇચ્છા હશે તો નામ વગરના લેખો છાપવામાં આવશે, પણ લેખકે ખરૂં નામ અને પુરૂં શરનામું અમારી જાણ માટે લખવું. લેખની દરેક જોખમદારી લેખકને શીર રહેશે, નહિ છપાએલા લેખો પાછા મોકલવા અમો બંધાતા નથી.

(૫) કોઇ પણ લેખકના વિચાર સાથે અમારૂં મળતાપણું છે એમ માની ન લેવું.

(૬) દેશ પરદેશમાંથી આપણી જ્ઞાતિમાં વિવાહ, જન્મ, મરણ, ઇત્યાદી તથા કોઇ ગ્રહસ્થને વિદ્યા, હુન્નર અગર વેપાર અને ખેતીવાડીમાં મળેલી ફતેહના સમાચાર ઘણીજ ખુશીથી દાખલ કરવામાં આવશે.

(૭) કોઇ ભાઇને આ માસિક સબંધી કાંઇ પણ ખુલાશો મેળવવો હોયતો જવાબ માટે પોસ્ટની ટીકટો બીડવી.

(૮) આ માસિકમાં જ્ઞાતિ સબંધી તથા આર્થીક ધાર્મિક અને વહેવારીક દરેક બાબતો ચર્ચવામાં આવશે, માટે જે જે ભાઇને જે જે વિષય સબંધમાં લખવું હોય તેણે તે તે વિષય સહેલી ભાષામાં દાખલા દલીલોથી લખવું કે જેથી વાંચક વર્ગ ઉપર સારી અસર જલદી થાય.

(૯) જે ભાઇ આ માસિકને મદદ આપશે તેમનાં મુબારક નામ તેમની ઇચ્છા હશે તો આ પત્રમાં છાપવામાં આવશે. અને વાર્ષિક રીપોટમાં પણ છપાવી જાહેર કરવામાં આવશે.

(૧૦) જે ભાઇ રૂ. ૫૦૦) પાંચસો કે તેથી વધુ માસિકને મદદ કરશે તેમનો ફોટો ઓફીસમાં રાખવામાં આવશે.

(૧૧) આ માસિકના માટે હમેશાં યોગ્ય લેખો લખી મોકલનાર લેખક પાસેથી લવાજમ લેવામાં આવશે નહી.

લી. વ્યવસ્થાપક, "પાટીદાર ઉદય"

બિલ્ડીંગ બાંધનારાઓ માટે

લાકડા ચુનો, રેતી, પથ્થર, કાંકરી વગેરે હરેક જાતનો માલ અમો કીફાયત ભાવે પુરો પાડીએ છીએ તે શિવાય જો તમો અમોને બિલ્ડીંગ બાંધવાનું કામ આપશો તો તે ઘણુંજ સારૂં, સફાઈદાર તથા કીફાયત ભાવથી ટુંકી મુદતમાં તૈયાર કરી આપશું. અમારા ભાવ ઘણુંજ મધ્યમ છે.

એકવાર ખાત્રી કરો:—

મીસ્રી ભીમજી હીરજી પટેલ

કોન્ટ્રાકટર્સ એન્ડ સપ્લાયર્સ

રણછોડ લાઈન—કરાચી.

ખાસ તમારા લાભનું ?

(૧) તમારા રોગોની દવા અમારે ત્યાં કરવામાં આવે છે.

(૨) કોઈપણ પ્રકારની દેશી દવાઓ અમારે ત્યાં હંમેશાં તૈયાર મળી શકે છે.

(૩) કોઈ પણ પ્રકારની વૈદકની સલાહ અમો મફતમાં આપીએ છીએ.

(૪) આરોગ્યના જ્ઞાન માટે આરોગ્ય સિન્ધુ નામનું પત્ર રૂ. એક લવાજમ ભરવાથી અમારે ત્યાંથી મળે છે.

(૫) નાના બાળકોની દવા અમારે ત્યાં ખાસ કાળજીપુર્વક કરવામાં આવેછે.

(૬) ઘરમાં વાપરવાની ખાસ દવાઓ અમારે ત્યાં તૈયાર મળી શકેછે.

આમાંથી કોઇ પણ પ્રકારનું કામ હોય તો મળો:—

વૈદ્ય ગોપાલજી કુંવરજી ઠક્કુર

આયુર્વેદ વૈદકની પરિક્ષામાં પાસ થએલા

હેડ ઓફીસ:—બુંદર રોડ, કરાચી.

બ્રાન્ચ ઓફીસ:—નાનકવાડા, જુની જેલ રોડ, કરાચી.

"તરૂણ સાગર" પ્રેસમાં ગિરિજાશંકર બી. ત્રિવેદીએ છાપ્યું, કેમ્પબેલ સ્ટ્રીટ,-કરાચી.

॥ ઓંશમ્ ॥

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સુધારક યુવક મંડળ તરફથી પ્રગટ થતું માસીક પત્ર

પાટીદાર ઉદય

વર્ષ ૧લું કરાચી, ભાદરવો સંવત ૧૯૮૦. અંક ૩જો

VSAK: Sep-1923

"પાટીદાર ઉદય"ના આત્મા, શ્રીમાન ખીમજી શીવજી પટેલ, મગવાણાવાળા

પત્રવ્યવહાર નીચેના સરનામે કરવો.
તંત્રી તથા પ્રકાશક: રતનસી શીવજી પટેલ.
પાટીદાર ઉદય ઓફીસ, રણછોડ લાઇન,—કરાચી.

લવાજમ સબંધી ખુલાસો.

પાટીદાર ઉદયના ગ્રાહકોમાંથી જે ભાઇઓનાં લવાજમ આવી ગયાં છે તેમને અમારો અંક નિયમસર મોકલવામાં આવશે. પણ હજીસુધી કેટલાંક ભાઇઓનાં લવાજમ નથી આવ્યાં તેમને વિનંતિ પૂર્વક જણાવવામાં આવે છે કે તેમણે કૃપા કરી દિવાળી પ્હેલાં લવાજમ મોકલી આપવું અથવા વી. પી. થી વસુલ કરવા અમોને ઓરડર આપવો વી. પી. મંગાવવાથી આશરે ચારઆના ખર્ચ વધુ લાગશે અને અંક પણ મોડો મળશે માટે મ. ઓ. દ્વારા રવાના કરવું એ ઉભયને માટે સારૂં છે. તેથી બાકી રહેલ લવાજમ માટે અમારી પ્રાર્થના પર લક્ષ આપી ગ્રાહક મહાશયો તુરતમાં લવાજમ મોકલી આપશે એવી આશા છે.

જેમનાં લવાજમ અમોને

દિવાળી પહેલાં નહિં આવી જાય તેમને ૪થો અંક કે જે ખાસ અંક તરીકે કાઢવાનો અમારો વિચાર છે તે અંકપર તેમનો હક રહેશે નહિં. આ અંકમાં કેટલીક સંઘરી રાખવા લાયક હકીકતો ઉપરાંત ઘણાંએક વિદ્વાન જ્ઞાતિ બન્ધુ તથા અન્ય ભાઇઓનાં સારાસારા લેખોનો મોટો સંગ્રહ આવશે જેથી આ અંક દરેક ગ્રાહકને બહુજ ઉપયોગી થઇ પડવા સંભવ છે. તો આશા છે કે ગ્રાહક બન્ધુઓ આ ખાસ અંકનો લાભ લેવા ચુકશે નહિં. ખાસ અંકની કોપીઓ ગ્રાહક સંખ્યા પુરતીજ છપાવવાની છે, માટે જેઓ આ પત્રના હજીસુધી ગ્રાહક ન થયા હોય તેમણે તુરતમાં નામ નોંધાવવા, નહીંતો પછીથી નિરાશ થવું પડશે.

મહાત્માની અમુલ્ય પ્રસાદીનો આશીર્વાદ

અમારે ત્યાં હાલમાં થોડાક વખતથી એક દવા વેચવા માટે રાખવામાં આવેલી છે. તે દવા એક મહાન પુરૂષના અનુભવથી તૈયાર કરવામાં આવે છે. તે ખાસ કરી કોઇપણ જાતના તાવ માટે રામબાણ છે. માત્ર એકજ વખત દવા લેવાથી કોઇપણ પ્રકારનો તાવ ઉતરી જાય છે. જો ફાયદો ન થાય એવું સાબીત કરી આપશો તો પૈસા પાછા આપવામાં આવશે. બહાર ગામવાળાઓને દવા વી. પી. થી મોકલવામાં આવે છે. ચાર ખોરાક જેટલી દવાની કિંમત રૂા. ૧ અને એકજ વખતની દવાની માત્રા લેનારને પાંચ આના પડશે.

ઠે. પાટીદાર ઉદય ઓફીસ
રણછોડ લાઇન કરાચી.

॥ ओरेम् ॥

પાટીદાર ઉદય

કચ્છી કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિના લાભાર્થે પ્રગટ થતું ગુજરાતી માસિક પત્ર.

વર્ષ ૧લું કરાચી, ભાદરવા સંવત ૧૯૮૦. અંક ૩ જો

VSAK: Sep-1923

હવે જાગશો ?

ભાઇ ! રમણિય પ્રાતઃકાળ થયો છે ? નેત્રોને ઉઘાડો આળસ અને નિંદ્રાનો ત્યાગ કરો અને તમારા કર્તવ્યમાં લાગો.

ભાઇ ! આજ સુધી બહુ બહુ ઉંઘ્યા, સર્વસ્વ ગુમાવ્યું. પોતાના સ્વરૂપને પણ ન જાણ્યું, હવે તો ઉઠો ? તમને પોતાને તો જાણો ?

મોહમાં પડયા, ક્રોધથી સડયા, દુઃખથી રડયા, કુસંપમાં લડયા, પણ જીવનના રહસ્યને ન જાણ્યું તેને એળે ખોયું, ભાઇ ! હવે તો ટટાર થાઓ ?

હવે જાગશો ? ભુલ્યા પ્રયત્નના માર્ગો, ભુલ્યા ધર્મ અને ભુલ્યા કર્મ, આજ સુધી કાંઇજ ન કર્યું, ન તો કોઇને સુખ આપ્યું કે ન તો જાતે લીધું, ઉઠો ટટાર થાઓ, આજ નોજ સમય તમારે અનુકુળ છે.

હવે જાગશો ? વર્ષ વહી જાય છે, આયુષ્યમાંથી તે ઓછાં થાય છે, છતાં હજી શું ઉંઘો છો ? કાળનો ભરોસો કોઇને નથી. પ્રાપ્ત કર્તવ્યને અધુરાં મુકી અચાનક તેના કબજે થવું પડશે. જ્યારે આમ છે ત્યારે તો કાંઇ વિચાર કરો !

હવે જાગશો ? સમય જાગૃતિનો છે, તમારા નેત્રોની સમક્ષ થઇ રહેલા પરિવર્તનને તો જુઓ ? આખી સૃષ્ટી પરિવર્તન મય છે. જ્યાં વિકાશ નહીં. ત્યાં મૃત્યુ છે રોજ રોજ વિકાસ પામો, વિકાસને તમારા જીવનનો મહામંત્ર બનાવો.

હવે જાગશો ? પારકી આશ સદા નિરાશ" એ કહેવતને લક્ષમાં રાખો, કોઇ કાંઇ તમને આપી જવાનું નથી. તમારા પોતાનાંજ પ્રયત્ન વિના તમારો ઉદ્ધાર નથી, સ્વાશ્રયી

થાઓ, પોતાના બળ ઉપર ઝઝુમીએ એજ સાચું બળ છે. એમાંજ શકિત છે. એમાંજ સ્વાતંત્ર છે, એ બળ પ્રાપ્ત ન હોય તો પ્રથમ તે મેળવવા યત્ન કરો કારણુ કે એ મળતાંજ બીજું સઘળું તમને મળી રહેશે.

હવે જાગશો? ઘાંચીના ઘરના બળદની માફક આજ સુધીના વ્યવહારો કર્યા. સવારના ઉઠયા આમ તેમ ફર્યા સમય થયો કે ખાધું અને વેપાર કે નોકરીએ ગયા, રાત થતાં આવી ખાઇને સુઇ ગયા, તેમાં તમારૂં વાસ્તવ હિત શું સુધાર્યું? આધ્યાત્મિક ભૂમિકામાં તમે કેટલા આગળ વધ્યા? મનોબળ કેટલું વધાર્યું? ચારિત્રને ઉચ્ચ કરવા શું પ્રયત્ન કર્યો? પારકાના દોષ જોવાની ટેવને કેટલી ભુલ્યા? પરમાત્માનું નામ સ્મરણુ કેટલી વખત કર્યું? બંન્ધુઓ! વિચાર કરો શાંન્ત ચિતે હૃદયમાં ઉંડાણુ પૂર્વક વિચારો, જુઓ! સર્વનો જવાબ શુન્યમાંજ આવશે? તમારી આ સ્થિતી શું તમને શોભાપ્રદ છે? કદિ નહિ તમે મનુષ્ય છો, મનુષ્યના એ લક્ષણુ નજ હોય? એ તો પશુ જીવન છે. ભાઇ? તેની ગણુનામાં તમે ન રહેતાં મનુષ્યપણુામાં આવશો. આગળ વધવું વિકાસને અનુભવવો એ તો મનુષ્યનોજ ધર્મ છે. વધારે આગળ વધી જણાવીએ તો મનુષ્યનું મનુષ્યત્વજ એમાં રહેલું છે. તમે તેને પ્રાપ્ત કરવા કયારે જાગશો?

"વિશ્વ જ્યોતિ ઉપરથી"

કર્યું શું કામ જ્ઞાતિનું

પીરાણુા પંથમાં રહીને, કર્યું શું કામ જ્ઞાતિનું;
અંધારામાં સદા રહીને, કર્યું શું કામ જ્ઞાતિનું,
ન ઇસ્લામી ધર્મને સમજ્યા, ન કીધી રામની સેવા;
વચ્ચે રહીને સદા લટકયા, કર્યું શું કામ જ્ઞાતિનું
પરણુાવી જન્મથી દીધાં, કુમારીકા લગ્ન તો કીધાં;
નીશાશા બાળના લીધા, કર્યું શું કામ જ્ઞાતિનું
ન શીખાવ્યા પુત્ર ને બાળા, ન કાઢી કોમની શાળા;
રહ્યા ભોળાઇમાં ભોળા, કર્યું શું કામ જ્ઞાતિનું;
ન સમજ્યા નાત પોતાની, ન સમજ્યા જાત પોતાની
ન સમજ્યા કુખ માતાની, કર્યું શું કામ જ્ઞાતિનું
ન કુરાનને કદી સમજ્યા, ન ગીતા વેદને ભણ્યા;
રહી બે કોમથી અળગા, કર્યું શું કામ જ્ઞાતિનું.
ન પેગમ્બર કીધા પ્રસન, ન કીધા દેવના દર્શન;
ન પોતે ઓળખ્યા કૃષ્ણુ, કર્યું શું કામ જ્ઞાતિનું.
ઉઠો ભાઇઓ ઉઠો વહેલા, ફરો કંઇ કોમની સેવા
આજે આવ્યો "કરીમ" કહેવા કર્યું શું કામ જ્ઞાતિનું.

"કરીમ"

પીરાણા પંથીઓને અપીલ

વહાલા ભાઇઓ તમો જાણો છો કે, પીરાણાં ધર્મ માટે દરેકને ભિન્ન ભિન્ન વિચાર ઉત્પન્ન થાય છે. પ્રત્યક્ષ રીતે જોતાં ને વિચાર કરતાં એમ લાગે છે કે એ નક્કી હિન્દુ ધર્મ છે તેમ કહી શકાય નહિં. અને જો મુસલમાની છે, તો પછી મુસલમાન લોકોના નિયમ પ્રમાણે આપણે વર્તતા નથી કેવો ભેદ ભરેલો વિચાર ઉત્પન્ન થાય છે ! અરે આ બાબત સમજવા કોઇને ઇશ્વરે બુદ્ધિ નહિં આપી હોય ? મારા ધારવા પ્રમાણે સર્વે કોઇ સમજી શકે છે. પણ કોઇ બોલી શકતું નથી કારણ કે ખરે ખરૂં કહેવાને કોઇ ઉભો થાય, તો તેને આગેવાનો તરફથી નાત બહાર કરવાની શિક્ષાજ થાય છે. જેથી ઘણા ખરા સમજે છે પણ બોલી શકતા નથી એ કેવો જુલમ ? સમજે છે છતાં પણ કોઇ સુધારો કરી શકતા નથી. તે માત્ર નાતના આગેવાનો નો જુલમ (ગેરવાજબી દબાણ) છે, તો પછી આ અંધારૂં કેટલા દિવસ ચાલશે તે સમજી શકાતું નથી.

આપ વિચારો કે આપણને કોઇ પુછે કે તમે કોણ છો ? તો કહેશું કે કણબી છીએ. પાછો તે સવાલ કરે કે કેવા કણબી ? તેના જવાબને માટે આપણને વિચાર કરવો પડશે. તે પછે રહીને કહેશું કે અમો લેઉઆ કણબી છીએ. ત્યારે તે ફરીથી સવાલ કરશે કે તમે તો બાર વર્ષે લગ્ન કરો છો તે ધારો લેઉઆ નો તો નથી? ત્યારે વળી પાછા મુંઝાઇને કહેશું કે અમે કડવા છીએ, સામો ધણી વળી પુછે કે તમારી શાખા તથા ગોત્ર શું છે ? તેમજ તમો શું ધર્મ પાળો છો ? એમ પુછે છે ત્યારે તેનો કાંઇ પણ જવાબ આપણે આપી શકતા નથી. તેથી તે ઠેકાણે મશ્કરી જેવું થાય છે. ત્યારે શરમ છોડી કદી આપણે ખરે ખરૂં કહીએ કે અમે મુમના કણબી છીએ. તો તુરત પેલો માણસ કહેશે કે તમો તો મુસલમાની ધર્મ પાળો છો અને ખાનાને માનો છો. ને હિંદુ છીએ એવો ખોટો વાદ કેમ કરો છે ? ત્યારે પણ શરમાવા જેવું થાય છે.

વહાલા ભાઇઓ! જો વિચાર કરીએ છીએ તો પરદેશમાં આ પીરાણા પંથ ધર્મ સાચવવા કેટલુંએ સંકટ સહન કરવું પડે છે. જેનું વર્ણન થઇ શકે તેમ નથી. નાતના રિવાજ પ્રમાણે ધર્મ પાળવાથી કેટલી અડચણ ભોગવવી પડે છે તે ધ્યાનમાં લેશો. હું તમોને એક કરાચીનો દાખલો આપું તે સાંભળો ને કાંઇક વિચાર કરી સુધારો કરો.

દર ગુરૂવારે કે નાના મોટા દિવસે થાળ* કરીને ખાનામાં જવું પડે છે. જે ખાનાની જગ્યા એક નાનકડા કંપાઉન્ડમાં છે અને તેમાં બીજા મુસલમાનોના ઘર હોવાથી ત્યાં થાળ લઇ જતાં ઘણી અડચણ પડે છે. કદી થાળ તો જેમ તેમ ત્યાં પહોંચાડીએ છીએ, પણ પાછી જે વખતે પુજા ખલાસ થાય છે. અને લાણુ (પ્રસાદ) વહેંચાઇ રહે છે, જ્યારે સ્ત્રીઓ છોકરાં તેડીને લાણુ લઇ ઘેર જાય છે. ત્યારે માણસોનો ભરાવો વધારે હોવાથી અને કમ્પાઉંડ નાનું તેથી તેમાં ચાલવાની શેરી પણ સાંકડી છે. અને તે લાચારીથી સર્વે માણસોએજ નાની શેરીમાંથી લાણુ લઇ વચમાં મુસલમાનોના ખાટલા પડેલા હોય છે જેના ઉપર તે લોકો સુતેલા હોય તો પણ તેને

*થાળ એટલે રાંધેલુ અનાજ

અડીને ચેર જાય છે. તેનો અભડાવાનો ખ્યાલ રહેતો નથી. (કદી ઘડી ભર આપણે એમ પણ માની લઇએ કે આપણું માનેલું પીરાણા પંથ પણ ઇસમાયલી ધર્મ છે તેથી તેમાં અભડાવાનું હતુંજ ક્યાં) તો તે પણ હમેશાં કેમ ચાલે કારણ કે પાડોસમાં વાણીઆ બ્રાહ્મણ આદિ રહે છે તે દેખી જાય, અને કહે કે આ તમે શું કરો છો ? તો તે વખતે કાંઇ જવાબ અપાય નહિં (કદી મંડળવાળા કહે તો આપણે તેને ડોલીયા કહીને છુટીએ, પણ બ્રાહ્મણ વાણીઆને તેમ કેમ કહેવાય !) ને મનમાં મુંઝાવું પડે, આમ છાનુંમાનું વર્તવું એ કેવી અડચણ ? ધર્મ સાચવતાં પણ આટલી અડચણ ભોગવવી પડે એતો નવાઇ જેવું લાગે છે.

Satpanth is Ismaili Sect

આવી સાંકડ હોવા છતાં પણ પીરાણેથી સૈયદો અવાર નવાર આવ્યાજ કરે છે તેથી તે વખતે તો એવી મુસીબત ભોગવવી પડે છે કે કહેવાની વાતજ નહીં, જો સૈયદોને મારા જેવાં ભાઇઓ હિંમત કરીને ઉતરવા ન આપે તો આપણી જ્ઞાતિના કેટલાક ભાઇઓ અમોને ગુરૂ દ્રોહી કહે છે અને નાત બહાર કરવાની ધમકીઓ આપે છે અને જો તેમને ખાનામાં બેસાડીએ છીએ તો બીજા પડખામાં રહેતા અન્ય જ્ઞાતિના માણસો અમારૂં અપમાન કરે છે જેમ કરીએ તેમ દુઃખ છે, આ બીના જોઇ એક નવીન અને કુદરતી લાગણી ઉત્પન્ન થાય છે. વેદ, પુરાણ અને મનુસ્મૃતિ આદિ ગ્રંથોમાં કહેલું છે કે જે કામ કરવું તેમાં બીજાથી બીવું કે ચોરી રાખવી તેનું નામજ પાપ છે તો પછી પીરાણા પંથની ક્રિયા કરતાં, પીરાણાપંથ પાળતાં પાપમાં ઉતરવું પડે છે. (રખેને કોઇ જાણી જશે કે આ ઇસમાયલી ધર્મ પાળે છે તો ખોટું દેખાશે ને હિન્દુઓ આપણને હલકી પંક્તિમાં ગણશે. એમ સૌ કોઇ સમજે છે, પણ એ દુઃખ કોઇ કાઢતું નથી કેવી મુર્ખાઇ ભરેલી વાત છે.)

Saiyyeds from Pirana come to Kutch

આટલું દુઃખ વેઠયા છતાં જો મુસલમાની ધર્મ પ્રિય હોય તો પછી અમો હિન્દુ છીએ, અને હિન્દુ ધર્મ પાળીએ છીએ, એવો વાદ પણ શા માટે ? અને જો આપણે હિન્દુ છીએ ને હિન્દુ ધર્મ પાળવા વિચાર હોય તો પછી ઇસમાયલી માર્ગ શા માટે જોઇએ ? અને આપણા આગલા ભોળા લોકોએ કરેલી ભુલો શામાટે સુધારવી ન જોઇએ ? મુરબ્બીઓ ! જરા વિચાર કરો કે મુસલમાની ધર્મ પાળતાં હિન્દુ થવું તે ક્યાંથી બને ? તેમ ખરેખર મુસલમાન ધર્મ પાળતા હોઇએ તો મુસલમાન તો અંદેશો ન કરે ! આમાં તો મુસલમાનોનોએ કપકા ને હિન્દુ લોકો પણ નિંદા કરવામાં બાકી રાખતા નથી, તેથીજ આપણે આજે ક્યાં પણ બેસીએ છીએ ત્યાં શરમાવવા સિવાય કાંઇ રહેતું નથી. કારણ કે આપણે ધર્મ ભ્રષ્ટ જેવા છીએ.

Always believed that they are Hindus

જ્ઞાતિ ભાઇઓ અને વડીલો ! આપણે આ સંસારમાં હિંદુ છીએ કે મુસલમાન છીએ એ બાબતનો વિચારવા લાયક એક દાખલો બનેલો છે, જે આપ ભાઇઓને ધ્યાનમાં તો હશે. થોડા વર્ષ પહેલાં શેઠ કાવસજી કુબાસના એક બંગલાનું કામ ચાલતું હતું તે વખતે ત્યા લાકડાં વેરવાના મજુરી કામનો કોન્ટ્રાકટ મારી ભુલ ન થતી હોય તો આપણા મુખી સાહેબ દેવશી હરભમનો હતો તે ત્યાં સુતારનું કામ આપણા કચ્છી ગુર્જર સુતાર કરતા હતા ત્યાં કોઇ કાઠીયાવાડથી નવો આવેલો સુતાર કામે આવ્યો તેને કામ કરતાં તરસ

લાગી ત્યારે જ્યાં આપણા ભાઇઓ વેરના હતા ત્યાં ગયો અને પુછ્યું કે પટેલ તમે કેવા કણબી છો? ત્યારે જોડીવારા ભાઇએ જવાબ દીધો કે અમે લેવા કણબી છીએ તે સાભળીને પેલા સુતારે પાણી પીધું. અને કામે લાગવા મંડયો ત્યાં તેની જોડીમાં કામ કરનાર સુતારે પુછ્યું કે તેં પાણી ક્યાંથી પીધું? તેણે જવાબ દીધો કે પટેલના કુંજામાંથી. તે સાભળીને બીજા સુતારે કહ્યું કે એ કણબી તો પીરાણા પંથી છે, તેથી તેના કુંજાનું પાણી પીને તું અભડાણો તે સાંભળીને પેલા પાણી પીનાર સુતારે તો અફીણ હમેશાં ખાતો હતો તેથી તેણે ખીસામાંથી દાબડી કાઢીને પોતાના ભાતાના ડાબડામં અફીણને ગાળ્યું અને તેનું પાણી કરી પીવા લાગ્યો જ્યારે અર્ધું પીધું ત્યારે તેના સાથી સુતાર રામજી ભીમાશર્ઇઆને ખબર પડી તેથી તેણે તે દાબર તેના હાથમાંથી લઇ લીધો. અને કહ્યું કે ગાંડા આમ શા માટે કરે છે? તે કહે મારે હવે જીવીને શું કરવું છે. હું જ્યારે અભડાઇ ગયો ને નાતથી જુદો થયો ત્યારે હવે મારે જીવીને શું કરવું આથી મરવું સારૂ છે. તે સુતારે તેને લીંબુ વગેરે દવાઓ પાઇને કહ્યું કે તું દેહશુદ્ધિ પ્રાયશ્ચિત કરાવી નાંખ તેથી તેણે હવાબંદર જઇ દેહશુદ્ધિ કરાવી પવિત્ર થયો.

કહો ભાઇઓ આ કેટલી શરમની વાત છે. જે ગુર્જર સુતારોની પંગતે બેસી આપણે જમનારા તેનું ખાલી પાણી પીવાથી સુતાર પ્રાણ ત્યાગ કરવાને તૈયાર થાય. આ શું પ્રતાપ પીરાણા પંથનો નથી? માટે હવે વહાલા વડીલો અને ભાઇઓ તમે વિચાર કરો કે દેશમાં બેઠેલા જ્ઞાતિ ભાઇઓને ત્યાં કસી અસર ચણ નથી કારણ કે તે બિચારા રાત દહાડો એડતે ધંધે રોકાવાથી તેને સારૂં અગર બુરૂં કોણ કહે? અને સમજે તે સહન કરીને બેસી રહે, જો કોઇ સુધારવા માટે મન આપે તો તેને દંડ કરે ને નાત બહાર મુકે, અને કહે કે તમો તો બીજો બાપ કરો છો, બાપ દાદાનો ધર્મ તે કેમ મુકાય, ગમે તેવું છે તો પણ તમારે તે પાળવું પડશેજ. અમે પાળીએ છીએ તેમજ તમો પણ પાળો કોઇ પણ રીતે આગળ વધવા પગ ભરાશે નહિ.

ઘણા ખરા હિંદુનાં ધર્મ આપણે જોઇશું, અથવા મુસલમાનના ધર્મ વિષે આપણે પુછીશું તો પણ હિંદુ અને મુલલમાનની સાથે વર્તણુંક હોયજ નહિ. અને સ્પષ્ટ સમજાય છે કે પીરાણા પંથમાં આ સઘળુ ગેરવાજબીપણું જોવામાં આવે છે. નહિં તો હિંદુ ધર્મ મુસલમાની ધર્મ સાથે ભેગું થાય નહિં એમાં કંઇ પણ સંદેહ નથી એમ વિવેકી જનને લાગ્યા સિવાય રહેશે નહિં. તેથી હવે હું વધારે નથી લખતો પણ આપને હજી એક વાતની યાદ દેવરાવું છું કે ભાઇઓ શ્રાધના દીવસો નજીક આવે છે તેથી ને વખતે આપણા પીરાણા પંથના રીવાજ મુજબ "કાગ વાસ" નહિં નાખતા સર્વે ભાઈઓ શ્રાધની થાળો* ખાના માંજ લઇ જશે અને ત્યાં આગળ ભીડ પણ ઘણી થશે તેમાં પંદર દીવસ લાગલાગટ આવુંજ ચાલુ રહેશે તો તે વખતે ભાઇ અભડાવ

* થાળ એટલે ચોખા રાંધી તેમાં છાંટો ઘીનો તથા થોડાક ગોળ કે ખાંડ નાંખીને તથા બાજરા કે ઘઉંના રોટલા ઘડીને તેને ચોળી તેમાં પાણી ઘી, ગોળનું શાએતર થોડાક નાખી ને થાળીમાં ઘાલી ખાનામાં લઇ આવવું તેને થાળ કહેવાય છે. લેખક.

વાના કેટલા દાખલા બનશે માટે મારી એક સલાહ લ્યો તો તે મહેરબાની કરીને ખાનામાં આવતી થાળુંને બંધ કરો ને શ્રાધ્ધ તમારી નીયાણીઓ દીકરીઓ, બેનો, તથા બીજા નાનાં નાનાં છોકરાઓને જમાડી દીઓ તો સારૂં થાય. મારી આ અરજ ઉપર આપણી પીરાણા પંથી જ્ઞાતિના આગેવાનો જરૂર વિચાર કરશે અને પોતાની જ્ઞાતિને અભડાતી વટલાતી બચાવશે. કદી આમ કરવાથી જો કાંઇ પાપ થશે તો પાપના હીસા પાડીને સર્વે આગેવાન ભાઇઓ વહેંચી લેશો જેની અંદર આ સેવકને હીસે જે પાપ યા પુન્ય જે આવે તે આપશો તો તે આ સેવક શીર ઉપર ચડાવવાને તૈયાર છે. મારી આ અપીલ વાંચી આપણી જ્ઞાતિના લાણુખાઉ ભાઇઓને તો બહુજ માઠું લાગશે કારણ કે બિચારે કેટલાએ દીવસથી માળા ફેરવી હશે કે શ્રાદ્ધના દીવસોમાં ખુબ લાણુ-પ્રસાદ મળશે તે ખાશું પણ આ અપીલ સાંભળીને તેઓનાં મોઢાં એકદમ ઉતરી જશે પણ હું તે ભાઇઓને વિનંતિ કરૂં છું કે ભાઇઓ મહેરબાની કરીને તમો જેને ઘેર વીસી જમતા હો ત્યાંજ બાજરાના રોટલા બનાવીને ખાઇ લેશો પણ ખાનાની લાણુ ખાવાનો મોહ હવે મુકી અને જ્ઞાતિને ઉતરતી જતી અટકાવો જુઓ આપણે હિંદુ છીએ તે ઠીકરાના-માટીના વાટકામાં લાણુ-રાંધેલો પ્રસાદ ખાઇને મોઢું પુરૂં સાફ ન કરતાં એકદમ બહાર નીકળીએ છીએ અને ગમે તેને અડીએ છીએ છતાં પણ જરા પણ અભડાવાનો ભય નથી રાખતા તો તે શું ગોળાનો પ્રતાપ નથી ? માટે હવે લાણુ ખાવી અને ગોળી પીવી બંધ કરીને પોતાની જ્ઞાતિને ડુબતી બચાવો પીરાણા પંથનો ત્યાગ કરો અને ગરીબ ભાઇઓનો આશીર્વાદ લ્યો અસ્તુ.

લી. આપનો સેવક

એક પીરાણા પંથી

ગાડરીઓ પ્રવાહ.

જે મનુષ્ય અથવા જ્ઞાતિમાં પોતાની અકલ હુશીયારીથી સમજી બુજીને કાંઇ કામ કરવાની શક્તિ હોતી નથી, પણ બીજાઓનું આંધળું અનુકરણ કરવાનીજ ટેવ હોય છે, તેઓને ગાડરીઓ પ્રવાહ કહેવામાં આવે છે. કારણ કે ગાડર-રીઢડાંમાં એ ખાસ આદત હોય છે કે, ટોળામાંનું એકાદ મેંઢું-ઘેટું બે એં એં એં કરતું ચાલવા માંડે, કે તુરત આખું ટોળું તેની પાછળ નીચાં માથાં કરી પહેલ કરનાર ઘેટાનું અનુકરણ કરે છે, તે જોતા પણ નથી કે અમો કયાં જઇએ છીએ જેઓમાં આવી ખસલત-આદત હોય તેઓને ઘેટાંની ઉપમા બરોબર બંધ બેસતી ગણાય છે. દાખલા તરીકે આપણી જ્ઞાતિમાંના તેવા ભાઇઓ કે જેઓ શુદ્ધ સનાતન વૈદીક ધર્મના આચાર વિચારો પાળવા લાગ્યા છે. તેઓ પોતાના જુના વિચારના ભાઇઓને કે જેઓ હિંદુ સનાતન ધર્મ મુકી અર્ધદગ્ધ પીરાણા પંથના અમુક માણસને પોતાનો કર્તા માની તેની પૂજા કરે છે અને નીચમાં નીચ મનુષ્યનુંજ પુછડું પકડી પોતાના જંગલીપણાની મજબુત સાબીતી આપે છે. વળી પોતે પાળતા પંથની સત્યતા

કોઇ પણ વ્યાજબી દલીલથી સિદ્ધ કરી શકતા નથી. પરંતુ "આવો કહે તે સત" એવા ભુત જેવા વિચારો ધરાવનારાઓને ઉપર લખ્યા સુધારાવાળા સનાતની ભાઇઓ મેંઢાં–ઘેંટાની ઉપમાં આપે છે. કારણ કે તેઓ બિચારાઓ અજ્ઞાની અને અભણ હોવાને લીધે આપ મતલબીઆઓ અને ખાલી ધર્મને બહાને શીકાર મારનારા શીકારીઓના તેઓ ભોગ થઇ પડયા છે.

જેમ વરૂ–ચરાખ–પોતાને હાથ લાગેલા શીકારનું લોહી ચુસી ખોખું ફેંકી દે છે, તેમ આ વરૂઓ આગેવાનો પોતાની કપટ જાળમાં પંજામાં સપડાએલામાંથી તેઓનું મનુષ્યત્વ ચુસી–ખેંચી લેછે. અને ફક્ત માટીનું પુતળુંજ બાકી રાખે છે. લાકડાના પુતળાને જેમ દોરી સંચાથી નચાવાય છે, તેમ આ મનુષ્ય રૂપી માટીના પુતળાને જેમ મરજી પડે તેમ નચાવે છે. તેઓના આગેવાન બની **તેઓની સ્ત્રીઓના શીયળ લુંટે** છે. પોતાની વહાલી પ્રજા છોકરાંઓ કે જેના હિતાહિતનો વિચાર કરવો એ માવિત્રોની ખાસ ફરજ છે, તેમાં પણ આ "**માન ન માન મેં તેરા મેમાન**" ની જેમ બની બેઠેલા આગેવાનો પોતાની મમતમાં તેઓની ઇચ્છાઅનુસાર બાળકોનું હિત કરવા દેતા નથી "બાપને દીકરા સાથે દુશમની અને દીકરાને બાપ સાથે દુશમની કરતાં એ "**અંધામાં કાણીઆરાજા**" જેની ધોડે બેઠેલા આગેવાનો શિખડાવે છે.

મનુષ્યત્વથી નિરાળા ગરિબ બિચારા ઘેટાં ઓ જેવા તેના ગુણ દોષ વિષે કશુંએ પુછી શકતા નથી તેઓની ગતી બીજાઓનું આંધળું અનુકરણ કરવામાંજ અટકેલી છે.

આવા શિકાર થએલાઓ ઉપર ગમે તેવા કઠણ દીલવાળાને દયા ઉપજ્યા સિવાય રહે નહિ એ સ્વભાવિક છે, તેઓને સારી સમજણ આપી તેવા મહા જુલ્મીઓના પંજામાંથી છોડાવી સીધા રસ્તાપર લાવવા એ સર્વ કોઇનો ધર્મ છે તેના ઉલટું કેટલાક ભાઇઓ તે બિચારાઓ તરફ તિરસ્કારની નજરેથી જુએ છે, મુમના મુમના કહી તેઓને ચીડાવી "**પડયા પર પાટુ**" ની કહેવત આ બાને પોતાને લાગુ પાડે છે. જે જોઇ અમોને બહુજ લાગી આવે છે આપણા સુધારાવાળા ભાઇઓમાં તે બદી વિશેષ પ્રમાણમાં જોવામાં આવે છે.

મજકુર ભાઇઓને તેમ નહીં કરવાની ભલામણ કરીએ છીએ તો છેડાઇ પડી વળતો જવાબ આપે છે કે "હા, હા, જોયું તમારૂં ડહાપણ ! તેઓ વળી અમારાથી કયારે ઓછા ઉતરે છે જે અમો તેઓ ઉપર દયા ભાવ દાખવીએ—રાખીએ." "કુતરા" જેવા તેઓના કહેવાતા આગેવાનોની ઉશકેરણીથી તેઓ અમારા ઉપર શું ગુજારવું બાકી રાખે છે. આમ કહેનારા ભાઇઓને અમો પુછીશું કે "વારૂ કોઇ કુતરો આવી તમોને બચકું ભરે તો શું તમારી ફરજ પણ એ છે કે તમો તે કુતરાને સજા કરી વળતો બદલો લ્યો. કોઇ અજ્ઞાની તમોને ભુંડી ગાળો દે તો વળતી તેને તેવીજ ગાળો દેવી એ શું સભ્યતા કહેવાઇ શકાશે ?"

ઓ બંધુઓ ! પ્રભુ રામ કૃષ્ણની દયા, ક્ષમા, નમ્રતા, ઉદારપણું વગેરે સદગુણોના આજે એકી અવાજે આખી દુનિયા વખાણ કરે છે. આપણે તેઓનાજ વંસજો છીએ પણ તે આપણો દાવો સત્ય ત્યારે કહી શકાય કે, આપણે તેના વચનો ઉપર પુરે પુરો અમલ કરતા હોઇએ.

માટે હે ભાઇઓ ! ક્ષમા જેવા અમુલ્ય રત્નને જતો ન કરો અને આપણા અજ્ઞાન ભાઇઓ ઉપર દયા રાખતાં શીખો, કે જેથી પરમાત્મા તમારા ઉંપર રાજી થાય, હકીકતમાં નરમાશ એ એક અમુલ્ય મોતી છે. કહેવત છે કે "નમ્યો તે સૌને ગમ્યો" લોહ ચુંબક માં લોઢાને પોતા તરફ ખેંચવાની જેમ આકર્ષણ શકિત છે તેમ મનુષ્યમાં નરમાશ અને ક્ષમા એ સામાને પોતા તરફ ખેંચવાની ખરેખર આકર્ષણ શકિત છે.

એક દાખલો છે કે એક મહાત્માને એક અજ્ઞાન કજીયાખોર માણુસ સાથે મુલાકાત થઇ, તે માણુસે મહાત્માને કંઇ વાત પુછી મહાત્માએ તેનો ખરો જવાબ આપ્યો પણ પેલા નીચ માણુસને તે પસંદ ન પડવાથી, અનેક ન છાજતા શબ્દોથી ગાળો આપવા લાગ્યો. પણ મહાત્મા તો નરમાશથી તેને સમજુતીજ આપતા રહયા, તે અકલનો આંધળો વિશેષ ઉશકેરાઇ જઇ અનેક અપ શબ્દો કહેવા લાગ્યો, તેટલામાં કોઇ સારો માણુસ ત્યાં આવી ચડયો, અને મહાત્માને કહેવા લાગ્યો કે "હે મહારાજ તે બેવકુફ તરફ જેમ તમો નરમાશથી વરતો છો તેમ તેમ. તે ઉપર ચડતો જાય છે, તમારે તેની શી દરકાર છે.? એ એક સંભળાવે તો તમો બે સંભળાવી દીઓ! મહાત્માએ હસીને જવાબ આપ્યો કે ભલા માણુસ કુલડીમાં જે ચીજ હોય છે. તે બહાર ટપકે છે. તેનામાં જે ગુણો છે તે તે બતાવે છે. અને હું મારા ગુણો બતા વુંછું. તેના શબ્દોથી હું કાંઇ બેવકુફ બની જવાનો નથી. "પણ મારી વર્તણુંકથી તે સભ્યતા શીખશે"

મહાત્માનાં આ વચનોથી તે નીચ કજીઆ ખોર માણુસને કોઇ એવી અસર થઇ કે તેણે ખરાબ ચાલ હમેશના માટે છોડી દાધી.

માટે ભાઇઓ! જો તમો પણ આપણી જ્ઞાતિના અજ્ઞાનિઓને સુધારવા માગતા હો તો તેઓના અનેક અપશબ્દો અને અન્યાયો સહન કરવાને માટે તૈયાર રહો. તેઓની ભુલ ભરેલી ઢીલચાલથી તમારે તમારી ધીરજ ગુમાવી દેવી ન જોઇએ, તેમ કરશો ત્યારેજ તમારા કામમાં ફળીભુત થશો, પરમાત્મા સર્વને સદ્બુદ્ધિ આપે કે જેથી અમો અમારી ખરી ફરજ સમજતા થઇએ.

ૐ શાન્તિ શાન્તિ શાન્તિ,

ધાર્મિક પ્રચાર.

બધા ધર્મના અનુયાયીઓ હમેશાં એવી ઇચ્છા ધરાવતા હોય છે કે, અમારા મતનો પ્રચાર થાય. કેવળ હિંન્દુઓ એજ આવી ઇચ્છા કરી નથી. તેનું પરિણામ એ આવ્યું છે કે વિધર્મિઓએ એક ઠેકાણે ગોંધાઇ રહેલી હિન્દુ જાતીને પોતાના મતમાં લેવા અનેક છળ પ્રપંચો કર્યા છે. પીરાણા પંથ પણ આવીજ કપટ લીલાનું ફળ છે. કયા ભગવાન કૃષ્ણ ચંદ્રના સંતાનો અને કયાં તેમના આ યવન ગુરૂઓ ? એ ગમે તેમ હોય તોપણ જે ધર્મના ઉપદેશકો આચાર્યો કે વિદ્વાનો લોકોની પાસેથી ધાર્મિક જીવનને બદલે ધનની આશા

રાખે, અથવા શુદ્ર માનની આશા રાખે તેવા ગુરૂઓ અથવા આચાર્યો જે ધર્મનો ઉપદેશ કરે છે, તે ધર્મ કોઇ કાળે પણ શાન્તી દાયક અથવા સત્ય માર્ગે લઇ જનારો હોઇજ ન શકે ! જ્યારે પીરાણાના સૈયદો અને કાકાઓ દશોંદ લઇ લોકોને સ્વર્ગ અપાવવાની ઇચ્છા કરે, ત્યારે તે ધર્મની અને તેના પ્રચારકોની પ્રમાણિકતા માટે શંકા ઉત્પન્ન થયા વગર કેમ રહે ? જ્યાં જ્યાં અવિદ્યા છે ત્યાં સત્ય ધર્મનો પ્રચાર થવામાં ઘણી અડચણો હોય છે. અવિદ્વાન લોકોમાંજ સ્વાર્થિઓનું ટકું ચાલી જાય છે. મારા કચ્છી પાટીદાર ભાઇઓને હું પુછું છું કે આ ઇરાની સૈયદોમાં તમે શું વિશેષ જોયું છે ? તમોને તેઓએ તમારા આર્ય ધર્મથી વિમુખ કર્યા સિવાય બીજું કશું શીખવ્યું છે ? તમને જે ચમત્કારો વિષે કહેવામાં આવે છે, તેવા મદારીના ખેલો તો હમણાએ થયા કરે છે. શું એવા મદારીઓ ધર્મોપદેશક થઇ શકે ખરા ? અહિં હું પાટીદાર ભાઇઓને ખાસ પ્રાર્થના કરૂં છું કે તેઓએ ગીતા ઉપનિષદાદિ ધર્મ શાસ્ત્રોનું અધ્યયન કરવું ત્યાર પછી તેમને આર્ય ધર્મની મહત્તા સમજાશે.

ધર્મની રક્ષાને નામે જે લોકો પોતાના સુધારક ભાઇઓને વિના કારણે પજવ્યા કરે છે. તેઓને હું કહું છું કે મિત્રો ! તમારી આવી નિષ્ઠુરતાજ તેમના આત્મામાં વધારે ઓજ ઉત્પન્ન કરશે. સૈયદોના શિષ્યો ! તમે એમ સમજતા નહીં કે આ સુધારક ભાઇઓ થોડી સંખ્યામાં છે, તેથી તમો તમારી ઇચ્છા પ્રમાણે તેમને પજવી શકશો ! આખી વેદાંનુયાયી આર્ય જાતિ તેમની સાથે છે. જો તમે આજ સમજતાહો તો વધારે સારૂં ! નહિ તો આવતી કાલ તો માણસ એજ સાક્ષિ આપશે કે તમે આવીને તમારાં ગર્વિષ્ટ માથાં આ સનાતન ધર્મીઓ આગળ નમાવ્ય છે ! સ્વાર્થ સાધુ સૈયદો અને કાકાઓને પણ હું કહી દઉં છું કે આ પ્રદિપ્ત થએલાં અગ્નિ આગળ તમારી કપટ વિદ્યા ચાલવાની નથી. કૃપા કરીને આ અમારા ભોળા ભાઇઓ ઉપરથી તમારો હાથ ઉપાડી લ્યો. જુઓ જ્યાં જ્યાં સુધારકોએ આગળ પગલાં ભર્યાં છે, ત્યાં ત્યાંથી તમારે ઉભી પુછડીએ નાશી જવું પડયું છે, વારવાર તમારૂં અપમાન થાય છે છતાં તમારી સ્વાર્થ સાધવાની વૃતિ જતી નથી.

મારા સુધારક ભાઇઓ તો એક દિવસ પણ તમારા જેવા યવનોને ગુરૂઓ અથવા ઉપદેશકો માનવાને તૈયાર નથી. તમારી આંખો આગળજ કેટલાએ અમારા ભાઇઓએ તમારી સ્વાર્થી જાળમાંથી મુક્તિ મેળવી છે, તમને જો તમારી સત્યતા વિષે અભિમાન હોય તો સુધારકોના ગામોમાં વિરાણી,--નખત્રાણામાં તમારા પીરાણા પંથનો ઉપદેશ કરી જુઓ !

સદીઓથી ધર્મ ભ્રષ્ટ થએલી આર્ય જાતી આજે પોતાના સનાતન વૈદિક ધર્મ તરફ આવતી જાય છે, એ જાણી કોને હર્ષ ન થાય ? તેથીજ કહેવાય છે કે

અહો આ આર્ય ભુમિના
અમિત પુણ્યો ઉદય થાશે?
સમાજો આર્યની જેથી
મહા પાપો પ્રલય થાશે.

કેશવદેવ રતનેશ્વર.

શ્રી લક્ષ્મણ કાકા (!)*

આપણે રા. લક્ષ્મણકાકાનું પુજન કરી રહયા છીએ, તેનું રહસ્ય જાણવું જરૂરનું હોવાથી આ ઠેકાણે લખવાનું ઉચીત ધાર્યું છે. આપણા "પીરાણાવાળા સંપ્રદાયમાં સૈયદ એટલે ઇમામશાહ ઉર્ફે ઇમામુ દીનના વંશજો ધર્મગુરૂનો દરજ્જો ભોગવે છે" તેમને ઠેકાણે આપણે "કાકા" ઓને તે ધર્મ ગુરૂઓનું માન આપી રહ્યા છીએ! એની અંદર પાખંડ સમાયલું છે. આગળના અંકમાં જણાવ્યા પ્રમાણે કાકાઓનું કાર્ય સેવકોમાં ફરી શીરબંધી ઉઘરાવી લાવવાનું છે. અને તે "સૈયદોના પોષણ તથા રોજાની મરામત, ઉસ્તવારી વિગેરેમાં ખરચાય છે" શુદ્ધ સૈયદોએ એ કાકાનો અર્થ "ગુલામ" કર્યો છે. આટલું જાણ્યા પછી પણ આપણે તેને ધર્મગુરૂઓના જેટલું માન આપી રહ્યા છીએ!! તેણે (કાકાઓએ) આપણે માટે એટલો બધો કઇ જાતનો ભોગ આપી દીધો છે? તે ન તપાસતાં આગળની પ્રથા પ્રમાણે ચલાવ્યા જઇએ છીએ એ આ મનુષ્ય દેહ ધારી પ્રાણીઓને શરમ ભરેલું છે, આપણે પીરાણામતને હિંન્દુમત હોવાનો દાવો કરી રહ્યા છીએ, ત્યારે સૈયદોને જો ધર્મગુરૂ તરીકે આપણે જાહેરમાં માન આપીએ તો બીજી હિન્દુ નાતોમાં આપણી પ્રતિષ્ઠાનો ભંગ થાય છે. તેનો વિચાર કરીને સ્વાર્થી મુખીઓએ એવો તોડ કાઢયો કે હિંન્દુ સેવકોમાં "કાકાઓ" ને મોકલવા તે વખતેથી આગળની રૂઢી ફરી ગઇ. સૈયદ ઇમામશાહ હિંન્દુ સેવકોમાં ધર્મગુરૂનો દરજ્જો ભોગવતા હતા, કાકાઓને મુખીઓનો દરજ્જો હતો, અને મુખીઓ પુજારીનો દરજ્જો ભોગવતા હતા. જે હિંન્દુ સેવકો પીર ઇમામશાહની ધર્મગુરૂ તરીકે પુજા કરતા હતા, તેઓએ બીજી હિંન્દુ જ્ઞાતિઓનો ડર ન રાખ્યો, અને પછી ચેષ્ટા થતાં જાહેરમાં વટલી ગયા. એવી રીતે "વટલેલી લગભગ એંસી નાતો છે:" એમ કહેવામાં આવે છે. આપણો પંથ ગુપ્તી (ગુપતરીતે મુસલમાન અને બહારથી હિંન્દુ) કહેવાય છે. અને સૈયદ ઇમામ શાહની વંશના સૈયદો. મુસલમાનો પ્રગટી (ખુલી રીતે મુસલમાની ધર્મ પાળનારા) કહેવાય છે. "ખરૂં જોતાં ધર્મના ઉપદેશ ને લીધે મુસલમાન ધર્મમાં ભળેલા નથી"

સુલતાન અહમદશાહ પહેલા અને મહમદ બેગડાના જુલમ તથા ત્રાસથી જે રજપુતો વટલ્યા તે મોલે સલામ કસબાતી (ગરાસીઆ) કહેવાયા. કપીલ બ્રાહ્મણો વટલ્યા તે મલેક કહેવાયા. સૈયદ ઇમામશાહે જે હજુ પ્રગટ થવાના છે તેના નામનો પંથ ચલાવ્યો હતો પોતેજ મહેંદી હોવાનો દાવો કર્યો હતો. (ઇ. સ. ૧૪૯૧) એ પંથને પણ હિંન્દુ ધર્મ માંથી નીકળી જઇ ઇસમાયલી બની ટેકો આપનારા નીકળ્યા. પોને ચમત્કારી હોવાનો દાવો કરતા હતા. (મરેલાને જીવતદાન, આંધળાને આંખ, મુંગાને વાચા, આપી શકવાનો વિગેરે વિગેરે કહેવાય છે. પણ ખરૂં કે ખોટું તો પરમેશ્વર જાણે ઇતિહાસીક પુરાવા મળતા નથી.)

*આ લેખની સાથે અમારૂં મળતાપણું છે એમ માની ન લેવું

આ રિતભાત સુન્ની બાદશાહોને ગમતી ન હોવાથી તેમને ઠપકો આપવા માટે બાદશાહના હુકમથી કાજીએ તેડાવેલા. (ઇ. સ. ૧૬૯૧) તેમને મળવા જતાં શાહજીનું મોત થયું કોઇ કહે છે કે ઠપકો ન ખમાયાથી ઝેર ખાધું, કોઇ કહે છે કે રાજાના માણસે ખવરાવ્યુ પરંતુ ગમે તે હો પણ કમોતે એનું મોત થયું એ તો નક્કીજ છે.

મુસલમાની ધર્મના સ્થાપક સૈયદ ઇમામશાહના ગુરૂ હજરત મહમદ (સ.) નું ફરમાન છે કે "ધર્મ સબંધી દબાણ કરવાનું નથી." (પ્રકરણ ૨. ૨૫૬.) એઓ (મહમદ સાહેબ) પોતાને ખુદાના રસુલ એટલે કાસદ કહેવરાવતા હતા. અને તેના તરફથી મળેલો સંદેશો પહોંચાડવો, એટલીજ પોતાની ફરજ સમજતા હતા. તેના શિષ્યો પોતે (સૈયદ ઇમામ શાહે) પરમેશ્વર હોવાનો દાવો કરી જેઓ અભણ, અજ્ઞાની હતા, તે વર્ગને ફસાવી દીધા. તેમાં પોતાને માન, પૈસા, અને અભિમાનનું ઝેર પોતાની આંખમાંથી ઝરતું હતું. તે પ્રસિધ્ધ સૈયદ ઇમામશાહના ચેલા લક્ષમણ કાકામાં જોવામાં આવે છે.

હવે જોવાનું આપણે એટલુંજ છે કે ગુરૂનાં વચન માનવાં, કે તેના શિષ્યોનાં ? આટલી વાત જણાવવાની હું રજા લઉં છું કે "સૈયદ ઇમામશાહના ગુરૂ હઝરત મહમદે પોતે "કાસદ" હોવાનો દાવો કર્યો. અને તેના શિષ્યે (સૈયદ ઇમામશાહે) પોતે પરમેશ્વર હોવાનો દાવો કર્યો. તેના પછીના કાકાઓએ ધર્મગુરૂ હોવાનો દાવો કર્યો. તો હવે મુળ ધર્મગુરૂ કોણ ? હઝરત મહમદ કે લક્ષમણ કાકા ?

આ પ્રમાણે તપાસતાં સાફ સાફ જણાય છે કે "આપણે મુસલમાન હોઇએ તો હઝરત મહમદને ગુરૂ માનો અને જો હિંન્દુ હોઇએ તો પરમેશ્વરને ગુરૂ માનો, એઉના સિધ્ધાંત એકજ પ્રવર્તક છે કે ?

"પરમેશ્વરની છે પ્રજા આ સઘળો સંસાર"

હિંન્દુ અને મુસલમાન એઉ તેનાં સંતાનો છે. તેનો ધર્મ એકજ છે. તો પછી નાહક શું કામ હાય, હાય, આપણે કરવી જોઇએ ? આપણે તો સૈયદ ઇમામશાહને પરમેશ્વર તરીકે માનીએ છીએ પણ તેમણે તો પીરાણાનાજ શાસ્ત્રોમાં ફરમાન કાઢેલું છે કે "હું કોઇને તારવાનો નથી, મેં કોઇને પાર ઉતાર્યા નથી, સૌ સૌના કર્મના આધારે પાર પામશે" આમ છે તોપણ આપણે આ સિધ્ધાંતને કોરે મુકીદઇને એટલી બધી લાલચમાં લપટાયા છીએ કે, લક્ષમણકાકા અને સૈયદોને તે દરજ્જો આપી આપીને આપણી આંખ આગળ આપણી વહુ બેટીઓને પગે પાડીએ છીએ અને તેનો આશીર્વાદ મેળવીએ છીએ.

સ્ત્રીઓનો ધર્મ પતિની સેવા કરવાનો છે, પતિ–ધણી પુરૂષનો ધર્મ પરમેશ્વરની સેવા કરવાનો છે. સેવાનો અર્થ માળા જપવાનો નથી. તેના ફરમાનો–હુકમો પાળવાનો છે. ઘડી ભર એમ આપણે માની લઇએ કેઃ–

એક ડોસાને બે દીકરા હતા, એક છોકરો હાથમાં માળા લઇને પિતા પિતા કર્યા કરે, અને બીજો છોકરો બાપ કહે તેમ કરે–બાપ કહે તેમ કામ બજાવ્યા કરે. હવે એ બેમાંથી કયો પુત્ર–છોકરો આપણે પ્રિય માનીશું ? બેશક જે પિતાનું કામ બજાવે તેજ પિતા રૂપી પ્રભુની આજ્ઞા બજાવવા–પાળવા વગર

આપણે સ્વર્ગમાં જવાની અપેક્ષા રાખીને "ઘરનાં છોકરાં ઘંટી ચાટે અને સાધુડા-સૈયદોને સેવું" આપી રહયા છીએ. કેટલી ભુલ, પ્રભુએ આપેલી મનુષ્ય દેહની બક્ષીસનો આમ ઉપયોગ કરશું તો પછી પાછા ફેરામાં પડયા સમજજો. ભક્ત મહાત્માઓ કહી ગયા છે કે

ગંગા કે સાગરમાં નાહી,
કરે વ્રત તપ ભારી;
જ્ઞાન વિના સો જન્મે,
પણ મોક્ષ ન પામે નરનારી.

લક્ષમણ કાકાએ દાઢી વધારવામાં પોતાનો વખત ગુમાવ્યો છે, તેટલોજ જ્ઞાન વધારવામાં ખપાવ્યો હોત તો એક પહેલા વર્ગના સાધુની ગણત્રીમાં ગણાત. તેમાં એનો દોષ નથી હિંદુસ્થાનમાં હિંદુઓ ઉપર છપન લાખ સાધુઓ બોજા રૂપ છે તેમાં લક્ષમણકાકા પણ આવી ગયા છે. જ્યારે આપણે ચેલાઓ સાધુઓ પાસેથી જ્ઞાનનું કામ લેતા થઇશું; તે ઘડીએજ મઠો, મંદીરો સ્થાપેલાં (સાધુઓના એશઆરામના સાધનો) તડાતડ તૂટી પડશે, તે દિવસ ધન્ય હશે કે ફક્ત એકજ પરમાત્માની પૂજા થશે. જ્યાં સુધી નબળાઇની નીશાની રૂપ સાધુ કહેવાતાઓની આપણે પૂજા કરી રહ્યા છીએ ત્યાં સુધી સ્વર્ગ હજી પાછળ છે.

મેં સાભળ્યું છે કે કચ્છ પ્રાંતની ૪-૫ લાખની વસ્તીમાં એક આની ભાગ પીરાણા પંથના મોહમાં ફસાએલા છે" તેઓને ખબર નથી કે "એક કુવાના દેડકાની પેઠે આપણે આખી પૃથ્વી તેમાં દેખીએ છીએ. પણ જો બહાર નીકળીને તપાસીએ તો તેનાં કરતાં તો તળાવ મોટું છે. તો સમુદ્રની સીમાં જુઓ તો આંખ કહ્યું ન કરે. આપણને ખબર હોવી જોઇએ કે સૈયદ ઇમામ શાહ એક ફકીર સ્થિતિનો માણસ હતો, પોતાની ચાલાકીથી અને આપણી અજ્ઞાનતાનો લાભ લઇને આપણને પૈસાથી ચુસી ચુસીને આપણને ખાખરા ફકીર જેવા કરી મુકયા ને પોતે સંસારી થઇ રહ્યો. આપણી પેઠે છોકરાં છૈયા વાળો થયો. ને બળી મૂવા પછી પણ પોતાની ઓલાદ (સૈયદો) ને વારસો મુકતો ગયો જે આપણે આંખ મીચીને હજી પણ પૈસા આપી રહયા છીએ.

જેને પોતાના કર્મ ઉપર ભરોસો છે, તેના ગુન્હા તો માફ થઇ શકતાજ નથી એવો જેને સંકલ્પ છે. તેને અમી-પાવળની ગોળી પીવા ઉપર ઇટ અને ચુનાથી બનાવેલી કબર ઉપર વિશ્વાસ નથી. આપણે મૂવા બાદ આપણી કબરને ચુના અને ઇંટથી ચણી લેવામાં આવે, ઉપર ફુલો ચડે, પણ ઇશ્વરના દરબારમાં તે કબર ઉપર પાણી પણ ન છંટાય.

"જે ઇસમાયલી પંથના પીર શદરૂદીને હિંદુઓને બલકે લોહાણા-ભાટીઆઓને વટલાવી ખોજા બનાવ્યા. તેના પુત્ર કુતુબુદીન ઉર્ફે કબીરૂદીનના પુત્ર હઝરત ઇમામશાહે મુલતાનથી ગુજરાતમાં આવીને ઘણા હિંદુઓને (ઉચ્ચ નીચ) મુસલમાન બનાવ્યા. એ અમદાવાદ પાસે પીરાણા ગામમા રહેતા હતા. અને એની કબર ગીરમથામાં છે. મતીઆ કે ખોજાઓ તથા મુમનાઓના ધર્મ સંબંધી મત તથા આચાર વિચારો કેટલેક ભાગે મળતા આવે છે.

મીરાં તે અહમદીના લેખકનો મત એવો છે કે આ મુમના, મતીઆ, અથવા આઠીયા પંથમાંથી એક શાખા તરીકે ખોજા થએલા મતીઆ કણબીમાંથી (જલાલપુર, બારડોલી તરફના) વટલેલા, અને કેટલાક અમદાવાદ તરફના કાછીઆઓ જો કે બીજી બધી રીતે

Toe of dead body is cut before burning and that toe is burried in Pirana

હિંદુ રીત રીવાજ તથા ધર્મને વળગી રહ્યા છે, તો પણ તે પીરાણાના રોજા તથા ઇમામ શાહ સૈયદની કબરને પૂજે છે. અને પોતાના મુડદાને બાળતી વખત જમણા હાથના અંગુઠાની પાસેની આંગળીનું ટેરવું કાપી લઇ એ રોજાની નજદીકમાં દાટવાને માટે રાખી મૂકે છે.

"બાકરઅલી નામના પીરાણાના સૈયદ ઇ. સ. ૧૮૪૩-૪૪ માં ગુજરી ગયા, તેમણે પણ ગુપ્ત રીતે ઇસમાયલી-મુસલમાન અને બહારથી હિંદુ રહે તેમજ શિક્ષણ રહેવા દીધું "પણસદ્‌ભાગ્યે આપણા ઉપર પ્રભુની કૃપાથી તેજ સૈયદ ઇમામશાહના કેટલાક શુદ્ધ સંતાનો (સૈયદો) ને સદ્‌મતિ આવી છે. "કે પીરાણા મત-પંથ તો મુસલમાની છે." તેમનો આ જગ્યાએ આભાર માનવો ઘટે છે કે આપણને જાગૃત કર્યા છે. તે વાત ગત અંકમાં હું મારા લેખ (આપણો મોહ) માં આપી ગયો છું છતાં આ લેખમાં બીજી વારથી કહું છું કે જે સૈયદોને ધન, અભિમાન, અને માનનો મોહનથી, તેઓ બેશક ખરેખરી શુધ્ધ વાત બતાવી દે, અને પીરાણાઓને જાગૃત કરે. તેઓ આપણા મીત્ર તરીકે માનવા યોગ્ય છે. લક્ષમણ કાકાએ આ વાતથી આપણને અંધકારમાં રહેવા દીધેલા. એના જેવો જ્ઞાતિ દ્રોહી-ધર્મદ્રોહી કોણ હોઇ શકે? જો એને પોતાની આબરૂનું ભાન હોય, તો પછી "કાકાને ગુલામ" કહયા પછી પણ ગાદીનો મોહ રાખી શકે? કોઇ પણ સાંખી શકેજ નહીં એતો લક્ષમણ કાકાનેજ સોભે. પણ એક દિવસ એવો આવશે કે જ્યારે આપણે પીરાણા પંથને અને કાકા-સૈયદોને તજી દહીશું. પ્રભુ આપણા પીરાણાપંથી ભાઇઓને સત્વર સદ્‌બુધ્ધિ આપો કે જે ખરો વૈદિક ધર્મ હતો તેને પૂન ગ્રહણ કરે.

શાકબજાર-અમદાવાદ તા. ૧૨-૯-૨૩ } લી. આપનો સેવક. રણછોડદાસ દલસુખરામ ભગત

સત્ય માર્ગ સનાતન ધર્મ.

(લેખક મૌજી મહાજન.)

(ગયા અંકના પાને ૨૦થી ચાલુ)

મરઘાંબાઇ--ભલા તમારૂં નામતો છે' લખમાંબાઇ ને તમને કહે છે બધાએ લક્ષ્મી બાઇ તે એવું તો અમે આપણી નાતમાં કયાં એ નામ નથી સાંભળ્યું.

લક્ષ્મીબાઇ—હા! બેન તમારૂં કહેવું ખરૂં છે, પણ એ બન્ને નામમાંથી તમને કયું નામ સારૂં લાગે છે, બા?

મરઘાં—ઘ્યો! વળી સારૂં નરસું તે એમાં હું શું જાણું, પણ લક્ષ્મી નામતો આપણને ન પરવડે બેન! જુઓને ઇતો જાણે બધાંએ અવર (બીજી) નાતનાં નામ તે આપણે કણબણોને કેમ હારાં લાગે?

લક્ષ્મી—સારાં સામાટે ન લાગે બેન? આપણા શાસ્ત્રો કથાઓમાં તમો સાંભળશો તો

શ્રી. વિષ્ણું ભગવાનનાં સ્ત્રીનું નામ લક્ષ્મી હેવા એટલે તે નામનો તો આપણી સઘળી હિંન્દુ જ્ઞાતિઓમાં પ્રચાર છે. અને તેનું કારણ એવું છે કે એવાં દેવ દેવીઓનાં નામ આપણને કલ્યાણ કારક છે. તેમના સત્ય વર્તન પ્રમાણે આપણે શુનિતીએ વરતવાનું છે. ખાલી તેમના પવિત્ર નામો ધારણ કરી અન્ય રસ્તે ચાલવાનું નથી. બેન ! એમાં તો આપણે ઘણી રીતે સમજણ લેવા જેવુ છે. હાલમાં આપણી જ્ઞાતિમાં એવું બધું ભુલી જવાયું છે, અને તેનું કારણ પણ એજ કે મુળ આપણે આપણા સત્ય માર્ગ સનાતન ધર્મને તજી દઇ અર્ધ દગ્ધ પીરાણા પંથમાં પડી ગયા, એટલે ધીમે ધીમે આપણામાંથી સત્યતાના સંસ્કારો પણ ટળી ગયા, ત્યારે બા ! હવે આપણને એ સંબંધી ભાન થયું છે, તો આપણે આપણા નિતી ધર્મ સંબંધી ઘણું જાણવાનું છે, જુઓ બેન !! હું તમને એટલુંજ પુછું છું કે, તમારા આ પીરાણા ધર્મના ગ્રંથો–શાસ્ત્રોમાં કે પીરાણા પંથની કથા ઇતિહાસોમાં કોઇ સતી સ્ત્રીઓનાં ચરિત્ર તમો સાંભળ્યાં છે? આપણે સ્ત્રી જાતિના શું શું ધર્મ છે? આપણે પતિ પ્રત્યેની શી શી ફરજો અદા કરવાની છે? આપણું ગ્રહસ્થાશ્રમ આપણે કેવી રીતે ચલાવવું જોઇએ ? આપણા જીવન સાર્થકનાં આપણને શા શા સાધનોની જરૂર છે? બાળકોની તંદુરસ્તી જાળવી તેમને કેળવણી આપણે કેવી રીતે આપવાની છે. એ વિગેરે કંઇ પણ તમે તમારા પીરાણા પંથનાં પોથાં ઓમાંથી કોઇવાર પણ સાભળ્યું કે જાણ્યું છે? જુઓ આપણા હિંન્દુ ધર્મનાં પુસ્તકોમાં તો એવાં એવાં અનેક ચરિત્રો, આખ્યાનો મળી આવે છે. તેનો આપણે સાર ગ્રહણ કરી તે રસ્તે ચાલીએ તો આપણે પણ એ દેવીઓના બરોબર થઇ પુજ્ય ગણાતાં થઇએ. તમે જોશો તો બેન આપણાં હિંન્દુ ધર્મનાં કેટલાંક બૈરાંઓ અને નાનાં નાનાં બાળકોને એવા સંસ્કારો પડેલા છે કે તેઓ શુધ્ધ સનાતન ધર્મને રસ્તે નિતીમય વાર્તાઓ કહે નિતીમય બોલવું અને નિતીને રસ્તે ચાલવાનું શીખે પણ બેન ! તમારા પીરાણા પાખંડી પંથમાં તો વધારેમાં વધારે ફરમાનજી બીસમીલ્લાહ અને લાહેલાહ સિવાય કહો જોઇએ કાંઇ સાભળ્યું છે?

મરઘાં—હ્યો ! એમાં તે વળી શું જાણવાનું હતું એ તો બધુંએ અમને આવડે છે. આપણે બાયડીઓનું કામ તે વળી બીજું શું હોય ? ભાયડાને રાંધી ખવરાવવું ને વાડીએ કે ખેતરે ભતાર લઇ જવું, ને ચે.પાંનાં છાંણ વાસીદાં કરવાં, ને ગાયો ને ભેંસુ હારૂં ચરો લઇ આવવો, ને વળી બહુજ તો સીમમાંથી ઈંધણાંની ભારી કરી આવવી તે વગર બીજી આ વાતુમાં તો અમે જરાએ નથી હમજતાં. આવળી ફંદને ફતુરનું તે પીરાણા ધર્મમાં કાંઇ લખ્યું હોય ? તેમ વળી આપણને એટલી નવરાસે કયાંથી હોય કે હાંભળવાએ બેહીએ. અમે તો જમારાત (ગુરૂવારની રાત) નાં ખાને થાળ લઇ જઇએ છીએ ત્યારે ત્યાં હાંભળીએ છીએ કે.

સર્વે બાઇ ભાઇ એક એક દોકડો મુકીને દર્શન કરજો, આજ કળજુગમાં આજ દર્શન હાચાં છે. જુઓ માંહે ધલધલ ઘોડો બીજો સિંહ ને ત્રીજું ત્રધારૂં ખાંડું છે, જે ખાંડું શાહોજી હાથમાં લેશે ધલધલ ઘોડા માથે ચડશે તઇએ કલજુગ ભરાશે, તેથી એ નીશાન આંપણા શાહોજીએ આપણને આગળથી વતાડયાં છે, તેથી બધાએ દર્શન કરવા જોઇએ.

જો દોકડો રોકડો ન હોય તો જાર (જુવાર) બાજરો, ઘઉં કે જવ જે ધાન ઘરમાં હોય તે લઇ આવીને પણ દર્શન જરૂર કરવાં જોઇએ, જેથી આપણો સતગુરૂ ઇમામશાહ રાજી થશે ને આપણ બધાઓનો ઓધાર, ને આપણે જે ગુન્હાઓથી ચોર કર્યા હશે તે બધાએ છોડશે.

લક્ષ્મી—વહારે બેન! મરઘાબાઇ!! ત્યારે તો તમને બધુંએ આવડે છે. વહારે ઈમામશાહ તને પણ શાબાશ છે, કે કેવાં બીચારાં મેઢાં જેવાં માણસોને ભણાવી મુકયાં છે. અરે! બેન!! એ તમારે ધલધલ ઘોડે અને ત્રધારે ખાંડે તો તમોને આજે પાયમાલ કરી મુકયાં છે, જુઓને આજે આખી સૃષ્ટીમાં તમારી જેમ હડધુત કોઇ થાય છે? જયાં જાઓ ત્યાં સુમના, મતીઆ, અરે ઇસમાયલી વટલેલા વગેરે વાતું વગર બીજી કોઇ વાત તમો સાંભળો છો? જ્યાં જુઓ ત્યાં તમારા પીરાણા પંથનીજ મોકાણ છે. ઘરે દરબારે જ્યાં જુઓ ત્યાં એજ તમારા પીરાણા પંથનીજ પીંજણ પીંજાઇ રહી છે. તોપણ હજી બાઇ તમે કાંઇ આંખ ઉઘાડો છો?

બેન! જરાક વિચાર તો કરો? તમારા પાસામાં રહેતાં મહાજનોના કોઇ માણસને પુછી તો જુઓ, કે તમારૂં પીરાણા ધર્મ કેવું છે.? અને તેમાં **ધલધલ** ઘોડો ને ખાંડુ (તલવાર) તેમજ તમારા પાવળની ગોળીએ તો તમારી દુર્દશા કરી છે બેન?!!

મરઘાં—બેન લખમાં બાઇ! તમે કો રહ્યાં તે તો બધુંએ હું એ હમજુ રહી અમારા ભાણીઆનો બાપ એક દી ઘરે રહ્યા હતા, તઇએ કેતા હતા કે હવે આપણે પણ સૈયદને વરહોંદી (વરસોંદી)* દેવી ન જોઇએ અને કાકાઓને પણ પીરાણે પૈસા મુકવા ન જોઇએ એમ ખાનામાં મુખી વાત કરતા હતા, કે આપણા પરદેશવાળા મંડળવાળા છાપા કાઢે છે. તેમાં લખે રહ્યા કે સૈયદો અને કાકાઓ આપણો ધર્માદાનો બધો પૈસો કોર્ટોમાં વાપરે રહ્યા. કેસ હલાવી વકીલોના ઘર ભરે રહ્યા આપણે જે સદાવ્રતનું કહીએ છીએ ધેગું ચડવાની વાતો કરીએ છીએ તેનું તો મુખીએ ખાનામાં જમારાતે વાત કરતા હતા કે હવે કળ જુગ તો બધા માંહે વ્યાપી ગયો છે. કાકાએ પગ મુકી દીધા, ને ઉંધા ધંધા કરવા મંડયા છે, તેમ સૈયદોએ તો હવે બીલકુલ જરાએ માજા રાખી નથી. જ્યાં જુઓ ત્યાં હડકુતો થઇ રહ્યા છે, તેથી પીરાણે પૈસો મુકવામાં હવે જરાએ સાર નથી, પણ શું કરીએ ઓબધી કોમ હેયા હમજે તેમ નથી.

લક્ષ્મી—ત્યો! બાઇ!! હવે કોણ ખોટું છાપાવાળા કે, તમારા કાકા કે સૈયદો કહો જોઇએ બેન?

મરઘાં—મુકોને કરશે તે ભરશે, એમાં આપણે શું, આપણે તો ધર્માદા દઇએ રહ્યા પછે ભલે ગમે ત્યાં ફગાવે તેમાં આપણને શું ત્યો? બાઇ હવે હું જાઉં રહી. હજી પાણી ભરવું છે, હજવારી (ઝાડું) કાઢવી છે. તે કાઢશું ત્યાં હુદી દિવસ પણ આથમી જશે.

લક્ષ્મી—એસોને જવાય છે. બેન મરઘાં બાઇ ' આંહી તો તમને કાંક વિશામો મળે છે પણ દેશમાં તો ઘણું કામ કરવું પડતું હશે કેમ?

---

* **વરસોદી** એટલે જેણે સૈયદોને ગુરૂ કર્યા હોય તેણે દર વરસે ઘરના માણસ દીઠ સવા રૂપીઓ આપવો તે.

મરઘાં—બાઇ દેશની તો વાત શું કરીએ હવારમાં પરો (પોહો)ફુટે કે ન ફુટે ત્યાં તો ઉઠવું પડે તે ઉઠીને ઘેંટી માંડવી તે પાંચ છ પાલી ધાન દળી લઉં ત્યાં હુદી તો ઓણી કોર સુઆં છોરાં ઉઠે તે તો રો કળાકળ કરી મુકે તેને હમજાવી ધવરાવીને ચાપાંને ખાણુ મુકું, ગાય ભેંહ ને દોહું (તો એ છાંય તો અમારો વરહોદીઓ કરે છે,) પણુ તેના ઠામણાં ઠીકરાં ધોવાં પડેનાં! ત્યાં બાચારાં માણસ" છાય લેવા આવે તેને છાય દેવી તે દઉં ત્યાં હુદી ગાયુ છોડવાનુ ટાણું થાય તેને અઢાવું, ત્યાં: હુંદી શીરામ ભરવાનું ટાણું થાય તે ભરી તૈયાર કરૂં.

લક્ષ્મી—વાહરે બેન? એટલું બધું કામ કે બે ઘડી બેસવાનીએ ફુરસદ ન મળે? ઘણી કામગીરીને લીધે તમોને દાંતણુ પાણી નીએ ઘડીની ફુરસદ નહી મળતી હોય કેમ?

મરઘાં—અરે દાતણુ કરવા તે વળી ઘડી પા ઘડી નવરાંતે બેસી શકાય? એ તો મોઢા માં દાતણુ કંઇ ચાવ્યું ન ચાવ્યું ને કઇ એક તો એમજ પાણીનો કળસીઓ લીધો હાથમાં ને કર્યા બે કોગળા એટલે પત્યું કામ. કઇએક તો તેટલી વારમાં વળી બે ત્રણુ બીજાંએ કામો પતાવી લઉં છું જો નવરાંતે દાંતણુ કરવા બેહું તો દી એમજ ચડી જાય. તેથી કામથી પરવારીને કંઇએ વાડીએ જવું. ઇયાં તો કેટ લીક વાતે ઘણુંએ હારૂં છે.

લક્ષ્મી—એમ છે! ત્યારે તો બેન તમને કાંઇક શાંન્ત વીસામો મળે છે ખરો! વાહ! વાહ! હવે તમો ઘરનું કામકાજ પણુ બહુજ શાંન્તપણે કરી શકતા હશો? ભલા બેન? દેશ કરતાં આંહી તમોને દરેક રીતે સારૂં લાગે છે કેમ?

મરઘાં—ઇયાં તો ઠીક છે આપણા કમાવા વાળાને જ્યાં ધંધો હોય ત્યાં આપણે પણ રહેવુંજ જોઇએ ના?

લક્ષ્મી—ધન્ય છે બાઇ એજ સંસ્કારોના લીધે તમો પણુ સુખી થવાનાં છો; આપણા સનાતન હિંન્દુ ધર્મનો મુખ્ય પાયોજ પતિ વ્રત છે, આપણો સ્ત્રી વર્ગનો મુખ્ય ધર્મજ એજ છે. કે પતિના સુખે સુખી ને પતિના દુઃખે દુઃખી તેમની રહેણી કરણી પરજ આપ ણાં વર્તનની જરૂર છે. તેમની સગવડેજ આપણી બધી સગવડ તેમની આજ્ઞામાં રહી હમેશાં તેમના દરેક કાર્યમાં અનુકુળતા આપવી એમાંજ આપણા ધર્મનું સાર્થક સમાયલું છે બેન! [અપુર્ણ]

ગેઢેરાઇ અમારી છે.

લેખકઃ શીવજી કાનજી પારશીઆ.

બળો કાં જોઇને અમને, ગેઢેરાઇ અમારી છે
ડરીશું ના અમો તમથી, ગેઢેરાઇ અમારી છે ... ૧
અમારાં રોમ રોમે હાં * ગેઢેરાઇ તણી છાંપો;
પીટાડી ના કદી શકશો, ગેઢેરાઇ અમારી છે ... ૨
અમારી ખાસ આજ્ઞાને, ખુશીથી સૌ સ્વીકારી લ્યો;
નહીં માનો તો પસ્તાશો. ગેઢેરાઇ અમારી છે ... ૩
કરીશું ન્યાત બહારે ને, વળી સગપણ તોડીશું;
લડીશું પંચના પૈસેથી, ગેઢેરાઇ અમારી છે, ... ૪
કરાવા છુટકા તે તો, અમારો ખાસ ધંધો છે;
તજીએ જીવ જાતાં નાં, ગેઢેરાઇ અમારી છે ... ૫
અગર ખાવા જો નહિ મળશે, કદાપી મોચડાં જડશે;
મુબારક હો ગેઢેરાઇ, ગેઢેરાઇ અમારી છે ... ૬
અમારા વંશજો ને પણ, દઇશું વારસા નામું
ગેઢેરાઇ ગરજ શાની, ગેઢેરાઇ અમારી છે ... ૭
સભાઓ નોટીસો પરિષદ્ ઠરાવોની નથી પરવા;
હુકમને હુંડી† અમ હાથે, ગેઢેરાઇ અમારી છે ... ૮
અમારા પેટમાં પૈસો, પીરાણુાની હુંડી નો છે;
અમોને માન આપે સૌ ગેઢેરાઇ અમારી છે ... ૯
તમોથી શું થવાનું છે, જબર સત્તા અમારી છે
અમોથી સૌ રહ્યા ધ્રુજી, ગેઢેરાઇ અમારી છે ... ૧૦
સુધારો થાય પળમાં પણ, અમારાં પેટ ખોટાં છે;
તમારી વાત સાચી હાં! ગેઢેરાઇ અમારી છે ... ૧૧
તમારૂં સાચવી બેસો, અમોને હાં ! વગોવોનાં;
ગરીબોને સતાવા દયો, ગેઢેરાઇ અમારી છે. ... ૧૨
જ્ઞાતિનું લોહી પીવાને, અમોએ જન્મ લીધો છે.
અમોને એજ સારૂં છે, ગેઢેરાઇ અમારી છે; ... ૧૩
મરીને જવાબ દેવો છે, પીરાણા પોલં પોલ ને,
કરોડો બાર+ કરવા છે, ગેઢેરાઇ અમારી છે; ... ૧૪
અમારી આપ ખુદીને તમે ખુલ્લી ઘણી પાડી,
હવે તો ચુપ થઇ રહીશું ગેઢેરાઇ અમારી છે; ... ૧૫

---

* ગેઢેરાઇનો હક † હુંડી એટલે ધમાંદાના નાણાં + કરોડોબાર એટલે પીર સોદરદીન આખરને દહાડે બાર કરોડનું ભરણું ભરશે ! (સ્વર્ગ કે નર્કનું તે તો તે જાણે)

પાટીદાર જ્ઞાતિના એક રત્નનું અકાળે અવસાન.

અમોને લખતાં અત્યંત દીલગીરી થાય છે કે, ગયા શ્રાવણ માસની વદ, ૧૪ની કાળી રાત્રે આપણી જ્ઞાતિના પુર્ણ ભક્ત અને સુધારક મંડળના સાચા સલાહકાર તેમજ કચ્છ કડવા પાટીદાર સુધારક યુવક મંડળના ઉપપ્રમુખ. કચ્છ નખત્રાણા નિવાસી ભાઈ ખેતા ડોસા પોકારનું મહાદુષ્ટ પ્લેગના રોગથી અકાળે મૃત્યુ થયું છે. આ ખબર સાંભળતાં સુધારક ભાઇઓમાં અરે! કરાચી નિવાસી આખી પાટીદાર જ્ઞાતિ અને અન્ય જ્ઞાતિનાં માણસોમાં ભારે દીલગીરી ફેલાઇ ગઇ હતી. તેથી, તે દીવસે સર્વ સુધારક ભાઇઓએ પોતાના કામ ધંધા બંધ કરી સ્વર્ગસ્થના સબને છેલી મજલે પોંચાડવાને માટે તેમના ઘેર ભેગા થયા હતા. તેઓશ્રીના સબને સમસાન યાત્રાએ લઇ જતી વખતે સવાસોથી દોઢસો માણસો સમસાન સુધી સાથે આવ્યા હતા ત્યાં તે સબને અગ્નિ દાહ કરતી વખતે ભારે દીલગીરી જાહેર કરી હતી.

મરહુમ આપણી જ્ઞાતિના એક ચુસ્ત સુધારક હતા. દેશાટન કરી સારૂં જ્ઞાન અને પથરના સીલ્પી કામનો સારો હુનર હાથ કર્યો હતો. તેઓશ્રીએ આજ લગભગ ત્રણ ચાર વર્ષથી હાથે કામ કરવું મુકી દઇને કરાચીના પ્રખ્યાત મીલીટરી કોન્ટ્રાકટર શેઠ શીવજી ગણેશના પાસે મીસ્ત્રી તરીકેની નોકરી કરતા, શેઠ શ્રી પાસેથી એક સારા કોન્ટ્રાકટર જેટલું જ્ઞાન મેળવ્યું હતું, તેથી તે હાલ છ સાત માસથી ખાસ ભાગીદાર કું. કરી પોતાના નામ ઉપર કોન્ટ્રાકટનાં કામો લેવા લાગ્યા હતા (જેમાંના બે ત્રણ કામો હાલમાં ચાલે છે) અમો સર્વને આશા હતી કે આ માણસ થોડા દીવસમાં બાહોશ કોન્ટ્રાકટર થઇ જશે. પણ તે વિધાતાને નહીં ગમવાથી અને આપણી જ્ઞાતિના સુધારકોનાં નસીબમાં ઓછપ હોવાથી કાળ ચક્રના પવનથી આ દીવો હોલવાઇ ગયો.

ગયા વીવાને વખતે અમોએ તેમના પાસે હસતાં હસતાં વાત કરી હતી કે આપણે કચ્છમાં બધા ભાઇઓ ભેગા થઇશું તેથી જો તે વખતે પરિષદ ભરીએ તો કેમ? આટલી અમારી વાત સાભળતાંજ એ વીર નરના હૃદયમાં એક નવીન જાતનો આનંદ પેદા થયો, અને કરાચી મુંબઈવાસી તેમજ હૈદ્રાબાદ વગેરે પરદેશમાં વસ્તા આપણા સુધારક ભાઇઓ સાથે વાટાઘાટ કરીને સૌને એકમત કરી કચ્છમાં પરિષદ ભરવાનું નકકી કર્યું હતું. અને અત્રે તૈયારી કરવાને તે વખતના સુધારક મંડળના સેક્રેટરી ભાઇ શીવજી કાનજીને કહી પણ દીધું હતું કે તમો કચ્છમાં પરિષદ ભરવાને માંટે તૈયારી કરો. જેથી અત્રે ભાઇ શીવજીએ અત્રે ભાઇઓને તૈયાર કર્યા હતા, અને બહુજ ઉત્સાહથી અમો સર્વે કચ્છમાં ગયા હતા. પણ પ્રભુની અવકૃપાથી વીવાના મામેરાને સામૈયાં કરતાં ત્યાં દારૂ સળગવાથી તેમાં તેમના કુટુંબના માણસોને ઇજા થઇ.

હતી જેથા સર્વથી વધારે તેમના ચીરંજીવીને અને તેમને થઇ હતી. જેથી તે દાઝવાથી તેમના એકના એક પુત્રનું મરણ થયું હતું, તો પણ પુત્ર વિયોગને નહિ સંભારતા અને પોતાના શરીરે અતિશય પીડા હોવા છતાં પણ મુખેથી હમેશાં એજ જંખતા હતા કે **"પરિષદની તારીખ કઇ નકી કરી છે"** અહાહા ! ! આ તેમના બોલ જે વખતે અમો યાદ કરીએ છીએ તે વખતે અમારી આંખો માંથી દડદડ આંસુ વહેવા લાગે છે કે કેટલી તેમની જ્ઞાતિ ભક્તિ અને કેટલી તેમની હિંમત ! ધન્ય હો આવા વીર નરને.

અમો ત્યાંથી કરાચી આવ્યા ત્યાં તો પાછળથી તેમની એકની એક પુત્રીના પણ મરણ સમાચાર આવ્યા, અમો તે સાંભળીને અતીશય દીલગીર થયા, પણ તેઓ શ્રીએ બીલકુલ ઓછું ન આણતાં એકદમ હિંમતમાં રહીને આગેવાન થઇને જ્ઞાતિ સુધારાનું કામ કરવા માંડયું જેમાં "પાટીદાર ઉદય" માસિક પત્ર કાઢવાની સલાહ પણ તેઓ શ્રી એજ અમોને આપી હતી. અને ભાઇ શ્રી **ખીમજી શીવજી** ની સાથે મસલત કરીને **ઉદય** ના માટે મદદ પણ તેઓ શ્રીએજ મેળવી આપી. જેનો એક અંક બહાર પડે તેટલામાં તો તેમનાં ધર્મ પત્નિ બાઇ હીરબાઇ નો પણ સ્વર્ગવાસ થયો (જેના ખબર આગલા અંકમાં આવી ગયા છે) હવે તેમના ઉપર પુરેપુરી આફત આવી પડી. સ્નેહી વર્ગ તેમને કોઇ વખતે કહેતા કે "ઘણું ખોટું થયુ" આ સાંભળી તેઓ શ્રી એટલોજ જવાબ દેતા કે "નારાયણની મરજી એમાં આપણાથી શું થાય"

આવું દુઃખ હોવા છતાં પણ તેઓએ તેને બીલકુલ કોઇ વખતે યાદ કર્યું ન હતું પણ હિમતથી જ્ઞાતિ સુધારાના કામમાં હવેથી પુર્ણ વખત આપવા લાગ્યા હતા. તેઓ શ્રી બહુજ મળતાવડા સ્વભાવના અને માયાળુ હતા; હમેશાં અમોને જ્ઞાતિ સબંધી સુધારાની સલાહ આપતા હતા.

અહાહા ! ! આ વીરનરની અમો કેટલી વાતું યાદ કરીએ ધન્ય છે તેમની હિમતને **"પ્રભુ અમારી જ્ઞાતિમાં ભકતો પેદા કર તો આવાજ કરજે"** પોતાનું ઘર ભંગ થયું, સંતાનો વગરના થયા, તોપણ તેમના મુખ ઉપર કયારે પણ ઉદાશીનતા જોવામાં આવી નહોતી, તે હમશાં આનંદથી રહેતા, ને મુખ થી કહેતા કે

ભલું થયું ભાંગી જંજાલ,
સુખે સુધારીશું જ્ઞાતિબાળ.

તોપણ ઇશ્વરને ન ગમ્યું અને અંતે શ્રાવણ વદ ૧૪ ની ઘોર રાત્રીના દોઢ વાગે પોતાના કુટુંબીઓ અને સ્નેહી મંડળ રોતા મુકી આ ફાની દુનિયામાંથી ચાલ્યા ગયા છે. પ્રભુ તેમના અમર આત્માને શાન્તી આપો, અને તેમના કુટુંબીઓને તેમનો વિયોગ સહન કરવાની શકિત આપો. એવી પ્રભુ પ્રત્યે અમારી પ્રાર્થના છે !

હા! વજ્રપાત! ભાઇ એતાભાઇ ડોસા પોકાર!

ઓ પરમાત્મન્ તમે આ શો ગઝબ કર્યો! આવો અણધાર્યો વજ્રપાત્ કડવા પાટીદાર કુળ ભુષણ, ઉત્સાહી વીરનર, આ સંસારથી વિદાય થઇ આપના ચર્ણોમાં વાસ કરે છે.

ઓ પરમાત્મન્ જેની અહીં જરૂર છે. તેની આપને ત્યાં પણ જરૂર છે.

મરનાર સ્વજ્ઞાતિ હીતચિંતક સ્નેહ પૂર્ણ એક યુવાન નર આજ સંસારરૂપી સમુદ્રની મુસાફરી પુરી કરી. કાળચક્રના શરણે થઇ દેશ વીદેશના પરિવાર. ભાઇ ભત્રીજા સ્નેહી મીત્ર મંડળને દુઃખના સાગરમાં ડુબાડી સંસારથી વિદાય થયો છે. તેમના ધર્મ પત્નિનું અવસાન પણ નજીકમાં આજ વર્ષમાં થયું છે (જેની નોંધ પાટીદાર ઉદયમાં આવી ગઇ છે.)

મરનારની દીલગીરી સર્વ કોઇ ખેદ પુર્વક કરે છે. તેના સમાગમમાં આવી ગએલા પ્રત્યેક આ વજ્રપાતના બનાવથી હે રામ! હે રામ!! તારી મરજી પોકારી બળજોર નથી એમ સ્વમુખે વદી રહ્યા છે વદી, રહેશે!

મરનાર યુવાન, ભણેલ. વકતા, તથા જ્ઞાતિ માટે સદૈવ લાગણી ધરાવનાર ફીકર રાખનારો સાહુકારોની નિસ્પત્ ધરાવનાર, સુખી જીંદગી ગાળી પરમાત્માને શરણ થયો છે.

ગત્ કડવા પાટીદાર પરિષદમાં તથા નખત્રાણાંની સભામાં જહેમત ઉઠાવી જ્ઞાતિક્રિય વિષયમાં રસ પુર્વક ભાગ લીધો હતો: ઓ! પરમાત્મ દેવ તેના આત્માને જ્ઞાતિક્રિય ભાવના પુર્નજન્મમાં પણ આપશો એવી પ્રાર્થના છે.

છેવટે પરમ દયાળુ સર્વાધાર સર્વ શકિતમાન જગદીશ્વર મૃત આત્માને શાન્તિ બક્ષવાની સંગાથે પાછળના દુઃખીત્ પરિવારને આ વજ્રપાત સમાન વ્યથા સહન કરવાની શકિત અર્પો એજ અભ્યર્થના સાથે વિરમતો.

હું છું, મૃત આત્માનો મીત્ર.
રામજી વિ. વાલજી

ઘાટકોપરમાં શ્રી કચ્છી કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિ સુધારક યુવક મંડળની શોકદર્શક જાહેર સભા.

સ્વર્ગસ્થ જ્ઞાતિ બંધુ કરાચીમાં સ્થપાયલ શ્રી કચ્છી કડવા પાટીદાર યુવક મંડળના કાર્યવાહક તથા શ્રી કચ્છ દેશના કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિની કરાચીમાં મળેલી બીજી પરિષદના સ્વાગત્ મંડળના પ્રમુખ રા. રા. ખેતાભાઇ ડોસા પોકાર ગામ નખત્રાણાવાળાના અકાળે સ્વર્ગવાસ થવા માટે દીલગીરી દર્શાવવા ઘાટકોપરમાં વસ્તા કચ્છી કડવા પાટીદાર બંધુઓની એક જાહેર સભા તા. ૧૮-૯-૧૯૨૩ના દીવસે શેઠ ઉમરશી રાયસીના કંમ્પાઉંડમાં રા. નારાયણજી રામજીભાઇના રહેવાના મકાને મળી હતી. સભાનું પ્રમુખ સ્થાન રા. રા. રતનસીભાઇ કરશન ગામ ગઢશીશા વાળાને આપવામાં આવ્યું હતું.

શરૂઆતમાં સભાના પ્રમુખ રા. રતનસી ભાઇ કરશને મર્હુમ ખેતાભાઇ ડોસા પોકાર જ્ઞાતિ સુધારાના ચુસ્ત હિમાયતી હતા એટલુંજ નહીં પરંતુ ખેતાભાઇએ તેમજ તેઓના કુટુંબે પીરાણા કબ્રસ્તાની પંથને કેટલાંએ વર્ષો થયાં તીલાંજલી આપી છે અને તેઓ ખરા સનાતન વૈદીક ધર્મના ઉપાસક હતા. સ્વર્ગસ્થે ઉદાર સ્વભાવ અને ઉત્તમ ચારિત્રથી આપણી જ્ઞાતિની અનેક પ્રકારની અમુલ્ય સેવા બજાવી છે વિગેરે લંબાણથી વીવેચન કરી અને તેમની જ્ઞાતિ સેવાની પીછાણ કરાવી હતી.

ત્યાર બાદ નીચલો ઠરાવ સભા સમક્ષ જ્ઞાતિ ભક્ત ભાઇ શ્રી નારાયણજી રામજી ભાઇ ગામ વીરાણીવાળાએ રજુ કર્યો હતો અને તે સભાએ સ્વર્ગસ્થ બંધુના માનની ખાતર ઉભા થઇને પસાર કર્યો હતો.

ઠરાવ

કચ્છ દેશની કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિમાં પ્રખ્યાત થયેલા જ્ઞાતિ હીત ચિંતક કર્મવીર જ્ઞાતિ ભક્ત ભાઇશ્રી ખેતાભાઇ ડોસા પોકારના યુવાવસ્થામાં થયેલા અતિ શોકજનક સ્વર્ગવાસ માટે કચ્છી બંધુઓની જ્ઞાતિ સુધારક યુવક મંડળની આ સભા પોતાના સાચા હૃદયથી અત્યંત દીલગીરી જાહેર કરે છે અને સ્વર્ગસ્થ બંધુના કુટુંબ પ્રત્યે અંતઃકરણની દીલસોજી જાહેર કરી મર્હુમના આત્માને ઇશ્વર શાન્તિ આપે તેવી પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા પ્રત્યે પ્રાર્થના કરે છે.

ત્યારબાદ ભાઇ શ્રી નારાયણજી રામજી ભાઇએ સ્વર્ગવાસી બન્ધુના ગુણગાનનું વિશેષ વર્ણન કરી કેટલીક જાણવા જોગ બાબતો ના માટે સભાનું નીચે પ્રમાણે ધ્યાન ખેંચ્યું હતું.

પ્રીય જ્ઞાતિ બન્ધુઓ! આજે આપણુ બધાને હૃદયભેદક દીલગીરીના માઠા સમાચાર સાંભળી શોકના પ્રબળ અગ્નિથી આપણા હૃદયમાં લાય લાગી રહી છે, ચક્ષુઓમાં અશ્રુઓ વહે જાયછે, આપણા ગાત્ર શીથીલ બન્યાં છે, બુધ્ધિ શુન્યવત થઇ ગઇ છે, પણ કરવું શું? પરમાત્માની ઇચ્છાને આધિન થયા સિવાય મનુષ્ય માત્રનો અન્ય ઉપાય નથી પ્રારબ્ધ જે

સંયોગોમાં લાવી મુકે તેની ઇચ્છા એ કે અનિઇચ્છાએ સ્વિકાર કરવોજ પડે છે. આપણી જ્ઞાતિની સ્થિતિ હજુ ડામાંડોળ જેવી સ્થિતિમાં છે. જુલ્મી આગેવાનો આપણા યુવક મંડળના ભાઇઓ ઉપરે પોતાના જુલ્મી હથીયારો વડે પ્રહાર કરેજ જાય છે. આવા કટાકટીના પ્રસંગે એક વીર બહાદુર આપણા નાયકના સ્વર્ગવાસના સમાચારથી આપણા હ્રદય કકળી ઉઠે છે. આવા દુઃખ દાયક પ્રસંગો આપણા પ્રારબ્ધમાં નીર્માણ થયા હશે તેને કોણ મીથ્યા કરી શકે માટે મારા વીર બન્ધુઓ તમારા મન અને હ્રદય પત્થર સમાન મજબુત બનાવી પ્રારબ્ધને આધિન બની આપણી ફરજો બજાવવા સીવાય આપણને બીજો કોઇ રસ્તોજ નથી.

મારા તે પ્રીય સ્નેહી બાળમિત્ર ભાઇ શ્રી ખેતા ભાઇ ડોશા પોકારના સ્વર્ગવાસથી કચ્છના કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિને જે ખોટ ગઇ છે તે કોઇ રીતે પુરી શકાય નહીં તેવી છે

પરમાત્માની લીલા તો જુવો બે વર્ષના અંદર પ્રથમ ખેતા ભાઇના ચીરંજીવીનો સ્વર્ગવાસ પછી પુત્રીનો અને થોડા મહીના પહેલાં તેમનાં સુશીલ ધર્મ પત્નિ સતિ સાધ્વીનો સ્વર્ગવાસ અને આપણે આપણા કર્મ વીર બન્ધુ ખેતાભાઇના સ્વર્ગવાસ નીમીત્તે દિલગીરી દર્શાવવા ભેગા મળ્યા છીએ. દેવની ગતિ વીચીત્ર છે. ખેતાભાઇ એક દેખાતા ગ્રહ સ્થાશ્રમી તથા અંતરના વિરાગી નિઃસ્વાર્થ પરમાર્થીક જીવન ગાળનાર કર્મયોગીને પરમાત્માએ આપણા વચ્ચેથી બોલાવી લીધા વિધી ની વીચીત્ર ઘટનાનો કોણ પાર પામી શકે છે. સ્વર્ગવાસી બન્ધુ સ્વભાવે નમ્ર સમય સુચક હિમતવાન ને દ્રઢ મનના હતા. તેઓ કોઇપણ કાર્યનો આરંભ પુર્ણ વિચાર કર્યા સિવાય કરતાજ નહીં અને જે કાર્ય હાથ ધરતા તેને તે પુરૂં થતાં સુધી ખંત પુર્વક વળગી રહેતા બીજા ભાઇઓને પોતાની સાથે મેળવી લઇ તેમના પાસેથી કામ લેવાની તેમની શક્તિ અજબ પ્રકારની હતી બે વર્ષ થયાં તેમના ઉપરે પોતાના કુટુંબના જે કારી જખમો એક પછી એક ચાલુજ હતા. બારવર્ષનો એક નો એક સુકુમાર બાલક ગત્ થયો એકની એકજ દીકરીને પણ પરમાત્માએ પોતાના દરબારમાં બોલાવી લીધી છેવટે પોતાના સુખ દુઃખની ભાગીદાર સાથી ધર્મપરાયણ સતિ સ્ત્રીના દીલાસાનું સુખ પણ પરમાત્માએ ખુંચવી લીધું તો પણ એ ભાઇએ પોતાની હિંમત હારી નોતી કદીપણ ઉદાસીનતા સેવી નોતી પ્રથમની માફકજ ઉત્સાહ પુર્વક જ્ઞાતિ સેવામાં અગ્ર ભાગ લેતા હતા. કરાંચી નિવાસી આપણા જ્ઞાતિ સુધારક બન્ધુઓને ખેતાભાઇ ની ખોટ જણાશે મર્હુમના વિચારો આપણા માના ઘણા ભાઇઓએ કરાંચીમાં આપણી બીજી પરિષદની બેઠક મળી ત્યારે જાણ્યા છે. તેમની ઉદાર વૃતી હ્રદયનું નીખાલસપણું અને ગમે તેવા ભાઇઓને પણ સાચે સાચું કહી દેવાનો તેમનો સ્વભાવ ખરેખર મનન કરવા યોગ્ય છે.

આપણી જ્ઞાતિના સુધારાનું કાર્ય હાલમાં કરાચીમાં મુખ્ય કરીને વિશેષ થાય છે ત્યાંના યુવકાના ઉત્સાહનો ધોધ હજુ જેવોને તેવો ચાલુજ છે. કેટલાક ભાઇઓના સાહસના પરિણામે ભાઇ શ્રી રતનશી શીવજી ગ.મ. રવાપરવાળાએ જ્ઞાતિ સેવા અર્થે પાટીદાર ઉદય નામનું માસીક બે મહિના થયાં કરાચી માં પ્રગટ કરે છે તેને મર્હુમ ખેતાભાઇનો મોટો આશ્રય હતો તે હાલ ગત્ થયો છે.

માટે હું આપ સર્વ ભાઇઓને વિનંતી કરૂં છું કે આપ ભાઇઓને મર્હુમ ખેતાભાઇ તરફ લાગણી કે માન હોય તો તે માનની ખાતર પાટીદાર ઉદય માસીકને તન મન અને ધનની મદદના ભોગે સજીવન રાખશો અને તેથીજ આપણી જ્ઞાતિ સ્થિતિ આપણે સુધારી શકીશું. આપણી જ્ઞાતિનો ઉદય એજ સ્વર્ગ વાસી બન્ધુની અંતીમ ઇચ્છા. એ ઇચ્છા પાર પાડવાને આપણે બધા કાચા સુતરના તાંતણે બંધાએલા છીએ છેવટે પરમાત્માને પ્રાર્થના કરૂં છું કે મારા બાળ સ્નેહી પ્રીય મિત્રના આત્માને પ્રભુ શાન્તી આપે.

ત્યારબાદ ઘાટકુપર યુવક મંડળના સેક્રેટરી ભાઇ શ્રી રતનસી ખીમજી ખેતાણીએ મર્હુમ ના ઉત્તમ ચરિત્રની પ્રસંસા કરતાં જાહેર કર્યું કે ખેતાભાઇ ડોસા પોકાર મારા સગા હતા પરંતુ સગા સબંધીઓ કરતાં પણ વિશેષ તેઓ મારા અગંતમીત્ર પણ હતા કરાચીની મારી એ વખતની મુસાફરીમાં કરાચીમાંના આપણા યુવક મંડળના સભ્યો અને કાર્ય વાહકોમા ખેતાભાઇ ડોસા પોકારના જેવા બુધ્ધિશાળી, પ્રભાવશાળી અને સત્ય વકતા જેવા બીજા ભાઇઓ ભાગ્યેજ હશે. પહેલી પરિષદ્ વખતે કાંઇ કારણસર તેઓ તટસ્થ હતા પરંતુ જ્યારે પુજ્ય શ્રી નારાયણજી ભાઇ અને મારી રૂબરૂમાં તેઓના મનનું સમાધાન કરવામાં આવ્યું હતુ ત્યારથી તે સ્વર્ગવાસી થયા ત્યાંસુધી તેમનામાં કોઇ પ્રકાર ની ભીનતા મેં જોઇ નથી અડગપણે કોઇપણ વિરોધીની દરકાર કર્યા સીવાય જ્ઞાતિ સેવાનું કાર્ય નીર્ભય પણે કરતાજ હતા. કરાંચી માના યુવક મંડળના તે એક સ્થંભ રૂપ હતા તેમનાં સ્વર્ગવાસથી આપણા જ્ઞાતિ સુધારક યુવક મંડળોને ભારે ખોટ ગઇ છે. મર્હુમનો આત્મા સ્વર્ગમાં પણ આપણી જ્ઞાતિની અધો ગતિ નીહાળતોજ હશે. એ અધોગતિ ટળીજાએ અને સ્વર્ગવાસી બંન્ધુના હૃદયની અંતીમ ઇચ્છા કચ્છના કડવા પાટીદારોનો ઉદય થયેલો જોવાની હતી. તે પાટીદાર ઉદય માસીકથી થાએ કે પછી બીજા ગમે તે પ્રયત્ને આપણી જ્ઞાતિ બીજી અન્ય જ્ઞાતિઓમાં ઉચ્ચ સ્થાનને પામે. તેવું કરવાને કમર કસીને આપણી જ્ઞાતિ નો જલ્દીથી ઉદય થાએ એવું કરીએ કે જેથી સ્વર્ગમાં પણ તે બન્ધુના આત્માને શાંન્તી મળે આપણે મર્હુમના ગુણોનું કે શોક નું વર્ણન કરે કશું વળવાનું નથી. ખેતા ભાઇના માટે જો આપણને માન હોય તો તેમની ખાલી પડેલી જગ્યા પુરવા આપણે બધાએ મળીને પુરૂષાર્થ કરવોજ જોઇએ અને ભાઇશ્રી રતનસી સીવજીને પાટીદાર ઉદય નામ ના આપણા માસીકના માટે આપણે દરેક રીતે અનુકુળ થઇ તેમનો રસ્તો ખુલ્લો કરવો જોઇએ છેવટે પ્રભુ પાસે મારી પ્રાર્થના છે કે મર્હુમ ના કુટુંબને જે કારી જખમ થયો છે. ખેતા ભાઇના વીયોગનું દુઃખ ન સહન થઇ શકે તેવું છે. તથા સ્વર્ગવાસી બન્ધુના સગાં મિત્રો અને યુવક મંડળના ભાઇઓ તેમજ મર્હુમના વખાણનારાઓના હૃદયમાં આ કારમું દુઃખ સહન કરવાની પરમાત્મા શક્ત આપે.

ત્યાર બાદ ભાઇશ્રી વીશ્રામ દેવજી તથા ભાઇશ્રી વાલજી, રામજી તથા અન્ય ભાઇઓ એ પણ સ્વર્ગવાસી બન્ધુના માટે દિલગીરી બતાવી હતી અને ત્યાર બાદ મહેરબાન પ્રમુખ સાહેબે પધારેલા જ્ઞાતિ બન્ધુઓનો ઉપકાર માની સભા બરખાસ્ત કરી હતી.

Ratanshi Khimji was secretary of Ghatkopar Yuvak Mandal

પાટીદાર ઉદયને મળેલી મદદ.

૫૦) મી. નાનજી વીશ્રામ નેત્રાવાલા તરફથી મળ્યા (જેની પહોંચ ગયા અંકમાં આવી ગઇ છે.

૪) મી. માવજી પુંજા જખુવાળી તરફથી ——મળ્યા છે.

૫૪)

આવીજ રીતે દરેક દરેક ભાઇઓ પોતાનો ઉદાર હાથ આ બાજુ લંબાવી આ બાળક માસિકને મદદ આપશે તો તેનો ઉપકાર માનવામાં આવશે .

પાટીદાર ઉદયના લવાજમની પહોંચ

૨ સ્વ. ખેતા ડોસા નખત્રાણાવાળા
૨ પા. શીવજી લધા ,,
૨ ,, પુંજા ખેતા ,,
૨ ,, વેલજી પરબત ,,
૨ ,, દાયા બખુ ,,
૨ ,, વીરજી લખુ ,,
૨ ,, કરસન ખેતા ,,
૨ ,, કાનજી હરજી ,,
૨ ,, ભાણજી લાલજી વીરાણાવાળા
૨ ,, મનજી વસ્તા કોટડા (જડોદર)
૨ ,, રામજી ધનજી ,,
૨ ,, ડા. કે. બી. પટેલ
૨ ,, અરજણ નારાણ વીરાણીવાળા
૨ ,, મેગજી સામજી દેશલપુરવાલા
૨ ,, પેથા જશા નખત્રાણવાળા
૨ ,, વિશ્રામ પાંચા વીરાણીવાળા
૨ ,, વેલજી ગોપાલ દેશલપુરવાલા
૨ ,, તેજા પરબત કોટડા જડોદર
૨ ,, લાલજી સોમજી રવાપુરવાલા
૨ ,, રામજી સોમજી ,,
૨ ,, રતનશી વીરજી દેશલપુર ઉગમણી
૨ ,, શામજી વીરજી ,, ,,
૨ ,, મનજી ખીમા આનંદશરવાલા
૨ ,, શામજી હરજી ખીડોઇવાલા
૨ ,, ડા. જાદવજી વાગજી મથલવાલા
૨ મી. નારણ માસ્તર ભાઠા—સુરત
૨ મી. જીવરાજ વાલજી ઘાટકોપર
૨ પા. રતનશી ડુંગરશી તેરા કચ્છ
૨ ,, માવજી પુંજા હૈદ્રાબાદ—સિંધ
૨ ,, કાનજી પચાણ ,, ,,
૨ ,, વીસરામ પુંજા ,, ,,
૨ ,, હરીભાઇ દેવા ભાઠા—સુરત
૨ ,, હંસરાજ વીરજી હૈદ્રાબાદ—દખન

સુધારીને વાંચવુ.

છાપનારની રહી ગયેલી ભૂલ.

ગયા એટલે ૨ જા અંકમાં ૨ જા પેજ ઉપર આવેલ કવીતામાં લીટી પેલીમાં આઠ અક્ષર પછી. સૂર્ય, લીટી પાંચમીમાં દશ અક્ષર પછી એ, લીટી છઠીમાં અક્ષર આઠ પછી નો, લીટી તેરમીમાં અક્ષર આઠ પછી અન્વયો. એ પ્રમાણે સુધારીને પછી વાંચવાથી શુધ્ધ જણાશે. એમ તેના લેખક અમોને જણાવે છે.

પાટીદાર ઉદય માસિકના નિયમો.

(૧) આ માસિકનો મુખ્ય હેતુ પાટીદાર જ્ઞાતિની ઉન્નતી કરવાનો છે. જેથી દરેક પાટીદાર ભાઇઓની ફરજ છે કે તેમણે માસિકના ગ્રાહક થઇ યોગ્ય મદદ કરવી..

(૨) આ માસિક દરેક હિંદુ મહીનાની શુદી ૨ બીજ ને દિવસે બહાર પડે છે.

(૩) સ્વજ્ઞાતિના કે અન્ય જ્ઞાતિના કોઇ પણ પુરૂષ અગર સ્ત્રીના લેખો આ માસિકમાં લેવામાં આવશે. પણ અંગત દ્વેશ કે સ્વાર્થથી લખાયેલા હોવા ન જોઇએ, બને ત્યાં સુધી વિવેકની હદમાં રહી ભુલો બતાવવી અને ભાઇચારો તથા સંપ વધે તેવા પ્રયત્નો કરવા.

(૪) લેખો શાહિથી સારા અક્ષરે અને કાગળની એક બાજુ ઉપર લખેલા હોવા જોઇએ. લેખકની ઇચ્છા હશે તો નામ વગરના લેખો છાપવામાં આવશે, પણ લેખકે ખરૂં નામ અને પુરૂં શરનામું અમારી જાણ માટે લખવું. લેખની દરેક જોખમદારી લેખકને શીર રહેશે, નહિ છપાએલા લેખો પાછા મોકલવા અમો બંધાતા નથી.

(૫) કોઇ પણ લેખકના વિચાર સાથે અમારૂં મળતાપણું છે એમ માની ન લેવું.

(૬) દેશ પરદેશમાંથી આપણી જ્ઞાતિમાં વિવાહ, જન્મ, મરણ, ઇત્યાદી તથા કોઇ ગ્રહ સ્થને વિદ્યા, હુન્નર અગર વેપાર અને ખેતીવાડીમાં મળેલી ફતેહના સમાચાર ઘણીજ ખુશીથી દાખલ કરવામાં આવશે.

(૭) કોઇ ભાઇને આ માસિક સબંધી કાંઇ પણ ખુલાશો મેળવવો હોયતો જવાબ માટે પોસ્ટની ટીકટો બીડવી.

(૮) આ માસિકમાં જ્ઞાતિ સબંધી તથા આર્થીક ધાર્મિક અને વહેવારીક દરેક બાબતો ચર્ચવામાં આવશે, માટે જે જે ભાઇને જે જે વિષય સબંધમાં લખવું હોય તેણે તે તે વિષય સહેલી ભાષામાં દાખલા દલીલોથી લખવું કે જેથી વાંચક વર્ગ ઉપર સારી અસર જલદી થાય.

(૯) જે ભાઇ આ માસિકને મદદ આપશે તેમનાં મુબારક નામ તેમની ઇચ્છા હશે તો આ પત્રમાં છાપવામાં આવશે. અને વાર્ષિક રીપોર્ટમાં પણ છપાવી જાહેર કરવામાં આવશે.

(૧૦) જે ભાઇ રૂ. ૫૦૦) પાંચસો કે તેથી વધુ માસિકને મદદ કરશે તેમનો ફોટો ઓફીસમાં રાખવામાં આવશે.

(૧૧) આ માસિકના માટે હમેશાં યોગ્ય લેખો લખી મોકલનાર લેખક પાસેથી લવા જમ લેવામાં આવશે નહી.

લી. વ્યવસ્થાપક, "પાટીદાર ઉદય"

આ પત્ર "તરૂણ-સાગર" પ્રેસમાં ગિરિજાશંકર બી. ત્રિવેદીએ છાપ્યું,
ન્યુ સ્મોલકોઝ કોર્ટની સામે, કેમ્પબેલ સ્ટ્રીટ, કરાચી.

દિપાવલી અંક.

॥ ઓમ્ ॥

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર સુધારક યુવક મંડળ તરફથી પ્રગટ થતું માસીક પત્ર

પાટીદાર ઉદય.

વર્ષ ૧લું કરાચી, આસો સંવત ૧૯૮૦. અંક ૪થો

"પાટીદાર ઉદય"ના આત્મા, શ્રીમાન ખીમજી શીવજી પટેલ, મંગવાણાવાળા

વાર્ષિક લવાજમ અગાઉથી રૂા. ૨ ને પોસ્ટેજ જુદું

છુટક નકલ આના ચાર

VSAK: Oct-1923

Calendar used: Kutchhi
VSA: Aug-1923
Reason: If you see the 5th Issue onwards the year mentioned in all the issues is VS 1980. Normally after diwali, the year changes in VSK (i.e., Gujarati) calendar. Here the year is not changed. Which means the other calendar followed those days was VSA (i.e., Kutchi) Calendar, where in the year changes on 01st of Asadh month and not on 01st of Kartak month.

પત્રવ્યવહાર નીચેના સરનામે કરવો.

તંત્રી તથા પ્રકાશક: રતનસી શીવજી પટેલ.
પાટીદાર ઉદય ઓફીસ, રણછોડ લાઇન,—કરાચી.

પાટીદાર ઉદયના લવાજમની પહોંચ.

પટેલ ખેતાભાઇ લાલજી અરલ
,, વેલજી ભાઇ રૂડાભાઇ નખત્રાણા
,, રામજી ભાઇ ખેતા ,,
,, કરશન ભાઇ વીરજી વીરાણી
,, શીવગણુ લાલજી ,,
,, નાનજી મેગજી પોકાર ,,
,, મેગજી ભાણજી નખત્રાણા
,, હરજી શીવજી દેશલપુર
,, રામજી વસ્તા દયાપુર
,, હરજી મુરજી દયાપુર
,, નારાણ લધા નખત્રાણા
,, લખુભાઇ કચરા ભાઇ રવાપુર
,, લધાભાઇ હરજી કોટડા
,, કરશન ભાઇ હશરાજ વીરાણી
,, રતના લધા નખત્રાણા
,, રૈયા નાગજી ,,
,, ડાયા પ્રેમજી ,,
,, રતનશી કરશન ,,
,, વાલજી લખુ ,,
,, પેથા ગોપાલ ,,
,, મુરજીભાઇ ડોશા ,,
,, ગોપાલ પેથા ,,
,, રૈયા ખીમા નેત્રા
,, નથુભાઇ ધનજી રવાપુર
,, જેઠાભાઇ નથુ દેવીશર
,, હરજીભાઇ નથુ ,,
,, દેવજી ભીમજી વીરાણી
,, નારાણ સીવજી ,,
,, ગોપાલ રામજી ,,
,, જીવરાજ હીરજી માનકુવા
,, દાનાભાઇ કરશન નખત્રાણા
શા. માધવજી પદમશી કરાચી
જોશી રતનશી માધવજી દેવીશર

મહાત્માની અમુલ્ય પ્રસાદીનો આશીવ દ

અમારે ત્યાં હાલમાં થોડાક વખતથી એક દવા વેચવા માટે રાખવામાં આવેલી છે. તે દવા એક મહાન પુરૂષના અનુભવથી તૈયાર કરવામાં આવે છે. તે ખાસ કરી કોઇપણ જાતના તાવ માટે રામબાણ છે. માત્ર એકજ વખત દવા લેવાથી કોઇપણ પ્રકારનો તાવ ઉતરી જાય છે જો ફાયદો ન થાય એવું સાબીત કરી આપશો તો પૈસા પાછા આપવામાં આવશે. બહાર ગામ વાળાઓને દવા વી. પી. થી મોકલવામાં આવે છે. ચાર ખોરાક જેટલી દવાની કિંમત રૂા. ૧ અને એકજ વખતની દવાની માત્રા લેનારને પાંચ આના પડશે.

ઠે. પાટીદાર ઉદય ઓફીસ,
રણછોડ લાઇન, કરાચી.

॥ ओ३म् ॥

પાટીદાર ઉદય

કચ્છી કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિના લાભાર્થે પ્રગટ થતું ગુજરાતી માસિક પત્ર

વર્ષ ૧લું કરાચી, આસો સંવત ૧૯૮૦. અંક ૪ થો

VSAK: Oct-1923

રે! ખેડુત તું ખરે જગતનો તાત ગણાયો.

અહા! ક્યાં છે અમારા પૂર્વના ખેડુતો? શું તેમની જાહોજલાલી! કોઇપણ મનુષ્ય કે પ્રાણી તેમાંથી આશા કરે, અને લાભ મેળવે ભલે ખેતીના ધંધાને લોકો તુચ્છકારી કાઢે પણ તે ધંધામાં જે કંઇ ઉદારતા છે તે બીજા કોઇ ધંધામાં નથી. દરેક માણસ તેમાંથી પામે, પ્રાણી માત્રનું પોષણ કરવાનો દાવો કરનાર કોઈપણ ઉદ્યોગ હોય તો તે ખેતીજ છે અને એટલાજ માટે લોકોમાં કહેવત છે કે "ઉત્તમ ખેતી" પણ તે ખેતીની શું અત્યારે તેવીજ દશા છે? નહિંજ. કારણ કે હાલના ખેડુતો રાત દહાડો મહેનત કરે. ભુખે પેટે મજુરી કરી થાકે, પણ પેટ પુરતો ખોરાક કે શરીરની મર્યાદા ઢાંકવા પુરતાં કપડાં પણ મેળવવાં મુશકેલ થઇ પડયાં છે આવી સ્થિતી થવાનું કારણ શોધી તે દુર કરવા પછી જો આપણાં ખેડુતો ખેતી કરે તો ખરેખર તેમની દશા સુધરેજ; અને તેઓ દુનિયાંને પણ સુધારે ખરા.

પ્રભુ! અમારા ભારત વર્ષના ખેડુતોને આવી ઉચ્ચ દશામાં ક્યારે લાવીશ? કે જેથી તેઓ ખરેખરા જગતના તાત ગણાય.

T.

આનંદ ધ્વની

નવા વર્ષની મુબારક બાદી
વસંત તિલકા–વૃત

દિપાવલી દિનમણિ સમ રત્ન માળા,
આ ભારતી મહિ વિષે રચિ રમ્ય બાળા;
વાક્યો મહા શ્રુતિ તણાં ઉચરે રસાળા,
સ્થાપિ સદાય શ્રેય કારિ સુબોધ શાળા;
આનંદ આજ ઉરમાં અતિષે છવાયો,
માંગલ્ય રાગ રસની ધ્રુનિથી ગવાયો;
આર્યાવૃતે સગુણ શાંન્ત સમગ્ર છાયો,
પ્રીતે રમા રમણ પુજન મોદ માયો;
નાંન્દિ થતી નૂતન વર્ષની ઠામ ઠામે
આર્યો વિષે સકળ મંગળ સંપ જામે;
એ ઐક્યતા અવનિમાં દ્રઢ રાગ પામે,
તેથી વિભુ જગતનાં સહુ કષ્ટ વામે;
જ્યાં ક્લેશ લેશ પણ છે ન કંઇ પ્રકારે,
શાંન્તિ સ્વદેશ હિત ચિંતક ને વધારે,
દેશોન્નતિનો સમય ધર્મ સદા સુધારે,
"મૌજી" કરો ઉદય આ પ્રભુ દેશ કાળે.

સદ્ગતિ ત્યાં થાય છે.

પુરી થતાં જ્યમ રાત્રને થાયે ઉદય ત્યાં સૂર્યનો
તેમ પાપ સૌ પુરાં થતાં થાયે પ્રગટ ત્યાં ધર્મનો
છે નિયમ પ્રાચીન કાળનો જન્મો મરણ તો થાય છે
શા માટે આ અવનિ વિષે ક્યમ આવવાનું થાય છે
પુરી કરી લે ફરજ તું તો કાળ મિથ્યા જાય છે
આધિ અને વ્યાધી તણા જંજાલમાંજ ફસાય છે
ભજી લે અરે ભગવાનને જીવ્યું સફળ તો થાય છે
નિતિ તણાં કરમો વડે સંસાર ચક્ર તરાય છે
પ્રાણી રખે તું પાપ કરતો પુન્યથીજ પમાય છે
હાંસે હરીને યાદ કરતાં સદ્ગતિ ત્યાં થાય છે

T.

નુતન વર્ષે અમારી અંતરેચ્છા.

પ્રિય વાંચક !

આજે વીર વિક્રમાદિત્યનું નવું વર્ષ બેસે છે. આજનું મંગળ પ્રભાત–સુવર્ણ પ્રભાત સર્વ સમાજને આનંદ પ્રદ સમય ગણાય છે. એ દિવસે આપણે એક બિજાને અરસપરસ મળી એક બીજાની ક્ષમા ચાહીએ છીએ અને ગત વર્ષનું સરવાયું કાઢી શું નફો નુકશાની થઇ તે પણ જોઇએ છીએ. આ પ્રમાણે પઇસાનો હિસાબ તો આપણે કાઢયો હશે, પણ વહેવારીક રીતે આ વર્ષમાં આપણે કેટલી ઉન્નતિ કરી, કેટલા દુઃખી ભાઇઓને આશ્વાસન આપ્યું ભુલેલા ભાઇઓને ખરે રસ્તે લાવવા શું શું પ્રયાસો કર્યા, અને આપણે પોતાની સામાજીક ઉન્નતિમાં શુ ભાગ લીધો આ સવાલ પર વિચાર કરતાં જણાઇ આવશે કે દરેક માણસે આવી બાબતોમાં ભાગ લેવાની જરૂર છે. અને તે ફરજ ન બજાવી હોય ત્યાં સુધી આપણે કંઇ લાભ પણ મેળવ્યો નથી એમ ગણવુ એ કંઇ ખોટું નથી.

જ્ઞાતિના ગરીબ વર્ગ પર જુલમ ગુજારી પઇસા એકઠા કરી તેનો ગેર ઉપયોગ કરનાર તથા ત્રાસ વર્તાવનાર નિચ આગેવાનોના પંજા માંથી દુર થઇ પોતાની ખરી કમાઇનો સદ્ ઉપયોગ કરવા માટે આપણે હમેશાં વિચાર કરવાની જરૂર છે. દુઃખી ભાઇઓ પર થતો જુલમ અટકાવી તેને યોગ્ય સહાય આપી તેના સાથી બનવાની પણ તેટલીજ જરૂર છે. રૂઢીએ બેસાડેલા ખોટા નિયમો–રિવાજો તોડી તે સ્થાને સમયને અનુકુળ સુધારા વધારા કરી હાલતો પ્રજાને ઉપયોગી થાય તેવા બંધારણ–રીત રીવાજો દાખલ કરી જ્ઞાતિ–સમાજને ખુલ્લા હ્રદયથી વિચારવાની છુટ આપવાની છે. હવે જુનો જમાનો વહી ગયો છે. દરેક વ્યકિત સ્વતંત્રતા ચાહે છે. અને તે ભોગવવાનો તમનો કુદરતી હકક છે, તે હક છીનવી લંઇ તેના પર તેરમી સદીની નાદીરશાહી ચલાવવી એ આ જમાનામાં નભે તેમ નથી. તેથી ધાર્મીક સ્વતંત્રતા તથા વાક સ્વતંત્રતા પર કોઇનો પણ અંકુશ હોવાની જરૂર નથી. દરેક માણસ આવી છુટ ભોગવતો હોય તો તે જરૂર પોતાની ઉન્નતિ કરી શકે છે. જ્ઞાતિ–સમાજમાં ફાટફુટ હોય તો તે દુર કરી ખોટી ઉપાધીઓને ટાળી સંપ વધારવાની જરૂર છે. આપણી જ્ઞાતિમાં પીરાણા પંથની જડ એટલી તો દાખલ થઇ ગઇ છે. અને તેના ધર્મ ગુરૂઓ એ એવી ભ્રમણા ફેલાવી મુકી છે કે કણબી હોય તે તો પીરાણા ધર્મનેજ માને! અને પીરાણા ધર્મને ન માને તે કણબીની નાતથી નાત બહાર ગણાય! આવા વિચારો એ ટુંક મગજ શકિતનું દ્રષ્ટાંત છે. જ્ઞાતિમાં આવા વિચારોથી. કલેશ પેદા થાય છે અમો નવા વર્ષમાં પ્રભુ પ્રત્યે એવી પ્રાર્થના કરીએ છીએ કે અમારા ભુલેલા ભાઇઓ ખરે રસ્તે આવી પોતાની ખરી ફરજ સમજતા થાય. અને તેમને શુદ્ધ વૈદીક રહસ્ય સમજાતાં પીરાણા કબ્રસ્તાની જાળ માંથી છુટા થઇ પોતાની રૂચી અનુસાર સમજી ને સમાજમાં પોતાની સ્થિતિ શું હોવી જોઇએ કે શું છે તે જાણી લે, તે સિવાય કુસંપ મિથ્યાવાદ દુર કરી પોતાની જ્ઞાતિ માટે હમેશાં ધગશ રાખી કામ કરી દુઃખી ભાઇઓની સેવા કરવા તઇયાર રહે, એ સિવાય અમારા અજ્ઞાન ભાઇઓને કેળવણી–જ્ઞાન આપી તેમની

અજ્ઞાન અવસ્થામાંથી પ્રભુ તેમને સત્વર દુર કરે અને જ્ઞાન વડે તેઓ પોતાની જીંદગીનું ખરૂં સાર્થક શું છે તે સમજતા થઇ તે રસ્તે વિચરતા થાય એજ આ પાટીદાર ઉદયનો ખરો હેતુ છે. તે સફળ થાય. એવું અમો કુળ દેવી ઉમીયા માતા પાસે વિનવી નવું વર્ષ અમારા દરેક વાંચનારાઓને તથા અમારી ભારત સમાજને આનંદ તથા વિજયી નિવડે એવું ઇચ્છીએ છીએ. [તંત્રી]

આપણી ફરજ.

જુનું પુરૂં થઇને નવું શરૂ થવાનું અને વળી તે પણ જુનું થશે, એમ કાળ ચક્ર ફરે પણ દિલગીર છીએ કે, આપણામાં જેનાથી કાંઇજ ફેરફાર ન થયો. જો ફેરફાર કરવા જેવું ન હોય તો, પછી આ ચળવળ આપણે ચલાવી શકીએ નહી એટલે તેને જુનું કરી નવું ધારણ ન કરી શકીએ, એટલી તાકાત ન હશે તો પણ તેને છોડીતો દેવુંજ રહ્યું આપણે ચેતન છીએ. તે પ્રભુની બક્ષીસ છે. તેનો ગેર ઉપયોગ કરીએ; તો પછી અર્ધચેતન વાળામાં અને આપણામાં તફાવતજ નથી એમ સાબીત થાય, એ કાળી ટીલી આપણા કપાળેથી મટાડવી રહી. આટલું લખ્યા પછી કોઇ એમ પ્રશ્ન કરે, તે સ્વાભાવિક છે. કે શું ? અને શાનો ફેરફાર કરવો જે ભાઇઓ "પાટીદાર ઉદય" ના ગ્રાહક છે. તેમાંજ જેણે પોતાના તન, મન, ધન,નો ઉપયોગ કરવાનો નિશ્ચય કર્યો છે. તેને તો સમજ પડે કે, આપણે લોહી ચુસનારા "પીરાણા મત"નો ત્યાગ કરીને વૈદીક ધર્મને ગ્રહણ કરવો, એટલી હિમત જેનામાં ન હોય તે એટલો તો ફેરફાર કરે કે તેમણે "નુરની ગોળી" વાળું પાણી ન પીવું. એટલું જે આપણા ભાઇઓ કરી શકે; તેણે આ અવતારમાં ઘણું કર્યું એમ આપણે સંતોષ માનવો રહ્યો. આપણુને મહાશય તરીકે લક્ષમણ સાથે અદાવત નથી પણ કાકા તરીકે દંપ છે એમને ઠપકો આપવાને-એમના ઉપર કાકા તરીકે જાહેરમાં લખવાનો આપણને જેટલો હક છે તેટલો સૈયદોને માટે આપણને નથી આપણને નવા વર્ષમાં કાકા લક્ષમણને એટલું તો કહેવાનો જરૂર હકક છે કે તેમણે દાઢી મુંડાવી ચોટલી રાખવી અને જેટલું તેઓ ગુરૂ તરીકે સૈયદો ને માટે ભોગ આપે છે તેનાથી અર્ધો આપણા ભલાને માટે આપે અને આપણને આપણા કાર્યમાં મદદ કરવાને આપણા પીરાણામાંથી ભાઇઓને બોધ કરવાને બુદ્ધિનો ઉપયોગ કરે. તેટલો તેઓ ફેરફાર કરે; ગુરૂ તરીકે મનાવતા સૈયદો એટલો ફેરફાર કરે કે તેઓ પોતાના ધર્મને ઓળખે, અને પાપ કરવાનું બંધ રાખે, આપણને સર્વને પેટ તો ઇશ્વરે આપેલું છે જેઓ પેટ પોષવાને માટે ધર્મને ઉંચા મુકે તેઓ જન્મીને જીવી જાણતા નથી આ જીન્દગી ખાવા પીવાને માટે નથી પણ જીંદગીને ટકાવવા માટે ખાવા પીવાની જરૂર છે ઉપલી ફરજ બજાવવાને આપણને વિનંતી છે

લી० આજ્ઞાંકિત સેવક

રણછોડદાસ દલસુખરામ ભગત.

પાટીદાર ઉદય સંબંધી જ્ઞાતિ બંધુઓને પ્રાર્થના.

લેખકઃ જ્ઞાતિ સેવક નારાયણજી રામજી ગામવીરાણીવાળા.

કચ્છના કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિના ભાવિ ઉદયનો પડઘો પાડનારૂં **પાટીદાર ઉદય** નામનું માસીક આપણી જ્ઞાતિના સુપ્રસિદ્ધ જ્ઞાતિ સુધારક ભાઇ શ્રી **રતનસી શીવજી**ના તંત્રી પદ નીચે શરૂ થયું છે. એ જાણીને આપણી જ્ઞાતિનો સમજુ વર્ગ તેમજ જ્ઞાતિ સુધારક વર્ગ અને યુવક મંડળોના સભ્યોના હૃદયમાં અત્યંત આનંદ થયોજ હશે.

આપણી સમસ્ત કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિથી અલગ પાડી દેનાર અને આપણા કચ્છ વિભાગને અધર્મના માર્ગે દોરી જઇ નષ્ટ ભ્રષ્ટ કરનાર **પીરાણા કબ્રસ્તાની પંથને સત્વર નાબુત** કરવાની તેમજ જુદા જુદા સ્થળે રહેતા જ્ઞાતિભાઇઓને સત્ય વસ્તુ સમજાય અને જુલ્મી આગેવાનોના ત્રાસમાંથી જ્ઞાતિના ભાઇઓ તેમજ બહેનોને બચાવવાના માર્ગો આપણા માટે ખુલ્લા થાય અને પોતાની યોગ્ય ફરજ અને ધર્મ સહેલાઇથી સમજાવી શકાય તેના માટે આવા જ્ઞાતિ હીતના માસીકની ઘણીજ જરૂર હતી અને તે ભાઇ શ્રી **રતનસી શીવજી** એ આપણને પુરી પાડી છે. એ આપણી જ્ઞાતિના ભાગ્યોદયની ખાસ નીશાની રૂપ છે જે બંધુઓને આ માસીકના જીવન સાથે થોડો ઘણો પણ સબંધ છે તે દરેકને આનંદ થવોજ જોઇએ. જ્ઞાતિ સેવાના મુખ્ય સાધન રૂપ આ બાળ માસીકનું જન્મવું કેતાં ઉદય થવું. તે પ્રાતઃકાળમાં સુર્યનું પૂર્વ દિશામાં પ્રકાશવું તે સુર્યનો ઉદય રાત્રીના આરંભમાં ચંદ્રનું પ્રગટ થવું એ ચંદ્રનો ઉદય ચોમાસામાં દેડકાં અને અળસીઆનું પ્રગટ થવું એ ઉદય ગણાતું નથી જેના પ્રગટવા અથવા પ્રકાશવાથી જગતને કોઇપણ અંશમાં અધિક હીતકર લાભ થાય છે તેનેજ ઉદય થયો કહેવાય છે. આ પ્રમાણેની પાટીદાર ઉદય માસીકના પહેલા અંકમાં તંત્રી મહાશયની નોંધ છે. આપણે તો આશાવાદી છીએ પરમાત્મા પ્રત્યે પ્રાર્થના કરીએ છીએ કે પાટીદાર ઉદયનું ઉદય થવુ સુર્યના અને ચંદ્રના ઉદય સમાન અમારી કચ્છના કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિને પૂર્ણ પ્રકાશવાન બનાવે.

સાથે સાથે અમારે જણાવવું જોઇએ કે પાટીદાર ઉદય માસીક પોતાની બાલ્યા વસ્થામાંથી બહાર નીકળી યુવાનીના પૂર્ણ જોશનો દૈવી પ્રકાશ જ્ઞાતિ પ્રદેશમાં પાથરવા માટે તેને હજુ ઘણું પ્રાપ્ત કરવાનું છે. પરંતુ જે શુભ સંકલ્પો વડે તે વિભૂષિત થયું છે. તેમાં શ્રદ્ધા રાખી તેના ભાવિ બળાબળની કલ્પના કરીએ તો આપણને જણાયા સિવાય રહેશે નહીં કે એક દિન એવો અવશ્યે આવશે કે જ્યારે આજનું આ દૈવી બાળક પોતાના દોર ઉપર સમસ્ત જ્ઞાતિને ચલાવશે, તેના આદર્શ રૂપ લેખો જ્ઞાતિની નીતિ રીતીને બનાવશે. તેના સુકાનીઓ જ્ઞાતિની ચડતી તેમજ પડતીના જવાબદાર ઠરશે, જ્ઞાતિનો વિદ્વાન વર્ગ તેમજ સુધારકો આ સર્વ બનાવોના કારણ રૂપ લેખાશે, અને **પાટીદાર ઉદય માસીક કચ્છના કડવા પાટીદારોના કીર્તીધ્વજ તરીકે ફરકા**

વવામાં દરેક બંધુ પોતાની ઈજ્જત અને માન સમજશે. આ શુભ ભાવનાના અંતરમાં રહેલી અમારી ભાવના શક્તિ દરેક જ્ઞાતિ બંધુને અરજ કરે છે કે આ માસીક જ્ઞાતિનું છે કોઈનું ખાનગી નથી. માત્ર જ્ઞાતિહીતનેજ લક્ષમાં રાખી તેની પ્રવૃતિ લંબાય એવું કહેવામાં અમે અમારી ફરજ સમજીએ છીએ તે સાથે જ્ઞાતિના સમજુ વર્ગ અને ખસુસે કરીને પોતાને સુધારક તરીકે ઓળખાવતા ભાઈઓ તથા યુવક મંડળોના મેમ્બરોએ તો જ્ઞાતિ સેવાના કાર્યમાં આ **પાટીદાર ઉદય માસીક**ને મજબુત બનાવવાની ફર્જને કોઈએ વિસારી દેવી નહીં જોઈએ.

જ્ઞાતિ સુધારાની પ્રગતિથી દુનીયામાં આપણે પણ કંઈક છીએ એવું જ્યારથી ભાન થયું છે ત્યારથી જાગૃતતો થયા છીએ, પણ જે ત્વરાએ દેશકાળ પરિવર્તન પામે છે અને જનસમાજના વિચારો બદલાય છે તેટલી ઝડપે આપણે કાર્ય કરી શકીએ નહીં. તોપણ વિચારોની આપ લે વડે માનસિક સૃષ્ટી ઉચ્ચ બનાવવાના કાર્યમાં પણ જો આપણે પ્રમાદ સેવીએ તો આપણું સ્થાન તો જ્યાંનું ત્યાંજ રહેવાનું. **“ કણબી પશુ ન માનવી ”**

એ મુદ્દા ઉપર જ્ઞાતિના સમજુ ભાઈઓએ ઘણું વિચારવાનું છે અને ઘણુંજ કરવાનું છે. સમજવા અને સમજાવવા કંઈક પુરૂપાર્થ થયો તો છેજ પણ કર્તવ્યમાં હજી મોટી ખામી છે તે સમજવાની ખાસ જરૂર છે. પારાણા કબ્રસ્તાની અર્ધદગ્ધ પંથની હોળીમાંથી આપણા ભાઈઓને બચાવી લેવાના પ્રયત્નો ચાલુ છે છતાં પણ કચ્છમાંના આપણી જ્ઞાતિના કેટલાક આગેવાન તરીકે પોતાને ઓળખાવવાનો દાવો કરનારા કે જેઓ સૈયદોના ખાસ કમીશન એજન્ટો તરીકે સુપ્રસિદ્ધ છે તેઓ હમણાં થોડા વખત પર નખત્રાણા કોર્ટમાં સૈયદોના તરફથી સાક્ષી પુરી છે કે **ઈમામશાહ અમારો ગુરૂ છે અને અમે ઈમામશાહના વંશને માનીએ છીએ** આવા નાલાયક શબ્દોનો ઉચ્ચાર કરનારા તદ્દન નફ્ફટ ગણી શકાય છતાં પણ જ્ઞાતિ સુધારક ભાઈઓના અંતિમ પ્રયાસથી જ્ઞાતિના ભાઈઓ તેમજ ઘણી બહેનોએ પીરાણા કબ્રસ્તાની પંથને માનવામાં પોતાની ભુલ જોઈ છે અને તેથી પોતે ઉચ્ચ સંસ્કારી થવા માટે સેંકડોની સંખ્યામાં ઘણા ભાઈઓ તેમજ બહેનોએ **પીરાણા કબ્રસ્તાની પંથની સાથે છુટાછેડા પણ કરી નાંખ્યાછે.** એટલુંજ નહીં પણ આપણી જ્ઞાતિનો કેટલોક અજ્ઞાન વર્ગ પણ પીરાણા પંથ આપણી હિંન્દુ જ્ઞાતિને કલંક રૂપ છે. એમ માની તેથી છુટા થવુ એવા વિચારમાં છે. આવા અનુકુળ પ્રસંગે આપણે સૌ એકત્ર થઈ જ્ઞાતિ હિતના માટે મત ભેદો દુર કરી એકજ સલાહ સંપે આપણી જ્ઞાતિનો ઉદય કરવા પોતાથી બનતી મહેનત જ્ઞાતિ સેવા કરવાનું શુભ પગલું ભરવા માટે **પાટીદાર ઉદયને** સજીવન રાખવા અમારી નમ્ર પ્રાર્થના છે. પાટીદાર ઉદય માસીકના માટે વિસ્તારથી વિવચન કરવામાં પ્રગટ કર્તાના પક્ષપાતનું પ્રયોજન હોવા વિષે ખાટું અનુમાન કરતા નહીં કારણ કે જ્ઞાતિ હિતનુ કાર્ય જ્ઞાતિ જનોએજ કરવું જોઈએ જ્ઞાતિ સમુહનું લક્ષ ખેંચવા માટે પાટીદાર ઉદય માસીક એ એક સાધન રૂપ છે કેમકે તે દ્વારા જ્ઞાતિમાં પડી ગએલા નઠારા રીત રીવાજો ઈત્યાદી તજી દેવા માટેની સુચનાઓ સહેલાઈથી ખ્યાન પર આવી શકે છે એમતો કબુલ કરવુંજ જોઈએ કે જે બાબતોના ગુણ દોપના અન્ય વ્યક્તિઓએ કરેલા વિચારો જાણ્યા નથી તેવી અજ્ઞાત

બાબતોને કેટલે દરજ્જે માન્ય અથવા અમાન્ય કરવી તેની કદર થઇ શકે નહીં. તેમજ તેની જરૂરીઆતના કીંમતીપણાની પણ તુલના થઇ શકે અને જેની આપણને કીંમત કેકદર નથી તેવી બાબતો અમલમાં પણ કેમ મુકી શકાય એટલે તે કારણોને લઇને પણ શરૂઆતમાં આ બાબત ઉપર લક્ષ ખેંચવામા આવ્યું છે.

કીમતી સમય ગુજારી શ્રમ ઉઠાવનાર જ્ઞાતિ શુભેચ્છક ભાઇ શ્રી રતનસી શીવજીના તેમજ અન્ય ભાઇઓના વિચારો જાણવામાં પણ આપણે અવકાશ ન લઇએ તો પછી પ્રમાદ સીવાય બીજું શું ધારી શકાય.

પરમ કૃપાળુ ઉમીયા માતાએ કૃપા કરી ને આ માસીકના તંત્રી તથા પ્રકાશક ભાઇ શ્રી રતનસી શીવજીને જ્ઞાતિ સેવાનું જે સ્ફુરણ સ્ફુરાવેલું અને તન મન અને ધનના ભોગે અમલમાં મુકવાનો શ્રમ સેવી અંતરની લાગણીઓ પ્રદર્શીત કરે છે એ ખરેખર સ્તુતી પાત્ર છે. પરંતુ એ પવિત્ર લાગણીને જો આ પણે યથાર્થ રીતે પોષણ નહીં આપીએ તો જેમ તુરતનું ઉગેલું કુમળું વૃક્ષ વિના પોષણ ફળ ડુપ થવા સિવાય વિનાશને પામે છે તેમજ તંત્રી મહાશયે જે સાહસ કરી પાટીદાર ઉદય ને જન્મ આપ્યો છે તે ઉછરતું બાળ પેપર પણ જ્ઞાતિ ભાઇઓની પુરતી મદદ નહી હોય તો તે ટકી શકશે નહીં એ સ્વભાવિક છે માટે સ્વ જ્ઞાતિ હીતની વાત ધ્યાનમાં લઇ પાટીદાર ઉદય માસીકનો બહોળો ફેલાવો થાય અને આપણી જ્ઞાતિના બધા ભાઇઓને જાણવામાં આવે તોજ તે લાભ પ્રદ નીવડે માટે સઘળા જ્ઞાતિ બંધુઓને નમ્રતા પૂર્વક અરજ એ છે કે પાટીદાર ઉદય માસીકના ગ્રાહક થઇ તમે તમારૂં સ્વજ્ઞાતિ પ્રત્યેનું અભિમાન પ્રગટ કરો તમારા ભાઇઓ સગાં સબંધીઓ તેમજ તમારા મીત્રોને પાટીદાર ઉદય માસીકના ગ્રાહક બનાવવા પ્રયત્ન કરો તેની સાથે માસીકમાં પ્રગટ થયેલા લેખો વિચાર પૂર્વક વાંચો અને વંચાવો. એટલું તો ચોક્સ માનજો કે જ્ઞાતિના ભાગ્યોદયમાંજ તમારો ઉદય છે જગત્ જતુંની પરમ શકિત ઉમીયાં માતા સર્વને સદ્બુદ્ધિ આપે.

ઉદય માર્ગ દર્શન.

(૨).

(લેખકઃ—માવજી વાસણ પટેલ.)

વહાલા બંધુઓ ! " અમે મનુષ્ય છીએ " " અમે અમારી નીતીસરની કમાણી સંપૂર્ણ રીતે અમારી સુખ શાંન્તિ માટે ઉપયોગમાં લેવાને હકદાર છીએ " આવી ભાવનાઓ આપના દરેકના અંતઃકરણમાં સર્વદા રમ્યા કરે છે. પરંતુ આપણે જોયા કરીએ છીએ કે રાત દિવસ સખત મહેનત કરવા છતાં અને નાનાં મોટા સર્વ જેટલો બની શકે તેટલો અતૂટ પ્રયત્ન કરે છે છતાં, જરૂરી ખોરાકી. પોશાકી, તેમજ જન હિતકારી સાર્વજનિક જેવા સાદા ખેતીના ધંધા માટેનાં સાધનો પણ બહુજ થોડા માણસો પાસે છે. ત્યારે આવી ઉચ્ચાદર્શ કોમનો ઘણો મોટો ભાગ કેવી કંગાળ ને પરાધીન દશામાં છે. ઇશ્વર કૃપા કહો અથવા સંસારની અધમતાનો ધક્કો લાગ્યો કહો પણ હાલ જે બંધુઓ દેશાવરમાં નીકળ્યા છે તે તો જોઇ શકે છે કે દુનિયાંની હાલતના પ્રમાણમાં આપણી કોમ ઘણીજ

પછાત દશામાં છે એકના અનેક ગણા આપી ચુકવા છતાં લેણદારોનો કોરડો કેવો સતાવે છે. ત્રણ, ચાર કે દશબાર રૂપિઆના માસિક પગારના નાના સિપાઈઓ ગામડાંમાં કેવી સત્તાઓ અને જોર ચલાવે છે તે વર્ણન કરતાં પાર આવે તેમ નથી. આવી પડતી દશામાંથી આપણો ઉદય થાય. આપણી હક્કની કમાણી આપણે વિના અડચણે ભોગવી શકીએ, આપણી ઉછરતી પ્રજા દુનિયાંની ચાલુ ધમાલનો વિચાર કરી સારાસાર સમજી શકે અને પોતાનો મામલો સંભાળી શકે તેટલું જ્ઞાન સંપાદન કરે. આપણી દાદ ફરીઆદ આપણાં કદરદાન રાજા રાણી ને એ.ફીસરોને પહોંચાડી, સમજાવવાની શકિત આપણામાં પેદા થાય. મનુષ્ય જન્મ સાર્થક થાય તેવી રહેણી કરણીના સત્ય માર્ગ સમજાય અને આપણી પડતીનાં સર્વ પ્રકારનાં કારણો આપણે સર્વ સમજી શકીએ વગેરે ખાસ જરૂરનાં કામો અત્યારે આપણે શિરે આવી પડેલાં છે. આપણને અંધારામાં રાખી તાગડધીન્ના કરનારામાંના કોઇ તે કામો કરી આપેજ નહિ. અજ્ઞાન અને બાળકોથી બને તેમ નથી. માટે જેને કોમની દાઝ રહે છે, સમયનો વિચાર કરી શકે છે, અને કામ કરવાનાં કંઇપણ સાધનો અને હિંમત ધરાવે છે, તેવાં સ્ત્રી પુરૂષોની ખાસ ફરજ છે કે તન મન ધનના ખાસ ભોગે કોમની સુધારણામાં મંડયા રહી બનતું કરવાનું છે. ખેતીવાડી અને મજુરી દુનિયાં ચાલે ત્યાં સુધી જરૂરનાં છે અને ખેડુતો, મજુરો, અને કારીગરોનો નાશ તો થવાનો નથીજ કારણ કે સ્વાર્થી સત્તા ધારીઓનાં જીવન તેના ઉપર નિર્ભર છે જેથી નિર્ધન રબારી ભરવાડ ગાય ભેંસને જેમતેમ જીવાડી બનતો સ્વાર્થ સાધે છે અને નિર્દય ભાડુત, ભાડુતી ઘોડાનો ઉપયોગ લે છે તેવા સ્વરૂપમાં જીવન નિર્વાહ તો ચાલુ રહેશેજ. પણ પાટીદાર બંધુઓ ! જીવતા રહેવું એટલુંજ બસ નથી. હજારે બે ચાર ઘરમાં થોડા પીતળીયાંનો ખડખડાટ કે ઉપર ઉપરનો નાત વરાનો ઠઠારો માત્ર બસ નથી. "ખેડુત તું ખરે જગતનો તાત ગણાયો" રાષ્ટ્રનો આત્મા ઝુંપડાંમાં વસે છે" "ખેડુતો અગાઉ જમણા હાથ છે" વગેરે રાજવાણીઓ. કવિ વચનો અને મહાત્માઓની ભાવનાઓ ને વાસ્તવિક સિદ્ધ કરવા તમારે જાતેજ કમર કસવાની જરૂર છે.

કેળવણી સર્વ પ્રકારની ઉન્નતિનું મુળ છે પણ થોડા અક્ષરો વાંચતાં લખતાં આવડે કે બે પાંચ યુવકો સ ખ બ લ જેવાં નામાં લખી તેલ મરચાં વેચે કે થોડા બંધુઓ મોટાં ફીડલ બાંધી સ્વાર્થીઓના કુહાડાના હાથા રૂપ થઇ બેસે એટલાથી સફળતા મળવાની નથી. તમામ યુવકો, વકીલ બારીસ્ટરો બની જાય કે મહાન વિદ્વાનો બની બેસે તે અશકય છે. હાલની ચાલુ સ્થિતિમાં કેળવણી લઇ બહાર પડેલાઓ નાતને ઉજાળે તેમ થવાને જમાનાઓ જશે. માટે બંધુઓ ઉઠો ભણેલ કે અભણ, ગરીબ કે શ્રીમંત વૃદ્ધ કે યુવક સર્વ સ્ત્રી પુરૂષો જે જે કામ-દેશ હિતૈષીઓ માર્ગ બતાવે તે પર વિચાર કરી પોતાથી બનતી રીતે કાર્ય કરવા લાગી જશો તોજ સફળતા મળશે. વાર, તહેવાર, સારા માઠા પ્રસંગો કે કોઇપણ કારણસર જ્યાં એકઠાં થઇ વિચારો થઇ શકે ત્યાં ચડતી પડતીનાં કારણો અને ઉપાયોની ખુબ ચર્ચા અને વાતોની ધુન મચાવો અને જે વાત યોગ્ય જણાય તે તુરત પકડી લઇ તે પ્રમાણે કરવા માંડો તોજ ઉદ્ધાર થશે.

અમે ગરીબ, અમે અભણ, અમે આવાં કે તેવાં એવા વિચારોથી બેસી રહેવાનો સમય નથી. જંગલીમાં જંગલી પ્રજાઓ પણ ઉન્નતિના શિખરે પહોંચી શકે છે. તો આપણી કોમ પ્રાચિન કાળથી મહાગૌરવ ધરાવનારી છે હાલમાં પણ જ્ઞાન, બળ, ઉચ્ચ ભાવનાઓનાં ઉત્તમ ઉદાહરણો આપણી કોમ પુરાં પાડે છે. સંસારનાં ચઢતાં કાર્યોમાંના કોઇ પણ કાર્ય આપણી કોમનાં માણસો બજાવી શકે તેમ છે માત્ર જાગવાની અને આળસ તજવાની જરૂર છે. [અપૂર્ણ.

અલંકારો કિત્તક કેળવણી પ્રસંશા.

(રચનાર: મૌજી મહાજન)

સવૈયા એકત્રીશા:—

કેળવણી છે જીવન સુખનું અમૃત રૂપી ઝરણું સાર,
કેળવણી મુધુરી વાણીનાં મુકતા ફળનું મુખ્યજ દ્વાર;
કેળવણી નિજ મગજ તંતુ ને વસંત સમ પ્રફુલિત્ કરનાર,
કેળવણી કુળ ઉદ્ધારક છે નૌકાયંત્ર અબ્ધિ તરનાર, ૧.

કેળવણી છે વિનય ક્ષમાનું શાંન્તિ ભૂવન અતિ સુખકાર,
કેળવણી કિર્તિ યશ માટે વિદ્યુત વિનાનો સીધો તાર;
કેળવણી ને આર્ય ઉન્નતિ કેરૂં "કલ્પતરૂ" તું ધાર,
કેળવણી અદ્‌ભૂત શકિતની ત્વારીખ લખવા લેખન સાર; ૨.

કેળવણીમાં વિવેક પદ્ધતિ મારગ જેનો સ્હેલ ગણાય,
કેળવણી છે દુઃખ ટાળવાનો શસ્ત્રી રૂપ સારો ઉપાય;
કેળવણી છે ગૌરવ જનનું કૌસ્તુભ જેવું રત્ન મનાય,
કેળવણી ગંભિર ગુણથી જન રત્નાકર સમ તે સરશાય; ૩.

કેળવણી શાંન્તિ સંયંમનો શિતલ ચંદ્ર ખરે કહેવાય,
કેળવણી મદ તિમિર પરજ્યમ અર્કરૂપ અરિનો સમુદાય;
કેળવણી મન સ્થિરતા માટે વિન્ધ્યાચળ સમ ટેક ગણાય,
કેળવણી નિર્મળ નભ જેવી પ્રકાશ પુર્ણપણે ચળકાય: ૪.

સભા વિષે શોભા દેનારૂં કેળવણી ભૂષણ કહેવાય,
સ્નેહ સંપનું મુળજ એ છે કેળવણી મહિમા જગમાંય;
હિત અહિત પારખવા કેરૂં કેળવણી મહા યંત્ર મનાય,
સ્વર્ગતણું સાધન પણ એમાં કેળવણી સબળે વખણાય; ૫.

આર્યબાલકો ખિલવજો સહુ કેળવણીનો અતિ પ્રચાર,
તન મન ધનનો ભોગ દીયો પણ કેળવણીમાં પાયોપાર
ઉદ્યોગી થૈ આગલ વધતાં કેળવણી મળશે બક્ષિશ,
"મૌજી" અગ્ર અમોને એવી કરૂણા કરશે શ્રી જગદીશ. ૬.

પાટીદાર જ્ઞાતિ સાહિત્ય.

(લેખક: ઉક્ત જ્ઞાતિ હિત ચિન્તક ઠક્કર રામજી વિ. વાલજી વમા નખત્રાણા—કચ્છ.)

જ્ઞાતિના ઉત્તમ સિધ્ધાંન્તોનો પ્રચાર કરવા માટે ઉત્તમ પુસ્તકો પ્રકાશિત કરવાની ઘણી આવશ્યકતા છે. પુસ્તકો વાંચવાથી પાઠકોના હ્રદય ઉપર જે પ્રભાવ પડે છે તે સ્થાઇ હોય છે પરંતુ ખેદ પુર્વક જોવામાં આવે છે કે પાટીદાર જ્ઞાતિ સમાજમાં ઉંચા ગ્રન્થ લખવા નો કાર્ય બહુજ મંદગતીથી ચાલી રહ્યું છે બલ્કે પતોએ નથી હાલ લગી બહુજ થોડા પુસ્તક પ્રકાશીત થયાં છે કે જેને પાટીદાર જ્ઞાતિ સાહિત્ય નામથી પુકારવું નિરર્થક છે પરંતુ આ વાતની ઘણી આવશ્યકતા છે.

જ્ઞાતિ વિદ્વાનોની ઓજસ્વિની લેખોની દ્વારા ઉત્તમો ઉત્તમ ગ્રન્થ લખાયા કરે જે ભાષા ભાવ છપાઇ સફાઇ સર્વ વિચારોથી નુતન હોય શુધ્ધ સિધ્ધાંન્તો ઉપર એક બે નહીં અનેક પુસ્તકો લખાયા કરે દેશી વિદેષી તમામ ભાષામાં એ કાર્ય હોય. જે ભાઇ એક ભાષા નહીં જાણે તે બીજી ભાષામાં ઉંચ સિધ્ધાંતોનો ગ્રંન્થ જાણી તેનું આશ્વાસન કરે કારણ કે પ્રત્યેક સમાજ ધર્મની ભિતી તેના સાહિત્ય પર હોયજ છે દરેક સમાજના સાહિત્યથી યદિ દુર જોઇએ તો કંઇપણ બાકી રહેતું નથી છતાં તેમાં પણ અપવાદ છે કે નિરર્થક વિચારો નીકળવાને બદલે ન નીકળે તો સારૂં છે.

હવે આપણે ત્યાં કડવા "પાટીદાર સુધારક સોસાયટી" થવી જોઇએ તેનું તેમની ઇચ્છા શક્તિ અનુસાર દેશમાં તથા પરદેશમાં કેન્દ્ર સ્થાન સ્થાપવું જોઇએ તેમાં તે જ્ઞાતિના જાહેર પત્રકારને મદદ, વિદ્યાશાળા સ્થાપવી, સુધારાના પ્રયાસો, વિધ્વા વીવાહના સત્ય નીયમ, બ્રહ્મચર્ય, સંસ્કાર, વિદ્યા, હુન્નર ઉદ્યોગ માટે મદદ, ગરીબો માટે સગવડ પુરતા ધંધા તથા સાધનો તાત્કાલીક અણધાર્યાં સંકટ નીવારણ ઉપાયોની યોજનાઓ માટે ખાસ વિદ્વાનો કેળવાયલાઓ રોકાઇ કાર્ય કરે તો શું ન થાય ?

અર્ધું ઉપરાંત ફીનારૂં વિસમી સદીમાં જાગ્રતીનું આવ્યું છે તેવામાં આ બધું દસોંદના નાણાથી (દસા ઔંસ ખાના "જગ્યા કે જ્યોતીં ધામ" માં રહે છે તેમાંથી) થવાની ખાસ જરૂર છે. મનુ મહારાજના વચનો પ્રમાણે દસમો ભાગ કમાણીમાંથી કાઢે છે પણ વ્યવસ્થા સ્થિત થતું નથી વાસ્તે તેમ થવાની ખાસ જરૂર છે આવડી ભવ્ય જ્ઞાતિની અંદર એકે પેપરની ચાલુ નીયમીત જીવીત દશા નહીં એ ખેદ ઓછો તો ખરો પણ આશ્ચર્ય જનક ઘટના માની શકાય.

આ ઉપરથી માની શકાય છે કે જનરલ રીતે જયારે પરમાત્મદેવ વિદ્યા સાહિત્યની પ્રસાદીની લ્હાણુ બક્ષીસ વાટણી કરતા હતા ત્યારે આ બંન્ધુઓ મહેનતની લ્હાણુના સ્થળે પરમાત્મદેવની દિવ્ય શકિતમાં હાજર હોતાં શું વંચીત રહેલા હશે ? મતલબ તેઓ વિદ્યા સાહિત્યથી બન્ધવા થઇ વંચિત હોય તો કહી શકાયજ નહીં અને તેમાં ખોટું શું આ તેમનામાં ખામી છે. જે પ્રગટ થતી પરિસ્થિતી અટકાવવા ખાસ પ્રચાર માટે એક મીશીન

ઉભું કરી કાર્ય કરવું જોઇએ તેમાં (પાટીદાર જ્ઞાતિ સાહિત્ય કાર્યાલય) સ્થાપી નીચે પ્રમાણે કાર્ય કરવાની જરૂર છે અથવા તે કાર્યાલય પત્રકારોથી જોડાઇ જવું જોઇએ વાસ્તે હવે પરિષદ ભરાઇ નીશ્ચે થઇ સાહિત્ય વૃદ્ધિના પુસ્તકો પ્રચાર કરવા માટે તૈયાર કરી વગર મુલ્યે મગાવનારને આપવા જોઇએ તેમાં સારી જેવી રકમ રોકવી જોઇએ દાખલા તરીકે ખ્રિસ્તી ધર્મ પ્રચારકો બાઇબલ સોસાયટીમાંથી મફત પુસ્તકો આપી પ્રચાર કાર્યની વૃદ્ધિ કરી રહ્યા છે ત્યારે સમજુ શ્રી કુર્મ તનુજો ઉમયા ઉપાસક થઇ પોતાના સાહિત્ય ક્ષેત્રમાં સંકુચિત દ્રષ્ટિ રાખી ઉદ્ધાર કરવાના ઉપાયો ભુલી પરિષદો ભરી બે પરિષદોથી ને દિવસનો વૈરાગ્ય બતાવી પછી સૌ કામે લાગે તેથી કંઇ ખાસ ઉન્નતી થાય એવું નથી વાસ્તે તત્ક્ષણ્ તે વિષે ઉપાય લેવા માટે ફરી તેમણે પોતાની પરિષદ દેવીને પ્રશિધ્ધીમાં મુકી તેને પ્રમાણુસર દીપાવવા આમંત્રણ આપવા વીરનર બાહેર આવવો જોઇએ વળી વિદ્યા સાહિત્ય વૃધ્ધી થતી આવશે તો ધાર્મીક પોલ જાણી શકસે પણ વિદ્યા વગર સમજે શું વાસ્તે હે સુધારક બાંન્ધવો! સમજાવવાની શકિતનો યત્ન કરો પ્રથમ પંકિતમાં સમજવાની શકિતનો યત્ન કર્યા બાદ ધાર્મીક પોલ વિદ્યા રૂપી સાહિત્ય પ્રકાશથી કર્તવ્યા અકર્તવ્યનું ભાન કરાવવું જોઇએ.

માનો કદી ભણાવવામાં આવે પણ જાતિક્રિય સાહિત્યના અભાવે (ન હોય તો) પછી શુ ફતેહ મેળવે! વાસ્તે ઉપર વર્ણવાથી (પીરાણા પંથ પોલ ગઢેરા પોલ જીવન હેતુ આડમ્બરથી દુર) આદી પોલો સમજી શકસે. જુઓ! મી. વી. આર ભગત (સાહિત્ય સીવાય અંગ્રેજી છઠ્ઠી ભણ્યા છતાં રૂઢ રવૈયાથી રહ્યા કહેવત છે કે શું બાપના કુવામાં બુડી મરાય ?

હવે કુધારો ત્યાગવાનો ફીનારો નજીક આવ્યો છે કાકા અને સૈયદોના કામનો કમીશન નખત્રાણા કોર્ટમાં આવતાં સંખ્યાબંધ ત્રણે પાંચાડાના કણબી તથા અન્ય પાટીદાર ધાર્મીક પોલ ગપોળ સમજી મનમાં ગોળ થઇ ગયા છે. વિશેષમાં ઉણપ આ પત્રે ઓછી પાડી છે તેવું કાર્ય ઉપાડનાર એકજ વ્યકિત બહાર આવવો જોઇએ.

આપણા પ્રત્યેક સમાજમાં એમ કહેવાય છે કે થોડાથી શું થાય એકથી કંઇ ન થાય આપણે થોડા એ ઘણા કાળીંગાની ભારીઓ બધી કોમ એવા શબ્દો ઉચારી નિરાષાવાદી થાય છે પણ એકજ બસ છે દાખલા તરીકે એકજ ત્યાગી હજારો ત્યાગી બનાવી શકસે લાખો મુર્દા એક જીવીતનો ઉપકાર નહીં કરી શકે પરંતુ એક જીવીત કરોડો મુર્દાનો કલ્યાણ કરી શકે છે. અહિંસા ધર્મનો પ્રચારક ભગવાન બુધ્ધ એક હતો અદ્વૈત વાદના પ્રચારક ભગવાન શંકરાચાર્ય એક હતા વૈદિક ધર્મ ઉધ્ધારક મહર્ષિ દયાનંદ સરસ્વતિ એક હતા પરંતુ સર્વ કોઇ પોતાના આદર્શ જીવનથી સહસ્રો પેદા કરી ગયા છે આદર્શ જીવન એજ પવીત્ર આત્માઓનું બને છે જે સંસારની વ્યકિતઓની સમાલોચના કરવું છોડી પોતાના જીવનને પવીત્ર બનાવવાને આગળ પગ મુકે છે સાથે સાથે કદી પણ દોષાન્વેષણ કરવાનું કોઇ દીવસ પણ યત્ન કરતા નથી. સ્વદોષ નિરક્ષણ કરવાનો પોતાનો પવિત્ર અને મુખ્ય ધર્મ સમજે છે તેવાઓ પોતાનો કરેલા અપરાધો સ્વિકાર કરવામાં કંચિત્ શર્માતા નથી પરંતુ બીજા દ્વારા પોતાના બતાવેલા દોષોનો સંમ્પુર્ણ અનુભવ કરી સત્ય તેમાંથી મુકિત મેળવે છે, વાસ્તે જાગો! નીદ્રા ત્યાગો!

પાટીદાર ભાઇઓને પ્રાર્થના.

પ્રિય ભાઇઓ! સમાજની દરેક જ્ઞાતિ કે વ્યક્તિ પોતાની ઉન્નતિ માટે હમેશાં સતત્ પ્રયત્ન કરી રહી છે. તેવા સમયમાં આપ પણ એમની પેઠે ઉન્નતિ મેળવવા જે કંઇ હાલ પ્રયત્ન કરો છો તે ખાસ આનંદ જનક છે, તેમાં પણ જે જે ભાઇઓ સમાજના કુધારાઓને તોડી નીતિનો પ્રચાર કરવા ચાહે છે તેમને તમારે ખરા અંતઃકરણથી ટેકો આપવાની જરૂર છે. એક માણસ કંઇ પણ કામ કરતો હોય તેને જો બીજો ટેકો આપે તો તે કામ જરૂર ફળીભૂત થાય, પણ જો તેને બીજા તોડવા પ્રયત્ન કરે તો તે ઘણે ભાગે નિષ્ફળજ જાય એ દેખીતું છે. તમારી જ્ઞાતિમાં હાલ ધર્મ યુદ્ધ ચાલી રહ્યું છે તમો ઉંચ વર્ણના હિન્દુ હોવા છતાં મુસલમાની ધર્મ કેમ પાળો છો એ સવાલ દરેક વ્યક્તિને સ્હેજ ઉત્પન્ન થયા શિવાય રહેતો નથી. તમો તેનું આવા સમયમાં યોગ્ય નીરાકરણ નહિં કરશો તો તેનું પરિણામ ભવિષ્ય માટે તમોને સારૂં નહીં જ આવે ધાર્મીક વિચારો માટે સમાજમાં ખોટો અંકુશ હોય તે કંઇ ઇચ્છવા યોગ્ય નથી પણ અલબત ઉંચી ગણાતી હિન્દુ કોમો જો મુસલમાની ધર્મ પાળે તો પછી તે હિન્દુ કહેડાવવા માટે લાયક રહેતી નથી. માટે તમારે તમારી જ્ઞાતિમાંથી ઉન્નતિ કરવાનાં દરેક પગલાંમાં પ્રથમ આ વાત પર ખાસ ધ્યાન આપી અર્ધદગ્ધ મુસલમાની ધર્મનો ત્યાગ કરી દેવો જોઇએ.

બીજું ધર્મ ગુરૂઓ પણ આપણને નિતિનો રસ્તો બતાવી ઉન્નતિના રસ્તે લેઇ જતા હોય તેવાજ જોઇએ અસલથી ચાલ્યા આવતા નામના ધર્મ ગુરૂઓ સાથે સબંધ રાખવાથી કદી જો હાની થતી હોય તો તેનો પણ સત્વર ત્યાગ કરી દેવો જોઇએ એમ ન કરવાથી આપણને ઘણીજ હાની થાય છે એટલા માટે વિદ્વાન તથા કર્તવ્ય નિષ્ઠ ધર્મ ગુરૂ રાખવાની ખાસ જરૂર છે. અને તેનો ઉદ્દેશ પણ આપણામાંથી મફતના પૈસા લુંટી પોતે મોજ કરે એવો નહોવો જોઇએ અને જો તેવો ઉદ્દેશ હોયતો તે પોતાને તથા પોતાના મતમાં ચાલતા સમાજને ખાડામાં નાંખી તેનુ અધઃપતન કરાવે છે એ નક્કી છે. તેથી અર્ધદગ્ધ ધર્મ ત્યાગી સાથે તેવા ધર્મ ગુરૂઓનો પણ સત્વર ત્યાગ કરી દેવો એ બીજી ફરજ છે.

તે શિવાય જ્ઞાતિનું તંત્ર ચલાવનાર ડાહ્યા અને પ્રતિષ્ઠીત પુરૂષો કે જેના હૃદયમાં જ્ઞાતિની સેવા કરવાની ધગશ હોય તથા તેમનું જીવન આવા કામ માટેજ બાકી ખરચતું હોય તેવા શુધ્ધ અંતઃકરણવાળા તથા પરોપકારી અને બીજાનું દુઃખ જાણનાર એવા પવીત્ર પુરૂષોને ચુંટી કાઢવા જોઇએ અગાઉથી પોતાની મેળે બની બેઠેલા ધરાર પટેલો કે જેઓ માત્ર પોતાનું સ્વાર્થજ સાધી જાણે છે બીજાનું સુખ દુઃખ ન જોતાં બીજાને નીચોવી પાયમાલ કરીને પોતે મોજ શોખ કરે છે તેવા નિચ વિચારવાળા બડેખાંઓને જ્ઞાતિના અધિકારી કદી ન બનાવવા જોઇએ. અને જો તેવા અધિકારીઓ હાલ હોય તો તેને તે પદથી સત્વર દુર કરી તેની જગ્યાએ ઉપર જણાવી ગયા તેવા લાયક સજ્જનો નીમી જ્ઞાતિની ઉન્નતિ કરવા તથા વ્યવસ્થા ચલાવવાનું કામ તેમને સોંપવું જોઇએ. આવી રીતથી આપણે ક્રમે ક્રમે એકેક વાત લઇ તેને યોગ્ય રસ્તે લાવતા જઇએ તો આપણી ઉન્નતિ અવશ્ય સત્વર થવા પામે એ નિઃસંશય છે અને આમ કાર્ય કરવા તૈયાર થવું દરેક વ્યક્તિની પ્રથમ ફરજ છે.

લી. આપનો સેવક
વૈદ્ય ગોપાલજી કુંવરજી ઠક્કુર

જ્ઞાતિ સુધારા અર્થે.

(રચનાર: મૌજી મહાજન.)

છંદ–સવૈયા એકત્રીશા.

પ્રીય જ્ઞાતિના જ્ઞાત બંધુઓ જ્ઞાતિનું શ્રેય કરવા કાજ,
ઉમંગથી આગળ વધજો સૌ જ્ઞાતિની મન ધરિને દાઝ;
જ્ઞાતિનું હિત કરવા માટે પ્રથમ સંપની છેય જરૂર,
સંપ જગતમાં મહા વસ્તુ છે સંપ વિના સઘળું છે દુર ૧

સંપ થતાં કંઇ ક્લેશ અને વળી દ્વેષ બુદ્ધિ પણ થશે વિનાશ,
સંપ તણી મહતા છે મોટી સંપથી સારી રાખો આશ;
સંપ તજી જે કુસંપ સેવે તર્તજ તેનો આવે અંત;
કુસંપની જડ નષ્ટ થવાને આળશ તજી ઉર ધરજો ખંત ૨

જુઓ દાખલા કુસંપના કૈ શાસ્ત્ર અને સોધી ઇતિહાસ,
કુસંપમાં એકજ કુળનાં જન કૌરવ પાંડવ થયા વિનાશ;
અનેક એવા એ શિવાયપણ અન્ય દાખલા છે મોજુદ,
લખતાં ગ્રંથ લખાયે મોટું જરૂર જેનું તે કહું ખુદ ૩

કુસંપમાં આ આજ કાલજે જ્ઞાતિ આપણી પડી પછાત,
કુસંપનું જ્યાં બી રોપાયું ત્યાં કહો કોણ થયાં વિખ્યાત;
પાપ બુદ્ધિ એ દ્વેષ રૂપમાં આપણ સૌને કર્યાં પ્રખ્યાત,
તેથી જ્ઞાતિનું ગૌરવ જૈ અંધકાર પેઠું અજ્ઞાત ૪

શુદ્ધ સન તન સત્ય ધર્મ પણ તજ્યું આપણે વગર વિચાર,
ધર્મ ત્યાજયનાં મહાપાપથી ભ્રષ્ટ મતીનો થયો પ્રચાર,
અનાચાર આપણુમાં આજે થતાં તેહ નવ જોઇ શકાય,
એ સર્વ આ ધર્મ ભ્રષ્ટથી બગડેલી બાજી કહેવાય ૫

જુઓ આપણી કેળવણી પણ નષ્ટ પામતી નાઠી આજ,
જરૂર જેની સૌથી પેલાં તેહ ગુમાવી વગર ઇલાજ;
મતી હીણુ આપણુ થૈ બેઠાં માન ભંગ આપણુનાં કાજ,
સરસાઇ સઘળી હાર્યા ને નિંદક બનતાં નાવી લાજ ૬

ઉપજ અને વળી ખર્ચ તણો પણ અડસટ્ટો નવ આપણપાસ.
ફુલણજીની પેઠે જાણે સૌથી મોટા દરજ્જે ખાસ;

કર્મ કરીશું કુડાં અંદર રાખીશું મન મોટી આશ,
કલંક રૂપી કાજળ વિણશું મળશે જ્યાં ખોયો વિશ્વાસ ૭

નાશ થવાની નૌકા નબળી જીર્ણ થયેલી ધરિને હાથ,
પાર ઉતરવાં અબ્ધિ મંહિ વિણ ઉપાય શાને ભીડો બાથ;
બુદ્ધિ આપણી અલ્પ થઇ એ પાપ કર્મનું છે પરિણામ,
દિર્ઘ વિચારો સર્વ તજાયાં રહ્યું ન ધર્મ તણું કંઇ ભાન ૮

તથાપિ કંઇના દિલપર લઇયે ધરિએ કાં નવ કંઇ દરકાર,
જુઓ કમાઇ હોય નહિંપણ ખર્ચ ચાલતાં ધમધોકાર;
વગર વિચાર્યું પગલું ભરતાં આપણને ના લાગે વાર,
પોતાનુંજ અહિત કરવામાં બન્યા આપણે બહુ હુશિયાર ૯

જગત તણાં વ્યહવાર કાર્યમાં કેળવણીની અતિ જરૂર,
તે ક્યાં છે આપણની પાસે મિથ્યા ત્હોય બન્યા મગરૂર;
ભૂલ આપણી છતાંય પોતે સમજ્યા નહીં તો ખામી એજ,
દોષ પછી બીજાને દઇયે મૂર્ખતાઇનાં લક્ષણ છેજ ૧૦

કુસંપ, કલેશ, દ્વેષ, કરવામાં શૂરા સહુથી થયા વિષેશ.
શોશ ખરે હા! તેનો નહિં કંઇ આપણને મનમાં પણ લેશ
પ્રતિ ઘડી મન સ્ફૂર્તી ને આ બંધન મુકત થવાને કાજ,
સત્ય ધર્મને સદ્ વિદ્યાથી સરસે સઘળાં સારાં કાજ ૧૧

એમ ઉન્નતિ આપણ સહુની રહી શુદ્ધ વર્તનથી જાણ,
અને સંપ સાંપડશે એથી સ્થિતી સરસ એથી પરમાણ;
શુભ કર્મોથી આપણ નક્કી સાર વસ્તુ મળશે મનધાર,
સત્કર્મોની તંગી ત્યાં સદ્ વસ્તુને ક્યાંથી તું ભાળ ૧૨

સત્ય કર્મની ટેક ગ્રહિ મન ઇશ્વરમાં રાખી વિશ્વાસ,
કાર્ય સદા જગમાં કરવાં છે સત્ય ધર્મમાં સારી આશ;
પ્રમાદનો પરિત્યાગ કરીને ઉદ્યોગે સ્થિરતા મન રાખ,
હિમત્તબાજ બની નર આગલ વધતાં તારી વધસે સાંખ ૧૩

શ્રેષ્ઠ સર્વ લોકોમાં થૈને સત્ય થકી મળશે યશ માન,
સત્ય આત્મ જ્યોતિ શુદ્ધ થાતાં સત્ય વડે સાંપડશે જ્ઞાન;
વિશ્વ વિષે સાચાંનો બેલી સ્વયંસ્હાય કરશે જગદીશ.
મૌજીસત્ય શ્રધ્ધાથી મારગ સત્ય ધર્મ ધરજો હરનીશ ૧૪

પીરાણા પંથની દશતરી ગાવંત્રી. *

(શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર પરિષદ્‌ની કરાચી મુકામે થએલી બીજી બેઠકમાં શ્રીયુત મીસ્ત્રી નારાયણજી રામજી વીરાણીવાળાએ પીરાણાના ઠરાવ ઉપર આપેલું ભાષણ)

પ્રિય બન્ધુઓ ! મારી સામે પ્રથમ એ પ્રશ્ન ઊભો થાય છે કે પીરાણાના કબ્રસ્થાની ધર્મને તજી દેવાનો ઠરાવ આ સભામાં મારે શા માટે રજુ કરવો ? હિંદુઓને અર્ધદગ્ધ બનાવી દઇ છેવટે પોતાની નાત જાતમાંથી ટાળી દેવાની જે યુક્તિઓ તેમાં રચવામાં આવી છે તેને મારે શા માટે આપની સમક્ષ રજુ કરવી અને તે કયા સ્વાર્થની ખાતર ? આપ વિચાર કરી જોશો તો સમજાશે કે પીરાણા ધર્મને અનુસરનારો આપણી કચ્છ જ્ઞાતિનો એક ભાગ એમજ ધારે છે કે પીરાણા પંથ એ હિંદુ ધર્મ છે. પરંતુ વાસ્તવિક રીતે આપણા શાસ્ત્રોમાં પીરાણા નામે કોઇ પંથ નથી અથવા પીરાણા નામનો કોઇ ધર્મ નથી. પીરાણા નામનું એક ગામ છે અને તે ઇમામુદ્દીને વસાવ્યું કહેવાય છે અને જે પીરાણા પંથની વાત આપણે કરીએ છીએ તે તો સતપંથને નામે ઓળખાયછે. એ કપોળ કલ્પિત પંથમાં આર્ય હિંદુ ધર્મની ઇરાદા પૂર્વક એટલી તો નીંદા કરવામાં આવી છે કે તે આપણાથી સાંખી જાય તેવી નથી. છતાં કમનસિબે કેટલાક હિંદુઓ અને ખાસ કરીને આપણી કચ્છ જ્ઞાતિ, એ કબ્રસ્થાની પંથની ભોગ થઇ પડી છે એ વિચાર જ્યારે જ્યારે મારા મગજમાં આવે છે ત્યારે મને તે અસહ્ય થઇ પડે છે. કયાં **પીરાણાનો અર્ધદગ્ધ** પંથ અને કયાં **આપણી હિંદુ જ્ઞાતિ ?** કેટલો અંતર ! કેટલી શરમની વાત ! હું એક મનુષ્ય છું. આર્ય છું, સનાતન ધર્મનો અનુયાયી છું અને મારા બંધુઓ પણ મારા જેવાજ પવિત્ર અંતઃકરણના છે એ વિચારને હું તજી શકતો નથી એટલે ખાસ કરીને મારી જ્ઞાતિના તેમજ અન્ય હિંદુ જ્ઞાતિના ભાઇઓને એ પીરાણાના કબ્રસ્તાની પંથની પ્રપંચી જાળમાં ફસાયેલા જોઉં છું ત્યારે તેમને સન્માર્ગે દોરવાનો અને એ પ્રપંચી જાળને ઉકેલી સત્ય હકીકત પ્રદર્શિત કરવાનો મ્હને મારો ધર્મ સમજાય છે. મનુષ્યના જીવન માટે પ્રથમ નિર્માણ થયેલો જે ધર્મ તેને તજી દેવાથી મનુષ્ય તરીકે જીવન ગાળી શકાયજ નહિ એ વાત આપ જરૂર યાદ રાખજો. એ મનુષ્ય ધર્મને ભુલાવી દેનારી અને હિંન્દુઓને વટલાવી અર્ધદગ્ધ બનાવી દેવાની ઇમામશાહ જેવાઓએ જે યુક્તિ રચી છે તે **પીરાણાની** પોલ નામે પુસ્તકમાં બહાર પાડવાનો મારો ઇરાદો હું જાહેરકરીચુકયોછું અને ઘણાઆધારો અને સાધનો મને મળી શકયાં છે અને એ દિશામાં મારો પુરૂષાર્થ ચાલુ છેજ, પરંતુ આ ઠરાવના અંગે મારાથી બની શકે તેટલી હકીકત આપની સમક્ષ રજુ કરી–એ કબ્રસ્થાની પંથને તજી દેવાનો બોધ કરવાની આપણી સબ્જેકટ કમીટીએ ભલામણ કરી છે અને હું આપને

---

* ઉપરનું લખાણ અમોએ બીજી પરિષદના રિપોર્ટ ઉપરથી ઉપયોગી સમજીને અહીં દાખલ કર્યું છે અને તેનો બાકીનો ભાગ હવે પછીના અંકોમાં આવશે.

એજ ભલામણ કરૂં છું કે જો તમે હિન્દુપણું રાખવા ઇચ્છતા હો, પોતે હિન્દુ હોવાનો દાવો કરતા હો તોજ મારી વાત સાંભળજો અને હિન્દુપણામાંથી ટળી જઇ શુધ્ધ કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિથી વિમુખ બની મુમના કિંવા અર્ધદગ્ધ મુસલમાન થઇ જવા ઇચ્છતા હો તો મારો ઉપદેશ તમારા માટે નથી એમ સમજજો.

બન્ધુઓ ! તમે હિંદુ છો એ વાત શું મારે તમને સમજાવવાની છે ? આપણી કૂર્મી ક્ષત્રિય જ્ઞાતિએ શું એટલી બધી અધોગતિ પ્રાપ્ત કરી છે કે તમે હિંદુ છો, હિંદુ શાસ્ત્રોને માનનારા છો અને તમારા પૂર્વજો પણ હિંદુજ હતા એ વાત તમને મારે સમજાવવી પડે ? નહીંજ. ત્યારે આ કમનસીબી કેવા પ્રકારની! કબ્રસ્તાની પંથ અને કડવા પાટીદાર જે આ પણી કોમ તેને ક્યાંથી ભેળી સાટો થયો એ બાબત ઐતિહાસિક છે એટલે હું જવા દઉં છું અને આ પંથને તજી દેવાની જરૂર પુરતુંજ હું આપને કહીશ.

પીરાણાનો અર્ધદગ્ધ પંથ.

ઇસ્લામ ધર્મના અનુયાયી જે પીરોએ હિંદુઓને વટલાવી પોતાનો નવો પંથ ઉભો કરવાની યુક્તિ રચી, તેમાં પ્રથમ તો હિંદુ શાસ્ત્રોની વાતો લઇ પોતે નવાં ગપાષ્ટક શાસ્ત્રો બનાવ્યાં, તેમાં તદ્દન જુઠ્ઠી અને ઢંગ ધડા વગરની બનાવટી કીસ્સા કહાણીઓ લખી અને તેમાં મુસલમાની તત્વો દાખલ કર્યાં. પછી ભોળા અને **ધર્મ શાસ્ત્રોથી અજ્ઞાત રહેલા હિંદુઓને શોધી શોધીને એ કુટીલ માર્ગમાં સામેલ કર્યા,** એ કબ્રસ્તાની પંથના પુસ્તકોમાં વેદોનાં નામ જેવા બનાવટી શબ્દો વાપરી, હિંદુઓના તીર્થસ્થળો અને મહા પુરૂષોનાં નામોનો ઉમેરો કર્યો, અને યુક્તિ પ્રયુક્તિથી ફેરફાર ઉત્પન્ન કરી પોતાના રચેલાં, હાથનાં લખેલાં પુસ્તકોને પીરાણા કબ્રસ્તાની પંથના સેવકોના હાથમાં આપીને કહ્યું કે "**એ અથરવેદ છે! હમણાં આ લેખના અથર્વેદનો વારો છે અને તેમાં જે લખ્યું છે એજ સાચું છે અને એજ પ્રમાણે પીરાણાના સત્પંથીઓએ વર્તવું.**" ધીમે ધીમે પોતાની જાળમાં ફસાતા અજ્ઞાન હિંદુઓને જલદી મુસલમાની રાહત ઉપર લઇ જવા પીર સોદરદીને કહ્યું કેઃ—

"હિંદુ શાસ્ત્રો અને પુરાણોમાં નકલંકી અવતાર થવાનો છે એમ જે કહ્યુ છે તે અવતાર તો કયારનોએ થઇ ગયો છે અને તે દશમો અવતાર થવાનું જે જાહેર થયું છે તે મ્લેચ્છ રૂપે મક્કામાં હજરતઅલી રૂપે જાહેર થયો છે." મુસલમાનોમાં ભગવાને અવતાર લીધો એ કારણનું સમાધાન પોતાના મતિવિભ્રમ અજ્ઞાન હિંદુ સેવકોને એવી રીતે કરાવ્યું કેઃ—

"**શ્રી કૃષ્ણ ભગવાન** જે ઇશ્વરનો અવતાર હતા તેમણે પાંડવો અને કૌરવો વચ્ચે યુદ્ધ કરાવી પાપી કૌરવોનો સંહાર કરાવ્યો અને પાંડવોને ઉપદેશ આપવા અર્થે અને અજ્ઞાનતામાં પાંડવો કદાચ એમ ન સમજે કે અમારા હાથેજ અમારા કુટુંબી જનોનો નાશ થયો છે, તે માટે શ્રી કૃષ્ણ ભગવાને ગીતા રૂપે ઉપદેશ આપી પાંડવોના સંશયને દુર કર્યો હતો પરંતુ તે વખતના બ્રાહ્મણોએ ઉંધું ચતુ સમજાવી મહાભારતના યુદ્ધનું જે પાપ થયું તેથી મુક્ત થવા એક યજ્ઞ કરાવ્યો જેથી પાંડવોએ રાયસુ યજ્ઞ આદર્યો તેથી (પીર સદરદીનના કહેવા પ્રમાણે) બ્રાહ્મણો ઉપર કોપકરીને શ્રી કૃષ્ણ ભગવાને કહ્યું કે—હું દશમો અવતાર હિંદુમાંજ લેવાનો હતો પરંતુ બ્રાહ્મણોએ

આડુંઅવળું સમજાવી પાંડવોના હાથે યજ્ઞ કરાવ્યો તેથી હવે હું **દશમો અવતાર મ્લેચ્છ રૂપે અરબસ્તાનમાં** આવેલા મકકા શહેરમાં **હજરતઅલી રૂપે લઈશ !!** આ પ્રમાણે દશમો અવતાર બ્રાહ્મણો ઉપર રીશે ભરાઈ **શ્રી કૃષ્ણ પ્રભુએ** મકકા શહેરમાં લીધો છે માટે હજરતઅલી એજ ભગવાનનો અવતાર છે માટે હિંદુઓ ! હમણાં ભગવાનના અવતારનો વારો તો ઇસ્માયલી મુસલમાનીમાં છે માટે તેનેજ માનવું."

વળી હજરત અલીના માટે આ પીરોએ એક કવિતા રચીને જણાવ્યું કેઃ—

તમે ઓળખીને ધાવો આજરે
મુરખ લોકોને આવે છે લાજરે ટેક.
જીરે કૃષ્ણ બોલતા તે અમૃત વાણીરે,
હવે અરબી ભાષા કયાંથી આણીરે. તમે.
જીરે કૃષ્ણ ચાલતા તે તિલક તાણીરે;
હવે કલીમાંહે વધારી છે દાઢીરે તમે
જીરે કૃષ્ણ પહેરતા પીતામ્બર ધોતીરે;
હવે કલીમાંહે પહેરી છે કફની ને ટોપીરે તમે.
જીરે કૃષ્ણ જમતા તે સુવર્ણ થાળીરે;
હવે માટીની સહાનક ધારીરે તમે.
જીરે કૃષ્ણ ચાલતા તે બ્રાહ્મણ વેશેરે:
હવે આવી બેઠા તે આરબ દેશેરે. તમે.
જીરે કૃષ્ણ રૂપે તે જાપ જપાવ્યોરે;
હવે કલીમાંહે **મોહંમદ** નામ ભણાવ્યોરે તમે.

બન્ધુઓ ! આ વાત આપને કેવી લાગે છે ? **મક્કા** શરીફમાં શ્રી કૃષ્ણનો અવતાર અને તે હજરતઅલી રૂપે ! શું તમને આ વાત માન્ય છે ? કોઇને એ વાત સાચી લાગે છે ? આપણા શાસ્ત્રોમાં ભગવાનના અવતાર એજ મુખ્ય વાત છે એવું એ લોકોને લાગવાથી ભગવાનના દશ અવતારનું તેમણે એક શાસ્ત્ર ઉપજાવી કાઢયું છે અને તેના પુંછડે છેવટે એ કબ્બરતાની બબા ઇસમાયલી પીરોને લટકાવ્યા છે. તેમણે લખેલા અવતારની વાતો તદ્દન જુઠ્ઠી અને બનાવટી છે એટલુંજ નહિ પરંતુ હિન્દુધર્મનું એ કેટલું હડહતતુ અપમાન કરનારી છે એ વાત આપને પ્રત્યક્ષ કરાવવાની મારે જરૂર છે. વળી ભોળા હિન્દુ ભાઇઓને ઇમાન બેસાડવાની ખાતર તેમાં કેવી યુક્તિ રચી છે અને તેના પુંછડે પોતે કેમ લટકયા છે એ આપ ધ્યાન દઇને સાંભળજો આપણને તો **મોઠો** દાવો હોય તો ફકત ઇમામશાહેજ દીધો છે તેણે રચેલા અથરવેદમાં દશ અવતાર આવે છે અને જે **દશતરી ગાવંત્રી** કહેવાય છે તે સૃષ્ટિની ઉત્પત્તિથી ! શરૂ થાય છે તેમાં લખ્યું છે કેઃ—

દશતરી ગાવંત્રીઃ—

સત્, સત્ ઉપર દત, દત્ ઉપર ક્ષમા, ક્ષમા ઉપર ગજા, ગજા ઉપર નીલ, નીલ ઉપર શેશનાગ, શેશનાગ ઉપર ધબળોધોરી; ધબળાધોરીના શીંગડા ઉપર એક રાઈ અને એ રાઇ ઉપર સ્વામીજીએ સૃષ્ટિ નીપાઇ ! પછી સ્વામીજીએ રૂપ લીધાં તેમાં પ્રથમ નામ અહુંકાર, ભહુંકાર, વહુકાર, નીલ, અનીલ સુન, સાન, નાન, ગેઆન, માન, નુર, તેજ, બંબ, જલ, કમલ, કદમ, આદબુંદ, નાદબુંદ, તેજતત્વ, પ્રેમતત્વ, આદપુરૂષ, આદપુરૂષથી નાભીચકર, નાભીચકરથી ભવેત ગોર બ્રહ્મા ! સત્ ગોર બ્રહ્માથકી સર્વે સૃષ્ટિની ઉત્પત્તિ હુઇ. જે ચાર કલ્કના અવતાર પાત્ર અને જ્યાં થકી ગોરનરે અવતાર લીધા તેમાં પ્રથમ અહું, ઉનાદ, અધીગત, એહદ, હવ, કવ, તથા ધર્મ, તેજ કેવલ નાદ ઓત્રા હરીતક પુર્વા, અતીત વંસીના પરેમ રૂખ. તેના વંસમાં શ્રીમચ્છા અવતાર ! મચ્છની માતા તો સંખાવતી, પીતા તો પરેમરૂખ, શક્તિ દેવી ચંડીકા, ગોર

તો માનધાતા, રહેવાનું સ્થાન હેમપુર ક્ષેત્ર તો દ્વારામતી, નરદળો દાણુવ સંખાસુર તે વિચારતો ઋગવેદ. તે સંખાસુરને મ રી સાતે પાતાળના રાજાને વચન આપી ગોર બ્રહ્માના વેદને વાળી, સવા કરોડીસું રાજા રુપમાગતને તારી--**શ્રી મચ્છા અવતાર ભલે પધાર્યા !** મચ્છા અવતારના વંશમાં મનાએત. મનાએત ના ઉગ્રસેન ઉગ્રસેનના અજુવત, અજુવતના ભ્રેસપત, ભ્રેસપતનાં આસોમંત્ર. આસોમંત્રના પરીક્રમ રૂખ, પરીક્રમ રૂખના કુર્મ ભગવાન ! કુર્મ ભગવાનની માતા કમળાવતી. તેની શકિત દેવી બૌચરાજી, ગોર તો એકારૂખી, રહેવાનું સ્થાન ભગપોર ક્ષેત્ર તો માનસરોવર, ત્યાં નરદળો દાણુવ મધુંકટભ તે વીચારતો ઋગવેદ. તેને મારીને કુર્મ ભગવાને સવા કરોડીસું રાજા અમરીશને તારી **શ્રી કુર્મ ભગવાન ભલે અવતર્યા !**

શ્રી કુર્મના વંશમાં પ્રથમ વંસરતના દકાછએત, ના કાજમ, ના પરજાપત, ના દાઢમરૂખી તેના વંશમાં શ્રી વારાહ ભગવાન અવતર્યા ! તે વારાહ ભગવાનની માતા તો પદમાવતી, શક્તી દેવી સોમયા, ગોર તો એકાસુર, રહેવાનું સ્થાન માયાપોર, ક્ષેત્ર તો બેંકાસુર, ત્યાં નરદળો દાણુવ મોરધ્વજ વીચારતો ઋગવેદ તે મોરધ્વજ દૈત્યને મારી, સવા કરોડીસું રાજા ધ્રુને તારી **ભલે અવતર્યા શ્રી વારાહ ભગવાન !** શ્રી વારાહ ભગવાનના પુત્ર રૂપંક ના ખલીપત, ના ગઉતમ, ના અમરીખ, તેના પુત્ર શ્રી નૃસીંહાઅવતાર ! તે શ્રી નૃસીંહા ભગવાનની માના ચંદ્રાવતી, શક્તી દેવી તુળજા ભવાની ગોર તો અમરતેજ, રહેવાનું સ્થાન તો કાશ્મીર, ક્ષેત્ર તો ચરણાપરી, ત્યાં નરદળો દાણુવ હરણાકસ વીચાર તો રધુવેદ, તેને શ્રી નૃસીંહ ભગવાને મારી સવા કરોડી શું ભક્ત પ્રહલાદને તારી **ભલે અવતર્યા શ્રી નૃસીંહા અવતાર !** શ્રી નૃસીંહાઅવતારના ! વંશમાં તેના પુત્ર મનાએત, ના વંસવરણ. ના વીર લોચન, ના કાસમરૂખી, તેના વંસમાં શ્રી વામન ભગવાન ! તેની માતા તો લીલાવતી. શક્તી દેવી કાકાલા, ગોર તો સેહેજાનંદ. રહેવાનું સ્થાન કાયલા પાટણ, ક્ષેત્ર તો વનથળી, ત્યાં નરદળો દાણુવ બળીરાજા વીચારતો યજુરવેદ, તેને વામન ભગવાને મારી. ઋષીઓને થાપી તમે **ભલે અવતર્યા વામન ભગવાન !** વામન ભગવાનના વંશમાં તેમના પુત્ર માનધાતા, ના પૃથ્વીજે, ના અસરત. ના જમદગ્ની તેમના પુત્ર શ્રી ફરસુરામ તેમની માતા રેણુંકા, ગોરતો જનક વીદેહી, રહેવાનું સ્થાન માઆપર, ક્ષેત્ર તો કાયલા પટણ ત્યાં નરદળો દાણુવ સહસ્ત્રા અર્જુન તે વીચારતો રધુવેદ, તે સહસ્ત્રા અર્જુનને મારી, શ્રી ફરસુરામે ઋષીઓને સ્થાપી **ભલે અવતર્યા તમે ફરસુરામ ભગવાન !** હવે ફરસુરામના વંશમાં તેમના પુત્ર રઘુ, ના નઘુ ના જેજાઠએત, ના કેવળીક, ના અજેપાળ, ના દશરથ, ના પુત્ર શ્રીરામ ! ક્ષેત્ર તો લંકાપુરી. ત્યાં નરદળો દાણુવ દશ માથાવળો રાવણ તે વીચારતો યજુરવેદ. તે રાવણને મારી સાત કરોડીસું રાજા હરીશ્ચદ્રને તારી **ભલે અવતર્યા તમે શ્રી રામદેવ મોરારી !** તેની માતા કૌશલ્યા, શકતી દેવી સીતાજી. ગોર તો વશિષ્ટ, રહેવાનું સ્થાન અયોધ્યાપુરી. શ્રી રામના વંશમાં તેમના પુત્ર લવ. ના પદમ, ના પરિખત, ના વીરપાળ. ના વાસુદેવ, ના વંશમાં શ્રી કૃષ્ણ ભગવાન ! તેમની માતા દેવકીજી, શક્તી દેવી રૂકમની, ગોર તો વેદ વ્યાસજી, રહેવાનું સ્થાન ગોકુલ, ક્ષેત્ર તો મથુરાં ત્યાં નરદળો દાણુવ કંસાસુર તે વીચાર તો સામવેદ તે કંસાસુરને મારી ઋષીઓને સ્થાપી, સહદેવ ભકતને તારી તમે **ભલે અવતર્યા શ્રી કૃષ્ણ મોરારી !** શ્રી કૃષ્ણના વંસમાં તેના પુત્ર

પ્રદુમનના, સેંસસ્થાનના, બેલસ્થાન ના, વેણી-વછરાજના, સંહીરાજ, તેમના વંસ તો શ્રી બુદ્ધ ભગવાન ! તે બુધની માતા તો રેણુંકાવવતી, શકતી દેવી હરસીદ્ધ, ગોર તો હંસરાજ રહેવાનું સ્થાન હીમપરી, ક્ષેત્ર તો કુરૂક્ષેત્ર, ત્યાં નરદળો દાણુવ દરજોધન તે વીચાર તો સામવેદ. તેને મારી નવ કરોડીસું રાજા યુધીષ્ટરને તારી **ભલે અવતર્યા** તમે **બુદ્ધ ભગવાન દેવ મોરારી !** શ્રી બુધા અવતારના વંશમાં તેમના પુત્ર શીષ, ના સામ, ના સલુકાન, ના હારૂન, ના અસલામ, ના આદમ, ના નીઝાર, ના મીઝાર, ના એલીઆસ, ના મલીઆસ ના મુલકાનના કાજંમ, ના કાહેર, ના કાએમ, ના ગાલેબ, ના એલબ, ના કાયમ, ના મોરાદ ના મુનાલેફ, ના હાસમ ના મતલબ, ના અબુતાલબ, ના વંશમાં તો **શ્રી નકલકી નારાયણ શાહ ! મુરતજાઅલી.** તે અલીની માતા બીબી ફાતમા, પીતા તો અબુતાલેબ, શકતી દેવી ફાતમા, ગોર તો નબી મોહમદ, રહેવાનું સ્થાન દેલમ દેશ, વરજા શહેર ગામ ક્ષેત્ર તો કુંવારકા, પંચનદી મુલસતાને, તહાં નરદળો દાણુવ કાળીગો ધુઝાલબે વીચાર તો અથરવેદ, તે કાળીંગા દૈત્યને મારી બાર કરોડીસું ભકતને ઓધારસે, ગુપ્ત અવતાર ત્રેત્રીશ ! **પ્રગટ અવતાર એક સાહ મુરતુજાઅલી !** ના ઇમામ, ઇમામના હશન, ના ઇમામ હોસન, ના ઇમામ જેનલાબદીન, ના ઇમામ મહમદ બાકર, ના ઇમામ જાફર સાદક, ના ઇમામ ઇસમાયલ, ના ઇમામ નુર સત ગોર, ના સૈયદ મુસાફરીન, ના સૈયદ જમાલદીન, ના સૈયદ સાહદકદીન, ના સૈયદ મ્હેરદીન, ના સૈયદ હાદીન, ના સૈયદ સલાઓદીન, ના સૈયદ ફાજલસાહ, ના સૈયદ કાસમસાહ, ના સૈયદ એહમદસાહ, ના સૈયદ નાસરસાહ, ના સૈયદ મુસાલકસાહ, ના સૈયદ માહાબુ, ના સૈયદ મસતગ, ના સૈયદ મહીઆદીન, ના સૈયદ મુમનસાહ, ના સૈયદ ખાલકશાહ, ના સૈયદ નીઝારસાહ, ના સૈયદ ઇસલામસાહ, ના સૈયદ સલાઓદીન, ના સૈયદ સમસદીન, ના સૈયદ નસીરદીન, ના સૈયદ સાહેબદીન, ના સૈયદ સોદરદીન, ના કબીરદીન, ના સૈયદ **સતગોર પાત્ર બ્રહ્મા ! ઇંદ્ર ઇમામશાહ! આદે વીસ નવ નરીજન નરઅલી મહમદશાહ હકલા એલાહા ઇલલાહો મહમદુર રસુલલાહે.**

બુદ્ધદેવના વંશમાં પાકયા તે ઇમામશા!

આ પ્રમાણે પોતાની વંસાવળીનો છેડો મેળવ્યો છે અને ભગવાનના દીકરા થવાનો લ્હાવો લીધો છે. હવે તેમાં અને તેના લખેલા દશ અવતારની દશતરી ગાવંત્રીમાં સત્ય શું છે અને જુઠું શું છે તે આપને ટુંકામાં જણાવીશ. પ્રથમ મચ્છા અવતારની વાત આવે છે. તેમાં મચ્છ ભગવાન સખાવતી નામની સ્ત્રીના ગર્ભથી ઉત્પન થયાનું જણાવે છે! મચ્છ ભગવાનના પીતા પરમરૂખી એ વાત તદન ગપ છે. મચ્છા અવતાર પછી ઇમામશાહ કૃત દશતરી ગાવંત્રીમાં જણાવ્યા પ્રમાણે મચ્છ ભગવાનના વીર્યથી ઉત્પન્ન થયેલ મનાયત. મનાયતના ઉગ્રસેન એ પ્રમાણે પરિકમ રૂષીના વંશ કહેતાં તેના દીકરા કુર્મ ભગવાન ! શું બુદ્ધિનો ઉપયોગ કર્યો છે? મચ્છ ભગવાન માછલાનું રૂપ, તેમાંથી જન્મ્યા તે બધા માણસ તે છેક પરિકમ રૂષી થકી અને પરિકમ રૂષીની સ્ત્રી કમળાવતીના દીકરા કુર્મ કહેતાં કાચબાનો અવતાર! ધન્ય ઇમામશાહની બુદ્ધિને અને ધન્ય છે તમને પીરાણા પંથને માનવાવાળા સતપંથી ભાઇઓને ! કુર્મ અવતાર પણ કયા કારણને લઇ પરમાત્માનો અવતાર મનાય છે તે જો પીરાણા પંથીઓ હીન્દુ ધર્મના દશ અવતારો વાંચે તો તોઆંખ ઉઘડી જાય. પરંતુ

તસ્દી કોણુલે. કુર્મ ભગવાન પાછા કાચબાના રૂપે પરણ્યા હશે ત્યારેજ તેમના વીર્યથી પ્રજા ઉત્પન્ન થઇ શકે. દશતરી ગાવંત્રીમાં કુર્મના વંશમાં પાછા માણુસો જનમવા માંડયા! કુર્મના દીકરા વંસરત નાદકાઇએત એમ કરતાં કરતાં પરજાપત ના દાઢમ ઋષીની સ્ત્રી પદમાવતીના ઉદરથી પાકયા વારાહ ભગવાન, વારાહ એટલે સુવર, શું ઇમામશાહે નજર પોંચાડીને કામ કર્યું છે! માણુસમાંથી સુવર જનમે તે પણુ ઠીક છે, આપણે તો તેની કથાની ચોખ કરીએ છીએ. કોઇ હૈયા ફુટયાએ વળી સુવરને પણુ કન્યા આપી હશે જેથી વારાહ ભગવાનનો પણુ વંશ ચાલુ રહ્યો. વારાહના દીકરા પાછા માણુસ. તેનું નામ રૂપંક–રૂપંકના ખલીપત વગેરેના અમરીખને પાછી ભોછપ ખણુવી હશે કે જેથી તેની સ્ત્રી ચંદ્રાવતીના પેટે પાછા શ્રી નૃસીંહા ભગવાન જનમ્યા! આવી ગપોડ કથા ઓ કહેતાં પણુ શરમ આવે છે. શું ઇમામ શાહ એટલું પણુ નહીં સમજ્યો હોય કે હું મારા ધર્મને ગુપત! રાખવાની વાતો કરૂં છું પરંતુ આ છાનું કયાં સુધી રહેશે? માછલામાં થી માણુસ જન્મે ને વળી માણુસમાંથી કાચબો જન્મે! કાચબાના વંશમાંથી વારાહ જન્મે! આ પોલંપોલતો જુઓ! વળી વારાહના વંસથી માણુસો જન્મે અને તેથી પાછો સીંહ જન્મે! ભાઇઓ, નૃસીંહા અવતારની વાતો તો તમે સાંભળી હશે, ઘણું ભજનોમાં પણુ ગવાય છે કે હરણ્યાકંશે પોતાના દીકરા પ્રહ્લાદને અનેક સંકટો દીધાં પરંતુ તેનો વાંકો વાળ પણુ ન થયો. છેવટે તેણે કુર સજા કરવા લોખંડનો થાંભલો ધગધગતો કર્યો અને પ્રહ્લાદજીને હુકમ કર્યો કે તારો ઇશ્વર સાચો હોય તો આ ધગધગતા થાંભલાને બાથ ભીડ! તે પ્રહ્લાદજી પ્રભુનું ધ્યાન ધરી લોહસ્તંભને બાથ ભીડવા જાય છે ત્યાં તો લોહ સ્તંભ ફાટયો અને શ્રી નૃસીંહ ભગવાન દેખાયા અને હરણ્યાકંશને માર્યો. આમાં નરસીંહ ભગવાનની ન તો મા હતી કે ન તો બાપ હતાં! છતાં ઇમામશાહ ના અદભુત પ્રાક્રમની પ્રસાદી–પીરાણા સતપંથ ની દશતરી ગાવંત્રીમાં વારાહના વંસના દીકરા નૃસીંહા અવતાર! કેટલું જુઠું. તમો કાંઇક તો બુદ્ધિનો ઉપયોગ કરો કે હીન્દુઓને ફસાવી વટલાવી પોતાના ફંદામાં કેવા જકડી રાખ્યા છે અને પાછી આ ગુપ્ત ધર્મની વાત કયાંય કરવી નહીં! તમે હીન્દુ છો હીન્દુ ધર્મના પુસ્તંકો પુરાણો કથાઓ વાંચી જુવો તો તમને આ ગુપ્ત પંથમાં કેવી રીતે સંડોવ્યાં છે તે જણાઇ આવશે. ભગવાન શ્રી નૃસીંહા અવતાર સીંહ રૂપે હતા તેને પણુ કોઇ નીરભાગીએ કન્યા આપી હશે એમ પીરાણા સતપંથના ચાલાક ઇમામશાહે નકી કર્યું, તેથી નરસીંહ જીનો પણુ વંશ વધતોજ રહ્યો. સીંહ રૂપે નરસિંહ ભગવાનના દીકરા મનાએત વગેરે ક્રમે કાસમ રૂપીના દીકરા વામન ભગવાન. ધન્ય હો ઇમામશાહ! હવે તો માણુસનાં માણુસ જન્મ્યાં. પાછા વામન ભગવાન પરણ્યા તેના દીકરા માનધાતા પૃથ્વીજે. તેના અસરત. અસરતના જમદગ્ની તેના દીકરા ફરસુરામ: જમદગ્નીના દીકરા ફરસુરામ એ વાત તો સાચી પરંતુ ફરસુરામ તો અખંડ બ્રહ્માચારી હતા તે કોઇ દીવસ પરણ્યાજ નથી. છતાં તમારા ઇમામશાહે તો તેને પણુ પરણુવાની લપ વળગાડી દીધી છે. દશતરી ગાવંત્રી ઇમામશાહ કૃતમાં વળી જણુાવ્યું છે કે ફરસુરામના દીકરા રઘુ, નઘુ, વગેરેના અજેપાળ તેના દશરથ! દશરથના રામ એ વાત તો સાચી પરંતુ તમે ભાઇઓ બુધિ હોય તો વીચાર કરો કે ફરશુરામ તો બ્રાહ્મણુ હતા તેના વંશમાં સુર્યવંસીઓ કેમ જનમ્યા! વળી રામને અવતાર લેવાના કારણુ માં ઇમામશાહ જણુાવે છે કે રાવણુને મારી

રાજા હરિશ્ચંદ્રને તાર્યો! ભાઇઓ, આ તે કાંઇ નાની સુની ગપ કહેવાય! હરિશ્ચંદ્રની ખાતરજ રામા અવતાર! કયાં રાજા હરિશ્ચંદ્ર અને કયાં શ્રી રામ!

ઇમામશાહ તો ગુજરી ગયા પરંતુ તેના વંશના સૈયદોને પણ તમો કોઇ પુછોછો કે તમો આવી નાલાયક કથા લખી ભોળા લોકો ને આંખે પાટા બંધાવી અંગવા કુવામાં કેમ નાંખો છો! ભાઇઓ તમે સમજો કે સૈયદોને તો ગમે તેમ કરી તમને મુસલમાન કરવા છે અને પોતાની આજીવીકા હિંદુઓ પાસેથી આવા ઢોંગ ધતુરા કરી મેળવવાની છે તે શા માટે કહે? એ તો આપણે સમજવાનું છે. આગળ ચાલતાં માણસનાં બધાં માણસોજ જન્મે છે એટલુંજ ઠીક દેખાશે. સુર્યવંશમાં રામચંદ્રજી સુધી તો આપણે આવ્યા તેમના દીકરા લવ, લવના પદમ. એમ કરતાં કરતાં વાસુદેવના દીકરા **શ્રી કૃષ્ણ**, વાસુદેવના દીકરા શ્રી કૃષ્ણ પ્રભુ એ વાત તો સાચી પરંતુ **સુર્ય વંશમાંથી** પાછો **ચંદ્રવંશ** આટલો જલ્દી કયાંથી નીકળ્યો? હોય! પણ ઇમામશાહના ઇલમમાં કાંઇ ખામી હોય, **માણસોમાંથી** પશુ અને પશુમાંથી વળી માણસ કરે એવી અદ ભુત લીલા ઇમામશાહની છે. શ્રી કૃષ્ણના દીકરા પ્રદુમન તેના સેસસ્થાન, બેલસ્થાન વગેરે ચાલે છે પરંતુ **પ્રદુમનના દીકરા અનીરૂધ્ધ તો દેખાતાજ નથી! તેને વખતે ચીત્રલેખા ઉપાડી ગઇ હશે** એટલે બિચારા ઇમામશાને કયાંથી દેખાય!

એ બેલસ્થાન પછી અનુક્રમે સંહીરાજના **દીકરા બુદ્ધ ભગવાન!** ભલે ભલે ઇમામસાહના બુદ્ધ ભગવાન તમેં જનમ્યા તો ખરા પરંતુ અમારા હિંદુ શાસ્ત્રો કહે છે કે શ્રી કૃષ્ણની સલાહે પાંડવોએ દુર્યોધનને માર્યો પરંતુ ઇમામ શાહની સલાહથી તમારા જેવા મહાન યોગી અહીંસા પરમોધર્મનું સુત્ર જગતને શીખાડનાર તે દુર્યોધનને મારવા કયાંથી શ્રીકૃષ્ણની આઠમી પેઢીએ ફુટી નીકળ્યા! વાહરે ઇમામશાહ તમારી અકલ! **પાંડવોને ગૌવધ કરવાની સલાહ આપનાર તે બુધ્ધા અવતાર!** પાંડવોને તારનાર પીર સદરદીન અને કબીરદીનની પાસે ભેસ્તમાં પાંડવો ગયા નહીં પણ ગુપ્તવાસ પીરાણામાં આવી રહ્યા એ પણ ઇમામશાહના પરતાપેજ! ઇમામશાહે હીન્દુ ધર્મનું કેટલું સખ્ત અપમાન કર્યું છે તે જુઓ! બુધ ભગવાન જે અહીંસા પરમોધર્મનો ઉપદેશ આપનાર ને પાંડવોના હાથે **ગૌવધ કરાવે!** બુધભગવાને સલાહ આપી તે પ્રમાણે **પાંડવો એ ગાય સારી!** કેટલી નીચતા! આવી નાલાયક અને પાપી કથા જે પીરાણા સતપંથીઓ વાંચે છે તે અધમ પ્રકારના હીન્દુ ધર્મદ્રોહી છે, હીન્દુપણાના નામને લજાવનારા છે. ઇમામસાહ તો કાળાં ધોળાં કરી મરી ગયો પરંતુ હજુ પણ કેટલાંક અજ્ઞાન લોકો આવી વાતો રાગડા તાણીને વાંચે છે તેના સઇયદોના કહેલા પ્રમાણે પુન્ય થાય છે એવું માને છે. આવા રાગડાઓ તાણી અમે હીન્દુ છીએ એમ કહેનારાઓને **લાખોવાર ધિક્કાર છે.** પાછળથી ઇમામસાહે બુદ્ધા અવતારની કેવી વલે કરી છે તે તમે સાંભળો. બુધ્ધ ભગવાનના દીકરા સીસ. તેના સામ એ ક્રમે સુલકાન, હારૂન, અસલામ, આદમ, નીઝાર, મીઝાર વિગેરે મુસલમાની પેઢીઓ લગાડી દીધી! તમને કંઇપણ શરમ થાય છે?

દાદા આદમના દીકરા સીસ–સામ શોકાન વિગેરની વસાવળી લેઇ છેવટે પોતે પણ દાદા આદમના વંશના છીએ એમ જણાવવા

સારૂં નુરસતગોરથી સતપંથ ચાલ્યો છે, તેની વાંસે વાંસે પોતાનાં નામો ઉમેરી દીધાં અને છેવટે સોદરદીનના દીકરા કબીરદીન—**કબીરદીનના સપુત્ર તે સતગોર પાત્ર બ્રહ્મા ઈંદ્ર ઈમામસાહ !** હવે છે કંઇ વાંધો ? પાછા **આદે વીસનવ નરીજન નશકાર** તેઉમહા પ્રભુ ઇમામશાહના દીકરા **નરઅલી મહમદ શાહ** અને છેવટે હીન્દુપણાનું નામ નીશાન ભુંસાડીને. **હકલા હે લાહા ઈલ્લાહો મહમદુરરસુલીલ્લા હે!** આ પ્રમાણેની ઇમામશાહની ઉત્પત્તિ અને તેના કારસ્થાની કાર્યો રૂપી ઇમામશાહે દશે અવતારો લખીને પીરાણા સત પંથ ધર્મ પાળનારને છેક્જ બેવકુફ બનાવ્યા છે. હજુ એ આવા દેખતા જમાનામાં ઇમામશાહના વંશના સૈયદો; ન હીન્દુ ન મુસલમાન એવા એ અર્ધદગ્ધ પીરાણા કબ્રસ્તાની ધર્મના પોતે આચાર્ય, ગોર અને બાવા તરીકે પુજાવાનાં ફાંફાં મારી રહ્યા છે.

ચાલુ.

જ્ઞાતિ બંધુઓને બે બોલ.

(લેખક: લાલજી સોમજી પટેલ રવાપુરવાળા)

આજ કાલ દરેક જ્ઞાતિ પોતાની ઉન્નતિ માટે તન મન અને ધનના ભોગે પોતાના બનતા પ્રયત્નો કરી રહી છે. ત્યારે આપણી જ્ઞાતિ કુંભકરણની નિદ્રાનો ત્યાગ કરી શકિ નથી, તેના મુખ્ય કારણ તરફ જરા આપણું નજર કરશું તો કેળવણીની ખામી અને કુસંપ ની વૃધ્ધિ જણાશે.

બંન્ધુઓ ! અન્ય જ્ઞાતિ કરતાં આપણામાં કેળવણી અને ઐક્યતાની ખામી છે કેળવણી એ શબ્દમાં વિદ્યા, વ્યાપાર. હુન્નર વિગેરેનો સમાવેશ થએલો છે આપણી ઉન્નતિ અને અત્યારના સંસાર સુધારણાનો મુખ્ય આધાર કેળવણી અને વૃદ્ધિ પરજ રહેલો છે. માટે ભાઇઓ ! પ્રમાદનો ત્યાગ કરી વિદ્યા રૂપી આપણા કટાયલા હથીઆરો ધારણ કરી મેદાન માં બહાર પડો. નવો જમાનો સુધારાનો છે માટે આળસ તજી આગળ નહિં વધો તો પછી પસ્તાવાનો વખત આવશે, "જાગ્યા ત્યાંથી સવાર" એ સુત્રાનુસાર આપણા ગુમાવેલ ગૌરવને પ્રાપ્ત કરો, અને આપણે કોણ? કોના પુત્રો છીએ ? અને આપણી અત્યારની અવનત દશા શા કારણે પ્રાપ્ત થઇ છે ? તેનો વિચાર કરો.

બંન્ધુઓ ! આપણા પૂર્વજોએ જે ખ્યાતિ મેળવી હતી, તે આપણે ગુમાવી બેઠા છીએ પણ ફીકર નહિ. નીરાશ થવાની કાંઇ જરૂર નથી કારણ કે આજે આપણને આપણા **માસિક પાટીદાર ઉદય**માં આપણી જ્ઞાતિ ઉન્નતિના વિચારો જાણવા-વાંચવા તક મળી છે. તે વાંચો અને વિચારો.

ભાઇઓ ! તમને એમ થતું હશે કે અમો માસિક વાંચીએ અને સુધારા વાળા ભેગા થઇ જઇએ પણ અમોને ગઢેરાનો ભય લાગે છે

આ કહેવું આપનું મને વ્યાજબી લાગતું નથી કેમકે આપણને મનુષ્ય જન્મ મળ્યો છે. તો તેમાં જરૂર કંઇ સુકૃત્યો કરવાની જરૂર છે.

જુઓ ભક્ત પ્રહ્લાદે સત્યતાની ખાતર પોતાના માતા પીતાના દરેક બોલનો અનાદર કર્યો હતો, જેના માટે હરણ્યાકસ્પુ (પ્રહ્લાદનો પીતા) એ તેને ઘણું દુઃખ દીધું છતાં પણ પ્રહ્લાદે પોતાની ટેક છોડી નહિ તેથી અંતે પરમાત્માને તેની વારે આવવુંજ પડયું, અંતે હરણ્યાકસ્પુની હાર થઇ. તો મારા ભાઇઓ ! ભક્ત પ્રહ્લાદે પોતાની ઉન્નતિ માટે પોતાના પીતાની પણ આજ્ઞા માની નહિ. ત્યારે તમો તો આપણી જ્ઞાતિના બની બેઠેલા સ્વાર્થી આગેવાનોથી ડરો છો ? હવે આપને મારે શું કહેવું તેનો મને વિચાર થાય છે કે તમો કેવા રીતે તમારી અને જ્ઞાતિની ઉન્નતિ કરી શકશો. અરે બંન્ધુઓ ! તમો નકી એમજ ધારી લેશો કે અંતે **સત્યનો જય** છે કારણ કે આપણે બીન સ્વાર્થે સનાતન વૈદિક ધર્મની આજ્ઞાઓ પાળવા અને જ્ઞાતિ ઉન્નતિ કરવાને જે પ્રયત્નો કરીએ છીએ, તેમાં જે આડા આવતા હોય તેને ન ગણકારતાં જ્ઞાતિના ભાગ્યોદયના માટે ઉત્તમ કાર્ય કરીએ છીએ જેની અંદર આપણને કોઇપણ જાતનો (ઉન્નતિ સિવાયનો) સ્વાર્થ નથી તો હવે કોઇથી ડરો નહિ એક કવિએ કહ્યું છે કેઃ—

દેખી દુઃખ ડરે નહિ, તજેન હિંમત લેશ,
એવા નિપુણ વીરનો સહાયક રામ હમેશ.

ઉપરની વાત સમજી કરીને જો આપણને મળેલી આવી ઉત્તમ માનવ દેહને ભયના માર્યા વૃથા ગુમાવશું તો એ આવરણો જરૂરથી આપણો ભક્ષ કરશે.

ભાઇઓ ! તમોને જે આગેવાન ગદેરાઓનો ભય લાગે છે, તે આગેવાનોના કર્તવ્યો તરફ તો જરા જુઓ ! નાતના ધર્માદાના પૈસા ખાઇ ખાઇને માતેલા **સાંઢ** જેવા થઇને અનેક બીચારા ગરીબ ભાઇઓના ઉપર જુલમ વરતાવી રહયા છે અને તેમની વહુ દીકરીઓના શિયળ ભંગ કરી રહયા છે તેમજ મનુષ્યને શોભે નહિ તેવા અનેક કામો કરી રહયા છે જેનો અનુભવ આપ ભાઇઓને પણ છે જેથી હું વધારે લખતો નથી પણ તમોને કહું છું કે એવા **ગોરરખોદુ** ગેદેરાઓથી હવે બીવાનું મુકી દીયો અને હીમત કરી કાર્ય કરો તો

જરૂર વિજય આપણોજ છે.

ભાઇઓ ! મારે ગેદેરાઓને ગોરખોદુ (વજુડાઓ) કહેવા પડે છે તેનું કારણ કે ગોરખોદું વજુડુ તો મરેલા મુડદાને ખાય છે, પણ આ **મનુષ્ય સ્વરૂપ વજુડાઓ** (ગેદેરાઓ) તો જ્ઞાતિના જીવતા ગરીબ ભાઇઓને અનેક રીતે હલાક કરી–રંજાડીને લુંટી (દંડી) ને નાણા રૂપી તેનું લોહી પીએ છે અને તેને કાષ્ટના પુતળા જેવા માંસના લોચા કરી મુકે છે છતાં પણ તેને જરા દયા આવતી નથી. કહો ભાઇઓ ! શું હજી પણ તમો આવા પાષાણ હૃદયના ગેદેરાઓનો ભય નહિ છોડો ? **હવે તો હદ થાય છે અરે જ્ઞાતિના યુવાનીઆઓ ! તમારૂં જુવાનીનું જોર ક્યાં ગયું ?** શું તમોને પણ પીરાણાની **અમી નુરની ગોળીનો ડાઘ** લાગી ગયો શું ? અરે ! બન્ધુઓ જાગો ! જાગો !! **હવે** તો હદ થાય છે આટ આટલું છાપાદ્વારા તમોને સુધારક ભાઇઓ ચેતાવી રહયા છે, અને આગેવાન–ગેદેરાઓના ધધા બતાવી રહયા છે

છતાં પણ તમો જ્ઞાતિદ્રોહી ગેઢેરાઓનો ભય રાખો છો ! એ પણ તમારીજ બલીહારી છે.

હવે મારે આપને માત્ર થોડુંજ કહેવું છે તે એ છે કે આપણે સૌ એક સાથે મળી સંપ કરીને આપણી જ્ઞાતિ ઉન્નતિનો ધ્વજ હસ્તમાં લઇને ગામે ગામ અને ઘરેઘરે ફરીને કહો કે ભાઇઓ હવે જાગો ! આગેવાન ગેઢેરાઓના પાપના ઘડા ભરાઈ ગયા છે. પીરાણા કબ્રસ્તાની પંથના દહાડા પુરા થયા છે તેઓની ફજેતી ચારે કોરથી થવા માંડી છે કેસ કોર્ટે ચડી ચુકયા છે સૈયદો માંસાહારી છે તેઓ તમોને વટલાવે છે અને કદી તમો એમ ધારતા હશો કે અમારી જ્ઞાતિમાંથી સાધુ થએલા કાકાઓ તો અમને નથી લુંટતા અને નથી વટલાવતા ? પણ બન્ધુઓ ! એ નીચ કૃતઘ્ની કાકા-સાધુડાઓના માટે તો જેટલું કહું તેટલું થોડું છે એ જ્ઞાતિદ્રોહી કાકા-ચોરો એ તો જ્ઞાતિને હિન્દુમાંથી ટાળી નાંખી પોતાને મોજ મજા માણવાને માટે આજ દીવસ સુધી આપણને છેતર્યાં છે તેઓ હમેશાં કહેતા આવ્યા છે કે અમો ઘેગું ચડાવી ગરીબોને ખવરાવીએ છીએ સાધુઓને સદાવૃત આપીએ છીએ વિગેરે વિગેરે અનેક ડંફાસો મારીને આપણા પાસેથી નાણા કાઢી કાઢીને પોતે ખુબ ખાઇ ખાઇને અલમસ્ત જેવા થઇને ફરે કેડે ચાંદીના કંદોરા હાથે હેમની વીટીઓ રેશમી કોરના ધોતીઆંઓ પેરે ખાવામાં દુધ સાકર ખાએ કહો ભાઇઓ ! આ સાધુના લક્ષણ છે? કદી નહિ માટે કાકાઓને હવે મુકો, અને પીરાણા રૂપી અંધારા કુવામાંથી નીકળો અને આ વિશમી સદીના જમાનાને જુઓ ! આંખો ખોલો હવે આમ છેક અંધ ન બનો.

બન્ધુઓ ? હું તમારા પીરાણામાં ચડતી ઘેગ વીશે પણ તમોને થોડુંક કહું છું તે તમો સાંભળો જે પીરાણામાં ઘેગ ચડે છે તેનો ખાચડો ખાનાર પણ બીજા કોઇ નથી પણ જે ઓ તમોને હિંદુમાંથી ટાળી આમ અધવચમાં ધોબીના કુતરાની માફક બનાવનાર સૈયદોજ છે બીજા કોઇને તે મળતુંજ નથી અને કદી મળે છે તો કોઇક વખત, તેમજ સદાવૃત જે દેવાય છે તે પણ મારા એક મીત્રના કહેવા મુજબ ફક્ત જવનો લોટ તેપણ દીવસ આખામાં આના આઠનોજ તેથી વધારે બીલકુલ નહિજ કદી કોઇ વખતે ચાર વધારે શાકારીઓ આવી પડે તો બહુજ તો એ ચાર આનાનો વધારે તેથી તો વધુ બીલકુલ નહિજ

માટે હવે કંઇક વિચાર કરો અને આંખ ઉઘાડીને જુઓ કે જ્યાં તમો દર સાલ લાખો કોરીઓ મુકો છો ત્યાં દરરોજ ફક્ત આઠ આનાનોજ લોટ અપાય અને તે પણ વાધરી શીકારીઓને ! કહો ભાઇઓ આ તમારા ધર્માદાના નાણાની વ્યવસ્થા છે. શું હજી પીરાણાનો મોહ નહી મુકો ? અને ગેઢેરાનો ભય નહિ છોડો ?

બન્ધુઓ ! હવે વિચાર કરો અને આપણા સુધારક ભાઇઓ જે કહી રહ્યા છે તે સાંભળો ને તે મુજબ આગેવાન ગેઢેરાઓનો ભય છોડો. અને આ આદરેલા જ્ઞાતિ ઉન્નતિના યજ્ઞમાં ભાગ લ્યો. અને પાટીદાર ઉદય માસિકના ગ્રાહક બની તેમાં આવતા લેખોને વાંચીને મનન કરો અને આ મનુષ્ય જન્મને સફળ કરો બસ હાલનો હું આટલુંજ કહું છું વળી આપને આગળ કોઇ વખત તંત્રી સાહેબ જગા આપશે તો થોડુંક લખીશ.

કદી આ લેખમાં મારી ભાષા આપને જરા આકરી તો લાગી હશે પણ તે મને માફ કરશો કે, પીરાણા પંથની ગોળીનો ડાઘ હવે મારા હૃદયમાંથી ઉપડી ગયો છે તેથી જરા સત્યનો જોશ આવી જાય છે, આપને પણ કહું છું કે જો તમારે પણ સત્ય વક્તા થવું હોય તો પીરાણા પંથની ગોળીનો ત્યાગ કરો અને ગેઢેરાઓનો ભય છોડો.

સ્વજ્ઞાતિ સુધારો.

પાટીદાર ઉદયના દિવાળીના ખાસ અંક માટે

(રચનાર ઠક્કુર રામજી વિ. વાલજી વર્મા)

(ભુજંગી છંદ)

તમોને કહું આજ હું તે વિચારો, કંઇ જ્ઞાતિની દાઝને દિલ ધારો,
ખરા ધર્મને સત્યતાથી સંભાળો, સદા સંપ રાખી સ્વજ્ઞાતિ સુધારો. (૧)

થયો સંપને ધર્મનો લોપ જ્યાંથી, ગઇ રિધ્ધી સિધ્ધી બધી આપણાથી,
કરો તે વિષે શુધ્ધ સાચા વિચારો, સદા સંપ રાખી સ્વજ્ઞાતિ સુધારો. (૨)

કુસંપે થૈ કૈ તણી પાયમાલી, રહે સંપથી સર્વ જાહોજલાલી;
વિના સંપ ન રાહ કંઇ એક સારો, સદા સંપ રાખી સ્વજ્ઞાતિ સુધારો (૩)

ઉમા માતનાં આર્ય સંતાન સાચાં, તજી ધર્મને ભૃષ્ટતા માંહી રાચ્યા;
ધર્યો પાપના પુંજનો કેમ ભારો, સદા સંપ રાખી સ્વજ્ઞાતિ સુધારો. (૪)

તમો દ્રવ્ય દશોંદ આપી ગુમાવો, ગણી ક્ષેત્ર દરિયા વિશે ધાન્ય વાવો
કહો વિનાં લાભ શાને ખુઆછો હજારો, સદા સંપ રાખી સ્વજ્ઞાતિ સુધારો (૫)

કરી દ્રવ્ય એ એકઠું આજ કાલે, અને તે થકી કૈક સંસ્થાઓ ચાલે:
ખરૂં પુન્ય જાણી ગરીબો ઉગારો, સદા સંપ રાખી સ્વજ્ઞાતિ સુધારો (૬)

દીઓ અંધ કે પંગુને અન્ન વસ્ત્રો, મુંગા પ્રાણીઓ પાળી પૂન્ય સહસ્ત્રો;
વળી સ્થાપી ચોજ્ઞાતિ માટે નિશાળો, સદા સંપ રાખી સ્વજ્ઞાતિ સુધારો (૭)

કહે "રામ" અષ્ટક રચ્યું પ્રેમ ભાવે, સુધાર્યું મંહિ "મૌંજી" એ મિત્ર દાવે;
કંઇ હિત ઉપદેશ જાણી સ્વીકારો, સદા સત્ય ધર્મે સ્વજ્ઞાતિ સુધારો. (૮)

નામ ધારી બનાવટી મુસલમાન સૈયદો

(લખનાર ખલીફા મહમદ ઉમર નુરમામદ કચ્છ અંજારીઆ)

તંત્રી મહાશય! આપના "પાટીદાર ઉદય' માસિકનો પહેલો અને બીજો બંને અંક મને મળ્યા, તેના ઉપકાર સાથે લખવાનું કે આપના અંક પહેલાના પાના ૬) માં લખેલું છે કે "પીરાણા સત પંથી" મુસલમાની પંથ છે. પ્રિય મિત્ર જોકે મને તમારા તરફ માન છે ખરૂં પણ મારા પાક દીન મહમદીનની ફરજહોવાથી બે બોલ શરા મુજબ લખી મોકલું છું. જે આપ જરૂરથી જાહેર કરશો.

મને સત પંથ પીરાણા પંથના સૈયદોની સાથે પ્રસંગોપાત કરાંચીમાં મરહુમ મુખી સાહેબ વિશ્રામ દેવશીના વાડામાં મુલાકાત થએલ છે. એટલુંજ નહિ પણ મેં અમારા દીન ઇસ્લામ સંબંધી થોડોક વાદ વિવાદ પણ કરેલ છે. જેથી મને માહિતી છે તેથી લખું છું મને ખરૂં પુછાવો તો સતપંથ **પીરાણા પંથ હિંદુ મુસલમાનથી ન્યારોજ છુપી કારવાઇનો એક અજબ પંથ છે. 'ન હિંદુ ન મુસલમાન" તેમજ અતોય ભ્રષ્ટ તતોય ભ્રષ્ટ"** જેવોજ છે પણ આટલા દીવસ સુધી હુ એમ માનતો હતો કે **"કરશે તે ભરશે એમાં મારે શું "ખાડો ખોદે તેજ પડે"** પણ આજ તમારા માસિકમાં વાંચીને મને વિચાર થાય છે કે રખેને મારા મુસલમાન ભાઇઓ આને ઇસલામી ધર્મ માની બીજા હિંદુ ભાઇ ઓના જેમ ફસાઇ પડે અને પોતાના દીન મહમદીને ભુલી આડે રસ્તે ચડી ન જાય તેથીજ લખવું પડયું છે.

મારા મહેરબાન વાંચક સાહેબો ! આજ કાલ વર્તમાન કાળમાં ધર્મ પંથોના જાણે ગાફડા ફાટી નીકળ્યા હોય તેવા વાવલીઆ વાવા લાગ્યા છે. ને ધર્મને નામે ધતીંગથી પીખડાંમાંથી સો સો કાગડા ખડા કરી મુકે છે. પણ ભાઇઓ તેનું મુળ તાતપર્ય મોજ શોખ. **મોટર, હોટલ. લાડી. ગાડી અને વાડી,** ના ખાતર અજ્ઞાન ભોળા ભાઇઓને જુઠી લાલચો બતાવીને પુર્વ કાળથી વંશ પરંપરા બાપદાદાના મુળ શુદ્ધ સાચા ધર્મોથી ફેરવી પાખંડીકૃતવી પંથોમાં ફસાવી દોજકી બનાવી પ્રિય ભારત માતાના સંતાનોમાં કુસપ ફેલાવી પાયમાલ કરી મુકે છે. એટલુંજ નહીં ને હજી પણ પરમાત્મા જાણે કે છેક પાતાળે લઇ જવાની કોશીશો કરે છે. તેથી ભય રહે છે. માટેજ મને **મારા સ્વધર્મના ફરમાન મુજબ ફરજીયાત લખવું પડે છે.** આપ જાણો છો કે **અમારો ઇસલામી પાક મહઝબ અતિષય તિક્ષણ તલવારની ધારથી તેજ ઘણોજ બંધનકારક એકજ ખુદાને માનનાર છે.**

ત્યારે આ કુટીલ પીરાણા પંથમાં તો માછલાં કાચબા અને જેનું નામ લેવું પણ અમો મુસલમાનોને હરામ છે તેવા સુવર આદીને પરમેશ્વરના અવતાર માનેલા છે (લાહોલા)

ભાઇઓ અમારા ઇસલામી ધર્મની પાંચ ફરજો તો અવશ્ય પાળવી જોઇએજ જેવી કે (૧) કલમે સહાદત, (૨) પંજગાના નમાજ

(૩) જકાત (૪) હજ અને પાંચમી રોજા રમજાન સરીફના ઉપલી સરતો જ્યાં સુધી કોઇ મુસલમાન અદા ન કરે, તો તે મુસલમાન નજ થઇ શકે તેમ ઇસલામી દાવો પણ કર વાને તે લાયક નથી.

તો પછી પીરાણા સતપંથના બનાવટી સૈયદો અને વેસ ધારી કાકા (સાધુ) ઓને પુછી જુઓ કે ઉપલી સરતોમાં કઇ સરત અદા કરે છે? મને તો ખાત્રી છે કે તેઓતો **દીનમહમદીનના આચાર વિચાર કીંવા રીત રસમથી નેસ્ત છે**, તો પછી ઇસલામી નજ હોઇ શકે. અને છે પણ નહી.

મારા મહેરબાન વાંચક સાહેબો ! શરા મહમદીન તો શું પણ કોઇ પણ ધર્મ ગુપ્ત નજ હોય શરા જાહેરાત છે. તો આ સતપંથ પીરાણા પંથના સૈયદો અને સાધુડા (કાકાઓ) માફક છુપી કારવાઇ કરતા કોઇપણ ધર્મમાં બતાવી શકશો કે? નહિજ. તો પછી ધર્મ શાનો એતો ઠગ બાજી સ્વાર્થી સંકલ્પ કહે વાય અને છે પણ તેમજ.

ભાઇઓ ? આપ પણ જાણતા હશો કે ઇસલામમાં પ્રથમ છોકરો જન્મતાં તેના કાનમાં આઝાન (બાંગ) પુકારી ઇસલામી અસાહઓ માંથી નામ પાડવું, પછી સુન્નત બેસાડવો, ઉમર લાયક થાતાં કુરાને શરીફ પઢાવવા, અમારા નબી સાહેબ મહમદ મુસ્તફા (સલ) ના ફરમાનો શીખાડવા મસજીદમાં મુકવો તથા હમેશાં પાંચ વખતની નમાજ પડી બધા મુસલમાન ભાઇઓની સાથે બીસ્મીલ્લાહ કરીને જમે તોજ મુસલમાન હોવાનો દાવો કરી શકે પણ અફસોસની વાત છે કે એમાંનું સત પંથ પીરાણા પંથના સૈયદો તથા તેના મુરીદોમાં એકે ચીન્હ જોવામાં આવતું નથી, મુરસીદ સૈયદોનો પ્રથમ ધર્મ તથા ફરજ છે કે પહેલો પોતે ખુદા પાક તથા તેના હબીબ મુકબલના ફરમાન મુજબ વરતે અને પછે પોતાના મુરી દોને સખત ખાસીયત કરી જાહેર રાહ રસ્તા પર ચલાવે બેધડક ખુલંમ ખુલ્લાં ભય વગર ત્યારેજ તે સૈયદ ઇમામ થઇ શકે, એમાં જરા પણ સ્વાર્થ કે નાહિમત, ભય, લજ્જા કે ખુશામત કરે તો તે જનહમ રસીદ થઇ જાય હવે આપજ કહો કે પીરાણાના સૈયદો પોતાના મુરીદો પાસેથી **વરસોંદી, દશોંદ, વીસુંદ.** વગેરે લેવાનો સ્વાર્થ નથી રાખતા ? તેમ તે ઉપર લખ્યા ફરમાનો મુજબ વરતે છે ? તેમ જો નથી વરતતા તો ખાલી ડોળ ધાલુથી કાંઇપણ થવાનું નથી. તે તો જરૂરથી જનહમ માં પડવાના પણ બીચારા ભોળા ભાઇઓ તેના પાછળ ખાલી રખડી મરે છે.

ભાઇઓ ! મેં પીરાણા પંથી સૈયદોનાં બનાવેલાં પુસ્તકો થોડાં ઘણાં જોયાં છે જેમાં મને યાદ રહેલી વાત તમોને કહું છું તે સાંભળો.

રોવે રોવે હીંદુડા દુજા મુસલમાના,
રોવે બ્રાહ્મણ જોશીડા વાંચન પોથ પુરાણા
રોવે મુલ્લાં કાજીડા જીકો પઢણ કુરાના,
રોવેરોવે સઘળોસુનીસંગજીકો શાહનસીભાણા
રોવે રોવે સંસારી તે સઘળા રોવે,
એક ન રોવે જીને શાહ પીર પાયા

તેમજ

હજ નીમાજ રોજા ધરે
કુડી કીયાએ કામ ન સરે.

અને

એજી એ નર શ્રી ઈશલામ શાહ
અવતાર શાહ અલી તણા

સતગુરૂ હશનશાહ તે તો નથી મહમદનો અવતાર.

આમ ઇસલામ જ્યારે ખુદા પાકને નિરંજન નીરાકાર માને છે. કોઇ જીવને પુનર્જન્મ છે, એમ કબુલ નથી કરતો ત્યારે આ કુટીલ સત પંથ (પીરાણા પંથ)માં ખુદ ખુદાને ખુદાના રસુલનાજ અવતારો બતાવેલા છે. કહો મુસલમાન ભાઇઓ આપ આવા સ્વાર્થીઓને મુસલમાન તરીકે કબુલ કરશો ખરા કે? કદી નહીં.

ઉપર મુજબ કૃતવી સેળભેળ કરી સાચી ખોટી ઉપમાઓ આપી "ઘરના ભુવા ને ઘરના જતી" માફક લખી ખુદા પાકના ગુનેગાર થયા છે.-થાય છે એટલુંજ નહી પણ કુડા પંથને સતપંથ નામ આપી મોટા ડોળ કરીને ભોળા લોકોને લલચાવીને ફસાવીને તેને પણ નર્કવાસી કરે છે. ભાઇઓ ! આતો તેઓએ સ્વાર્થની ખાતર રોજગાર પેદા કરવાના સાધન બનાવેલાં છે. તેથી મને તો ખાત્રી છે કે સત પંથી-પીરાણા પંથી સાધુ કાકાઓ તથા બનાવટી સૈયદો કદી પણ ઇસલામી દાવો કરી નજ શકે. તેમજ ઇસલામી ઓલમાના સામે મુકાબલો કરી નહિજ શકે.

બાકી હા ? તમારા અજ્ઞાન ભોળા અને ભેઇલમ (અભણ કણબી પાટીદારોને અંધારામાં રાખી ગમે તેમ કરી બોળી મારે તો ભલે. તમો આટલું તો ખચીત માનશો કે ગમે તે એક ધર્મ હિન્દુ યા મુસલમાન જે પુર્વે પોતાના વંશ પરંપરાનો છે અને વડીલો પાળતા આવ્યા હોય તેજ પાળવો હક છે. એવું ન જોઇએ કે "આવો બેથી રહે" હાલ અખબારો માસિક પત્રો વિગેરે મુળ ધર્મ ગ્રહણ કરવું ખોટા પતંગીઆમાં ન લોભાવવું કહીને પોકારે છે. છતાં પણ અભણ અને ભોળા પીરાણા પંથીઓ મસાલ લઇ નર્કના કુવામાં પડે છે, તો તે તેની કરણીનાં ફળ તે પોત્તેજ ભોગવશે-ભોગવે છે. "જે કરશે તે ભરશે" પણ દુઃખ માત્ર આટલુંજ કે માતૃભુમિ હિંદ માતાને ગુલામ બનાવી ધરપકડ કરે છે.

મીત્ર ! ધર્મમાં ઢાંક પીછાડો હોવજ નહી જે ધર્મો પુર્વથી ચાલ્યા આવે છે, તે જાહેરીન છે. તેમાં ભય નથી નિર્ભય છે. સત્ય છે વેદ પુરાણ અને કુરાન, મોજુદ છે જે ઓલી યા અંબીયા, દેવ દેવીઓ પાળતાં આવ્યાં છે. વાંચો અને કર્મથી તેજ માનવું, અને તેમાં જ લીન થવું જોઇએ. પાખંડી પ્રપંચી સ્વાર્થી સાધુડા બગ ભકતોના ખોટા પતંગીઆ રંગમાં અંજાઇ ન જવું જોઇએ. આ તો

બાજીગર બાજી રચી રચ્યા કમળકા ફુલ.
દો ઘડીકા દેખના, આખર ધુળકી ધુળ.

જેવો ગોડ વિદ્યા સમાન પંથ છે.

મારા વહાલા વાંચકો હિન્દુ ભાઇઓ મનુષ્યને પ્રથમ આટલુંજ વિચારવાનું છે કે જે જે નવા પંથો ફાટી નીકળે છે. ને નીકળ્યાં છે. તેના મહંતો-સુખાનીઓ કયા ધર્મના કયા અવતાર, પેગમ્બરના ફરમાન મુજબ વરતે છે. તેઓને પુછી જોશો કે તમોએ કયા ધર્મના આસરાથી કયા અવતાર અને કયા પેગમ્બરથી આ પંથ બનાવ્યો છે. ચાર સનાતન વેદ અને ચાર ઇસલામી કીતાબમાંથી કીયા કીતાબમાંથી આ પાંખડી ફુટી છે તે દેખાડી આપશો ? નવા ધર્મો હવે થાયજ ક્યાંથી ઘીમાંથી હવે માંખણ કેવી રીતે થાય બસ આટલુંજ હાલ હું આપને લખી મોકલું છું. તે આપ આપના પત્રમાં છાપીને આભારી કરશો.

"આરીન"

ગેઢેરે ગોટા વાળ્યારે.

(આ કવીતા અમોને સ્વર્ગસ્થ ભાઇ વેલજી કરશનના પીતાશ્રી કરશન ભાઇ હંશરાજ વીરાણીવાળાના તરફથી પ્રગટ કરવા અર્થે મળેલી છે.)

(રાગ. ખુને જીગરકો પ્રીતી હય બસ ગમને તોરે યાર.)

ગેઢેરે ગોટા વાળ્યારે સૌ સમજો શાણા જન,
ઘણાઓ પર કરજો કીધા કુંઇકાના દંડજ લીધા;
મંડળથી હારી બીધારે સૌ સમજો શાણા જન ૧
હોંશે છુટકા છેડા કરતા ઢોર હરાયાની માફક ફરતાં;
સૈયદોનું એઠું ચરતારે સૌ સમજો શાણા જન ૨
પ્રીતે પીરાણામાં જાય ત્યાં સૈયદોનું એઠું ખાય;
તે ગુરૂ ગણી મનમાંહેરે સૌ સમજો શાણા જન ૩
કાકો પૈસાને શું કરશે સટા શેરોમાં ભરશે;
મોટરમાં બેસી ફરશેરે સૌ સમજો શાણા જન ૪
કાકાને વહાલું નાણું સ્વદેશે કર્યું ઉઘરાણું;
વીરાણીએ કર્યું આણુ રે સૌ સમજો શાણા જન ૫
વીરાણીએ વાંધો લીધો કાકે ત્યાગ અનનો કીધો;
દુધ છ શેરપર વ્રત લીધોરે સૌ સમજો શાણા જન ૬
અંધ શ્રદ્ધાળુ કામ શું કરશે મુવાં ઢોરો કાંધે ધરશે,
ત્યાં જઇને લાણુ ચરશે રે સૌ સમજો શાણા જન ૭
તમો માનો ધર્મ છે સાચો એનો ઘડનારો છે પાકો;
એના એજંટ સૈયદ અને કાકારે સૌ સમજો શાણા જન ૮
જુમા રાતે થાળું કરાવો નુર નાખી કાંકળ પાવો:
ત્રઇવું ખાવા કાંધાવોરે સૌ સમજો શાણા જન ૯
જાતર કરવા કાં જાઓ પીરાણે પૈસા દઇ આવો;
પડી દુવા કાં ગુન્હા છોડાવોરે સૌ સમજો શાણા જન ૧૦
લાહીલા લાહીલા એમ કહેતાં વળી વાંકા ને નમાજ પડતાં,
તમ બુદ્ધિની કેવી જડતારે સૌ સમજો શાણા જન ૧૧
આવું ધર્મ હડાહડ ખોટું તેને કેમ માનો છો મોટું;
એવું આંધળે બેરૂં કુટયુ રે સૌ સમજો શાણા જન ૧૨
આવા ધતીંગ ધર્મને મુકો મારી ઠોકર તે પર થુંકો;
ધર્મ સનાતન પર જુકોરે સા સમજો શાણા જન ૧૩
હવે જાગ્યા સુધારક બાળ થયા ખોટા ધર્મના કાળ:
કાકા સૈયદ પીરાણું બાળોરે સૌ સમજો શાણા જન ૧૪
કહીએ ઘડી ઘડી શું તમને હવે લાજ શરમ થાય અમને;
દુર કરો એવા યમનેરે સૌ સમજો શાણા જન ૧૫
સૌ માતુ ઉમીયાને નમજો સ્વજ્ઞાતિ માટે દુઃખ ખમજો;
કહે વેલજી દુષ્ટોને દમજોરે સૌ સમજો શાણા જન ૧૬

વેલજી કરશન પટેલ.

કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિના ખામીના કુલ સવાલોની યાદી.

(લેખક: ઠક્કુર રામજી વિ. વાલજી વર્મા નખત્રાણા કચ્છ.)

પાટીદાર જ્ઞાતિના આ માસિકની ઉત્પતિ સ્થિતી ભોગવટો સ્થાઇ રહે તે માટે પ્રભુની પાસે હિતચિંતક દોસ્તની પ્રાર્થના.

આજ વીસમી સદીના સદાકાળ ઇતિહાસમાં અમર રહેનારી ભારતના ભવ્ય ભક્ત સંતાનોની મહામંત્ર ફુંકવાની સ્થિતી પ્રગતી ઉગતી કળી માફક ખીલી પ્રખર સુગંધી દ્રવ્યો સુગંધી આપી રહ્યા છે તેવા સમયમાં આ પત્રની પરિસીમાની યોગ્યતા, કુલ સવાલોની યાદી તારવવી એ સ્થાઇ વિવેચન માટે વાસ્તવીક છે. **લેખકો હિત ચિંતકોને સુગમ** પડે તેટલા માટે અમારી બુદ્ધિ અનુસાર ખામીના સવાલ કોડી એક નીચે તારવવામાં આવે છે.

VSAK: 1923 - 24

નુતન બેસતા વિક્રમી શવંત ૧૯૮૦ની સાલમાં કુલ સર્વાળો આણતાં દોઢ દજન સવાલો સરવાઇએ જ્ઞાતિમાં સમાજ સુધારણાના લેણા બાકી છે જે એક કોડી વર્ષમાં પુરા થશે ?

કડવા પાટીદાર અવલ સરવાઇએ જમા ઉધાર જ્ઞાતિ હિત ચિતકની યાદી.
સવાલ કોડી એક.

જ

૧ વરો, કરજ, ને કાંધીઆં.
૨ ચોરી, દુવા, દાટવું, બદલે બાળવું.
૩ જુમારાત, ખાનો, જમાત, પાચાડા, પંચ, મુખી.
૪ પીરાણો, પુજા, અમીની ગોળી, હુરાઓ
૫ ભનૈયા, બાળ લગ્ન, છુટા છેડા, ઉડી જવું, આગળીઓ.
૬ પેટમાં સગપણ, નાના બાળક, ઉગતી કળી નું સત્યાનાસ, ટોપરાની સગપણ પ્રથા.
૭ લગ્ન ક્રીયાનો લીભાડો પાકે.
૮ જીવતે ધણી બીજી કરી ખુશી ના ખુશી.
૯ નાત બહારનો જુલમાટ, આગેવાનોનો અંધો દીસતો ગોરખ ધંધો.
૧૦ મુખી, ચોધરી, ગેઢેરાની પ્રપંચ જાળ.
૧૧ કુવાગરાં, ઉતરાવવાની પ્રથા.
૧૨ સૈયદોનો મોહ.
૧૩ પાપની બેડી, પારાણે છુટવાની અંધ શ્રધ્ધા.
૧૪ નીશરણી (લીસેણીનો હેતુ)
૧૫ ભુખ, બારસનો અવતાર (કંગાળીયતનો ઇજારો)
૧૬ ખાંડ ચોખાનો રીવાજ.
૧૭ કજોડાંના આણાં.
૧૮ આઠ આગલે કોરા ગુજાભર ખજુરીઆ.
૧૯ ખજુર પર વહાલ.
૨૦ કાકાપર પુર્ણ પ્રીતી.

૨૦) જુમલે સવાલ નંગ વીશ.

ઉ

૧ ખેડ, ખાતર, મજુરી, અંગ ધંધો, કરવત, કડીઆ, આદિ, એકંદર જાત મહેનત.
૨ વ્યપાર, હુન્નર, કોન્ટ્રાકટર, કવચીત, કવચીત લેખક આદી આગળીને વેઢે ગણ્યા.

૨ એકંદર વ્યવસ્રીય બે.

બાકી નંગ ૧૮ ડજન દોઢ બે કિ લેણા છે હસ્તે સમજનાર ભાઇ વાંચક પોતે.

મુદત એકે શને ૧૯૨૪ સવંત ૧૯૮૦માં આ પેકી દારા કાંધાથી પુરા કરી દેવાની શરતે બાકી લેણા હસ્તે ભાઇ રૂડા દા. મહેતા રામ ભક્ત હરદયાળુંવંતી ખુદ વર્માના ૨૦) વીસ એકંદર સવાલો.

નોટઃ— આલખાણનું સાફ વિવેચન વાંચકની જાણમાટે આવતા અંકમા આવશે.

લેખક.

સાભાર સ્વિકાર.

કડવા વિજય પુ. ૧૪ અંક ૧૨ મો શ્રી કડવા પાટીદાર પરિષદ તરફથી પ્રકાશક રા. રા. વકીલ પુરૂષોતમ રણછોડદાસ પટેલ મુ. કડી તરફથી અમોને બદલામાં અભિપ્રાય માટે ઉપરોક્ત અંક મળેલ છે ઘણા જુના વખતથી પાટીદાર જ્ઞાતિની સેવા બજાવનાર આ પત્ર બહુજ લોકપ્રિય થઇ ચુકેલ છે. તેમાં પાટીદાર જ્ઞાતિને લગતા ઘણાંજ સારા અને મનન કરવા લાયક લેખો આવે છે. સદરહુ અંકમાં પાછળના પાના પર છપાયેલ **નોંધ** તરફ ધ્યાન ખેચતાં તેમની કેટલી બધી મુસ્કેલીઓ છતાં તેઓ પોતાની સેવા કર્યેજ જાય છે. વળી આવા પત્રને અનેક આફતો આવે છતાં તેમાંથી બચાવી તેને ચલાવવું એ ઘણુંજ કઠીણ કામ છે. તો પણ અમો તેના સંચાલક ભાઇશ્રી પુરૂષોતમ ભાઇને ખરેખર ધન્યવાદ આપીએ છીએ. અને અમારા વાંચનારાઓનેઆ પત્રના ગ્રાહક થઇ ઉતેજન આપવા ભલામણુ કરીએ છીએ વા. લ. રૂ. ૧-૮-૦ જે તદન ઓછુંજ ગણી શકાય અને તે ઉપરને ઠેકાણે લખવાથી મળી શકે છે.

ખેતીવાડી વિજ્ઞાન પુ. ૧૨ અંક ૧ લો. અધિપતી રા. રા. દુલેરાય છોટાલાલ અંજારીઆ "ખેતીવાડી વિજ્ઞાન" ઓફીસ ધરમપુર. જીલ્લો સુરત આ પત્ર લગભગ બાર વર્ષ થયાં ખેડુત ભાઇઓની અચ્છી સેવા બજાવે છે. આ પત્રમાં ખાસ કરી ખેતીનાંજ લેખો આવે છે. અમારા ખેડુત ભાઇઓને આ પત્ર અવશ્ય વાંચવાની જરૂર છે. દરેક ગામની પંચાયત પાસે આ પત્ર આવતું હોય તો તે બહુજ લાભ દાયક થઇ પડે એમ અમારૂં માનવું છે. સદરહુ પત્રનું લવાજમ રૂ. રાા છે. જે પ્રમાણમાં જરા વધારે ગણાય તો પણ વિષય તરફ જોતાં તે ભારે પડે તેમ નથી. અમો ભાઇશ્રી અંજારીઆની સેવા બદલ તેમને ધન્યવાદ આપીએ છીએ.

શ્રી કડવા પાટીદાર કેળવણી ઉત્તેજક મંડળનો વૃતાંત, છપાવી પ્રગટ કરનાર ઉપરોક્ત મંડળના મંત્રી રા. રા. નગીનભાઇ વૃ. પટેલ, મુ. કડી (ગુજરાત) ઉપરોક્ત મંડળની કેળવણી બાબતની પ્રવૃતિ પ્રસંશા પાત્ર છે. દાનવીર ભાઇઓએ ઘણીજ સારી સારી રકમો એ ફંડમાં ભેટ આપેલી જણાય છે. તેમજ ત્રણ વર્ષનો અહેવાલ તઇયાર કરીને છપાવેલ છે તે જોતાં એ મંડળનું કાર્ય ઘણુંજ સારૂં ગણી શકાય. દરેક હિસાબ વાર બાબતો બરાબર બતાવવામાં આવી છે આ મંડળ તરફથી એ પ્રાંતમાં કેળવણીને જે પ્રચાર થાય છે તેવો અમારા કચ્છી પાટીદાર ભાઇઓમાં પ્રચાર કરનારા સુજ્ઞ ભાઇઓ કયારે જાગશે ? પ્રભુ ? અમારા કચ્છી ભાઇઓમાં તરત જાગ્રતિ લાવે એવું અમો ઇચ્છીએ છીએ. વળી આ મંડળ તરફથી પાટીદાર વિદ્યાલય (આશ્રમ) ચલાવવામાં આવે છે તે પણ ઘણુંજ વખાણવા લાયક છે તેમાં રહેતા વિદ્યાર્થીઓને સ્તવન તથા શિક્ષણ અને વ્યવસ્થા સંબંધી સદરહુ રિપોર્ટમાં જે વીઝીટોનાં શેરાં ટાંકેલા છે તે ખરેખર ધ્યાન ખેંચનારા છે, ઉત્સાહી કાર્ય વાહકોની મદદ હોય તોજ આ કાર્ય થઇ શકે છે અમો અમારા જ્ઞાતિ બંન્ધુઓનીં આ કાર્યમાં ફતેહ ઇચ્છીએ છીએ આ મંડળની અને તેની સંસ્થાઓની વિશેષ ઉન્નતિ જોવા ખુશી છીએ. અને અમારા પાટીદાર ભાઇઓને આવી સંસ્થાઓ તરફ પોતાનો ઉદાર હાથ લંબાવવા અરજ કરીએ છીએ.

T.

શ્રી કચ્છી કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિ સુધારક યુવક મંડળ તરફથી
જ્ઞાતિના લાભાર્થે પ્રગટ થતું:–

પાટીદાર ઉદય.

તંત્રી તથા પ્રકાશક: રતનસી શીવજી પટેલ.

વર્ષ ૧લું. આસો શા. ૧૯૮૦ અંક ૪થો.

VSAK: Oct-1923

વિષય	લેખક	પૃષ્ટ
રે ખેડુત તું ખરે જગતનો તાત ગણાયો.	T.	૧
આનંદ ધ્વની	મોંજી મહાજન	૨
સદ્ગતિ ત્યાં થાય છે	T.	૨
નુતન વર્ષે અમારી અંતરેચ્છા ...	તંત્રી	૩
આપણી ફરજ	રણછોડદાસ દલસુખરામ ...	૪
પાટીદાર ઉદય સંબંધી જ્ઞાતિ બંન્ધુઓને પ્રાર્થના	નારાયણજી રામજી ...	૫
ઉદય માર્ગ દર્શન	માવજી વાસંણુ પટેલ ...	૭
અલંકારો કિત્તક કેળવણી પ્રશંસા ...	મૌજી મહાજન	૯
પાટીદાર જ્ઞાતિ સાહિત્ય	રામજી વાલજી વકીલ ...	૧૦
પાટીદાર ભાઇઓને પાર્થના	વૈદ્ય ગોપાલજી કુંવરજી ...	૧૨
જ્ઞાતિ સુધારા અર્થે	મૌજી મહાજન ...	૧૩
પીરાણા પંથીઓની દશતરી ગાવંત્રી ...	નારાયણજી રામજી ...	૧૫
જ્ઞાતિ બંન્ધુઓને બે બોલ	લાલજી સોમજી પટેલ ...	૨૨
સ્વજ્ઞાતિ સુધારો ...	રામજી વાલજી વકીલ ...	૨૫
નામ ધારી બનાવટી મુસલમાન સૈયદો	ખલીફા મહમદ ઉમર જાનમામદ	૨૬
ગેઢેરે ગોટા વાળ્યા રે ...	વેલજી કરસન પટેલ ...	૨૯
કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિના ખામીના કુલ સવાલોની યાદી	રામજી વિ. વાલજી ...	૩૦
સાભાર સ્વીકાર ...	T. ...	૩૧

એ શિવાય સુચના નિયમો જાહેર ખબર ઇત્યાદી વાર્ષિક લવાજમ રૂા. બે અગાઉથી.

છુટક નકલ ચાર આના પો. સાથે

તમામ પત્ર વ્યવહાર નીચેને સરનામે કરવો.

વ્યવસ્થાપક,

પાટીદાર ઉદય ઓફીસ,

રણછોડ લાઇન્સ, કરાચી.

પાટીદાર ઉદય માસિકના નિયમો.

(૧) આ માસિકનો મુખ્ય હેતુ પાટીદાર જ્ઞાતિની ઉન્નતી કરવાનો છે. જેથી દરેક પાટીદાર ભાઇઓની ફરજ છે કે તેમણે માસિકના ગ્રાહક થઇ યોગ્ય મદદ કરવી..

(૨) આ માસિક દરેક હિંદુ મહીનાની શુદી ૨ બીજ ને દિવસે બહાર પડે છે.

(૩) સ્વજ્ઞાતિના કે અન્ય જ્ઞાતિના કોઇ પણ પુરૂષ અગર સ્ત્રીના લેખો આ માસિકમાં લેવામાં આવશે. પણ અંગત દ્વેશ કે સ્વાર્થથી લખાયેલા હોવા ન જોઇએ, બને ત્યાં સુધી વિવેકની હદમાં રહી ભુલો બતાવવી અને ભાઇચારો તથા સંપ વધે તેવા પ્રયત્નો કરવા.

(૪) લેખો શાહિથી સારા અક્ષરે અને કાગળના એક બાજુ ઉપર લખેલા હોવા જોઇએ. લેખકની ઇચ્છા હશે તો નામ વગરના લેખો છાપવામાં આવશે, પણ લેખકે ખરૂં નામ અને પુરૂં શરનામું અમારી જાણ માટે લખવું. લેખની દરેક જોખમદારી લેખકને શીર રહેશે, નહિ છપાએલા લેખો પાછા મોકલવા અમો બંધાતા નથી.

(૫) કોઇ પણ લેખકના વિચાર સાથે અમારૂં મળતાપણું છે એમ માની ન લેવું.

(૬) દેશ પરદેશમાંથી આપણી જ્ઞાતિમાં વિવાહ, જન્મ, મરણ, ઇત્યાદી તથા કોઇ ગ્રહસ્થને વિદ્યા, હુન્નર અગર વેપાર અને ખેતીવાડીમાં મળેલી ફતેહના સમાચાર ઘણીજ ખુશીથી દાખલ કરવામાં આવશે.

(૭) કોઇ ભાઇને આ માસિક સબંધી કાંઇ પણ ખુલાશો મેળવવો હોયતો જવાબ માટે પોસ્ટની ટીકટો બીડવી.

(૮) આ માસિકમાં જ્ઞાતિ સબંધી તથા આર્થીક ધાર્મિક અને વહેવારીક દરેક બાબતો ચર્ચવામાં આવશે, માટે જે જે ભાઇને જે જે વિષય સબંધમાં લખવું હોય તેણે તે તે વિષય સહેલી ભાષામાં દાખલા દલીલોથી લખવું કે જેથી વાંચક વર્ગ ઉપર સારી અસર જલદી થાય.

(૯) જે ભાઇ આ માસિકને મદદ આપશે તેમનાં મુબારક નામ તેમની ઇચ્છા હશે તો આ પત્રમાં છાપવામાં આવશે. અને વાર્ષિક રીપોર્ટમાં પણ છપાવી જાહેર કરવામાં આવશે.

(૧૦) જે ભાઇ રૂા. ૫૦૦) પાંચસો કે તેથી વધુ માસિકને મદદ કરશે તેમનો ફોટો ઓફીસમાં રાખવામાં આવશે.

(૧૧) આ માસિકના માટે હમેશાં યોગ્ય લેખો લખી મોકલનાર લેખક પાસેથી લવાજમ લેવામાં આવશે નહી.

લી. વ્યવસ્થાપક, "પાટીદાર ઉદય"

આ પત્ર "તરૂણ-સાગર" પ્રેસમાં ગિરિજાશંકર બી. ત્રિવેદીએ છાપ્યું,
ન્યુ સ્મૉલકૉઝ કોર્ટની સામે, કેમ્પબેલ સ્ટ્રીટ,-કરાચી.

॥ ओ३म् ॥

કચ્છ કડવા પાટીદાર સુધારક યુવક મંડળ તરફથી પ્રગટ થતું માસીક પત્ર.

પાટીદાર ઉદય

વર્ષ ૧લું કરાચી, કાર્તક માગસર સંવત ૧૯૮૦. અંક ૫-૬ઠો

VSAK: Nov, Dec-1923

यदा यदा हि धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारत ।
अभ्युत्थानमधर्मस्य तदाऽत्मानं सृजाम्यहम् ॥

परित्राणाय साधूनां विनाशाय च दुष्कृताम् ।
धर्मसंस्थापनार्थाय संभवामि युगे युगे ॥

હે ભારત ! જ્યારે જ્યારે ધર્મની પડતી થાય છે, ત્યારે ત્યારે હું દેહ ધારણ કરૂં છું.

સત પુરૂષોના સંરક્ષણ અર્થે, દુષ્ટોના વિનાશ અર્થે અને ધર્મનું દ્રઢ રીતે સ્થાપન કરવા અર્થે હું યુગે યુગે અવતાર લઉં છું.

भ० अ० ४ श्लोक ७,-८.

વાર્ષિક લવાજમ અગાઉથી રૂા. ૨ બે પોસ્ટેજ સાથે.
છુટક નકલ આના ચાર.

તંત્રી અને પ્રકાશક:
રતનસી શીવજી પટેલ.
પાટીદાર ઉદય ઓફીસ, રણછોડ લાઇન,—કરાચી.

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિ સુધારક યુવક મંડળ તરફથી
જ્ઞાતિના લાભાર્થે પ્રગટ થતું:-

પાટીદાર ઉદય.

તંત્રી તથા પ્રકાશકઃ રતનસી શીવજી પટેલ.

વિષય	લેખક	પૃષ્ટ
આપણો ઉદય	T.	૧
અમારો નિશ્ચય	ભાવસાર શુભેચ્છક	૨
અમારી મુંઝવણ	તંત્રી	૩
જ્ઞાતિ બંધુઓને વિનંતી	રા. મૌજી મહાજન	૪
તું પોતે સુધર	મી. વિશ્રામ પાંચા	૫
આપણા ગુરૂનો ચમત્કાર	રા. રણછોડદાસ	૮
સુધારાનું પહેલું પગથીઉં	રા. કેશવદેવ	૧૧
સત્ય માર્ગ સનાતન ધર્મ	રા. મૌજી મહાજન	૧૨
ઉદય માર્ગ દર્શન	રા. માનજી વાસણ પટેલ	૧૫
આરોગ્ય રક્ષક ઉપદેશ માળા	વૈદ્ય ગો. કું. ઠક્કુર	૧૭
દુનિયાઇ બનાવનો ભાવી વર્તારો	ગડગડાટ પત્ર ઉપરથી	૧૯
પીરાણા પંથની દશતરી ગાવંત્રી	રા. નારાયણજી રામજી	૨૦
એક ખેડુતની કરૂણાજનક કહાણી	ખેતીવાડી વિજ્ઞાન ઉપરથી	૨૯
ખેડુતોની દાદ કોણ સાંભળે છે	"	૩૨

એ શિવાય સુચના નિયમો જાહેર ખબર ઇત્યાદી વાર્ષિક લવાજમ રૂા. બે અગાઉથી

છુટક નકલ ચાર આના પો. સાથે

તમામ પત્ર વ્યવહાર નીચેને સરનામે કરવો.

વ્યવસ્થાપક,
પાટીદાર ઉદય ઓફીસ,
રણછોડ લાઇન્સ, કરાચી.

॥ ओरम ॥

પાટીદાર ઉદય

કચ્છી કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિના લાભાર્થે પ્રગટ થતું ગુજરાતી માસિક પત્ર

વર્ષ ૧લું કરાચી, કાર્તક માગસર સંવત ૧૯૮૦. અંક ૫–૬ઠો

VSAK: Nov, Dec-1923

આપણો ઉદય.

આપણો ઉદય શામાં રહેલો છે. એ પ્રશ્ન દરેક વ્યક્તિને આવે એ ઇચ્છવા જોગ છે.

પરંતુ જ્યાં સુધી એ સવાલનો આપણે કંઇ પણ વિચાર પુર્વક નીવેડો નહિ કરશું ત્યાં સુધી આપણા પ્રયત્નો કંઈ પણ ફળીભૂત થવાનાં નથી !

દરેક મનુષ્ય પોતાનો ઉદય ચહાય છે અને તેને લગતા તે ઉપાયો પણ યોજે છે તો તે જરૂર ઉદય કરવા શકિતમાન પણ બને છે.

પાટીદાર ભાઇઓ માટે તો મુખ્ય જરૂર છે સંપની, જ્યાં સંપ નથી ત્યાં સુખ કે ઉન્નતિની આશા શી રખાય ?

એ સિવાય પ્રથમ આપણે ધર્મ સંબંધી પણ હજી કંઇ નિર્ણય પર આવ્યા નથી; જ્યાં સુધી આપણે આપણો રસ્તો નકકી નહિ કરીશું, ત્યાં સુધી આપણી કુચ મફતમાં અથવા ફાયદા વગરની છે. કારણ કે આપણું ધ્યેય હજી નકી નથી મુંબઈનું અને કરાચીનું મંડળ જ્યાં સુધી આપણું ધ્યેય નક્કી નહિ કરે ત્યાં સુધી કરવા ધારેલા સુધારા પણ કંઇ અસર કરી શકે તેમ નથી.

માટે પાટીદાર ભાઈઓ ! ઉઠો ! અને જાગ્રત થાઓ ! દુનિયા આખી પોતાની ઉન્નતિ માટે કુચ કરી રહી છે તેમ આપણે પણ આપણું ધ્યેય નક્કી કરી ઈશ્વરને શરણે પડી આપણી કુચ શરૂ કરો, અનેક આફતો જ્યાં સુધી નહિં વેઠશું ત્યાં સુધી ધારેલા મથકે નહિ પહોંચી શકાશે ! એ યાદ રાખશો.

T.

અમારો નીશ્ચય.*

ગઝલ

સહીશું કષ્ટ દુર્ઘટ જે, અમારી જ્ઞાતિ હિત માટે;
ધરીશું નહિ જરી પરવા, અમારો એજ નિશ્ચય છે.

ભલે દ્વેશી કરે દ્વેશો, નથી તેની જરી પરવા;
સુધારક જ્ઞાતિના થઇશું, અમારો એજ નિશ્ચય છે.

ભલે આપે તિરસ્કારો, લહીશું પ્રેમથી ગોદે;
વદીશું વેણુ જે સાચાં, અમારો એજ નિશ્ચય છે.

કરાવા ઐક્ય જ્ઞાતિમાં, કરીશું જે હશે કહેવું;
બજાવીશું ખરી ફરજો, અમારો એજ નિશ્ચય છે.

કુધારા કોમના કાઢી, સુધારા સ્થાપવા માટે;
દહીશું આત્મ ભોગો, અમારો એજ નિશ્ચય છે.

હૃદય રાખ્યું અમે ખુલ્લું સહેવા "વાગ" બાણોને,
સહીશું સ્નેહથી સર્વે, અમારો એજ નિશ્ચય છે.

ફુંકીશું કર્ણમાં શંખો, સુણાવા જ્ઞાનના નાદો;
જગાવા આત્મની જ્યોતી, અમારો એજ નિશ્ચય છે.

અમારા એજ ઉદગારો, સુધારા સ્થાપવા માટે;
તિલાંજલી દઇ કુધારાને અમારો એજ નિશ્ચય છે.

ખીલવવા બાળ કેળવણી, ગજવશું જ્ઞાનના ઘોષો;
કરાવવા ઐકયતા મથશું, અમારો એજ નિશ્ચય છે

ધરીને જ્ઞાનની કફની, ધરાવી અન્ય ભ્રાતાને;
ભજવશું ભેખ ભાવોથી, અમારો એજ નિશ્ચય છે.

કર ઓ નાથ કેશવના, 'કરૂણાળુ માયા દ્રષ્ટિ;
ધરી કર ઉન્નતિમાળા, અમારો એજ નિશ્ચય છે.

* ભાવસાર સુભેચ્છક પુ. ૨ અં ૧.

અમારી મુંઝવણ.

પાટીદાર ઉદયનો જન્મ થએ આજે પુરા છ માસ થઇ ચુકયા છે અમોએ તેટલા વખતમાં આપ ગ્રાહક બન્ધુઓના કર કમળમાં ચાર અંક દિવાળી સુધી પહોંચતા કરી આપ્યા છે. ત્યાર પછીના બે અંક પ્રગટ થવા જોઇએ, તે આ સાથેના બે અંક ભેગા પ્રગટ થતાં કુલે છ અંક પુરા થાય છે. અમોને ઘણાએક ગ્રાહકો તરફથી પત્રો આવ્યા છે. અને તેઓ એમ પુછે છે કે શું માસિક બંધ કર્યું ? યા શા કારણે ઢીલ કરી છે. તે સર્વે પત્રોનો અહીં સામટો જવાબ આપીએ છીએ કે પત્ર બંધ કરવાનું કંઇ કારણ નથી તેમ અમારાથી બની શકે તેટલા ભોગે તેને કાયમ ચલાવશું એવો અમારો નિશ્ચય છે, અનેક સંસારિક મુશ્કેલીઓનું વાતાવરણ અમોને પણ ભોગવવું પડે છે તેથી કરી આ પત્રને પણ લાભ હાની થાય.

પ્રથમ અમારી પોતાની તબીયત સારી નહોતી તે જરા સ્વસ્થ થતાં અમારા ધંધા રોજગારની ખટપટમાં જરૂર એક માસ નીકળી ગયો, એ કામ પુરૂ કરતાં અમોએ તરતજ લખાણ તૈયાર કરી આપ્યું તેને આજે એક માસ થવા આવતાં તે કામ પુરૂં થાય છે અને એકી સાથે આ બે અંકો અમારા ગ્રાહકોની સેવામાં હાજર કરી પાછી સાતમા અંકની તૈયારી થાય છે. નાણા ભીડના આ કટોકટીના સમયમાં આવા ખર્ચાળ કામ માટે પણ મુશ્કેલી તો નડે ખરી ! અને તેવી અનેક મુશ્કેલીઓ હોવા છતાં ઇશ્વર આ પત્રને આપ જ્ઞાતિ બંધુઓની સેવા માટે તૈયાર કરી આપે છે તેથી એમનો મોટો ઉપકાર ગણવો જોઇએ. કારણકે અમો એવા શ્રીમંત નથી કે એવી મોટી ખોટ ખમી આવા સાહસો ખેડી શકીએ, પરંતુ અલબત અમારાથી બને તેટલો ભોગ આપી વિના સ્વાર્થે અમો આ કામ કરવા ઇચ્છા રાખીએ છીએ. અને પ્રભુમાં અમોને સંપુર્ણ વિશ્વાસ છે કે તે અમારાં આવાં દરેક કામમાં સહાયતા આપશેજ.

અંતમાં હવે અમારા ગ્રાહકો પ્રત્યે પ્રાર્થના કરીએ છીએ કે આવી અમારી અનેક મુંઝવણોને લઇને પત્ર મોડું પ્રગટ થાય છે, તેમજ આ બે અંકોના પૃષ્ટોમાં પૃષ્ટ સંખ્યા ઓછી પણ થઇ છે તે દરગુજર ચલાવી લેશો અમો તેનો બદલો હવે પછીના અંકમાં આપી દેશું તે માટે ધીરજ રાખવી અને બીજી પણ અમો અમારા શુભેચ્છકો તથા ગ્રહાકો પ્રત્યે **પ્રાર્થના** કરીએ છીએ કે તેમણે પોતાનું લવાજમ ભરી આપી અમોને મદદગાર બનવું સાથે દરેક **ગ્રહાકે અકેક ગ્રહાક અમોને** વધારી આપી આ પત્રને વિશેષ બળવાન બનાવવું આ કામ અમારૂં નથી પણ જ્ઞાતિ બંધુઓ--ગ્રહાક મનુષ્યોનું છે. તે જો પોતાનો અમુલ્ય સમય રોકી આ કામ કરવા ધ્યાન પર લે તો અમારા કાર્યમાં આવંતી કેટલીક મુશકેલીઓ પોતાની મેળે દુરજ થઇ જાય.

અંતમાં પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા પ્રત્યે પ્રાર્થના છે કે તેઓ અમને અમારા કાર્યમાં હમેશાં સરળતા કરી આપે એજ અભ્યર્થના.

તંત્રી.

જ્ઞાતિ બંધુઓને આ પત્રને મદદ આપવા માટે વીનંતી.

વસંત તિલકા વૃત્ત.

જ્ઞાતિ તણું હિત ચહો, મન મોદ આણી,
જ્ઞાતિ સુધારક બનો, અહો ભાગ્ય જાણી,
જ્ઞાતિ વિષે ઉચરશો, નવ દ્વેષ વાણી,
જ્ઞાતિ ભગિરથી સમાન, લહો પ્રમાણી.

ગઝલ.

અમોએ કાર્ય આરંભ્યું, થવા જ્ઞાતિ તણી સેવા
અમોએ હામ ભીડી છે, થવા જ્ઞાતિ તણી સેવા;
ઉદય જ્ઞાતિ તણો થાવા, અમોએ એજ ધાર્યું છે
તથાપી સ્હાયતા જોઇએ, થવા જ્ઞાતિ તણી સેવા
મદદ આ પત્રને આપો અમારા વીર બંધુઓ,
તમારાં ખાસ કર્તવ્યો, થવા જ્ઞાતિ તણી સેવા,
તમારાં નામ દીપાવો, સ્વજ્ઞાતિને સુધારીને
બનાવો શ્વેત કિર્તીને, થવા જ્ઞાતિ તણી સેવા
તમારી કાર્યવાહીથી, બચત ધનની બચાવીને,
(પાટીદાર)ઉદયને સ્હાયતા આપો,થવા જ્ઞાતિ તણી સેવા.
વિના પાંખે ન પંખીની ગતી થાયે ગગન વાટે
અમારી એહ દિલગીરી, થવા જ્ઞાતિ તણી સેવા
જુઓ આ પત્રની કેવી દશા ભાવી જરા ભાળો
પ્રભુની પૂર્ણ ભકિતથી કરો જ્ઞાતિ તણી સેવા.

"મૌજી મહાજન"

તું પોતે સુધર.

(લેખકઃ મી. વિશ્રામ પાંચા ગાંગાણી)

મને તંત્રીશ્રી તરફથી લેખ લખવા ફરમાન થયું છે. મને ખબર નથી કે મારે શું લખવું મારામાં લખવાને લાયકાત શી છે. પણ આપણા માસિક તેમજ આ ઉત્સાહી ભાઇ પ્રત્યે મારો અંતરનો ભાવ છે. એટલે હું ના કેમ પાડી શકું હું, શરૂઆતમાં જણાવા દઉ કે મારી ઇચ્છા મારા હૃદયમાં વલોવાતા વિચારોભાવો આપી દેવાની છે. બને તેટલી સહેલી, સરલ—અલંકાર કે ઉપમાં વગરની ભાષા વાપરવો પ્રયત્ન કરીશ. હું શરૂઆતમાં જાણું છુ કે હુ આપણી જ્ઞાતિના અભણ ભાઇઓ અને બેનો તેમજ બાળકો સમજી શકે એવું લખું તોજ સરવાળે લાભ થાય આ દિશામાં હું બને તેટલો પ્રયત્ન કરીશ.

આજે આપણે નવા યુગમાં પ્રવેશ કરીએ છીએ એટલે જે વિચારોને આપણે આપણા પોતાના કરી દીધેલા જે રસ્તે આપણે જતા હતા તે બધા ખોટા વિચારો હતાં તે રસ્તો ખોટો હતો એવું આપણને લાગ્યું છે. એક રીતે આજે આપણને સમયક જ્ઞાન—ખરૂં જ્ઞાન જાણવું તે થયું એમ ગણાય આપણે હજી પણ જુના રસ્તાને છોડી શકયા નથી, એટલે આપણે એવા વખતમાં પસાર થઇએ છીએ કે જ્યારે આપણાં વિચારો પરિપકવ હોતા નથી, તેથી જે વિચારો હું દરશાવું છું તે આજે ખરા લાગે કાલે ખોટા પડે, આપણા જીવન ઉપર જરા વિચાર કરી જોઇએ તો સહેજ વિચાર કરતાં તરતજ જણાશે કે ઘણું એ જે ખરૂં ધારતા હતા તે ખોટું માલુમ પડયું છે. ઘણીએ વાર આપણે ખરૂં ધારેલું કાર્ય થોડો સમય પસાર થયા પછી થોડા અનુભવ પછી ખોટું લાગે છે. તેથી હું આજે લખું તે કાલે ન લખું એમ પણ બને પરંતુ કાગળ ઉપર જે આજે લખાય તે હમેશનું, ઘણું ખરૂં હોય ઉપર તો આપણે એક બનવા જોગ બાબત વર્ણવી જે મારૂં લખેલું વાંચે એ પોતે વિચારે ખરૂં હોય તે લે, ખોટું ફેંકી દે મને ઉપદેશ પણ આપે, મારી ભુલો સુધારે, આટલી પ્રસ્તાવના મારા લખાણ કરવા પહેલાં મારે કરવાની જરૂર મેં જોઇ એટલે કરવી પડી. વાંચક! મને સમજવા પ્રયત્ન કરજો.

આપણી જ્ઞાતિનું સારૂં કેવી રીતે થાય તેનો વિચાર આપણે કરીએ છીએ, જેટલા લેખો આપણા માસિકમાં લખાય છે. તે લગભગ એજ ચર્ચે છે કે આપણી જ્ઞાતિમાં ફલાણી ફલાણી જગ્યાએ સડા છે. તેને કાઢવા જોઇએ તેના ઉપાયો ફલાણા ફલાણા છે. માસિકનો હેતુ પણ લગભગ એવોજ છે. જ્ઞાતિમાં સડા છે. તેતો દેખીતુંજ છે. પ્રશ્ન એ છે કે તેનું મુળ શુ? જ્ઞાતિ એટલે અમુક વ્યકિતઓનો જથો ઘણા પુરૂષ અને સ્ત્રી મળીને જ્ઞાતિ થાય છે ઘણી જ્ઞાતિઓ મળીને આપણું રાષ્ટ્ર થાયછે આજે જેટલો પ્રશ્ન આપણી જ્ઞાતિની સુધારણાનો વિકટ છે તેટલોજ વિકટ રાષ્ટ્ર પ્રજાની સુધારણાનો છે બધે એક જ ઉપાય છે સોનાની લગડીને કસોટી લગાવી એ અને જે કીમત અંકાય તેટલીજ એક રતિ ભર સોનાને કસોટીએ ચઢાવીએ તો અંકાય આજે આપણે રાંક પ્રજા છીએ આપણી જ્ઞાતિ

તેનો ભાગ છે તે પણ રાંક હોય તેમાં શી નવાઇ ! તેના ઉપાય શા ? સોનાને સોધવા માટે આંપણે દેવતામાં નાખીએ આપણી જ્ઞાતિને કુળ જાતની ભઠ્ઠીની જરૂરછે, જેવી ભઠ્ઠીની જરૂર આપણા રાષ્ટ્રને છે, તેવીજ આપણી જ્ઞાતિને છે, તેવીજ વ્યક્તિને. આજ સુધી આપણે બીજા ઉપર આધાર રાખતા હતા આપણું ઘર બીજા સુધારી દેશે એવું ધારતા હતા, આજે આપણે જાણી લીધું છે કે આપણે જાતેજ બધું સુધારી દેવું પડશે બહારની કોઇ પણ મદદથી આપણે ટટાર ઉભા થવાના નથી દિશા ભુલ થઇ હતી આપણા સુકાની ભાઇ નારાયણજી રામજીએ સમજાવ્યું કે "તમે ભીંત ભુલ્યા છો" આપણે ખરેજ આડે માર્ગે જતા હતા હવે આપણને ભાન આવ્યું એટલે હવે જ્ઞાતિ સુધારણાનો પ્રશ્ન ઉકેલવો સહેલો થયો, સહેલો એટલે ધોરી માર્ગ આપણે જાણ્યો એ દ્રષ્ટિએ જેટલું પૂણ્ય તેટલુંજ ફળ જેટલું આપણે જીવનમાં ઉતારીએ એટલોજ આપણે રસ્તો કાપીએ. આપણી જ્ઞાતિ સુધારણા કરવા જતાં–કરવાનો વિચાર કરતાં આપણને તરતજ યાદ આવે છે કે.

ભાઇ તું જાતે સુધર દરેક જ્ઞાતિ સુધારવાને તેની વ્યકતિઓ સંભાળી લે તેથી તું તારા અંતરાત્માને પુછ કે–" **હું કેટલો સુધર્યો?** મોટા વિચાર ન કરવા બેસ કે આપણી જ્ઞાતિ કેવી રીતે સુધરશે **તું સુધર એટલે તારી જ્ઞાતિ સુધરશે.** પ્રકાશ અંધકારનું હરણ કરે છે **સુવાસ જ્ઞાતિમાં ફેલાવ** તારા શુદ્ધ જીવનથી વાતાવરણ પવિત્ર કર. સમજ કે એક ગાંધીએ ફકત પોતાના ચારિત્રના તેજથી હિંદનો ચહેરો બદલી નાખ્યો. **જ્ઞાતિ સુધારણાના બણુગાં ફુંકવામાં** કામ કર ફળની આશા ન રાખ. તારી તપશ્ચર્યાના પ્રમાણમાં ફળ હમેશાં દેખાય કે ન દેખાય પણ મળીજ રહે છે.

વાંચક ! એમ ન માનતો કે લેખક ઉપદેશ દેવા નીકળ્યો છે. લેખક એટલો અંધ નથી કે ઉપદેશ આપવાને લાયક પોતાને સમજે એટલો તે દંભી નથી કે જ્ઞાતિ સુધારણાની બાબત ચર્ચવા લેખો લખવા બેસે લેખક એમ પણ માનતો નથી કે તેના લખાણથી લોકો સુધરી જશે જ્ઞાતિ ઉચે આવી જશે, લેખો લખ્યા એટલે કલ્યાણ થયું, વ્યાખ્યાનો (ભાષણો) કર્યાં એટલે ભાગ્ય ઉઘડી ગયું એવું તે ધારતો નથી. તો પ્રશ્ન સ્વભાવિક એ થાય કે આ બધું શું ? તેનો જવાબ છે તે ખરા હૃદયના ઉદ્દગાર છે લેખો લખવાનો ઉદ્દેશ વિચાર વિનિમય આપલેનો છે હૃદયમાં જે ઉદભવે તે લોકોમાં એક અથવા બીજી રીતે જાણ્યે અજાણ્યે ભણેલા, અભણ, સ્ત્રી પુરૂષ, નાના મોટામાં બધામાં ઉદ્દભવે છે કારણ એક ઝરામાંથી બધું ઝરે છે તો લેખક કંઇપણ કરી શકે તો પ્રેરણા કરી શકે કોઇના મનના વિચારો શબ્દોમાં–સરલ અને સહેલી ભાષામાં ઉતારી શકે, આટલું થાય તો પણ બસ છે.

પણ આતો બીજી જગ્યાએ દોરાયા આપણે ઉપર જોઇ ગયા કે જ્ઞાતિ સુધારણાનો માર્ગ પોતાની સુધારણા– આત્મ શુધ્ધિમાં છે આત્મ શુદ્ધિ એ ભાવના છે આત્મ શુધ્ધિ તે વિશાળ અને કેટલીક વખત ન સમજાય એવી ભાવનાછે. આવા ગુઢ વિષયનો આપણે વિચાર કરવાનો છે પરંતુ તે કટકે કટકે જોઇએ તોજ સમજાય અને તો તે વ્યવહારૂપ પકડી શકે કોઇ એમપણ ફરીયાદ કરે કે આત્મ શુધ્ધિ એ ઘણો આદર્શ છે જરૂર પરંતુ જે સીડીની ઉપર જવા દશ પગથીઆ ચઢવા માગે છે તે થોડે પણ જઇ શકે. આત્મશુધ્ધિની બાબત પણ

આવીજ છે તેથી ભડકી જવાનું નથી દરેક ચીજ વ્યવહારૂ છે કોણ એવું આઠ માસ ઉપર ધારતું હતું કે દયાપુર ગામમાં એકદમ ૧૫૦ માણસો દેહ શુધ્ધિ કરાવશે? શું હજુ પણ એવા કેટલાક નથી પડયા કે જે દુનિયા એ જોયું તે અવ્યવહારૂં છે. એવું કહે છે, આવા વાતો કરનાર ભાઇઓથી ભડકવાની જરૂર નથી. આજથીજ જો આપણે આપણા મનને પૂછતા થઇ જઇએ તો ધીમે ધીમે આપણે આગળ વધી શકશું જો આપણે રાત્રે સુતી વખતે પોતાને પ્રશ્ન પુછીએ કે આજે મેં શી પૃવૃતિ કરી? તેથી હું કેટલું ચડયો કે પડયો? પડયો તો તે શાથી? વિઘ્ન કયાં આવ્યા? જેણે આપણને પાડયા તેને કેવી રીતે દુર કરાય આપણે વધારે સંયમી કેવી રીતે થઇએ, આજ રસ્તો આત્મ શુધ્ધિનો છે.

લેખક પોતે અને દરેક જ્ઞાતિની વ્યક્તિએ ભલે તે સ્ત્રી હો કે પુરૂષ ભણેલો હો કે અભણ બધાએ આ પ્રશ્ન પોતાને કરવાનો છે. આજ સોનેરી કુચી છે જેનાથી જ્ઞાતિ સુધારણા પ્રજા સુધારણા થશે જે ચરિત્રમાં ઉચે ચઢે છે. તેજ નહિ કે લેખો મોટા મોટા લખનાર અથવા લાંબા ભાષણો કરનાર ખરો જ્ઞાતિનો સેવક છે. શુભેચ્છક છે. પ્રજા સેવક છે દેશ ભકત છે. એકવાર મને એક મિત્ર જોડે વાત થઇ તે પોતાની જ્ઞાતિ સુધારણા કરવાની ઉત્કંઠા ઇચ્છા ધરાવનાર છે. તેમણે તેમની જ્ઞાતિના વિદ્યાર્થીઓને લખવા એક નિબંધ આપેલો "જ્ઞાતિ સુધારણા અને તેના રસ્તાઓ" તેને લેખક (મેં) કહ્યું ભાઇ! નિબંધ લખવાથી રીવાજો સ્થાપવાથી ઠરાવો પસાર કરવાથી કાંઇ પણ બની શકયું હોય તો હિંદનો કયારનો ઉધ્ધાર થઇ ગયો હોત તમારી જ્ઞાતિમાં એવી થોડી વ્યક્તિ ઉત્પન કરો કે જેઓ એટલી ઉચી કોટીએ પહોંચે કે જ્ઞાતિ સુધારણા માટે પ્રાણ અર્પવા તૈયાર થાય ખરા સુધારકો થાય મહાત્મા ગાંધીએ એકવાર કહ્યું હતું કે એકજ સત્યાગૃહી હિંદને સ્વરાજ્ય અપાવે આનું ખરૂં રહસ્ય સમજાય તો ઘણીએ ભુલો કરતાં આપણે બચી જાઇએ ખોટે રસ્તેથી પ્રભુ આપણને અંધકારથી અજવાળામાં લઇ જાય સુધારાનો સાચા આદર્શ તરફ પ્રયાણ કરવા બળ આપે આમાંજ આપણું આપણી જ્ઞાતિનું આપણી પ્રજાનું અને જગતનું કલ્યાણ છે.

આપણા ગુરૂનો ચમત્કાર (!) +

VSAK: 1448-49

"વિક્રમ સંવત ૧૫૦૫ ની સાલમાં ઇરાનથી સૈયદ ઇમામુદ્દીન ઉર્ફે ઇમામશાહ ગુજરાતમાં આવ્યા ને જરમથા (ગીરમથા) ગામની ભાગોળે ટેકરા ઉપર મુકામ કર્યો એવામાં એ, ત્રણ વર્ષ સુધી વર્ષાદ વર્ષેલો નહીં. તેથી ગામનાં પાટીદારો એ તેને મહાપુરૂષ જાણીને તેમની વિનંતી કરીને વર્ષાદ માંગ્યો. ત્યારે તેણે કહ્યું કે "અબી વર્ષાદ આયગા" પછી તુરત વર્ષાદ થયો તેથી પાટીદારોએ તેને ગુરૂ કર્યા. પાટીદારોને કહ્યું કે ગામથી દૂર મારે વાસ્તે એક જગા બંધાવી આપો તેથી તે ઠેકાણે ઝુંપડી બંધાવી આપી એવામાં અમદાવાદનો બાદશાહ (મામદબેગડો) શિકાર કરવા વાસ્તે આવેલો. તેણે તેમની પરીક્ષા લેવા સારૂં દુધમાં ઝેર નાખીને પાયુ" તો તેથી ઇમામુદ્દીનને ઇજા થઇ નહી· વળી બાદશાહે બિલાડીનું માંસ રંધાવીને તેની આગળ મુક્યું ત્યારે ઇમામુદ્દીને કહ્યું કે "**આઓ બચ્ચા કાયકું મરી પડી હૈ**" તેટલામાં બિલાડી જીવતી થઇને તેની પાસે ગઇ વળી બાદશાહે માંસની રકાબી મોકલી કહ્યું કે આમાં ગુલાબના ફુલ તમારે વાસ્તે મોકલ્યાં છે. એમ કહીને મેજ ઉપર રકાબી મુકી ઇમામુદીને રૂમાલ ઉઘાડયો એટલે તેના ખરેખરાં ફુલ થઇ ગયાં. તે સૌને વહેંચી દીધાં" એ બીના આપણે નજરે જોઇ નથી પણ દંતકથા ચાલતી આવલી તે પ્રમાણે ઉપલા ચમત્કારો જ્યાંને ત્યાં રજુ કરવામાં આવે છે એકજ ગામમાં એકજ ઘરમાં રહેનારો માણસ જે પ્રમાણે ઘર કુકડો બની રહે છે. તેની નજર હમેશાં સંકુચિત રહેવાથી તેનુમન કદિપણ ખીલેલું હોતું નથી.!! તેજ પ્રમાણે આપણે આપણા કહેવાતા ગુરૂ સિવાય દુનીઆમાં કોઇએ ચમત્કાર કરેલા નથી એમ માની રહેલા છીએ પણ જે અરસમાં સૈયદ ઇમામુદીને ચમત્કાર દેખાડયાનો કહેવાતો દાવો કરવામાં આવે છે તેજ સમયમાં એટલે પંદરમી સદીમાં ડા૦ **જોન ફૅસ્ટ** નામનો એક માણસ વીટન બર્ગ (જર્મનીનાં શહેરમાં હતો.) તેણે પ્રથમ પુસ્તકો છાપવાની કળા શોધી કાઢી અને ધાર્મીક પુસ્તકની ઘણી પ્રતો છાપી નાંખી અને તે જાણે હાથે લખેલીજ છે. એમ બતાવીને તે પ્રતો પેરીસમાં મોંઘા મુલે વેચવા લાગ્યો. પેરીસનાં મોટા મોટા; વિદ્વાન લોકો સમજી શકયા નહી કે આ એકલો માણસ આટલી બધી પ્રતો આટલી જલદી કેવી રીતે લખી શકે છે. આની અંદર કાંઇંક જાદુઇ કરામત કિંવા સેતાની અથવા ભૂત પિશાચની કરામત હોવી જોઇએ. એવો શક ગયો. એવો ત્હેના ઉપર આરોપ મુકીને કોર્ટમાં તેનો કેશ ચાલ્યો ભૂત પિશાચોની સાથે સંબંધ રાખવો. કિંવા જાદુની લાકડીથી ચમત્કાર કરવો એ ધાર્મીક દ્રષ્ટિએ ભયંકર ગુન્હો હોઇ છૂ મંતર કરનારા જાદુગરને દેહાંત શિક્ષા–જીવતો બાળવાની ફાંશીને લાકડે લટકાવવાની તે વખતનાં સુધરેલા યૂરોપમાં કાયદો હતો હવે ડા. **જોનફોસ્ટે** વિચાર કર્યો કે જો છાપવાની યુકિત આ લોકોને નહી સમજાવું તો મ્હને ચમત્કારી જાણીને ફાંશીને લાકડે લટકાવશે; એવી ધાસ્તી લાગવાથી છેવટે

+ હાથ ચાલાકીની કળા એનું બીજું રૂપ ચમત્કાર

તેણે પોતાની છાપવાની કળા પેરીસના પંડીતો ને તથા સરકારી અધિકારીઓને ખુલ્લી રીતે સમજાવી અને તેમાં ભૂત કે પીશાચનો કાંઇ હાથ નથી એવી અમલદારોને ખાત્રી થવાથી તે બિચારો બચ્યો ડા૦ ફોસ્ટની આટલીજ હકીકત હતી, પરંતુ જર્મનીમાં તેનું કથન અત્યંત વિચીત્ર સ્વરૂપ રીતે પ્રાપ્ત થયું એમ લાગે છે. અને તેટલા ઉપરથી તો એક" સેતાનનો રાજકીય ઇતિહાસ " નામનો ગ્રંથ રચ્યો છે. તેમા તેનું ઉપરાણું લઇને ચમત્કારી પુરૂષ આવું સર્ટીફીકેટ આપી દીધું છે ! અને પછીના સ્વાર્થી લોકોએ એટલા બધા ચમત્કારો વર્ણવેલા છે કે ભૂતપિશાચો તેને તાબે હોવાથી તે ગમે ત્યારે ગમે તે ઠેકાણે અચાનક પ્રગટ થઇ શકે છે. કોઇ કહેતા કે તે ગમે તેવા ચમત્કાર બતાવવાનાં ખોટા વચનો આપીને અને હાથ ચાલાકીની રમતો કરીને તે જંગલી ગામડીઆ લોકોને છેતરે છે, પછી તેણે આખી દુનીઆમાં ફરવાના ઇચ્છા કરી. પ્રથમ સેતાનને તન, મન, ધનને આત્મા અર્પણ કરનારા માનવી પ્રાણીને મૃત્યુ પછી જે નર્કમાં ખદબદતાં પડયાં રહેવું પડે છે તે નર્ક લોકનું મરણ પહેલાં દર્શન કરવાની અને સ્વર્ગલોકનો દરવાજા સુધી સ્વર્ગલોકનો રસ્તો કેવો હોય છે, એ જોવાની તેની ઇચ્છા થઇ એ ઇચ્છા તેણે પોતાના મિત્રને જણાવી તે પોતેજ અંતરિક્ષમાં સંચરનારો, પાંખવાળો વેગવાન ઘોડો બન્યો અને ડા. ફોસ્ટને પોતાના ઉપર સ્વાર થવાનું કહીને આઠ દિવસમાં તેને સારી દુનીયાની સ્વારી કરાવી. આઠ દિવસમાં આખી દુનીયાની જંગી સફર પુરી કરીને જે ભયંકર લોકનું તેનું અસ્પષ્ટ દર્શન કરાવ્યું આ પ્રમાણે તે ક્ષણિક મોજમજામાં આનંદ માનનારો ફોસ્ટ શારીરિક સુખોમાં મશગુલ થઇ ગયો તે પોતે આ પ્રમાણે એશઆરામમાં રહેતો હતો અને જાતજાતનાં ચમત્કાર કરીને સાધારણ લોકોને આશ્ચર્ય કરતો કિંવા ડરાવતો એક વખત એક મારવાડી શાહુકાર પાસે જઇને મને કરજે પૈસા આપી શકે? એમ ડા૦ ફોસ્ટે તેની પાસે માંગણી કરી તે વખતે તેનો વેષ ભટકતા ભીખારીનાં જેવો હતો. ફોસ્ટનો એ પ્રશ્ન સાંભળીને તેનો મેનેજર બોલ્યો. તને પૈસા કરજે શા આધાર ઉપર આપવા ? ફોસ્ટે ઉત્તર આપ્યો મારા હાથ પગ હજી મજબુત છે ગમે તેમ કરીને તને તારા પૈસા પાછા આપીશ સાહુકારે કહયું કે કંઇ વસ્તુ ધરાણે મુકયા સિવાય હું કોઇને પૈસા આપતો નથી તું ત્હારો એકાદો હાથ પગ કાપીને ધરાણે મુકે તો હું તને પૈસા આપું. તરતજ ડા. ફોસ્ટે પોતાનો પગ કરવત વતી કાપ્યો અને **"લે આ મારો કાપેલો પગ અને દે પૈસા" !** એવી તેણે હઠ ધરી આસપાસ શાક્ષીદારો તો હતાજ ફોસ્ટનો કાપેલો પગ લઇને તેને સ્હેજે પૈસા આપવાની ફરજ પડી. આ પ્રમાણે મારવાડી વૃત્તિવાળા શાહુકારને સુદ્ધાં હાથ બરાબર બતાવ્યો (પગ કાપી દઇને તેની પાસેથી પૈસા લીધા) વળી ફોસ્ટને જ્યોતિષ વિદ્યા આવડતી હોવાથી પચાંગ તૈયાર કરતો અને છાપીને વેચતો તે બધા દાખલાઓ મળતા આવતા કે અમુક દિવસે વર્ષાદ આવશે કે બરફ પડશે એમ તેનાં પંચાગમાં લખેલું હોય તો બરાબર તે પ્રમાણે થતું ખરૂં પડનારૂં ભવિષ્ય તે જ્યોતિષ કિંવા ગણિતની મદદથી જણાવતો ન હોઇ ચમત્કાર બધું કરે છે એવું તેના ઉપર આળ હોવાથી તે પંચાગોનો ભાવિક ખ્રીસ્તી લોકો ઉપયોગ કરતા નહીં ડા. ફોસ્ટને

એક શ્રદ્ધાળુ અને ભાવિક પાદરીએ ગાળો દીધી અને ભૂતપિશાચોને હું પોતાનો દેહ વેચીને ગમે તેવા ચમત્કાર બતાવી અઘોર પાપ કરીને હું લોકોને ઠગે છે એમ તેના મ્હોડા ઉપર કહીને બીજા માણસોની વચ્ચે તેની આબરૂ લીધી એટલે ફૉસ્ટે ગુસ્સે થઇને તેના મિત્રની મદદ વતી તે પાદરીનાં ઘરમાં ભૂત વળગાડ્યું. પેલો પાદરી રાત્રે ઉંઘી જતો એટલે તેની ઓરડીમાં જઇને એ ભૂત જાત જાતનાં અટકચાળાં કરીને તેને ત્રાસ દેતું. પણ પેલો પાદરી ખરો પુણ્યશીલ અને ધાર્મિક વૃત્તિનો હોવાથી તેને કંઇ બ્હીક લાગી નહીં. અને ઉલટું તે ભૂત એવા ચાળા કરવા લાગે એટલે તે પાદરી એને ધર્મોપદેશ કરીને પરમેશ્વરની ભકિત કરવાનો અને પિશાચ વૃતિનો ત્યાગ કરવાનો ઉપદેશ કરતો. છેવટે તે ફૉસ્ટનેજ એવા પાપી કૃત્ય માટે બ્હીક લાગી "આવા પ્રકારની જાત જાતની લીલાઓનું અનેક ગૃથકારો એ વર્ણન કર્યું છે. તે બધું વર્ણન કરવામાં માલ નથી. આખર ફૉસ્ટ જે ઘરમાં રહેતો હતો તે ઘરની આસપાસ ખૂબ તોફાન થયું. મધ્ય રાત્રે પવન સુસવાટા ભેર ફૂંકવા લાગ્યો. આકાશમાં ખૂબ ગડગડાટ થયો. વિજળી ચમકવા લાગી. એટલામાં ફૉસ્ટને સેતાને ઉંચક્યો અને તેના ટાંટીઆ પકડીને તેનું માથું આ ભીંત ઉપરથી સામી ભીંત ઉપર એમ ઝાપટયું "મ્હને મારી નાખે છે; દોડો દોડો" એમ ફૉસ્ટ બૂમો પાડવા લાગ્યો. તેના ઘરમાં સૂતેલા વિદ્યાર્થીઓ જાગ્યા; પણ બ્હીકનું માર્યું કોઇ બહાર આવી શક્યું નહીં. છેવટે માથું ફોડીને અને ગળું મચડીને સેતાને ડા૦ ફૉસ્ટને ઠાર કર્યો. અને તેનો આત્મા લઇને સેતાન ચાલ્યો ગયો. અઘોર પંથને નાદે લાગેલા ફૉસ્ટને આ ભયંકર રીતે શોચનીય મૃત્યું આવ્યું; ડૉ૦ ફૉસ્ટની અને ગુરૂ ઇમામશાહની પાછળ કોઇ સેતાન પિશાચ ભુત કે જાદૂની પાછળ લાગે માટે આપણા ભાઇઓને સદુપદેશ કરવા માટે એઉનાં ચમત્કારોનાં મુકાબલા લખ્યા છે, એ બધું સ્વાર્થી લોકોએ પેટને ખાતર લીલાઓ લખીને આપણને ભમાવ્યા છે. ઇ. સ. ના સોળમા સૈકામાં જયારે રોમનો પોપ પોતાની મોજ મજા અને એસઆરામ ચાલૂ રાખવા મોક્ષની પ્રાપ્તી માટેની ચીઠ્ઠીઓ વેચવા લાગ્યો. ત્યારે અધર્મ પ્રચાર થતો અટકાવીને ખ્રીસ્તી ધર્મને આગમાંથી તાવી કાઢવા સારૂ; માર્ટીન લ્યૂથરને બહાર પડવું પડ્યું એવા કૃત્યો કેટલાક પેટ સ્વાર્થી સૈયદો આપણા માટે રચે છે. તેનું પોકળ ખૂલ્લુ આપણને જણાય તેટલા ખાતર પ્રભુને પ્રાર્થના છે કે આપણને સદ્બુદ્ધિ આપે ડૉ. ફૉસ્ટના ચમત્કારો આપણા કહેવાતા ગુરૂ કરતાં ચઢીઆતાં છે. છતાં કોઇ તેનો ધર્મ કે સેવકો નથી.. તે જાતે પોતાની યુવાન અવસ્થામાં એશઆરામ ભોગવી ગયો. પણ આખરે તેનું કમોતે મોત થયું ત્યારે તેનો ચમત્કાર જો ખરો હતે તો તે જીવતો રહયો હોત પણ આખરે સાથે કાંઇ લઇ નથી ગયો તે પ્રમાણે ડા૦ ફૉસ્ટની શીખામણ માનીને કોઇ અવળે રસ્તે ન દોરવાય એ આપણે માટે તક છે. હજી સમય નથી ગયો. જો આપણને આપણી ભુલ સમજાય તો આપણો આત્માં એજ આપણો દોષ છે. કે દુશ્મન છે. હાલે તો એજ

રણછોડદાસ ભગત.

સુધારાનું પહેલું પગથીઉં.

અત્યારે જ્યાં જુઓ ત્યાંથી ઉન્નતિ, સુધારો વગેરે શબ્દો આપણા સાંભળવામાં આવે છે. કેટલાક ઉન્નતિ થવાનું મુખ્ય કારણ લક્ષ્મી માને છે કેટલાક વિદ્યાને માને છે એમ દરેક માણસ પોતાની ઇચ્છા પ્રમાણે ઉન્નતિના ઉંચા શિખર પર જવાનો માર્ગ બતાવે છે. પણ આપણે જરા વિચાર કરી જોઇશું તો આપણને તરત જણાઇ આવશે કે વિદ્યા અને લક્ષ્મી કરતાં પણ જે જરૂરની ચીજ આપણને જોઇયે છીએ તે બ્રહ્મચર્ય છે. આપણે ધનવાન હોઇયે પણ અબ્રહ્મચર્યને લીધે આપણું શરીર નિર્બળ હોય કે રોગી હોયતો આપણી પાસેની લક્ષ્મી આપણને સંતોષ કે સુખ આપી શકે નહીં તેવીજ રીતે આપણે ગમે તેટલા વિદ્વાન હોઇએ તો પણ આપણામાં જાહેર હિમ્મત કે આત્મિક બળ આવી શકે નહિ આથી બીજી વસ્તુઓને પ્રાપ્ત કરવાં પહેલાં બ્રહ્મચર્યને પ્રાપ્ત કરવું અગત્યની આવશ્યક છે. આપણાં શમજવામાં બ્રહ્મચર્યનો સર્વથા અભાવ હોવાથી આપણે આગળ વધી શકતા નથી આ ઉપરથી કેટલાક ભાઇઓને એમ શંકા થશે કે આ બ્રહ્મચર્ય ક્યાં મળી શકે છે.! હું તેમને એક ખાસ પ્રાર્થના કરૂં છું કે મિત્રો બ્રહ્મચર્ય અને એવીજ બીજી બાબતો વિષે તમે જાણવાની જીજ્ઞાસા ધરાવતાહો તો આર્ય સમાજના મહાન સસ્થાપક આદિત્ય બ્રહ્મચારી ભગવાન દયાનન્દ સરસ્વતીનું બનાવેલું સત્યાર્થ પ્રકાશ નામનું પુસ્તક અવશ્ય વાંચવું.

આપણે પોતે તો અબ્રહ્મચર્યના ખાડામાં પડયા હોઇયે છીએ છતાં આપણાં સંતાનોને પણ એ ખાડામાં નાખ્યા કરીએ છીએ નાની ઉમરમાં તેમને પરણાવી આપણે તેમની ઉન્નતિના મુળીયાં કાપી નાંખીએ છીએ. અમારા કેટલાક ભોળા ભાઇઓને આ વાંચી હસવું આવશે. અને તેઓ તરત બોલી ઉઠશે કે આટલા વરસોથી કરતા આવ્યાં છીએ તે વખતે તો કોઇ બોલ્યું નથી અને હમણાં આ દોઢડાહ્યો આવયો છે. ?

ભાઇઓ! જરા ધીરા થાઓ! અને વિચાર કરો કે કાચી ઉમરમાં છોકરાઓનો વિવાહ કરી આપણે દુઃખી થયા છીએ આપણે આપણું રાજ્ય ખોયું છે ધર્મ પણ ખોયો છે, અને વિદ્યા, લક્ષ્મી તથા કિર્તી એ બધાં રીસાઇ ગયાં છે, તમે કહેશો કે એમ કેમ બને ? જુઓ! કાચા વીર્યનો ઉપયોગ થવાથી શરીર નબળું પડી જાય છે. ગગજ શક્તિ બુઠી થઇ જાય છે. અને આત્મામાં ઓજ પણ રહેતું નથી. જ્યાં આ ત્રણ ચીજો ન હોય ત્યાં વિદ્યા, લક્ષ્મી વગેરે ક્યાંથી આવી શકે ? પશુઓ એટલે ગાયો, ભેંસો ઘોડીઓ વગેરે તરફ નજર કરીએ તો જણાશે. કે તેઓ નાની ઉમરમાં સંતાન ઉત્પન્ન કરવાની ઇચ્છા પણ કરશે. નહીં. આપણે દેશમાં જ્યારે ગાયનું સંતાન સારૂં થાય એમ ઇચ્છતાં હોઇયે ત્યારે સારા બળવાન સાન પાસે લઇ જઇએ છીએ ભેંસો અને ઘોડીઓ માટે પણ એમજ કરીએ છીએ ત્યારે આપણાંજ સંતાનોને આપણે કાચી ઉમરમાં શા માટે પરણાવીએ છીએ?

આપણાં છોકરાં છોકરીઓને જો આપણે વિદ્યા ભણાવી પુખ્ત ઉમરે પરણાવીએ તો

તેમનાં સંતાનો કેવાં દૃઢ અને મજબુત થાય આપણા ધર્મ શાસ્ત્રો તો બ્રહ્મચર્યને ઉન્નતિનું કારણું કહે છે. જો આપણે ઉન્નતિ કરવા માગતા હોઇએ તો બ્રહ્મચર્યનું પાલન કરવું અને કરાવવુ ઘણું જરૂરનું છે. જયાં સુધી આપણે તેમ નહિ કરીએ ત્યાં સુધી ઉન્નતિ થવાની આશા રાખવી એ મુર્ખતા છે. જે મા બાપો પોતાના સંતાનોને નાની ઉમરમાં પરણાવી દે છે. તેઓ પોતાનાં સંતાનોનું આયુ-ષ્ય ઓછું કરી નાખે છે. તેનાં શરીરમાં વીર્ય હોતું નથી તેનાથી શરદી કે ગરમી કાંઇ પણ સહન થઇ શકતી નથી હમેશાં તેને ચિંતાઓ-ના વાદળાંથી દબાઇ રહેવું પડે છે.

તેથી મિત્રો જો તમે તમારી પોતાની તમારા કુટુંબની તમારી જ્ઞાતિની કે તમારા દેશની ઉન્નતિ કરવા માંગતાહો તો બ્રહ્મચર્યનું પાલન કરો અને કરાવો, નાની ઉમરનાં છોકરાં છોકરીઓનાં વિવાહ ન કરો તેમને મોટા થતાં સુધી વિદ્યા ભણાવો પછી જુઓ કે તમારી ઉન્નતિ થાય છે કે નહીં?

વેદમાં કહ્યું છે કે **ब्रह्मचर्येण तपसा देवा मृत्यु मुपाघ्नतः!** અર્થાત બ્રહ્મચર્ય વડે દેવતાઓએ મૃત્યુને જીત્યો હતો તેથી ઉન્નતિને ચાહનારા મારા પાટીદાર ભાઇઓ! તમે બીજું કાંઇ પણ કરો ત્યાર પહેલાં તમારાં સંતાનોને બ્રહ્મચારી અને બ્રહ્મચારીણી બનાવો.

પરમાત્માં હમેશાં બ્રહ્મચારીઓનો સહાયકછે તે પરમાત્મા તમારી પણ સહાયતા કરો એવી પ્રાર્થના સહિત

કેશવદેવ રતેશ્વર

સત્ય માર્ગ સનાતન ધર્મ.

(લેખકઃ મોંજી મહાજન.)

(ત્રીજા અંકના પાના ૧૬ થી ચાલુ)

મરઘાંબાઇ—આ લ્યો! હવારમાં એકતો ટાઢ વાયે ને ટાઢા પાણીએ નાવું એ ભલા કેમ થઇ શકે, રસોડામાં વળી નાયાવિના જઇએ તો કહેશે કે રસોડાને તે અડાતું હશે આવા બધાં રોદડાં ઇતે કેમ પરવડે.

લક્ષ્મીબાઇ—આવો મરઘાંબાઇ આવો બેશો, કેવાં રોદડાં લઇ આવ્યાં

મરઘાંબાઈ—બીજું શું હોય જુઓને હવે શીયાળાની મોશમને તેનાં વળી કરાંચીની ટાઠ આપણા દેશમાં કંઇ એવી ટાઢ ન હોય તેમ નહવાનીએ ચીંતા નહોય ભલા લખમી-બાઇ આવી ટાઢમાં કેમ નહવાય,

લક્ષ્મીબાઇ—હા!ખરૂં છે બેન આપણાં દેશ કરતાં આંઇ ટાઢ હમેશાં વધારે રહે છે. પણ શરિરને માફક આવે તો ગરમ પાણીએ નહાવા-માં ટાઢ ઓછી વાય છે. વળી પાછું આપણે તો નહાઇ કારવીને રસોઇનું કામ કરવાનું હોય તો પછી ગરમી આગલ ટાઢ કમતી થઇ જાય

મરઘાંબાઈ—હા! ઇતો હું એ હમજુ રી. પણ મુઆં રોજના રોજ એમ નાહવાં ધોવાનું તો અમથી કાંઇ નહી થાય તમારાં લેબરી વાળાંના બધા એવાજ ફતુરને ફાંદા બેન એવા દુઃખ અમથી તો નહી વેઠાય, તમે જાણોને તમારૂં ધરમ જાણે અમારે તો ખાનાં બાવા ખાહાં મજાનાં કે બીજા ઢોંગ ધતુરાં તો ન મળે.

લક્ષ્મીબાઇ—હરી! હરી! બ્હેન વળી પાછા એજ વાત પર આવી ગયાં મરઘાંબાઇ

ફક્ત નહાવાની બાબતમાંજ કંટાળી ગયાં અરે! વાહરે બેન! એમ તે કંટાળી જવાતું હશે કે? આપણે સ્ત્રી વર્ગને તો બિલકુલ શાંન્ત સ્વભાવ રાખી દરેક કાર્યમાં બહુજ નમ્ર પણે વર્તવાનું છે જુઓને આપણે પ્રભાતે વ્હેલાં ઉઠીએ છીએ ત્યારે આપણે એટલી બધી દેશની પેઠે આંઇ એવી શું ઉતાવલ હોય છે. સારી રીતે દાતણ પાણી કરવાં નીરાંતે નહાવું રસોઇ પાણી વગેરે ઘરનું કામ કરી આપણા પુરૂષ અને કુટુંબનાં સર્વને જમવાનું આપી પછીથી બીજા કામો કરવા આવી સરખી રીતે અને ઘણીજ શાંન્ત પ્રકૃતી વડે જો તેમ કરવાને હમેશાં આપણે પ્રવર્તીએ તો તેવી આપણુની હમેશને માટે ટેવજ પડી જાય છે એટલે પછીથી આપણુને કંઇ પણ કંટાળવા જેવું રેતું નથી. બ્હેન જુઓ વળી ન્હાવામાં કેટલી બધી પવિત્રતા છે. દરરોજ સહવારે ન્હાવાથી કેટલી જાતના ફાયદા થાય છે તે હું તમોને કહું છું પહેલાં તો આપણે પાયખાને ગયા હોઇએ અને પછી ભલેને તેના માટે જુદાંજ કપડાં આપણે પહેરવા માટે રાખેલાં હોય તો પણ બ્હેન એ દેશની પેઠે તો આંઇ થોડુંક છે કે કયાંઇ જંગલમાં જવાનું બની શકે? તો પછી આપણે એવા મળ ત્યાગ કરવાના અપવિત્ર સ્થાનમાં ગયા હોઇએ એટલે આપણા મનનેજ પહેલે કેવું ગંદુ ગંદુ જણાય પોતાની મેળેજ આપણી વૃત્તી નહાવા તરફ ખેંચાય ત્યાંસુધી એટલે કે નહાવાથી પેલાં કોઇ વસ્તુને અડવાનું આપણું પોતાનુંજ મન અટકી જાય કહો જોઇએ મરઘાંબાઇ તમને પણ એવું થાય છે કે નહિ વારૂ?

મરઘાં—અરર! બ્હેન લખમીબાઇ એની તો વાતે મેલી દયો બાઇ ઇતો સવારમાં ઉઠીને પીટયાં ગંધખાનામાં જવું પડે તયેં તો અમારૂં મુવું મને મુંજાઇ જાય. પણ શું કરીએ દેશની ગોડે આંઈ બાર ખુલાશાવાળી જગ્યા ન મળે એટલે પછી તો ગયા વીના ઉપાય શું! પણ આ તો ટાઢમાં નાવાનું રોજને રોજ તમારી વાતે ખરી બાઇ એવાં છટારામાંથી નીકળીએ એટલે નાયા વીના ચાલે પણ નહી અને ટાઢમાં નવાય પણ નહી! એવાં એવાં અમને ગણાએ દુઃખ થઇ પડયા છે બાઇ અમે તો હવે દેશ જતાં રેશું અમારા ભાણીઆના બાપને હું તો કઇશ કે કાંતો બધાંએ દેશ હાલો અને કાંતો મનેજ એકલી દેશ મુકી આવો અમથી આવી આવી રોજની પંચાત નથી વેઠાતી ભલા માજનની ગોડે આપણાથી કેમ થાય. તે પણ વળી રોજનાં રોજ ભલા એક બે દીનું હોય તો પણ ઠીક કેવાય જેમ તેમ સુખે દુઃખે પતાવાય હવે તો હું જાઉંરી લખમીબાઇ તમે આવજો.

લક્ષ્મી—અરે! બેશા! બેશા!! ભલાબાઇ આતો તમે ભારે કરી જુઓની બેન એમ તે જવાતું હશે? કે? હું તમને એક હાલ ટાઢની મોસમમાં સહેલો રસ્તો બતાવું તેમ તમો કરો મરઘાંબાઇ વળી જ્યારે ટાઢ કમતી થાય ત્યારે વળી બરાબર દરરોજની ટેવ રાખજો હાલમાં તો જયારે શનાસે જવું પડે ત્યારે એક શનાસને માટે અલગ રાખેલું કપડું તમારે પેરી લેવું. હવે ત્યાં જઇ આવીને હાથ પગ બરાબર રીતે ધોઇ નાખવા કપડું પાછું બદલી નાંખવું એટલે હાલમાં કદાચ તેમ પણ ચાલી શકશે પણ જો જો હો? ટાઢ ઘટે એટલે પાછી નાવાની ટેવ જરૂર રાખતાં ભુલી જતાં નહી કદાચ બની શકે તો આમજ થવું જોઇએ. એક લોઢાની સગડી પર ઘરની બાર ચાલીમાં પાણીનો કળશો ગરમ થવા રાખી દેવો. શનાસે જઇ આવીને ઝટ ગરમ પાણીએ નાઇ લેવું મરઘાંબાઇ બે દિવસ તમે એમ કરો તો જુઓ હું ધારૂંછું કે

એ રીત તમને અનુકુળ આવશે કેમ કે? નહાવાથી આપણાં શરીરને માટે ઘણી જાતે ફાયદા છે.

મરગાંબાઇ—તેતો અમારા ભાણીઆના બાપને પણુ દેશમાં એવું કાંઇ જાજું નાતા નોતું આવડતું આંઇઆ આવ્યા પછીથી તો એવા હળી ગયા છે કે વેલા ઉઠીને પોતીઉ ઉપાડતાં કને જાય તે એવી ટાઢમાં એ નાઇ આવેને ટાઢ ન પડે ને ઉલટાં કહે છે કે નલનાં પાણી કેવાં ઉના હોય કે ટાઢે ઉંડી જાય લ્યો બાઇ વળી એમ પણુ કરીએ પણુ લખમીબાઇ અમને તો ટાઢ હગડે મેલતી નથી ને એમને તો હવે ટેવજ પડી ગઇ.

લક્ષ્મીબાઇ—હા? બરાબર છે આપણે પણુ એવીજ રીતે ટેવ પાડવી જોઇએ પહેલાં બે દિવસ એવું જણાએ ખરૂં પણુ એટલું આપણું મન નબળું મનને જરા મજબુત બનાવીએએટલે પછી થયું ટેવ પડી તો પછી થયું મરગાંબાઇ તમો દેશમાં કેમ વહેલાં પરોડે ઉઠીને બારના કામકાજ કરો છો ત્યારે ટાઢ નથી વાતી કયારેક તો વળી માવઠાનાં વરસાદ થયા હોયને પ્રભાતે વ્હેલાં વાડી કે ખેત્રે જવુ હોય ત્યારે કેવું હોયછે અને આંઇ કેમ આટલાં બધાં નરમ થયા છો બિલકુલ નહી બાઇ તમો હિમત રાખીને દરરોજ નાવાનું ચાલુજ રાખો નહાવાથી ટાઢ ઓછીજ થવાની ટાઢ વાય છે એમ કહી બેસી રહેવું એ આપણી નબળાઇ અને આળસુપણાનાં લક્ષણુ છે માટે મારૂં કહ્યુ તમે કરો તો ઘણીજ સારી વાત છે જુઓ આપણી કોમના આંહી રહેતા આપણાં લાઇબ્રેરીવાળા અને મંડળવાળા સનાતનીઓ સર્વેને પુરૂષોને બૈરાઓને અને છોકરાઓને સુધા બધાને હવે ન્હાવા વગેરે પવિત્રતા રાખવાની તથા નિત્ય નિયમ સંધ્યા ગાયત્રી ઇત્યાદી સત્કર્મોની કેવી ટેવ પડી ગઇ છે કે? એ સઘળું તો હવે એક જાતનું નિત્ય કરવાનું કાર્ય માત્ર થઇ પડયું છે.

મરઘાંબાઇ—તે ગાવંત્રી તો આપણાં ખાના પથી બધી બધાએને આવડેરી તમે તો લખમીબાઇ કોરીયાં તેને આપણાં ખાનાં બાવાના પીરાણાં પંથમાં મળું એકજ હે. બાઇ તમે વળી આવા મંડળનાં ને લેબરીનાં શીહારૂ ફેન ફતુર કરોરહયાં. અમથા વળી એક ટળીને બીજું થવું બાકી ફેર ફકત નાવાનો ને આ તમારા ઠાકર સેવાના વાનાં તમે કરોરીયાં તે વળી તમે એટલું વધુ કરો રહયાં બીજું શું અહ? તેમાં વળી લેબરીવાળા તરી જશે ને ખાનાં વાળા બૂડી જશે. ઠાલાં વગવાં મેલોને

લક્ષ્મીબાઇ—ધન્ય? મરઘાંબાઇ તમારી બુદ્ધિ તે આવીજ રહેવાની કે કાંઇ સુધરવા માટે આગળ વધવાની બ્હેન ગાવત્રી તે શું એનો કંઇ અર્થ તમે જાણો છો અને ગાયત્રી તે શું એ કાંઇ ભાન છે? તમારા મુખી વગેરેજ તમારી ગાવત્રીનાં શબ્દને ગોખી રાખી તેને ગાયા કરે છે તેમને પણુ તે વીશે કાંઇ સમજણુ છે? એવું તમે કયારેક અનુભવા જો જો બાઇ તેમને કયારેક પુછી જોતો ખરાકે આ ગાવંત્રી તે શું અને શા કામમાં આવે છે ખાવામાં કે પેરવા ઓઢવામાં જરા પતો તો મેળવજો બાઇ શું જવાબ મળે છે વળી ખાનું ખાનું કર્યા કરો છો ને ખાનું એટલે શું પીરાણું એટલે શું એ વીશે પણુ તમારે પુરતી રીતે વાકેફ થવાની જરૂર છે તમોને આવા અશુધ્ધ સંસ્કારો જ્યાં સુધી છે ત્યાંસુધી તમારી બુદ્ધિની શુધ્ધી નથી થવાની મરઘાંબાઇ જુઓને હું તમને સંશયમાં કહું છું જરા કાન દઇને સાંભળો જુઓ? બા.

મરઘાંબાઇ—તે હમણાં મને નવરાશ નથી રાંધણાં ટાણું થયું છે ને પછી મોડું થઇ જાય તો વળી ભોગ મળે ४ તરામા ફાંદા

હધાએ હમજુરી હારાં હારાં લુગડાને મલુક હેના રૂપાનાં ટોલ તમે જા જાં બધાં પેરીયાં તે રૂપાળાં લાગવા હારૂ તે અમને હંધીએ ખબર છે તે હવે અમે એવાં રૂપાળા ન લાગાં તો ગોયરીયો ને વળી રોજને રોજ તમારાં ઇનાંઇ ટાયલાં હાંભળવાં તમે તો નવરાં લાગોરીયાં બાઇ અમને વાંહે ઘણીએ પંચાત પડી છે ભલા તમને બીજું શું કામ હોય?

લક્ષ્મીબાઈ—મરઘાંબાઇ તમોને શું ? આવી વાતોમાં ગમત નથી આવતી ખરૂં નાં ત્યારે હવે ખોટું ન લગાડતાં હો! બા? કાલે તમે આવજો આપણુ બીજી વાતો કરીશું. હો! બ્હેન જો જો હો! મરઘાંબાઇ કચવાતાં નહિં. મારે તો બ્હેન નવરાં બેઠે એવી જરા ટેવ પડી ગઇ છે કે કંઇ ને કંઇ તમ જેવા પાસે બે ઉપદેશની વાતો કરવી પણુ તમને જ્યારે એ વાત હજુ સુધી થોડી પસંદ છે તો આવ તી કાલે તમને જેમાં જરા ગમત અને સમ- જણુ આવશે એવી વાતો કહીશ બા. પણુ આવવું જરૂર હો ભુલી જતાં નહિ.

મરઘાંબાઇ—તે કાંઇ અમને ઓંજુ બોંજુ નથી લાગતું ભલેને તમે કેતાં જાઓ અમારા હારા હારૂં કો રીયાં તેમાં અમને ઓંજુ જરાએ ન લાગે બાકી મારૂં મનજ મુવું એવું છે કે જાજીઉં વાતું થાય તેમાં પછે મુળગી હું તો મુંજાઇ જાઉં.

લક્ષ્મીબાઇ—ધન્ય છે મરઘાંબાઇ મારી વાતોનો તમે ઠીક અર્થ કર્યો એટલે હું ધારૂં છુ કે બહેન તમને મારો ઉપદેશ પછી ભલે બેદી મોડાં કે વેલાં પણુ અસર કરશે? અને તેમાં તમારૂં હિત સમાયલું છે બહેન મારે એમાં નિઃસ્વાર્થપણું છે તમોને ઇશ્વર તમારા ગ્રહસ્થાશ્રમમાં સફળતા આપે. જગતમાં વંદ- નિય બનો એમાં અમોને આનંદ બહેન ભલે જાઓ તમોને અત્યારે કામ હશે તો કાલે વ્હેલાં પરવારીને આવજો.

મરગાંઘાઇ—હોવે ! લક્ષ્મીબાઇ તમે આ વજો કયેંક તો અમારે ઘરે તમે પણુ આવતા જાઓ હું તો હરરોજ દોડતી આવું રી જુઓ ને કેટલાએ દી થયાં તમે એક દીએ આવ્યાં હો અમારે ઘરે.

અપૂર્ણ.

"ઉદય માર્ગ દર્શન"

(૩)

(માવજી વાસણુ પટેલ.)

પ્રિય વાંચકો તમે વંશ પરંપરાથી ખરા ખેડૂતો છો વાવણી પહેલાંજ બીજ–જમીન– ઋતુનો વિચાર ખરો ખેડૂત કરેજ. બધો વિ- ચાર કરીને વાવણી કરે, છતાં સમય પ્રમાણે છોડનો ઉગાવો ન જોવામાં આવે તો તે વખતે કેટલો ઉચાટ અને દિલગીરી ઉત્પન્ન થાય તે આપના અનુભવની વાત છે. આ ઉદાહરણુ આપણા આ જ્ઞાતિ સુધાર રૂપ ખેતીને પણુ બધી રીતે લાગુ પડે છે.

આપ સર્વ સમજો છો કે સભાઓ ભરીને –ભાષણો કરીને–લેખો લખીને અને સર્વ પ્રકા રે ચર્ચાઓ કરીને જ્ઞાતિનો ઉદય થવા, યુવકો અને હિતેચ્છુઓ કેટલો પ્રયાસ કરે છે. હવે આ માનસ ખેતીમાં જો સદ્વિચાર અને શુભ

પ્રયાસ રૂપી છોડ ઉગેલો જ્ઞાતિમાં સેવકોના જોવામાં ન આવે તો કેટલો અફસોસ થાય તેનો આપ પ્રતિપળ વિચાર કરતા હશોજ.

દિવસો–મહીનાઓ અને વરસોની મહેનત ના પ્રમાણમાં જ્ઞાતિ રૂપા છોડ ફળ્યો–ફાલ્યો–જાગ્યો કે નહિ તે નિરંતર જોતા–જાણતા રહેવાની સર્વ જ્ઞાતિ જનોની મોટી ફરજ છે.

ઉદય–અસ્ત, ઉન્નતિ–અવન્નતિ, એ શબ્દો ના અર્થ સમજાવવાની હવે જરૂર ન હોય. આટલા પ્રયાસથી સર્વના સમજવામાં આવ્યુજ હશે કે "પાટીદાર ઉદય"નો હેતુ કેવો સ્તુત્ય છે અને તે સમજી–સમજાવી સફળ કરવાની કેટલી બધી જરૂર છે.

જ્યાં પહોંચવું હોય ત્યાંનો માર્ગ સંપૂર્ણ રીતે જાણી, ધ્યાન આપી તે માગે ચાલવામાં આવે તો ધારેલા સ્થળે પહોંચાય છે. માર્ગ ભુલ ભરેલો હોય, કે ધ્યાન ન આપી અન્ય માર્ગે પકડયો હોય તો ધારેલે ઠેકાણે સુખ રૂપ પહોંચાય નહિ. જ્યારે આપણે તો આખા જ્ઞાતિ સમુહને બહુજ ભૂલા પડેલા રસ્તાથી ખરે માર્ગે ચઢાવી બહુ દૂર પડી ગએલા સ્થળે પહોંચવું છે. એટલે આપણાં થોડાં–નજીવાં સાધનો અને શકિત વડેજ દુનિઆના ચાલુ જમાનામાં બહુ પછાત હાલતમાંથી આપણી આર્ય ભૂમિના ગોરવશાળી ક્ષત્રિય વૈશ્ય કોમના ખરા સ્વરૂપે પહોંચવા હામ ભીડી છે ત્યારે તો જરા પણ આળસ કરવી ચાલે તેમ નથી આપણા હિતના અને અહિતના શબ્દે શબ્દનો વિચાર કરી ચાલીએ તોજ સફળતા પ્રાપ્ત થાય.

સર્વ ભાઇઓ અને બહેનો જાણો છો કે ભયંકર દુકાળમાં મહા મુસ્કેલીએ મળી આવેલું બીઆરણુ, વાવણી વખતે બેદરકાર રહી, નદી નાળામાં તણાઇ જવા દઇ, વાવણીનો સમય ગુમાવે, તેનું નવું વર્ષ કેટલું ભયંકર થઇ પડે? એજ આપણે આજે આપણા ઉત્સાહી બંધુઓ સેવા ભાવે તન–મન–ધનના ભોગે જે હિતકર માર્ગ શોધી–સમજી બતાવી રહ્યા છે તેને અભિમાનથી મમત્વથી–દ્વેષ ભાવથી કે મુર્ખતાથી નિષ્ફળ બનાવી મુકશો–બની જવા દેશો તો ઇશ્વર કૃપાએ બહાર પડેલો આ સમુહ હતોત્સાહી–નિરાશ બની જઇ, ધારેલી ઉન્નતિનો લાભ ન મળતાં હમેશ બૂરી દશા થતી રહેવાની નિઃસ્વાર્થપણાથી અને સેવા ભાવથી બતાવેલો હિતેચ્છુઓનો રસ્તો જો વિચાર કરશો તો ભલું કરનારોજ જોઇ શકશો. આપની આગળ રજુ થતા વિચારો કંઇ રંક લેખકો અને સેવકોના મન ઘડિત નથી. નિઃસ્વાર્થી મહાત્માઓ અને અનુભવી અગ્રેસરોના દેશ હિત અને જન હિતના સાચા સિદ્ધાંતો મુજબ વિચારેલી ભલામણો અને યાચનાઓ છે. છતાં આપણો સમુહ બેદરકારજ રહયો તો ખરેખર મોટી ભૂલ કરો છો એમ જાણજો.

પાટીદાર— કણબી ખેડૂત જ્ઞાતિનાં દિલ ઉદાર અને દાની ગણવામાં આવે છે. દુર્બળ હાલતોમાં પણ યાચકને નિરાશ ન કરવો એવી આપણી કોમની ખાસ વૃત્તિ ગણાય છે હાલ જ્યારે આપની પાસે આપનીજ સેવાચક કોમનાં બાળકો જ્ઞાતિ હિત માટે આ બધી યાચનાઓ કરે છે ત્યાંતો આપની કોમની ઉદારતામાં ઉણપ જણાવા દેવી જોઇએજ નહિ.

"કોમનો ઉદય કયારે થયો ગણાય. શા શા ઉપાયોથી કોમની ચઢતી થાય, કેવી અધો ગતિએ કોમ પહોંચી છે." વગેરે બાબતો ખરા ને જરૂરી રૂપમાં તમારી આગળ અનુભવીઓ એ આજ સુધીમાં આ ચોપાનીઆમાં બતાવેલી છે. જેમ સૂર્યનો ઉદય થતાં અંધકાર દુર થઇ સર્વ દિશાઓ સ્પષ્ટ દેખાય છે. સર્વ

પદાર્થોનું શુદ્ધ જ્ઞાન થાય છે. તેમ આ "પાટીદાર ઉદય" વાંચનાર અને સાંભળનાર ને પોતાની જ્ઞાતિની ખરી હાલતનું ભાન કરાવવા પ્રકાશે છે. એજ હેતુને સાર્થક કરવા મારો ચાલુ "ઉદય માર્ગ દર્શન" લેખ યથા શકિત જ્ઞાતિના ઉદયના માર્ગનું દિગ્દર્શન કરાવવામાં મદદ રૂપ થતો હશે તો હું આભારી થઇશ.

આવા સર્વ પ્રયત્નોથી આપના જ્ઞાતિ રૂપી સૂર્યનો ઉદય થાય છે કે તે સૂર્યદેવ તો હજી જ્યાંના ત્યાંજ હઠ ધરી બેઠા છે ને પ્રયાસ કરનારા સૂર્ય દેવનો રથ ખેચવા મથેલા રેતીમાં વાવે છે, તેની સાબિત તો જ્ઞાતિ સમુહનાં અંતઃકરણો અને કામોથી જાણવાનું ભવિષ્ય પર રહેલું છે.

ઇશ્વર પર સર્વ વિશ્વાસ રાખી ફળ વંતી જમીનમાં નાખેલાં બીજ જમીન છૂપાવી રાખતીજ નથી, તો અમારી ઉચ્ચતાનો દાવો નહિ ભૂલેલી કોમના દાના અગ્રેસરોનાં માનસ ક્ષેત્રોમાં સોંપેલાં આ ચોપાનીઆનાં યાચનાઓ રૂપી બીજોની થાપણ આપનાં ઉદાર દિલોમાં ઓળવાઇ જાય એવો ભય હાલ તો કોઇને રહેતો નહિજ હોય.

જ્ઞાતિ હિતનો દાવો ધરાવનારાઓ એ પોતાના સર્વ વિચારો અને ધારણાઓ પ્રમાણે જ્ઞાતિએ ચાલવું એવો ઇજારો રાખેલો નથી માટે બંધુઓ જાગો વાંચો વિચારો અને અયોગ્ય માર્ગ જાણવામાં આવે વિચારો અધુરા કે ખોટા જણાય તેની દલીલ તથા પ્રતિવાદ કરવાનો સર્વને સંપૂર્ણ હક્ક છે. આ "પાટીદાર ઉદય"ના પ્રકાશક બંધુ આપની સર્વ દલીલો વિરૂદ્ધતાઓને પણ છપાવી જાહેર કરશે. લેખકો પોતાના વિચારો માટે જવાબો આપશે. માટે બંધુઓ આપનામાં જીવન હજી છે એમ સાબિત કરવા બહાર પડો. સાચીજ માનેલી બીનાનો અમલ કરતા થાઓ. શંકાઓના ખુલાસા માગો અસત્ય હોય તેને નિર્ભય પણે તોડો અને જ્ઞાતિ હિત કરો.

અપૂર્ણ

આરોગ્ય રક્ષક ઉપદેશ માળા.

મણકો ૧લો.

(લેખકઃ વૈદ્યરાજ ગોપાલજી કુંવરજી ઠક્કુર)

૧ હમેશાં સવારે વ્હેલાં ઉઠવું અને રાત્રે વ્હેલા સુવું.

૨ પ્રાતઃકાળમાં સુર્યોદય પ્હેલાં દરરોજ પાણી પીવાથી શરીરને ફાયદો થાય છે.

૩ મળ મુત્ર ત્યાગવા બની શકે તો દુર જંગલમાં જવું.

૪ દાંત હમેશાં સાફ રાખો–કંઇપણ પદાર્થ ખવાય કે તરતજ મોઢું ધોઇ નાખવું.

૫ દિવસમાં બે ત્રણ વખત દરરોજ આંખો ઉપર ઠંડુ પાણી છાંટવાથી સારો ફાયદો થાય છે.

૬ નહાવા માટે બનતાં સુધી ઠંડુ પાણીજ વાપરો અને તે છુટથી વાપરવું જોઇએ.

૭ નહાયા પછી સુકા ટુવાલથી શરીરને સાફ રાખો.

૮ માથામાં, પગના તલીયામાં તથા આખા શરીરે તેલ ઘસાવવાની ટેવ રાખો.

૯ ભૂલે ચૂકે પણ કાન ખોતરતા નહિં.

૧૦ બહુ બોલવા કરતાં થોડું બોલો, અને વધુ સાંભળવાની ટેવ રાખો.

૧૧ દિવસના તમામ કલાકોમાં કામ કરો પણ રાત્રે તેવીજ રીતે આરામ મેળવો.

૧૨ રાત્રે સુતા પહેલાં હમેશાં પ્રભુનું સ્મરણ કરવાનું ચૂકતા નહિ.

૧૩ જમ્યા પછી રાત્રે સુવાનું વખત થાય તેની વચ્ચે ઓછામાં ઓછા ત્રણ કલાક રાખો.

૧૪ રાત્રીનું ભોજન હલકું રાખો અને તેમાં પણ ખાસ કરી પ્રવાહી પ્રદાર્થો વધુ લેતા નહિ.

૧૫ દરરોજ કુદરતી દેખાવ અને બાગ બગીચા તરફ ફરવાની ટેવ રાખો.

૧૬ આંખને માટે હરીયાળી જમીન યા તો લીલા રંગના પદાર્થો જોવા ફાયદાકારક છે.

૧૭ જુલાબની દવા બનતાં સુધી નજ લ્યો કબજીઆત હોય તો રાત્રે સુતી વખતે થોડું દુધ પીવું ચાલુ રાખો.

૧૮ ખોરાક હમેશાં શાંતિથી અને ધીમેથી ચાવી ચાવીને ખાવાની આદત રાખો.

૧૯ બહુજ ગરમ હોય તેવો તેમજ વાસી થઇ ગયો હોય તેવો ઠંડો ખોરાક લેવાનું બંધ રાખો.

૨૦ પોતાની ખાવાની ઇચ્છા હોય તેના થી થોડુંક ઓછું ખાવાની ટેવ પાડો, બીજા ના કહેવા પર ધ્યાન આપતાં પહેલાં તમારી હોજરીને પુછો.

૨૧ જમતાં જમતાં વચ્ચે થોડુંક પાણી પીઓ, તેથી ખોરાક જલદી પચે છે.

૨૨ ખાઇ કરી કસરત કરવી નહિ. પણ થોડોક વખત આરામ લેવો.

૨૩ દરરોજ ખુલ્લી હવા લેવાની ટેવ રાખો.

૨૪ કસરત કરવાથી શરીરનું લોહી ઠીક ફરે છે, પસીના વાટે મેલ બહાર નીકળી જાય છે. તેથી હમેશાં કસરત કરો.

૨૫ હમેશા મીઝાજ હસ મુખો રાખો તેથી તંદુરસ્તી સારી રહે છે.

૨૬ સુતી વખતે મોઢું ખુલ્લું રાખી સુઓ, ખુલ્લી હવાથી ઉંઘ સારી આવે છે.

૨૭ વાંચતી વખતે ચોપડી આંખથી દુર રહે અને તેનું પ્રમાણ આશરે દશ ઇંચ રહે તેમ રાખો

૨૮ બહુજ ઝીણાં અક્ષરોવાળું વાંચન રાત્રે ઘણો વખત સુધી વાંચતા નહિ. ઝાંખો દિવો હોય ત્યાં વાંચવું નહિ.

૨૯ શરીરને દરરોજ હવાથી, ગરમીથી તથા પાણીથી એમ જુદી જુદી રીતે સ્નાન કરવા દો.

૩૦ પ્રાણુાયામ કરવાની ટેવ રાખો તેનાથી હદય બળવાન અને ફેફસાં સાફ થાય છે.

૩૧ ખાધાં ઉપર ફરી ખાધાથી મનુષ્ય બિમાર પડે છે. તેમ કરતા નહિ.

૩૨ ખાધા પછી તરતજ સ્નાન કરવુ નહિ.

૩૩ માંથાપર ગરમ પાણી નાંખવું નહિ.

૩૪ બતીની સામે ઘણી વખત જોવું નહિ.

૩૫ ખાવાનો ખરો વખત ખરી ભૂખ લાગે ત્યારેજ થયો સમજવો.

૩૬ દરેક કામમાં નિયમિત બનો.

૩૭ દુષ્ટ મનુષ્યોનો સોબતમાં ન રહો.

૩૮ શાસ્ત્રનું વાંચન કરો ને તેવું વર્તન રાખો.

દુનીઆઈ બનાવનો ભાવી વર્તારો

સને ૧૯૨૪માં યુરોપ આદી ચારે ખંડોમાં મહાન યાંદવાસ્થળી જાગશે.

બ્રિટીશ સરકાર વિરૂદ્ધ તેમના કેટલાક મિત્ર રાજ્યો તેમજ દુનીઆના ઘણા રાજ્યો પડશે. અને અંદર ફાટફુટ પડી મહા યુદ્ધ જાગશે અને તેથી હજારો માણસોનો નાશ થશે.

હિંદની નિઃશસ્ત્ર પ્રજાને ભારે જોખમો ખેડવાં પડશે. ધાડ, લુંટ, આગ, પવન, વરસાદ, રોગ વગેરે કારણોથી મહા દુઃખો વેઠવા પડશે રાજ્યો પોતાની પ્રજાને બહુ ત્રાસ આપશે, અને તેથી પ્રજામાં અસંતોષ ફેલાશે જેથી પ્રજા રાજ્યની સામે ખળ ભળાટ મચાવશે. સને ૧૯૨૪ના માર્ચની તા, ૨૨મીએ લગભગ પંચ-મહાલ જીલ્લામાં બંડ જાગશે અને અસહકારી-ઓના હાથથી મહાત્મા ગાંધીજી મુકત થશે. મહાત્મા ગાંધીજીનો અહિંસાત્મક અહસકાર લોકો છોડી દેશે.

સને ૧૯૨૪ના સપટેમ્બર મહીનાથી આખી દુનીઆ યુદ્ધના વાદળ તળે ઘેરાશે. અને હિંદમાં પણ યુધ્ધ જેવું જાગશે. બંગાળ, મહારાષ્ટ્ર પંજાબ અને ગુજરાત ઉપર વાદળ ઘેરાશે. કાઠીઆવાડ, ચરોતર જીલ્લો પણ બહાર પડશે. અકટોબર માસમાં હિંદના કેટલાક બંદરોવાલા શહેરોનો કેટલોક ભાગ નાશ થશે. હિંદના ભારે બળવામાં ભાગ લેવા નવેમ્બર માસમાં અમુક સરકાર હિંદની વ્હારે ચઢી આવશે જેથી બ્રિટીશ સરકાર કદાચ ભયમાં આવી પડશે. વળી એ અરસામાં ગુજરાતમાંથી ભીલો તથા તીરકામ-ઠાંવાળા વિચીત્ર ભાગ ભજવશે તેમ કેટલાક ગુપ્ત રહેલા યોગીષ્ટો તેમ મહાત્માઓ હિંદની વ્હારે થશે, આવા કેટલાક સબળ સબઓને લીધે બ્રિટીશ સરકાર સુલેહ કરશે અને સ્વરાજ્ય આપવામાં ઘણી મોટી છુટો આપશે. દરેક વેપાર રોજગાર ભયમાં આવી પડશે, અને મોટે ભાગે ઘણા લોકો દેવાળા કાઢશે. મીલો જીનો કાર-ખાનાં વીગેરેનુકશાનમાં આવશે સાધુઓ, સન્યાસીઓ, બાવાઓ, જોગીઓ. ફકીરો, ભીખારીઓ વગેરેને ટુકડા રોટલાના પણ ફાંફાં પડશે, વળી તેઓનામાં રહેલુ માન મરતબો નાશ પામશે. પરદેશી માલની ભરેલી વખારો કુદરતી રીતે નાશ પામશે. કેટલીક બેંકો, કંપનીઓ અને ધર્મના સ્થાનોની ત્રીજોરીઓ તળીઆ ઝાટક થશે સ્ત્રીઓના માથે ઘણું સંકટ પડશે. છેવટે હિંદને સંપૂર્ણ સ્વરાજ્ય સને ૧૯૨૫ના માર્ચ માસમાં મળશે. સને ૧૯૨૪ના મે માસમાં પેગંબર જેવા શકિતવાળો એટલે દૈવી શકિતવાળો એક માણસ બહાર પડશે.

સને ૧૯૨૪ના એપ્રીલ મે માસમાં પવન ઘણોજ ફુંકાશે તેમ આગની ઉત્પતિ પણ ઘણી થશે સને ૧૯૨૪ના જાનેવારી અને ફેબરૂઆરી માસમા ભારે માવઠાં ભારે વરસાદ જેવાં થશે.

અને જીવજંતુના, બરફના, કરાના, અનાજના દાણા જેવા વિચિત્ર પ્રકારના વરસાદ થશે વરસાદ કેટલીક જગ્યાએ ચોમાસામાં મુદલે થશે નહિ અને કેટલીક જગ્યાએ સામટો થશે પણ એક બે દીવસજ એટલે આ વરસમાં ચોમાસુ દેશમાં મોટા ભાગે નિષ્ફળ જશે અને તેથી દુકાળ કહેવાશે. દરેક અનાજના ભાવ વધશે અને કેટલીક જગ્યાએ અનાજ મળવું પણ મુશ્કેલ થશે. ઢોરોમાં ઉપદ્રવ થશે તેથી ઘણા ઢોરોનો નાશ

થશે. મનુષ્યમાં રોગોના ઉપદ્રવ થશે અને તેમાં સ્ત્રીઓ અને છોકરાઓના મરણ વધારે થશે, મે માસ પછી જે સ્ત્રીઓ ગર્ભ ધારણ કરશે તે સ્ત્રીઓને વિશેષ કરીને જોડલાં છોકરાં અવતરશે મહાત્મા ગાંધીજી અને મૌલાના મહમદઅલીને શરીરે પીડાકારી ઘણી થશે. સોનાનો ભાવ વધીને તોલાના ૩૩–૩૪ સુધી જશે. ચાંદીનો ભાવ વધીને સો તોલાના ૧૦૮ થી ૧૧૦ સુધી જશે. ભરૂચ કોટનનો ભાવ ઉંચામાં ઉંચો ૮૨૫ સુધી જશે અને નીચામાં નીચો ભાવ ૩૯૬ આસપાસ થશે. ઘી તેલ વગેરે રસકસ મોંઘુ થશે. શેરોના ભાવ એકદમ મંદી થશે. ઝવેરાતના ભાવો મંદી થશે.

સને ૧૯૨૪ની સાલ દરેક રીતે દરેકને ખરાબ છે.

લી० શા. મંગળદાસ હેમચંદ પરોપકારી
તા. ૧૬–૧૨–૨૩ ઠે० દેશાઇ પોળ, સુરત.
(ગડગડાટ પત્ર ઉપરથી તા. ૨૪–૧૨–૨૩)

પીરાણા પંથની દશતરી ગાવંત્રી.

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર પરિષદની કરાચી મુકામે થએલી બીજી બેઠકમાં શ્રીયુત મીસ્ત્રી નારાયણજી રામજી વીરાણીવાળાએ પીરાણાના ઠરાવ ઉપર આપેલું ભાષણ.

(ગયા અંકના પાના ૨૨થી ચાલુ.)

સ્વર્ગના વાયદાની હુંડી
દશોંદભરીને ખરીદો!

સૈયદ ઇમામસાહે હીન્દુઓને ફસાવાપોતાના રચેલા બનાવટી સત્ પંથમાં આવનાંરને અપરંપાર લાલચો આપી છે. ઇમામશાહ કહે છે, પીરાણા કબ્રસ્તાની ધર્મનાં બનાવટી પુસ્તકોમાં જે હીન્દુ ધર્મ કર્મનું સત્યાનાશ વાળવાના કલમાઓ છે તે પઢો અને મુશલમાની ક્રીયા કર્મથી સણગારવામાં આવેલા ખીચડીઆ પંથને પાળો, અને તમે તમારી કમાણીનો દશમો ભાગ મારા વંસના સૈયદોને આપતા રહેશો તો સ્વર્ગમાં પીરાણા કબ્રસ્તાની પંથને માનનારા મુમનને જગતનું સવાલાખ વર્ષ સુધી રાજ્ય કરવાનું મળશે અને રાજ્ય સુખ ભોગવ્યા પછી સ્વર્ગમાં હંમેશના માટે સોના રૂપાની ઇટો અને કેશર કસ્તુરીનીગારથી બનેલા રત્ન જડીત ચળકાટ મારતા પાચસો માઇલના ઘેરાવામાં આવેલા આલીશાહન મહેલો બાગબગીચાઓ સહીત મળશે કે જેની અંદર **શરાબ,** (દારૂ) **દૂધ, મધ** અને **અમૃતના વહેતા** ઝરાઓ અને **સોના રૂપા તથા અગણીત હીરાથી જડીત થયેલા હોજો** કુવારાઓના સાથે અને ચકચકીત કરી નાખે એવી **સ્વર્ગની પચાસ હુરાઓ** (અપ્સરાઓ) પ્રથમથીજ તૈયાર કરી રાખેલા પાંચશો **છોકરાઓ** અને અને પાંચશો **નુરી ફીરસ્તાઓ** સેવામાં હાજર! અને તે સીવાય અનેક પ્રકારની અચરત પમાડનારી હજારો જાતની કીમતી જણસો મુવા પછી ઇમામશાહના સેવકોને જરૂર મળશે, એવો વાયદાનો સોદો કરીને પ્રથમથી પીરાણા કબ્રસ્તાની ધર્મને માનનારા પોતાના મુમન શિષ્યો પાસેથી કમાણીનો દશમો ભાગ લઇ લેવો અને

ઇમામશાહની કબરની તેમજ ઇમામશાહના વંશના મુસલમાન સૈયદોની પીરાણા ધર્મી મુમનભાઇએ પુજા કરવી. આવો રોજને રોજનો ચાલુ બોધ ત્યાં પછી મુમનભાઇઓ સૈયદોની સેવા કરવામાં અને તેના બોલેલા બોલો ઉપાડી લેવામાં સેના વાર કરે? જન્નતનામામાં સૈયદ ઇમામશાહે પોતાના શીષ્યોને સંબોધીને કહ્યું કે હે મુમનભાઇઓ; " **પીરાણા સતપંથ વિના તે ખોટા કહીએ અને ખોટાં તે સર્વ ધામ, જો ફકત આલ ઇમામની સેવીએ તો પોચીએ ભેસ્ત મુકામ** " ફકત ઇમામશાહના વંસની ઓલાદના સૈયદોના પગ પુજીએ, તેમનું એઠું ખાઇએ અને દસોદ (ખાવા ન હોય તોપણ કરજ કરીને પણ) ભરતા રહીએ તો ભેસ્ત મુકામ કહેતાં સ્વર્ગમાં જવાય!

એજી લક્ષ ચોરાસી તો છુટીએ, જો રહીએ આપણા સતગુરૂ કે ફરમાન માંહિ;
દસોંદ દીજે સતગુરૂ મુખે, તો વાસો હોવે અમરાપુરી માંહે.
એજી અમરાપરી છે આગળે, તેનાં સુખ કહ્યાં નવ જાય;
સતગુરૂએ કેતાં ઇમામશાહે દીઠી તેવી કહી છે. ત્યાં હુરમ લાયક માંહે.
એજી અનંત મેવા છે તે મહેલમાં તે ઘરની સોભા છે ત્યાંય,
મોમન રખીસર તે મહેલમાં લીણા લાડ કરસે ત્યાંય.
એજી એવાં ઘર તે જીવ પામસે જે ચાલસે આપણા સતપંથ માંયે
ખરા દસોદી સુકીતવંતા તેની શાખ છે એલમ માંય માટે–ચેતો.

× × × ×

વળી ઇમામશાહે દશોંદ માટે કહ્યું છે કે:—

એજી એ ઘર દસોંદજ દીજીએ, તે માંહે આળસ ન કરીએ લગાર;
અનેક જીવ આગે ઓધર્યા તેણે ઓળખીઓ પોતાનો ભરથાર;
એજી દસોંદજ વિના નહી છુટસો સાંભળો મુનીવરો કહું છું વારંવાર

× × × ×

દશોંદમાં મુમન ન સમજે તેટલા માટે ઇમામશાહે ખુલાસો કર્યો છે;

એજી દસોંદ તે કમાણીની દશમી પાંતી કહીએ તે તો આલે એ નરજીશું અહાર;
ચાલીઓ તે પીર મુખે આલીએ, એ છે મુમન તણો ખાસ વહેવાર.
એજી દસોંદ દેતાં જે જીવ ડોલાવસે તેનું હાલમાલ નહી રહે પરિવાર!!!
ક્રિયા હીણા જીવ નહીં તરે, સતગુરૂ ઇમામશાહ કહે છે પુકાર.

આવા ઉપદેશો સંભળાવીને રાત્રી દીવસ સૈયદો અને સૈયદોના એજંન્ટ કાકાઓ અને કચ્છના કણબી જ્ઞાતિના જુલમગાર આગેવાનો અનેક પ્રકારના પ્રપંચો કરી ભોળા અને અજ્ઞાન હીન્દુ ભાઇઓને ભમાવીને પોતાનું પાપી પેટ ભરે જાય છે.

સૈયદ ઇમામશાહે તેમજ તેના વંસના સૈયદોએ પીરાણા પંથી સેવકોને સ્વર્ગની જુઠી લાલચો આપી પૈસા કઢાવવા. દસોદના લાગાના કર વિષે ભારે ભાર મેલીને બોધ કર્યો છે અને હમણાના સૈયદો પણ એજ બોધ કરે છે. ઇમામશાહે પોતાના સેવકોને દશોદ દેવા માટે મુમન ચેતામણીમાં કરેલી સુચનાઓ એવી છે કે:—

એજી કલજુગની સંગ છે દોહલી, એ મુમનભાઇ તમે રહેજો હુશીઆર;
દસોંદ દેજો આ સતગુરૂ મુખે (કહેતાં ઇમામશાહને) તેથી ઉતરો પેલેપાર.
એજી દશોંદ નહી દેશે સતગુરૂ મુખે તે તો કાયર થાશે ને ખાસેરે માર,
તેના હૈડામાંથી અગ્ની ઉઠશે તારે જીવડો તે કરશે રે પુકાર! ચેતનહારા તમે ચેતજો.

\+ + + +

એજી મહારે પદાર્થ સરીખો આ માનખો તેને સદગુરૂજીએ ધર્મ દીધો સંભાળ,
તે માંહે સાચા મુનીવર આપણા તેને શામી રાજો લેશ ઉગાર.
(ખાસ કરીને તો) એજી તે માંહે ખરા દસોંદી જે સુકીતવંતા તેણે તો બાંધી પુરની પાર
તે જ્ઞાન વીચારી ચાલસે તેને કલયુગ નહી લોપસે લગાર

\+ + + +

ખરી દસોંદ તેને આલીએ એ તો ખટયાની રે સંભાર.
એજી તે સતગુરૂની પાંતી અળગી કરો અને બાકીનો કરો પોતાનો આહાર.

\+ + + +

તે માંહે થાશે બરકત ઘણી (ભુખની !) તેનો સેસો મ આણજો લગાર
ભાઇરે દશોંદ આપણને દીધા વિના નહી ચાલસે, એ ગુરૂનર લોભી નહીં રે લગાર !

\+ + + +

એજી દશોંદ તે દશમી પાંતી કહીએ તે દેજો નરઅલીજીને અહાર,
ચાળીઓ અમારો આલજો એ પીર મુરીદનો છે વેવાર;

\+ + + +

એજી સતગુરૂના વાયકે તે સાચા ચાલજો દેજો સતગુરૂ મુખે દશોંદનો અહાર,
ચાળીઓ તે પીર મુખે આપજો અને કરજો તે સુકીત અપાર.

\+ + + +

એજી ખરા દસોંદી સુકીતવંતા તે તો આવસે અમારે દુવાર [પીરાણામાં]
આખરની વેળા જ્યારે આવસે, ત્યારે ઉતરસે પહેલે પાર.

\+ + + +

ઇમામશાહ ભાર દઇને પોતાના શિષ્ય મુમનોને કહે છે કેઃ—

એજી ઇમામસાહનો વંશ સૈયદો જેવાને સુપાત્રે દાન દેતાં ઓછું આણસે—
અને બીજે પાખંડે રાખસે વેવાર,
તેને શ્રી સત ગોરજી (ઇમામશાહ) પોતાનો નહી કરે તે તો જાસે નરકને દોવાર.

\+ + + +

એજી જે સૈયદ જેવા સુપાત્રને દાન દેતાં ઓછું આણસે અને ચારે ચરખટે તે
રહેસે હુશીયાર
પણ ભાઇ મુમનો સતપંથ વિના ધર્મ છે જેટલાં તે તો સર્વે મીથ્યા સાર
એજી જેણે સતગુરૂએ ધર્મ દઇને ઇમામશાહનો વંસ સૈયદ દેખાડીઆ !
પ્રગટ હાજર જામું પાત્ર અવતાર
બીજા સંસારથી ગુપ્તજ રહીએ એક સતગુરૂ સૈયદ મુખે રાખીએ વીચાર.

બન્ધુઓ ! આ કબ્રસ્તાની પંથે ચડેલા પોતાના શિષ્યોને તેમની શ્રદ્ધા જોઇ જોઇને ફુંકી ફુંકીને ફોલી ખાવાની યુકિત રચી છે તે સાથે કંઇક સામ ભેદનો પણ ઉપયોગ કર્યો છે. દસોંદ દેવામાં જરા પણ મન કચવાય તો ઇમામશાહ કહે છે કે, એ મુમનનો હાલ માલને પરિવાર પણ નહિ રહે એટલે તેનું નખોદ જસે! હૈડામાંથી અગ્નિ ઉઠસે! બીજી આજ્ઞાઓ પાળે છતાં દસોંદ ન ભરે તો ક્રિયા હીન કહેવાય એટલે તે તરસે નહિ એવું ઇમામશાહ પોકારીને કહે છે. ઇમામશાહને પોતાનેજ નહિ પણ તેના પરિવાર સૈયદોને પણ દસોંદ આપવી! જુઓ તો ખરા પોતાની પાછળ પેઢીનો પેઢી સુધીના સૈયદોના પેટની પણ તે બિચારા જીવને કેટલી ચિંતા થય હતી. તેને તો ખબર હતીજ કે આગળ જતાં બધું પોગળ ઉઘાડું થસે એટલે કહી રાખ્યું છે કે બીજા સંસારી માણસો અને તેમના ધર્મ કર્મ કે વહેવારમાં જોડાવું નહિ! માત્ર સૈયદોના મુખનોજ વહેવાર રાખવો! બિચારા અંધ શ્રદ્ધાળુ અને અજ્ઞાન લોકો આ ઉપદેશ સાંભળી સૈયદોના મુખની પ્રસાદીનેજ ઉત્તમ માનતા આવ્યા! કહો ભાઇઓ આ કેટલી દિલગીર થવા જેવી અને નીચું ધાલવા જેવી બાબત છે? સૈયદોના મુખનો વહેવાર રાખનારાને કોઇ હિન્દુભાઇ પાસે પણ ઉભવા દે ખરો! વળી ઇમામશાહ કહે છે કે સૈયદોને દાન દેતાં જે ઓછું આણશે અને બીજા પાખંડ બીજા ધર્મો સાથે વહેવાર રાખશે તે નર્કે જાશે! જુઓ તો ખરા જાણે હિન્દુ પણામાંથી ભ્રષ્ટ થયેલાનેજ ભીસ્ત મુકામે લઇ જવાનો પેટંટ મેળવીને ઇમામશાહ ન આવ્યો હોય તેમ મુમનાઓને ગળે ઘુટડા ઉતારે છે. વળી હમણાંના સૈયદો, પોતાના દાદા ઇમામસાહે રચલાં શાસ્ત્રના આધારે વાયદાની હુંડીઓ લખી દશોંદનાં નાણાં ઉપાડે જાય છે અને કહે છે કે તમો પીરાણા સતપંથીઓ જો તમારી કમાઇનો દશમો ભાગ (દશોંદ) રાજી ખુશીથી આપતા રહેશો તો તમારા માટે મુકતી અને સ્વર્ગના દરવાજા હમેશાં માટે ખુલ્લા છે!

બાવાના કાંકણની લાગવગ

ક્યાં સુધી પહોંચે છે?

જે સતપંથીઓ દશોંદના લાગા ભરતા હશે તેમનાં પાપ કે ગુનાહનું પુછાણું જ્યારે આખરના દહાડે થશે ત્યારે ધર્મ અને પાપનો હીસાબ પીરાણા કબ્રસ્તાનમાં ઇમામસાહની બેઠક નગીના ગોમતી ઉપર ખુદા તાલાની હજુરમાં થશે અને જેટલા પીરાણા ધર્મી છે અને બાવાના જેને કાંકણ છે. અને જે મરતી વખતે દટાણા છે એવા મુમનોની સીપારસ ખુદાતાલાની હજુરમાં પીર કબીરદીન ઉભા થઇને કરશે અને પોતાના શિષ્યોને મુકતી અથવા સ્વર્ગમાં દાખલ કરાવશે એટલુંજ નહી પણ પીરાણા ધર્મીના પાપ અને પુંન્ય જ્યારે કાટા ઉપર તોળાશે ત્યારે ખુદા તાલાની રૂબરૂમાં કોઇ મુમન ભાઇના ગુના ઘણા હશે તો પણ, પીર કબીરદીન, ધર્મના પલ્લાને દબાવીને પાપ કરતાં પુન્ય ધાખું છે એમ કરી બતાવશે! ખુદાતાલા તેને જોઇ હસીને કબીરદીનના સામું જોઇ મોઢું બીજી તરફ ફેરવશે, એટલે કબીરદીન પોતે તેમજ પોતાના વંશજોએ ખાધેલ દશોંદની હુંડી પાકતી હોવાથી તેને સ્વર્ગમાં ધકેલી દેશે. માટે સ્વર્ગ કે મોક્ષની ઇચ્છા અથવા ઉમેદવારી કરનારે સૈયદોને સંતોષવા અને તેને ખુશી કરવા તેનું એઠું ખાવું વિગેરે. સૈયદોની દરેક ઇચ્છાને આધીન થનારા પીરાણા પંથી મુમન જોઇએ તેટલા ગુના કરે, પાપ કરે કે અનેક પ્રકારના અન્યાયો કરે તેના માટે મુવા પછી ધર્મરાજ કે યમ ભગવાન એનું નામ સરખું પણ લઇ

શકે નહી કારણ કે બાવો ઇમામશાહ અને કબીરદીન ત્યાં ખુદાતાલાની હજુરમાં સીપારસ કરવા તૈયારજ ઉભા છે! આવા કળીકાળમાં મુક્તી અને સ્વર્ગે પહોંચવાનું કાર્ય એટલું બધું ઇમામશાહ તો મરી ગયા છે પરંતુ તેના વંશના સૈયદોથી પણ થઇ શકે તેવું સહેલું છે! અને તે એ કે ફક્ત પોતાની કમાઇનો દશમો ભાગ શૈયદોને આપો એટલે જાણે ડરબીની લોટરીવાળી મોટી સોરટી લાગીજ છે એમ માની લેજો! એટલુંજ નહી પણ સ્વર્ગમાં સવા લાખ વર્ષ રાજ્ય ભોગવવાનું અને વળી સ્વર્ગની અપ્સરાઓ સાથે અમન ચમન કરવાનું જુદું. તેમાં વળી સ્વર્ગની અપ્સરાઓ સાથે રંગ રાગ ભોગવવાને નશો કરવો જોઇએ એટલે સ્વર્ગમાં દારૂના હોજ ભરેલા પણ તૈયાર!

બન્ધુઓ! આવા સ્વર્ગની તમે ઇચ્છા રાખો છો? જે સ્વર્ગમાં દારૂના હોજ ભર્યા હોય. ત્યાં જઇને તમે શુ કરશો? જ્યાં દારૂના નિસા અને વ્યભિચાર થતા હોય એ તે સ્વર્ગ કહેવાય કે નર્ક? અરે, કેટલી અફસોસની વાત છે કે આ ખીચડીઓ પંથ કે જે તમને હિંદુઓને મુમના બનાવી દેવા ખાતર ઉભો કર્યો છે, તેમાં જે અનેક જુઠી બનાવટી અને અધર્મથી ભરેલી વાતો કરવામાં આવી છે તે પણ તમે સમજી શકતા નથી! તે પંથના ચાલકો અંદર ખાનેથી અસાધારણ હિમ્મત અને હદ ઉપરાંતની નીચતા વાપરી તમને ફસાવા માટે ખોટી ખોટી લાલચુ આપી રહ્યા છે અને તમારા પવિત્ર આર્યધર્મનું ખંડન કરી તમને અજ્ઞાન અને ભોટ સમજી વટલાવી રહ્યા છે. વળી પોતાનું પાપી પેટ ભરવાની ખાતર પરમેશ્વરના ઘરની કપોળ કલ્પીત વાતો તમને સમજાવી રહ્યા છે, તમને ખોટી આશાઓ આપી રહ્યા છે તે તમે હજી પણ સમજી શકતા નથી એ તે તમારી બાળક બુદ્ધિ કેવા પ્રકારની કહેવાય! જો આ સ્થીતીમાં પણ આપણે ન સમજી જઇએ તો પછી ક્યારે સમજવાના? પુરા મુમનાજ થઇ રહેશો ત્યારે ન તો તમને કોઇ હીન્દુ સાથ દેશે કે ન તો કોઇ મુસલમાનભાઇ તમને પેસવા દેશે. ઝાલ્યુ ન છોડવાની હઠીલાઇ હવે મુકી દો, આ કુટીલ કારસ્થાનથી ભરેલા પંથને તિલાંજલી આપો અને એકવાર તો આંખો ઉઘાડીને જુઓ કે તમે હિન્દુ રહ્યા છો કે મુમના બન્યા છો! મારા પ્રિય ભાઇઓ! તમે એ કબ્રસ્તાની પંથની ક્રિયા કર્મ કરશો; ફરમાનજી બિસમિલ્લાના કલમા પઢશો, મડદાંને દફનાવી દેશો. લગ્ન પ્રસંગે ધોઆઓ પઢસો, રાંધેલું અનાજ ખાનામાં લઇ જઇને ખાશો, કબ્રસ્તાનમાં પણ સાથે બેસી બિસમિલ્લા બોલસો અને શૈયદોથી વટલશો! છતાં અમે હિંદુ છીએ! એવુ તમે કહી શકશો ખરા કે? જેના પુર્વજોએ ગુજરાતની પવિત્ર ભૂમીને યવનોના હાથમાંથી બચાવી હિન્દુ ધર્મનું જીવ સાટે રક્ષણ કર્યુ છે તેના તમે પુત્રો આજે એ કબ્રસ્તાની ધર્મને ખાતર જીવો છો એ કેટલી ગજબ નીચતા કહેવાય! નમારા જેવી ઉચ્ચ આર્યકોમને એ પીરાણાના કબ્રસ્તાન સાથે સમ્બંધ હોઇ શકે ખરો? અને, જો તમે રાખવા માગતા હો તો તમે એ પણ વિચાર કરી લેજો કે તમે કઇ નાતમાં રહેશો?

કબ્રસ્થાની પંથની પોલંપોલ!

પીરાણા પંથમાં કે તેના ગંગુઆ કુવામાં નતો તીર્થ છે કે નતો પવીત્રતા છે. એમ કહેવામાં આવે છે કે બાવા ઇમામશાહની કબરમાંથી અમી નીકળે છે એવો મહાન ચમત્કાર છે! એ ચમત્કારને નામે આપ નમસ્કાર કરતા હો તો તમારી મોટી ભુલ છે. એ દફ

બનાવટી વાત છે, કલીયુગમાં ભોળા અને અજ્ઞાન લોકોને છેતરવાની આ એક યુકતી છે, આપને હું ખાત્રી પૂર્વક કહું છું કે એ તદન બનાવટી વાત છે. તે સીવાય પીરાણા પંથીઓમાં એવી પણ એક માન્યતા છે કે સત્ય અસત્યની પરીક્ષા કરવા માટે પીરાણા ના રોજામાં લોખંડની બેડીઓ લોકો પહેરે છે. જે સાચો હોય તેની ઉઘડી જાએ અને જુઠા માણુસની ઉઘડતી નથી ! આ વાત પણ ઉપર જણાવ્યા જેવી તદન પ્રપંચી છે. એ કંઇ ખરી બેડીઓ નથી પણ લોખંડના વાળા હોય છે અને તે યુકતીસર પહેરાવવામાં આવે છે. જેની બેડીઓ ઉઘાડવી હોવ તેની ઉઘડે અને જેને વધુ ખુવાર કરવો હોય તેવા માણુસની ન ઉઘડે એવો પ્રપંચ બેડી પહેરાવનાર કરી શકે છે. છતાં પણ હું તો સાચી વાત ત્યારે માનું કે, સૈયદો જે પવીત્ર કહેવાય છે તેને અથવા ટીલાયત લખુ કાકાને અથવા તો હડુડ પીરાણા પંથીને મારા હાથે બેડીઓ પહેરાવું અને બેડીઓ ઉઘડી જાય ત્યારે ખરી વાત કહેવાય, બાકી તો આ ચોખો ઠગબાજી નો ધંધો છે, અને આવાજ છળ કપટ કરવાથી આ પીરાણા પંથીની માઠી દશા આવી છે. તે સીવાય પીરાણા પંથીઓમાં એવી માન્યતા છે કે, મરી જનારના ગુન્હા છોડાવીએ અને લગભગ ૧૦૦ કોરીની ઉઠોતરી કરીએ તો ગમે તેવા ગુન્હા કર્યા હોય તોપણ તેનું પુછણું નથી ! આ કેવળ ધર્માન્ધતા છે. તે સીવાય પીરાણા ધર્મની જે રચના ઇમામશાહે કરી છે તેમાં મુખ્ય કરીને એવો ઘાટ રાખ્યો છે કે અમીની ગોળી એજ પીરાણા ધર્મ! આ ગોળા પીરાણા ધર્મની ક્રીયા કરતી વખતે વપરાય છે. છોકરાંને નીમતી વખતે એટલે પીરાણાના વાડામાં ઘાલવા માટે તેમજ લગ્ન અને મરણ વખતે અને પરદેશથી કોઇ માણુસ દેશમાં જાય ત્યારે (અ)પવિત્ર કરવા માટે આ ગોળી ગળાને પાવામાં આવે છે. સુતક સનાનમાં પણ ગોળીનો ઉપયોગ થાય છે. પરંતુ આ ગોળી સાની બનાવવામાં આવે છે એની હજી સુધી કોઇ પીરાણા પંથીએ શોધ કરી નથી એ મોટી દીલગીરની વાત છે. એ ગોળીથી પીરાણા પંથી હીંદુને વટલાવવામાં આવે છે અને તે યવન સૈયદોના હાથે આ ગોળી બને છે. ઘણા કાકાઓને પુછ્યું તો તે પણ એવોજ જવાબ આપે કે અમને ખબર નથી. ઘણા કણબી ભકતો પીરાણા ધર્મમાં અંધ થએલા છે, જાણે આજેજ મુસલમાન થઇ જઇએ એવા જ્ઞાતિ દ્રોહી હીંદુ ધર્મદ્રોહીને પુછતાં પણ ગોળી શાની બને છે એ વાત કોઇ જાણતા નથી. આ ગોળી શાની બને તે મેં ખુબ તપાસ કરાવી કેટલાક સપ્રમાણોથી સીદ્ધ કરી ખાત્રી પૂર્વક જાણ્યું છે કે હીન્દુઓને નષ્ટ ભ્રષ્ટ કરવા માટેજ આ ગોળીનો ઉપયોગ છે અને તે જો કોઇ પીરાણા પંથી ન પીએ તો તેને બળ જબરીથી ખાસ પાવામાં આવે છે. અને તે છતાં પણ હઠાગ્રહ કરે અને જો કોઇ ગોળી કહેતાં અમી અને અમી કહેતાં શૈયદોની થુંક ! ન પીએ તો તેને નાત બહાર કરવામાં આવે છે ! જેના સેંકડો નહી બલકે હજારો દાખલાઓ તમારી પાસે મોજુદ છે. આ ગોળી પ્રકરણ મેં પીરાણા ધર્મની પોલ નામની બુકમાં લખ્યું છે. પરંતુ અહીં ટુંકામાં જણાવું છું કે ગોળીનો ઉપયોગ એ માત્ર હીંદુઓને વટલાવી તેમની બુદ્ધિ ભ્રષ્ટ કરવા માટેનો એક તાંત્રીક પ્રયોગ છે. પીરાણા ધર્મી કોઇ પણ માણુસ, દેશ છોડી પરદેશ જાય અગર તીરથ જાત્રા કરી ગંગા ગોદાવરી કે હરદ્વાર અને સેતુબંધ રામેશ્વરની જાત્રા કરી પાછો દેશમાં જાય ત્યારે એ માણુસ પીરાણા ધર્મથી વિમુખ થયો છે

એમ પીરાણા ધર્મની માન્યતા હોવાથી તે ભાઇને પાવન કરવા ખાનામાં અમીની ગોળી પીવી પડે છે ત્યાર બાદ મુખી તેને પવીત્ર કરી છાંટ નાખે છે! તેની ધોવા પઢતાં મુખી જે કલમો પઢે છે તે સાંભળો!

"ફરમાનજી—બીસમીલ્લાહ, હરરહેમાન, નરરહીમ, સતગોર પાત્ર બ્રહ્મા એંદર ઇમામશાહ નરઅલી તે મહમદશાહ નબી નુર સતગોર તમારી દોવા, અથ વેદ કાયમ પાયા, અવલ આખર દેદાર આપો. ઇમાન સલામત રાખો, સત સબુરી આપો, કરોડ કરોડ ગુના કાપો, ખોળે તે છુટે ડરે સો તરે નુર નકસેકી પીર શાહા નુર જે રખેસર પીએ, જે રખેસર પીએ તે જીવ અનંત કરોડીની સોગતે મળે. સતગોર ઇમામશાહ નરઅલી મહમદશાહ, હકલા એલાહા ઇલલા હો મહમદર રસુલલા હે.

ભાઇઓ! આ પ્રયોગમાં હિંદુપણાની ક્યાંઇ છાંટ સરખી પણ તમને દેખાય છે, અરે! તમને હિંદુ રહેવા દેવાનો ઇરાદોજ ક્યાં છે! કદાચ તમે હિંદુ છો એમ સમજી જાત્રાઓ કરો કે હિંદુઓ સાથે મુસાફરી કરી ને ઘેર આવો કે તરતજ સૈયદોના થુંકની ગોળી પાવા મુખો તૈયારજ હોય! તમારે પી વીજ પડે! મતલબ કે તમે મુમનભાઇ ઠર્યા એટલે જીવો ત્યાં સુધી તમારે તો માત્ર સૈયદોના મુખનોજ વહેવાર રાખવાનો અને તમારે ઘેર છોકરાઓ જન્મે તેમને પણ કાંકણદોરા એ બાવાનાજ! જુઓ તો ખરા, દેખાય છે ક્યાંઇ તમારી ગુલામી દશાનો છેડો? છે ક્યાંઇ તમને હિંદુ રહેવા દેવાની ભાવના? વળી તમારાં બાળકોને એ ખાનાનું ભૂત કેમ વળગે છે. જ્યારે તમારે ઘરે બાળક જન્મે છે ત્યારે તે બાળક દીવસ નવ અથવા પંદર વીસનું અને મોટામાં મોટું ચાલીસ દીવસનું થાય ત્યારે તો તેને ફરજીયાત ખાનામાં લઇ જઇને પીરાણા ધર્મી તરીકે નીમાવું પડે છે અને તમે બાળકોને ખાનામાં મુખી પાસે લઇ જાઓ છો એટલે મુખી બાળકને નીમે છે અને કાંકણ બાંધે છે ત્યારે તે કેવા પ્રકારની ક્રિયા કરે છે, હિંદુને લગતી કે મુમનાસાઇ! તમને કદાચ યાદ નહી હોય પણ

મુખી કાંકણ બાંધતાં બોલે છે કે:—

" ફરમાનજી—બીસ્મીલ્લા—હરરહેમાન, નરરહીમ, સતગોર બ્રહ્મા એંદર ઇમામસાહ નરઅલી મહમદસાહ નબી નુર સતગોર તમારી દોવા. આદ નરીજન ધધુકાર, જીવ ઉપનો કરો નીસતાર. જીવ ઉપના સરજનહાર બ્રહ્મા વાચા, વીસ નવ વાચા, શ્રી મહેસ્વર વાચા, શ્રીમચ્છની વાચા શ્રીકોરંભની વાચા, શ્રી વારાહની વાચા, શ્રી નરસીંહની વાચા, શ્રી વામનની વાચા,શ્રીફરસરામની વાચા,શ્રીરામનીવાચા શ્રી ક્રશનની વાચા, શ્રી બુધની વાચા, નકલંકીની વાચા, હક મોહોલા સાહા મુરતજાઅલી નબી નુર સતગોર નર અસલામસાહ, વારાના મરદ સત ગોર સદ્દાઉ દીન, સત ગોર પીર સમસદીન, પીર નસીરદીન, પીર સાહેબદીન, પીર સોદરદીન, પીર કબીરદીન, પીર ઇમામસાહ, નરઅલી મહમદસાહા. સીત્ર, સીત્ર, હોસેની કુલકાએમનો પરવાર જાંબુ દીપે ભરતખંડે કુવારકાં ક્ષેત્રમાં હુવા દશમા અવતાર, નરીજન નકલંકી, નારાયેણ પાત્ર બ્રહ્મા, નરહરી અથર વેદની કાંડી ભણીને જીવના કાંકણ બાંધીએ તો જીવની કાયા નુરાણી થાએ, તે જીવ અમરાપર જાએ તે જીવ ફેરાથી છૂટે અમરાપર આસણ જઇ બેઠો. મનમકો અમરો ગજસકો તમારો એ જીવને કમળા કુંવરની સોગતમાં રાખો ત્રેત્રીસ કરોડની મેળા આપો, ચાંદા સુરજ તારા પવન, પાણી, જમીન, આકાશ, એસટ

કળીપર બ્રત, નવકુળ નાગ ચારકમ મેધ, ચારખાણુ ચાર વાણુ ચાર વેદ. ચાર કેતાબ, ત્રેત્રીસ ક્રોડની પુરી સાંખ, ત્રીલોકની દીધી વાચા સ્વામી તમારી નીમ કાંકણે, તમારે કરમેં તમારે ધરમે એ જીવને સતપંથના મારગમાંહે રાખો, ગોર નરનાં દેદાર આપો એ જીવના ગુના બકસો અમારાપરમાં વાસ આપો, એ જીવ, જગો જગ તગારો છે. એ જીવની ચીન્તા તમને છે. એ જીવને પાક પાંવન કરો સતગોર ઇમામસાહ નરઅલી માહમદસાહ હક્લા એલાહા ઇલલા હો મહમદર રસુલેલા હો."

બંન્ધુઓ! આ કાંકણુ દોરા બાંધવાનો ક્લમો તમે સાંભળી ગયા તેમાં હીન્દુ મુસલમાની ભાષાનો ભુંડો ખીચડો રાંધ્યો છે અને બાળકને શરૂઆતથીજ એ ખીચડાની ગરથુથી અપાય છે એ વાત પણ તમે જાણો છોજ જ્યાં જાઓ ત્યાં ફરમાનજી બિસમિલ્લા અને છેવટે મહમદ રસુલેલાહો! વહેવારની હોય કે ધમ ની ક્રિયા હોય જ્યાંને ત્યાં એજ વાન અને એજ સંસ્કાર પછી પીરાણા પંથમાં તમને હીન્દુપણુ કયાં ભરાઇ રહેલું દેખાય છે? કયાંઇ નથી, એ કબ્રસ્તાની પંથના મીશ્નીઓએ એવી રચના કરી છે કે જયાં જુઓ ત્યાં ફરમાનજી બિસમિલ્લા સિવાય તમને બીજું દેખાયજ નહિ, તમે હિન્દુ અને વળી કડવા પાટીદાર એટલે નાતના રિવાજ પ્રમાણે કદાચ દશે વરષે વિવાહ કરતા હશો પણ ચોરીને અને ચિતાને તો તમે દેશવટો દીધોછે. લગ્નમાં પણ શું છે! તમારે બ્રાહ્મણની તો જરૂર કયાંથી! કારણ મુખીજ વીધી કરે છે એટલે લગ્ન અથવા તો પુનર લગ્ન વખતે વરકન્યાને કાંકણુ બાંધેછે, હસ્ત મેળાપ પણ તેજ વખતે કરે છે, અને શું બોલે છે તે સાંભળો? "ફરમાનજી—બીસમીલ્લાહ હર રહેમાન નરરહીમ સત ગોર પાત્ર બ્રહ્મા એંદર ઇમામશાહ આદ વીસનવ નરીજન નરઅલી મહમદશાહ સતગોર પીર કબીરદીન. સતગોર પીર સદર દીન, સતગોર પીર સાહેબદીન, સતગોર પીર નસરદીન, સતગોર પીર સમસદીન સતગોર પીર સલાઉદીન સતગોર પીર ઇમાસશાહ નર અસલામશાહા નરઅલી નરીજનનામ નબી નુર સતગોર તમારી દોવા! નર વાચા રોદ્ર શક્તી વાચા બ્રહ્મા વાચા વીસનવ વાચા માહેશ્વર વાચા ફરમાન નારાયણનું સતવાચા દતવાચા વેદવાચા આદે આલ સતપંથની વાચા નવખંડ પ્રથમની વાચા ચોવીસ ગુલકની વાચા એ સકળ પરવતની વાચા નવકુળ નાગની વાચા ચારકુળ મેઘની વાચા સાત સાહેરની વાચા નવસે નવાણું નદીઉની વાચા ચારખાણુ ચારવાણુની વાચા ચાર વેદ ચાર કેતાબની વાચા અઢાર ભાર વનસ્પતિની વાચા ચંદા સુરજની વાચા અગ્નીતેજ અનદેવની વાચા ધંધુકાર કલ ફની વાચા જડ બંધણુ જુગની વાચા ઇક છેદાની વાચા દયા ક્ષેમાની વાચા સતી જતીની વાચા સંત સંતો કરેણીની વાચા અડસઠ તીરથની વાચા અઠાસી સહસ્ત્ર રૂષીની વાચા નવનાથને ચોરાસી સિદ્ધની વાચા એક લાખ એંસી હજાર પીર પેગમ્બરની વાચા નવાણું કરોડી જાખાની વાચા છપન કરોડી મેઘની વાચા બત્રીસ કરોડી કેનરની વાચા પાંચ કરોડી પ્રલાદની વાચા સાત કરોડી હરીચંદની વાચા નવ કરોડી જજેસ્ટળની વાચા બાર કરોડી કમળા કુંવરની વાચા અનંત કરોડીના પીર હસનશાહની વાચા ચોસઠ લાખ દેવીઉની વાચા સહસ્ત્ર હોસેની કોલ કાયમના પરીવારની વાચા આદે ઉનાદે અહુકારે ધર્મ સ્થાપી સતગોરે કીધો વીસ્તાર આદ સત પંથની થાપના કરીને વેદ વીસે તો આવ્યા હરી થાપના કરીને દેખાડયાં ધર્મ રખેસર જીવુનાં ઉતારવા કરમ પેલાં સરજ્યાં વેદને વાણુ પછે

સરજ્યા ચારે ખાણુ, જે જીવ સતપંથમાં મળ્યા તેને આવા ગમનનો ફેરો ટળ્યો ફરમાન તમારૂં સત, દત, વાચા, તમેં ફરીઆદ વીનતી અમો સતગોર ઇમામશાહા નરઅલી મહદશાહ હકલા એલાહા ઇલલ્લા હો મહમદર રસુલલ્લા હે."

મારા વહાલો ભાઇઓ ! હું તમને ખાસ ભલામણ કરૂં છું કે હિંદુ શાસ્ત્રોની આજ્ઞા પ્રમાણે જ્યાં લગ્ન અથવા પુર્નલગ્નની ક્રિયાઓ થતી હોય ત્યાં ખાસ જજો એટલે હિંદુ ધર્મની પવિત્રતા તમને જરૂર સમજાશે. તમે વિચાર કરી જુઓ કે આ સંસારમાં સ્ત્રીને પુરૂષ એક બીજા સાથે જોડાય છે અને વહેવાર ચલાવે છે એ કાર્ય કેટલું સુદાનું છે, તમારા જીવનની એજ મુખ્ય વસ્તુ છે એ તમે નથી જોઇ શકતા ત્યારે જીવનના આધાર રૂપ ક્રિયામાં કેટલી પવિત્રતા અને સ્ત્રી પુરૂષોના હૃદય ઉપર છાપ પાડનારી કેટલી ઉચ્ચ ધર્મ ભાવના હોવી જોઇએ? કયાં ખાનાનો મુખી, કયાં તમે સાંભળી ગયા તે ગયાષ્ટક વાર્તા જેવી ધોઆ અને કયાં સપ્તપદીના મંત્રો વડે પ્રતિજ્ઞા લેતાં હિન્દુ સ્ત્રી પુરૂષોની લગ્ન વીધિ! તમારી ધોઆ પડવાની વીધી જોનાર તમને હિન્દુમાં ગણશે ખરો? નહીંજ છતાં કેટલાક આંધળાઓને એ ખીચડીઆ પંથની ધોઆઓમાં પણ ચમત્કાર દેખાય છે એ કેટલી અફસોસની વાત છે! વળી એ અર્ધદગ્ધ પંથનાં કેટલાક ધુતારા ભકતો જે પરચા બતાવે છે અને ભોળા લોકોને ઠગી પોતાનો નીર્વાહ ચલાવે છે તેમની પોલતો પીરાણા પંથની પોલમાં સારી રીતે ખુલ્લી પાડવામાં આવશે.

ભાઇઓ ! તમને એ વાત સમજાતી નથી કે આપણા જેવી ઉચ્ચ હિંદુ કોમને સૈયદો કે જેઓ મુસલમાન છે તેમની સાથે સબંધ નજ હોઇ શકે ? છતાં આપણા પૈકીના કેટલાક તો તેમને પોતાના ગુરૂ-ગોર-માની લઇ આંધળા બની તેમના મુખની પ્રસાદીની ઇચ્છા રાખે છે, તેઓનું રાંધેલું ખાવામાં એક જાતની મહત્તા માની લે છે એ કેટલી શરમની વાત છે ! શું એવા શિષ્ય થનારા વટલેલ માણસોને તમે આપણી નાતમાં ભેળવવા રાજી છો ? ઘણા ભાઇઓ એ વાત કહે છે કે શિષ્ય થનારા વટલે છે છતાં તમે એ લોકોને નાત બહાર ન કરી શકો એ તમારી કેટલી પરાધિનતા સુચવે છે ? તમે એ સઘળુ સહન કરો તો તમારામાં અને તેમનામાં પણ કંઇ ફરક રહે નહિ તેમજ સૈયદો પણ અજ્ઞાન ભાઇઓ અને બહેનોને વટલાવવાનું ચાલુજ રાખે એટલે તમે ન હિંદુ ન મુસલમાન ! એ પ્રકારે હિન્દુ ધર્મનું સત્યાનાશ વાળવાની ઇમામશાહની ઉમેદ બર આવે અને તમે એના વાડામાં એવી કઢંગી રીતે પુરાઇ જાઓ કે તમને તેમાંથી બહાર કાઢવાની અને પોતાની સાથે બેસાડવાની કોઇ હિંદુ ભાઇને ઇચ્છા પણ થાય નહી. સૈયદોને હવે ખાત્રી થઇ ગઇ છે કે તેઓનો ફરેબ લાંબો વખત ચાલસે નહિ. પરંતુ ફરીથી હિંદુ જ્ઞાતિમાં ભળી શકો નહિ એવા જો તમને એ બનાવી શકે તોજ તેમનું ટટ્ટુ નભે! એટલે પોતાના વાડાને ફરતો મજબુત કિલ્લો બાંધવાની તેમને જરૂર દેખાઇ છે અને તે કિલ્લો કયો ? તે કિલ્લો અથવા ગઢ એટલે જગજાહેર એવું ઠરાવી દેવું કે "કચ્છના કણબી તો અમારૂં ખાય છે! વટલેલ છે. મુમના છે." જે વાડામાં અત્યાર સુધી તમે અજ્ઞાનપણે પુરાઇ રહ્યા છો તેમાંથી મુકત થવા જો પ્રયત્ન કરો તો તમારી સામે ઉગામવાનું તેમની પાસે જે હથીયાર છે તે પણ એજ છે. અને એજ હથિયાર ઉપર મુસ્તાક રહી આજ સુધી તે લોકો તમને લુંટી ખાતા આવ્યા છે એ વાત તમે બરાબર સમજો એ તમને મારી ખાસ વિનંતી છે.

ચાલુ.

*એક ખેડુતની કરૂણાજનક કહાણી.

યાને

વેપારીનો દોર.

(૧)

અસાડ મહીનો આવ્યો સર્વત્ર વાવણીનો વરસાદ થયો, ખેડુતોનાં મન આનંદમાં તરબોળ થયા રૂડો પટેલ હાથમાં હોકો લઇ તેમાંથી ધીમી ધીમી ફુંકો ખેંચતા ચાલ્યા રસ્તામાં કોઇ સામું મળતું તેને કહેતા કે વાવણીઆનું મુરત ક્યારે છે ? બ્રાહ્મણ પાસે જોવરાવ્યું છે? તમે બધા તો જટ વાવણીઆ (પોખના દંતાળ) જોડશો પણ મારે તો હજી બીઆરણનું ઠેકાણું નથી આમ કહેતા વાણીઆની દુકાન ઉપર પગ મુકતાજ હોકામાંથી ફુંક ખેંચીને બોલ્યો કે.

"કેમ શેઠ કાંપ બીઆરણ (બીજ) આપશો કે? વાવણી થઇ ગઇ છે. અમારે બીઆરણ જોશે."

વાણીઓ—"બીઆરણ (બીજ) જોશે તો આપશું, પણ આ સાલ એવો રીવાજ કાઢ્યો છે કે કપાસની માંડણી થાય ત્યારે જે પૈસા થાય તે આપી દેવા, ખળાં આવે ત્યાં સુધી ખમવાનું નથી જો વિચાર હોય તો લઇ જાઓ."

રૂડો પટેલ—"એમ હોય! કપાસ ખપે પૈસા આપશું, અને કઢારો કરશો (લખશો) તો ખળામાં આપશું આમ મારી નાખવાની વાત કરોમાં."

વાણીઓ—"ના એમ નહી બને મારે તો કપાસ માંડણીમાંજ જોઇએ, તમને ન પાલવતું હોય તો બીજેથી લ્યો મારે આપવાનું નથી."

રૂડાને કોઇ આપે એમ હતું નહિ. તેથી દયામણે મોઢે હા પાડી અને બોલ્યો કે ત્યારે એમ! જે લેશો તે દેશું. મારે જાણું જોતું નથી વીસ માણા જુવાર, બે માણા બાજરો પાંચ માણા કોરડ બે માણા મગ અને બે મણ કપાસીઆ એટલું જોશે તે આપો.

વાણીઓ—મારે આણુ આપવાનો વિચાર તો નથી પણ તમારે ને અમારે જુનો નાતો છે એટલે મોં શરમે ના પાડાય નહિ. તેથી આપ્યા વીના છુટકો નથી. માટે લઇ જાઓ અને ખાતું પાડી આપો."

પટેલ. ખાતું પાડવાની હા પાડી વાણીઓ હીસાબ ગણવા લાગ્યો કે સોળ પંચા બયાસી તેમાં બે છુટના મુકયા બાકી રહયા એંસી એમ આંગળીઓના વેઢા ગણતો જાય અને પછી બોલ્યો કે ભાભા! સાંભળો વીશ માણા જુવારના પચીસ રૂપીઆ બે માણા બાજરાના ત્રણ રૂપીઆ બે માણા મગનાં પાંચ રૂપીઆ અને પાંચ માણા કોરડના સવા છ રૂપીઆ આ બધા મળીને પચીશ રૂપીઆ થયા. વળી કપાસીઆનો કપાસ બરોબર એટલે થોડોક વધારે આપો તો ખુશી નહિ તો બરોબર આપજો અને આ બીજા રૂપીઆ ભાદરવા મહીનામાં આપજો. આમ કહી બીજા ભણેલાને બોલાવી ખાતું લખાવી લીધુ. અને પટેલને કહેવા લાગ્યો કે ભાભા! તમારી વાડીમાં કપાશ સારો

* ખેતીવાડી વિજ્ઞાન ઉપરથી.

થાશે માટે પહેલો કપાશ વાવજો દિવાળીઓ કપાસ વહેલો વવાય તેમ સારૂ. વળી કપાસ થયો હોય તો વેવાર સચવાય વેવારને કાંઇ હાથ પગ છે? દીધે લીધે વેવાર વધે જુઓ તમને બી આપ્યું તે પતી જાય તો વળી પાંચ પચીસ ધીરવાનું મન થાય માટે વેવારમાં તારૂ જેવું રેવું આવી રીતે વેપારીએ શીખામણ દીધી, એટલે પટેલ બીજ લઈ ઘરે આવ્યા અને બધાની સાથે વાવવા લાગ્યા.

વાવણી પુરી થઇ એલીઉ (વીખેડું) જુતી મોલ હુઢાઇ ગયા (વીખેડાઇ ગયા) વરસાદ સારો હોવાથી મોલ સારા થયા ખડ બહુજ થયું તેથી નીંદામણની જરૂર પડી તેથી રૂડો પટેલ પાછા વાણીઆને ઘેરે આવ્યા અને બોલ્યા કે "શેઠ! આપણે બાજરો ને કપાસ સારા છે હો! ઓણુ તો ઉપજ સારી આવશે તમારૂં આગલું ને પાછલું બધું દેવાઇ જશે. આમઆડી અવળી વાતો કરીને બોલ્યા કે આપણે નીંદવવાની જરૂર પડશે જો નહિ નીંદાવાયા તો ખડ બહુ થયું છે. તે મોલને થાવા દેશે નહિ. માટે વીસ રૂપીઆ આપો તો નીંદાવાય.

વાણીઓ:—બીજા રૂપીઆનો વાયદો હવે નજીક આવ્યો છે, પંદર દીવસની વાર છે માટે બધુ ભેગું કરી નાખો (ભેળું ખાતું લખી આપો) તો એકંદર થાય આવું સાંભળી પટેલ કહે કે તેમ કરીએ, વાણીઓ કહે ત્યારે સાંભળો હું તમને રસ્તો કરી આપું. અત્યારે કપાસના ભાવ મોળા છે, પણ તૈયાર થએ ભાવ ચડશે માટે કપાસ મંડાવવો નહિ પણ તમારા પાસે ચાલીસ રૂપીઆ છે તેના સવાયા અને આજ વીસ લઇ જાઓ તેના સવાયા એટલે ચાલીસના પચાસ અને વીસના પચીસ મળી પોણો સો રૂપીઆ થયા. આ રૂપીઆ કારતક સુદ ૨, બીજ ઉપર આપજો આમ કહી ખાતું પાડી લીધુ.

પટેલે મજુર રાખી મોલ નીંદાવ્યો અને આસો મહીનો આવ્યો એટલે કોશ, વરત, વરતડીની જરૂર પડી તેથી વળી પટેલ વાણીઆ પાસે આવ્યા અને કહ્યું કે શેઠ! કોશ, વરત જોશે માટે કોશ વરતના રૂપીઆ આપો,"દશ રૂપીઆ કોશના બે વરતનાં અને બે વરતડીના અને એક રૂપીઓ તેલનો જોશે તો પંદર રૂપીઆ આપો" આવું પટેલનું સાભળી વાણીઓ કહે કે "ભલે! પંદર એ અને પાંચના દાણા" એમ વીસ લઇ જાઓ અને તેના સવાયા રૂપીઆ કારતક સુદ ૨ બીજી ઉપર આપજો પહેલાં પોણો સો થયા છે અને તેનું ખાતું છે તે નીચે કપાસનું ખાતું પાડી આપો. એટલે સો રૂપીઆ થશે તે કારતક સુદ ૨ બીજે આપવાજ પડશે. જો નહી આપો તો સવાયા ચડશે".

પટેલ—દિવાળીને મહીનો બાકી છે તો મહીનાના સવાયા?

વાણીઓ—"હા, જરૂર હોય તો લ્યો તમે તો મહીને સવાયા કહો છો પણ પંદર દિવસમાં પણ સવાયા કરીએ છીએ, **સાત વખત ગરજ હોય તેજ લઇ જાય."** આવું સાંભળી લાચાર થઇ પટેલે સવાયા લખી આપ્યા.

દિવાળી આવી જુવાર બાજરાનાં ખળાં તૈયાર થયાં, વાણીઆનો વાયદો આવ્યો ત્યારે પટેલ પાસે ઉઘરાણી કરવા માંડી, એટલે પટેલે કહ્યું કે "થોડા દીવસ ખમો તો બાજરો વિગેરે વેંચીને આપું પણ વાણીઓ ઉતાવળ કરવા લાગ્યો અને કહેવા લાગ્યો કે જ્યારે લેવું હતું ત્યારે ઉતાવળા થયા હતા અને દેવા વખતે આવા જવાબ આપો છો તો ફરી ને આપશે કોણ? આમ કહીને જોર બતાવવા લાગ્યો. ત્યારે પટેલ આ"થી બોલ્યો કે શેઠ! હું હજી ખળાંમાંથી ઘરે લાવ્યો નથી જો

તમારી મરજી હશે તો ખળામાં દાણા છે તે આજ સાંજે ખળું ભરાશે ત્યારે તમે જેમ કહેશો તેમ કરીશ, આમ કહી રૂડો પટેલ પોતાનું કામ કરવા લાગ્યો સાંજ પડી એટલે શેઠ દરબારના કામદાર હોવાથી ખળું ભરવા આવ્યા. જુવાર પાંચ કળસી થઇ બાજરો અઢી કળસી થયો તેમાંથી એક કળસી જુવાર વાઢવાના મજુરમાં ગઇ ચાર કળસી રહી તેમાંથી દરબારી લાગાની પચીસ માણા, પચીસ માણા ઝાંપાની તથા બીજા લાગાની, પચાસ માણા લીધી પછી એક વખત પટેલથી કાંઇ ગુનોહ થયો હશે તેના પચીસ માણા દંડની લીધી વળી પગી સુખી અને બીજાને દરબારે અપાવી, કામદારે ખોળો પાથર્યો એક કામદાર અને ધીરધાર કરનાર શેઠ પોતે હોવાથી દશ માણા પટેલે આપી તો પણ રીજ્યા નહિ તેથી બે માણા વધુ આપી આવી રીતે પચીસ માણા જુવાર ગઇ. દરબાર ચીડાયા હતા તેથી પડથારો (તળ) મુક્યું નહિ કેમકે કામદારે કહ્યું કે ભુરીમાં દાણા રાખ્યા છે. પીછામાં પણ દાણા છે, આવું સાંભળતાં દરબારનો મીજાજ ગયો કેમકે આ વખતે દરબારનું અફીણ ઉતરી ગયું હતું તેથી પડથારો (તળ) મુક્યું નહિ. અને દોઢ કળસી રાજ ભાગની લીધી અને દોઢ કળસી ખેડુત રૂડા પટેલને આપી. બાજરાનું ખળું પણ એવી રીતે ભર્યું તેમાંથી પટેલને બધું આપતાં એક કળસી બાજરો આવ્યો બધું થઇને પટેલને દોઢ કળસી જુવાર ને એક કળસી બાજરો આ રીતે અઢી કળસી દાણા આવ્યા એટલે શેઠ બોલ્યા કે પટેલ હવે ચોખ કરો, ત્યારે પટેલે કહ્યું કે તમો કહો તેમ ચોખ કરૂં ત્યારે શેઠે કહયું કે તમારા પાસે સો રૂપીઆ લેણા છે તેમાં જુવાર બાજરો આપો. પટેલ કહે કળસી બાજરો અને કળસી જુવાર લઇ જાઓ, હારો જુવાર રહેશે તે ખાવા રાખીશ. શેઠ કહે તેમ નહિ બધા દાણા આપો, અને આવતી કાલે જોઇએ તેટલા દાણા લઇ જાજો. તમે આમ કરશો તો ફરીને કોઇ આપશે નહિ આમ કહી શેઠ અસભ્યતાનો પરિચય કરાવવા લાગ્યા, એટલે કંટાળીને પટેલે કહ્યું કે લઇ જાઓ. એટલે બધા દાણા ગાડામાં ભરાવી શેઠને ઘેર મોકલાવ્યા એટલે શેઠ બોલ્યા કે જુઓ જુવાર દોઢ કળશી છે તેના રૂપીઆ ત્રીશ થયા અને બાજરાના પચીસ થયા આ બધા મળીને પંચાવન રૂપીઆ જમા થશે હવે બાકી રૂપીયા પીસતાલીસ રહયા તેનું શું કરવું છે? ત્યારે પટેલ કહે કે બાકી રહયા તે તલ ચણામાં આપશું શેઠ કહે ત્યાં સુધી હું ખમીશ નહિ. મારે દાવો-ફરીયાદ કરવી પડશે. ફરીયાદની વાત સાંભળતાં કોર્ટ નજરે આવી પટેલ થરથર ધ્રુજવા લાગ્યો તેથી આંખમાં આંસુ લાવીને પાઘડી ઉતારી બોલ્યો કે તમે ઉઠીને મને હેરાન કરશો ? આ તો બોધું પાક્યું તેથી તેનો ઉપાય શો? તલને ચણામાં ચુકતું કરીશું. આવું સાંભળી શેઠ કહે ઠીક ફેરવી આપો ત્યારે તો પટેલ રાજી થયા અને નોર કરવાનું કહ્યું પણ ઘઉંનું બીજ જોશે તેમ કહ્યું, ત્યારે શેઠ કહે કે હું તમને એક રસ્તો બતાવું તેમ કરશો? પટેલ કહે તમે કહો તેમ કરૂં. ત્યારે શેઠ કહે કે તમારે ઘઉં કેટલા વાવવાના જોશે? પટેલ કહે પચાસ માણા ત્યારે એમ કરો ઘહું એક કળશીના તેત્રીશ રૂપીઆ ભાવ છે તમારા પાસે પીસતાલીસ રૂપીઆ બાકી છે. તેના એક કલશીને પાત્રીસ માણા ઘહું આપજો અને ઓગણસાલ ઘહુંના બીજનો ભાવ સવાઓ ગણો છે તેથી પચાસ માણાના એક કળશીને બાર માણા થયા બધા થઇને બે કળશી ને સુણતાલીસ માણા ઘહું જોખી આપો પટેલને તલ ચણામાં દેવાનું હતું.

અધુરૂં.

ખેડુતોની દાદ કોણ સાંભળે છે !

છૈયાં છાશ વિનાનાં ઝુરે, છતે દુઝાણે સુકું ખાય,
અમલદારને હાજર કરવું, + પળી દુધ જે દેતી જાય;
તે પણ ધુળ પરે જેમ લીપણ પાડ નહિ કે નહિ તે દાન,
કોણ દાદ સુણે કણબીની? હુકમને નહિ આંખો કાન. ટેક
અના વૃષ્ટીથી કદીક અગને નીરણની પણ પુરણ ભીડ,
ભોગ જોગથી કોક વખત પણ ત્રાસ પમાડે પુરણ તીડ,
બળદો ભુખ્યા હોય ભલે પણ ઘોડી સારૂ લીલાં પાન...કોણ દાદ
ભુખ્યા તરસ્યા તાપે વરસ્યા કે ઠંડીમાં કરતા કામ,
તન તોડીને મહેનત કરવી સુખના સ્વપનાનું નહિ નામ;
જાર તણા પણ કો દીન સાંસા ઢગલા મોઢે કરતા ધાન...કોણ દાદ
ભુપતિના ભંડાંર મહી પણ હળપતિઓના લોભે લાભ,
તોપણ કોય ન ટાળે ત્રુટયો ખેડુત શીર જે દુઃખનો આભ
અંધ બની હુદા મદથી કો થપડ ચડાવે પકડી કાન...કોણ દાદ.
વેઠ તણી પણ પુરણ પીડા સારે નરસો અવસર હોય,
લણી હોય વાવણી હોય પણ વેઠ કદી મીથ્યા ન હોય;
કહો ગુલામી કર નહિ તો આ વેઠ તણું શું બીજું નામ?.. કોણ દાદ
અભણ અને અજ્ઞાનપણાથી તે લેખણ ઘર લુંટીને ખાય;
સાચો ખોટો કોણ તપાસે? ગરીબ ખેડુત માર્યો જાય;
ગરજ પડયાથી કરજ કરે જે કરજે પુરણ પામે હાણ...કોણ દાદ
અમલદારને હાથ અમારા જીવન દોરી જાણો આપ,
જો રૂઠે તો જાણો પેલા ભવનાં મળીયાં પુરણ પાપ
કદી ચડે કોરટમાં તોપણ મોટે મોઢે મોટાં દાન...કોણ દાદ.
લખે લેખ પાનામાં કંઈ વળી કઇ જન ધરતા દીલમાં દાઝ
બેરા આગળ શંખ વગાડયો અંધ કર દરપણ સમ આજ;
થાય બધુ-દુઃખ થાય અમોને કહો કોણ દેછે ત્યાં કાન?...કોણ દાદ
અલ્પ મતિ જો હોય કદી તો, અલ્પ વિચાર કરોને ઉર,
ખેતી સમ આ જગમાં કોની દીસે, સત્ય જરૂર ?
અરિસિંહઅંતર સાંખ પુરે તો,કર ઝટપટખેડુતપર ધ્યાન,
કોણ દાદ સુણે કણબીની, હુકમને નહિ આંખો કાન.

(ખેતીવાડી વિજ્ઞાન ઉપરથી)

+પળી=પાશેર ૨ ભણેલો વર્ગ=વ્યપારી અમલદાર વિગેરે.

પાટીદાર ઉદય માસિકના નિયમો.

(૧) આ માસિકનો મુખ્ય હેતુ પાટીદાર જ્ઞાતિની ઉન્નતી કરવાનો છે. જેથી દરેક પાટીદાર ભાઇઓની ફરજ છે કે તેમણે માસિકનાં ગ્રાહક થઇ યોગ્ય મદદ કરવી.

(૨) આ માસિક દરેક હિંદુ મહીનાની શુદી ૨ બીજ ને દિવસે બહાર પડે છે.

(૩) સ્વજ્ઞાતિના કે અન્ય જ્ઞાતિના કોઇ પણ પુરૂષ અગર સ્ત્રીના લેખો આ માસિકમાં લેવામાં આવશે. પણ અંગત દ્વેશ કે સ્વાર્થથી લખાયેલા હોવા ન જોઇએ, બને ત્યાં સુધી વિવેકની હદમાં રહી ભુલો બતાવવી અને ભાઇચારો તથા સંપ વધે તેવા પ્રયત્નો કરવા.

(૪) લેખો શાહિથી સારા અક્ષરે અને કાગળના એક બાજુ ઉપર લખેલા હોવા જોઇએ. લેખકની ઇચ્છા હશે તો નામ વગરના લેખો છાપવામાં આવશે, પણ લેખકે ખરૂં નામ અને પુરૂં શરનામું અમારી જાણ માટે લખવું. લેખની દરેક જોખમદારી લેખકને શીર રહેશે, નહિ છપાએલા લેખો પાછા મોકલવા અમો બંધાતા નથી.

(૫) કોઇ પણ લેખકના વિચાર સાથે અમારૂં મળતાપણું છે એમ માની ન લેવું.

(૬) દેશ પરદેશમાંથી આપણી જ્ઞાતિમાં વિવાહ, જન્મ, મરણ, ઇત્યાદી તથા કોઇ ગ્રહસ્થને વિદ્યા, હુન્નર અગર વેપાર અને ખેતીવાડીમાં મળેલી ફતેહના સમાચાર ઘણીજ ખુશીથી દાખલ કરવામાં આવશે.

(૭) કોઇ ભાઇને આ માસિક સબંધી કાંઇ પણ ખુલાસો મેળવવો હોયતો જવાબ માટે પોસ્ટની ટીકટો બીડવી.

(૮) આ માસિકમાં જ્ઞાતિ સબંધી તથા આર્થીક ધાર્મિક અને વહેવારીક દરેક બાબતો ચર્ચવામાં આવશે, માટે જે જે ભાઇને જે જે વિષય સબંધમાં લખવું હોય તેણે તે તે વિષય સહેલી ભાષામાં દાખલા દલીલોથી લખવું કે જેથી વાંચક વર્ગ ઉપર સારી અસર જલદી થાય.

(૯) જે ભાઇ આ માસિકને મદદ આપશે તેમનાં મુબારક નામ તેમની ઇચ્છા હશે તો આ પત્રમાં છાપવામાં આવશે. અને વાર્ષિક રીપોર્ટમાં પણ છપાવી જાહેર કરવામાં આવશે.

(૧૦) જે ભાઇ રૂ. ૫૦૦) પાંચસો કે તેથી વધુ માસિકને મદદ કરશે તેમનો ફોટો ઓફીસમાં રાખવામાં આવશે.

(૧૧) આ માસિકના માટે હમેશાં યોગ્ય લેખો લખી મોકલનાર લેખક પાસેથી લવાજમ લેવામાં આવશે નહી.

લી. વ્યવસ્થાપક, "પાટીદાર ઉદય"

મદદ કરો! મદદ કરો!! મદદ કરો!!!

તમારા દાનનાં ઝરણો વહે છે માર્ગ અવળે તે,
કમી કરવા બદલ બીજાં નવાં દુઃખો ઉમેરે તે,
હવે તે દાનનાં ઝરણો અનુકુળ ક્ષેત્રમાં વાળો
જમાનો જેમ બદલાયો સુધારો દાનનો ધારો.

ગરીબ જ્ઞાતિ ભાઇઓની હાલત જોઇને તમારૂં હૃદય કંપી ઉઠતું હોય
તમારા દેશ પરદેશ વસતા ભાંડુઓના સમાચાર જાણવા હોય
તમારે તમારી જ્ઞાતિમાંથી કોહેલા રિવાજો કાઢવા હોય,
તમારે આગેવાન ગેઢેરાઓના ત્રાસથી-જુલમથી બચવું હોય.
તમારે પીરાણા પંથની પ્રપંચી જાળમાંથી છુટવું હોય
અને તમારી ભાવી પ્રજાને છોડાવી સુખી કરવી હોય

તો

"પાટીદાર ઉદય"ના ગ્રાહક થાઓ. અને તે ખરીદો, ખરીદોને તેમાં આવતા લેખોને વાંચો વિચારો અને મનન કરો.

તમારે જ્યારે કોઇ પણ દાન કરવું હોય ત્યારે આ પાટીદાર ઉદયને ભુલતા નહિ.

નાની મોટી દરેક રકમનો સ્વીકાર થાય છે તે તેના નીભાવવા અર્થેજ ખરચાય છે

માટે

કોઇ પણ ધર્માદા કાઢેલી રકમ ખર્ચતી વખતે પુણ્ય દાન કે ધર્મ કરતી વખતે લગ્ન ખુશાલીના પ્રસંગે કે વડીલોના સ્મરણ ચિન્હ તરીકે જુજ રકમ પણ "પાટીદાર ઉદય"ના ફંડમાં મોકલવા ચુકશો નહિ.

આજેજ લખો:—

વ્યવસ્થાપક, પાટીદાર ઉદય ઓફીસ,
રણછોડ લાઇન્સ, કરાચી.

આ પત્ર "તરૂણ-સાગર" પ્રેસમાં ગિરિજાશંકર બી. ત્રિવેદીએ છાપ્યું,
ન્યુ સ્મોલકોઝ કોર્ટના સામે, કેમ્પબેલ સ્ટ્રીટ-કરાચી.

VSAK: Jan, Feb-1924

વર્ષ ૧લું ... કરા... ... પોષ

તમે તમારા પગ ઉપર ઉભા રહેતા શી...
જાતે કરવાની છે. બીજાની મદદની વાટ જોઈ બેસી રહેતા નાહ.

આજેજ કાર્યનો આરંભ કરો, ઉન્નતિ માર્ગમાં તોજ તમો આગળ વધી શકશો. તમે કર્તવ્ય શાળી હશો તો મદદ તમોને ગમે ત્યાંથી આવી મળશે, કર્તવ્યમાંજ મંડયા રહો પરિણામે તમારો વિજયજ છે.

આત્મ બળથી મનુષ્ય ધારે તે કરી શકવા સમર્થ થાય છે. તે દરેકને પ્રાપ્ત છે, જેટલા પ્રમાણમાં મનુષ્ય તેનો આવિસ્કાર કરે છે, તેટલા પ્રમાણમાં સુખ તેને પ્રાપ્ત થાય છે.

જાગ્રત થા! ઉત્થાન પામ! અને જ્યાં સુધી લક્ષ્ય સ્થાન પર પહોંચે નહિ ત્યાં સુધી શાન્ત ન થા!

વાર્ષિક લવાજમ અગાઉથી રૂ. ૨ બે પોસ્ટેજ સાથે.
છુટક નકલ આના ચાર.

તંત્રી અને પ્રકાશક:
રતનસી શીવજી પટેલ.
પાટીદાર ઉદય ઓફીસ, રણછોડ લાઇન.—કરાચી.

		૧
		૩
		૪
		૫
	,,	૮
	...કચરા મેવાત	૯
	...નાનજી સોમજી પટેલ	૧૧
... ...	રણછોડદાસ ભગત	૧૪
... ...	પંચના પટેલો	૧૯
કુદરત અને મનુષ્ય	ડાહ્યાભાઇ દેસાઇ	૨૦
ભલાઇનો નમુનો	જુદા જુદા પત્રોમાંથી	૨૧
એક પત્રકારે માગેલી માફી	તંત્રી.	૨૪

સુચના.

આ માસિકના વાંચનારની ...મમદારીઓ ભારે છે. માસીક નવરાશની વખતે વીનોદ ખાતર વાંચવા કે જ્ઞાતિનું છે તે જાણુ મંગાવી ખુણામાં નાખી દેવા મંગાવવાનું નથી, પણ દરેક ગ્રહાક તેમાં આવતા લેખો પુરેપુરા ધ્યાનથી વાંચી તે ઉપર મનન કરી જે વાત ઠીક લાગે તે બીજાઓને કરાવવા પ્રયત્ન કરવાના છે, એટલુંજ નહિ પણ જ્ઞાતિના જે ભાઇઓ સાધન સંપન્ન હોય કે ગરીબ હોય અને તેમને માસીક તરફ પ્રેમ ન હોય તેવા ભાઇઓને માસીકના શુદ્ધ હેતુથી વાકેફ કરી તેમને ગ્રહાક થવા લલચાવવા જોઇએ. અમારૂં દ્રઢતા પૂર્વક માનવું છે, કે દરેક જ્ઞાતિ ભાઇઓ અમારી ઉપરની સુચનાઓ તરફ ધ્યાન આપી, માસીકને પગભર કરવા તેના ગ્રહાકો વધારવાનું કામ માથે લે, તથા માસીકમાં આવતા વિષયો તરફ માસીકના વાંચનારાઓનું ધ્યાન ખેંચે તો ટુંક મુદતમાંજ આ માસીકને ગ્રહાકો સબંધી બુમ મારવાનું કારણુજ ન રહે.

આપણે બધાએ જાણીએ છીએ કે આપણી જ્ઞાતિમાં અજ્ઞાનતા ભારે છે, આપણી વસ્તી બહોળી હોવા છતાં આપણે એક બીજાથી એટલા બધા છુટા છવાયા વહેંચાઇ ગયા છીએ કે આપણી સમગ્ર જ્ઞાતિનું હીત અહિત ભેગા મળીને વીચારવાનો આપણને અવકાશજ

(પાછળ પચીસમાં પેજ ઉપર જુઓ.)

॥ ओ३म ॥

પાટીદાર ઉદય

કચ્છી કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિના લાભાર્થે પ્રગટ થતું ગુજરાતી માસિક પત્ર

વર્ષ ૧લું કરાચી, પોષ-મહા સંવત ૧૯૮૦. અંક ૭-૮મો

VSAK: Jan, Feb-1924

વહાલા વીરા ઉભો રહે!.

ઉભો રહે! વહાલા વીરા ઉભો રહે! એ મોહ જાળથી લચી પચી રહેલી દુનિયાની નાશવંત ઘટમાળમાંથી એક ડોકીયું આ તરફ કર! ઇશ્વરી સંદેશને ભુલી ગતાં સર્વ પ્રકારે પાયમાલ થએલી તારી ગરીબ જ્ઞાતિ પર એક કૃપા ભરી દ્રષ્ટિ ફેંક! સંસાર યાત્રા ખેડવા જતાં અન્ય રસ્તે ચઢી ગએલા ઓ વહાલા વીરા થોભ! એ તો કંટક વનની વાડ છે, એ તો તારા દૈવી જીવનો લુટારો છે તારાંજ શસ્ત્રો વડે અધોગતિને આવાહન થાય છે.

\+ + + + + + + + + + +

તું કયાંથી આવ્યો? શા શારૂ આવ્યો? કઇ શરતોનો સ્વીકાર કરીને આવ્યો? આંખ ઉઘાડ મનને સ્થિર કર! કયાં ઉભો છે? તારા સ્થાનથી દુરને દુર જવામાં તને કોણ ધકેલે છે? તારી આસપાસ આદુરાચરણોનું ટોળું કેમ મોઢું ફાડી જાણે યાહોમ કરવાની તૈયારી કરતું હોય એમ ઉભું છે? દૈવી અને પાસવ વૃત્તિના ભોગ થએલા માનવ પ્રાણી પાશવ વૃત્તિનીજ મિત્રાચારીના વ્યાપારનું સરવૈયું તપાસ્યું છે? તારા કર્તવ્ય ધર્મથી વિમુખ થઇ જતા ઓ વીરા તારા અને તારી જ્ઞાતિના જીવનના હક આજે છડે ચોક ચગદાઇ જાય છે, એ જોઇ તારા કર્તવ્યનું સુકાન બદલવાની ફરજ તને નથી સમજાતી?

આજે કુદકે અને ભુસકે વધતી જતી દુનિયાની પુંઠજ તું પથારીમાં પડયો પડયો કેમ જોયા કરે છે? ભારત વર્ષની પ્રજા આજે વ્યાપાર, ઉદ્યોગ, કેળવણી, કળા, અને ગ્રહ જીવનની રચનાઓ ચીવટથી સુંદર રીતે યોજી રહી છે. ત્યારે તું તે મુગ્ધ બનીને આશ્રયના સાગરમાં કેમ પડી ગયો છે? સ્વ ધંધા માથે છીણી મુકાય છે, અન્ય ધંધા તરીકે કે નોકરીની ગુલામી

સ્વીકારી માંડ માંડ ગાડું ગબડાવે છે, અને એ રીતે દેશની આબાદીમાં અમુક સ્થાન ભોગવતી તારી કળા પગ દળે ચગદાઇ જતી જોઇ તારા હૃદયે કદી અરેકાર અનુભવ્યો છે? તારી જ્ઞાતિના સ્ત્રી સમાજની અઘ્રદશાનો તો છેડોજ નથી, લગ્નની ઉચ્ચ ભાવના અને સ્વીકારેલી સંસારની જવાબદારીનું કોકડું વાળી એક ખુણામાં ફેંકી દેવાયું છે ગ્રહસ્થાશ્રમના સ્વર્ગીય આદેશની જગ્યાએ આજે ક્લેશ, કંકાસ, કુસંપ, અને એવી અનેક જાતની બદીઓનુંજ દર્શન કેમ થયા કરે છે? આપણે હાથે ઉછરતી ભાવી પ્રજા આજે નિસ્તેજ અને ગુલામીજ સ્વીકારવાનું પ્રસંદ કરતી કેમ જણાય છે? લગ્ન એ આજે આવી પડેલી ધોંસરી કેમ મનાય છે? સંતતી પેદા કરવા જીવનનો પ્રધાન્ય હેતુ કેમ ગણાતો હશે? સંસાર યાત્રાની છેલ્લી હરોળમાં પણ તારૂં સ્થાન કેમ નથી? યુવાન વર્ગ આજે અવનવા ઉત્સાહમાં તનમનાટ કરવાને બદલે વિધવિધ ચિંતાના ભારથી બંધાએલ કેમ માલુમ પડે છે? શું ઇશ્વરે હક અને સત્તાની વહેંચણી કરતાં તને અન્યાય આપ્યો છે? ના બિલકુલ નહિ.

ડાહ્યા અને બુદ્ધિના ઇજારદાર આગેવાનો પણ આમાં જેવી તેવી ભુલ નથી કરતા, તેમને તો આજે સત્તા અને અહંપણાનો ચઢેલો મદ લોક કલ્યાણનો વિચાર સરખો પણ નથી કરવા દેતો જહાનમમાં જાઓ એ જ્ઞાતિ, પુત્રો એ પ્રગ્રતિમાં, એમને તો અનેક ચિંતાઓથી ઘેડાએલાં પોતાનાં ભાઇ બહેનો પર સતા જોઇએ છીએ, એમના જીવન વહેવારની સતા એમના હાથમાં જોઇએ છીએ, એ સ્થિતીમાં ફેરફાર કરવાનો પ્રશ્ન પણ જેવો તેવો નથી. એમની પાસે રહેલી ઉપયોગી શકિતઓનું વહન આ દિશામાં કરાવવાનું બીડું ઝડપવામાં પણ બુદ્ધિને કુશળતા અને તાલીમની જરૂર છે.

આજે તારી ભાગ્યદેવી ચોધાર આંસુએ રડે છે, પોતાનાં પ્રાણ પ્રિય બાળકોની નામર્દાઇ પર પારાવાર દુઃખ અનુભવે છે, તારા જીવનનો બુઝાતો દીવો કયા અંધકારમાં ફેંકી દેશે એનો વિચાર કરવામાં બુદ્ધિ કામે નથી લાગતી. તારાં ભાઇ બહેનોની વફાદારી ભુલી જવાતાં ઇશ્વરી વફાદારી પણ તારામાંથી નાશ પામી છે, તને ભુલેલાને એ કલ્યાણનો માર્ગ કોણ બતાવે?

વીરા એ વ્યાપી રહેલા અંધકારને શી રીતે ચીરીશ? નીતી અને ધર્મના શિથીલ થઇ ગએલા પાયાને મજબુત શી રીતે બનાવીશ? તમાચો મારી મોઢું લાલ રાખવાની ખોટી નીતીની જગ્યાએ સાચી લાલી વદનપર ક્યારે લાવીશ? કંટાળા મય લાગતા જીવનમાં રસ, સૌંદર્ય, અને પ્રભુતાનું મિશ્રણ શી રીતે કરીશ? આ પ્રશ્નોના જવાબ તું આપી શકે બીજો?

મનને સ્થિર કર! આત્માને જગાડ! પ્રભુના દ્વારે આવીને કહે કે મારે તને વફાદાર થવું છે. મારાં ભાઇ બહેનોની સાચી દુવા હાથ કરવી છે. તું મને મદદગાર નહિ થાય?

(હરિગીત છંદ)

(રચનારઃ પુંજાભાઇ ખેતસીંહ પટેલ નખત્રાણાવાલા)

પ્રાય બંધુ પાટીદાર આ, વિનંતી જરા ઉરમાં ધરો
કરીને પ્રફુલીત મન, સુણવા કર્ણને તત્પર કરો (૧)
બાળક બિચારા આપણા, તે પારણે પરણી જતાં
નિર્માલ્ય અંગો એમનાં, બળ બુદ્ધિ હીણ એથી થતાં (૨)
આ બાળ લગ્ન રીવાજથી, હાની જુઓને થાય છે
એ મુળથી ટાળો વૃથા, સૌ વ્યક્તિમાં બોલાય છે (૩)
તો તે વિષે કંઇ લક્ષથી, જ્ઞાતિ રિવાજો બદલવા
પ્રીય બંધુઓ આગળ વધો, અતિ ક્રુર મારગ કાપવા (૪)
સદ્ વિદ્યા ભણવાનો સમો, નિર્થક સહુ વહી જાય છે
એ બાળ લગ્ને લ્હાય મોટી, અંતરે સળગાય છે (૫)
આ શરીરને શોભાવનારૂં, તત્વ હીણુ થઇ જાય છે
કુમળા બિચારા બાળકોને, રોગ કૈંક ભરાય છે (૬)
કોઇ કહે મમ બાળ બહુએ, તાવથી પીડાય છે
વ્યાધી વધી છે પેટમાં, નવ અન્ન પુરૂં ખાય છે (૭)
વળી કો કહે મુજ છોકરો, નીસ્તેજ કેમ દેખાય છે
કંઇ ભુત વળગ્યું કે, વ્હેમ એવા ખાય છે (૮)
જોશી ભુવા જોગીઓની, રાખ રક્ષાઓ થવા
આ કોમ અંધશ્રધાળુ આજે, વ્યર્થ જાતા રઝળવા (૯)
છે કંઇ નહિ એ મંહિ, શાને તમો ભરમાઓ છો
આ નાનપણના લગ્ન કરતાં, કાં નહિ શરમાઓ છો (૧૦)
નીજ બાળકોના દુઃખ હમેશાં, શું તમે જોતા નથી
નીજ હ્રદય રાખી વજ્ર સમ, કરતા એ અચકાતા નથી (૧૧)
પણ આંજથી લઇ દ્રઢ તો બાળ લગ્ન તજી દીઓ
પરણ્યા વિના રાખો ભલે, પણ રૂઢી તજતાં ના બીઓ (૧૨)
જાલીમ હ્રદયના રાક્ષસો, દુઃખ કંઇ અરે નહિ થાય છે
આ બાળ લગ્ન રિવાજથી, આયુઃ નિર્થક વહી જાય છે (૧૩)
બંધુ હવે સમજી જજો. ને સારૂં થવાનું હું કહું
આળસ તજી દયોને હવે, નીજ શ્રેય કરવાને સહુ (૧૪)
નિજ જ્ઞાતિનો સેવકછું કહે, આ અરજ મારી એક છે
બાળ લગ્નો બંધ કરવાની, ગ્રહો વ્હેલી ટેકને (૧૫)

કર્તવ્ય

પ્રિય પાઠક! જાગૃત થા, તારા કર્તવ્યને તું વિચાર, આજ સુધી ઘોર નિદ્રામાં પડી તેં ઘણું ઘણું ગુમાવ્યું છે શીર ઉપર અનેક પ્રકારનાં દુઃખોને સહયાં છે તેનાથી ત્રાસ પામી મદદને માટે બુમો પાડી છે. અંધકારમાં અથડાઇ ગોથાં ખાધાં છે હવે તો નેત્રને ઉઘાડ! નિંદ્રાને પરિત્યાગ! બહાર દ્રષ્ટિ કરીને જો ? સમય તારે અનુકુળ છે, તું સમયને અનુકુળ નથી સર્વપર તારી સત્તા પ્રવર્તે છે.

પ્રિય પાઠક! તારી સતાનો તું ઉપયોગ કર, એ સતાના બળ વડે કરી તું ત્રીભુવનને વશ વરતાવી શકીશ દશ દિકપાળોને ગર્જાવી શકીશ અનંત સમુદ્રને ખળ ભલાવી શકીશ; પાતાળને સ્વર્ગમાં પણ તારો ધ્વની તું સભળાવી શકીશ, તારૂં સામર્થ્ય તારી સતા, અમર્યાદ છે. હાથે કરીને કુવામાં રહેલા દેડકાની માફક મર્યાદીત ન કરીશ.

પ્રિય પાઠક! તારામાં ચિદ્જ્યોતિ વિલસી રહી છે, તેના પ્રતી તું જો એ જ્યોતીનો પ્રકાશ સર્વત્ર ઝળહળાવ જગતને બતાવી આપ કે તુ બીકણ નથી. તોપોનો ગડગડાટ અને બંદુકોની ગોળીના સણસણાટની મધ્યમાં પણ તું વિરત્વને ધારી શકે છે. આત્મા અમર છે, નાશ સ્થુલ દેહનો છે ત્યારે તારે શા માટે ગભરાવું, તારા આત્માનું બળ અનુપમ છે તેમાં દૈવી અંશ સમાયલો છે, સસ્ત્ર અસ્ત્ર રૂપી આસુરી બળની ઉપર અવશ્ય તે વિજય મેળવી શકે છે દૈવી બળ એતો તારો વારસોજ છે.

પ્રિય પાઠક! જો, પાછું વાળી જો, જે સુખને તું રાત્રી દિવસ શોધે છે જેની પ્રાપ્તિ ને અર્થે તારા સઘળા પ્રયત્નો છે, જેને અર્થે તું તલસે છે, તે સુખ અને શાન્તિ અન્ય કયાંય પણ નથી તે તો તારી પાસે છે, મારાં આ વાકય ન સમજાય તો પુનઃ પુનઃ વાંચ તેનુ મનન કર સઘળું રહસ્ય તારી મતીમાં સમજી શકીશ.

તું જાતેજ સુખ સ્વરૂપ છે, તું પોતેજ આનંદ સ્વરૂપ છે, તું જાતેજ મુકત સ્વરૂપ છે, જે જોઇએ તે તારામાં છે. તારા સ્વરૂપનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કર શાન્ત બની તારા આત્માથી અભિમુખ થા, તારૂં એકજ એ પરમ કર્તવ્ય છે.

(વિશ્વજ્યોતિ.)

એક ખેડુતની કરૂણા જનક કહાણી
યાને
વેપારીનો દોર

(અનુસંધાન અંક ૬ના પાના ૩૧થી)

તેને બદલે શેઠે રાજી થઇ ઘહુંના ખળાનું કહ્યું, તેથી પટેલ રાજી થયા, અને હળવેથી બોલ્યા કે કાંઇ દાણા આપશો કે? શેઠ કહે ભલે લઇ જાઓ, હમણાં વીસ માણા જુવાર લઇ જાઓ પછે બીજી લઇ જાજો અને બધાનું એકી સાથે ખાતું પાડશું, આપણે હમણાં કાંઇ ઉતાવળ છે?

પટેલ તો આવું સાભળી આનંદમાં આવ્યા શેઠે દાવો બાંધવાનુ કહીને પટેલને દુઃખ લગાડ્યું હતું તે બધું ભુલી ગયા, અને બહુ આનંદમાં આવી શેઠની વાહ વાહ કરવા લાગ્યા. પછી પટેલ વીશ માણા જુવાર લઇને ઘેર ગયા. અને કોશ વરત વીગેરે તૈયાર કરીને ઘહુંના ઓરવણાં (કૌરવાણુ) જોડયાં અને નીરાંતથી ઘહું વાવવાની તૈયારી કરવા લાગ્યા થોડા દિવસમાં ઘહું વાવી રહ્યા સીમમાંથી કડબ કાંટો ભેગો કર્યો. સીમમાં તલ ચણા ઠીક હતા. દીવાળીઆ કપાસ વીણાયા પણ કપાસ સારા થયા નહિ તેથી રૂડા પટેલને ભાગે વીશ મણ કપાસ આવ્યો તેમાંથી બી વીગેરેનો ગયો, તેમાંથી રૂ કરાવવા કપાસ રાખ્યો, થોડો કપાસ રહ્યો તે વેચ્યો તે છુટમુટ અને શાથીના મસારા (પગાર)માં પૈસા વપરાઇ ગયા અને દાણાં પણ ખુટી ગયા.

૪

રૂડા પટેલની ઉપજ બધી લેણામાં ગઇ છતાં હવે શું ખાવું તે વિચાર થઇ આવ્યો પોતાનો શેઠ આપશે કે કેમ? તેમ ચિંતા થવા લાગી, પોતાને ઘહુંના કોશ જોડવા હતા. પણ દાણા વિના શું કરવું? આ ચિંતાએ ઘર કર્યું કોઇ દાડીઓ (મજુર) મળે તો કોશ હાંકવા મોકલું, આમ વિચાર કરી ગામમાં દાડીઆ (મજુર)ને ગોતવા ચાલ્યા. પણ દાડીઓ આવવા કોઇ હા પાડે નહિ પટેલ પાસે ખાવા દાણા નથી, તેથી તે મજુરી આપતાં વાર લગાડે, આમ વિચારી કોઇ દાડીએ આવવાને સમત થયું નહિ તેથી કોશ છોડી મુકયો અને શેઠ દાદાની સેવામાં હાજર થયા.

પટેલ જઇને શેઠને ઘેર બેઠા શેઠે જાણ્યું કે આજે કાંઇક કામે આવેલ હશે, તેથી પોતે અનાજની ગુણો ફેરવવા લાગ્યા, પટેલને તો શેઠને ભલું મનાવવું હતું, તેથી શેઠના પાસેથી કામ લઇ પોતે ગુણો ફેરવવા લાગ્યા, બધી ગુણોની થપી કરાવી ત્યાર પછી કહ્યું કે પટેલ! ભેંસ તરસી છે તમે આહીં બેસો તો પાઇ આવું.

પટેલ—"હું પાઇ આવું તમે શું જાતાતા."

ઠીક ત્યારે જાઓ અને ભેગાભેગું કોઢમાંથી ખડ કાઢી નીરતા (નાખતા) આવજો પટેલ ભેંસને પાઇ આવ્યા કોઢમાંથી ખડ કાઢી નીરણ કરી પાછા આવ્યા, અને શેઠની સામું જોઇ બેઠા.

શેઠ તો ચોપડા લઇ બેઠા, પટેલના સામું પણ જુવે નહિ પટેલ મુંઝાયા અને બોલ્યા કે, શેઠ! આજે કોશ છોડીને ઘેર રહ્યો છું ઘહુંમાં પાણીની તાણ છે પણ અણછુટકે કોશ છોડ્યો છે.

બોલો! શું કામ છે? શેઠે જરા સામું જોઇ મોઢું મરકાવી કહ્યુ.

કામ તો બીજું શું હોય! "દાણા નથી" પટેલે દયામણે ચહેરે કહ્યું.

જુઓ તમને હવે દઇ દઇને હું કુલી ગયો, તમારા પાસે ઘહું લેણા છે, તે, નોંધી દીધા પછી જુવાર લઇ ગયા. પણ તેની નોંધ કરાવવા આવ્યા નહિ તમારે ગરજ હોય તો પાધારા ચાલો ગરજમટી એટલે થયું.

હું કયાં ના પાડું છું નોંધી દેવાની! તે દિવસે પણ નોંધ કરવાનું મેં કહ્યું હતું. પણ તમે નોંધ લીધી નહિ, તેથી મારો ઉપાય શો? અત્યારે નોંધી લ્યો.

શેઠે ચોપડો કાઢ્યો, બે કળશીને શુણ તાલીશ માણા ઘઉં તમારી પાસે લેણાં છે તે ઉપરાંત વીસ માણા જુવાર લઇ ગયા છો તેના દોઢા લેખે ત્રીસ માણા ઘહું થયા.

જે થશે તે આપશું, આ વખતે બે કાશના ઘહું છે, વળી તમારૂં જાજું લેણું નથી તેથી પતી જાશે પટેલે કહ્યું.

બે કોશનાં ઘહું કેટલા થશે શેઠે જરા ધીરા પડી પુછ્યું.

બારેક કળશી થશે પટેલે જવાબ આપ્યો.

ઘહું પાકતા સુધી તમારે કેટલા દાણા જોશે?

પટેલ—ઘહું પાકે ત્યાં સુધી બે કળશી દાણા જોશે.

શેઠ કહે ઠીક ત્યારે આમ કરો, બે કળશીને સુડતાલીસ માણાં છે, તેમાં ત્રીસમાણાં ઉમેરીએ એટલે બે કળશીને સીત્યોતેર માણા થાય, બે કળશી જુવાર લઇ જાજો, અને બધાં થઇને પાંચ કળશીને સીતોતેર માણા નોંધી દીયો.

પટેલને એમ હતું કે થોડા દાણા પણ આપતા આનાકાની કરશે. ત્યાંતો સામટા આપવાનું કહ્યું તેથી રાજી થયા, પાંચ કળશી સીત્યોતેર માણાનું ખાતું પાડી આપ્યું અને જુવાર ભરી જવા તૈયાર થયા.

જુવાર અંગારા અને બુરાંવાળી હતી. તેના સાથે કાંકરા પણ ઘણા હતા. તેથી પટેલ કહે શેઠ! આતો મોળી જુવાર છે. સારી હોય તો આપોને!

શેઠ કહે બીજી જુવાર મારા પાસે નથી. જોઇતી હોય તો આ છે તે લઇ જાઓ, નહિ તો બીજેથી લ્યો.

પટેલ છાનામાના થઇ ગયા શું કરે? બીજી સારી જુવાર દુકાનમાં તો ઘણી હતી પણ જો રકજક કરીશ તો તે ના પાડશે. એવા ડરથી જેવી આપી તેવી લઇ ગયો, ઘરે તેની સ્ત્રીએ કહ્યું કે "આવી જુવારને બદલે ગળોઢું જેવા ઘહું આપવા પડશે તે પણ દોઢા લેખે" જારમાં કાંઇ નથી. અરધું તો કજોહણ નીકળશે, પટેલે નીશાશો નાખ્યો શું કરવું જ્યાં સુધી કરમની કઠણાઇ હોય, ત્યાં સુધી જેવું આપે તેવું ખાવું આમ કહી વાડીએ ગયા. અને પટલાણીએ ઘંટી માંડી.

દાણાની ચિંતા મટી હવે નીરાંતે કોશ હાંકીને ઘઉં પકવીશું આવા વિચારમાં પટેલ આનંદમાં આવ્યા, ત્યાં કર્મ સંજોગે બળદે પાછી મુકી અને સારો બળદ હતો તેનો પગ ભાંગ્યો, બે કોશના ઘઉં હતા તેમાં એક કોશ છુટી પડ્યો, હવે બીજો બળદ ન લાવે તો કોશ ચાલે તેમ નહોતું, તેથી વળી શેઠ પાસે ગયા, રોકડા રૂપીઆ આપવાની પ્રથમ તો શેઠે ના પાડી પણ ઘણી આનાકાનીએ ત્રીસ રૂપીઆના કળશીના ભાવથી ઘઉં માંડવાનું કહ્યું પટેલને ઓછે ભાવે ઘઉં આપવા (ઝળપવા) પાલવે તેમ નહોતું, પણ બીજો ઉપાય ન હોતો, એટલે અઢી કળશી ઘઉં મંડાવી પોણો સો રૂપીઆ લીધા અને બધા મળી સવા આઠ કળશી ઘઉં નોંધી લીધા, કરાર એવો કર્યો કે જો ન અપાય તો પાળે પાળે દોઢા વાધે.

બનાવ એવો બન્યો કે ઘઉંમાં ગેરૂ આવ્યો એટલે સમુળગા આઠજ કળસી થયા તેમાં રાજ ભાગના બે કળસી ગયા, પચાસ માણા ખળા જાતના ગયા, બાકી રહ્યા સાડા પાંચ કળસી તે બધા વેપારીને ભરી દીધા, બાકી અઢી કળસી દેવા રહયા. વેપારી પાસેથી કળસી જુવાર લીધી, તેના પચાસ રૂપીઆ ભાવ કર્યો અને તે પણ ચાર મહીને સવાયા આપવા એવો કરાર કર્યો. અસાડ મહીનો આવ્યો બીયામણ વીગેરે લેવા પટેલ ગયા, ત્યારે સમજણ કરવા કહયું શેઠે તેથી સમજણ કરવા બેઠા.

અઢી કળસી ઘઉંના છાછટીઆનું પાળુ ચડ્યું, તેથી પોણા ચાર કળસી થયા, તેનો દર કળસીનો પોણેસો રૂપીઆનો ભાવ ગણ્યો એટલે છુટ મુકતા બસેંને એકાસી રૂપિઆ થયા, તેમાં જુવાર કળસી એકના પચાસના સવાયા સાડી બાસઠ ઉમેરી કરીને ત્રણસેં ને તેતાલીસ નકકી કર્યાં. બી અને ખાવાના દાણા વિગેરે થઇને ચારસેંનો મેળ કર્યો. કપાસનું મંડાણ થાય ત્યારે પાછા આપવા ત્યાં સુધી ઉછીના ઉધારા રાખવા એમ નકી થવાથી પટેલ રાજી થયા, આવડી મોડી રકમ મહીનો દોઢ મહીનો ઉછીની (ઉધારી) રહેવા દે છે તેથી તેનો ઉપકાર માનવા લાગ્યા. શેઠે કહ્યું હતો હું તમને જાળવું છું બીજે જઇતો જો જો બીજા ગળું કરે તેવા છે, આ તો તમારા સાથે નાતો થયો, એટલે ધીર્યા વીના છુટકો નથી નહિ તો આમાં કમાણી નથી પટેલ ઉપ કાર માની ઘેર ગયા.

ભાદરવા મહીનાના પંદર દીવસ ગયા શેઠે ઉઘરાણી કરવા માંડી કે પૈસા આપો પટેલ કહે અત્યારે કયાંથી આપવા? શેઠ કહે કપાસ મંડાવી (ઝળપી)ને આપો, આટલા દીવસ ઉછીના (ઉધારા રાખ્યા તે મારો ગુનોહ? પટેલ શરમાઇ ગયા. શેઠને કપાસ માંડવા કહ્યું પ્રથમતો શેઠે આના કાની કરી, પછી ચાર રૂપીઆના ભાવથી ૧૦૦ મણ કપાસ માંડી લીધો, તે ઉપરાંત દાણા અને લુગડાં લતાં અને પરચુરણ વગેરે થઇને બીજો ૨૫) મણ માંડ્યો.

પાંચસેં રૂપિઆમાં સવાસો મણ કપાસ માંડી લીધો કપાસની મોસમ આવી પચાસ મણ કપાસ તુટ્યો, આ વખતે મણના આઠ રૂપિઆ ભાવ હતો, તેથી ચારસેં રૂપિયા ઠરાવી તેના સવાયા હુતાસણી (હોળી) એ પાંચસેં દેવા કર્યા. જુવાર વિગેરે ખાવા રાખી તલ ચણા બીજા બીજા પરચુરણમાં ગયા. સાથીનો પગાર વીગેરે જાતાં ઘઉં પણ થોડાજ રહયા પટેલ મુંઝાણાં આ કરજ (દેવાં) માંથી શી રીતે નીકળાશે? આમ વિચાર કરી ચારસેં

રૂપિઆમાં ચાર બળદ આપ્યા, કાંઇક ઘઉં આપ્યા, ગાડું એક આપ્યું, આમ કરીને શેઠનું લેણું ચુકતું કર્યું.

પટેલની બધી ઉપજ શેઠને ત્યાં જાતી સારા દાણા નીપજાવી. ઓખા (હલકા) દાણા ખાવા પડતાં, શેઠની ઓશીયાળનો પાર નહોતો સુખેથી કામ થતું નહી રાત્રી દીવસ ચીંતા થયા કરતી, હવે નિરાંત વળી, ગામડું છોડી શહેરમાં ગયા, ત્યાં મીલમાં કામ કરવા લાગ્યા પગારે પગારે રૂપીઆ આવવા માંડયા, તેથી ખેતીનો તિરસ્કાર કરવા લાગ્યાં, અને શહેરનો સ્વાદ ચાખવા લાગ્યા. વેપારી બંધુએ! તમારી આવી લેણુ દેણુથી ઘણા ખેડુતો ખેતી છોડી મીલ મજુરો બન્યા છે, તેથી ખેતીને કેટલું નુકશાન થયું છે? તેનો વિચાર કરશો! પરમાત્મા અમારા વેપારીને સદ્બુદ્ધિ આપે અસ્તુ!

ખેડુતને ખરી ખંતથી

—મોં માગી મદદો આપજો *

(હરિગીત)

૧

કદી રંક કિંવા રાયકે ચાકર યદિ ઠાકર બનો,
શીરો જમણુ કે જાર વળી ખાવા મળે વનના ફળો,
પણ ના વિસરજો બાપ સૌ પૃથ્વી ખેડે જે હળો,
(તે) ખેડુતને ખરી ખંતથી મોં માગી મદદો આપજો

૨

દિવાન કદિ ફોજદાર કે યદિ ગ્રામના મુખી બનો,
વસુલાતી અધિકારી બનો કે, કલાર્ક પણ તેના બનો,
પાવર જરી નહીં રાખજો સતા તણા મદની મહીં,
(પણ) ખેડુતને ખરી ખંતથી મોં માગી મદદો આપજો

૩

મદદો દીયો કે નવ દીયો પણ લુટી ખાશો ના જરી
ખેડુતના હૈયા તણી કદિ હાયને વરશો નહી
ધનથી નહીં તો વાણી કે કંઇ દેહથી ખુશ રાખજો,
(જરૂર) ખેડુતને ખરી ખંતથી, મોં માગી મદદો આપજો

---

* ખેતીવાડી વિજ્ઞાન ઉપરથી ૧ કલાર્ક—કારકુન—નોકર ૨ પાવર=ખોટી સતા અહંકાર ૩ હાય=નિઃસાસા

કેળવણી

મારા પ્રિય પાટીદાર બંધુઓ! વર્તમાન સમયમાં જ્યાં ત્યાં માત્ર કેળવણીજ મનુષ્ય માત્રને આગલ લાવનાર છે કેળવણી શું ચીજ છે. તેનો કેવો પ્રભાવ છે. તેનામાં કેટલા ગુણ સમાયેલા છે એ વાતથી દુનીયામાં કોઇ ભાગ્યેજ અજાણ્યું હશે અને જો અજાણ્યા હોય તો તે માત્ર આપણા જ્ઞાતિ બંધુઓજ.

આપ જાણો છો કે એક પથર જેવી નિર્જીવ ચીજને કારીગર કેળવે છે અને કારીગર ઘાટ કાઢે છે, ત્યારે તેની કિંમત અંકાય છે. માટે તેવી નિર્જીવ વસ્તુને પણ કેળવવાથી કેવી સારી કિંમત ઉપજે છે, અને હરીફાઇ પણ થાય છે. નિર્જીવ વસ્તુને પણ કેળવવાથી આટલો ફાયદો થાય છે, તો મનુષ્ય જેવું અમુ-લ્ય રત્ન કે જે કાદવ કીચરમાં દટાઇ ગયેલું હોય તેને ઉત્તમ કેળવણી આપ્યાથી કેટલો તફાવત પડે? તે સમજવા તથા તેની કિંમત કરવાનું કામ આપણા જ્ઞાતિ બંધુઓના હસ્ત ગત ધરૂં છું. શરમની વાત છે કે આટલી બધી આપણી બહોળી કોમ છે, છતાં પૈસામાં તથા કળા કોશલ્યમાં તથા વિદ્યામાં તદ્દન પછાત! અરે લખવાથી મારી કલમ અટકે છે મારો હાથ કંપે છે, મારૂં હૈયું ભરાઇ આવે છે, કે જેને આપણે તદ્દન હલકી કોમ ગણીએ છીએ, જેને આપણે અડકતા અભડાઇએ છીએ તેવી જે અત્યંજ કોમ તે પણ પોતાનું શ્રેય શામાં છે, તથા પોતાની સ્થિતિ કેમ અધમ દશાને પ્રાપ્ત થઇ, વિગેર હકીકતોનું ભાન પોતાને કરવા કેટલી બધી ચળવળ કરી રહ્યા છે? છતાં પણ આપણી આવી મોટી કોમ છતાં આપણી ખરી સ્થિતિનું ભાન થતું નથી એ નવાઇ જેવી બાબત છે.

સુજ્ઞ બંધુઓ! આટલા દિવસો ઉંઘમાં કાઢયા હજુ પણ ઘોર નિદ્રામાં સુતા છો અરે બંધુ ઓ? આટલી બધી તમારી ગાઢ નિંદ્રા કયારે ઉડશે? અરે મારા વહાલા ભાઇઓ આટલી બધી આળસ કયારે દુર થશે? ખરેખર આટલું આળસજ આપણી અવદશાનું મુળ છે ભાઇઓ તમો તમારાં વ્હાલાં બચ્ચાંને બચપણથી લાડ લડાવી સારો ખોરાક ખવરાવી પીવરાવી ઉછેરો છો તે મોટા થઇ તમને મદદ રૂપ થવાની આશા રાખો છો, તેથીજ તમારાં કુમળાં બચ્ચાં ઉપર તમોએ ઉપકાર કર્યો એમ જાહેર કરી તેનો બદલો મેળવવા તમારાં અજ્ઞાન બચ્ચાં ઉપર દાવો ધરાવો છો, અરે મને કહેવા દો કે તમો તમારા બચ્ચાંના ઉપકારી નથી પણ દુશ્મન છો, તમો પાળી પોષી મોટા કરતાં નથી પણ તેમની આ અમુલ્ય જીંદગી માંથી પોતાનું ખરૂં રહસ્ય શામાં છે તે વાત થી તદ્દન અંધારામાં રાખી વખત બરબાદ કરો છો, અરે બંધુઓ તેટલુંજ નહી પણ આખરે પસ્તાવવામાં નાંખો છો, ચોધારે આંસુડે રોવા નો ને પરિણામે આ અમુલ્ય જીંદગીને ખારી ઝેર જેવી બનાવવાનો વખત નજીક લાવતા જાઓ છો, તો કહો કે તમો તમારાં વ્હાલાં બચ્ચાંને પાળી પોષી મોટા કરો છો કે તેમની જીંદગી બરબાદ કરો છો? બંધુઓ! યાદ રાખો કે મનુષ્ય તો શું પણ માટી જેવી નજીવી વસ્તુને કેળવી તેનો શોધ ખોળ કરી એવી કિંમતી બનાવે છે, કે તે માટી રૂપાન્તર થઇ આપણા હાથમાં આવે છે ત્યારે તેની ખરી હકીકત સમજવા જેટલી પણ આપણામાં શકતી હોતી નથી. ને તેના આપણે મોં માગ્યા દામ આપીએ છીએ.

ભાઇઓ તમો એટલું તો જાણો છો કે ઇગ્લાંડ, અમેરીકા, અને જર્મના વીગરે દેશો કે જે આપણે જોયા પણ નથી, છતાં પણ હર હમેશ આપણી નજરે ફરે છે. ને દીવસ માં હર ઘડી યાદ કરવા પડે છે, તે તે દેશો **ની કારીગીરી વીના આપણાથી એક ઘડી ભર રહી શકાતું નથી કારણ કે એ દેશો** વીદ્યા. કળા, કૌશલ્યમાં તેમજ સુધારામાં બહુજ આગળ પડતા છે ને તેને લીધેજ તે આખા ઇન્ડીઆમાં ઘેર ઘેર ગવાઇ રહ્યા છે. ભાઇઓ મને કહેતાં શરમ આવે છે કે જે દિવસથી પાટીદાર જ્ઞાતિ ઉત્પન થઇ તે દિવસથી આજ સુધી કંઇ પણ ફેરફાર વગરનીજ છે, જો કે સમય બદલાય છે. છતાં આપણી સ્થિતિ ન બદલાઇ સ્થીતિ તો શું પણ ધંધો શરૂ કર્યો હશે ત્યાંથી આજસુધી જેવી ને તેવી સ્થીતી આજ પર્યંત કાયમજ છે. શરમની વાત છે કે દરેક વસ્તુની સ્થીતી સમયે સમયે બદલાય છે, વખત ઓળખે છે. છતાં આપણે કંઇ બદલાયા નહિ શાના બદલાય? કોની બુદ્ધિ થી બદલાય? કહો કે આપણા ધંધામાં પણ આપણે પછાત પડી ગયા પણ શું કરે? બારા સુધી ભણ્યા ન હોય, તો સરાફની પેઢીમાં મુનીમની જગા કોણ આપે? જો કાગળ વાંચ તાંજ ન આવડે તો સરકાર પણ હાઇકોર્ટના જજની જગા શી રીતે આપી શકે? **"પાટી દારનું નસીબ પથરે"** એ કહેવત આજે સાચી કરવાની હોય એમ ભાસે છે, અરે આ શું આપણી ઓછી અવદશા છે? ઓછું કંગાલપણું છે? મારા કેટલાક બંધુઓ એમ વિચાર કરતા હશે કે આપણા છોકરાંને ભણા વી કયાં બેરીસ્ટર–એટ-લો બનાવવા છે? પણ હું એમ કહું છું કે **'ખીસકોલીને સાકરના સ્વાદની કયાંથી ખબર હોય"** જો તમો ધારો તો તમારાં બચ્ચાં બેરીસ્ટર–એટ–લો તો શું? પણ એથીએ વધારે ડીગ્રી મેળવવા હીંમતવાન થાય પણ મા બાપજ દુશ્મનંની ગરજ સારે તો પછી બીજો કોણ મીત્રની ગરજ સારે તેમ છે? મારા વહાલા બંધુઓ, હું ઘણા શહેરોમાં જોઉં છું તો આપણી જ્ઞાતિ ની વસ્તી (ખેતીને ધંધાને તીલાંજલી આપી આવેલા) કરાંચીમાં મળી આવે છે. તેમાંથી એકાદ તો શોધી આપો કે જે **વકીલ, બેરી સ્ટર, મામલતદાર, અગર જજની** પદવી ભોગવતો હોય અરે એવડી મોટી પદવી તો શું પણ **મ્યુનીસીપાલીટી જેવી સમાજની** શાખામાં એક મેમ્બર તો બતાવો? અરે એક મેટ્રીક કે બી. એ. સુધી કેળવણી પામેલો બતાવો? ખરે શરમની વાત છે કે જો હું ન ભુલતો હોઉં તો મારા જાણવામાં કોઇ નહિ હોય, અને કદાચ દેવયોગે એકાદ જણ નીકળે તો મારા તો શુ પણ આપણી આખી કોમ ના સદ્ભાગ્ય, ભાઇઓ ખેર, ડીગ્રીવાળા તો તમે વખતે ન બન્યા તો ઠીક પણ હવે તમારાં બચ્ચાને બનાવજો એમ પણ કહેશો કે આટલી વસ્તીમાંથી કરાંચીમા કે મુંબાઇમાં ફલાણા ભાઇ કચ્છી પાટીદારની દુકાન અથવા પેઢી છે, ખરે કોઇજ નહિં અરે? તો આટલી બધી વસ્તી ભેગી થઇ છે. તે શું ધંધો કરતા હશે કાંઇજ નહિં માત્ર કરવતનો તથા પત્થરનો તથા મજુરનો બીજો કંઇજ નહિ અરે ઓ મ્હારા જ્ઞાતિ બંધુઓ આ લખતાં મારી આંખે અશ્રૃ ઝરે છે, કે મારી વહાલી જ્ઞાતિ કયાં સુધી આવી અધમ દશાના પંજામાં સપડાએલી રહેશે? અરે! ઓ ઇશ્વર! ઓ!! જગતપીતા આનું પરિણામ કયારે સારૂં આવશે? કે હું નજરે જોઇ મારા બળતા હૃદયને શાંત કરૂં-

મારા બન્ધુઓ! ! મન આજે આથી વિશેષ લખવા ઉત્સુક બન્યું છે, પણ તે હવે પછી લખીશ, ભાઇઓ! હું વકતા નથી તેમ કવી પણ નથી પણ માત્ર આપણી અવંદશાનું હું ઘણા દિવસથી દીગ્દર્શન કરૂં છું તેથી આજે મને આવો અમુલ્ય ટાઇમને સરસ જોગવાઇ મળવાથી લખું છું.

લી૦ ખીમજીભાઇ કચરા મૈયાત
(કચ્છ રવાપુરવાળા)

બાળ લગ્ન

(લેખક લાલજી સોમજી પટેલ રવાપુરવાળા)

બંન્ધુઓ! બાળ લગ્ન સબંધીના ભવેડાઓ, અરે! કજોડાની ભુગળ વિનાની ભવાઇઓ તમે ઘરે ઘર જોઇ હશે. અરે! જેના દુઃખના ચિતારો આપણી પાટીદાર જ્ઞાતિમાં કેટલાંએક ભાઇ અને બહેનોને પરણ્યા છતાં પણ વૈધવ્ય સ્થિતી ગુજારવી પડે છે. એટલે એ વિષય ઉપર વધુ લખવું એ સોના ઉપર ગલેટ ચડાવવા બરાબર છે. પણ એ વિષય ઘણોજ અગત્યનો હોવાથી મારા બંધુઓ! ! તો એ રાક્ષસી રૂઢીની જાળમાં એટલે સુધી ફસાયા છે કે જેનો ન્યાય કરવાને કેટલાક વખતે આડા કાન કરવા પડે છે તો એ વિષય ઉપર કંઇક લખીશ તો તે અયોગ્ય અથવા તો અસ્થાને નહિજ ગણાય.

બંન્ધુઓ! ! બાળકને આપણે રમવાના રમકડાં ગણીએ છીએ, મુર્ખ મા બાપો તેની કીંમત સમજ્યાજ નહિ. જ્યારે નાનાં બાળકો રમત કરે છે, ત્યારે માટીના ઘર બનાવે છે, લાકડાંના ઢીંગલા ઢીંગલીને કપડાં પહેરાવી તેમના લગ્ન કરે છે પોતે તેમના મા બાપ બને છે, અને નાના ચુલા બનાવી તે ઉપર લાકડાના તપેલાં ચડાવી લાપશી રાધવાનો ડોળ કરે છે, પછી વિવાહની ધામ ધુમ કરે છે. પોતે વેવાઇ થાય છે અને ઢીંગલાને માટીના ઘોડા ઉપર બેસાડી વરઘોડો કહાડે છે, અને ગીતો ગાય છે આ દ્રશ્ય જોનાર મોટા માણસને હસવું આવે છે. તેમને લાગે છે કે આ બાળકો મીથ્યા ખેલ કરે છે ઢીંગલા ઢીંગલીના કદી વિવાહ થાય? હમણાંજ તેઓ વેવાઇ થયા છે; અને થોડા વખતમાં કલેહ (કજીઆ) કરશે. વર વહુના મા બાપ બનેલાં બાળકો લગ્ન વિષે શું સમજે! વિગેરે કલ્પનાઓ કરી તેઓ મશ્કરી કરે છે, પણ મને કહેવા દો કે આપણે પણ તેમના જેવાજ લગ્ન કરીએ છીએ? નહીરે નહી! આપણે તો તેના કરતા પણ વધારે મુર્ખતા વાપરીએ છીએ, છોકરાંઓ તો અલ્પ સમયના માટેજ રમત દાખલ આ ખેલ રચે છે. ત્યારે આપણે ખરા પુત્ર પુત્રીઓના મા બાપો તો જીંદગી પર્યંતના બંધનમાં નાખવાને પણ છતી આંખે આંધળાં થઇ લાકડે માંકડું વળગાડી બળતી હોળીમાં હોમી દઇએ છીએ પાંચકે છ વરસના બાળકો શું સમજે કે લગ્ન એટલે શું? પતીની શી ફરજો છે? કે પત્નીનો શો ધર્મ છે? કે લગ્નનો શો હેતુ છે? લગ્નમાં કેટલું જોખમ છે? અને પતીની શી જવાબદારી છે?

બંન્ધુઓ! જે પોતાના પેટનું પુરૂં કરી શકતો નથી તે પોતાની પછવાડે આવેલી અર્ધાંગનાનું શું લીલું કરશે? ખરેખર બાળકમાં શું છે? તે આપણે સમજ્યા નથી, આવા લગ્નથી બાળકની શકિત વિકાશવાને બદલે તે સંકોચ પામે છે ગુલાબની કળી ખીલ્યા સિવાય જો તેને તોડી અગ્ની પાસે રાખવામાં આવે તો તે જેમ કરમાઇ જાય અને તેની શકિતનો નાશ થાય છે તેજ પ્રમાણે બાળકની અંદર રહેલી અગાધ શકિત બાળ લગ્ન રૂપી અધમ રીવાજથી નષ્ટ થાય છે.

ભાઇઓ! ખરેખર તમારી ભુલ થાય છે, જે શકિત મુસલમાનોના જુલમથી મુકત કરનાર વીર **શીવાજી**માં હતી, તે શક્તી ગુપ્ત પણે વડના બીજની શકિતના જેમ બાળકોમાં ગુપ્તપણે રહી છે જે મનોબળ **મહાત્મા ગાધીજી**માં અત્યારે તમને પ્રત્યક્ષ થાય છે, તેજ મનો બળથી અદભુત શકિતએ બાળકોમાં પ્રચ્છન રૂપે રહેલી છે. અને જે વકતૃત્વ શકિત અત્યારે તમને આપણા આદ્ય સુધારક **ભાઇ નારણજીમાં** દેખાય છે તેજ શકિત બાળકોમાં ગુપ્તપણે સમાયલી છે, જે ઉચ્ચ વિચારની ઉતમો-તમ દશા દેશ ભકત **લાલા લજપતરાયમાં** તમે જુઓ છો, તેજ વિચારની અત્યો-તમ શકિત બાળકોના હૃદયના ઉંડામાં ઉંડા ભાગમાં રહેલી છે, જે દેશ દાઝ **શ્રીયુત બાળગંગાધર તીલકમાં** હતી તેવીજ દેશ દાઝ આ બાળ રૂપે પધારેલા મહાત્માઓ માં નિવાસ સ્થાન ભોગવે છે.

વીરાઓ! જાગો! જાગો!! ચેતો! ચેતો!! પ્રમાદનો ત્યાગ કરો! આળસને દુર કરો આંખને ઉઘાડો!! અધોગતિના મુળ રૂપ બાળ લગ્નનો જડ મુળથી નાશ કરો! અને ઉન્નતિનો ખરો પાયો એક બ્રહ્મચર્ય ઉપર ચણો.

અરે! અન્ય દેશોની ઉન્નતિ જોઇ શું વિસ્મય પામો છો! જુઓ જાપાનની શુરવિરતા, ધૈર્યતા, સહનશીલના, અને કળા કૌશલ્યતા નીહાળી શું ચકીત થાઓછો. તમારા બાળકો માં જાપાનીઝો કરતાં અધિક પ્રમાણમાં શુર વીરતા અને સહનશીલતા સમાયલી છે. પણ માત્ર તે પ્રગટ થાય તેટલા માટે તેને કેળવણી આપો, બાળ લગ્નથી તેની શકિતનો રોધ ન કરો. અમેરીકાની શોધ ખોળથી શું આશ્ચર્ય પામો છો! અરે! એ પ્રજાઓના પૂર્વના ઇતિહાસ વાંચો, જાપાન, અમેરીકા અને યેરોપની થોડા સૈકા પુર્વની સ્થીતિ નીહાળો, તમને આર્ય દેશ કરતાં અધમ અરે નીચ જણાશે તે માત્ર કેળવણી, ઉદ્યોગ, મનોબળ ઇત્યાદી સત્ સાધનોનુંજ ચીત્ર છે. તમારાં સંતાનો બાળકોમાં તે ગુપ્તપણે રહેલાં છે, તેમને બહાર આવવા માર્ગ આપો, બાળ લગ્ન રૂપી આડી દીવાલ બાંધીને તમો તેનો રોધ કરો છો! જેમ એક કયારામાં પાણી જવા ન પામે તેના માટે તેનું મોઢું બંધ કરવામાં આવે છે, તેજ પ્રમાણે તમારા બાળકોમાં ઉપરોકત સદ ગુણો જવા ન પામે તેને માટે બાળ લગ્ન રૂપી આડી દીવાલ વાળો છો.

બન્ધુઓ! હવે એ માટી દુરવાળો, અને બાળક રત્નના હૃદય ખુલ્લાં મુકો **નેપોલ્યન, બોનાપાર્ટ ગેરીબાલ્ડી, સોક્રેટીસ, મેઝીની થીઓડોરપારકર** અને **માર્ટિન લ્યુથર** કોણ હતા? તેઓ એક વખત માટીમાં રમનારા બાળકો હતા, જયારે તેઓ ઘોડીઆમાં ઝુલતા

realpatidar.com

હતા, ત્યારે એવી કલ્પના ભાગ્યેજ તેમના કોઇએ કરી હશે, કે એક દીવસ તેઓ દેશ તેમજ ધર્મનો ઉદ્ધાર કરતા પુરૂષો થશે.

યુરોપને ધ્રુજાવનાર નેપોલીયન બોનાપાર્ટનું જીવન વૃતાંત વાંચો. ઇટાલીને સ્વતંત્ર કરનાર દેશ ભકત ગેરી બાલ્ડીની શકિતનો ખ્યાલ કરો, સત્યને ખાતર ઝેરનો પાનાર વીર સોક્રેટીસની દ્રઢતા જુઓ. ગુલામી વહેવારને અટકાવનાર થીઓડોર પારકરની સાહસિકની તપાસ કરો, અને પોપોની સતાને સિથીલ કરનાર માર્ટીન લ્યુથરની સતાનું મનન કરો.

નવાઇ જેવું એટલુંજ લાગે છે કે આપણે કુંભારને ત્યાં ઘડો લેવા માટે જઇએ છીએ તો તેને પાંચ પચીસ વાર ટકોરા મારી ફૂટેલો નથી એવા ચોકસ કર્યા બાદ આપણે લઇએ છીએ તો બજારમાં શાકભાજી લેવા જઇએ તો તેને તપાસી વાસી અને પાકું ન આવે તેના માટે કાળજી લઇએ છીએ. અરે! દરજીને કપડાં શીવવા આપો છો તો તે વખતે હાથનું છાતીનું, નીચાણનું માપ બરાબર કાળજીથી આપો છો અને તૈયાર થયા પછી પણ તેને પહેરી બેસતું આવે ત્યારેજ પસંદ કરો છો. પણ આપણી સંતતીને માટે આખી જીંદગીનું સુખદ સ્થિતી ભોગવવાનું સાધન વહોરવા માટે લેશ પણ કાળજી ન આપતા લાકડે માંકડું જોડી દઇએ છીએ, એ શું મા બાપોને ઓછું શરમ ઉપજાવે એવું છે? કહેવા દો કે માબાપો બાળકોના "રક્ષક" નહી પણ "ભક્ષક" છે. જો રક્ષક હો તો તમારાં બાળકોને પરણાવવા પહેલાં એક વિદ્યા વીર બનાવવાને ઉત્તમ પ્રકારની કેળવણી આપો અને પછી યોગ્ય વયનો એટલે વીશ વરસનો બાળક થયે સુશિક્ષિત અને સદગુણી બાર વરસની બાળા સાથે લગ્ન કરાવો, કે જેથી હાલ ઘરોઘર વર વહુ વચ્ચે કુસંપ થઇ રહ્યો છે. તે મટી આનંદમય જીવન વ્યતિત કરે. બાળ લગ્નથી આપણી જ્ઞાતિ અરે! આખા ભારત વર્ષની ની અધમ દશા થઇ છે. એમ કહીશ તો તે અયોગ્ય નહિજ ગણાય, જુઓ! અમેરીકાની પ્રજાને સરખાવો તેનીસાથે આપણી નિર્માલ્ય નિસ્તેજ અને ઢીંગલા જેવી ઢીંગણી પ્રજા કહેતાં હૃદય ભેદાય છે કે જ્યારે અમેરીકામાં જન્મતાંજ બાળકો ૨૦ રતલના જન્મે છે, ત્યારે કમભાગ્યે અફસોસની સાથે જણાવવું પડે છે કે ભારત વર્ષમાં નોળીઆનાં જેટલાં વજનમાં પ્રજા ઉત્પન્ન થાય છે. તમે કદાચ એમ કહેશો કે એ તો પરમેશ્વરની કરામત છે, એમાં આપણે શું કરીએ! પણ જેવો અન્યાય અને પક્ષપાત તમારામાં છે, તેવો અન્યાય અને પક્ષપાત તે મહાન પિતા પરમેશ્વરમાં નથી. તે તો માણસ માત્રને પછી ભલે તે ગોરા હોય કે કાળા હો અમેરીકન હો કે બંગાલી હો ગમે તે હો; તે તો તમને દરેકને સુખદ સ્થિતિમાં આવેલા જોવા ઇચ્છે છે, પણ માણસો પોતાના નિયમાનુસાર કર્મો અને નીતીથી ઉલટાં કર્મો કરે છે, અર્થાત પોતાના હાથેજ પોતાના પગમાં કુહાડો મારી દુઃખ ભોગવે છે. તે દયાળુ પિતા એવા અન્યાય નથી કે અમેરીકાને સશકત અને બાહોશ વીર્યવાન પ્રજા આપે અને ભારત વાસીઓને નોળીયા જેવી પ્રજા આપે મને તો એમાં પણ શંકા થાય છે કે જો હજુ આપણા ભુલને ન છોડી બાળ લગ્ન કર્યાજ કરીશું તો વેંતીઆ માણસની દંત કથા જે ચાલે છે કે તે પાતાળમાં રહે છે અને બહાર નીકળે તો આ પૃથ્વીનો પવન લાગતાંજ મરણ પામે છે, તેમજ તમારાં બાળકો જન્મતાંજ આ સૃષ્ટિની હવા લાગતાંજ મરણને શરણ થશે.

શું તમારા બાળકોમાંથી **નેપોલ્યન** અને **ગેરીબાલ્ડી** નહી નીકળે? શું **થીઓડોરપારકર** અને **માર્ટિનલ્યુથર** જેવા ખરા હિંમતવાન વીર્યવાન, ધૈર્યવાન પુરૂષો નથી જોતા? બન્ધુઓ વીચાર કરો!! એક નહિ પણ અનેક એવા અને એથી પણ અધિક શકિત ધરાવનાર બુદ્ધિમાન દેશભકતો હું તમારા બાળકોમાં જોઉં છું. માત્ર શકિતનો વિકાશ થાય તેવાં સાધનો તેમની સનમુખ તૈયાર રાખો તો મને ખાત્રી છે કે તમારાં બાળકોમાંથી પણ એવા વીર પુરૂષો પેદા થશે કે જે અધમ રૂઢીઓનું જડ મુળથી નીકંદન કરી સત્સાધનોનો પ્રચાર કરશે. બાળ લગ્નો બંધ કરશો તો તમે ન ધારો તેવા વકતાઓ તમારા સંતાનોમાંથી પેદા થશે.

વહાલા ભાઇઓ! મોટા મોટા વિચારો કરવાથી અને કાગળ ઉપર ઠરાવ કરવાથી કાંઇ પણ આપણો દિવસ વળે એમ નથી જ્યાં સુધી આપણા વીચારો અમલમાં મુકાશે નહિ ત્યાં સુધી હું હિંમતથી કહીશ કે તે ઠરાવો નકામાંજ છે.

આપણી અપુર્ણતા (!)

આપણો ધર્મ સત પંથ! આપણા ધર્મનું સ્થાન પીરાણા તે અમદાવાદ શહેરથી ૭ મૈલ ઉપર છે. આપણા ધર્મના સ્થાનને આપણે જંબુદીપ ઇમામપુરી, તથા હીમપુર, પણ કહીએ છીએ, વાત સાચી આજે કળિયુગમાં ધર્મનું સ્થાન આપણું આ છે! બીજા બધાં નકામાં છે! ! હવે કળિયુગ કયારથી શરૂ થયો; તે તપાસીએ.

" અમદાવાદ શહેર વસ્યાને લગભગ ૫૫૦ વર્ષ થયા અહમદશાહ બાદશાહે જ્યારે આ શહેર વસાવ્યું ત્યારે તેમાં કોઇ પણ હિંદુને વસવા દેવામાં નહોતો આવ્યો માત્ર આ શહેર ખાસ મુસલમાનોનેજ માટે વસાવવામાં આવ્યું હતુ અને તેમાં સાંભળવા પ્રમાણે માત્ર એકજ હિંદુ કુટુંબને રહેવા દેવામાં આવ્યું હતું. અમદાવાદ વસ્યા પછી લગભગ ૨૦૦ વર્ષે હિંદુઓનો તેમાં વસવાટ થયો હતો. એટલે ૩૦૦–૩૫૦ વર્ષ ઉપરજ તેમાં હિંદુઓ આવી વસ્યા હતા શરૂઆતમાં હિંદુઓ ફકત ગરીબ વર્ગનાજ લોકો આવી વસ્યા હતા. આગલા અંકમાં જણાવ્યા પ્રમાણે ૨–૩ વર્ષ સુધી વર્ષાદ વર્ષેલો નહી તેથી આ ગરીબ પાટીદારોએ તેને મહા પુરૂષ જાણીને તેમની વિનતી કરીને વર્ષાદ માંગ્યો ત્યારે તેમણે કહ્યું કે " અભી વર્ષાદ આયગા " પછી તુરત વર્ષાદ થયો. તેથી પાટીદારોએ તેને ગુરૂ કર્યા પાટીદારોને કહ્યું કે ગામથી દૂર મારે વાસ્તે એક જગા બંધાવી આપો. તેથી ગીરમથા ગામની સીમમાં એક ઝુંપડી બંધાવી આપી. "ત્યારથી આપણા ધર્મનું સ્થાન આ પીરાણા થઇ પડયું, તેને આજે બહુ બહુતો ૪૦૦ વર્ષ થયાં હશે. એથી વધારે ગણીએ તો ૬૦૦ વર્ષ, પણ તેથી વધુ તો નહીંજ. તો ત્યાંથી કળીયુગ શરૂ થયો કે? તે પુર્વે? અને તે પુર્વે કળિયુગ હતો તો: કળિયુગમાં તો કોઇ બીજો ખુદા અવતર્યો હોવો જોઇએ! આ વાતની આપણે હજી સુધી શોધ કરી નથી, અને પછી આ કલ્પીત પંથ ને બાપદાદાનો ધર્મ માની લઇ પાળતા આ

વ્યા; તેમ ચાલીએ! તો શું આપણા બાપદાદાઓનો ધર્મ આપણે ગુમાવ્યો કે આપણામાંથી જેઓ નીકળી જઇને **સત્યનારાયણની** કથા કરાવે. ઓમ્‌નો મંત્ર ભણે તેણે ગુમાવ્યો? આ પ્રથમ આપણી અપુર્ણતા છે.!

આપણે હિંદુપણાનું અભિમાન ધરાવીએ! હિંદુ ધર્મ હોવાનો દાવો કરીએ!! પણ આપણા જેવા જેઓ હિંદુઓ છે, તેનાં ધર્મનાં સિદ્ધાંતો નો અને આપણા ધર્મનાં ફરમાનોમાં કયા ભૂલ થાય છે!!! તે તપાસવા માટે આપણું શાસ્ત્ર ના પાડે છે! તો પછી આ વાતમાંજ પોકળપણું સાબીત થાય છે, ખરી રીતે આપણા ધર્મનું નામ ઇસ્માઇલી પંથ છે. અને તે બનાવનારનો મુળ સિદ્ધાંત હિંદુમાંથી અલગ બનાવી દેવા તે મતની નકલ ગુજરાતમાં ૩૦૦ વર્ષથી થઇ લાગે છે. સ્થાપક સયદ ઇમામુદીન ઉર્ફે ઇમામશાહ હતા, તે આપણા ખુદા! રોઝે કયામતને દિને આપણો પુણ્ય પાપનો હિસાબ તે લેશે!! પણ તેનો ધર્મ કહે છે કે, ''કયામત કયારે થશે, એ ખુદા સિવાય કોઇ જાણતું નથી" વળી આપણે ઇમામુદીન સૈયદને ખુદા માનીએ છીએ, " પણ એલેક હું સાક્ષી આપું છું કે, ખુદા વગર કોઇ પુજ્ય નથી. તે એકલો છે, તેનો કોઇ ભાગ્યો નથી. અને હું સાક્ષી આપું છું કે, હઝરત મોહમદ (સલ) તેના બંદા છે, તેના રસુલ છે, "વળી ઇમામુદીનના દીકરા મહમદશાહ એ એનું નામ અમર રાખવા માટે આપણને ૧૦૮ મણકાની માળા આપી છે. અને છેલ્લે એક મોટો મણકો કલમાનો.!

માળામાં જપવાનો મંત્ર "પીરશાહ" અર્થાત ઇમામુદીન અને તેના દીકરા મહમદશાહનો સમાવેશ કીધો છે!! ત્યારે એ સૈયદો કોનો જાપ જપ્યા હતા? તે પણ આપણે તપાસ કરી નથી!!! એ બીજી આપણી અપુર્ણતા છે. વળી આપણા મતમાં બ્રાહ્મણને માનવાની ના પાડી છે!! પણ બારમા, તેરમાએ તો તેની જરૂર ચાર દિવસે અને બારમા તેરમાએ મિષ્ટાન!!! પછી કહો આપણે આ મત શું કામ તજીએ! આપણા ધર્મની જગ્યાનું નામ ખાનું!! એવા કોઇ હિંદુના ધર્મની જગ્યાને ખાનુ કહે છે? તેની પણ આપણે હજી સુધી શોધ ખોળ કરી નથી!!! એ આપણી ત્રીજી અપૂર્ણતા છે! એવા ખાનામાં કોઇ ગામે ૪–૫ પણ હોય છે. ત્યાં દરેક ખાનામાં ૩૩ કરોડી દેવતા આવે છે. હવે બીજને દિવસે બધેજ એકજ સમયે પૂજા થાય છે તો દરેક ખાનામાં કેટ કેટલા દેવ જતા હશે!! તે પણ આપણે ગણત્રી રાખતા નથી!! આ આપણી ચોથા અપૂર્ણતા છે. આમ આપણા મતમાં ઢગલે ઢગલા ભૂલો ચાલે છે. છતાં આપણે માનીએ કે આપણોજ સતપંથ બાકીના બધા **દની** તે કોઇ માની શકે કે આપણેજ કોઇનું માનતા નથી!!

આપણા મતનો રચનાર મુળ પુરૂષ **નુર** સતગોર ઉર્ફે નુરૂદ્દન લગભગ ૬૦૦ વર્ષ ઉપર થઇ ગયા તે ઉપરથી નકલ થઇ **મતીઆ** જે ઇસ્માઇલી પીર સદરૂદીને હિન્દુઓને બલકે ભાટીઆઓને વટલાવી **ખોજા** બનાવ્યા તેના પૌત્ર હઝરત ઇમામશાહ સૈયદે મુલતાનથી ગુજરાતનાં અમદાવાદ શહેરમાં આવી ઘણાં હિન્દુઓને (ઉંચ–નીચ) આ મતથી મુસલમાન બનાવ્યા.

આપણો મત ફેલાવવામાં બે મૂખ્ય નિયમ રાખવામાં આવેલા છે.

૧ પોતાના ધર્મના વિચારો છૂપા રાખવા

૨. જેઓને પોતાના ધર્મમાં લાવવા માંગતા હોય તેના ધર્મનો મોટો ભાગ પોતાનો કહી કબૂલ રાખવો.

એ નિયમ મુજબ આ પીરોએ હિન્દુના ધર્મોનો ઘણો બારીક અભ્યાસ કર્યો. પોતાનું નામ સહદેવ, ઉર્ફે હરિશ્ચંદ્ર, રાખ્યું હિંન્દુ ધર્મના બધા અવતારો કબૂલ રાખી છેલ્લો **કલંકી અવતાર** તે હઝરત અલ્લીનો છે એવી રીતનો ઉપદેશ આપ્યો આ પ્રમાણે પારકા ધર્મમાં ભળી જઇ, પોતાને હિંન્દુ કહેવડાવી! આ પણ હિંન્દુઓને ભ્રમમાં નાંખી!! વટાલ્યા છે!!! એવી રીતે લગભગ ૮૦ જાતો ફસાએલી છે જો કે આપણે (પીરાણા) બીજી બધી રીતે હિંન્દુના રીત રિવાજ તથા વેદ ધર્મને વળગી રહ્યા છે તો પણ આપણી અજ્ઞાનતાને લીધે પીરાણાના રોજા, તથા ઇમામોને પૂજીએ છીએ આપણા સંપ્રદાયમાં સૈયદ એટલે ઇમામશાહના વંશજો ધર્મ ગુરૂનો દરજ્જો ભોગવે છે આપણો ધર્મ કહેછે કે એ વખતમાં સૈયદોને ઝકાત આપવી દરૂસ્ત છે. પણ તેઓનો ધર્મ કહે છે કે "એ તેઓની ભુલ છે. કારણ કે રસુલુલ્લાહ ફરમાવે છે કે ઝકાતનો માલ તે મેલ છે. તો તે મેલ તેની પાસે હાજતથી વધારે ઘરમાં વાસણ અથવા કપડાં મળીને રૂા. ૫૨) બાવનની કીંમતનાં હોય અને રોકડ કાંઇ નહીં હોય, તો પણ તે પૈસાવાળાની ગણત્રીમાં છે. એટલે તેણે દસોંદ (ઝકાત) લેવી અને તેને દેવી દુરસ્ત નથી," વળી આપણા મતમાં મુર્તિપુજાનું ખંડન છે, છતાં કબરને મુર્તિના જેવો કારભાર કરીએ છીએ! પણ તેઓનો ધર્મ કહે છે કે, "કબરોને જોઇને પોતાની મોત યાદ કરે, આ કબરવાળા આપણી માફક ચાલતાં ફરતા હતા, ઘરબારવાળા હતા, આખર તે સર્વ મુકી મરી ગયા, માત્ર સારા કામોજ તેઓની સાથેજ ગયાં છે, તેઓનું દેહ કેવું સાફ હતું આખર માટી થયું છે, આવા ગુણ કબરને માટે હોવા છતાં જે કબર પર હરામ કામો થતાં હોય, તે કબર પર ઓરતોને જવું હરામ છે" (હનફીયેના કાયદા પ્રમાણે ગુ. મો.) વળી મુડદાંઓની કબર પર દીવા બાળવા હરામ છે" તે વિષે હજરત (સઅ) શું કહે છે તે જોઇએ. "ઇબને હજરનીજના ઝેર પુષ્ટ ૧૨૯માં છે" જરા સરખો દીવો પણ કબર પર બાળવો હરામ છે કબરપર દીવા બાળવાથી પેગંબરની લાનત ઓરવી છે" આગળ જતાં જણાવે છે કે:—કબ્રસ્થાનમાં કોઇ ચીજ ખાય નહીં, પીયે નહીં, સુએ નહી તે જગ્યામાં અગ્નિ સળગાવે નહિ, કબરપર ગીલાફ ઓઢાવે નહી વગેરે (ગુ. મો.)

આપણને જાગૃત કરવામાં તેમને * એમ લાગ્યું કે, " જો અમે હમારા પીરાણા ભાઇઓને તેના અજાણ પણાનું ભાન કરાવીએ તો, તેમાં અમે પ્રભુ સેવા કરીએ છીએ અને તે સેવા અમે પ્રસંદ કરી છે" તેથી તેમના ઉપર આપણી ઇતરાજી વધી છે. અને તેમને આપણે ન્યાત બહાર કરીએ, ધર્મ બહાર કરીએ ગાળો ભાંડીએ, તેટલેથી પણ સંતોષ નમાનીએ તો મારી નાંખવાની ધમકીઓ આપીએ, આ બધું ધર્મ વીરૂધ્ધ છે, એક જાતની હીંસા છે, આપણે આપણો સ્વાર્થ ઢાંકવા ખાતર બધાના કાન તેઓની વિરૂધ્ધ ખોટી રીતે ભભેરીએ, (તેવા આગેવાનો આપણા માંથી જેઓ નવરા છે, (મુખી,

* આપણા માટે તન, મન, ધનનો ભોગ આપનાર વિગેરે.

સૈયદો કારભારીઓ છે) એ પણ હિંસા છે તેઓ આપણને વિનંતી કરે છે કે: " તમે અહિંસાને મુખ્ય અંગ માનતા હો તો અમે કાલે આ ચળવળ છોડી દઇએ વળી તેઓ આપણને ભુલો બતાવે છે કે, આપણામાં વ્યસન, અને વિષયને માટે એકજ નિયમ રાખેલો છે એ ગુનાહને માટે અમુક રોકડ ભેટ ધરવાથી માફ થઇ જાય છે! પણ કાકા, અને સૈયદો, કોની આગળ ગુનોહ ઉતારે છે? તે આપણે શંકા સમાધાન કોની આગળ કરવું !! મતલબ કે પૈસા હરણ સિવાય કાંઇ પણ સામાજિક સેવા નથી " તે વાત તેઓની સાચી છે એમ આપણું હૃદય તો કબૂલ કરે છે, તો હૃદય વિરૂદ્ધ અસત્ય વાતને નીંભાવી લેવી તેના જેવી હિંસા એકે નથી આપણા પૈકીના કહે છે કે આપણે એકલા શું કરીએ એકલ દોકલને ન્યાત બહાર મુકી દો! તેવાઓને આપણે વિનંતી કરવાનો હક છે ચાલતા રિવાજ ગમે તેવા ખરાબ હોય તો પણ તે વિરૂદ્ધ ખંડન ન થાય અલ્બત આ તેઓની નબળાઇ બતાવે છે તેઓનું આત્મિકબળ ઓછું છે સંસાર ભરની અંદર જે જે હાનિકારક રિવાજો દાખલ થવા પામ્યા છે તેનો મુળ કર્ત્તા એકજ હોવે જોઇએ તેના ઇતિહાસ લખાતા નથી પણ લાભ દાયક રિત રીવાજોને દાખલ કરનારના અથવા સદાચારને ફેલાવનારના તો ઇતિહાસ અથવા જીવન ચરિત્રો લખાયેલાં છે તેવા ઇતિહાસો ઉપરથી જણાઇ આવે છે કે, તેના કર્ત્તા પણ એકજ હતો. ઇશ્વર નીમિતે યજ્ઞમાં પશુ, પક્ષી, અને મનુષ્યોના ભોગ આપનારા બ્રહ્મરાક્ષસોની સામે થઇ, યજ્ઞ યાગનો નાશ કરાવી, નીરીશ્વર વાદને ફેલાવનાર બૌધ સ્વામી એકલાજ હતા બૌધ સ્વામીના જીવ અને પ્રકૃતીવાદનું ખંડન કરી, કેવળ બ્રાહ્મવાદનું મંડન કરનાર બાળ બ્રહ્મચારી સ્વામી શંકરાચાર્ય એકલાજ હતા હિન્દુ મુસલમાનનો ભેદ તજાવી ઐકય કરાવનાર.

ગુરૂ નાનક સાહેબ એકલાજ હતા. યવનોનો દુષ્ટાચાર હઠાવી આર્ય નામનો નાશ થતો અટકાવનાર શુરવીર શીવાજી એકલાજ હતા. અનેક જાતિનાં ભેદનાં ઝગડાને દુર કરાવી અને અનેક ઇશ્વરને તજાવી; ચાર જાતિ, એકજ ઇશ્વર અને વેદ એજ આર્ય ધર્મનો પાયો છે. એવા સિદ્ધાત આગળ ધરનાર સ્વામિ દયાનંદ સરસ્વતિ મહારાજ એકલાજ હતા. આધુનીક જમાનાના મહાત્મા ગાંધીજી પણ એકલાએજ ઉપાધી ઉપાડી લીધી છે, આપણામાંથી મહાશય નારણજી મીસ્ત્રીએ પણ એકલાએજ પીરાણા પંથ નાબુદ કરવા કમર બાંધી છે. "બંધુઓ અમે સુધારક છીએ, એવો અમારો દાવો નથી. અમે કોઇના ઉપર ઉપકાર કરતા નથી, અમે જે કરીએ છીએ; તે અમારા અંગત લાભને માટે છે. તેમજ અમે જ્ઞાતિ હીતને માટે કરીએ છીએ; એવું જો કોઇ અમારામાંથી કહેતો હોય તો તેની ભૂલ છે, પ્રથમ હિત તો અમારૂંજ સમાએલું છે." ટુંકામાં સદ્વર્તનની સામે કોઇનો અવાજ નથી. સદ્વર્તન એજ ભાઇ, નીજ જ્ઞાતિ, એજ મિત્ર અને એજ એજ છોકરાં છે, સિવાય બીજું અહીંજ છે, સદ્દગુણ કરતા દોલત અથવા બીજી વસ્તુ વધારે વહાલી ગણે, ને તેઓમાં કાંઇ નહિ હોવા છતાં છેવટ પોતાને મ્હોટા માને તો તેઓ ઠપકાને પાત્ર છે.

આપણે જાણીને ખુશી થયા કે:—પીરાણાઓ શુદ્ધ થતા જાય છે, એજ વિજયની

નિશાની છે, આપણામાં અજ્ઞાનતાને કારણેજ મમત છોડી શકતા નથી. આ મતથી આપણે વધારે વહેમી, ઉદ્ધત. અને પાપ કરતાં નિડર બન્યા, એટલુંજ નહિં, પણ ગુનાહ ઉતરી જાય છે, એ સિદ્ધાંતથી અમે મરદપણાનો હક ગુમાવી બેઠા. એક વાતજ રહી જણાવવાની રહી ગઇ છે. કેટલાક પીરોના નામ પર બકરો, મરઘો, પાળીને નિયાઝ કરે છે." એવી વાતોથી પીર નારાજ થાય છે. અને લોક ઘણા ગુન્હેગાર થાય છે. એટલુંજ નહિં પણ એવા પશુઓનું માંસ ખાવું કેટલાક ઓલમાઓએ હરામ કહ્યું છે. વળી કબરોને સિજદો કરવો હરામ છે. અને તેને ચોતરફ કુરબાન થવું. તેની માનતા માનવી; તેની રોશની કરવી; અને તેઓથી દુવા માંગવી ઘણું બુરૂં છે, તેના નામની બેડીઓ પહેરવી નાણાં નાખવાં પણ બુરાં છે, માથામાં તેઓનાં નામની વાળની ચોટલી રાખવી, પણ ઘણી બુરી છે, એ રસમો જાહીલાની છે." એવું કુરાનમાં ના પાડેલી હોવા છતાં અમારામાંથી કેટલાક આ રીવાજોનો કારભાર કરે છે. વળી એક વાત બીજી પણ અમારામાં ખામી ભરેલી છે, તેને માટે તેનો ધર્મ કહે છે કેઃ-મુલ્લાં અલી કારી (રહ) રહ શરહ એનુલ ઇલમમાં લખે છે "કબરને, તાબુતને, અને કબરની દીવાલને હાથ અડકે નહીં, કેમકે જ્યારે નબી (સલ)ની કબર જોવીને માટે મના થઇ તો બીજાઓની કબરોનો શો હાલ" આટલી બધી અજ્ઞાનતા અમારામાં હોવા છતાં, અમને અમારો મત મુસલમાન કોઇ કહે તો તીવ્ર લાગણી ઉતપન્ન થાય છે, એજ અમારામાં હિન્દુપણાંનું લોહી હોવાના ચિન્હો છે.

વળી અમારા સતપંથ ધર્મે હિન્દુ મુસલમાન સાથે કુસંપ રખાવ્યો છે, તેને માટે એક શાસ્ત્ર ભાખ્યું છે કે, "હિન્દુ અંધા, મુસલમાન કાણાં, દોની બીચમેં સતપંથ સમાણાં!" એવું માનનારા હમે વધુમાં વધુ ૪૦-૫૦ હજાર હશે. અમારા ધર્મનો બીજો નમુનો એ છે કેઃ-આપણા ધર્મમાં (સતપંથ) અવતાર લીધા સિવાય કોઇની મુકતી નથી"!! ત્રીજો નીયમ એ છે જે "આપણા ધર્મની કોઇને વાતો કરે તો પાપ લાગે"!!!

આ બધા સંજોગોમાં અમારૂં માનવું એમ છે કેઃ-ભલે અમે હિન્દુ, ઇસ્લામના ધર્મને ખરાબ માનીએ! પણ હમારે મહાત્મા ગાંધીજીનો સિધ્ધાંત તાકબુલ કરવોજ પડશે કે "સ્વર્ગમાં સ્થાન પામવા જેવા પવિત્ર ન હોઇએ તો દુનિયામાં ફરી અવતરવુંજ પડે" અમારોજ ધર્મ સાચો એમ કહી અમારા ધર્મગુરૂઓએ વાડા બાંધી વિચારને સંકુચિત બનાવ્યો છે, એટલુજ નથી, પણ વહેવાર પણ તેવોજ બનાવી મુકયો છે કે જયાં અમારી મર્યાદા સચવાતી નથી. વિગેરે ધાર્મીક હિંસા છે, મનુષ્યનિ દ્રષ્ટિ શૂભ હોય તો તેની નજરે કદી અશુભના દર્શન થાય નહિ, મનુષ્ય અમુક ધર્મમાં જન્મ લેવાથી કાંઇ ધાર્મીક કહેવાનો નથી. ભ્રાતૃ ભાવનો વિચાર હિન્દુ ઇસ્લામમાં ધર્મની દ્રષ્ટિએ એક છે, જ્યાં ઇશ્વર પોતાનાં પ્રાણી માત્ર સંતાન છે, અને તેથી આપણે બધા ભાઇઓ છીએ. એવું માનનારને દેવળ કે મંદીરમાં પણ જવાની જરૂર નથી, ધારે તો પોતાના ઘરના કોઇ એકાંત ખુણામાં બેસીને પણ તે જગતમાં પણ ભ્રાતૃ ભાવની ભાવનાને પોષી શકે છે, છેલ્લામાં છેલ્લું અમારૂ, માનવું એમ છે કે, જ્યા "યાં ખુદા મારૂં બુરૂં કરે તેનું બુરૂં કરજે, હું કોઇનું બુરૂ કરૂં તો માફ કરજે"! એવું જે ધર્મમાં મનાતું હોય તો તેનાથી અલગા રહેવુંજ જોઇએ એમ માની અમે પીરણા-સતપંથનો ત્યાગ કરીએ તો તેમાં ખોટું શું?

ઓરૂમ શાંતિઃ શાંતિઃ શાંતિઃ

રણછોડદાસ ભગત.

જાહેર વિનંતિ

પીરાણા મત માનનારા ભાઇઓ આથી કાંઇ ધડો લેશે કે? બાણું (૯૨)ને નામે ઓળખાતી માનધાતા નળબદા સર્વે કોળીભાઇઓ જોગ.

અમે બાણું પેકી ઇચ્છાપુર વિભાગના સાત ગામના કોળી લોકો એક બાઇના છુટા છેડા કરવા બદલ ઇચ્છાપુર ગામે ભેગા થયા હતા તે સમય "કચ્છી પીરાણા ભાઇઓએ" જે પીરાણા પથી રિપોર્ટ તા. ૧૮-૧૯-૧૮ નો બહાર પાડયો છે જે સાભળતાં તે મત હિંદુ લોકોને માનવા લાયક નથી અને તેટલાજ ખાતર અઠવા, ભીમપુરમાં એ મતના કોળી અનુયાયીઓ સાથે વૈષ્ણવ મત પાળનારા કોળી લોકો એ કોઇ પણ જાતનો સબધ નહિ રાખવા ઠરાવો કરી ઉપર સહીઓ કરી છે, છતાં આપના ખાસ લક્ષ ઉપર લાવવા એ મતના ટુંક મુદ્દાઓ નીચે ટાંકયા છે, તેઉપરથી જણાશે કે પીરાણાઓ (હિંદુ) સાથે સબંધ નહી રાખવો જોઇએ. સબબ એ મતના સિધ્ધાંતો મુસલમાની છે અને તે માન્ય છે ' તેથી અમે સાત ગામના લોકો ખાવા પીવા વહેવાર રાખે છે તે હવે બંધ કરવામાં આવ્યો છે" માટે આ સાત ગામનાં પેકી જે તે તોડશે તેની પાસેથી રૂ. ૫૧) એકાવન દડ લેવામાં આવશે, આ પ્રમાણેનો અમે ઠરાવ કીધો છે, તે સર્વના લક્ષ ઉપર આવે તેટલા ખાતર પ્રસિદ્ધમાં મુકયો છે, એ મત વાળા જે પીરાણા મત પાળે છે, તે (સનાતની હિંદુ) ધર્મ આમ સાબીત કરે તો આગળ ચાલતું હતું તેવું ચાલવામાં વાંધો નથી.

પીરાણા મતના મુદ્દાઓ

૧ એ મતના સ્થાપક સદરૂદ્દીન છે અને તમને મુસલમાન સરદારે મોકલ્યા છે,

૨ એ મતવાળા કલમો પઢે છે, અને દુવા પઢે છે.

૩ એ લોકોની ઘટપાટની પુજા ઉપરથી જણાય છે કે એ લોકો મુખ્ય પ્રધાનપણે ઇમામશાહને માને છે. ઇમામશાહ મુસલમાન છે.

૪ જેમ હિંદુ લોકો બ્રાહ્મણને માને છે; તેમ એ લોકો સૈયદોને માને છે, દાન પણ સૈયદોને આપે છે સૈયદ એ મુસલમાન છે,

૫ ફરમાનજી, બીસમલ્લા, હર રહેમાન નર રહીમ, સતગોર પાત્ર ઈમામશાહ નરઅલી મહમદશાહ સતગોર પીર કબીર દીન, સત ગોર પીર સાહેબદીન સગોરપીર સમસદીન નરઅલી નામ નબી નુર સતગોર તમારી દુવા

૬ જમાતખાનામાં દુવા પઢે છે, સતગોર ઇમામશાહ નરઅલી મહમદ શાહ હકેલાએ લાહે લલાહે મહમદુર રસુલ્લાહે"

૭ તે સિવાય આ લોકો નાદેઅલી, નુર નામુ, બાજનામુ, રતન નામુ તેમજ તૈયબનો કલમો પઢે છે, તે સિવાય રોઝા પાળે છે, ચાંદરાત માને છે.

આ બધું જોતાં એ લોકો હિંદુ ધર્મ પાળતા નથી આમ અમને માલુમ પડયું છે તેથી અમે ઠરાવ કીધો છે,

લી. સેવકો.

ઇચ્છાપુર, કવાસ, મલગામા, સેવાગા, છામા બરઓધન, પાલણપોર, પાલના પંચના પટેલો

કુદરત અને મનુષ્ય.

હે પ્રભુ! ત્હારી કૃતિ ન્યારી છે, ત્હારૂં કામ અકલિત અને અમાપ છે. મનુષ્યોનાં ખિન્ન હૃદયો ત્હારા અવર્ણનીય અને સુશોભિત કામો નિહાળી શાંતિ પામે છે. ત્હારાં કામો કેટલીકવાર અમારા નશ્વ દેહોને રંજાડે છે અને રમાડે છે, પૃથ્વીનાવીશાળ પટ ઉપર સ્વચ્છ પાણીવાળી વહેતી નદીઓ જન સમુદાયને આહાહા! કેટલું બધુ સુખ આપે છે! શું માનવ જાતિ ત્હારા ઉપકાર નીચે દબાએલી નથી? શું ત્હારૂં કામ એક પળ પણ ભુલાય તેમ છે? ન્હેં પ્રાણીઓને જોઇતું પાણી ખાવાને ખોરાક જીવવાને જીવન વાયુ, બાળવાને બળતણ અને ધણીએ અમુલ્ય વસ્તુઓ મનુષ્ય જાતિને બક્ષી છે, શું આ ત્હારાં કરેલાં કામો ત્હારી અસ્તિત્વની સાક્ષી નથી પુરતાં? પુરે છે, પરંતુ મ્હારા અકક્લહીન અને તેજોહીન બંધુઓને ત્હારાં કૃત્યોની કયાં કદર છે? તેઓ તો પોતાના અધમ કૃત્યોએ પવિત્ર આત્માના રહેવાના ધામને વણસાડે છે, અને ભાવિ પ્રજાને વાસ્તે વારસામાં દુ:ખની મુડી મુકતા જાય છે. કુદરત હર હંમેશ માનવ જાતિને નીતિના પાઠો પઢાવે છે, તે છતાં કયાં છે મનુષ્યોનાં હૃદય કુદરતની શીખામણો જીલવાને તૈયાર કુદરત એ ઇશ્વરી કામ છે માટે કુદરતને ચ્હાવી એ ઇશ્વરને ચ્હાવા બરાબર છે. શું કુદરત માનવજાતિને નવાં સ્વરૂપ ધારણ કરવાનું નથી શીખવતી? એ તો હંમેશાં નવિન પાઠો પઢાવે છે પરંતુ મનુષ્યો કયાં સમજે છે તારા પઢાએલા પાઠોને.

વૃક્ષો, વેલા, અને વરસાદ દ્વારા કુદરત પ્રત્યકને પ્રાણી પ્રત્યે પરોપકાર વૃત્તિ શીખવે છે માટે ઓ સત્તાધારીઓ અને શ્રીમતાઇથી તર બનેલા ધનિકો! ત્હમારી મોટાઇ ફકત ઐહિક સુખો માણવાને માટે નથી પરંતુ પારકાના ભલા માટે અને સદ્‌કામો કરી ઇશ્વરની સમીપ જવાને માટે છે.

હે બુદ્ધિવાળા ઉત્તમ મનુષ્યો! જ્યારે બુધ્ધિ વિનાના કુદરતી કામો પારકાના ભલા માટે સદા કામ કરી રહ્યા છે, ત્યારે શું તમો **સ્વાર્થી અને લોભી થઇને તમારી** મનસા દેહને **આ દુનિયામાં એક જંગલી પશુ** કરતાં પણ ક્ષુલ્લક ગણશો કુદરત અને મનુષ્ય એકબીજા સાથે જોડાએલા છે કુદરત તમારા માટે બધું કરે છે, ત્યારે શું તમો કુદરત સામે તમારા કામો થોડીવાર બંધ રાખી જરાએ નહિ જુઓ ધન્ય છે આપણી જન્મભૂમીને કે જે આપણને દરેક જોઇતી વસ્તુઓ પુરી પાડે છે ઉત્તમ અને દરેક જાતની હવા જોઇતું પાણી ઘણી જાતની ધાતુઓ દરેક જાતની વનસ્પતિ અને ખોરાક ઉત્તરની પ્રજાઓના જુલ્મી હુમલામાંથી રક્ષણ કરતી આપણી ઇશ્વરના પવિત્ર ધામવાળી હિમગીરીની ઉચ્ચ ટેકરીઓ આવેલી છે તે છતાં કયાં છે આ સર્વને માટે તેના પુત્ર પુત્રીઓને અભિમાન.

જે રાષ્ટ્ર કુદરતના અર્પેલા કામોનો ઉપયોગ નથી કરતું તે રાષ્ટ્ર પડે છે અને રહે છે દુ:ખમાં અને પરવશતામાં આપણા કૃત્યો અનુસાર કુદરત ફરે છે, કુદરતના ફેરફારને નહી નિંદતા, નિંદજો તમારી જાતને જે બેવફા છે ઇશ્વરના સર્જેલા કામો પ્રત્યે.

હે મનુષ્ય! તું કુદરતના કર્તાને ઓળખ અને કર જેમ કુદરત શીખવાડે તેમ પ્રભુતાના કામો જો તું ત્હારા જીવન નાવને આનંદ ધામમાં લઇ જવાને માગતો હોય.

કુદરતના પક્ષીઓ પ્રાતઃકાલે પોતાના મધુર સ્વરે વૃક્ષોની ઘટામાં અને નભમંડળે ભમીને મધુર ગાન કરીને આનંદ આપે છે તો શું તમોને તે પક્ષીઓ નથી કહેતા કે મનુષ્યો ! બનો નિર્ભય અને રહો સુખ શાંતિમાં અને સંતોષમાં જેમ અમો રહીએ છીએ તેમ પરંતુ બધિર કર્ણવાળા આપણે કયાં ઉતારીએ છીએ તે અવાચ પક્ષીઓના સદ્‌બોધને આપણા હૃદય સાગરે.

મનુષ્યને કુદરત પોષે છે જ્યાં સુધી તે જાય છે કુદરતના દોરેલા માર્ગે અને મનુષ્યની પડતી ત્યારે કે જ્યારે તે ત્યજી દે છે કુદરતના કાનુનોને પછીથી તે પોતાના અવિચારી કામોને માટે સદૈવ પસ્તાય છે.

હજુ આપણાં અધમ કૃત્યો સામું કુદરત જોતી નથી કારણ કે તેનામાં દયાનો અંશ છે પરંતુ જયારે કુદરત કોપશે ત્યારે આપણી હસ્તી ને માટે મોટો સવાલ થઇ પડશે માટે મ્હારા બંધુઓ! ચલો પ્રભુતાના પંથે અને નિહાળો કુદરતનાં કામો અને ઉતારો કુદરતનો સદ્‌બોધ તમારા હૃદય મંદિરમાં અને પછી ભણાવો નીતિ પાઠો તમારા સ્વદેશીઓને જો તમો સુખી થવાને માંગતા હો.

હે પ્રભુ! તું અમારા હૃદયોને વિકસાવ જેથી અમો તારા બાલકો ઝીલીએ ત્હારા સદ્‌બોધને અને અહોનિશ તારૂંજ ગાન ગાઇ પવિત્ર જીવન ગાળી કરીએ આ મર્ત્યભૂમીને છેલ્લા પ્રણામ આજ અમારી અંતર પ્રાર્થના હો. ઇત્યોમ

ઉત્તર સંડા—**ડાહ્યાભાઇ દેસાઇભાઇ પટેલ.**

ભલાઇનો નમુનો.

અધિપતિરાજ ! આપે તો ખુબ કરી પાટીદાર ઉદયનો ૭ મો અંક પણ પ્રગટ કરવા ને તઇયાર થયા છો? પણ? સંભાળજો બાપા! વખત બહુજ બારીક આવ્યો છે. હો? કયાંક ફસાઇ ન પડતા જુઓને પેલા બીચારા ભકતરાજ શીવજી માકાણી પણ હમણા ફસાઇ પડયા છે. તેણે લગીરક ગુનોહ કર્યો ફકત બીજા ભાઇ બાયડીને સાધુડી બનાવવાનો.

ધર્મ કરતાં ધાડ ન ઉઠે જુઓને ધર્મા ત્મા ભકત શીવજી માકાણી બીચારો ધર્મ કરતાં કેમ ફસાઇ પડયો, ધર્મ કરવું તેમાંય શું ગુનો કહેવાતો હશે? હોય બાપલા?! કળી જુગ છે.

તેણે પોતે તો સંસારનો ત્યાગ કર્યો પણ બીચારાને હજુએ નામ રાખવાનું તો ખરૂંને!! તેથી તેણે એક મોટું ધર્માદાનું કામ કર્યું તે એકે મીરાં બાઇનો અવતાર બાઇ જમના બાઇ જે નેત્રાવાલા ભાઇ અખઇના ધર્મપત્નિ થાય છે. તેને પણ તેણે ભાન કરાવ્યું અને સંસાર છોડાવી માથું મુંડાવ્યું ધન્ય છે. શિવજી ભગત તમોને

આજ કાલ કાંઇ અદેખાઇ થોડી વરતાઇ રહી છે. જયાં જુઓ ત્યાં અદેખાઇ અદેખાઇ ઇર્ષાનાં વાજાં વાગી રહ્યાં છે.

જાણવા જોગ ખબરો.

માછલીઓનો વરસાદ

ખબર પત્રી લખી જણાવે છે કે ખૈર પુર રાજ્યના તાલુકા મીરવાં ગામ તાલપુરમાં માછલીઓનો મુશળધાર વરસાદ વરસ્યો હતો. માછલીઓ એક આંખવાળી હતી. લોકોએ ખોરાક માટે ટોપલાના ટોપલાં ભરી લીધા હતા. હિંદુ તા. ૧૨–૧–૨૪

પુરૂષને પેટે જન્મેલા બે બાળકો

૧૯૨૩ના ૨૫મી ઓકટોબરે સર્વીયાના એક ગામડાના રહીશે બેલગ્રેડમાં આવી દાકતર પાસે પોતાના દરદની ફરીયાદ કરી. દાકટરે તેનું પેટ ચીર્યું તો ડાબી બાજુએથી બે બચ્ચાં નીકળ્યાં, જેમાંનું એક ૨૫ સેન્ટીમેન્ટ નું અને બીજુ તેથી સ્હેજ નાનું છે. મોટાના મ્હોમાં ચાર દાંત હતા. દાકતર એવું અનુમાન કરે છે કે સદર હું ઇસમ જ્યારે ગર્ભમાં હશે, ત્યારેજ આ બાળકો તેની સાથે જોડાએલા હોવાં જોઇએ માણસ મરી ગએલ છે. અજમેરમાં હીજડાના પેટે થયાની યાદગીરી હજુ કાયમ છે. પણ યુરોપમાં તો હવે મર્દોએ પહેલ કરી જણાય છે.

હિતેચ્છુ તા. ૨–૧–૧૪ બુધવાર

દોઢ ફુટ ઉંચાઇનો ઠીંગણો માણસ

અત્યારે વીસમી સદીમાં એક ઠીંગણો (વામનજી) બેલજીઅમના એન્ટવર્પમાં રહેતો મેજર ગ્રેહામ છે, તેની ઉંચાઇ અઢાર ઇંચ અને વજન સતર શેર.

હિતેચ્છુ તા. ૨–૧–૨૪ બુધવાર.

મરદનું સરેરાસ વજન ૧૪૦ રતલ હોય છે તેના હાડકાંની સંખ્યા ૨૪૦ હોય છે:–

મીસ એપલ વ્હાઇટ લે નામની જાણીતી સ્ત્રી લેખક છ વરસની ઉમરથી લખવા માંડયું હતું એનો બાપ કઠીઆરો હતો તેણે તેનું બધું લખાણ એકવાર ગુસ્સામાં ફાડી નાંખ્યું આજે એજ ૨૩ વરસની જુવાન બાળાએ પોતાની લેખન શકિતથી ભલભલા વાઇ કાઉન્ટ ગ્રે જેવાને પણ મુગ્ધ કરી નાંખ્યા છે:–

આપણી ઉંચાઇ હમેશાં રાત્રેજ વધે છે:– આપણી કોલેજો.

ત્રીસ કરોડની વસ્તીના હિંન્દમાં ૧૩૦ કોલેજો છે ૮ાા કરોડની વસ્તીવાળા અમેરીકા માં ૫૦૦ કોલેજ છે:–

હિંન્દુસ્તાનમાં કુલ ચોપાનીયાં, પેપરો વિગેરે મળી ૧૮૦૦ છે. અમેરીકામાં ૨૩૫૦ તો ફકત દૈનિકોજ છે. ચોપાનીઆ અને અઠ વાડીકો તો ૪૦૦૦૦ છે,:–

બોટાવા આગળ નવી રૂપાની ખાણો જડી છે. લોકોનો ત્યાં ધસારો ચાલુ છે. સોનું દેખી મુનીવર ચળે તો રૂપુ દેખી માણસ તો ચળેજ ને?

તહેરાનમાં ખુબ વરસાદ પડયાથી ભારે ખુવારી થઇ છે. સ્વર્ગમાં વસ્તી ખુટી હોવી જોઇએ, નહિતો આટલાં બધાને ત્યાં નોતરાય નહિ.

ટેલીફોનથી ચીઠી.

અનેક વેળા ટેલીફોનથી આપણે જેની સામે વાત કરવા ધારીએ છીએ તે વ્યકિત ઘેર હોતી નથી. તે વેળા ભારે પંચાત પડે છે. કામ ખુબ જરૂરનું હોય આવે વખતે કેલીફોર

એક સુધારો:– " એક પત્રકારે માગેલી માફી " આ લેખની બીજી લાઇનમાં મોરારજી સુંદરજી ભુલથી છપાયેલ છે તેની બદલીમાં મોરારજી વિશનજી વાંચવાનું છે.

આનાની એક શોધકે યોજેલી યુકિત બહુ કામ લાગે તેવી છે. તેણે ટેલીફોન અને ટેલિગ્રાફનું સાધણ કર્યું છે. આપણને જે કહેવાનું હોય, તે બોલવાથી (પેલુ ટેલિગ્રાફ યંત્ર તેની સાથે લાગુ કરેલું હોય છે તેના વડે) ત્યાં લખાઇ જાય છે. અને પેલી વ્યકિત બહારથી પાછી ફરે ત્યારે તેને ખબર પડે છે.

તોપ તાં. ૧૦-૨-૨૪ રવિવાર ઉતાગે

ચાર બળકોનો એકી સાથે જન્મ!.

કાઠીયાવાડમાં લીલીયા નામે ગામમાં ત્યાંનો એક બાઇને એકજ વખતે બે જીવતાં બાળકો તથા બે મુવેલાં બાળકોનો જન્મ થયો છે. આવા બનાવ ઘણી જગ્યાએ કોઇ કોઇ વખતે બનતાં સંભળાય છે. (કા. ટા.)

બનાવટી ગાય.

અમેરીકામાં હેન્રી ફોર્ડ નામના એક શોધકે ધાતુ-લોખડ વગેરેમાંથી એક બનાવટી ગાય બનાવવયાની શરૂઆત કરી છે. તે કહે છે કે આ ગાય બીજી ગાયોની માફક ઘાસ વગેરે ખાસે તથા દુધ પણ સાચી ગાયોની માફક આપશે ! આવી ગાયો દુધ આપશે તો પછી તેમને જીવતી ગાયોની દુધ માટે જરૂર નહિંજ રહે! (ચિ. જ.)

દરરોજ બે મણ દુઝતી ગાય.

લખ્નૌની લશ્કરી ડેરાના મેનેજર જણાવે છે કે ત્યાં એક એડના નામની ગાય છે. તેણે પાંચમાં વેતરમાં ૩૬૦ દીવસની અંદર ૧૫,૩૨૪ રતલ દુધ આપ્યું હતું. અને તેજ ગાયે પેલા વેતરમા ૪૩૮ દીવસમાં ૬,૫૨૧ રતલ દુધ આપેલ હતું. છેલ્લી વખતે ૭ દિવસ માં ૬૨૨ રતલ અને ૩૦ દિવસમાં ૨૩૮૮ રતલ દુધ આપેલ છે. આ ઉપરથી જણાય છે કે ગાયોને સારી રીતે ખવરાવાને ચાકરી કરવામાં અને તેની કતલ થતી અટકે તો ભારત વર્ષમાં ઘી, દુધ અને છાશની પાછી અસલના જેવીજ લહેર થાય ખરી ખરેખર ! ગાયને જો પોતાના કુટુંબનું પ્રાણી ગણી સંભાળ રાખવામાં આવે તો આપણાં ઉડી ગએલાં તેજ બળ અને આરોગ્ય એ સર્વ પાછાં પ્રાપ્ત થાય.

આપણી ઉમર

હિંન્દના પ્રત્યેક માણસની સરેરાશ ઉમર પ્રમાણ ૧૯૨૧ની શાલની ગણતરી મુજબ ૨૨ વરસનું જણાય છે, જયારે અમેરીકામાં દરેક મનુષ્યની વય ૫૬ વરસની ગણાય છે, હિંદમાં મનુષ્યના ઉમરનું પ્રમાણ ઘટતુ જાય છે ત્યારે અમેરીકામાં દીન પ્રતીદીન વધતું જાય છે હિતેચ્છુ.

જ્ઞાતિ સમાચાર.

સિન્ધ હૈદ્રાબાદના ખબરો.

ગયા જાનેવારી માસમાં અહિં કરાચીવાળા ભાઇ રતનશી શીવજી જેઓ પાટીદાર ઉદયના તંત્રી છે તેઓ પોતાના અંગત કામકાજ માટે અહિ પધારેલા હતા, ગામમાં વસ્તા પાટીદાર ભાઇઓને આ વાતની ખબર પડતાં કેટલાક ભાઇઓ તેમને મળવા માટે ભાઇ માવજી પુંજા મીસ્ત્રીને ત્યાં ડેપ્યુટેશનના રૂપમાં ગયા હતા. ત્યાં ધાર્મીક ચર્ચા કેટલોક વખત થયા બાદ તેમના વિચારો અમોને ઠીક જણાતાં, તેમની સલાહ તથા અહીંના સ્થાનિક ભાઇઓના ઉત્સાહથી અહિ એક કચ્છ કડવા પાટીદાર સુધારક મંડળની શાખા ખોલવામાં આવી છે અને તેનું કામકાજ બરાબર ચાલુ રાખવામાં આવેલ છે. દર શનીવારે એક સભા મળે છે, જેમાં સુધારા કરવા બાબત ચાલુ ચર્ચા કરવામાં આવે છે, તદુપરાંત તેમની હાજરીમાં આપણી જ્ઞાતિની સેવા માટે પ્રગટ થતા **પાટીદાર ઉદય** પત્રને ટેકો આપવા ફરી બીજી વખત એક સભા ભરવામાં આવી હતી. તે વખતે ઘણાંક ઉત્સાહી ભાઇઓની મદદથી એ પત્રના આશરે વીશેક ગ્રાહક તેજ વખતે નોંધાયા હતા, તદુપરાંત

મદદ તરીકે ત્યાંના મંડળના પ્રમુખ ભાઇશ્રી નાનજી પુંજાભાઇએ રૂા. ૧૦ આપ્યા છે તે શિવાય રૂા. ૧૦ ભાઇ મુળજી દેવજી તરફથી મલ્યા હતા રૂા. ૫ ભાઇ નારાણ કરશન તરફથી મલ્યા હતા આ પ્રમાણે આપણા ઉગતા એક પત્રને મદદ આપનાર ભાઇઓનો તથા ગ્રાહક મહાશયોનો તેજ વખતે આભાર માનવામાં આવ્યો હતો અને ફરી પણ આવીજ રીતે મદદ કરવાનું કહી ભાઇશ્રી રતનશી ભાઇએ પણ સર્વ હૈદ્રાબાદ વાસી પાટીદાર ભાઇઓનો આભાર માની લીધા બાદ તેમના માનમાં એક પાર્ટી કરવામાં આવી હતી તેમાં આશરે દોઢસો સુધી ભાઇઓની હાજરી હતી તે વખતે ઘણીજ ખુશાલીમાં દરેક ભાઇઓએ ચાહપાણી લીધા બાદ મેળાવળો વિસર્જન કરવામાં આવ્યો હતો આવા પ્રસંગે બહાર ગામથી આવેલા અતિથી મહેમાનની સરભરા કરવામાં દરેક ભાઇઓએ જે ઉત્સાહ બતાવ્યો હતો તે ખરેખર વખાણવા લાયક હતો.

એક પત્રકારે માગેલી માફી.

અહીં કરાંચીના એક કોમીક પત્રકાર જોશી **મોરારજી સુંદરજી લ્હેરૂ** એ થોડા વખત પહેલાં અમારા ઉપર રિવ્યુ માટે પોતાના પેપરનો એક અંક મુકયો હતો તે અંક સાથે એક હેન્ડબીલમાં અહીંના જાણીતા દેશી વૈદ **ગોપાલજી કુંવરજી ઠક્કુર** વીરૂધ કટલાક અઘટીત આક્ષેપો ખરાબ ભાષામાં લખેલા હતા, તે વખતે તો અમોને રીવ્યુ લેવાનું યોગ્ય ન લાગ્યું, કારણ કે સદરહુ વૈદરાજને અમો સારી રીતે ઓળખીએ છીએ અને તેમના હેન્ડબીલનું લખાણુ અમોને તદન બીન પાયાદાર જોવામાં આવ્યું. થોડા વખત બાદ સદરહુ વૈદરાજે મજકુર જોશી ઉપર કેસ માંડતાં અમોને સાક્ષીમાં પણ જવું પડયું હતું ત્યાં અમારી સમક્ષ તે જોશી શ્રી ઉપર ફોજદારી કાયદાની કલમ ૫૦૦ પ્રમાણે આરોપ મુકવામાં આવ્યો હતો. તેનો થોડા વખત પછી ઘર મેળે પતાવટ થતાં નીચે પ્રમાણે **માફી પત્ર** જાહેર થયું છે, જેની એક નકલ અમોને પણ મલી છે, જે અમો અમારા વાંચકોની જાણ માટે આ નીચે સદાબરો ઉતારી લઇએ છીએ

હેન્ડબીલની નકલ.

હું નીચે સહી કરનાર મેં વૈદ ગોપાલજી કુંવજીની વિરૂધ્ધ જે જે બાબતો અને આક્ષેપો નીચે જણાવેલ લેખોમાં કરેલાં છે. તે સર્વ વીના શરતે પાછા ખેંચી લઉં છું.

(૧) તા. ૨૭-૯-૧૯૨૨ની રોજનો લેખ "વૈદ ગોપાલજી કુંવરજી ઠક્કુર—અખતરો અને ચમત્કાર" મથાળો જે તા. ૧૭-૧૨-૧૯૨૨ ના રોજ મારા પત્ર "સારસ્વત દર્પણ" માં પ્રસિદ્ધ થયો હતો અને જે મેં કરાંચીમાં હેન્ડબીલો વહેંચી પ્રસિદ્ધ કર્યો હતો.

(૨) તા. ૩૦-૮-૧૯૨૩ની રોજનો લેખ "ડોસાણીના દીલોજાન દોસ્ત—વૈદ ગોપાલજી કુવરજી ઠક્કુરને ખુલ્લા પ્રશ્નો અને જન સમાજને જાહેર ચેતવણી" ના મથાળાવારો જે લેખ હેન્ડબીલો વહેંચી છપાવેલ અને પ્રસિધ્ધ કર્યો હતો.

તેમજ હું સર્વ બાબતો અને આક્ષેપો લખવા અને પ્રસિધ્ધ કરવા માટે અતીશય દીલગીર છું, અને જે **હવે મને બીનપાયેદાર માલુમ પડે છે.**

કરાચી તા. ૩૧-૧-૧૯૨૪

મોરારજી વિશનજી લ્હેરૂ
તંત્રી સારસ્વત દર્પણ

નથી, આપણી આવી દશામાં આપણી અજ્ઞાનતાનું ભાન ઘેર ઘેર કરવા ઇચ્છતા હોઇએ તો આપણી ફરજ છે કે જ્ઞાતિ ઉન્નતીના વિચારો દરમાસે ઘેર ઘેર પહોચાડે તેવા જ્ઞાતિના આ એકના એક સાધનને ઘેર ઘેર દાખલ કરવુંજ જોઇએ આપણાજ જેવી પછાત જ્ઞાતિઓમાં આવા સાહસો કરવામાં આવ્યાં પણ ગ્રહાકોના અભાવે તેને બંધ કરવા પડયાં. આપણી જ્ઞાતિનું જીગરથી ભલું ઇચ્છનાર કેટલાક ભાઇઓના આશ્રયથી આ માસીક જે જ્ઞાતિ સેવા કરે છે, તેને જ્ઞાતિના દરેક દરેક ભાઇએ આશ્રય આપી પોષવાની જરૂર છે, સુંદરમાં સુંદર વાડી પણ જળ પાનાર માળી બેહુ વીના કરમાય સુકાય છે. આ માસીક પણ એના ગુણને ગ્રહણ કરનાર ગ્રહાકો નહી મળે તો કરમાશેજ એટલા માટે અમારા ગ્રહાકોને અમો આગ્રહ પૂર્વક વીનવણી કરી કરીએ છીએ કે દરેકે આ માસીકના હેતુ પોતાના લાગતા વળગતાને સમજાવા માસીકના ગ્રહાકો વધારવા ખાસ પ્રયત્ન કરવા તેમ કરતા અવકા કાઢનારા દરેકને મળશે તે અમારી જાણમાં છે. તેવાઓને અમારે જણાવવાનું કે આપણાં (અવકા) કાઢવા સહેલા છે પણ આપણથી અલગ કેટલા રહે છે ! તે જરા જણાવશો ?

અત્યારે દેશમાં એકતાનો મંત્ર જોરથી ફુકાઇ રહ્યો છે, હિંન્દુ, મુસલમાન, પારસી, ખ્રીસ્તી કે યાહુદી ગમે તે કોમમા જનમ્યો હોય તો પણ જે આ દેશના અન્ન, જળ, અને હવાથી પોતાનું શરીર પોસી રહ્યો હોય તે દરેકે અત્યારે પોતાના સામાન્ય મતભેદને બાજુએ મુકી બધા એકજ દેશના જાયા છીએ. તેથી ભાઇ તરીકેનો પ્રેમ એક બીજા તરફ બતાવી એક બીજાના સુખ દુઃખમાં રસ લેતા થઇ જોડાઇ જવા તૈયાર રહેવું જોઇએ, આ રીતનું જોડાણ કરવાના મહા પ્રયાસો ચોમેર ચાલુ થયા છે, તેમ ઘણે ભાગે તે સફળ પણ થયા છે જો આ વખતે **આપણી જ્ઞાતિના આગેવાનોનો દિવસ ન ફર્યો હોય. સાદી અકલનો ઉપયોગ કરવાની શકિત ન ગુમાવી હોય** તો આપણી જ્ઞાતિમાં જગડા જગાવનારા પીરાણા પંથનો પાયો નાબુદ કરીને જ્ઞાતિમાં પડી જતા ભંગાણને અટકાવવું જોઇએ, અને આખી જ્ઞાતિના સમસ્ત ભાઇઓએ (નહી કે એકલા આગેવાનો એજ) એક જગ્યાએ ભેગા મળીને એક સંપી કરવી જોઇએ અને હાલમાં ચાલતા રીવાજો ઉપર વીચાર કરવો જોઇએ અને જે જે રીવાજ આપણને અડચણ કરતા હોય તે રદ કરીને તેની જગ્યાએ નવા દાખલ કરવા જોઇએ.

આપણી જ્ઞાતિના પ્રત્યેક પુરૂષ આપણો ભાઇ છે તે આદર્શન સાચવી ન શકયા ત્યારે આપણા આજ આ હાલ થયા છે જેથી આપણે ચોવીસે કલાક કમાઇ છીએ છતાં પણ સુખની ઘડી દેખતા નથી.

આપણામાં અત્યારે પ્રમાણીક માણસની જીત નથી જે સાચું કહે તેનેજ આપણે મારવા માંડીએ છીએ અને ઠગી ખાનારાએ: અને આખી જ્ઞાતિને ખાડામાં ઓરનારાઓનેજ આપણે માન આપીએ છીએ તો હવે આપણે તેમ નહી કરતાં સાચી સુચનાઓને સ્વિકારવી જોઇએ દરેક ભાઇ અમારી આ સુચનાને ધ્યાનમાં રાખીને સમજી જશે પ્રભુ અમારા દરેક જ્ઞાતિ ભાઇઓને સદબુદ્ધિ આપે કે જેથી જ્ઞાતિ ઉન્નતીનો ધોરી રસ્તો તે દેખે.

તંત્રી.

મદદ કરો! મદદ કરો!! મદદ કરો!

-તમારા દાનનાં ઝરણાં વહેછે માર્ગ અવળે તે.
કમી કરવા બદલ બીજાં નવાં દુખો ઉમેરે તે
હવે તે દાનના ઝરણો અનુકુળ ક્ષેત્રમાં વાળો
જમાનો જેમ બદલાયો સુધારો દાનનો ધારો.

ગરીબ જ્ઞાતિ ભાઈઓની હાલત જોઈને તમારૂં હૃદય કંપી ઉઠતું હોય
તમારા દેશ પરદેશ વસતા ભાંડુઓના સમાચાર જાણવા હોય
તમારે તમારી જ્ઞાતિઆંથી કોહેલા રિવાજો કાઢવા હોય.
તમારે આગેવાન ગેઢેરાઓના ત્રાસથી-જુલમથી બચવું હોય,
તમારે પીરાણા પંથની પ્રપંચી જાળમાંથી છુટવું હોય
અને તમારી ભાવિ પ્રજાને છોડાવી સુખી કરવી હોય

તો

"પાટીદાર ઉદય" ના ગ્રાહક થાઓ, અને તે ખરીદો, ખરીદીને તેમાં આવતા
લેખોને વાંચો વિચારો અને મદદ કરો.

તમારે જ્યારે કોઈ પણ દાન કરવું હોય ત્યારે આ પાટીદાર ઉદયને
ભુલતા નહિ.

નાની મોટી દરેક રકમનો સ્વીકાર થાય છે તે તેના નિભાવવા
અર્થેજ ખરચાય છે.

માટે

કોઇ પણ ધર્માદા કાઢેલી રકમ ખયાતી વખત પુણ્યદાન કે ધર્મ કરતી
વખતે લગ્ન ખુશાલીના પ્રસંગે કે વડીલોના સ્મરણ ચિન્હ તરીકે જુજ રકમ
પણ "પાટીદાર ઉદય"ના ફંડમાં મોકલવા ચુકશો નહિ.

આજેજ લખો:—

વ્યવસ્થાપક, પાટીદાર ઉદય ઓફીસ,
રણછોડ લાઇન્સ કરાંચી.

આ પત્ર તરૂણ-સાગર" પ્રેસમાં ગિરિજાશંકર બી. ત્રિવેદીએ છાપ્યું,
ન્યુ સ્મોલ કોઝ કોર્ટની સામે કેમ્પબેલ સ્ટ્રીટ-કરાચી.

॥ ओ३म् ॥

કચ્છ કડવા પાટીદાર સુધારક યુવક મંડળ તરફથી પ્રગટ થતું માસીક પત્ર.

પાટીદાર ઉદય

વર્ષ ૧લું કરાચી, ફાગણ-ચૈત્ર-વૈશાખ સંવત ૧૯૮૦. અંક ૯-૧૦-૧૧.

VSAK: Mar, Apr, May-1924

ઈશ્વરી સંદેશ.

ગઝલ.

કરેજા કાર્ય ત્હારૂં તું, જરૂર તે તો સફલ થાશે;
ફલે જો ના હયાતીમાં, ફલો તુજ છોકરા ખાશે
મળે જયમાલ નહી તોએ, કર્યું તે વ્યર્થ ન જાશે;
કર્યાનું દામ મેળવશે, ધપ્યો જા ભાઈ ઉલ્લાશે.

જડ આચારને, જડ વિચારને, જડ જ્ઞાનને ખોળે માથું મુકી બહુ ઉંધ્યા; હવે તો જાગવું જોઈશે, ઉઠવું જોઈશે; સત્યને, ભગવાનને, અંતરને પામવું જોઈશે. પડદા તોડી નાખીને સાચી સ્થિતિ અનુભવવી પડશે એ વિના બીજી ગતી નથી જાણવું જોઈશે. જે એ પંથ કાંઈ સહેલો નથી, બહુ કઠણ છે, તીખી કરેલી છરાની ધાર ઉપર ચાલવા જેવો કઠણ છે, એમ રૂષી જનો કહે છે. છતાં એ પંથે પડવું જોઇશે એ સિવાય બીજો આરો નથી; બીજી ગતિ નથી; ના નથી નથીજ.

—ઉપનિષદ—

વાર્ષિક લવાજમ અગાઉથી રૂા. ૨ બે પોસ્ટેજ સાથે.
છુટક નકલ આના ચાર.

તંત્રી અને પ્રકાશકઃ
રતનસી શીવજી પટેલ.
પાટીદાર ઉદય ઓફીસ, રણછોડ લાઇન.—કરાચી.

—અનુક્રમણિકા.—

	વિષય	લેખક	પૃષ્ટ
૧.	ભુલભુલામણીનું ચકકર !	ઇમામશાહીથી મુકત થયેલો મુમનો	૧
૨.	આપણી પરિષદ અને અમે	તંત્રી	૩
૩.	આપણી પરીષદ	તંત્રી	૪
૪.	જ્ઞાતિ પરિષદ વિષે કાંઇક	નારણજી માસ્તર	૨૬
૫.	શ્રી તૃતીય પાટીદાર પરિષદમાં લીધેલી પ્રતિજ્ઞાને પાળી પીરાણા પંથનો કરેલો ત્યાગ.	તંત્રી	૩૧

અમારો અંક.

આ વખતનો અમારો અંક તેના નિયમિતપણાથી મોટો અને મોડો છે, તે મોટો હોવાના કારણમાં અમારો ખુલાસો આપ સર્વે જ્ઞાતિ બંધુઓની સમક્ષ વિદિત કરતાં અમે જણાવીશું કે અમારી કેટલીક રોકાણો અને આર્થિક સહાયતાના પૂરતા અભાવે ફાગણ, ચૈત્ર, વૈશાખ, માસના અંકો ખોરંભે પડી ગયા હતા, જેનો બદલો એકી વખતે વાળવા સાથે અને આપણી જ્ઞાતિ પરિષદનો સંપુર્ણ હેવાલ એક ખાસ અંક દ્વારા આપ સર્વે સન-મુખ રજુ કરવાનો અમારો ઇરાદો હતો, જે બધાનો ખંગ **આ આજના અંકથી વળી ગયલો આપ જોઇ શકશો.**

આ માસિક પત્રની નાણાં સંબંધી હાલત તદન તંગ હોવાથી તેના નિયમિતપણામાં બાધ આવે એ દેખીતુંજ છે અને તેજ કારણો વશાત આ અંક મોડો નીકળવા પામ્યો છે જે માટે અમે અમારા કદરદાન સદગ્રહસ્થો અને જ્ઞાતિ બંધુઓ પાસે ક્ષમા યાચીએ છીએ.

અંતિમમાં એટલું વધુ ઉમેરીએ છીએ કે **આ** પત્રનો પહેલા વર્ષનો છેલ્લો અંક હવે થોડા દીવસમાં પ્રગટ થશે. માટે ગ્રહાક બન્ધુઓએ જેણે પુરા થતા વર્ષનું લવાજમ હજી સુધી મુક્યું નથી તેઓએ મહેરબાની કરીને આ અંક મળતાંની સાથે મોકલી **આ**પવા કૃપા કરવી અને જે જે બન્ધુને નવા વર્ષના ગ્રાહક તરીકે ન રહેવા મરજી હોય તેણે અમોને લખી મોકલવું કારણ કે બીજા વર્ષનો પહેલો અંક જેઓના લવાજમ નહિ મલ્યા હોય તેમને વી. પી.થી મોકલવામાં આવશે. તો તેઓએ સ્વીકારી લેવી. અગર આગળથી ખબર આપવી. કે જેથી અમારે નહાક ખર્ચમાં ઉતરવું ન પડે, કારણ કે પત્રની નાણાં સંબંધની સ્થિતી બીલકુલ કફોડી છે માટે આ પત્રને નીભાવવા, અને આપણી જ્ઞાતિમાં પેઠેલા અંધ શ્રધ્ધાના સડાને દુર કરવા આ માસિક પત્ર ઉચ્ચત્તર સ્થિતિએ પહોંચે એવા ઇરાદાથી આપ આપની બનતી સહાય આપવા કૃપા કરશો. એવી અમારી વિનંતી છે.

વ્યવસ્થાપક "પાટીદાર ઉદય"

॥ ओ३म ॥

પાટીદાર ઉદય

કચ્છી કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિના લાભાર્થે પ્રગટ થતું ગુજરાતી માસિક પત્ર

વર્ષ ૧લું કરાચી, ફાગણ–ચૈત્ર–વૈશાખ સંવત ૧૯૮૦. અંક ૯–૧૦–૧૧

VSAK: Mar, Apr, May-1924

ભૂલભૂલામણીનું ચક્કર!*

(લખનાર: ઈમામશાહીથી મુક્ત થએલો સુમનો.)

લોભી ગુરૂ લાલચુ ચેલા, દોનોં નરકમેં ઠેલંઠેલા.

સૃષ્ટિ નિયમે સત્ય જે, તેજ સત્ય કહેવાય,
બાકી સર્વે કલ્પના નક્કી કૂડમાં જાય.

વરસો થયાં અમારા પીરાણા બંધુઓ સતપંથની ભ્રમજાળમાં ગોથાં ખાયા કરે છે! વરસાદની મોસમમાં જેમ દેડકાં વધી પડે છે, તેમ પાટીદાર, કાછીયા, કુંભાર ગોલાં, ઘાંચી વગેરે નાતના હિંદુઓ, અજ્ઞાન, અભણ અને અકકલહીણ થતાં, આ દેશમાં અનેક મત પંથોનો રાફડો ફાટયો. તેમાં સત પંથના ધતીગનો પણ એક ઉમેરો થયો. દુનિયાં ખાધેલ પહોંચેલબુટ્ટી હજરત ઈમામશાહે અથર્વવેદના ઓઠા હેઠળ લોકોને રૂચતી વાતો કહીને તથા જાદુગરના જેવા ખેલ તમાશા અને ચમત્કાર બતાવીને, હિંદુઓના ગળામાં મુસલમાનીનો ઘંટ એવી ચાલાકીથી બાંધી દીધો કે, આ સતપંથના ફાસામાં સેંકડો ભોળા હિંદુ પંખીડાં ફસાઇ પડયાં. ઇશ્વરનો અવતાર થવો એ વેદ અને કુરાનથી વિરૂદ્ધની વાત હોવા છતાં ઈમામશાહ એ ઇશ્વરનો સૌથી શ્રેષ્ઠ અવતાર છે એવું પકડેલું પૂંછડું કોઇથી છોડાતું નથી. સુમના બનીને મુડદાંને દાટવાની કુ પ્રથા જે સાયન્સ, આરોગ્યશાસ્ત્ર અને અથર્વવેદથી તદન વિરૂદ્ધ છે તેને સનાતન ધર્મ માની લીધો છે. આકેલા સાંઢ જેવા કાકાઓ અને કબરપસ્ત સૈયદોને ધર્મગુરૂ તરીકેનો વંશપરંપરાનો ઇજારો આપી દીધો છે. અઘોરી બાવાઓની માફક મસાણમાં ઉજણીઓ ઉડાવવા માંડી છે. વિવાહમાં પવિત્ર વેદમંત્રો અને ચોરી હવનને બદલે નિકાહથી

* બહાર ગામથી આવેલા એક હસ્ત પત્રક ઉપરથી.

નાડાં બાંધી લેવાનું પસંદ કર્યું છે. સુન્નતનું લફરૂં લુસાડી ઇશ્વરથી ડાહ્યા થવાનું ડહાપણ ડહોળ્યું છે. બૈરાઓને માસિક અટકાવ પાળતાં બંધ કરી વામ માર્ગીઓના કાન કાપ્યા છે. મરેલાનું સ્નાન સૂતક કાઢી નાખી કાશ્મીરના કોકશાસ્ત્રીઓને મ્હાત કર્યા છે. આ બધાનું પરિણામ એ થયું કે, બોલે ચાલે, ખાવેપીવે અને પહેરવેશે હિંદુ જેવા દેખાવા છતાં ચોખડી-આટ લોકોમાં પીરાણાઓની ગણત્રી થતી નથી. રખડતા ભિખારીઓ અને ભીલ વાઘરી જેવા પણ પીરાણા અને મુમનાના પાણીનો છાંટો લેતાં બીએ છે. સત્યાનાશી સૈયદોએ બનાવેલી **અમીની ગોળીઓ** ખાવા છતાં પણ કોઇની દેહશુદ્ધિ થઇ નહિ ! પીરના રોજાઓને સોના રૂપાના બારણાં કરાવી આપવા છતાં પણ કોઇની મુર્ખતા ટળી નહિ ! ! સતપંથના ગુરૂઘંટાળે **પાંડવો** પાસે ગોહત્યા કરાવી તેમને વૈકુંઠમાં મોકલ્યા છતાં, પીરાણાઓ હજુ કાળમીઢ પથ્થર જેવા દુનિયામાં હડધુત થયા કરે છે ! ! ! અર્ધદગ્ધ પીરાણા પંથની કંઠી બાંધનારાઓને નર-સિંહાઅવતાર પેઠે માણસમાં ગણવા કે પશુમાં ગણવા તેની સમજણ કોઇને પડતી નથી. ગાયને બદલે ભેંસનું દાન કરવાનો મમત કરનારની પાડા જેવી સ્થુળ બુદ્ધિનાં શાં વખાણ કરીએ ? સ્વાર્થી સૈયદો અને સટોરીઆ લક્ષમણ કાકા, સતપંથની જુગજુગની જોડી કાઢેલી બનાવટી વાતો કહે, તેને સાચી માનનારને શું કહેવું ? શાહપીરને શરણે જવાથી સ્વર્ગમાં હીરા માણેકથી મઢેલા મહેલો અને ૫૦ હુરાંઓ મળવાની લાલચથી મ્હોડાની લાળ ટપકવા માંડે છે. ભયંકર પાપો માફ થવાની ખોટી આશા કેમે કરી છુટી શકતી નથી. હિંદુ દેવો અને પીરોના નામની ખીચડીઆ દુવાથી ધાવણાં બાળકોને કાંકણ બાંધવાનું પુણ્ય માની લીધું છે. અજ્ઞાનતાના ઘનઘોર વાદળ પાસે જ્ઞાનનો પ્રકાશ ક્યાંથી પડે ? પીરાણાઓ શુદ્ધ હિંદુઓ કેવા રીતે રહી શકે ? ભાઇઓ ! તમે બહુ ભરમાયા બહુ ભોળવાયા અને બહુ ઠગાયા. હવે જરા આંખ ઉઘાડો અને જુઓ કે આ જ્ઞાનના જમાનામાં તમારી આજુબાજુ શું થઇ રહ્યું છે ? ઇસ્લામનો અજગર તમને અણિસુદ્ધ ગળી જઇ ડકાર લેવા બંધ કરે, તે પહેલાં વેળાસર જાગ્રત થઇને તપાસો, કે સતપંથમાં કહેલી વાતો સૃષ્ટિનિયમ અને શાસ્ત્ર પ્રમાણે ખરી છે, કે કેવળ કપોલકલ્પિત ગપોડાં માત્ર છે ? આ સ્વતંત્રતાના યુગમાં કાકા એટલે **ગુલામની** ગુલામી ક્યાં સુધી કરશો ? સૈયદો પાછળ તન, મન, અને ધનથી ક્યાં સુધી ખરાબ થશો ? જરદા પુલાવ અને ગડાકુ ક્યાં સુધી પુરા પાડશો ? જો તમારે અસલ જેવા શુધ્ધ હિંદુ બનવું હોય, જો તમારે લાગેલું લાંછન ધોઇ નાંખવું હોય, જો તમારે અહિંસક બનવું હોય, જો તમને સત્ય તરફ પ્રેમ હોય, જો તમે કલમાની કારમી ચીસોથી કંટાળી, ગયા હો જો તમે પીરોને સેજદો કરતાં થાકી ગયા હો, જો તમે ઘંતર મંતર અને દોરા ધાગાથી ધરાઇ ગયા હો, જો તમારે નિમાજ અને રોજાના ભૂતવળગાડથી છુટવું હોય, જો તમારે તમારાં સંતાનોને મજબુત, સ્વતંત્ર અને શિક્ષિત બનાવવાં હોય, એટલું નહિ પણ જો તમે હરેક પ્રકારે સુખી થઇ શાંતિ મેળવવા ઇચ્છતા હો, સંસારને સ્વર્ગધામ બનાવવા માગતા હો તો આજેજ કાકા અને સૈયદોને છેવટની સલામ કરી તેમની ગુલામીનું જુસરૂં એકદમ ફેંકી દેજો. અધિક શું લખીએ ? જેને આંખ હશે તે વાંચશે, કાન હશે તે સાંભળશે અને બુધ્ધિ હશે તે વિચારશે. ઇત્યોમ્.

આપણી પરિષદ અને અમે.

આ સાલના એપ્રીલ મહીનાની ૧૮મી તારીખ અને શુક્રવારનો દિવસ આપણી જ્ઞાતિના ઇતિહાસમાં સોનેરી અક્ષરે કોતરાઇ રહેશે.

આ દિવસ એજ હતો કે જે દીને આપણાં હિતના આખી ન્યાતના હિતના અને આપણા વંશ વેલાના અનેક હિતકારક કાર્યો કરવાને આપણી જ્ઞાતિનો સમુદાય મુંબઇ ખાતે ઘાટકોપર મુકામે એક પરિષદ અથવા તો 'નાત'ના રૂપમાં એકઠો થયો હતો, આ દીવસોનો સોનેરી સૂર્ય તેના પૂર્ણ પ્રકાશમાં પ્રકાશિત હતો અને તેથી અમે હિમ્મતથી એટલું કહી શકીએ કે તેજ દીવસની સોનેરી ઝળકતી યાદમાં થયલાં કામકાજો, ધારા ધોરણો, ઠરાવો અને બીજા કેટલાંક આપણાં હિતના કામોનો અમલ આપણે આપણાથી બનતી ઉતાવળે કરવા મથીએ.

આ અનુપમ અને ઉજળા દિવસની યાદ અમે અને આપણું આ પાટીદાર ઉદય તેના જીવન પ્રવાહમાં કદાપિ કાળે પણ નહિ ભુલે અને તે પ્રત્યે આપણી સમસ્ત જ્ઞાતિનું લક્ષ્ય ખેંચાયે એવા એક ઉદ્દેશી આ પાટીદાર ઉદયને પુર્ણ રીતે શણગારવામાં આવ્યું છે એ તમારી જ્ઞાતિ સમસ્તની સેવાનો એક અંશ ગણી લઇ વધાવી લેશો એવી આશા સાથે અમો આગળ લંબાવીશું.

પરિષદના સ્વાગત મંડળના સરનસીન અને પરિષદના પ્રમુખે જ્ઞાતિની દાઝ દીલમાં ધરી આપણી અધમ અવસ્થાનો જે કાંઇ થોડો ઘણો ચિતાર આપણી સામે ચીતર્યો છે તે ઉપર અલ્પ દ્રષ્ટિ રાખવી એ કોઇ પણ રીતે યોગ્ય નહિ કહેવાય પરંતુ પરિષદની ગણનાનો વિચાર કરી તેમાં થયલા ધારા ધોરણો અને ઠરાવોનો અમલ જો આપણે દીર્ઘ દ્રષ્ટિથી કરીએ તો આપણી જ્ઞાતિને અવનત દશામાંથી બહાર કાઢવાનું પુન્ય મેળવી શકીયે અને અધર્મમાં રહી અંધ પ્રયાણ કરતા આપણા જ્ઞાતિ ભાઇઓમાંના કેટલાક સભ્યોને સત્ય માર્ગે દોરી શકીએ જેમ કરવાથી દેશ, જ્ઞાતિ અને આપણાં ઉછરતાં સંતાનોની આબાદી બતાવી શકવાને આપણે સમર્થ રહીશું.

અંતમાં વધુ વિવેચન મુલતવી રાખી આજના અંકમાં આપણી પરિષદના હેવાલ ઉપર અમે સમસ્ત જ્ઞાતિ બંધુઓનું ધ્યાન ખેંચીશું એટલુજ નહિ પરંતુ તે મુજબ અમલ કરવાનું વિનવી પ્રભુ પાસે એટલુંજ માગીશું કે પરધર્મમાં વટલી ગયલા અમારા અજ્ઞાન ભાઇઓને હે પ્રભુ! સત્ય માર્ગ અને સ્વધર્મ શીખવ એવી અમારી અંતિમ યાચના છે.

આપણી પરિષદ.

વીર હાકલ સાંભળો–અધર્મથી બચો અને સત્ય માર્ગે પ્રયાણ કરો.

આપણી પરિષદ મુંબઇમાં ઘાટકોપર મુકામે એપ્રીલ મહીનામાં ભેગી મળી હતી, જેમાં થયલું કામકાજ નિર્વિઘ્ને પસાર થયું છે અને હવે આપણે બીજી જ્ઞાતિઓને પેઠે જાગ્રત થવાની જરૂર જોતાં એટલું કહી શકાય કે આવી આવી પરિષદોમાં સર્વાનુમતે જે જે ઠરાવો થાય છે, ધારા ધોરણો ઘડાય છે તેને પાળવાને આપણે હૃદયપુર્વક તૈયાર રહેવું જોઇએ.

આ પરિષદનો હેવાલ અમે ટુંકમાં નીચે રજુ કરીએ છીએ અને આશા રાખીએ છીએ. કે હવે આપણે વધુ વખત ઉંઘમાં નહિ રહેતાં કર્મ અને ધર્મને ઓળખી લેશું અને સનાતન વૈદિક ધર્મની શુદ્ધિ પવિત્રતા સાથે તેમાં રહેલી ઇશ્વરની કરૂણા અને કુદરતની ગતીને ઓળખી લઇશું.

ઘાટકોપર ખાતેના ખુલ્લા મેદાનમાં આપણી આ પરિષદની બેઠકોની શરૂઆત થઇ હતી. ગામે ગામથી આવેલા આપણા ભાઇઓ માટે ઉતારાની અને બીજી દરરોજની જરૂરી સગવડોનો પુર્ણ બંદોબસ્ત રાખવામાં આવ્યો હતો. બધા ભાઇઓનો હર્ષ માયો સમાતો ન હોતો અને તેઓ બધા જાણે આજે ઇશ્વરનો મહિમા નીરખવા અથવા તો ઇંદ્ર મહારાજને ભેટવા આવ્યા હોય એવો દેખાવ નજરે પડતો હતો. આનંદમાં ને આનંદમાં બધા દિવસો વ્યતિત થઇ ગયા અને ભેગા થનાર ભાઇઓએ અને સ્વાગત મંડળના સરનશીને જુદાં જુદાં વ્યાખ્યાનોની હારમાળા કે પુષ્પ હારો આપણી સામે સુગંદ દેતા મુકી ગયા છે આપણી ફરજ છે કે આ ધારા ધોરણો રૂપી મધુર અને સુવાસિક ફુલડાં ચુંટી ચુંટી સુંઘીએ અને બીજા જ્ઞાતિ બંધુઓને, બહેનોને અને માતાઓને તેમજ આપણાં ઉછરતાં બાળકોને તે સુંદર સુવાસ લેવડાવીએ તો આપણા કાર્યની સાફલ્યતા ગણી શકાય.

પરિષદના દીવસની કાગને ડોળે વાટ જોતાં આપણા ભાઇઓ સમીપ આ દીવસો આવ્યા અને તેમાં થયલા ઠરાવોની નોંધ જ્યારે તેઓના જાણવામાં આવી ત્યારે અને તે પહેલાંજ પરિષદના મંડપમાં આપણા ભાઇઓએ આપણામાં ઘર ઘાલી બેઠેલાં પેલા પીરાણા પંથના તંતને તોડી નાંખી સ્વધર્મને ઓળખવા ઉભા થયા. છાતી કાઢી હિમ્મત ધરી જાહેરમાં તેઓ બોલી ઉઠયા કે, "અલબત, અલબત! અમારો સનાતન ધર્મ અમને સમજાયો છે, અમે અજ્ઞાનતાથી એક બાજુએ દોરવાઇ ગયા છીએ પણ અમારી તે અજ્ઞાનતા–અરે અમારી તે ભુલ અમને હવે સંપુર્ણપણે સમજાય છે, અમે પ્રતિજ્ઞા પુર્વક કહીએ છીએ કે અમે દેહ શુદ્ધિ પ્રાયશ્ચિત લઇ અમારા સ્વધર્મ તરીકે સનાતન વૈદિક ધર્મને અમે આજથી સ્વિકારીશું અને અન્ય ભાઇઓને તેમ સમજાવી ઉન્નત કરીશું."

અહાહા! અહો ભાગ્ય આપણા અને જ્ઞાતિના કે આવા અનુપમ દીવશેજ આપણે પ્રતિજ્ઞા લીધી,

બાદ જ્ઞાતિ સમસ્તે પાળવાના પરિષદે અમુક ઠરાવો કર્યા, તે ઉપર વિવેચનો થયાં અને આપણા હૃદયને વિંધી નાખે એવાં પંડીત કાર્તાતિક તથા નરહરી અને પારશર અને ભાઇ ગણાત્રા (વસંત)એ અનેક દાખલાઓ

આપણી સમક્ષ રજુ કરવાથી આપણને ધર્મ ઝનુન ઉત્પન્ન થયું ? કોણ કહેશે કે આ ધર્મ ભાવના નથી ? કોણ કહેશે કે આપણે આપણી ઉન્નતિ ઓળખી નથી ? પરમાત્માની ની કૃપાથી સર્વ શાંત થયું અને ઠરાવો એક પછી એક ઘણાજ આનંદ અને ઉમંગ વચે પસાર થયા. હવે માત્ર તેનો અમલ થવાનીજ ખોટી છે, જેમ કરવાની પહેલ આપણા કરાચી શહેરમાં વસ્તા આપણા ૧૬ કુટુંબોના લગભગ ૬૦ આસામીઓએ કીધી છે જેની નામ વાર ટીપ આજના આ અંકમાં આપ સર્વે જોઇ શકશો. એ જાણી અત્યંત આનંદ અને જયજયકાર થાય છે.

પરિષદમાં પસાર થયલા ઠરાંવો.

પસાર કરવામાં આવેલા ઠરાવો નીચે મુજબ છેઃ—

ઠરાવ ૧લો

ગૌ બ્રાહ્મણ પ્રતીપાલ નોધારાધાર ધર્મ ધુરંધર અખંડ પ્રૌઢ પ્રતાપ મહારાજા ધીરાજ મીરઝાં મહારાવ શ્રી સર ખેંગારજી સવાઇ બહાદુર જી. સી. આઇ. ઇ.નું આ પરીષદ અંતઃકરણ પુર્વક સહકુટુંબ દીર્ઘાયુષ્ય ઇચ્છે છે.

ઠરાવ ૨જો.

પીરાણા સતપથ આપણને સમસ્ત જ્ઞાતિ થી અલગ પાડી દેનાર હોવાથી તેમજ તે પંથ આપણને હિંદુપણામાંથી ટાળી દેનારો છે એવી પરીષદને ખાત્રી થવાથી આ પીરાણા સતપંથને આપણી જ્ઞાતિમાંથી નાબુદ કરવાનાં દરેક ચાંપતા ઉપાયો લેવા તેમજ કોઇએ દશોંદ કે વીશોંદના લાગા ભરવા નહીં તેમજ પીરાણાની અમી કે નુરની ગોળી પીવી નહીં અને કાકા તેમજ સૈયદોનો પગ પેસારો આપણી જ્ઞાતિમાંથી જલદી દુર થાય તેવા ઉપાયો યોજવા. વળી સ્વજ્ઞાતિ બંધુઓ દેહશુદ્ધ પ્રાયશ્ચિત લઇ જેમ બને તેમ જલદી સનાતન વૈદીક ધર્મ તરફ પ્રવૃત્તિ કરે એવા ઉપાય તાત્કાલીક યોજવા એ આ પરીષદના દરેક મેંબર પોતાની ફરજ સમજે છે અને દેહશુદ્ધ પ્રાયશ્ચિત લઈ પીરાણા સતપંથને તજી દેનારને દરેક પ્રકારની મદદ કરવાનો આ પરીષદ ઠરાવ કરે છે

ઠરાવ ૩જો.

"આ પરીષદને ખાત્રી થઇ છે કે આપણી જ્ઞાતિના કહેવાતા આગેવાનો પીરાણાના બ્હાને દશોંદ અને વીશોંદ જેવા લાગા ઉઘરાવી તે પૈકીની મોટી રકમ ખાઇ જાય છે અને ધર્મની છુટનો કાયદો Freedom of Religion Act) કચ્છ દેશને લાગુ છતાં જે આપણા જ્ઞાતિ બંધુઓ પીરાણાનો ધર્મ છોડી હીંદુ સનાતન ધર્મ પાળવા પોતાની તીવ્ર ઇચ્છા ધરાવતા હોય તેમના ઉપર અને તેમનાં સગાં વહાલાં અને લાગતા વળગતાઓ ઉપર ત્રાસ કરી પોતાની કહેવાતી પટલાઇની સતાનો ગેરકાયદેસર ઉપયોગ કરી તેમને જ્ઞાતિ બહાર મુકી તેમની પાસેથી સખત દંડ લઈ તે રૂપીઆ પણ ખાઇ જાય છે જેથી ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે જે નાણાં વીશ્વાસઘાતથી ખાઇ જવામાં આવે છે તેમજ ઉપર જણાવેલા ધર્મની છુટના કાયદાનો ભંગ કરવામાં આવે છે તે થતો અટકાવવા માટે તેમજ અત્યાર સુધીમાં એવાં જે જે કૃત્યો કરવામાં આવ્યાં હોય તેની કાયદેસર તજવીજ કરી તેમાં ઘટતું કરવા માટે ગૌ બ્રાહ્મણ પ્રતીપાલ નોધારાધાર ધર્મધુરંધર પ્રૌઢ પ્રતાપ મહારાજા ધીરાજ મીરઝાં મહારાવ શ્રી સર ખેંગારજી સવાઇ બહાદુર જી. સી. આઇ. ઇ.નું મુબારક લક્ષ ખેંચવા આ પરીષદ ઠરાવ કરે છે.

ઠરાવ ૪થો.

બાળ લગ્નના અધર્મ યુક્ત અને હાની કારક રીવાજને સત્વર નાબુદ કરવા આ પરિ-

પદ ઠરાવ કરે છે અને દરેક બંધુને આગ્રહ પુર્વક ભલામણ કરે છે કે શાસ્ત્રોકત રીતે અને ચોરી બાંધીને વેદ વીધી અનુસાર યોગ્ય ઉંમરે આવેલાંજ છોકરાંઓને પરણાવવાં.

ઠરાવ ૫ મો.

વીદ્યા એ સર્વોત્તમ શકિત હોવાથી તે પ્રાપ્ત કરવા કરાવવા અને જ્ઞાતિના પુત્ર પુત્રીઓને કેળવણી આપવા આ પરિષદ દરેક ભાઇને વીનંતી કરે છે અને જે જે સ્થળે જ્ઞાતિના ફંડો અને જ્ઞાતિના પૈસા હોય તેનો જ્ઞાતિમાં કેળવણી અર્થે સત્વર ઉપયોગ કરવાની આ પરીષદ આગેવાનોને સુચના કરવાનો ઠરાવ કરે છે.

ઠરાવ ૬ઠો.

મરણ પાછળના કારજો શાસ્ત્ર વિરૂદ્ધ અયુકત ખરચાળ અને દુર્દશાએ પહોંચાડનાર હોવાથી તેને સદંતર નાબુદ કરવા અને તેવાં જમણો નહી જમવાનો આ પરીષદ ઠરાવ કરે છે.

ઠરાવ ૭ મો.

આપણી હીંદુ ગણાતી જ્ઞાતીઓમાં મુડદાંને અગ્નીદાહ દેવાનો રીવાજ પ્રચલિત છે અને આપણી જ્ઞાતિ હીંદુ હોવા છતાં આપણા કચ્છ અને કરાચીમાં રહેનારા કેટલાક પીરાણા પંથી ભાઇઓ અગ્ની સંસ્કાર કરવાને બદલે મુડદાંને દફનાવી દે છે તે રીવાજ અયોગ્ય અને શાસ્ત્ર વિરૂદ્ધ હોવાથી કોઇ બંધુએ મુડદાંને દાટવું નહી તેમજ દાટવાનાં કાર્યમાં ભાગ પણ લેવો નહી અને મુડદાંને અગ્ની સંસ્કાર કરવો એવો આ પરીષદ ઠરાવ કરે છે.

ઠરાવ ૮ મો.

છુટા છેડા એટલે છુટકાના રીવાજને નામે ચાલતા અતી શરમ ભરેલા અને અયોગ્ય રીવાજ તરફ આ પરિષદ તીરસ્કારની દ્રષ્ટિએ જુએ છે અને તેને સદંતર નાબુદ કરવા આ સભા દરેક જ્ઞાતિ ભાઇને આગ્રહપુર્વક ભલામણ કરે છે.

ઠરાવ ૯ મો.

આપણી આ પરીષદનું નામ, તેનો ઉદ્દેશ અને બંધારણ નીચે પ્રમાણે રાખવામાં આવ્યું છે તથા નીચે જણાવેલા ભાઇઓની કાર્યવાહકો તરીકે નીમણુંક કરવાનો આ પરીષદ ઠરાવ કરે છે.

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર પરીષદ
ઉદ્દેશ અને નીયમો.

આપણી કડવા પાટીદાર જ્ઞાતી કચ્છ, કાઠીયાવાડ, ગુજરાત, નીમાડ, માળવા વગેરે આ દેશના જુદા જુદા ભાગોમાં વસે છે અને તે દરેક વીભાગમાં જ્ઞાતિ સ્થીતી સુધારવા સંસ્થાઓ કે મંડળો સ્થાપી લાંબા સમયથી પ્રયત્ન કરવામાં આવે છે. આવા દરેક મંડળો સમસ્ત જ્ઞાતીની "શ્રી કડવા પાટીદાર પરીષદ" નામે જે મોટી સંસ્થા છે તેના આશ્રય નીચે રહી પોતપોતાની જરૂરીઆતની મુખ્ય સંસ્થાને જાણ કરે છે અને પરીણામે જ્ઞાતીહીત સાધવાનો માર્ગ સરળ થાય છે. આ મુખ્ય સંસ્થાની સ્થાપના પછી દેશકાળને લઇ જ્ઞાતિમાં ઘર કરી બેઠેલા અધર્મ યુકત રીવાજોનો ત્યાગ થતો આવે છે અને ઘણા કાળથી એક બીજાથી જુદા પડી ગયેલા પોતાનાજ બંધુઓ સાથે ઐકય સાધવાનું મહત્વનું કાર્ય સીદ્ધ થતું જાય છે. આ શુભ કાર્યમાં આપણા કચ્છ વિભાગે પણ કેટલેક અંશે ભાગ લીધો છે, પરંતુ સમસ્ત જ્ઞાતિથી આપણા વીભાગને અલગ પાડી દેનાર અધર્મ યુકત પીરાણા સત્પંથનો ત્યાગ કરવાનું જે મહાન કાર્ય આપણા વીભાગે કરવાનું છે તે ઉદ્દેશ અને કાર્ય ધ્યાનમાં લઇ "શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર પરીષદ" નામે આ સંસ્થા સ્થાપવામાં આવી છે જેનો ઉદ્દેશ અને નિયમો નીચે પ્રમાણે છે.

ઉદ્દેશ:—

૧. આપણી સમસ્ત જ્ઞાતિથી આપણને અલગ પાડી દેનાર તેમજ હીંદુપણામાંથી આપણને ટાળી દેનાર પીરાણા સતપથને જ્ઞાતિ માંથી સત્વર નાબુદ કરવો અને કોઇ પણ જોખમે અને ખરચે એ કાર્ય પ્રથમ હાથ ધરવું એ આ સંસ્થાનો મુખ્ય ઉદ્દેશ છે.

૨. આપણને સમસ્ત જ્ઞાતિથી અલગ પાડી દેનારા અથવા જે સનાતન હીંદુ ધર્મ શાસ્ત્રોથી વિરૂદ્ધ હોય તેવા જ્ઞાતિ રીવાજો નાબુદ કરી સમસ્ત જ્ઞાતિ સાથે તે સંબંધ વધારે સચવાય તેવા ઉપાયો યોજવા.

૩. જ્ઞાતીની આર્થીક સ્થિતિ સુધારવા અને ઐક્ય સાધવા માટે ખાસ જરૂરનું છે કે દરેક ભાઇએ પોતાના જ્ઞાતિ બંધુને બનતી મદદ કરવી તેમજ જ્ઞાતિમાં વિદ્યા વધારવી, ખેતીવાડી સુધારવી વળી દેશની અન્ય જ્ઞાતિઓની હરીફાઇમાં આપણી કોમ પછાત રહી જાય નહી તે માટે જે કંઇ કરવું યોગ્ય જણાય તે કરવું.

૪. ઉપદેશકો રોકીને, સભાઓ ભરીને ચોપાનીયા કે પુસ્તકો પ્રસીદ્ધ કરીને જ્ઞાતિમાં જ્ઞાનનો ફેલાવો કરવો તેમજ સંસ્થાના ઉદ્દેશો બર લાવવા માટે જ્યારે જ્યારે જરૂર જણાય ત્યારે જ્ઞાતિ બંધુઓની મદદ લઇને કીંવા રાજદરબારે અરજો કરીને પણ દાદ મેળવવાનું કાર્ય જ્ઞાતિ હીતાર્થે કરશે અને સંસ્થાનના કાર્ય માટે પગારદાર અથવા બીન પગારદાર માણસો રાખીને તેમજ યોગ્ય ખરચો કરીને પણ સંસ્થાનો મુખ્ય ઉદ્દેશ બર લાવવામાં આવશે.

૫. સંસ્થાનું દરેક પ્રકારનું કામકાજ કચ્છ દેશનાજ રહીશ હોય એવા કડવા પાટીદાર બંધુના હીતાર્થેજ થશે પરંતુ એવો પણ ઉદ્દેશ છે કે આ સંસ્થાની સ્થિતિ સુધરતી હોય તો જ્ઞાતિ વીસ્તારમા બીજા ભાગો તરફ પણ ધ્યાન આપવામાં આવશે વળી કોઇપણ પ્રયત્ને સમસ્ત જ્ઞાતીનાં આપણા વિભાગનું પ્રતિનીધીત્વ સાચવી રાખવા આ સંસ્થા બનતા દરેક પ્રયત્નો ચાલુ રાખશે.

નિયમો:—

૧. કોઇ પણ વીભાગના કડવા પાટીદાર બંધુ આ સંસ્થાના મેંબર થઇ શકશે અને સભા તરફથી નક્કી કરવામાં આવેલી ફી આપવાથી અને સંસ્થાના ઉદ્દેશ અને નીયમોનો અંગીકાર કર્યેથી મેંબર તરીકે દરેક હક તેને પ્રાપ્ત થશે.

૨. સંસ્થાની મુખ્ય ઓફીસ મુંબઇ ખાતે રહેશે જરૂર જણાતાં બીજી જગ્યાએ પેટા ઓફીસો ખોલવામાં આવશે.

૩. સંસ્થાનો ઉદ્દેશ બર લાવવા માટે બહુ મતીનો ઉપયોગ થશે અને જે જે ભાઇઓ જે જે કાર્ય માટે યોગ્ય જણાશે તેમની કમીટીઓ દ્વારા અથવા તો વ્યક્તી પ્રત્યે નીમણુંક કરવામાં આવશે. સંસ્થાનો ઉદ્દેશ બર લાવવા અને તેનો વહીવટ કરવા સારૂ એક વ્યવસ્થાપક મંડળ નીમવામાં આવશે અને તે મંડળને સંસ્થાના ઉદ્દેશના અંગે ઉત્પન્ન થતું દરેક કાર્ય કરવાની સત્તા રહેશે અને તે માટે ખરચ પણ કરી શકશે.

૪. આ સંસ્થાની બેઠક દર વરસે ભરવા માં આવશે અને તે દરમ્યાન વ્યવસ્થાપક મંડળને કોઇ ખાસ સભા બોલાવવાની જરૂર પડે તો તે બોલાવી શકશે. સભા બોલાવવાની ખબર દરેક મેંબરને ઓછામાં ઓછા ૧૫ દીવસ અગાઉથી આપવામાં આવશે.

૫. વ્યવસ્થાપક મંડળ પોતાની સભા જ્યારે જ્યારે જરૂર જણાશે ત્યારે બોલાવી

શકશે અને ઓછામાં ઓછા ૧/૩ જેટલા મેંબરો હાજર હશે તે વખતે સંસ્થાના ઉદ્દેશ વિરૂદ્ધ જતા ન હોય તેવા જરૂર પડતા પેટા નીયમો ઘડવાની તે મંડળને સત્તા રહેશે.

૬. સંસ્થાનો ઉદ્દેશ બર લાવવા માટે સંસ્થાના નીભાવ અર્થે અથવા સભામાં પસાર થયેલા ઠરાવોના અમલ અર્થે જે કાર્ય કરવાનું પ્રાપ્ત થશે તે માટે કોઇ ખાસ ફંડ કરવામાં નહી આવ્યું હોય તો સંસ્થાના સામાન્ય ફંડના નાણામાંથી તે માટે ખરચ કરવામાં આવશે. સંસ્થાના નાણાં અને હીસાબ તેમજ રજીસ્ટરો કે ચોપડા વગેરે રાખવાનો વહીવટ સંસ્થા અગર તેવી સત્તાવાળી કમીટી જે જે વખતે જેવા જેવા ઠરાવો કરશે તેને અનુસરીને રહેશે અને તે તપાસવાનો કોઇપણ મેંબરને સંપુર્ણ હક રહેશે..

૭. સભાનો સ્તુત્ય હેતુ બર લાવવા માટે જે કાંઇ વીઘ્ન રૂપ જણાય તેનો યોગ્ય રીતે નીકાલ લાવવાની વ્યવસ્થાપક કમીટીને સંપુર્ણ સત્તા રહેશે અથવા તે કમીટી તે કાર્ય માટે પદ્ધતિસર જેની નીમણુંક કરે તેણે કરેલું કાર્ય સંસ્થા તરફથી ઠરેલું ગણાશે,

૮. દરેક સભામાં થતા કામકાજની એક નોંધ વ્યવસ્થાપક કમીટી તરફથી રાખવામાં આવશે. તે પ્રોસીડીંગ બુક ગણાશે. દરેક સભા પછી તે મોટી હોય કે વ્યવસ્થાપકોની હોય તેના કાર્યનો હેવાલ લખાઇ ગયા બાદ તે કાર્ય જેના અધ્યક્ષપણા નીચે થયું હોય તે તેના નીચે પોતાની સહી કરશે.

૯. કોઇ પણ મેંબર સંસ્થાના ઉદ્દેશ કે હેતુ અને નીયમોથી વીરૂદ્ધ જવાપણું બને તેવો કોઇ પ્રકારનો હક અથવા વર્તન કરી શકશે નહીં.

૧૦. સંસ્થાએ પસાર કરેલા ઠરાવોનો અમલ કરાવવો અને કરવો એ દરેક ભાઇની ફરજ ગણાશે અને જે કાર્ય માટે જેની નીમણુંક કરવામાં આવી હોય તે બંધુ તેના કાર્ય માટે સંસ્થાને જવાબદાર રહેશે. પરંતુ જેની પધ્ધતિસર નીમણુંક નહીં થઇ હોય તેવા કોઇ મેંબરના કોઇ પ્રકારના કાર્ય માટે સંસ્થા જવાબદાર રહેશે નહીં.

૧૧. આ સંસ્થાનું કાર્ય એ જ્ઞાતિહીતનું કાર્ય છે. એમ સમજી જે જે વીભાગના ભાઇઓ આ સંસ્થાને જે જે પ્રકારે મદદ કરશે તે ઉપકાર સાથે સ્વીકારવામાં આવશે, પરંતુ પરજ્ઞાતિના કોઇ પણ ગ્રહસ્થ તરફની આર્થીક મદદ સ્વીકારવી કે નહી તેનો વ્યવસ્થાપકો સમયને અનુસરી નીર્ણય કરશે.

સુચના.

દરેક ભાઇઓ આ સંસ્થાના નીયમો અને ઉદ્દેશને બરાબર જાણીને અને સમજીને મેંબર થયા છે એટલે સંસ્થાનો જ્ઞાતીહીત સાચવવાનો ઉદ્દેશ તેમની મદદ વડે જલદીથી બર આવશે એવી સંસ્થાને ખાત્રી રહે તેટલા માટે નીચેનું અંગીકરણ પત્ર ભરી આપી સંસ્થા તરફ મોકલી આપવું અને જ્ઞાતીહીતના કાર્યમાં જોડાવું એવી દરેક જ્ઞાતિ બંધુઓને વીનંતી કરવામાં આવે છે.

વ્યવસ્થાપક મંડળના મેંબરોના નામ મે. પ્રમુખ સાહેબ દેશાઇ ચંદુલાલ મણીલાલ, મીસ્ત્રી નારાયણજી રામજીભાઇ ઘાટકોપર. ભાઇ રતનસી ખીમજી ઘાટકોપર, ભાઇ રતનશી શીવજી કરાચી, વિશ્રામભાઇ દેવજી ઘાટકોપર વાલજીભાઇ રામજીભાઇ ઘાટકોપર, વીશ્રામ ભાઇ પાંચા ગાગાણી કરાચી, ખીમજીભાઇ શીવજી કરાચી, નાયાભાઇ શીવજી ઘાટકોપર, રતનશીભાઇ કરસન ઘાટકોપર, નાનજીભાઇ વીશ્રામ નેત્રા, (સિધ્ધાતપુર સિન્ધ).

રા. નારાયણજીભાઈ રામજીભાઇ
જનરલ સેક્રેટરી.

અંગીકરણ પત્ર.

શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર પરીષદ મુખ્ય ઓફીસ મુંબઇ ઘાટકોપર, જોગ હું નીચે સહી કરનાર ......નુખે...ઉમર વર્ષ...ગામ... ઠેકાણું આ ઉપરથી અરજ કરૂં છું કે સંસ્થા ના ઉદેશ અને નીયમો મેં જાતે સમજીને જાણ્યા છે અને જ્ઞાતીહીતના માટે તે ખાસ જરૂરના છે એવી મારી ખાત્રી થઇ છે એટલે તે પાળવા અને પળાવવા હું મારાથી બનતું કરવાનો વીશ્વાસ આપી આ સંસ્થાનો મેંબર થવાની માગણી કરૂં છું તે સ્વીકારવામા આવશે એવી આશા છે, સહી...અંગુઠાની છાપ.

ઠરાવ ૧૦ મો.

આ પરીષદનો ઉદેશ બર લાવવા માટે પસાર કરેલા ઠરાવો અને તેના અંગે ઉપરથી થતું દરેક પ્રકારનું કામકાજ કરવાની તથા તે માટે ખર્ચ કરવાની આ પરીષદ પ્રમુખ સાહેબ તથા ભાઇશ્રી નારાયણજી રામજીભાઇ જનરલ સેક્રેટરીને સતા આપવામાં આવે છે.

ઠરાવ ૧૧ મો.

સ્વ. જ્ઞાતિબંધુ ભાઇ ખેતા ડોસા પોકાર તથા આપણી જ્ઞાતિ પ્રત્યે લાગણી ધરાવનાર રા. મનસુખલાલ રવજીભાઇ મહેતાના ખેદજનક અવસાન માટે આ પરીષદ અંતઃકરણ પુર્વક દીલગીરી જાહેર કરે છે અને તેમના આત્માને ઇશ્વર શાસ્વત શાંતિ આપે તે માટે આ પરીષદ અતઃકરણપુર્વક પ્રાર્થના કરે છે.

ઠરાવ ૧૨ મો.

આ પરીષદનો ઉદેશ બર લાવવા અને તેને શોભાવવાના કાર્યમાં અમદાવાદ, વીરમગામ, સરઢલ, રૂપાલ, કડી, કલોલ, પાટડી, સુરત, ભાટપુર, ભાડા અને કાઠીયાવાડના દુર જેવા સ્થળોથી પધારી જે ભાઇઓએ ભાગ લીધો છે તેમનો અંતઃકરણપુર્વક આભાર માનવાનો ઠરાવ કરે છે.

ઠરાવ ૧૩ મો.

શેઠ સાહેબ વેલજીભાઇ શીવજીએ પરીષદના કાર્યમાં સહાયભુત થઇ પોતાની વાડી પરીષદના કાર્ય માટે વાપરવા આપી છે તે માટે આ પરીષદ તે સાહેબનો અંતઃકરણ પુર્વક આભાર માનવાનો ઠરાવ કરે છે.

ઠરાવ ૧૪ મો.

આ પરીષદના કાર્યને દીપાવવા સ્વયં સેવકોએ અને તેના કેપ્ટનોએ શ્રમ લઇ જે જ્ઞાતિ સેવા ઉઠાવી છે અને બહાર ગામથી આવનારા ભાઇઓના ઉતારા અને ભોજન કાર્યમાં તથા સભા મંડપ વગેરેની ઉત્તમ વ્યવસ્થા રાખવા માટે રા. રતનસીભાઇ કરસનદાસ તથા રા. વાલજીભાઇ રામજીભાઇને ધન્યવાદ આપવાનો આ પરીષદ ઠરાવ કરે છે.

ઠરાવ ૧૫ મો.

સનાતન વૈદીક ધર્મના સ્તંભરૂપ "જ્યોતીર્વીભુષણ" "મહોપદેશક" "વીદ્યા ભાષ્કર" પંડીત કારતાંતીક તથા શાસ્ત્રી નરહરીજી તથા ક્ષત્રિ કુળ દીપક સાક્ષરવીર્ય ભાઇશ્રી વસંત અને ગઢસીસાવાળા (કચ્છ) પંડીત પરાશરજી એ પધારી અતી શ્રમ લઇ પોતાના અમુલ્ય વખતનો ભોગ આપી આપણી જ્ઞાતિને સ્વધર્મ તરફ દોરવા માટે આપણને જે અમુલ્ય ઉપદેશ આપ્યો છે તે માટે આ પરીષદ તેમનો અંતઃકરણપૂર્વક આભાર માને છે.

ઠરાવ ૧૬ મો.

રા. રા. ભાઇશ્રી ચંદુલાલભાઇ મણીલાલે અનેક અગવડો વેઠી આ પરીષદનું પ્રમુખ પદ સ્વીકારી બેઠકનું કાર્ય ઉત્તમ રીતે બજાવ્યું છે તે માટે આ પરીષદ તેમનો અંતઃકરણ પુર્વક આભાર માને છે અને તેમણે સ્વીકારેલી જ્ઞાતિ સેવા બજાવવા માટે પ્રભુ

તેમને બળ બુદ્ધિ અને દીર્ઘાયુષ બક્ષે એવી પ્રભુ પ્રત્યે પ્રાર્થના કરે છે.

ઉપરોક્ત ઠરાવો આપણા હિતાર્થ માટે અવશ્યના છે અને તે મુજબ વર્તવાથી આપણી જ્ઞાતિનું ભલું થશે ઉપરાંત આપણામાં જે અજ્ઞાનતાએ વાસ કીધો છે તે સર્વાંશે નષ્ટ થશે.

પીરાણા પંથના ધતીંગ તરફ આપણી જ્ઞાતિ ભોળવાઇ ગઇ છે એમાંથી બચવા આપણે દરેક કોશિષ કરવી જોઇએ છે. અને તેમ કરી આપણા સ્વધર્મ–હિંદુ ધર્મનું સંરક્ષણ કરવાની આપણી ફરજ છે એવું અત્રે ઉમેરીએ છીએ અને આશા રાખીએ છીએ કે આપણા જ્ઞાતિ બંધુઓ તેનું યથાર્થ પરિપાલન કરવા જ્ઞાતિ સેવા બજાવવા બહાર આવશે અંતમાં પરિષદમાં અને બીજી રીતે ભાષણો અને ઉપદેશ દ્વારા આપણું ભલું ઇચ્છતા અને ઉપદેશ કરતા પંડિત કાર્તાતિક તથા શ્રીયુત નરહરી તથા પારાશર અને ભાઇ ગુણાત્રા (વસંતે) જે જે સેવા બજાવી છે તે માટે અમો તેઓ બધાનો એક સામટો આભાર માનીએ છીએ અને ભવિષ્યમાં તેઓશ્રી આપણને અમુલ્ય બોધ આપી સાચા રસ્તે દોરવાની પરમાત્મા તેમને બુદ્ધિબળ, અને સામર્થ્ય વધુ ને વધુ અર્પે એવી શ્રી પરમાત્મા પ્રત્યે અમારી પ્રાર્થના છે.

ઠરાવો પ્રત્યે બોલતાં જ્ઞાતિહીત ચિંતક અને પરિષદના પ્રમુખ તથા સ્વાગત મંડળનાં સરનશીને નિમ્ન યુકત ભાષણો પોતાની મધુર વાણીમાં કર્યાં હતાં.

સ્વાગત મંડળના પ્રમુખ શ્રીયુત વિશ્રામભાઈ દેવજી પટેલ વીરાણીવાળાનું ભાષણ.

પતીતપાવની ગંગા સ્વરૂપ જ્ઞાતિના પ્રીય બંધુઓ ! દેશપ્રેમી ભાઇઓ !! પુજ્ય માતાઓ અને વંદનીય બહેનો !!! આપ ભાઇઓ, અને બહેનો તેમજ દેશપ્રેમી અન્ય જ્ઞાતીના બંધુઓ આપણી જ્ઞાતિની ઉન્નતિ અર્થે જુદા જુદા સ્થળો જેવાં કે કચ્છ–કરાચી–ગુજરાત, અને સીંધ પ્રદેશ માંહેલા હૈદ્રાબાદ સીદ્ધાતપુર વીગેરે ઠેકાણેથી અતીશ્રમ વેઠી ભારત વર્ષના મુગટ રૂપ ગણાતા મુંબઇ શહેરના એક અંગ રૂપ ધાટકોપરમાં આપણી જ્ઞાતિની ત્રીજી પરીષદને ફતેહમંદ બનાવવા માટે અતીશ્રમ વેઠી પધાર્યા છો એ જાણી મને ભારે આનંદ થાય છે. શીષ્ટાચારના સિધ્ધાંત પ્રમાણે અતીથી સત્કારના નીતીમય નીયમ પ્રમાણે, આપ પધારેલા બંધુઓ અમારા મોંઘેરા મેમાનોનો સત્કાર કરવાનું કામ અત્રેના અમારા જ્ઞાતી ભાઇઓએ મને સોંપ્યું છે, જેથી હું મારી જાતને અહોભાગ્યશાળી માનું અને પધારેલા દરેક ભાઇઓ તેમજ બહેનોનો ઉપકાર માનું છું.

જ્ઞાતિ બંધુઓને આવકાર.

દેશ પરદેશથી પધારેલા ભાઇઓને અભીનંદન આપવાનું કાર્ય હું એવું ઇચ્છતો હતો કે તે સ્વાગત કમીટીએ મારા કરતાં કોઇ વધારે લાયક ભાઇને સોંપવું જોઇતું હતું પરંતુ અત્રેના બધા ભાઇઓની ઇચ્છાથી આ આનંદમય કાર્ય બજાવવા માટે મારીજ પસંદગી કરી છે. ત્યારે એ કાર્ય હું અત્યંત આનંદીત થઇને બજાવવા તૈયાર થયો છું. ભુતકાળના આપણી જ્ઞાતિ ઉન્નતિના અંધકારમય સમય તરફ મારી દ્રષ્ટિ ફેરવું છું તો મને મારી શકતીની અલ્પતાનું ભાન થાય છે આજથી ચાર વર્ષ પહેલાં સને ૧૯૨૦ના આગસ્ટની તારીખ આઠમીએ આપણી જ્ઞાતિની પહેલી પરીષદ મળેલી તે પરીષદના બાહોશ અને સામાજીક પ્રશ્નોને પુરતી રીતે જાણનાર સ્વાગત કમીટીના પ્રમુખ ભાઇશ્રી નાનજી પચાણુ નાકરાણી તરફથી વિદ્વતાપુર્ણ

શબ્દોથી આપનું થએલું સ્વાગત અને ત્યાર પછી સને ૧૯૨૨ના અકટોબર માસની તા૦ ૭મીએ આપણી જ્ઞાતિની દ્વિતીય પરીષદના સ્વાગત મંડળના પ્રમુખ માન્યવર ભાઇશ્રી ખેતાભાઇ ડોસા પોકાર ગામ નખત્રાણાવાળા તરફથી એક સારા વિદ્વાનને શોભે તેવું આપનું થયેલું સ્વાગત એ તમો પધારેલા ઘણા ભાઇઓ તેમજ બહેનો જાણો છે. ઉપરોકત પ્રસંગોએ જેમ યોગ્યતા શરમાન અને નીયમો જળવાયા છે તેમજ આ પ્રસંગે પણ થવું જોઇએ પરંતુ તે ભાઇઓની વીશાળ બુધ્ધિ અને સાધનોની સગવડતા પાસે અમારાથી કંઇ બની શકયું નથી. તો પણ હાલના જમાનાને અનુસરીને તમારાં સુખ સાધનો માટે જે કંઇ ગોઠવણો કરવામાં આવી છે તેમાં ન્યુનાધીકતા રહી ગઇ હશે તો તમો સર્જ્નો મનમાં ઓછું નહી આણતાં સંતોષ માનશો એવી આશા છે.

આપણી જ્ઞાતિ ઉન્નતીના આ મહાન કાર્યમાં સફળતા મળવાના ઉદ્દેશથી આપે અત્રે પધારવા રસ્તાઓની હાડમારીઓનાં દુઃખો ભોગવી જે શ્રમ અને તસ્દી લઇ અમારા આમંત્રણને માન આપી આપ પધાર્યા છો તેના માટે હું આપને ધન્યવાદ આપવા વીના રહી શકતો નથી. આપે અત્રે પધારવામાં જો પોતાનું કર્તવ્ય અને ફરજ માની હોય તો આ કાર્યની સાફલ્યતા ઉલટ અને ફતેહમાં જરા પણ શંકા નથી. આ આપણી જ્ઞાતિના તૃતીય મહોત્સવમાં આ ભવ્ય જ્ઞાતીના મેળાવડામાં આપની આજની હાજરી અને ઉમંગ એવી પુરેપુરી ખાત્રી આપે છે કે કચ્છના કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિના અભ્યુદયનો આ અચુક પુરાવો છે.

અત્રે એકત્ર થવાનો સબબ શો ?

પ્રીય જ્ઞાતિ બંધુઓ, અને દેશપ્રેમી ભાઇઓ આપણે જે અત્રે ભેગા થયા છીએ તે મુંબઇ શહેરની કે તેનાં પરાંઆની રમણીયતા જોવા નહી તેમજ હુન્નર ઉદ્યોગ કે ,કળાની ખીલવણી અર્થે પણ આપનું ખાસ ભેગું થવું એમ પણ નથી પરંતુ ભેગા થવાનું ખાસ કારણ તો એ છે કે આપણી કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિમાં કેટલાક નઠારા રીતરીવાજો ઘર કરી બેઠા છે તેને નીર્મુળ કરવા. તેમાં પણ કચ્છ તરફના કડવા પાટીદાર ભાઇઓ જે ધાર્મીક અધોગતી ભોગવે છે તેને સત માર્ગે દોરવા માટેજ આ પ્રયત્ન છે, અને એ પ્રયત્ન સફળ કરવા માટે આપણી જ્ઞાતીના આપણા ગુજરાતી બંધુઓએ જે મહાન અને કીંમતી વખતનો ભોગ આપી આપણા હીતમાં તેઓએ પોતાનું હીત માન્યું છે. એવા ભાઇઓની સલાહથી તેઓના બુદ્ધિ બળથી આપણે આપણી કચ્છની જ્ઞાતિની અધમ દશા મટાડી શકીશું એવો સંપુર્ણ મને વિશ્વાસ છે. આજે દુનીયામાં જે મોટી ઉથલ પાથલ થઇ રહી છે, પ્રજા પ્રજા વચ્ચે હરીફાઇઓ ચાલી રહી છે. તેના પ્રસંગે આપણે માંહોમાંહે લડયા કરશું તો આપણું સ્થાન કયાં હશે ? હાલમાં પણ આપણી સ્થીતી કેવી કઢંગી અને લજ્જાસ્પદ છે તેને સુધારવા પ્રયત્ન નહી કરીએ તો છેકજ છેલ્લી પાયરીએ આપણું સ્થાન શોભશે. માટે ઘાટકોપરના ભાઇઓએ આપને આમંત્રણ કર્યું છે તેની યાદ દેવરાવવાની ભાગ્યેજ જરૂર છે. આપણી જ્ઞાતિની સભાનો આ અપુર્વ અવસર છે અને દરેક વીભાગોમાંથી આપણા બંધુઓ પધારેલા છે એટલે એક બીજાના વીચારો જાણી જ્ઞાતિમાં સુધારો કરવાનું સુલભ થઇ પડશે અને આપણું કાર્ય ઉત્તમ રીતે સાધી શકાશે. મુંબઇ ઘાટકોપરના વતનીઓ તરફથી મારે આપને જે કંઇ કહેવાનું છે તે હું હમણા ટુંકમાંજ કહીશ જેનો આપ દીલસોજી પુર્વક વીચાર કરશો તો

આપનો ઉંચ હેતુ અવગ્ય પાર પડશેજ. આપણી પ્રગતી છેલ્લા સોળ વરસથી આપણી જ્ઞાતિ સ્થીતી સુધારવા તરફ આપણે ખાસ લક્ષ આપ્યું છે અને તેના પરીણામે ઘણા વરસોથી ચાલ્યા આવતા બાળ લગ્નનો હાની કારક રીવાજ આપણે કેટલેક અંશે સુધારી શકયા છીએ. મોટી ઉંમરના દીકરા દીકરીઓના લગ્ન હજુ થોડાકજ થયાં છે. તદઉપરાંત લગ્ન જેવી અતી ઉત્તમ ધાર્મીક ક્રીયા પીરાણાના પાખડી મતના આધારે કચ્છ તરફ કરવામાં આવે છે તે ફકત ગયા લગનસરામાં જ્ઞાતિ સુધારકોની તનતોડ મહેનતના પરીણામે ચારસો લગ્ન વેદવીધી અનુસાર થયા છે. એ ફતેહ પણ ઘણી મોટી છે જે પ્રમાણે જ્ઞાતી હીત સાધવાને ઉમગ ભર જુવાનીઆઓ હાલમાં જે પ્રમાણે મહેનત કરી રહ્યા છે તેજ પ્રમાણે ચાલુ રાખશે તો આવતા લગ્ન સરામાં આપણી જ્ઞાતિના બાળકોના લગ્ન વેદ વીધી અનુસાર તમામનાં થશે. કુદરત મદદગાર છે. કચ્છના કહેવાતા જુલ્મી આગેવાનો પોતાના સ્વાર્થ માટે પીરાણા પંથ અને બાળ લગ્ન જેવી અશાસ્ત્રોકત રૂઢીઓને પોષી રહયા છે તે હવે તેમનાથી રાખી રહે તેમ નથી. દુનીયાની તમામ પ્રજા બાળ લગ્નને ધીકકારે છે પરંતુ તે બાળ લગ્ન બાર અને ચૌદ વરસના છોકરાઓનાં લગ્નના માટે કહે છે. આ પણામાં તો બાળ લગ્ન પણ શાંના કહેવાય. ચાલીસ દીવસના છોકરાઓના લગ્ન કરી નાખતા શરમાતા નથી. ત્યાં બીજી જ્ઞાતિઓ દશ અને બાર વરસના લગ્ન કરી શરમાય છે તે માટે આપણે કેટલા પછાત છીએ તેનો વીચાર તમો ભાઇઓ સભામાં કરશો.

બાળ લગ્નનાં કજોડાં.

બાળ લગ્નનાં પ્રતાપે કજોડાં થાય છે ચાલીસ દિવસના છોકરાઓના જયાં લગ્ન થાય ત્યાં ઉમરનું પ્રમાણ કન્યા કરતાં વર ઓછામાં ઓછો પાંચ વરસ મોટો હોવો જોઇએ એ કયાંથી બને ? અરે તે શિવાય કચ્છમાં તો ઘણે ભાગે કન્યાઓજ મોટી હોય છે અને તે લગ્નનું ટાકણું ન ટળી જાય એટલા માટે વર કરતાં કન્યા બે ત્રણ વરસ મોટી હોય. એવા દરેક લગ્ને સેંકડો લગ્ન થાય છે અને તેનાં પરીણામો કેવાં નઠારાં આવે છે તે આપણે આપણી સગી આંખે જોઇએ છીએ. એવા લગ્નોને બાળો જલાવો દીઓ તોજ આપણી જ્ઞાતિનું ભલું થશે એ નાલાયક બાળ લગનના પ્રતાપે કજોડાં થાય, કજીઆ કંકાશ વધે અને છેવટે છુટા છેડા કરવાના પ્રસંગો કપારી છુટે તેવા પ્રમાણમાં થાય છે. આ વાતો દરેક સભાઓમાં પરીષદોમાં રસ પુર્વક ચર્ચાઇ છે પરતુ તેના કરતાં સગીનપણે તેના ઉપાયો લેવાનો સરળ રસ્તો આપ સર્વે ભાઇઓની સંમતીથી પરીષદમાં ચર્ચાશે એવી હું આશા રાખું છું.

કન્યા વિક્રયની ક્રુર પ્રથા.

કન્યા વિક્રય જેવી ક્રુર અને ઘાતક પ્રથા જો કે કચ્છ તરફ આપણી જ્ઞાતિમાં નથી તો પણ કોઇ બેનના કમભાગ્યે રંડાપો પ્રાપ્ત થતાં તે કન્યાના માબાપો તો એક ત્રાંબીઓ પણ લઇ ન શકે પરંતુ વિકાળ કાળ જેવા આપણી જ્ઞાતિના ગઢેરાઓ તો આવા પ્રસંગો શોધતા રહેતાજ હોય. કન્યાના માબાપો સ્વતંત્ર રીતે લગ્ન કરી શકતા નથી અને જો કરે તો આગેવાનો કહેવાને તૈયારજ બેઠા છે કે તમે કાંઇક છાનો કોટણુપો કર્યો છે માટે આ સંબંધ નહી થાય. અંતે તો આગેવાનોના ખીસાં ભરાય એવા ભાઇઓનેજ બૈરાંઓ મલી શકે. અછતના પ્રમાણમાં વસ્તુ માત્રના ભાવ વધે છે એ જગતની બજારોનો એક સામાન્ય કાયદો છે પણ કાયદો પશુઓની કીંમત વધારવા ઘટાડવાના વહેવાર સુધીજ

આવીને અટકયો હોત તો ઘણું સારૂં હતું પરંતુ કળીકાળમાં માનવજાતીમાં પણ સ્ત્રી કે પુરૂષોની અછતના પ્રમાણમાં કીમત વધવા ઘટવા લાગી છે એ એક ઘણુંજ ખેદકારક પરીણામ નીપજ્યું છે. સારાં ખાનદાન કુટું બો પૈસે ટકે સુખી હોય તેને તો કન્યા રંડાએલી કે છુટકાવાલી થોડા ખરચે પણ મળી રહે છે. પરંતુ ગરીબ ભાઇઓને હજાર અને પંદરસો કોરીઓ આપે પણ કન્યાઓ મળતી નથી. આપણા દયાળુ ગઢેરાઓ ઘણી વખતે કન્યાઓને કબજે કરી તેનું જાહેર લીલાંઉથી પણ પૈસા ઉત્પન્ન કરે છે. જેનો દાખલો ડજા પર વાળીબાનો હજુ કેસ ચાલે છે તે અને રામજી રતના અકરીવાલાની સ્ત્રીને આગેવાનોએ બારસો કોરીમાં બળ જબરીથી વેચી હતી છોકરીના માબાપોથી કંઇ બોલી શકાય જ નહી. આ પ્રમાણેનો કચ્છ તરફ કન્યા વીક્રય થાય છે આ સંબંધે સુધારક ભાઇઓ ખાસ મહેનત કરી આગેવાનોથી જે માબાપો ન ડરે અને પોતાની મરજી પ્રમાણે પોતાની દીકરીઓ સુખી થાય ત્યાં આપે તો ગઢેરાઓનુ કંઇ પણ ચાલે નહી અને આપણી ज्ञातीમાં જેમ ઢોરાના જાહેર લીલાંઉ થાય છે તેમ આગેવાનો જે હમણા કરી રહયા છે તે તરત અટકી જાય. આ સંબંધે આ પરીષદમાં વાટાઘાટ થશે અને ઠરાવો પણ થશે, તે ઠરાવો ઉપર બોલનારા ભાઇઓ કંઇક વિશેષ અજવાળુ પાડશે કે જેથી જ્ઞાતિને શરમાવનારો કન્યાવિક્રયનો નામનોજ માત્ર અપવાદ છે તે દુર થશે.

છુટા છેડાનો રિવાજ

છુટા છેડા કરવાનો રીવાજ આપણી જ્ઞાતિમાં છે, અને તે કચ્છમાં પણ છે પરંતુ તે ખાસ કીયા કારણને લઇનેજ કરવામાં આવે છે, તે સીવાય અપવાદ રૂપે બળજબરીથી જે છુટા છેડા થયા છે, પ્રથમ સ્ત્રીના માબાપો પરવાનગી આપે તોજ થાય છે. જ્ઞાતિના રીત રીવાજોમાં આ એક બાબત અપવાદ રૂપે વખાણવા લાયક છે. એ જેમ આપણી જ્ઞાતિને અધોગતીની ઉંડી ખીણ તરફ ઘસેડી જતાં બાળલગ્ન અને તે બાળલગ્નની પેટા શાખાઓથી થતાં કજોડાં છુટા છેડા કન્યા વિક્રયથી જ્ઞાતિની જે પાયમાલી થઇ રહી છે.

અધોગતીનું બીજુ કારણ–મરણ પાછળના જમણ.

આપણી જ્ઞાતિની અધોગતી થવામાં બીજું પણ એક કારણ ખાસ સમાએલું છે અને તે એક મરણ પાછળનાં પ્રેત ભોજનો હિંદુ શાસ્ત્રમાનું એક પણ શાસ્ત્ર કે પુરાણોમાં કોઇ જગ્યાએ શોધ્યું મળતું નથી કે મરી જનારની પાછળ મીષ્ટાનો ઉડાડવાં, આ પ્રથા લગભગ જ્ઞાતિમા દરેક જ્ઞાતિમાં છે અને તે શાથી આ રીવાજે ઘર કર્યું છે, તે બધી સભામાં ચરચાશે, હું તો માત્ર એટલુંજ કહેવા માગું છું કે આપણી જ્ઞાતિને ગરીબ અને તદન કંગાલ જેવી સ્થિતિમાં લાવી મુકનાર રિવાજ કીંવા રૂઢી જે મરણ પાછળના જે ઉંડા ખરચોએજ કરી મુકી છે. મારાં દેખતાં મને સાભરે તેમ આપણી જ્ઞાતિનાં ઘણાં કુટુંબો સુખી હાલતમાં હતાં પરંતુ પોતાના વડીલોની પાછળ પોતાની પ્રતિષ્ઠા જાળવવા ગામોને જમાડવામા ખરાબ ખસ્ત થઇ ગયા છે, એટલુંજ નહિ પણ પોતાના ગરાસ ચાસ રાચ રંચીલું દર દાગીનો સઘળું આવોજ કામોમાં ગીરો મુકાયાં છે, અને છેવટે મજુરી જેવો હલકો ધંધો કરવા જેવી સ્થિતિમાં આવી ગયાં છે માટે આ સબંધે પરિષદમાં યોગ્ય રીતે સમજાવવામાં આવશે તો આ જ્ઞાતિની જે આરથીક સ્થિતિની પાયમાલી થઇ રહી છે તેને નવું જીવન મળશે. આપણી જ્ઞાતિ કેળ

વણીના અભાવે કણબી પશુ ન માનવી આ ઇલકાબને ધારણ કરી રહી છે તે માત્ર કચ્છ ના પાટીદારોનેજ લાગુ પડે છે.

પીરાણા પાખંડી મતની બદી.

કચ્છના કણબી જ્ઞાતિના કહેવાતા આગેવાનોએ તો નકકીજ કર્યું છે કે કણબીનો દીકરો જો ભણ્યો તો વીરાણીવાળા નારાયણ રામજીના જેવો થશે. પીરાણા ધર્મને તેમજ આગેવાનોને નીંદશે માટે જેમ બને તેમ છોકરાઓને અભણ રાખવા તે સીવાય પીરાણા સતપંથના મુજાવર કાકાઓ અને એ પંથના ચલાવનારાઓની ઉંડી ઉંડી એ પણ ભાવના છે. કે જો કણબીનો દીકરો ભણશે તો બીજાં હીંદુ શાસ્ત્રો વાંચશે તો આ પીરાણા પાખંડી મતમાંથી નીકળી જશે. તે સીવાય કચ્છની અન્ય કોમોનો પણ થોડો દોષ છે. તેઓની પણ વખતે એવી પોલીસી હોય કે કણબીઓ જો ભણશે તો તેઓ હિસાબ રાખતા શીખશે એટલે વેપારીઓ તેને મુંડી નહિ શકે આવાં અનેક કારણો છે, પરંતુ કચ્છમાં કણબી જ્ઞાતિના માટે વાંચવું અને લખવું એટલે ગુજરાતી પાંચ ચોપડી સુધીના અભ્યાસનાં આજથી વીસ વરસ પહેલાં ફકત વીસ હજારની જ્ઞાતિમાં દશ ભાઇઓજ હતા. તેમાં આપણી જ્ઞાતિના શુભેચ્છક ભાઇ નારાયણજી રામજી પણ આવી જાય છે. આ પ્રમાણે જ્યાં કેળવણીનો પ્રચાર હોય ત્યાં અજ્ઞાનતા જડતા અને આળસુપણા શીવાય બીજું શું હોય? હું કેળવણીની વાત કરૂં છું આ વીષય તો કોઇ સમર્થ વીદ્વાનના મુખે શોભે હું તો અમારી જ્ઞાતિની અધમ દશા માટે અમારા તરફની હકીકત આ પ્રમાણેછે તે કહી રહ્યો છું અલબત હમણાં દશેક વર્ષ પછી કણબી જ્ઞાતિના બાળકો વીદ્યાભ્યાસ કરવા વધારે પ્રમાણમાં જાય છે, પરંતુ એ કેળવણી ઉંચામાં ઉંચી ડીગ્રી તો ગુજરાતી પાંચ ચોપડીથી વધુ નહી. અપવાદ રૂપે એકાદ બે ભાઇઓ અંગ્રેજી ચાર કે પાંચ ચોપડી સુધી પહોચ્યા છે. આવી અમારી દયા જનક સ્થિતિ ઉપર દયા કરવા અમને સમજાવવા આ સભામાં બેઠેલા વીદ્વાનોને મારી નમ્રતા પુર્વક વિનંતી છે, કેળવણી એ ભણવું એમાંજ એકલો સમાવેશ થતો નથી. માનસીક કેળવણી શારીરીક કેળવણી, ધારમીક કેળવણી આ બધી કેળવણીની જરૂર છે. માનસીક કેળવણીના અભાવે આપણી જ્ઞાતિના ડાહ્યા પુરૂષોમાં ખપતા એવા ભાઇઓ પણ અજ્ઞાન મુરખ અને મુંઢ આગેવાથી ડરીને પોતા ઉપર ઘાતકી જુલ્મો ગુજારે છે, તે મુંગે મોઢે સહન કરી રહ્યા છે, એ ઘણુંજ શોચનીય છે. માનસીક કેળવણીના અંગરૂપ શારીરીક કેળવણીની પણ ઘણીજ જરૂર છે. શરીર નબળું હોય તો મન નબળું થાય છે. નબળા શરીરવાળો કાંઇપણ કરી શકતો નથી.

ધારમીક કેળવણીનો અભાવ.

ધારમીક કેળવણીના અભાવે આપણે આપણી જાત-કુરમી ક્ષત્રીય હોવા છતાં એક યવનને ગુરૂ કર્યા અર્ધદગ્ધ પીરાણાના પથને સતપંથ માન્યો, પ્રલ્હાદ, હરિશ્ચંદ્ર, અને ધર્માવતાર પાંડવો પણ પીરાણા સતપંથ માનતા હતા એવું માની લીધું. પાંડવોના હાથે ગાય મારવાની વાત આપણે સાચી માની એટલુંજ નહિ પણ હીંદુ જ્ઞાતિનો પ્રચલિત રીવાજ લગ્ન અને મરણ પ્રસંગે ચોરી અને ચીતાને આપણે ભુલી ગયા. બ્રાહ્મણો પાસે લગ્ન કરાવવાથી પાપ થાય; કારણ કે બ્રાહ્મણમાંથી બ્રહ્મા ગયા તે આજ બ્રહ્માજીનું રૂપ તે નબી મામદ પેદા થયા: એમ માની લીધું, મરણ પ્રસંગે અગ્ની સંસ્કારને બદલે દફનાવી દેવાનું કબુલ કર્યું. મુસલમાની કલમાઓ પઢતાં આપણે શરમાયા નહી; આવી અધમતા આપ

ણામાં જે આવી ગઇ છે. તે માત્ર ધાર્મીક કેળવણીની ખામીને લઇનેજ કેળવણીનો વિષય એ મહા મહાન વીષય છે, એનો બોધ વીદ્વાનો કરી શકે. મે તો તમને આપણી સ્થિતિ કેળવણીના અભાવે કેવી થઇ ગઇ છે તેજ કહ્યું કેળવણીના માટે આ સભામાં પધારેલા વાદ્વાન ભાઇઓ આપણને સમજાવશે અને તેથી ઘણું જાણવાનું મળશે કચ્છના કડવા પાટીદારમાં કહેવાતા આગેવાનો સબંધે મારે બે બોલ કહેવાના છે, અને તે એ કે કણબી જ્ઞાતીમાં પોતાનો સ્વાર્થ સીદ્ધ કરવા માટે ગરીબ ભાઇઓ તેમજ બહેનોને રંજાડીને પૈસા પ્રાપ્ત કરવાનું એક સાધન તેઓ જે માની બેઠા છે, તેઓએ હવે એ નીચ વૃત્તીઓ તજવી જોઇએ છે, આ જમાનામાં તો હવે નહી ચાલે. હજુ પણ ચેતાય તો સારૂં. આગેવાનોના જુલ્મોના ભાષણો કરાંચી પરીષદ બીજીમાં જે થયાં છે તે બધાં સાચાં છે, અને આગેવાનોના માટે કલંકરૂપ છે, માણસાઇપણું તજી દઇ અજ્ઞાનતામાં આમાનુષીક કાર્યો કરનાર કોઇ રાજા મહારાજા કે શહેનશાહની રાજગાદી પણ ટકી નથી તો તમો એક સાધારણ માણસો પોતાનાજ ભાઇઓ ઉપર નીર્દયતાથી જુલમ ગુજારો છો, તે પ્રભુ અથવા અન્ય કોમો કેમ સહન કરશે, જ્ઞાતિ સુધારકો આગેવાનોના નફટાઇ ભરેલા ચારીત્રો ગાવામાં હદ ઓળંગી ગયા છે, સભ્યતાની ખામી દેખાય છે. પરંતુ જ્યારે આગેવાનોનાં કુટીલ કારસ્થાનો જોતાં સુધારક ભાઇઓને પણ શું કહેવું હવે બહુ થયું છે. સમય વીચારી બંધુ પ્રેમને યાદ કરી એક બીજા તરફ સ્નેહની નજરે જોતાં શીખાય તો સારૂં નહિં તો અધર્મી કાર્યોનો અંત હવે આવવાનોજ છે અને તેમાં પણ કહેવાતા જુલમી આગેવાનોની સખ્ત હાર થવાની. ઘડીઓ ગણાય છે માટે આગેવાનોને મારી નમ્રતાપુર્વક વિનંતી છે કે હવે જમાનાને માન આપી પોતાની ભુલો કબુલ કરવામાં ડહાપણ સમાએલું છે, પ્રભુ તમને સદબુદ્ધિ આપે.

કચ્છની કડવા જ્ઞાતિપર કાળું કલંક

મારે જે કંઇ કહેવાનું હતું તે મેં કહ્યું છે. આપનો બહુજ કીમતી વખત લીધો છે છતાં એક વાત હજુ કહેવાની બાકી રહી જાય છે અને તે વાત એ છે કે કચ્છના કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિના શીરે એક કાળું કલંક એ પીરાણા સતપંથને જ્ઞાતિએ ધર્મ માની લીધો છે તે છે, અન્ય જ્ઞાતિના બંધુઓની સમક્ષ મારે આ કથા કહેતા ભારે શરમ થાય છે. છતાં પીરાણાના પાખંડી અર્ધદગ્ધ પંથને ધર્મ સમજી જે અમારા જ્ઞાતિ ભાઇઓ માની બેઠા છે. તેઓને શરમ થતી નથી એ અફસોસની વાત છે.

પીરાણા પંથ સબંધે આપણી જ્ઞાતિના ભાઇઓ તેમજ આજની પરિષદના સેક્રેટરી ભાઇ નારાયણજી રામજીભાઇએ ઘણું કહ્યું છે. અને ઘણા પુસ્તકો લખાયાં છે, અને એકાદ મહીના પહેલાં જે તેઓના તરફથી એક પ્રાસ્તાવીક નીબંધ બહાર પડયો છે. તેમાં હવે બાકી રહ્યું નથી, છતાં આ સભામાં પણ હું આશા રાખું છું કે તેઓ ભાઇશ્રી આપણી અજ્ઞાનતા દુર કરવા ઘણું અજવાળું પાડી આપણને સમજાવશે તે શીવાય ભાઇશ્રી નારાયણજી ભાઇ પીરાણાના અર્ધદગ્ધ પંથના પોલની બુક બહાર પાડવાના છે, મને તો નવાઇ એ લાગે છે કે પીરાણાના અર્ધદગ્ધ પંથની આટલી બધી પોલો બહાર આવ્યા પછી હવે બાકી શું રહ્યું છે? જેટલું બહાર આવ્યું છે તે જોતાં એક પોતાને સાચો હિંદુ કહેવરાવનારો માણસ એક પળવાર પણ પીરાણા પંથનું કાળું કલંક કેમ રાખી શકે? છતાં હજુ કચ્છની કણબી જ્ઞાતિના પીરાણા પંથને સંગ્રહી રાખનારા

બહાદુરોના કંઇ ટોટા નથી પડયા, ભાઇ નારણજી રામજીભાઇની પ્રતિજ્ઞા છે કે મારી હૈયાતીમાં પીરાણાના પાખંડી મતની કણબી જ્ઞાતિમાંથી જડ કાઢી નાખીશ અને તેમ કરતા જો એ જડ ન નીકળી તો પુનર્જન્મ ધારણ કરીને પણ એ પાખડી મતનું જ્ઞાતિમાંથી નિકંદન કરવાનો એ ભાઇના પ્રયાસને આપણે જેટલો ધન્યવાદ આપીએ તેટલો ઓછો છે. આવા વીર બહાદુરો જ્ઞાતિમાંથી અધર્મનો નાશ કરવા તન, મન, અને ધનના ભોગો આપી રહ્યા છે, છતાં આપણી જ્ઞાતિના ઘણા ભાઇઓ સમજે છે છતાં પોતાના મનની નબળાઇ છોડી શકતા નથી અને હિંદુ સમાજમાં ભારે અપમાન સહન કરે છે, છતાં વળગી રહ્યા છે, એવા ભાઇઓની મને દયા આવે છે. સભામાં પધારેલ વિદ્વાનો તેવા ભાઇઓને ખાસ સમજાવશે અને પરમાત્મા તેઓને સદબુદ્ધિ આપે એમ હું ઇચ્છુંછું પીરાણાના પાખડી મત ઉપર ભાઇ નારણજીભાઇએ તેમજ અન્ય ભાઇઓએ ભારે તૈયારી કરેલી છે. એટલે આ વાત હું અત્યારે બંધ કરૂં છું.

ભાઇશ્રી નારણજી રામજીના ભાષણોથી તથા લેખોથી તેમજ અન્ય જ્ઞાતિ ભાઇઓના ભાષણોથી વીચારીને ગયા આઠ મહીનાની અંદર થોડા થોડા વખતના અંતરે ગામ દયાપર પાનેલી રવાપર ઘાટકોપર અને માટુંગો વીગેરે સ્થળે રહેતા ત્રણસો કુટુંબો પીરાણાના પાખંડી મતનું કાળું કલંક ધોઇ નાંખી શુદ્ધ સનાતન હીંદુ ધર્મની દીક્ષા લીધી છે, જેમાંના ઘણા ભાઇઓ આ સભામાં હાજર છે, તેવા દરેક ભાઇઓને હું મારા તરફથી તેમજ સ્વાગત મંડળ તરફથી ખાસ ધન્યવાદ આપું છું પ્રભુ તેઓના ઉત્તમ કાર્યને મદદરૂપ થાવ એવી પ્રાર્થના કરૂં છું તે સીવાય જેટલા ભાઇઓ જે પીરાણા પાખંડી મતને બીલકુલ માનતા નથી છતાં કેટલાક સંયોગો કુટુંબ કલેશના તથા જ્ઞાતીના આગેવાનોના જુલમની બીકથી રહી ગયા છે. તેઓને મારી વિનંતી છે કે બીવા જેવું કાંઇ નથી. જન સમાજમાં ઉંચું મોઢું કરી ફરવાનું તમને ગમે છે, માટે એ કલંક હવે વધુ વાર રાખવું એ શોભા સ્પદ નથી. તરતમાંજ દેહશુધ્ધી પ્રાયશ્ચીત લેવા હું વિનંતી કરૂં છું.

ઉપસંહાર

પ્રીય જ્ઞાતિ ભાઇઓ દેશ પ્રેમી બંધુઓ અને બહેનોને જણાવવાનું કે ઘાટકોપરમાં પરીષદ મેળવવાને અમો ઘણા દીવસથી પ્રયત્ન કરતા હતા પરંતુ વખત અનુકુળ નહોતો આવતો જોકે અત્યારે પણ જેવો જોઇએ તેવો વખત અનુકુળ નથી કારણ કે કામ ધંધાની તમામ માઠાર છે. પૈસાનો પણ પુરો અભાવ છે, છતાં ઘાટકોપરમાં જ્યાં સુધી પરીષદ ન ભરાય ત્યાં સુધી ઘાટકોપરવાશી ભાઇઓને ભારે સર્મ જેવું લાગતું હતું પરંતુ તમો સઉ ભાઇઓના પ્રતાપે કુળદેવી ઉમીઆ માતાની ઇચ્છાથી આજે અમે અમારૂં કર્તવ્ય બજાવવા ભાગ્યશાળી થયા છીએ આજનો દીવસ અપુર્વ આનંદનો છે, જ્ઞાતિ હીતને માટે વીચાર કરવાને આ ગામમાં અમને જ્ઞાતિ પરીષદ મેળવવા પ્રથમ પ્રસંગ પ્રાપ્ત થયો છે. ઘાટકોપરવાસી ભાઇઓએ જ્ઞાતિનું હીત એ પોતાનું હીત માન્યું છે. જેથી હું સભાને ખાતરી આપું છું કે જ્ઞાતિ હીતના કાર્યમાં અમો પછાત રહીશું નહિ જ્ઞાતિ ઉન્નતીના કાર્યોમાં અમારાથી બનતી કોશીશો કરી છે, અને કરીશું. જ્ઞાતિના હીતાર્થે આ પરીષદ મળી છે, તેનું અવશ્ય રૂડું પરીણામ આવશે, આ પરીષદમાં પણ સઉ ભાઇઓ તન મન અને ધનથી જ્ઞાતિ સેવાનું અમુલ્ય ફળ પ્રાપ્ત થાય એવા જ્ઞાતિ હીતના કાર્યો આ સભામાં હાથ ધરવામાં આવશે, એવી મારી નમ્ર પ્રાર્થના છે. આ

સભામાં જે બહેનોએ પધારી અમને આભારી કર્યા છે, તેઓને બે બોલ મારે કહેવાના છે અને તે એ કે જ્ઞાતિ હીતના કાર્યોમાં તમારી મદદની ખાસ જરૂર છે. એક હાથથી તાળી પડતી નથી, બે પૈડા સીવાય ગાડી ચાલી શકે નહિ, ઘણા ભાઇઓની એ ફરીયાદ છે કે પીરાણા ધર્મને તજવામાં ઘર કલેશ થાય છે. માટે તમારે તમારા સ્વામીની ઇચ્છાનુંસાર ધર્મ કાર્યમાં તમારી સંપુર્ણ મદદ વીના તે ન થાય. અમો દયાપર ગામે ગયા હતાં ત્યાં પુરૂષ વર્ગ કરતાં બહેનોનો ઉત્સાહ અમે વધુ જોયો અને એ ઉત્સાહના પરીણામે દયા પર ગામે આજે કણબી જ્ઞાતિનું નામ અમર કર્યું છે, રામકૃષ્ણાદી અવતારો, મહારાજા પ્રતાપસીંહજી, શીવાજી, મહાત્મા ગાંધી, તીલક મહારાજ એવા એવા અનેક નર રત્નોને જન્મ આપનારી માતાઓ પણ તમારા જેવીજ હતી.

સીતા દમયંતી અને સાવીત્રી જેવી સતિઓ પણ માતાના પેટેજ અવતરી હતી. આપણીજ જ્ઞાતિનાં સરોજની નાયડુ (મદ્રાસ તરફ કણબી જ્ઞાતિને નાયડુની ઉપમાં અપાય છે,) એ પણ તમારીજ બેન છે. આગળનાં દાખલાઓ ન લેતાં આ એક દાખલો અત્યારનો જુઓ. ભારતની દેવકન્યા સમાન શ્રીમતી સરોજની નાયડુ દેશના માટે શું શું કાર્ય કરી રહ્યાં છે, આફ્રીકાની ગોરી પ્રજાને હચમચાવી રહી છે. એ પણ આપણી જ્ઞાતીનીજ બેન છે, તો તમે બીજુ કાંઇ ન કરી શકો તો પણ આપણી જ્ઞાતિના હીતમાં પોતાના પતિને સહાનુભુતિ આપ્યા સીવાય કેમ ચાલે તમો તો શકિતનો અવતાર છો તમો ધારો તે કરી શકો, માટેજ મારી નમ્ર વીનંતી ધ્યાનમાં લેશો અને જ્ઞાતિના ઉદયમાં તમારો પણ હીસ્સોજ હોવો જોઇએ જે ભુલશો નહીં છેવટે અન્ય જ્ઞાતિના ગ્રહસ્થો વીદ્વાનો પંડીતોએ ભારી કૃપા દ્રષ્ટિ કરી અમારી દુઃખી જ્ઞાતિની દાઝ હ્રદયમાં ધરી અમારા દુઃખમાં ભાગ લેવા પધાર્યા છો. તેનો ઉપકાર હું શી રીતે વાળું તમને તો મારા નમસ્કાર છે, નમ્રતા પુર્વક વીનંતી કરૂં છું કે જેવી રીતે આજે આપ પધાર્યા છો, તેવીજ રીતે અમારી જ્ઞાતિનું કાર્ય ચાલે ત્યાં સુધી બાકીના બે દીવસોએ પધારીને તમારી વીદ્વતાની પ્રસાદી અમારા જ્ઞાતિ ભાઇઓને આપવા કૃપા કરશો એટલુંજ નહીં પણ અમારી જ્ઞાતી અજ્ઞાનતા અંધકારમાં ગોથાં ખાય છે, તેનો હાથ પકડી સત્યના સુર્યના દર્શન કરાવવા તમારાથી બને તેટલું કરી અમને અમારી જ્ઞાતિ સુધારવામાં મદદ કરશો એ મારી પ્રાર્થના છે.

સભામાં પધારેલા દરેક ભાઇઓ તથા બહેનોએ મારૂં ભાષણ શાંન્તિ પુર્વક સાંભળ્યું છે, એટલુંજ નહિ પણ અમારા આમંત્રણને માન આપી આપે ખાસ તસ્દી લઇ અમારા જ્ઞાતી હીતના કાર્યને દીપાવવા અમને અનુકુળતા કરી અમારી ઉપર મોટો ઉપકાર કર્યો છે. તેના માટે અમો તમારા હમેશના રૂણી રહેશું આટલું બોલી મારૂં ભાષણ પુરૂં કરૂંછું અને પરીષદના કાર્યમાં જોડાવાને દરેક ભાઇઓ તેમજ બહેનોને વીનંતી કરૂં છું.

સ્વાગત કમીટીના પ્રમુખનું ભાષણ સમાપ્ત થયા પછી પરિષદના સેક્રેટરી ભાઇ નારાયણજી રામજીએ પરિષદના પ્રમુખ મહાશય હવેથી પોતાનું ભાષણ શરૂ કરશે તે તમો એક ચિતથી સાંભળશો એવું જાણ કરતાં સભાના સર્વ માણસોએ તાળીઓના ગડગડાટ સાથે ઉભા થઇ પરિષદના પ્રમુખ મહાશયને માન આપ્યું હતું અને શેઠ ચંદુલાલ મણીલાલ દેશાઇએ પોતાનું વિદ્વતા ભર્યું વ્યાખ્યાન શરૂ કરેલ જે નીચે મુજબ છે,

પરીષદના પ્રમુખ શેઠ ચંદુલાલ મણિલાલ દેશાઇનું ભાષણ

પ્રીય જ્ઞાતિ બંધુઓ, સદગ્રહસ્થો, માતા અને પુજ્ય બહેનો, મોહમયી મુંબઇનગરીના એક અંગરૂપ ગણાતાં ઘાટકુપરમાં શ્રી કચ્છ કડવા પાટીદાર પરીષદના ત્રીજા મહોત્સવના પ્રમુખપણાનું અપુર્વ અને અનુપમ માન આ સેવકને આપવાની આપ સર્વે ભાઇઓએ કૃપા કરી છે તે માટે હું તમારો અત્યંત આભારી છું

પ્રમુખપદની દરખાસ્ત મુકનાર શ્રીયુત નારાયણજી રામજીભાઇએ મને ઉદ્દેશીને જે માનપ્રદ શબ્દો ઉચ્ચાર્યા છે, એટલુંજ નહીં પણ જે મહાન વીશેષણો વાપર્યાં છે, તે મારી મિથ્યાભિમાની વૃતીને ઉતેજીત કરનારાં છે, એટલુંજ નહીં પણ એ સર્વ અતિશ્યોકતી ભરેલાં છે, મારા તરફના તેઓના સ્નેહના પક્ષપાતને લઇ મારાં જે વખાણ કર્યાં છે. તેના માટે તેમનો અને બીજા ભાઇઓએ જે પ્રમુખપદ માટે ટેકો આપ્યો છે. તેઓ સર્વનો ઉપકાર માનું છું.

ઇશ્વર કૃપાથી આપણી બહોળી જ્ઞાતિમાં તેવા અનેક નરરત્નો આપણી જ્ઞાતિમાં બીરાજે છે કે જેની આગળ હું અલ્પ સમાન છું આ સભાની અંદર પણ મારા કરતાં વિદ્વાન બુદ્ધિવાન, નીતીવાન, વીનયવાન, પરોપકારી, કાર્ય કુશળ અને બીજા અનેક ઉત્તમ સદ્ ગુણોથી ભરપુર સમગ્ર જ્ઞાતી સમુહને શોભાવે તેઓમાંના કોઇભાઇની આ ઉચ્ચસ્થાને યોજના થઇ હોત તો વ્યવહાર દ્રષ્ટીની યોગ્યતા વધારે જળ વાત, અને કાર્યસિદ્ધીનો માર્ગ વધારે સરળ થાત.

પ્રીય જ્ઞાતિ બંધુઓ, આવડી મોટી ગંજાવર સભાના પ્રમુખપણાની જુમેદારી કંઇ નાનીસુની નથી, મારા જેવા સાધારણ માણસના ગજા ઉપરનું કામ છે. છતાં આપ સર્વે મુરબ્બી ભાઇઓની આજ્ઞાને માન આપી એ ભાર ઉપાડવાનો સ્વીકાર કરવાનું મેં સાહસ કર્યું છે, તે એવી ઉમેદથી કે, આપણી જ્ઞાતિની પરીષદના કાર્યવાહકો, વિદ્વાનો તથા અન્ય સર્વે ભાઇઓ, મારા દોષને તથા અપુર્ણતાઓને સુધારી લઇ સુદ્ધ અંતઃકરણથી અને ભ્રાતૃભાવથી મારી સહાયતામાં રહેશે એવી આપને પ્રાર્થના કરૂં છું સ્વજ્ઞાતિ પ્રત્યેનો સેવાભાવ તો મેં લાબાં સમયથી સ્વીકાર્યું છે, અને આજના પ્રસંગથી એ બંધન અધીક બળવાન બને છે. આપે સોંપેલું કાર્ય વીકટ છે, પણ મારી અલ્પ શકિત પ્રમાણે બનતી સેવા કરીશ,

આપણો ઇતિહાસ શું દેખાડે છે.

વહાલા ભાઇઓ અને બહેનો દેશના જુદા જુદા ભાગોમાંથી તસ્દી લઇ અને સંકટો સહન કરી પૈસાનો ભોગ આપી આપણે અત્રે એકત્ર થયા છીએ, એ ઉપરથી એ અનુમાન થાય છે કે આપણે અત્રે એકઠા થવું ઘણું જરૂરી છે. કોઇ પણ કાર્ય જરૂરીયાત વગર કોઇ કરતું નથી, આ સભા મંડપમાં આપણને હાજરી આપવાથી જે આનંદ થાય છે તે જાણે દઇવી આનંદ ન હોય એવું મને સમજાય છે, કોઇ દુઃખી માણસના દુઃખનું આપણા હાથે નીવારણ થતાં હૃદયમાં જે આનંદ થાય અને તેનું અંતઃકરણ આપણા તરફ જે માયા ભરી દ્રષ્ટિ ખેચાતું હોય તે ભાવથી આજે આપણા અંતઃકરણો એક બીજા બંધુઓના દર્શનથી આનંદીત થાય છે, સ્વ જ્ઞાતિના હીતમાં આપણું પણ હીત સમાયલું છે, તેથી એ ઉદ્દેશ હમેશાં યાદ રાખીને જ્ઞાતિ હીતના કાર્યમાં પ્રવૃતી કરવી જોઇએ અહીંઆ આપણે એકજ ગામ કે પ્રગણાના હીત માટે મળ્યા નથી, પરંતુ આપણી જ્ઞાતિ કચ્છ, કાઠીયાવાડ ગુજરાત માળવા નીમાડ જેવા દુર

દુર દેશોમાં આપણે રહીએ છીએ છતાં એકજ કુટુંબનો આપણો આ પરિવાર છે, તે કોઇ કાળે ભુલવું જોઇતું નથી. ઘણો કાળ થઇ જવાથી દેશ ચાલ મુજબ આપણા પહેરવેશ અને બોલવામાં એક બીજાથી જુદાપણું લાગે છે, પરંતુ આપણા મુખ્ય રીવાજો ધર્મ કુળ અને અસલ સ્થળો જોતાં આપણે એકજ જ્ઞાતિના બંધુઓ છીએ એમ સમજાયા સીવાય રહેતું નથી. તેના અનેક ઇતિહાસીક દાખલાઓ આજે પણ મોજુદ છે, આપણા વડીલોએ ગામો વસાવ્યાની તેમજ આપણી પ્રાચીન જાહોજલાલી ભરેલી સ્થિતિ જેને જાણવી હોય તેમણે આપણી જ્ઞાતિના નરરત્ન સ્વર્ગસ્થ કર્મવીર બંધુ ભાઇશ્રી પુરૂષોતમદાસ લલ્લુભાઇએ રચેલાં શ્રી "કણબી ક્ષત્રિય ઉત્પત્તિ અને ઇતીહાસ" નામના પુસ્તકનો અભ્યાસ કરવો કણબી ક્ષત્રીય ઉતપતી અને ઇતીહાસ નામનું પુસ્તક આપણી જ્ઞાતિના માટે "રામાયણ અને મહાભારત" ની ઉપયોગીતા જેવું છે, આપણી જ્ઞાતિનો સાચો ઇતીહાસ તેમાં સમાયલો છે, માટે એ પુસ્તક જ્ઞાતિના દરેક ભાઇએ અવશ્ય વાંચવું અને મનન કરવુંજ જોઇએ એ ઇતીહાસમાં આપણી કચ્છ તરફની કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિનો પણ ઇતીહાસ છે, અને એ ઇતીહાસિક દ્રષ્ટિએ આપણો જ્ઞાતિ સબંધ જે જળવાઇ રહ્યો છે, તે જાણી મને ભારે આનંદ થાય છે. સવત ૧૫૮૦ની સાલથી તે સંવત ૧૯૩૨ની સાલ સુધી ગુજરાતના જુદા જુદા ગામોમાંથી કચ્છ તરફ પાટીદારો ગયાનો ઉલેખ કુરમી ક્ષત્રિય ઉતપતિમાં છે. અને એ વાત બરાબર બંધ બેસ્તી આવે છે, કચ્છની રેતાળ અને ડુંગરાળી ભુમિને તદન વન સમાન બનાવનાર તમારાજ વડીલો છે અને જુદા જુદા ગામો વસાવી, આબાદ સ્થિતિમાં ત્યાં તમારી પટલાઇ હજુ ચાલુ છે, દેશ કાળનાં પરિવર્તનથી અજ્ઞાનતામાં આપણી જ્ઞાતિમાં જે અધર્મ યુક્ત રીત રીવાજોએ ઘર કર્યું છે,

તેને નીરમુળ કરવા દેશના જુદા જુદા ભાગોમાં પ્રવૃતીઓ ચાલુ છે, અને તેજ પ્રમાણે કચ્છમાં પણ જ્ઞાતિ સુધારકોએ એજ હીંમત ઉઠાવી છે, આ બધી અજ્ઞાનતાઓ આપણામાં જે આવી ગઇ છે, તે કેળવણીના અભાવે.

કોમની કેળવણી સબંધી કંગાલ હાલત.

ગુજરાત, કાઠીયાવાડ, અને નીમાડ માળવામાં આપણી જ્ઞાતિ વસે છે, ત્યાં કેળવણીનું જે પ્રમાણ છે, તેથી કચ્છમાં આપણી જ્ઞાતીનું કેળવણી પ્રમાણ તદન કંગાલ હાલતમાં છે, મને ભારે અજાયબી થાય છે કે હીંદુસ્તાન દેશ માંહે નાના મોટા સાતસો રજવાડા છે, કચ્છનું રાજ્ય એ મહારાજ્યની ગણત્રીમાં છે, કચ્છ રાજ્ય એ સ્વતંત્ર રાજ્ય છે, બ્રટીશ સરકારની ઝાઝી દખલગીરી ત્યાં નથી, ચલણી નાણું રાજાના સીક્કામાં ચાલે છે, હથીઆરોની ત્યાં તદન છુટ છે, ખેતી વાડી કરવાવાળા ભાઇઓની વીઘોટીનો ત્રાસ નથી, ઉત્પન્નમાંથી અમુક રાજ્ય ભાગ તરીકે અપાય છે, ઉપજ ન હોય તો કશું આપવાનું નથી. રાજ્યમાં નીમકવેરો બીલકુલ નથી, તે સીવાય કચ્છના મહારાવશ્રીએ અનાજનો એક પણ દાણો પર દેશમાં નજાય તેનો સખ્ત બંદોબસ્ત કાયદાથી કરેલો છે, એટલે એ દેશની પ્રજાને દુકાળના વર્ષોમાં પણ મોંઘવારી નડતી નથી, આવાં બધાં સાધનો જે રાજ્યમાં હોય તે રાજ્યની પ્રજાની ઉન્નતી કેમ ન સંભવે ? છતાં કચ્છમાં કેળવણીની ખામી ભારે દેખાય છે, અને એ કેળવણીના અભાવે આપણી કણબી જ્ઞાતિને જડવત બનાવી મુકી છે, તે તેનું એક મુખ્ય કારણ છે,

આગેવાનોના જુલ્મોની કથા

મેં કચ્છી પાટીદાર ભાઇઓની ઘણી મીટીંગોમાં ભાગ લીધો છે, અને તે મીટીંગોમાં કચ્છી કણબી જ્ઞાતિના આગેવાનોના જુલ્મો

ની કથા અને પીરાણા સતપંથની વાતો ઘણે ભાગે વધુ ચર્ચાય છે, એ મારા અનુભવમાં છે, તે સીવાય કચ્છ કડવા પાટીદાર પરીષદ પહેલી અને બીજીના રીપોર્ટો વાંચ્યા પછી મને અનેક પ્રકારના વીચારો થાય છે આપણી કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિ દેશના જુદા જુદા ભાગોમાં વીસ્તાર પામેલી છે. અને દરેક ઠેકાણે નાત જાતને લગતી તકરારો જ્ઞાતિના સમજુ પુરૂષો મારફત પતાવવાનો રીવાજ ઘણોજ પ્રાચીન થઇ ગયો છે, તે જેટલો ઇષ્ટ છે. તેટલોજ હાલમાં તો ખાસ કરીને કચ્છ દેશમાં આગેવાનોના સ્વાર્થી અને અન્યાયી દોરનો ભોગ થઇ પડયો છે. કચ્છના આગેવાનોની જુલ્મી સત્તા અને અધમતાના ઇતીહાસો કહેવા બેસીએ તો કેટલાએ પુસ્તકો લખાય પરંતુ આપણું કર્તવ્ય અજ્ઞાન અને અધર્મી સ્વાર્થી માણસોની કાળી બાજુ ચીતરવામાંજ સમાયલું નથી, પરંતુ તેઓને સુધારવા માટે જે જે ઉપાયો લેવા ઘટે તે લેવા દરેક બંધુઓને મારી તો સલાહ એ છે કે અમારા માહેના જ્ઞાતિ સુધારક ભાઇએ આગેવાનોના જુલ્મની ફરી યાદ કોર્ટ મારફતે નહી પણ ખુદ મહારાજાની રૂબરૂ જણાવવી જોઇએ.

કચ્છના રાવ પાસે ડેપ્યુટેશન મોકલવાની હીમાયત.

કચ્છના મહારાવશ્રી પોતાની પ્રજાની પાયમાલી પ્રજાના હાથે કેમ થવા પામે તે માટે આ સબંધે તમારામાંથી થોડા ભાઇયોનું ડેપ્યુટેશન મહારાજા હજુર પાસે જવું જોઇએ. અને ધીરજથી તમારી બધી વાતો તેમને યોગ્ય રીતે સમજાવવી જોઇએ મારી પાકી ખાત્રી છે કે તમને એટલે કચ્છના કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિ, જ્ઞાતીના આગેવાનોથી ગુલામી દશા ભોગવે છે. તેથી જરૂર મુકત થઇ શકે, દરેક જ્ઞાતીમાં આગેવાનો હોય છે, તેમને પટલાઇનો મોહ પણ રહે છે, જ્ઞાતી ભાઇઓ ઉપર જોર જુલમ પણ કરે છે. પરંતુ કચ્છના પટેલોની માફક નહી પૈસાના સ્વાર્થની ખાતર અમારા તરફના પટેલો આવો જુલમ કરે તો એક દીવસ પણ તેઓની પટલાઇ ચાલે નહી.

દરેક માણસે પોતાના પગ પર ઉભા રહેતાં શીખવું જોઇએ.

કચ્છના કણબી જ્ઞાતિના પટેલોના ઇતીહાસો વાચી હૃદયમાં કંપારી છુટે છે. અને તેની સાથે સાથે કચ્છના કડવા પાટીદારોની ભીરૂતા, નીરમાલ્યતા અને મુરખાઇપણાની પણ હદ આવી જાય છે, કરાંચીમાં મળેલી બીજી પરીષદના રીપોર્ટમાં જે હેવાલ પ્રગટ થયો છે તે ઉપરથી તો એમજ કહેવાય કે આ પ્રજા હજુ તદન અજ્ઞાન અને જડજ છે. દરેક માણસે પોતાના પગ ઉપર ઉભા રહેતાં શીખવું જોઇએ, આત્મ બળથી મનુષ્ય ધારે તે કરી શકવા સમર્થ થાય છે, તેના દાખલામાં હું જણાવીશ કે ભાઇશ્રી નારાયણજી રામજીભાઇ તરફથી થોડા વખત પહેલાં એક "પ્રાસ્તાવીક નીબંધ" બહાર પડેલ છે, તેમાં કેટલાંક કુટુંબોએ પીરાણા પંથ અને આગેવાનોના જુલમને ન ગણકારતાં પોતાની સ્વતંત્રતા સીદ્ધ કરી છે, તેજ પ્રમાણે દરેક માણસો જો વરતે તો આજે આપણા ઉપર કોઇ જુલ્મ કરી શકે તેમ નથી, તે સીવાય પીરાણાના પાખંડી મતના પંથે ચાલીને આજે કચ્છના પાટીદાર ભાઇઓની કેવી અધમ દશા થઇ ગઇ છે. તે સર્વે કોઇના ધ્યાનમાં છે, પ્રાસ્તાવીક નીબંધમાં તેમજ સ્વાગત કમીટીના પ્રમુખના ભાષણમાં એ સબંધે ઇસારો કરવામાં આવ્યો છે. આપણી ભાવનાઓ ભ્રષ્ટ કાં થઇ ?

સૈયદ ઇમામ શાહના પંથના માર્ગે ચઢવાથી આપણી ભાવનાઓ નષ્ટ ભ્રષ્ટ થઇ ગઇ

છે, કેટલાક રીત રીવાજોમાં પણ અંધમતાએ વાસ કર્યો છે, જ્યાં કાચું સોનું પાકે એવા રસાળ ગુજરાત પ્રદેશનો ત્યાગ કરી કચ્છમાં આપણી જ્ઞાતિને જવાનું મુળ કારણ પણ પીરાણા મતનો સ્વીકાર કરવાથીજ થયું છે, અધર્મ યુકત અધમ પથને વળગી રહેવાની લાલસા વધતી ગઇ, જેના પરીણામે જીવન ખારાં ઝેર જેવાં થઇ ગયાં ધન ગયું, માન ગયું, વીદ્યા ગઇ જેના લીધે બુદ્ધિ ગઇ અને સારૂં સમજવાની શકતીનો પણ લોપ થઇ ગયો, અધર્મરૂપી ઝેરી ભાવનાઓ પેઢી દર પેઢી ઉતરતી આવી. અફસોસ બંધુઓ, એ સ્થીતીનું જેને ભાન થાય તે તો જરૂર પોતાના ભાઇઓની દયાજનક સ્થિતી ઉપર આંસુ પાડયા સિવાય રહેજ નહીં પરંતુ એ આંસુ અને હૃદયના ઉભરા કયા ધર્મથી પોસાતા હૃદયોમાં આવે. એ વાત કોણ સમજી શકે. અરે સમજવા પણ કોને? સમજવા માટેની વીચાર શકિત અને બુદ્ધિ જોઇએ તે કયાંથી લાવવી? તે શકિત બ્રહ્મનારી વિદ્યાદેવી અને અને આપણે કેટલી પેઢીઓનું અંતર તે મહા દેવી સરસ્વતી આપણા ઉપર પ્રસન કેમ થાય. આપણે તો—

મરાઠી સાખી

ધર્મ કર્મને ધોઇ નાંખ્યાં
ગાડર સમ ઝુકાવી,
ઉપરથી ઉપહાસ્ય કરાવી,
ગાંઠનું ગરથ ગુમાવી આવી.
રસમય થકી ભાવી ભુસયું
શરમ જરી નાવી—આવી રસમ,

અધમ દશા માટે અફસોસ

કચ્છના કડવા પાટીદાર ભાઇઓની અધમ દશાના માટે અફસોસ પણ કેટલો કરીએ આંખે પાટા બાંધી ઇમામશાહને ઇદ્ર માની લીધો અમરાપુર મહાલવાની અજ્ઞાન લાલસા એ પાંચે પાંડવ મળી ગૌવધ કીધાની અને સતિ પંચાળીએ મરતક ચામડાં લીધાની વાત પણ સાચી માની લીધી ફરમાનજી બીસમીલ્લા ના કલમા પઢતાં પણ શરમાયા નહી. દશોંદના દોકડા ભરી ભરી તુટી ગયા અને બેસ્ત મુકામે પહોંચ્યા પહેલાં તો પરદેશના ઝાડ જોવા પડયાં કરવત ખેંચવાની સ્થિતી પ્રાપ્ત થઇ બીજું શું થાય. જ્યારે સગાં કુટુંબ બહેન, ભાઇ, વીગેરેના હીતનો વીચાર આવે નહી અને અમરાપર પહોંચવાના ખોટા લોભ લોક લજ્જાનો ખ્યાલ પણ મટી જાય અને પાખંડી પીરાણા મતના ઉપદેશની ગોળીઓ જેમને ગળી લાગે તેમની સ્થિતી બીજી કઇ રીતે વધારે સારી હોવાનું સંભવે પરંતુ એ ધર્મને પોષવાના લાગાઓ ભરવા ઉપરાંત જગતની દ્રષ્ટિએ હલકા દેખાવાનું અને નાક કપાવવાનું દુઃખ જે ભાઇઓના કર્મે આવી પડે તે પણ જ્યારે ફરજીયાત જેવું તેને થઇ પડવાનું દુઃખ પ્રાપ્ત થાય. તેની કઇ દશા? પાટીદારનું જેનામાં પાણી હોય તે તો જરૂર પોતે જાતે તેમાંથી છુટવા અને બીજાઓને પણ છોડાવવા પ્રયત્ન કરેજ, તેમ કરવાનો એને જન્મ સીદ્ધ હક પ્રાપ્ત થયલો હોય છે, અને એ વાતનો કોઇનાથી ઇનકાર પણ થઇ શકે તેમ નથી, માટે સભામાં બેઠેલા તમામ ભાઇઓ અને બહેનોને મારી નમ્ર વીનંતી છે કે આપણી કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિ તેમાં પણ કચ્છ વીભાગમાં, પીરાણા પંથનું જે પાખંડ આપણી જ્ઞાતીમાં ઘુસી ગયું છે, તેને સત્વર નાબુદ કરવા પોતાથી બનતો પ્રયત્ન અવશ્ય કરવો, આજ દીવસ સુધી કચ્છના ભાઇઓએજ આ પ્રવૃતિ ચાલુ રાખી છે, પરંતુ અમારા તરફથી પણ હવે તે સબંધે યોગ્ય બંદોબસ્ત કરવાના ઉપાયો હું અમારા ગુજરાતી ભાઇઓને મળીને કરીશ, આ કાર્ય હીંદુ સમગ્ર જ્ઞાતિએ ઉપાડી લેવાની ખાસ જરૂર છે.

ગુપ્ત પંથનો સડો.

મને લાગે છે કે આપણે ઘણાજ મોડા જાગ્યા છીએ. અપવાદ રૂપે ગુજરાતમાં કેટલીક હીંદુ ગણાતી જ્ઞાતિઓમાં આ પંથ છુપી રીતે માનવાનાં આવે છે, અને તે પંથને ગુપ્ત પંથ પણ કહેવામાં આવે છે. તેથીજ આ ગુપ્ત પંથનો સડો આગળ વધ્યો છે, આ પંથના યોજકોએ હીંદુઓને વટલાવીને મુસલમાન કરવા માટેજ આ ગુપ્ત પંથની યોજના કરી છે, તેનો તો દરેક હીંદુ ભાઇઓએ સાચા હૃદયથી તન તોડ મહેનત કરી એવા ગુપ્ત પાખંડી મતની હીંદુ સમાજમાંથી જડ કાઢી નાખવી જોઇએ છે. આ વીષયમાં મારે ખાસ કહેવાનુ હતું અને તે મારાથી જેટલું કહેવાયું છે, તે તમો સૌ ભાઇઓએ તેમજ બહેનોએ સાંભળ્યું છે, માટે તેનો સત્વર ઉપાય કરવા હું તમોને વીનંતી કરૂં છું.

બાળ લગ્નની નાશ કારક રૂઢી.

તે સીવાય આપણી સમસ્ત કડવા પાટીદાર જ્ઞાતિમાં જે બાળલગ્ન કરવાથી આપણી અધોગતી થઇ રહી છે, તે તમો સર્વ ભાઇઓ જાણો છો, અમારા તરફ ગુજરાતમાં પણ વર કન્યાની લાયકાત જોઇ યોગ્ય ઉમરે લગ્ન કરવાની પ્રથા શરૂ થઇ ગઇ છે, અને લગ્નો થયાં છે, એકજ તીથીએ લગ્ન કરવાની પ્રથા કેવા સંયોગોમાં આપણામાં પેસી ગઇ છે. તે સબંધે ઘણા મતમતાંતરો છે. પરંતુ તે ગમે તે કારણે આ રૂઢી આપણામાં પ્રચલીત છે, પરંતુ હવે એ જુના વહેમોને સુધારક ભાઇઓ મચક આપતા નથી, મારા સાંભળવા પ્રમાણે કચ્છમાં પણ આપણી જ્ઞાતિમાં બાળ લગ્નો અને એકજ તીથીએ લગ્ન થાય છે. અને એ બાળ લગ્નની નાશકારક રૂઢીએ આપણી જે પાયમાલી કરી છે, તે તમો સર્વ ભાઇઓના ખ્યાલમાં છે. મને જાણીને ભારે આનંદ થાય છે, કે કચ્છમાં પણ ઘણા ભાઇઓ પોતાના છોકરાઓને એકજ તીથીના લગ્ને પરણાવતા, અનુકુળ તીથીઓએ અને યોગ્ય ઉમરે લગ્ન કરવાની વાતો બહાર આવી છે, તમારા માંહેલા ભાઇશ્રી નાયાભાઇ સીવજી ગામ વીરાણીવાળા પોતાની દીકરી ચૌદ પંદર વર્ષની બેન દેવકુંવરનાં લગ્ન આવતા વૈશાખ માસમાં કરવાના છે, આ શુભ સાહસોથી જુની અને હાનીકારક રૂઢી અશાસ્ત્રોકત રૂઢીઓનો જલદી અંત આવશે એ ચોકસજ છે બાળ લગ્નનાં સબંધમાંના દરેક ઠેકાણે સારી પ્રવૃતિ ચાલી રહી છે, જેથી આશા છે કે આપણી જ્ઞાતિને ભારે કલંક રૂપ તેમજ હાની કારક આ રૂઢી હવે નાશ પામવાનીજ. બાળલગ્નના પરીણામે કજોડાંનો સબંધ સંસારને ઝેર રૂપ બનાવે અને તેના પરીણામે છુટા છેડા એટલે છુટકો કરવાનો રીવાજ આપણામાં પડી ગયો છે, તે જો બાળલગ્ન અટકાવે અને યોગ્ય ઉમરના બાળકોની લાયકાત જોઇ સબંધો કરવાની આપણે કાળજી રાખીશું તો છુટા છેડા જેવા નામોશી ભર્યા રીવાજનો ;અંતજ આવેલોજ પડયો છે, કન્યા વીક્રય આપણી જ્ઞાતિમાં અપવાદ રૂપે કોઇક જગ્યાએ હશે કચ્છમાં કન્યા વીક્રય થાય છે ગુજરાતમાં પણ અપવાદ રૂપે થતાં હશે, કાઠીઆવાડમાં કન્યા વીક્રય વધારે પ્રમાણમાં થાય છે, એ ભારે નીચું જોવડાવનારૂં આપણી જ્ઞાતિના શીરે કલંક છે, ગમે તે વીભાગમાં એ અધમ રીવાજ ચાલુ હોય તેનું પણ કલંક તો આપણને લાગે માટે તેનો તાતકાલીક ઉપાય કરવોજ જોઇએ.

કન્યા વીક્રય કરવો એ ક્રુરતાનું કામ છે.

કન્યા વીક્રય જેવું બીજું કોઇ પાપ નથી પોતાના શરીર અને લોહીમાંથી ઉત્પન થયેલી કન્યાને વેચનારો પીતા સર્વ પાપીઓમાં મહા

પાપી છે, બંધુઓ કન્યા અને ગાય જ્યાં દોરો ત્યાં જાય એ કહેવત પ્રમાણે બીચારી બાળક અજ્ઞાન અને વડીલોની આજ્ઞાને માથે ચડાવનારી કન્યા જ્યારે તેના પેદા કરનાર માતા પીતાના સ્વાર્થનો ભોગ થઇ પડે, ત્યારે પછી જણીને તરત પોતાનાં બચ્ચાંને ખાઇ જનારી નાગણમાં અને એવાં માતા પીતામાં શો તફાવત રહ્યો. દરેક મનુષ્યનો એ ધર્મ છે કે પોતાનાં બચ્ચાંઓને પાળી પોષી યોગ્ય ઉમરે ઘર સંસાર ચલાવવાને શકતીવાન બનાવવાં એવો જે ઉત્તમ ધર્મ માત પીતાનો કહેવાય તે ધર્મ તજીને પોતાના ઉદરથી ઉત્પન થયેલી કન્યાનો વીનાશ કરવા લાગે. પીતા અને માતાજ જ્યારે કસાઇ બનીને કન્યાના ગળામાં લોભ અને સ્વાર્થની ખાતર ફાંસો નાંખે. રક્ષક જ્યારે ભક્ષક થાય. અને વાડ જ્યારે વેલાને ખાય ત્યારે તેમને આધારે રહેલાં બીચારાં ગરીબ બચ્ચાંઓનું શું થાએ. ખરેખર કળીયુગમાં અને તે પણ હીંદુ સમાજમાં આ કેવા પ્રકારનું ઘોર કર્મ કહેવાય. પ્રભુ સર્વને સદ્બુદ્ધિ આપે અને હીંદુ જન સમાજ આવાં નીચ કર્તવ્યો કરતા અટકે એવી મારી પ્રભુ પ્રત્યે પ્રાર્થના છે.

પ્રીય જ્ઞાતિ ભાઇઓ, આપણી જ્ઞાતિમાં જ્ઞાતીની અધોગતી કરનારી અનેક રૂઢીઓ અને રીવાજો છે. તેમાં પણ આપણી જ્ઞાતીની આર્થીક સ્થિતીને ગંભીર નુકશાન પહોંચાડનાર તો મરણ પાછળના અશાસ્ત્રોકત જમણોજ છે, જો કે આ રીવાજ બધી જ્ઞાતિઓમાં છે, છતાં પણ આપણી જ્ઞાતિએ આ રીવાજને ઘણુંજ વધું પડતું માન આપવાથી આપણી આર્થીક સ્થીતીની ભયંકર હાલત થઇ ગઇ છે.

મરણ પાછળના જમણવારો.

બંધુઓ, આપણો ભાઇ, બાપ કે આપણને જન્મ આપનારી માતા, ગુજરી જાય કે જેના મોઢાનું દર્શન આપણે ફરીથી કરવા પામતા નથી, તેમજ આપણા ઘર સંસારનો બોજો ઉપાડનારી આપણી ગૃહણી કીંવા ધર્મ પત્નિ આપણને છોડી જાએ અગર હમેશના માટે પત્નીનો ત્યાગ કરી તેને એકલી નીરાધાર દુઃખદાયક સ્થિતીમાં છોડી તેનો પતિ સ્વર્ગે સિધાવે. એ પ્રસંગને આપણે કયા પ્રકારનો ગણી શકીએ. એવા પ્રસંગે ઘઉં, ઘી, અને સાકરના પદાર્થો વડે બનાવેલા મીષ્ટાન ભોજનો જમાય ખરાં? આ કૃત્ય તદન અધર્મ યુકત અને માણસ જેવા પ્રાણીને માટે તો લાયક નથીજ. એટલા માટે આપ તેને તીલાં જલી આપી તેવાં જમણો નહીં કરવાં અને નહીં ખાવા પ્રતિજ્ઞા કરશો તો આપણે ઉઠાવેલા પરીશ્રમનું કાંઇક સાર્થક થયું ગણાશે, અમારી તરફ છેલ્લાં પંદર વર્ષથી અમે આ પ્રકારના પ્રેત ભોજનો જ્ઞાતિમાંથી અટકાવવા પ્રયત્ન કરીએ છીએ, તમારા પૈકીના કેટલાકે "માધાના પીતાનું પ્રેત ભોજન" નામે આખ્યાન અમારા વીદ્વાન બંધુ દેશાઇ અમરસીંહજી કરતા હતા તે તમોએ સાંભળ્યું હશે, અમારા તરફ ગુજરાતમાં આ આખ્યાનની સારી અસર થઇ છે, આપણા હીંદુ શાસ્ત્રોમાં મરનારની પાછળ શ્રાદ્ધ ક્રિયા તેમજ પુન્યદાન કરવાનો વીધી કહ્યો છે. અને તેજ પ્રમાણે દશા એકાદશા શ્રાધાદીક ક્રિયાઓ તો અવશ્ય કરવીજ જોઇએ' પરંતુ મરણ નીમીતે જમણો કરવાનું કયાંય લખ્યું નથી, પરંતુ ચડસા ચડસીમાં કુટુંબ, નાત અને ગામના ગામો જમાડવાની જે દેખાદેખી પ્રથા વધતી ગઇ, જેના પરીણામે ગામ ગરાસ અને ખેતીવાડી, રાચરચીલાં વેંચીને પણ એ અવસર ફરજીયાત કરવાના લીધે આપણી હાલત ખરાબ થઇ ગઇ છે. કચ્છમાં તેમજ ગુજરાતમાં અને બીજા દેશોમાં આ હાનીકારક રીવાજે આપણી આર્થીક

સ્થિતિનું ભારે નખોદ વાળ્યું છે, તમો બધા બારીકાઇથી વીચાર કરશો તો તમને સ્પષ્ટ જણાશે કે આપણે દેશ છોડી પરદેશ આવ્યા છીએ તેનું મુળ કારણ પ્રેત ભોજનનો પ્રતાપ છે, આપણાં વડીલોએ મરણ પાછળ એવાં ભારી કારજો કરવાથી ગરીબી હાલતમાં આવી ગયેલા અને તે ગરાબી આપણને વાર સામાં મળતી રહી છે, તેનું આ પરીણામ છે.

કુધારાને લીધે થયેલી પાયમાલી.

તમારામાંના ઘણા ભાઇઓએ મરણ પાછળ આવાં અઘટીત ખર્ચો ન કરવાના અને તેમાં ભાગ ન લેવાના સોગન લીધાછે. તેમ તમો બધા વીચારીને કરશો તો આપણી જ્ઞાતિની આર્થીક સ્થીતિ સુધરવામાં જરાપણ વાર લાગશે નહિ. આટલું જણાવ્યા પછી મારે તમને એક અગત્યની વાત કહેવાની છે, તે એ છે કે આપણામાં આટલા બધા કુધારા પેસી ગયા અને તે આપણી પાયમાલી કરી રહયા છે, છતાં આપણે જે સમજી શકતા નથી અથવા સમજીએ છીએ છતાં તે તરફ ધ્યાન આપતા નથી તેનું મુખ્ય કારણ આપણામાં કેળવણીની ઘણીજ ખામી છે, કેળવણી એનો અર્થ નીશાળમાં ભણ્યા એટલે કેળવણી લીધી એવી આપણી માન્યતા હોય તો તેમાં ભુલ થાય છે. હું તેની વ્યાખ્યા કંઇક બીજીજ ઢબે કહેવા માગું છું. કેળવણી એટલે આ લોક અને પરલોક બન્નેને સુખરૂપ કરવા માટે જે જ્ઞાન મદદગાર થઇ પડે તેજ સાચી કેળવણી અને તેજ સુવિદ્યા મનાય, ત્યારેજ આપણે ચારે પુરૂષાર્થને પ્રાપ્ત કરી શકીએ, હવે ગમે તે જાતની તે ગમે તેવી કેળવણી પ્રાપ્ત કરવા માટે આપણે પ્રથમ તો ભાષા જ્ઞાનની જરૂર છે, ને તે સંપાદન કરવા નીશાળમાં ભણવું જોઇએ, નીશાળથી ભણી ઉઠયા પછી વ્યવહારીક કેળવણીની ખાસ જરૂર છે, સારી રી[illegible] ભણેલા જો કે બી. એ. કે એમ. એ. થ[illegible] હોય પરંતુ વ્યવહારીક કેળવણીના અ[illegible] તેને કેટલાક લોકો વેદીઓ છે એમ કહેવા[illegible] આવે છે, ભણી ગણીને વેદીઆનું અપમાન[illegible] ડીગ્રી ન મળે તેના માટે જન સમાજ[illegible] વહીવટથી વાકેફ થવું જોઇએ.

સ્ત્રી અને પુરૂષોએ પોતપોતાનો ધર્મ સમ[illegible] ઘરસંસાર ચલાવવો જોઇએ. પુરૂષોએ પોતા[illegible] ધર્મ પત્નિ પ્રત્યે પ્રેમાળ રહેવું જોઇએ. અ[illegible] સ્ત્રીએ પતિ પ્રત્યે પરમ પુજ્ય ભાવ રાખી પરમેશ્વર માની વર્તતા શીખવું જોઇએ, અને આ કેળવણી બાળવયમાંથીજ પુત્ર પુત્રીઓને માતાપીતાએ ઘરમાંજ આપવી જોઇએ આવી રીતની ગ્રહ કેળવણી જેના પર બીજી વીદ્યા અને જન સ્વભાવનો આધાર બાંધવાનો છે, તેનો તો આજ કાલ આપણામાંથી તદ્દન લોપ થઇ ગયો છે. આવી વ્યવહારીક કેળવણીની ખામીથી આપણા કુટુંબમાં સગાં સબંધીઓમાં કુસંપનાં વૃક્ષો ઉભાં કરે છે. માટે આ ગ્રહ કેળવણી પર ખાસ ધ્યાન આપવા તમો સર્વ ભાઇઓને હું વીનંતી કરૂં છું વ્યવહારીક, માનસીક, સારીરીક, અને ધાર્મીક કેળવણી આ બધી જાતની કેળવણીની દરેક મનુષ્ય માત્રને જાણવાની ખાસ જરૂર છે, કેળવણીના અભાવે આપણે બાળ લગ્ન કરીએ છીએ, બાળ લગ્નના પ્રતાપેજ કજોડાં થાય છે. તેથીજ છુટા છેડા કરવાનો આપણામાં રીવાજ પડી ગયો છે. જ્યાં છુટાછેડા કરવાનો રીવાજ હોય તો કન્યાવિક્રય સંભવેજ કેળવણીના અભાવે ગજા ઉપરાંત મરણ પાછળના કારજો કરી આપણે આર્થીક સ્થિતિની પાયમાલી કરી રહ્યા છીએ વધુ શું કહું! કેળવણીની ખામીને લઇ આપણી ક્ષત્રીય ગણાતી જ્ઞાતીના ભાઇઓ ઇમામશાહ સૈયદનો બતાવેલો પીરાણા સતપંથ

જે તદ્દન અર્ધદગ્ધ મુસલમાની તે પંથને હીંદુ ધર્મ સમજી માનવા લાગ્યા એ શું બતાવે છે આપણી મુર્ખતાનો અદભુત નમુનો ધાર્મીક કેળવણીની મોટી ખામી, દેવોને પણ દુર્લભ એવો આર્યોનો ઉતમ આ હીંદુસ્તાન દેશ તેમાં બાવીસ કરોડ હિંદુઓ વસે છે તે હીંદુ જ્ઞાતીની પવીત્રતા માટે મોટાં અડસઠ તીર્થ સ્થળો પવીત્ર થઇને પરમાત્માના સ્વરૂપમાં લય થવાના જ્ઞાન માર્ગના માટે ચાર વેદ, છ શાસ્ત્ર અઢાર પુરાણ, શ્રૃતિ સ્મૃતિઓ તદ ઉપરાંત ઉપવાસ કરવા માટે તેત્રીસ કોટી દેવતાઓ ભગવાનના અનેક અવતારી સ્વરૂપો શકતી, દેવી, ઇત્યાદીમાં જેને હીંદુ ધર્મ ન દેખાયો અને સૈયદ ઇમામશાહે બતાવેલા પીરાણા સતપંથના મુસલમાની કબ્રસ્તાની પંથને હીંદુ ધર્મ સમજી માનનારા અજ્ઞાન હીંદુ ભાઇઓની અજ્ઞાનતા એ સીદ્ધ કરે છે. કે તેઓમાં ધાર્મીક કેળવણીની ભારે ખામી છે કેળવણીનો વિષય એ મહાન વાષય છે. એના ઉપર જેટલું બોલીએ એટલું થોડું છે સભામાં એ બધી વાતો ચરચાશે.

પીરાણા પંથનું કલંક

હું મારા કચ્છી પાટીદાર બંધુઓમાંના કેટલાક ભાઇઓના સમાગમમાં ઘણી વખત આવ્યોછું, તેઓની નીખાલસતા અને ભાતૃ ભાવના માટે મને ઘણું માન છે. વ્યવહારીક તેમજ ધાર્મીક કેળવણીવાળા ઘણા ભાઇઓ મારા સમાગમમાં આવ્યા છે. તેવા ભાઇઓની અંતીમ ઇચ્છા ધાર્મીક કેળવણીનો ફેલાવો કરી અજ્ઞાન ભાઇઓને સમજાવી, પીરાણા પંથનું કલંક જ્ઞાતીના ભાઇઓ ઉપરથી દુર કરવા તનતોડ મહેનત કરી રહયા છે. આ પરિષદ મેળવવાનો મુખ્ય આસય પણ તેજછે, એવા ભાઇઓને પરમકૃપાળુ પરમાત્મા જરૂર વિજય આપશેજ એવી મને સંપુર્ણ શ્રદ્ધાછે.

પ્રીય બંધુઓ, મારે જે કહેવાનું હતું તે મેં મારી સમજ પ્રમાણે આપને કહયું છે. આપનો ઉપકાર માની છેવટના બે શબ્દો કહેવાની રજા લઉંછું.

છેવટના બે બોલ.

આ નાશવાન શરીરનો કઇ ઘડીએ નાશ થશે તે કાંઇ કહીશકાતું નથી તો પણ અનેક પ્રકારની સંસારની જે ઉપાધીઓમાં આપણે રચ્યા પચ્યા રહયા છીએ છતાં એ બધાનો ત્યાગ કરી આ શરીરને એક દીવસ જવાનું છે, સાથે કાંઇ પણ આવવાનું નથી માત્ર આપણા હાથે કરેલાં સારાં કામ, ધારણ કરેલો ધર્મ, પ્રાપ્ત કરેલું પુન્ય આપણું સાથી થાયછે આવા નાશવંત સંસારમાં પરમ કલ્યાણકારી ધર્મ અને યશને સીધી કરનારી જ્ઞાતિ સેવાને આપ બધુઓ ભુલ્યા નથી, ભવીષ્યમાં કદી પણ ભુલશો નહિ એવી મારી પ્રાર્થના છે. તમે જે પ્રવૃતિ જ્ઞાતિ સેવાના માટે ચલાવી રહયા છો તેને ચાલુજ રાખશો. જેણે જનમીને પોતાના કુટુંબ કે જ્ઞાતિનું ભલું નથી કર્યું તેની જીંદગીમાં અને પશુઓની જીંદગીમાં કાંઇ ફેર નથી. પોતાનાં જ્ઞાતિ ભાઇઓનાં દુ:ખ જોઇને જેને હૃદયમાં બળતરા થતી નથી આંખમાં આંસુ અને અંતરમાં જેને ખેદ નથી થતો એવા લાગણી સુન્ય હૃદયમાં અને પથરમાં કંઇ ફરક નથી. માટે મારા પ્રીય જ્ઞાતિ બંધુઓ મારી તમને એજ ભલામણ છે કે જે પુરૂપાર્થ તમે અત્યારે કરી રહયા છો તેજ પ્રમાણે ચાલુ રાખશો તો થોડા વખતમાં આપણી જ્ઞાતીનો ઉદય અવશ્ય થશેજ એવી મને સંપુર્ણ શ્રદ્ધા છે. આટલું કહી હું મારૂં બોલવું પુરૂં કરૂંછું અને તમોએ મારૂં કહેવું શ્રદ્ધા પુર્વક સાંભળ્યું છે, એના માટે મને ભારે આનંદ થાય છે.

એટલુંજ નહિ પણ તમોએ જે મને અનુપમ ભારે માન આપ્યું છે. તેના માટે ફરીવાર હું આપ સઘળા ભાઇઓ તેમજ બ્હેનોનો અંતઃકરણ પુર્વક આભાર માનુંછું.

શાન્તિ શાન્તિ.

અમારા જ્ઞાતિ બંધુઓ આ ભાષણો દ્વારા જાણી શકશો કે આપણી જ્ઞાતિને ઉન્નત કરવાને આપણા બંધુઓ કેટલો શ્રમ અને મહેનત વેઠી રહયા છે. તો આપણી પણ ફરજ છે કે તેઓનાં આ શુભ કાર્યમાં સ્હાય કરવા તન, મન અને ધનથી બહાર પડવું આવશ્યક નું છે. તંત્રી, "પાટીદાર ઉદય"

જ્ઞાતિ પરીષદ વિષે કાંઈક

(પાટીદાર ઉદય માટે લખનાર:—નારણજી માસ્તર)

આવી પરીષદમાં મને બોલાવી, બોલવાની તક આપી હતી તેમનો આભાર માનું છું તમારી જ્ઞાતી સાથે મને ધર્મનો સબંધ છે તેટલાજ વીષય ઉપર બોલવાનો મારો સ્વાર્થ છે, દરેક જ્ઞાતી પોતાની ઉન્નતિ અર્થે મહેનત લે તે પ્રમાણે તમે પણ તમારૂં શ્રેય કરવા ભેગા થયા તેની હું પ્રશંસા કરૂં છું તમારી પાટીદાર જ્ઞાતીનો મુખ્ય ધંધો ખેતી છે, પાટીદારો એ રાજાના આધાર રૂપ છે, હિંદુસ્તાનનું હ્રાદય છે. હિંદુસ્તાનનું જીવન છે. હિંદુસ્તાન એક ગામડીઓ દેશ છે. તેમાં સાડા આઠ લાખ ગામડાંઓ આવેલાં છે. પાટીદાર જ્ઞાતિને નામે ૪૫ પેટા જાતો છે. તેઓ આમ જુદી જુદી પરીષદ ભરે અને વીચાર કરે તો તે સમય અને પૈસાની બરબાદી કેટલી થશે? માટે બધા વાભાગના પાટીદારોએ ઐકય કરવું અને તેઓની વચ્ચે જે કૃત્રિમ ભેદો ઉભા થયા છે. તે દુર કરવા તે આ પરીષદનો મોટામાં મોટો વીષય ગણે તો તે ખોટું નહિ કહેવાય કોઇક સ્થળના પાટીદારો (દાખલા તરીકે ચરોતરના) ઐકયતામાં આગળ વધ્યા હશે, તો કોઇક વીભાગના ઘણા ઓછા પછાત હશે, પણ આવી પરીષદમા ઉંચી કેળવણી પામેલા અને બીલકુલ અભણ પાટીદારો એમ બને પણ એક બીજાની સાથે ભેગા થઇ આખી કોમના હીતની ચર્ચા કરી શકે છે, જેથી તેવાઓને ખાત્રી થશે કે આ પરીષદ માત્ર ફકત કચ્છી પાટીદાર માટે નથી પણ સાર્વ દૈશિક પાટીદારોને માટે છે. પરીષદનો સંદેશ ફળીભુત થાય તેને માટે આપ સઘળાઓની સહાયની આવશ્યકતા છે, આવા પરોપકારનાં કામમાં તમે સઘળાઓ મદદ કરવા પાછી પાની નહી કરો. તેવી અભિલાષા છે. આપણે ફકત ભેગા થઇએ અને થોડા ઘણા ઠરાવો પસાર કરી વીખરાઇ જઇએ, તેથી કાંઇ આપણું ભલું નથી પણ પરીષદના ઠરાવો અમલમાં મુકવા અને મુકાવવા બારે માસ કમર કસી મચ્યા રહીએ તોજ આપણું બહેતર કરી શકીએ છીએ. આપણાં ગામોમાંથી કોમના કુસંપો પોતાના કૃત્રિમ ભેદોને ભુલી જઇ એક મોટી અને મજબુત મંડળી બની શકે આ ઉદ્દેશને પાર પાડવા સતત્ પ્રયત્નની જરૂર છે, અને તેવો પ્રયાસ કરવા આપણે પછાત નહીં પડીએ. તેવી શુભ ધારણાને આપણે હ્રદયમાં સ્થાન આપવું જોઇએ, ખેતી એ આપણા લોકોનો મુખ્ય ધંધો છે, શહેર અને કસ્બામાં વસતા આપણા ભાઇઓ ખેતીને બદલે વેપાર રોજગાર કરે છે, કેળવણી પામેલા કેટલાક નોકરી ચાકરીમાં છે. પણ આવા લોકોની સંખ્યા પ્રમાણમાં ઘણી થોડી છે, વસ્તીનો મોટો ભાગ સેંકડે ૮૦ ટકા, જમીનદાર–ખેડુત તરીકે માત્ર જમીનની પેદાશ ઉપર પોતાની આજીવીકા માટે આધાર રાખે છે, એકાદ વર્ષ કમી વર્ષાદને લીધે અગર બીજા કારણથી પાક બરોબર થતો નથી તેથી માઠી અસર આપણા ઉપર જ નહી પણ આખા દેશના વેપાર વીગેરે તમામ લોકો ઉપર થાય છે, આપણા લોકો મહેનતુ, કસબી, સહનસીલતાવાળા છે, પરંતુ આપણી તથા આપણી ખેતીની સ્થિતિ તરફ નજર કરીએ છીએ તો તે અપંગ છે, પ્રાચીન કાળમાં જે પ્રકારના હળ તથા બીજાં ઓજારો વપરાતાં હતાં તેજ વપરાય છે. અને ઢોરનાં છાણ, મુત્ર પણ તેજ ખાતર તરીકે લેવાય છે, પણ પુરેપુરૂં ખાતર તરીકે ન વપરાતાં ગરી

બાઇ માટે તેનાં છાણાં, અડાયાં, વેચવામાં બાળવામાં જતું રહે છે, જ્ઞાતિનો મોટો ભાગ અભણ, વહેમી, અને અજ્ઞાન છે, તે એક શત્રુ છે. તે એક કુંડાળામાંથી બહાર નીકળવાને નજર કરતો નથી. અને તેને લીધે કરજદાર બની ઘણે ભાગે આપણી પાસે–આપણી પેદાશ ન રહેતાં તેનો મોટો ભાગ દેવામાં ઘસડાઇ જાય છે. જે મહેનતુ ખેડુત, ઘણો શ્રમ લઇ ઘઉં, બાજરી, પેદા કરે છે. તેને ખાવા માત્ર ઘેંસજ (રાબ) મળે છે. જે ખેડુતને ઘેર દુધ, દહી, ઘી, વીગેરે થાય છે. તેને તથા તેના છોકરાંને છાશ પણ પુરી મળતી નથી. જે કપાસ કરે છે. તેને પહેરવા માટે પુરતાં વસ્ત્ર પણ મળતાં નથી તેમની ખેતીનો પાક પાધરો શાહુકારને ત્યાં જાય છે, અને બી સરખું પણ આપણી પાસે રહેતું નથી તે પણ જરૂર વખતે શાહુકારને ત્યાંથી લાવવું પડે છે, આટલું બધું સંકટ હોવા છતાં અનેક પ્રકારના ખોટા રસ્તા પકડી એક બીજાનું નુકશાન કરવા તરફ આપણા લોકોની પ્રવૃતી વીશેષ થએલી લાગશે. દ્રવ્યનો સંગ્રહ કરવાનો આપણા ખેડુતો સમજ્યાજ નથી, સારૂં પાકે યા શાહુકાર આપે તો લગ્ન, મરણ, પ્રસંગે સૌથી જાદે ખર્ચ કરી મીષ્ટાનમાં વાપરે છે, પણ ભવીષ્યનો કાંઇ વીચાર ન કરતાં ભાટ, ભાંડ ભવૈયા, વીગેરેને બહોળે દીલે પેણગી દેવામાં આવે છે, મુત્સદીઓ ખેડુતો તથા શીલ્પીઓ માટે દરકાર કરતા નથી, આપણને ગંદા ગણી અળગા રહે છે, પણ ખરી માણસ જાત ત્યાંથી શરૂ થાય છે, તેઓ ખોટા દેવોની પુજામાં નૈવેદ્ય બગાડે છે, મોતી સમુદ્રને તળીએ છે. ઉપરતો કચરોજ છે. ગરીબોનું ભલું કરવા માટે ન્યાય ખાતર કહેવું જોઇએ કે **મહાત્મા ગાંધીજીએ** પોતે ગરીબાઇ **માંગી લઈને** ગરીબોની સેવા કરવામાં પોતાનું જીવ્યું સફળ માને છે, જો આપણે તેમની પાસેથી સેવા લેવી હોય તો તેમના સિદ્ધાંતને તેમનાં કાર્યને જુઓ. દાખલા તરીકે કહીશ કે આપણે તો આ કળીયુગમાં સૈયદોને દાન આપવાનુ ઉત્તમ ગણ્યું છે, **પીરશાહનો** જાપ જપવાનો શ્રેષ્ટ માન્યો છે. ચાર દીવસે મરણ પાછળ મીષ્ટાન ખવરાવવું તેમાંજ બધી સેવા કરી દીધી માનવામાં આવે છે, એવા આચારોને હીંદુ ધર્મીઓ કોણ કહી શકે કે આપણે હીંદુ છીએ હીંદમાં તો જુદાં જુદાં વીરોધી માન્યતાઓ, વહેમો, ભાવનાઓ, પંથો વીગેરેનો શંભુ મેળોજ છે, તેની અંદર પીરાણા (વૈભવી પંથનો) પણ સમાવેશ થાય છે. તેવાઓને પોષનારા તમે કચ્છી પાટીદારો છો, બીજી જ્ઞાતીઓ કરતાં **દાન ધર્મ**ની બાબતમાં કોઇ રીતે તે ઉતરતી હોય એમ જણાતું નથી પણ ખામી માત્ર કુપાત્રે દાન થાય છે. જેથી તેનો કાંઇજ ફાયદો મળી શકતો નથી, ઉલટા આપણા પરસેવાથી કમાયલા પૈસા પાણીમાં જાય છે, આળસુ, તગડા, અને નીરૂદ્યમી બાવા અને માંગણોને માલપુડા દુધપાક આદી મીષ્ટ ભોજન ખવરાવવાથી આળસને ઉતેજન મળે છે, અને હરામખોર વધે છે, જનસમાજનાં માણસોમાંથી બીજાને તેમના જેવા આળસુ અને હરામખોર થવાનું મન થાય છે, અમારાં પવીત્ર શાસ્ત્રો બુમો પાડીને કહે છે કે જનસમાજના જ્ઞાનમાં વધારો થાય એવાં કામોમાં પૈસાનું શ્રેષ્ટ દાન થએલું ગણાય છે, આપણે જાગ્રત થવું જોઇએ છે, હાનીકારક રૂઢી રીવાજોને ધર્મ માનવામાં આવે છે, તે બંધ થવાં જોઇએ તેમજ કુપાત્રે થતાં દાન અટકાવવાં જોઇએ તમારી જ્ઞાતીમાં ન્યાતીલાઓના કહેવાતા જુલમ અને ત્રાસથી ગરીબોને ભારે સોસવું પડે છે, તે સતપંથ ધર્મની નીશાની ન ગણી શકાય અહીંસા ન

માની શકાય આ બાબતમાં લક્ષ્મણ કાકા કારણભૂત છે, જોખમદાર છે. કારણ કે તે પીરાણા ધર્મનો આગેવાન હોવાનો દાવો કરે છે, અને તે જ્યારે આવું આવું જોયા કરે તે શું તેમના અજાણપણામાં માની શકશે? પણ જેણે ગરીબોને સહાય કરી નથી, તેને બીજા જન ચાહતા નથી અને જે તેઃ—

"તુલસી હાય ગરીબકી; કભુ ન ખાલી જાય"
"મુવે ઢોર કે ચામસે, લોહા ભસ્મ હો જાય"

પ્રમાણે ગરીબોની હાયમાંજ દાઝયા કરે છે એવા મનુષ્યને જન સમુહ વારંવાર પોકારી પોકારીને ધીકકારે છે તેને આપણે સાધુ માની પાપીએ વહુ, બેટીઓને પાયે પાડીએ! આશી વાંદ લઇએ! દીલગીર થવા જેવું છે, આ કાર્યમાં ભાગ લેનારાઓ તેના અભ્યાસી ન હશે તો અનુભવી થવું જોઇએ તેણે વીદ્યાર્થી બનવું જોઇએ, શીક્ષક થઇને ફરે તે ન ચાલે તે પોતાના બાળકને બતાવવું, કચ્છના ઝનુની પીરાણા પાટીદારોને હું વીનંતી કરીને કહુ છું, આગ્રહ પુર્વક કહું છું કે, જો તમારામાં વીદ્યાનો પ્રતાપ હોય, જો તમારામાં ધનનું જોર હોય, જો તમારામાં બ્રહ્મચર્યનું બળ હોય તો આ પીરાણા વૈભવી પંથ તમે નજ નીભાવી શકો, પણ તેમાં તમે બાયલા છો. એમ હું હિમત પુર્વક કહું છું પ્રાર્થનાની જગ્યાને ધર્મશાળાને બદલે ખાનું કહેવામાં આવે, સવારમાં પુજા કરવાને ઠેકાણે રાતનાં ચોરની પેઠે ગુપ્ત રીતે તે ક્રિયા કરવામાં આવે; તેને તમારા સીવાય કોણ કહે કેઃ—એને હિંદુ ધર્મ કહી શકાય. જે જગ્યાએ તેત્રીસ કરોડ દેવની આરાધના થાય એવું લક્ષ્મણ કાકા કહે છે; તે પ્રમાણેનાં ઠેકાણાંને અન્ન આરોગવાનું સ્થાન એવું કયા હિન્દુ ધર્મ વાળામાં કરવામાં આવે છે. છેકજ અંધારૂં છે, તેને અજવાળું કેમ કહેવાય? પીરાણા સતપંથ માં આરબી શબ્દો ઘણાં છે. હિંદુ ધર્મમાં હોય તો સંસ્કૃત શબ્દો હોવા જોઇએ; તેવું કશું દેખાતું નથી. તો પછી પીરાણા હિંદુ ધર્મ કેમ કહેશો, છપ્પન લાખ બાવા પાછળ દર વર્ષે ૨૫ કરોડનો ફક્ત ખાવા ખર્ચનો ધુમાડો થાય છે જે રકમ તેમના જેવાઓને ફોગટની આપી તેઓને એદી બનાવવાના કામને ઉતેજન આપવામાં થાય છે. પાટીદાર વર્ગ ફક્ત ગુજરાત, કાઠીયાવાડ, અને કચ્છ માંજ છે. એમ નથી, ઉત્તર અને દક્ષિણમાં પણ વસે છે, લગભગ ૨૦ લાખને બદલે એ કરોડ ગણવામાં આવે છે. વસ્તુ સ્થિતી આ પ્રમાણે હોવાથી આપણે હવેના જમાના એક બીજાને ભાઇ તરીકે ગણાવા જોઇએ. અને આવા મેળાવડા જેમ બને તેમ વિશેષ કરવા જોઇએ કે જેથી એકઠા મળી શકીએ અને વિચારોની આપલેમાં આપણાં સાંસારીક દુષ્ટ રીવાજોને તજી દઇ શકીએ. એ મેળાવડો તો ફક્ત સમુદ્રમાં સોય જેવો છે. જ્યાં અંધ શ્રદ્ધાથી સૈયદોને બ્રાહ્મણ માનવામાં આવે, અને તેને બ્રાહ્મણના જેવું દાન આપવામાં આવે; તો સુધારો કેટલો અધુરો છે તેની નીશાની છે. માટે આપણે આપણી સાંસારીક સ્થિતી સુધારવી અને વિદ્યામાં વૃદ્ધિ કરવી જોઇએ, આપણે જે કોઇ મોટી માગણી કરવાને લલચાઇએ તેને લાયક આપણે પહેલાં થવું જોઇએ, જ્યાં સુધી આપણે હિંદુઓ જુદી જુદી નાતો અને જાતોથી વિભક્ત થયેલાજ ચાલુ રહીશું, અને નાતોની જુલ્મી બંધારણો રૂપી આડને આપણે તોડીને બ્હાર ન નીકળશું તો કયાં જઇને અટકશું તે કહી શકાતું નથી. આખા હિન્દુસ્તાનના હિતેચ્છુઓ એમ ઇચ્છે છે કે હિંદુ જાતીઓનાં જે હજારો ટુકડા થયેલા છે તે સઘળાં સંધાઇ જવા જોઇએ. અને તેની એક આખી પ્રજા થવી જોઇએ. હિંદુ જાતિનાં જે આટલા બધા વિભાગો બની ગયા છે તે છેલ્લાં ૨૦૦૦) વર્ષના સમયમાં બન્યું છે તેથી એ પણ

ખુલ્લું છે કે તેમાં એકતા કરવી એ પણ ધીમુંજ થશે, પણ તે દ્રઢ રીતે થવું જોઇએ. પહેલ વહેલાં તો સઘળા બ્રાહ્મણોએ આપસ આપસમાં રોટી અને બેટી વ્યવહાર કરીને એકત્ર થવું જોઇએ તે પ્રમાણે બીજાઓ જો આત્મિક બળમાં વધે તો વહેલો સુધારો કરી બતાવશે તે ધન્યવાદને પાત્ર છે, દરેક મનુષ્યે પોતે પોતાનેજ ઉન્નત કરવો જોઇએ, પોતાને કદી નીચો પાડવો નહિં કારણ પોતેજ પોતાનો મિત્ર છે, પોતેજ પોતાનો દુશ્મન પણ છે, તેથીજ કરીને આપણે જો પછાત છીએ તો તે માટે આપણેજ જોખમદાર છીએ. આપણે આપણી જ્ઞાતીને ઉનંતિને શીખરે ચઢાવવી હોય તો આપણા પ્રયત્નથી તેમ થઇ શકશે આપણા કર્મ નસીબ માટે આપણે જોખમદાર છીએ બીજા કોઇજ નહીં મનુષ્ય પોતાના કર્મ બળેજ નાનો મોટો થઇ શકે છે, આપણું અજ્ઞાન આપણી અવીદ્યા અને આપણા હાની કારક રીત રીવાજો એજ આપણને અવનતિ માં લાવી મુકયા છે, માટે આ કલંકમાંથી મુકત થવું જોઇએ છે, નામના સાધુ નામના સૈયદોને, સુપાત્ર ગણી દાન દેવામાં કયું પુણ્ય? તે બીજા પાટીદારોથી મુકાબલો કરે, શાસ્ત્રમાં દરેક દરદની દવા ફરમાવી છે, પણ મુર્ખતાની દવા કયાંય મળતી નથી "મહાત્મા ગાંધીજી" કહે છે જે સ્વર્ગમાં સ્થાન પામવા જેવા પવીત્ર ન હોઇએ તો દુનીયામાં ફરી અવતરવું પડે" તો પછી આપણે તો ધર્મ એ શબ્દ માત્રથી સ્વર્ગ પામવા માંગીએ છીએ, પીરાણા (વૈભવી) પંથની નારતીનું મુખ્ય કારણ એ છે જે જેણે આપણને ધર્મ બતાવ્યો તે ધર્મ તેના સંતાનો સયદો પાળતા નથી અને આપણી પાસે મનાવે, અને આ:વક ખાવા માંગે એ પાપ ઝાઝા દીવસ ટકે નહી. જો અહીંસાને મહાત્માજી ન માને આપણને અહીંસા મના વેતો તે છાપ આપણા ઉપર પડતી નથી પણ આપણે એટલા બધા બેદરકાર બની ગયા છીએ કે આપણે પીરાણા સતપંથની ખરી શોધજ કરતા નથી કરે તેનું માનતા નથી શ્રી લક્ષ્મણકાકાએ તો કહ્યુ છે કે "સત પંથી લોકો રામનવમી, એકાદશી, ગોકળ આઠમ વીગેરે હીદુના તહેવારો પાળે છે, અપવાસ કરે છે. પણ તે તહેવારો પાળનારાઓને સ્થાનીક બહેસ્ત નથી, બહેસ્તનું સુખ ભોગવે પણ તે અમુક વર્ષ પછી પાછા મૃત્યુ લોકમાં અવતરે છે. અને તેવું પીરાણા સતપંથ અથર્વવેદ કહે છે, વળી પીરાણા અથર વેદ કહે છે કે તે તહેવારો તો "સત્યયુગમાં એકાદશી રવીવારી પાળવામાં આવતી હતી ત્રેતાયુગમાં ચોદશ મંગળવારી અને દ્વાપર યુગમાં અમાવાસી સોમવારી પાળવામાં આવતી હતી અને આજ કળીયુગમાં તો બીજ શુકરવારી પાળવામાં આવે તોજ બહેસ્તઃ સતપંથના ગુરૂ ઇમામશાહ છે, એવું લક્ષ્મણ કાકા કહે છે તે ખરૂં કે? આપણું પીરાણા અર્થવેદ શાસ્ત્ર ઇશ્વરનો અવતાર કહે તે ખરૂં ? હીરણ્યકશ્યપ જ્યારે પોતાનો જાપ જપાવવા માંડયો, પોતે ખુદા મનાવવા લાગ્યા, ત્યારે તેનો પુત્ર પ્રલ્હાદ સામો થયો અને રાક્ષસ કહીને વગોવ્યો અનેક દુઃખો તેને સોંસવા પડતાં તેવું જો તમે ઇમામશાહને માટે માનતા હો તો કોણ જાણે મનુષ્ય સ્વભાવજ એવો છે જે ચીલામાં પોતાના વ્યવહારનું ગબડતું હોય તો તેમાંથી તેને બહાર કાઢી અન્ય ઇષ્ટ માર્ગ તરફ વાળવાનું મન થતું નથી વળી પ્રચલીત હાની કારક રૂઢીઓના બંધનોને તોડીને આ યુગના ધર્મો પ્રમાણે વર્તવા જેટલા આત્મબળ અને કર્તવ્ય બુદ્ધિની પ્રતિતી આપણા જન સમાજ માં બહુ વીશાળ છે.

ઠરાવ બીજો

પીરાણા મતથી અળગા

નુરની ગોળીમાં ભષ્ટાચાર છે, એવું સીદ્ધ કરવા પુરાવા જોઇએ! પણ હવે સૈયદો

નો ધર્મ એટલો રહેલો છે, જાહેરમાં તો નહિ, પણ ગુપ્ત રીતે વટલે તેટલો ધર્મ થાય તોએ બહુ છે! ! પણ એ સાબીતી આપણે ક્યાં શોધીએ? આપણા હીંદુ સ્મશાને જઇએ તો નાહ્યા શીવાય કોઇ ચીજને અડકાય નહી તો પછી ઇમામશાહના રોજામાં બેસી ખાવું સુવું ને કપડાં સાથે ભકતી કરવી? એ કયા હીંદુ ધર્મની નીશાની છે ! ! સૈયદો આપણે ત્યાં પગ પેસારો રાખે તેને બ્રાહ્મણમાં માનવામાં આવે એ કેવું નીચ છે ! ! !

આખર વખતે રોજામાં આગાખાન પગ મુકે તો તે સોનાનો થવાનો છે, એવું શાસ્ત્ર કહે છે. તો પછી તેને સોનાનાં કમાડ બનાવવા લક્ષ્મણ કાકાએ ફંડ કરેલું તેમાં પૈસો આપ વામાં કયું પુણ્ય છે. એટલું હવે સીદ્ધ છે કે સૈયદો કાકા, કારભારીઓને પીરાણા પંથ માનવાની જરૂર નથી. પણ રાખવાની જરૂર છે. જુએ છે, કચ્છ પ્રાંતમાં ૮૦ ગામો પૈકી ૨૩૮૬૩ માણસો પીરાણા પથી છે, તેને ધર્મ ઉપર આવેશ કરવા એ માટે ઓછા પ્રયાસની જરૂર નથી, સદભાગ્યે હજુ સુધી કોઇ પણ પીરાણી મુસલમાન થયો નથી માટે ખાનાને મંદીર બનાવો, પીરની બાધા રાખવાથી જો વાઝણી બાયડીને પુત્ર થયો હોય અને તે પીર ન માને તો તે પુત્ર મરી જશે. એ બીકથી હૃદય વીરૂદ્ધ પણ પીરને માન્યા કરે. તે પ્રમાણે જે મુખી પીરાણા પંથ માન્યા પછી જો છોડી દે તો તેને માટે પણ ધાક મુકેલી છે કે "એ બંદા મૃત્યુ લોકને વીષે મોમન હતા. તે સર્વ આચાર પાળતા વેદ, શાસ્ત્ર શીખીને સંભાળીને વીસારી મેલ્યા તેને જુઠા કરીને જાણ્યા જેથી બહેરાને ઓબડા થયા છે તે રોજે કયામતને દીને માર ખાશે પચાસ હજાર વર્ષનો એક દીવસ થશે. સાડા ત્રણ દીવસ લગી અજાપ ભોગ વશે તે વેદ, કુરાન માંહે લખ્યું છે, તે તમે જાણો છો, તમને સાહેબે ઇમામશાહે ફરમાવ્યું છે. તે માટે ચેતીને ચાલજો. આવો ડરનો સતપંથ છે, તો મુકવાનું શું જરૂરીયાત છે. પીરાણા મતમાં ચમત્કાર ઉપર આધાર રાખ વામાં આવે છે, તે પર ભરોસો થાય નહી કારણ કે ધર્મ વધારવા સારૂ જુઠું બોલવું પાપ નથી, ત્યારે તે ચમત્કારો પણ ધર્મ વધારવાને માટે લખ્યા હોય તે બનવા યોગ્ય છે. પીર ઇમામશાહનો ધર્મ કહે છે કે અલ્લાહ સીવાય કોઇ પુજ્ય નથી, તે એકલો તેનો કોઇ ભાગીદાર નથી" તો પછી હીરણ્ય કશ્યપની પેઠે પોતે આપણી પાસે ખુદા બનાવે તો પછી આપણે તો તેની સાથે ભકત પ્રલ્હાદની પેઠે અસહકારજ પાલવે પછી બાપ દીકરો હોય તો તે સિદ્ધાંતની વીરૂદ્ધ જુદા પડવું પડે માટે એટલું સમજીને કેટલાક પાટીદારોમાંથી (કચ્છ) દેહ શુધ્ધ પ્રાશ્ચીત કરાવીને છુટા પડયા, તે ધન્યવાદને પાત્ર છે. પરમાત્મા આપને બળ આપે કે જેથી સ્વાર્થી પીરાણાઓને આત્મીક બળ આપવા નસીબવંત નીવડો.

ૐ શાંન્તિઃ શાંન્તિઃ શાન્તિઃ

જોઇએ છીએ.

જ્ઞાતી સમાચાર લખી મોકલનાર ખબરપત્રીઓ હકીકત સાથ લખોઃ—

વ્યવસ્થાપક, પાટીદાર ઉદય ઓફીસ,
રણછોડ લાઇન,—કરાચી.

શ્રી તૃતિય પાટીદાર પરીષદમાં લીધેલી પ્રતિજ્ઞાને પાળી પીરાણા પંથનો કરેલો ત્યાગ.

VSAK: 21-May-1923

See Piranani Pol [1]

See Pages 48 (78) and 531 (577)

પરિષદનું કામ સંપુર્ણ થતાંજ કરાંચી વાળા સુપ્રસિધ્ધ કંન્ટ્રાકટર ભાઇ ખીમજી શીવજી મીસ્ત્રીએ ઉભા થઇ પરીષદના સેક્રેટરી ભાઇ નારણજી રામજીને કહ્યું કે અમોએ જે પીરાણા પંથનો ત્યાગ કરવાની પ્રતિજ્ઞા લીધી છે. તે અમારે આ મંડપમાંજ તેને પુરણ કરવી છે. જેથી અમારે અત્રેજ શુદ્ધિ કરાવવી છે તે સાંભળી ભાઇશ્રી નારણજીએ પ્રમુખ મહાશય આગળ અરજ કરવાથી તેણે પંડીત કારતાંતિક વીગેરેની સલાહ લઇ ગઢશિસાના પ્રખ્યાત પંડીત પારાશર (જેણે શા. ૧૯૭૯ના પ્રથમ જેઠ શુદિમાં ગામ દયાપુરમાં બગભગ ૧૬૯ માણસની સુધી કરાવી હતી) ને હુકમ કર્યો તેથી બીજે દીવસે પંડીતશ્રી મુબઇમાં રહેતા હોવા છતાં પણ સાડા દશ વાગે ઘાટકોપર પહોંચી ગયા હતા, અને ત્યાં આપણા ભાઇઓએ શુધ્ધિના માટે સર્વ સામગ્રી તૈયારી કરી રાખેલ તેથી તેણે શુધ્ધિ કરાવવાનું કામ ચાલુ કર્યું તે વખતે જેટલા ભાઇઓ બેસવાના હતા તે બેસી ગયા અને કામ શરૂ થયું તે જોઇ ગામ વીરાણીવાળા ભાઇ કરમશી માવજી અખીયાણી (નાકરાણી) ના ધર્મ પત્નિથી ન રહેવાયું તેથી તેણે પોતાના મનમાં નિશ્ચય કરી દીધો કે મારો ધણી અને મારો સસરો આજેજ આવીને આની સાથે શુધ્ધિ કરાવે તોજ મારે અન્ન પાણી લેવું અને બીજાને રાંધીને ખવરાવવું પ્રભુ ભકતોની વહારે હમેશાં તૈયાર છે, તેથી તે બાઇએ એક માણસ મુકી પોતાનો ધણી તથા સસરો જ્યાં કામ કરતા હતા ત્યાંથી બોલાવી મંગાવ્યા અને પોતાની લીધેલી પ્રતિજ્ઞા તેને સંભળાવી દીધી તે સાંભળીને કઠોર હૃદયના ભાઇ કરમશી માવજીનું પણ મન પીગળી ગયું અને તેણે પણ બીજા ભાઇઓની સાથે બેસીને પોતાની ગ્રહ લક્ષ્મીની પ્રતિજ્ઞા પુર્ણ કરવા શુધ્ધિ કરાવી, પ્રભુ અમારી જ્ઞાતીમાં આવીજ દેવીઓ પેદા કરે ત્યાં પરિષદના કામથી પરવારીને કરાચીવાસી ભાઇઓ કરાચીમાં આવ્યા ત્યાં આવીને પોતાની લીધેલી પ્રતિજ્ઞા પોતાના કુટબીઓને સંભળાવી અને નિશ્ચય કર્યો કે આપણે જલદીથી હવે શુધ્ધિ કરાવવી જોઇએ તે માટે પ્રતિજ્ઞાવાળા ભાઇઓ ભેગા થયા અને સલાહ કરી કે આપણે આપણી જ્ઞાતીને ભોજન આપવું અને સારા પંડીતના હાથેથી શુધ્ધિ કરાવવી આવો નિશ્ચય કરીને દેવીશરવાળા જોશી રતનશી માધવજીને કોઇ સારા પંડીતને તેડી લાવવા કહ્યું જેથી વઢવાણવાળા શુકલ કાળીદાસ ભલુરામને તેડીને શાં. ૧૯૮૦ના માસ વૈશાખ શુદી ૩ અક્ષય ત્રીજના દીવસે પોતાના રહેવાના મોટા કંપાઉન્ડમાં મંડપ બાંધીને દેહશુધ્ધિ કરાવી હતી જેઓના નામ નીચે મુજબ.

VSAK: 07-May-1924

પ્રાયશ્ચિત કરાવી શુદ્ધ થએલા ભાઈઓની નામાવલી

કુટુંબ-૧

૧ પટેલ રતનશી શીવજી નાકરાણી રવાપુર વાલા, તંત્રી "પાટીદાર ઉદય"

૨ સૌ. મેગબાઇ પટેલ રતનશી શીવજીના ધર્મ પત્નિ

૩ ચી. વીરજી રતનશી (રતનશી શીવજીના પુત્ર)

કુટુંબ-૨

૪ પટેલ લાલજી શામજી નાકરાણી રવાપુરવાલા

૫ સૌ. વલબાઈ પટેલ લાલજી શામજીના ધર્મ પત્નિ

કુટુંબ–૩

૬ પટેલ રામજી શામજી નાકરાણી રવાપુરવાલા
૭ સૌ. કેશરબાઇ પટેલ રામજી શામજીના ધર્મપત્નિ
૮ બેન ગોમતીબાઇ (પટેલ રામજી શામજીના પુત્રી)

કુટુંબ–૪.

૯ પટેલ નથુ ધનજી નાકરાણી રવાપુરવાલા
૧૦ સૌ. નાનબાઇ પટેલ નથુ ધનજીના ધર્મપત્નિ
૧૧ ચી. દાના પટેલ નથુના પુત્ર
૧૨ પરમાબાઇ ,, પુત્રી

કુટુંબ–૫.

૧૩ પટેલ મુળજી ડોસા પોકાર નખત્રાણાવાલા
૧૪ સા. દેવકીબાઇ તે મુળજી ડોસાના પત્નિ
૫૫ ચી. નાનજી પટેલ મુળજી ડોસાના પુત્ર
૧૬ બેન નાનબાઇ ,, પુત્રી
૧૭ બેન નર્મદાબાઇ ,, પુત્રી

કુટુંબ–૬.

૧૮ પટેલ વાલજી લખુ પોકાર નખત્રાણાવાલા
૧૯ સૌ. જમનાબાઇ તે વાલજી લખુના પત્નિ
૨૦ ચી. રાજાભાઇ તે વાલજી લખુના પુત્ર
૨૧ ચી. વિશ્રામભાઇ ,, પુત્ર
૨૨ ચી. ચીચીબાઇ ,, પુત્રી
૨૩ ચી. તુલસીબાઇ ,, પુત્રી

કુટુંબ–૭.

૨૪ પટેલ વીરજી લખુ પોકાર નખત્રાણાવાલા
૨૫ સૌ. ધનબાઇ પટેલ વીરજી લખુના ધર્મપત્નિ
૨૬ બેન દાઇબાઇ ,, પુત્રી
૨૭ બેન લક્ષ્મીબાઇ ,, પુત્રી

કુટુંબ–૮.

૨૮ પટેલ ગોપાલ પેથા પોકાર નખત્રાણાવાલા
૨૯ સૌ. લક્ષ્મીબાઇ, ગોપાલ પેથાના ધર્મપત્નિ
૩૦ ચી. લાલજી પેથા, ગોપાલ પેથાના લઘુબંધુ
૩૧ શીવજી પેથા ,, ,,

કુટુંબ–૯.

૩૨ પટેલ શીવજી લધા નાકરાણી નખત્રાવાલા
૩૩ સૌ. દેવકીબાઇ ,, ધર્મપત્નિ
૩૪ ચી. જેઠાલાલ ,, પુત્ર

કુટુંબ–૧૦.

૩૫ પટેલ નારણજી લધા નાકરાણી નખત્રાવાલા
૩૬ ગોમતીબાઇ તે નારણજી લધાના ધર્મપત્નિ
૩૭ ચી. નરસીંહ તે નારણજીના પુત્ર
૩૮ અર્જુન ,, ,,

કુટુંબ–૧૧.

૩૯ પટેલ વિશ્રામ પાંચા પોકાર (ગાંગાણી) વીરાણીવાળા
૪૦ સૌ. લક્ષ્મીબાઇ વિશ્રામ પાંચાના ધર્મપત્નિ
૪૧ ચી. લાલજી ઉર્ફે બાબુલાલ ,, પુત્ર
૪૨ બેન લાલબાઇ ,, પુત્રી

કુટુંબ ૧૨.

૪૩ પટેલ મેઘજી શામજી શાંખલા વીરાણીવાલા
૪૪ સૌ. કુંવરબાઇ મેઘજી શામજીના ધર્મપત્નિ
૪૫ ચી. શીવદાસ ,, પુત્ર
૪૬ ચી. શીવજી ,, પુત્ર
૪૭ બેન રામબાઇ ,, પુત્રી

કુટુંબ–૧૩.

૪૮ પટેલ દેવજી ભીમજી ગોગારી વીરાણીવાલા
૪૯ સૌ. જશુબાઇ તે દેવજી ભીમજીના ધર્મપત્નિ
૫૦ ચી. તુલસીદાસ ,, પુત્ર

કુટુંબ–૧૪.

૫૧ પટેલ મુરજી ભીમજી ગોગારી વીરાણીવાલા
૫૨ સૌ. હીરબાઇ મુરજી ભીમજીના ધર્મપત્નિ

કુટુંબ–૧૫.

૫૩ પટેલ ડાયા ગોપાલ ગોગારી વીરાણીવાલા

કુટુંબ–૧૬.

૫૪ પટેલ રામજી રઇયા વીરાણીવાલા
૫૫ વિધવા કુંવરબાઇ ,, તેના પુજ્ય માતુશ્રી

ઉપર મુજબના ભાઇઓએ દેહ શુધ્ધિ કરાવી છે. પ્રભુ અમારા પાછળ રહેલાં ભાઇઓને હીમત આપે કે તેઓ હવે તૈયાર થઇ પાપી પીરાણા પંથ અને તેમાં પીવાતી પાવળની ગોળીનો જલદી ત્યાગ કરે. અસ્તુ.

સાભાર સ્વીકાર.

એક પ્રાસ્તાવિક નિબંધ અમોને આપણી જ્ઞાતિના **આદ્ય** સુધારક ભાઇ **નારાણજી રામજી** વીરાણીવાળા તરફથી **મળ્યું છે.** જે અમો ઉપકાર સાથે સ્વીકારી એ છીએ, અને તેના માટેનો અમારો અભિપ્રાય તેમજ બીજા ભાઇઓ તરફથી અમોને છાપવા માટે મળેલા અભિપ્રાયો અમો આવતા અંકમાં આપશું વાંચક બંધુઓ અમોને ક્ષમા કરશે કે પરિષદની હકીકત લાંબી હોવાથી તે અમોએ બહુજ ટુંકી કરેલ છતાં પણ જગા અમો બચાવી શક્યા નથી તેથી તે અતિ ઉપયોગી બાબત હોવા છતાં પણ અમો લાચારીથી આપી શકયા નથી,

ખેતીવાડી વિજ્ઞાન પુસ્તક ૧૨મું અંક૧૦મોઅમોને દુલેરાય સી. અંજારીયા ધરમપુર જીલ્લો સુરત વાર્ષિક લવાજમ રૂ, ૨–૮–૦.

પાટીદાર પુસ્તક ૧લું અંક ૮મો અમોને તેમના પ્રકાશક ભાઇ નરસિંહભાઇ ઇશ્વરભાઇ પટેલ આણંદ તરફથી મલ્યો છે જેની અંદરની બાબતો ખાસ વાંચવાને માટે તેના ગ્રહાક બની દરેક બાબતની સહાય કરવાની અમો અમારા પાટીદાર ભાઇઓને ભલામણ કરીએ છીએ, વાર્ષિક લવાજમ રૂા. ૨.

"પાટીદાર ઉદય"માં જાહેર ખબર છાપવાના ભાવ.

	એક પેજ	અર્ધું પેજ	પા પેજ
એક વર્ષ	૩૬	૨૦	૧૧
છ માસ	૨૦	૧૧	૬
ત્રણ માસ	૧૧	૬	૩॥
એક માસ	૪	૨॥	૧॥

ઉપર પ્રમાણે ભાવ છે, ટુંકી જાહેર ખબર માટે ચાર લાઇનનો રૂા. ૧ એક વખતનો છે. જાહેર ખબરનાં નાણાં અગાઉથી લેવામાં આવશે. વધુ ખુલાસા માટે પુછો.

વ્યવસ્થાપકઃ પાટીદાર ઉદય ઓફીસ.
રણછોડ લાઇન, દેશલ બજાર કરાચી.

મદદ કરો! મદદ કરો! મદદ કરો!

તમારા દાનનાં ઝરણો વહે છે માર્ગ અવળે તે
કમી કરવા બદલ બીજાં નવાં દુઃખો ઉમેરે તે.
હવે તે દાનના ઝરણો અનુકુળ ક્ષેત્રમાં વાળો
જમાનો જેમ બદલાયો સુધારો દાનનો ધારો

ગરીબ જ્ઞાતિ ભાઇઓની હાલત જોઇને તમારૂં હૃદય કંપી ઉઠતું હોય
તમારા દેશ પરદેશ વસ્તા ભાંડુઓના સમાચાર જાણવા હોય
તમારે તમારી જ્ઞાતિમાંથી કોહેલા રિવાજો કાઢવા હોય,
તમારે આગેવાન ગેઢેરાઓના ત્રાસથી જુલમથી બચવું હોય,
તમારે પીરાણા પંથની પ્રપંચી જાળમાંથી છુટવું હોય
અને તમારી ભાવિ પ્રજાને છોડાવી સુખી કરવી હોય

તો

"પાટીદાર ઉદય"ના ગ્રાહક થાઓ, અને તે ખરીદો, ખરીદીને તેમાં આવતા લેખોને વાંચો વિચારો અને મદદ કરો.

તમારે જ્યારે કોઇ પણ દાન કરવું હોય ત્યારે આ પાટીદાર ઉદયને ભુલતા નહિ.

નાની મોટી દરેક રકમનો સ્વીકાર થાય છે તે તેના નિભાવવા અર્થેજ ખરચાય છે.

માટે

કોઇ પણ ધર્માદા કાઢેલી રકમ ખર્ચાતી વખતે પુણ્યદાન કે ધર્મ કરતી વખતે લગ્ન ખુશાલીના પ્રસંગે કે વડીલોના સ્મરણ ચિન્હ તરીકે જુજ રકમ પણ "પાટીદાર ઉદય"ના ફંડમાં મોકલવા ચુકશો નહિ

આજેજ લખોઃ—

વ્યવસ્થાપક, પાટીદાર ઉદય ઓફીસ.
રણછોડ લાઇન્સ કરાચી.

આ પત્ર 'તરૂણ–સાગર" પ્રેસમાં ગિરિજાશંકર બી. ત્રિવેદીએ છાપ્યું,
ન્યુ સ્મોલ કોઝ કોર્ટની સામે, કેમ્પબેલ સ્ટ્રીટ–કરાચી.